Christensen.

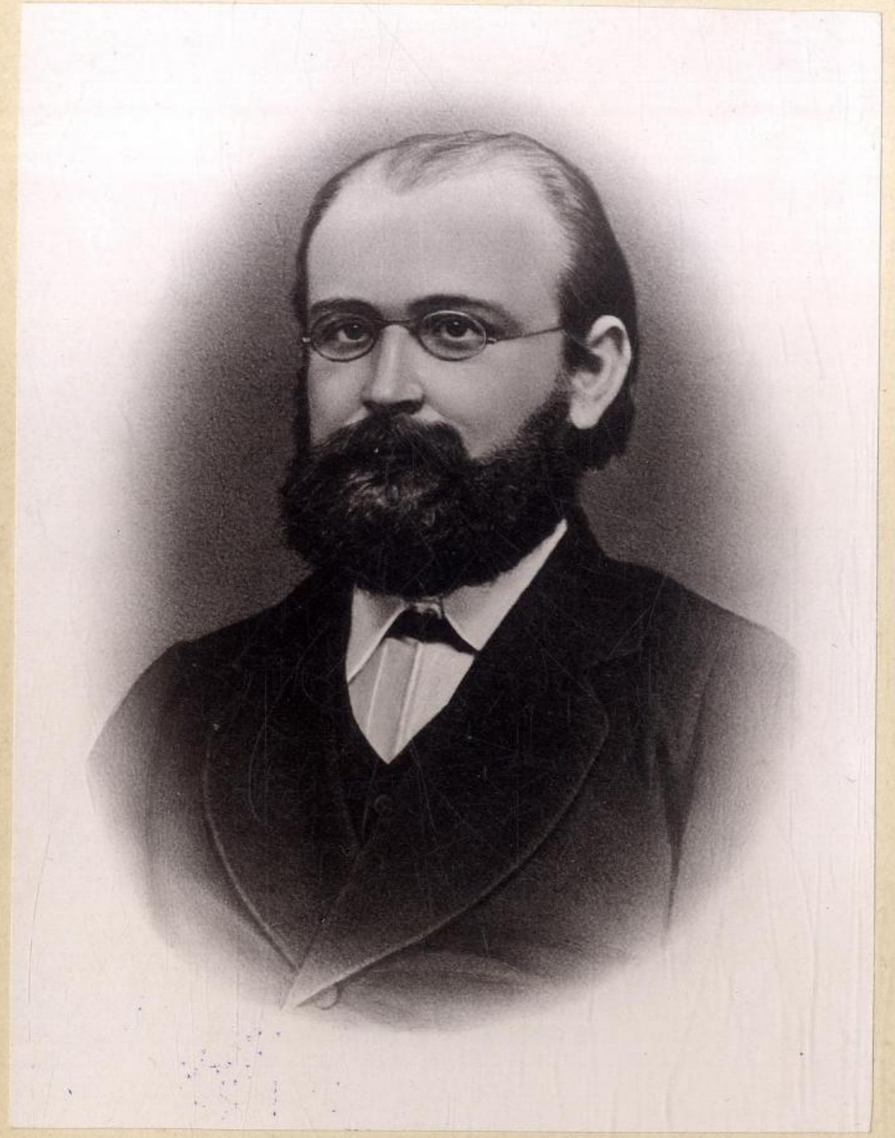

W. Wagner
Professor am Johanneum
zu Hamburg

П. Б. 4/87

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Р И Бр. 14616

TROIS POÈMES GRECS

DU MOYEN-AGE

INÉDITS

RECUEILLIS

PAR

FEU LE PROFESSEUR

W. WAGNER.

BERLIN.

S. CALVARY & Cie. LIBRAIRES-ÉDITEURS.

1881.

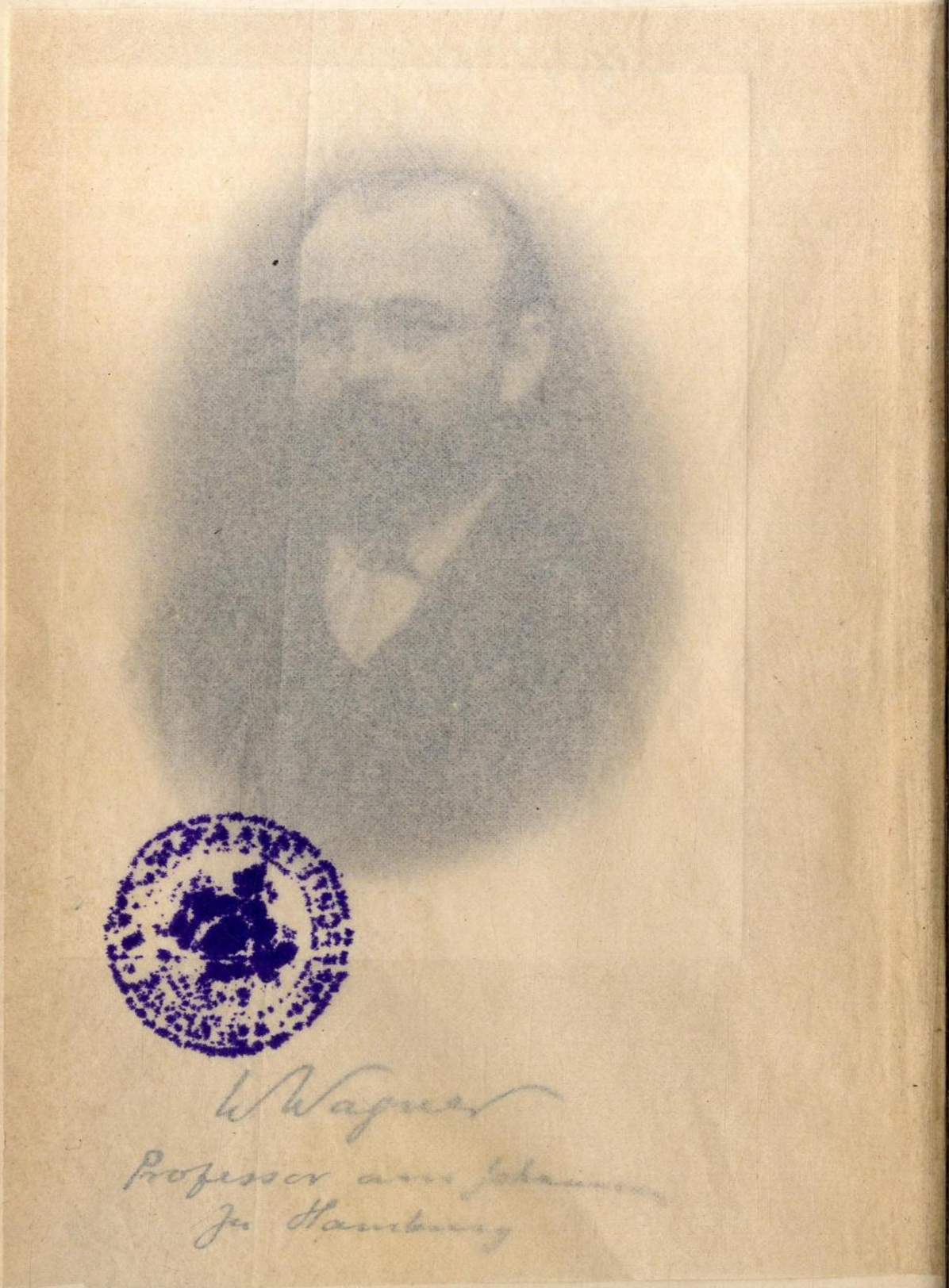

Gl. Б. 4/87

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Р И Бр. 14616

TROIS POÈMES GRECS

DU MOYEN-AGE

INÉDITS

RECUEILLIS

PAR

FEU LE PROFESSEUR

W. WAGNER.

AVEC LE PORTRAIT DE L'AUTEUR.

BERLIN.

S. CALVARY & Cie. LIBRAIRES-ÉDITEURS.

1881.

TABLE DES MATIÈRES.

	page
Préface	I
Notice biographique	VI
Notice bibliographique	XII
Διήγησις τοῦ Ἀχιλλέως	1
Βίος Ἀλεξάνδρου	56
Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ροδάμνην	242

PRÉFACE.

Immédiatement après la mort du professeur W. Wagner, sa veu ~~evuve~~ a bien voulu nous confier les copies de manuscrits grecs qu'il avait faites dans les diverses bibliothèques de l'Italie, pendant son dernier voyage, qui devait lui être si fatal.

Malgré notre peu de compétence pour des travaux de ce genre, nous ne pouvions qu'accepter avec empressement la tâche de publier ce travail posthume. Deux choses nous en faisaient un devoir; d'abord l'amitié qui depuis de si longues années nous attachait à W. Wagner, et ensuite la reconnaissance que tout Helléne doit ressentir envers cet infatigable et savant travailleur, qui a tant contribué à éclaircir l'histoire littéraire du moyen-âge grec.

D'ailleurs les textes centenus dans ce volume étaient si soigneusement transcrits, que la tâche de l'éditeur devenait facile, pourvu qu'il se bornât à leur simple reproduction. C'est ce que nous nous sommes imposés de faire, sans avoir l'intention d'entreprendre une édition critique, telle que Wagner l'aurait faite, s'il n'avait pas été si rapidement enlevé à la science.

Malheureusement, parmi les nombreux manuscrits que Madame Wagner nous a confiés, nous n'avons pas trouvé des indications suffisantes sur la source d'où chaque pièce avait été tirée. C'est là une des raisons qui nous ont engagé à ne

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

choisir que les poèmes les plus importants, les trois romans qui composent ce volume.

Le premier est une *Achilléïde* en 1820 vers, provenant d'un manuscrit[1]) conservé dans la bibliothèque nationale (autrefois dite Bourbonienne) de Naples. Dans l'*Annuaire de l'association pour l'encouragement des Etudes Grecques en France*, (année 1879,) Mr. C. Sathas a publié une version de ce même roman d'Achille, d'après un Ms. conservé dans la bibliothéque Bodléienne d'Oxford. Cette version, bien que ne comprenant que 761 vers, au lieu des 1820 vers donnés par le Ms. de Naples, montre des traces évidentes de parenté avec ce dernier. Non seulement le sujet est le même et les épisodes du plus petit poème se retrouvent dans le plus grand, mais les vers même sont parfois reproduits identiquement. On dirait un résumé fait de mémoire par un rhapsode, qui avait connu le roman plus détaillé donné dans le Ms. de Naples.

Ce dernier est évidemment l'oeuvre d'un copiste illettré; il fourmille de fautes d'orthographe. Nous les avons corrigées, excepté, cela va sans dire, dans les cas où ces fautes intéressent d'une manière quelconque la prononciation. En dehors de l'orthographe nous avons indiqué en note toutes les corrections ou modifications, peu nombreuses du reste, que nous nous sommes permis d'introduire dans le texte.

Au moment où nous écrivons cette préface, nous apprennons par une communication de notre ami Mr. Spiridion Lambros, le savant éditeur des Romans grecs et des oeuvres d'Acominate, qu'il avait annoncé dès 1879 la publication de ce texte, copié par lui à la bibliothèque de Naples. Notre regret de ne pas l'avoir sû plus tôt est d'autant plus vif, que nous sommes certains que Mr. Lambros aurait consenti avec em-

1) Ce Ms. (codex graecus CCLI, III, B. 27) écrit par un copiste de Corfou et daté du 5 mai 1520, contient 185 feuillets de papier, parmi lesquels notre Achilléide occupe les feuillets 13—59.

pressement à nous prêter son concours, en se chargeant de l'édition critique de l'Achilléïde comprise dans le présent recueil.

Le second de nos romans est une *Relation de la vie d'Alexandre* en 6120 vers. C'est une version métrique de l'histoire du Pseudo-Callisthène éditée par C. Muller[1]). Cette version est tirée du Ms. bien connu de la bibliothèque de St. Marc de Venise[2]). Mr. Jules Berger de Xivrey le cite dans sa savante notice *sur les manuscrits contenant l'histoire fabuleuse d'Alexandre le Grand*[3]). Il en donne même les quatre premières lignes, mais sans paraitre se douter que ce sont des vers et non de la prose.

A en juger par la copie de Wagner, ce manuscrit doit avoir été très soigneusement écrit par un copiste instruit. A peine, en effet, avons-nous eu l'occasion de nous permettre quelques rares corrections, qui sont toujours indiquées en note.

Wagner eut sans doute enrichi son édition de notes tirées d'une étude comparée de son texte avec le récit publié par Muller. Une pareille comparaison aurait été curieuse et instructive à plusieurs points de vue, notre versificateur ayant dû avoir sous les yeux un récit différant parfois du Ms. de la bibliothéque de Paris. Il aurait aussi peut-être utilisé le texte de Muller pour corriger les noms propres, qui, la plupart du temps, sont estropiés d'une façon regrettable. Nous ne pouvions point assumer la responsabilité de pareilles corrections, sans collationner de nouveau la copie de Wagner avec le Ms. de Venise; et d'ailleurs ces fautes même peuvent

1) Didot, 1846, dans le volume contenant Arrien etc.

2) Ce Ms. (codex Graecus CCCCVIII f. 16—142), ainsi que les trois derniers vers (p. 241) l'attestent, a été écrit en l'an 6896 de la création, correspondant à 1388 après J. C. Il a appartenu au célèbre Cardinal Bessarion, dont la signature se trouve au verso de la première feuille.

3) v. Notices et extraits des Manuscrits de la Bibliothèque du Roi etc. Tome XIII. Paris 1838.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД

avoir leur interêt dans des documents de cette nature. Nous les avons donc scrupuleusement respectées, même dans les cas où l'erreur est évidente; ainsi, par exemple, on trouve *'Ελμισταχίδης* (v. 2399 et v. 2447) là où Muller a *'Ερμῆς τ' 'Αλχίδης*; ou *χαὶ Μήνης* (v. 2283) au lieu de *'Αλχμήνης*. Nous avous préferé laisser à ceux qui pourraient trouver de l'intérêt à de pareilles études, le plaisir de rétablir ces erreurs, nous bornant seulement à en indiquer quelques unes dans l' *errata*.

Le troisième des textes contenus dans ce volume offrait des difficultés plus grandes que les deux precédents, et qui même étaient de nature à nous empêcher d'en entreprendre l'édition. Mais notre savant ami Mr. C. Sathas, mû par les mêmes sentiments que nous envers la mémoire de Wagner, a bien voulu se charger de cette tâche. C'est donc grâce à lui que nous pouvons ajouter *Lybistros et Rhodamne* à ce receuil posthume. Aussi nous sommes heureux de lui en témoigner ici notre reconnaissance, ainsi que pour toute l'assistance qu'il nous a prêtée dans la préparation de cette publication.

Ce texte a été tiré par Wagner d'un Ms. de la bibliothèque de Naples (III, Aa, 9 f: 44—116), qui contient, en outre, des poèmes connus de Sachlikis et de Spanéas.

Lybistros et Rhodamne a déjà été publié par Mavrophrydis[1]) d'après le Ms. (Nr. 2910) de la bibliothèque de Paris. Mais ce manuscrit étant imparfait, l'édition de Mavrophrydis ne pouvait que donner une forme incomplète de ce poème. Sans parler de ses autres imperfections, nous dirons qu'il y manque les vingt-six premiers vers de notre version; il y a aussi plusieurs lacunes dans le milieu et vers la fin.

[1]) Dans son recueil: *'Εχλογὴ Μνημείων τῆς νεωτέρας 'Ελληνιχῆς γλώσσης*, Athènes, 1866. — M. Gidel a donné une analyse de ce poëme d'après le même manuscrit de Paris, dans son ouvrage intitulé: Etudes sur la littérature grecque moderne, Paris, 1866, p. 151 et suive.

Le Ms. de Naples tout en étant plus correct, est également incomplet. Un autre Ms., conservé dans la bibliothèque de Leyde (cod. Scalig. 551), sert à remplir les lacunes de celui de Naples. Heureusement, Wagner avait copié aussi les vers contenus dans le manuscrit de Leyde.

La présente édition, faite d'après ces deux manuscrits, donne donc une version plus complète et plus correcte que celle de Mavrophrydis, mais elle n'est pas encore définitive; il faudrait consulter d'autres manuscrits, afin d'arriver à une édition complète et critique de ce roman.

Mr. Sathas a indiqué en note les modifications et corrections de mots ou de vers, qu'il a eu occasion de faire dans les copies de Wagner.

On trouvera à la suite de cette préface la traduction d'une notice biographique sur Wagner, écrite, au lendemain de sa mort, par son ami et collègue Mr. A. Metz, professeur au Johanneum de Hambourg.[1])

Mr. Metz vient de publier, dans l'Annuaire du Johanneum (Schuljahr 1880—1881), une biographie plus détaillée de notre regretté ami. Nous empruntous à ce travail, avec la permission de l'auteur, la notice bibliographique qui fait suite à la biographie.

L'éditeur a bien voulu mettre le portrait de Wagner en tête du présent volume; c'est là une heureuse addition, qui rendra ce livre posthume plus précieux pour les amis de l'illustre défunt.

Paris, Mai 1881. D. Bikélas.

[1]) Voir le Hamburgischer Correspondent du 20. Avril 1880.

NOTICE BIOGRAPHIQUE.

Wilhelm Wagner naquit le 11. Mai 1843 à Steinau sur la Kinzig, affluent du Main, dans l'ancien électorat de Hesse. Son père, médecin de campagne, que le soin d'une nombreuse clientèle retenait presque constamment hors de chez lui, ne parait pas avoir exercé une grand influence sur sa jeunesse. Celle de sa mère, au contraire, fut particulièrement profonde et durable, et le jeune homme conserva toujours pour elle la plus affectueuse tendresse.

Des moments bien heureux furent ceux qu'il passa chez son grand-père maternel, prédicateur à la petite cour du comte de Wächtersbach, près du Voralberg. Non seulement il y trouvait tout ce qui peut plaire à un garçon: un vieux château, un parc pittoresque, la liberté et l'air des bois; mais le prédicateur de cour était un homme du monde ami des lumières. Élevé à la française, il aimait à s'entretenir longuement sur la littérature française et possédait une belle collection de livres français, avec lesquels le jeune Wagner pouvait assouvir sa soif de lecture, quand il passait les vacances chez son grand père. A la verité, on ne trouverait pas dans ces lectures la source des influences qui déterminèrent plus tard sa direction; mais les impressions reçues à cette époque furent assez fortes pour qu'il s'en souvint avec plaisir dans son âge mûr; et de telles impressions ne sont jamais perdues.

De 1855 à 1861, de sa 13e à sa 18e année, il suivit les cours du gymnase de Francfort, dirigé alors par le Dr. Classen, le futur directeur de la Haute école de Hambourg. Wagner était une de ces natures favorisées, qu'un penchant heureux et puissant pousse de bonne heure dans une direction spéciale, où le succès leur est presque assuré. Sa specialité fut l'étude des langues, dans le sens le plus étendu du mot. Toute sa vie l'étude des langues étrangères n'a été qu'un jeu

pour lui; c'est aussi les langues qu'il travaillait presque exclusivement au gymnase, avec des résultats extraordinaires. En troisième il possédait à fond l'histoire de la littérature grecque de Schoell; et ce fut ce fait, révélé par hasard dans une leçon, qui attira pour la première fois sur lui l'attention de son directeur. Cet illustre savant se montra dès lors son plus fidèle conseiller; or chacun sait combien il importe, même au talent le plus éminent, d'être bien dirigé de bonne heure. Sous sa direction, le jeune collégien acquit une connaissance méthodique de la littérature ancienne, bien autrement étendue que ne le comportait le cercle d'études du Gymnase.

A dix huit ans, sur le point de compléter ses études, il publiait le *Trinummus* de Plaute traduit dans le mêtre de l'original (Francfort, 1861, avec une préface du Dr. Classen). Ce travail, ainsi qu'un article sur les croyances populaires des Grecs modernes, publié antérieurement dans le *Muséum* de Francfort, indiquent déjà les études spéciales auxquelles il commencait à se livrer, et dans lesquelles il devait se distinguer plus tard.

Ainsi préparé, il se rendit à l'Université de Berlin en 1861, puis à celle de Bonn de 1862 à 1864. Là il eut le bonheur de connaître le professeur Fr. Ritschl, le philologue κατ' ἐξοχήν, avec lequel il se lia intimement, autant du moins qu'un élève peut se lier avec son maître. Ritschl fonda bientôt les plus grandes espérances sur cet étudiant de vingt ans, qu'il pouvait considérer comme son élève le mieux doué.

Une certaine rivalité régnait alors parmi les philologues de Bonn, entre les disciples de Ritschl et ceux d'O. Jahn. Wagner sut tenir la seule conduite raisonnable; il subit l'influence des deux savants, les complèta l'un par l'autre, et put ainsi échapper au formalisme étroit qui caractérisa plus tard l'école de Ritschl.

Ses études universitaires étaient terminées lorsqu'il prit le grade de docteur, le 20 févier 1864. Sa thèse (*de Plauti*

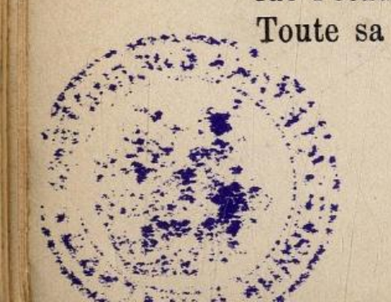

Aulularia) fut jugée pleine de science et de finesse (*doctrinae et subtilitatis laude probabilis*), et l'examen oral fut particulièrement brillant (*eximia cum laude*).

Il quitta ensuite Bonn et prit une position de précepteur dans deux familles allemandes à Manchester. Dans le certificat en latin que lui délivra Ritschl, en guise de recommandation, on trouve entre autres ces paroles: »*Ingenii autem praestantiae cum animi doles accedant, morum et probitas et suavitas, veri rectique sensus, humanitatis non fucatae studium: consequens est, ut mea quidem sententia gratulandum sit eis, quibus tam strenuus praeceptor educatorque contigerit.*« Il serait vraiment difficile de commencer une carrière de précepteur avec un meilleur témoignage.

Wagner resta trois ans à Manchester, puis trois ans à Londres, de 1867 à 1870. Il s'y occupa de travaux littéraires, tout en enseignant dans diverses écoles. Il était arrivé en Angleterre, non seulement sans connaissance de la langue anglaise, mais, d'après ses propres expressions, «sans connaissance du monde et la tête pleine d'une science puisée uniquement dans les livres.» Mais qu'il sut bien employer son temps! En quittant Manchester, il connait et possède à fond la langue anglaise, son histoire et sa littérature, et peut s'essayer dans cette étude souverainement difficile: la critique de Shakespeare. En même temps, encouragé et aidé par des relations personnelles, il se rend maître du grec moderne.

Dès lors le champ dans lequel se déploiera son activité est definitivement fixé. Nous pouvons en effet distinguer trois sortes d'études auxquelles il se voue simultanément. D'abord la philologie classique, où il avait fait ses débuts, et spécialement l'étude de Plaute; une série d'éditions critiques, avec notes en anglais, prouvent sa superiorité dans cette direction. En second lieu les recherches sur les monuments Grecs du moyen-âge, champ non encore defriché dont il a été un des premiers explorateurs, et dont la connaissance a eu pour résultat de jeter un nouveau jour sur la formation du grec moderne et sur la vie du peuple en Grèce durant le moyen-âge.

Enfin, l'étude et la critique de Shakspeare et des poètes Anglais de son époque.

En 1870, son ancien maître, le Dr. Classen, l'appela au *Johanneum* de Hambourg, auquel il resta attaché pendant les dix années qui lui restaient à vivre.

Avant de quitter l'Angleterre il avait épousé Mlle Anne Marie Trowsdale, fille d'un propriétaire Anglais de Whitby, dans le comté d'York.

Il entra au Johanneum en qualité de maître (Lehrer), devint maître supérieur (Oberlehrer) en 1872, et fut nommé professeur en 1874. Pour cette dernière nomination on dut créer une chaire nouvelle exprès pour lui; on s'y décida d'autant plus vite que l'offre d'une chaire de philologie au collège de Magdebourg, qui occupe le rang d'une Université par la nature de l'enseignement et la supériorité des cours, menaçait de l'arracher au collège de Hambourg. Bientôt après il refusa une chaire de langues vivantes à Munich, parceque la littérature moderne, qui l'intéressait comme étude, ne lui plaisait pas comme profession. C'est ainsi qu'il fut conservé au Johanneum; et bientôt s'identifiant complètement avec son nouvel emploi, il s'en acquitta avec autant d'amour que de succès. En effet, outre sa science éminente, il montra une aptitude remarquable pour l'enseignement, et déploya, même en dehors de l'École, une activité qui faisait l'étonnement de ses collégues. Pendant les dix années, 1870—1880, qu'il passa à Hambourg et qui furent sans doute les moins riches en loisirs de sa vie entière, il donna toute une série de publications, qui nous le montrent actif dans ses trois specialités, comme si son esprit avait besoin de cette multiciplité d'occupations simultanées pour déployer toute son énergie.

Entre ces grands ouvrages il s'occupait, comme pour se délasser, d'une multitude de travaux moins importans: notices et articles pour diverses revues spéciales, traductions d'allemand en anglais et d'anglais en allemands traductions du grec moderne, éditions des classiques allemand, à l'usage des écoles anglaises; ces dernières, qui ont été introduites partout en

Angleterre, n'ont pas peu contribué à répandre la connaissance de la littérature allemande chez nos voisins d'outre-mer. Ceux-ci savaient du reste apprécier ce travailleur infatigable; on s'en aperçut bien à l'accueil cordial et respectueux que lui firent les cercles savants d'Angleterre, à l'occasion du voyage qu'il entreprit en 1878 pour visiter les grandes bibliothèques de ce pays. Ses amis se souviennent tous de l'impression encourageante que lui laissa ce voyage.

Cependant son interêt se concentrait de plus en plus sur l'étude de la littérature grecque du moyen-âge, qu'on doit regarder comme le principal travail de sa vie. Cette étude devait lui être fatale. Après avoir visité les bibliothèques de Paris (1875) et d'Angleterre, (1878), son désir le plus ardent était d'obtenir un congé d'hiver pour visiter dans le même but les grandes bibliothèques italiennes. D'année en année les occupations impérieuses du Johanneum opposaient de nouvelles difficultés à l'accomplissement de son voeu. Enfin, il obtint le congé demandé pendant le courant de l'automne de 1879. Qui aurait dit, en le voyant partir pour le midi, plein d'espoir et de vigueur et dans la force de l'âge, qu'il n'en reviendrait pas?

L'hiver fut, comme on sait, très rude en Italie. Accoutumé aux installations confortables du Nord, Wagner devait supporter avec peine le séjour dans des salles de bibliothèque froides et humides, et dans des hôtels peu ou point chauffés. Cependant il allait de ville en ville, à Venise, à Vérone, à Milan, à Florence, à Ravenne, à Rome et à Naples, travaillant tous les jours avec sa persévérance habituelle; ses lettres annonçaient une récolte extrêmement riche. Elles laissaient aussi voir un esprit qui se retrempait et se renouvelait au contact de l'Italie classique et moderne, riche des bautés de l'art et de la nature, et des agréments de la vie de societé; et ses amis et ses elèves pouvaient fonder de grandes espérances sur les fruits de cette heureuse activité de son esprit. Son voyage s'étendit au sud jusqu' à Paestum. Au retour il s'arrêta encore quelque temps à Naples, pour visiter de nouveau, pendant une saison plus clémente, la bibliothèque du couvent de Grota Ferrata. Déjà ses dispositions étaient prises pour revenir en Allemagne, quand il donna lui-mêne la nouvelle qu'il était légérement indisposé. Puis, le jour même où d'après ses décisions premières il aurait dû se retrouver parmi les siens, on reçut du médecin allemand de l'hopital international de Naples la nouvelle qu'il était gravement malade d'une fluxion de poitrine. Il surmonta encore cette maladie; mais le typhus se déclara bientôt, à la suite d'un nouveau refroidissement, et peu de jours après, le 15 avril 1880 à 10 heures du soir, il succombait à une paralysie du coeur.

Wilhelm Wagner était âgé d'un peu moins de 37 ans. Mais cette courte existence lui a suffi pour se faire un nom, qui commande le respect bien au delà des frontières de l'Allemagne. La Grèce surtout a reconnu ses services en le décorant de l'ordre royal du Sauveur (1875) et en le nommant membre des deux societés savantes de Constantinople et d'Athènes.

La valeur de Wagner comme savant a été prouvée, moins encore par la diversité et l'étendue de ses connaissances et par le fait unique de réunir trois études si différentes, que par la supériorité qu'il déployait dans chacune d'elles. Mais ce qui le faisait surtout aimer de ceux qui le connaissaient intimement, c'est q'on voyait chez lui le savant subordonné à l'homme. Sa science merveilleuse, loin d'être une matière morte, était une source vivifiante qui nourrissait sa pensée personnelle. Quand il livrait aux autres la connaissance de ce trésor de science, c'était donc une partie de lui-même qu'il leur communiquait. C'est ce qui donnait à sa conversation, toujours animée et toujours nourrie, un charme sans cesse renouvelé, et à son enseignement le cachet d'un enseignement vraiment utile et vivant. C'est pour cela aussi qu'il vivra dans le souvenir de ses amis et de ses collègues comme dans celui de ses elèves, et que son nom sera une des gloires les plus pures du Johanneum, tant que cette institution subsistera.

NOTICE BIBLIOGRAPHIQUE

Publications de W. Wagner.

I.

A. Philologie classique.

1. De Plauti Aulularia, scripsit Gu. W. Bonnae 1864.

2. Macci Plauti Aulularia, with notes critical and exegetical and an introduction on Plautian prosody. Cambridge & London 1866.

3. T. Macci Plauti Trinummus, with notes critical and exegetical. Cambridge & London 1872.

4. T. Macci Plauti Menaechmei, with notes crit. and exeget. and an introduction. Cambr. & London 1878.

5. P. Terenti Comoediae; with notes crit. and exeget., an introduction and appendix. Cambr. & London 1869.

6. P. Terenti Comoediae (Cambridge Texts). Gu. Wagner relegit et emendavit. Cantabr. et Londini 1869.

7. P. Terenti Hauton Timorumenos. Erklärt von W. W. Berlin 1872.

8. Plato's Apology of Socrates and Crito, with notes crit. and exeget., introductory notices, and a logical analysis of the Apology. Cambr. & London 1869. Second edition rev. and corr. 1876.

9. Plato's Phaedo, with notes crit. and. exeget. and an analysis. Cambr. & London 1870.

10. Platonis Protagoras. The Greek text revised, with an analysis and English notes. Ed. II. London 1871.

11. Virgil's Aeneid, books V to XII, with English notes. Abridged from Prof. Comington's edition by Henry Nettleship and W. W. London 1874.

12. Petri Pauli Dobree Adversaria. Editio in Germania prima cum praefatione Gu. W. 4 voll. Berolini 1874.

13. Bentley's Dissertations on Phalaris, with introduction and notes. Berlin 1874.

B. Littérature Grecque du moyen-âge.

14. Medieval Greek Texts: being a collection of the earliest compositions in vulgar Greek, prior to the year 1500. Edited with prolegomena and critical notes, by W. W. Pars. I. With an essay on the Greek version of Apollonius of Tyre by M. A. Ch. Gidel, Prof. de Rhétorique au Lycée Impérial Bonaparte. Paris. London. 1870. (1).

15. *Διήγησις ὡραιοτάτη τοῦ θαυμαστοῦ ἀνδρὸς τοῦ λεγομένου Βελισαρίου.* Nach der Wiener Handschrift zum ersten Mal herausgegeben. Progr. d. Hamb. Johanneums 1873.

16. Histoire de Imbérios et Margarona. Publiée pour la première fois d'après un mscr. de la biblioth. de Vienne. Paris 1874.

17. Carmina Graeca Medii Aevi. Leipzig 1874. (1).

18. *Ἀλφάβητος τῆς ἀγάπης.* Das ABC der Liebe. Eine Sammlung Rhodischer Liebeslieder. Metrisch übersetzt und mit einem Wörterbuch versehen. Leipzig 1879.

---

1) Nous croyons être utiles à nos lecteurs en donnant ici la liste des textes contenus dans chacun de ces deux recueils, auxquels Mr. Miller a consacré un article approfondi dans le Journal des Savants. (Février 1875.)

Medieval Greek texts.

Ἡ ἀναγνώρισις.
Ἡ διήγησις Φλωρίου καὶ Πλατζιαφλώρης.
Ἡ διήγησις Ἀπολλωνίου τοῦ Τυρίου.
Θρῆνος περὶ Ταμυρλάγγου.
Ἱστορικὴ ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου.
Θρῆνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
Τὸ θανατικὸν τῆς Ρόδου.

Carmina Graeca Medii Aevi

Ἀλεξίου Κομνηνοῦ ποίημα παραινετικόν.
Θρῆνος περὶ Ταμυρλάγγου.
Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ θανατικὸν τῆς Ρόδου.
Μανοὴλ Σκλάβου Συμφορὰ τῆς Κρήτης.
Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι.
Τοῦ αὐτοῦ στίχοι καὶ ἑρμηνεῖαι, ἔτι καὶ ἀφηγήσεις.
Περὶ γέροντος τὰ μὴν πάρῃ κορίτσι.
Συναξάριον τοῦ τιμημένου γαδάρου.
Γαδάρου, λύκου κι' ἀλουποῦς διήγησις ὡραία.
Διήγησις παιδιόφραστος τῶν τετραπόδων ζώων.
Πουλολόγος.
Διήγησις τοῦ Πωρικολόγου.

C. Littératures anglaise et française.

19. Chr. Marlowe's Tragedy of Edward II, with an introduction and notes. Hamburg 1871.

20. Marlowe's Tragedy of Doctor Faustus, with introduction and notes. London 1877.

21. Macbeth von Shakespeare. Erklärt von W. W. Leipzig 1872.

22. Shakespeare's Henry V. Erklärt von W. W. Berlin 1878.

23. The works of William Shakespere. Ed. with critical notes and introductory notes. Hamburg 1879, I—IV. VIII. IX.

24. Shakespeare und die neueste Kritik. Zur Orientirung. Hamburg 1874.

25. Alcilia Philoparthens Loing Follie. Eine Sammlung von englischen Gedichten aus dem Jahre 1595. Nach dem einzigen Exemplar der Hamburger Stadtbibliothek herausgegeben und eingeleitet von W. W. Cöthen 1875.

26. The Lady of the Lake. A poëm in six cantos by W. Scott. Leipzig 1876. Mit Einleitung.

27. Horace par P. Corneille. Bielefeld et Leipzig 1879.

28. Athaliepar J. Racine. ib.

29. Le Misanthrope par Molière. ib.

D. Traductions.

30. T. Maccius Plautus' Trinummus. Deutsch in den Versmassen der Urschrift, von W. W. Mit einem Vorwort von Dr. Classen. Frankfurt 1861.

31. Teufel's History of Roman Litterature. Translated by W. W. London 1873.

Περὶ τῆς ξενιτείας.

Εἰς Βενετίαν.

Ἰωάννου Πικατόρου τοῦ ἐκ πόλεως Ρηθύμνης ποίημα εἰς τὸν πικρὸν καὶ ἀκόρεστον ἄδην.

Ἀλφάβητος κατανυκτικός καὶ ψυχωφελής.

Διήγησις Ἀπολλωνίου.

Βίος καὶ πολιτεία τινὸς δοκιμωτάτου καὶ σοφωτάτου γέροντος.

Διήγησις τοῦ θαυμαστοῦ ἀνδρὸς τοῦ λεγομένου Βελισαρίου.

Ἐμμανουὴλ Γεωργιλλᾶ Ἱστορική ἐξήγησις περὶ Βελισαρίου.

Ριμάδα περὶ Βελισαρίου.

32. Shakespere. Sein Entwicklungsgang in seinen Werken. Von E. Dowdon. Heilbronn 1879.

33. Die Griechen des Mittelalters und ihr Einfluss auf die Europäische Cultur. Ein historischer Versuch von D. Bikélas. Aus dem Griechischen übersetzt von W. W. Gütersloh 1878.

34. Lukis Laras. Eine Geschichte aus dem Griechischen Befreiungskriege von D. Bikélas. Aus dem Neugriech. übersetzt und mit einem Nachwort und mit Anmerkungen des Uebersetzers. Hamburg 1879.

II.

Dans les recueils périodiques.

»Neugriechischer Volksglauben« dans le »Neues Frankfurter Museum« 1861.

»De Terenti Andriae prologo scripsit Guilelmus Wagner« dans le »Liber Miscellaneus editus a Societate Philologica Bonnensi,« Bonnae 1864.

Rheinisches Museum, neue Folge: XIX, 478 ff.: De loco Taciti hist. II, 14. — XX, 314 ff.: Zu Tibull I, 6. — XX, 314: Zur vita Isocratis. — XXI, 134: Ueber die Tibull-Handschrift A. — XXI, 481 ff.: Zu Catullus. — XXII, 111 ff. 422 ff.: Zur Prosodie des Plautus und Terenz. — XXII, 456: Zu Phaedrus. — XXII, 629 ff.: Zu den versus Scoti cuiusdam de Alphabeto. — XXIII, 379: Zu Plautus' Truculentus. — XXIII, 380: Zu Attius. — XXIII, 699: Zu Sallustius.

Fleckeisen's Jahrbücher: 1864: Zu Plautus Epidicus. — 1865: Zu Terentius. — 1866: Ueber Tibullus. — 1867: Ueber Oesypum (Oesopum).

Bursian's Jahresberichte: 1873: Die römischen Dramatiker (ausser Plautus) und besonders Terenz. — 1877: Bericht über Terenz für 1874 und 1875. — Ib. Bericht über Lucilius für 1873—1875.

Philological Society's Transactions (London): 1867: On some modern Greek words. — On Ribbeck's Virgil. — On Jordan's Sallust. — On Phaedrus. — On Furca. — Four metrical inscriptions, reprinted from the »Hermes«. — On some disputed points of Plautian prosody. — 1873: Latin Philology in 1872. — 1874: Recent modern Greek philology. 1875: Recent Latin philology.

Jahrbuch der deutschen Shakespeare-Gesellschaft: XI. Ueber und zu Mucedorus. — Id. Emendationen und Bemerkungen zu Marlowe. — XII. Shakespeare in Griechenland. — XIV. Neue Conjecturen zum Mucedorus. — Ib. Verbesserungsvorschläge zu Shakespeare.

On pourrait encore ajouter ici un grand nombre d'articles et de notices, qui ont paru dans le Litterarische Centralblatt, dans la Jenaer Litteraturzeitung, dans l'Academy de Londres, dans l'Anglia, dans la Revue critique de Paris et dans l' *Ἑστία* d'Athènes.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΩΣ.

Ἀρχὴ τοῦ πανθαυμασιωτάτου καὶ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Καὶ τὶ νὰ εἰπῶ τὸν Ἔρωτα, πῶς νὰ τὸν ὀνομάσω;
καὶ πῶς νὰ γράψω τὰς ἀρχάς, τὴν δύναμιν τὴν ἔχει;
ὅτι καρδίας ἐξανασπᾷ καὶ τὰς ψυχὰς μαραίνει,
φλογίζει νέους παρὰ καιρὸν καὶ καταδαπανεῖ τους·
πολλὴν ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὴν τὴν ἐξουσίαν,
μεγάλην ἔχει τὴν ἰσχὺν καὶ φοβερὰν τὴν τόλμην.
Ἀλλοῖ τὸν βάλλει εἰς χεῖράς του καὶ τὸν κατακρατήσει!
καίει, καταφλογίζει τον, τὸν νοῦν του αἰχμαλωτίζει.
Ἀλλ' ὅσοι καὶ ἂν αἰστάνεσθε τὸν πόθον τῶν ἐρώτων,
ὅσοι ἂν οὐκ ἐδέξασθε τρῶσιν ποσῶς ἀγάπης,
ἅπαντες νῦν ἀκούσατε ἀφήγησιν τὴν ταύτην,
τὴν ὑπὲρ πόθου ἐρωτικὴν καὶ πόθου πονεμένην,
νὰ μάθετε δὲ ἅπαντες, νὰ πληροφορηθῆτε
τὸ πῶς ὁ πόθος δύναται καὶ πόσα καταφλέγει,
νὰ μάθετε τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχὺν τὴν ἔχει,
νὰ μάθετε τὰ τόξα του καὶ νὰ τὸν προσκυνῆτε,
νὰ μὴ ἀλαζονεύεσθε πρὸς τὴν φρικτὴν τὴν τόλμην,
αὐθέντην νὰ τὸν ἔχετε καὶ νὰ τὸν προσκυνῆτε,
ὅτι φρικτὸς καὶ θαυμαστὸς καὶ μέγας ῥήγας εἶναι.

Ἀρχὴ καὶ πρώτη διδαχὴ μεγάλου τοῦ ἔρωτος τοῦ παναρίστου καὶ ἰσχυροῦ μεγάλου τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ δυνατοῦ καὶ δράκοντος καὶ θαυμασιωτάτου, — ἀνδρειωμένος, φρόνιμος, εὐγενικὸς παντοίως, ὁ Μυρμιδόνων βασιλεὺς καὶ τῆς Ἐφθίας δεσπότης — μεγάλου Ἀχιλλέως.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἦν τῶν Ἑλλήνων βασιλεύς, πανευγενὴς καὶ ἀνδρεῖος,
πλούσιος καὶ πανευτυχὴς ἐν χώρᾳ Μυρμιδόνων,
ἐρωτικός, πανευτυχής, ἀγέρωχος τὸν τρόπον·
εἶχε γὰρ νέους μαχητὰς καὶ διαλεκτὰ φουσάτα,
πρὸς μάχας καὶ παραταγὰς ὅλους δοκιμασμένους,
ὅλους καλούς, εὐγενικούς, ὅλους ἀνδρειωμένους·
ποτέ του γὰρ οὐκ ἤθελεν εἰς ὅλον τὸ φουσάτον
ἄνδρα [ποτέ] γὰρ νὰ ἰδῇ ἐξ ἀφανῶν γονέων,
εἰμὴ ἐκ γένους τε λαμπροῦ, πάνυ πλουσιωτάτου.
Ἔσχηκε γὰρ καὶ σύζυγον ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος
ἐρωτικήν, ἐξαίρετον, ἄντικρυς Ἀφροδίτην·
καὶ ἦν ἰδεῖν ἀνδρόγυνον τοῦ κόσμου ἐξαιρημένον,
νέους τε καὶ πανευειδεῖς, πανευτυχεῖς, πλουσίους,
ἦν δὲ καὶ τὸ διάδημα λαμπρὸν τῆς βασιλείας·
φουσάτα καὶ παραταγάς, τίς νὰ τὰς ἀριθμήσῃ;

Διήγησις πάνυ ὡραιωτάτη.

Τοίνυν ἐκεῖνος ὁ λαμπρὸς ὁ βασιλεὺς Ἑλλήνων
δώδεκα χρόνους ἔποικεν παιδὶν νὰ μὴ ποιήσῃ,
καὶ ἐθλίβετον ἡ καρδία του, ἐτήκετον ἡ ψυχή του,
καὶ θλίψιν εἶχε φοβεράν, καὶ στεναγμοὺς καὶ πόνους.
Καὶ ἀπὸ τῆς θλίψης τῆς πολλῆς, τῆς συμφορᾶς ὁποῦ εἶχεν,
ἠθέλησεν νὰ χωρισθῇ τὴν πάντερπνον τὴν κόρην,
καὶ μεθ' ἑτέρας γυναικὸς ἵνα τεκνοποιήσῃ.
Τὴν θλίψιν οὖν μὴ φέροντες οἱ συγγενεῖς της πάντες,
τῆς κόρης οἱ γεννήτορες καὶ πάντες οἱ ἐδικοί της,
τὴν κεφαλὴν των τύψαντες κατὰ προσώπου κόρης
προσέρχονται τῷ βασιλεῖ μετὰ κλαυθμοῦ μεγάλου.

Λόγοι συγγενῶν δεσποίνης πρὸς τὸν βασιλέαν.

Δέσποτα γῆς Ἐφθίων τε καὶ χώρας Μυρμιδόνων
καὶ αὐθέντη ἡμῶν καὶ βασιλεῦ, ἄδικον μέγα πράττεις
εἰς τὴν κυρίαν καὶ δέσποιναν ἡμῶν καὶ συγγενίδαν·
πάντως χαριτοπρόσωπη, ἐξαιρημένη ὑπάρχει,
καὶ λαμπροτάτου, εὐγενικοῦ καὶ γένους τῶν ἐνδόξων,
καὶ ἐσέν' οὐδὲν σὲ ἐντρέπεται, χωρὶς τῆς βασιλείας.

44. τουπάσαντες καταπρόσωπα.

Καὶ τὴν βουλὴν τὴν ἔταξες ἢ νὰ τὴν κατελύσῃς,
εἰδὲ κρατεῖς την, γίνωσκε πληροφορήθησαί το,
ἄχρι ἂν ζῶμεν ἅπαντες, οἱ ὅλοι συγγενεῖς της,
ἐχθροὺς μᾶς ἔχεις ἐκ παντός, τοῦτο πιστεύθησαί το,
καὶ ὡς ἄδικον καὶ ἀλλότριον θέλομεν σὲ φονεύσει. —

Ἀπηλογία βασιλέως πρὸς τοὺς γνησίους δεσποίνης.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐστέναξεν, τοιούτους λόγους λέγει,
κρατῶν τὴν κόρην ταῖς χερσὶν νεκρὰν ἐκ τῶν δακρύων:
Ἀλήθεια μὰ τοὺς Ἔρωτας, ὦ συγγενεῖς καὶ φίλοι,
ποθῶ τὸ κάλλος τὸ λαμπρὸν τῆς γυναικός μου ταύτης,
ποθῶ την ὡς εὐγενικὴν καὶ ὡς ἔμμορφην παρ' ὅλας,
ἀλλὰ λυπεῖ με τὸ ἄτεκνον, τρώγει μου τὴν καρδίαν,
θέλω γὰρ ἄλλον ἀντὶ ἐμοῦ νὰ ἀφήσω βασιλέα.
Ὅμως οὐ μὴ τὴν ἀρνηθῶ μέχρι καὶ τοῦ θανάτου. —
Μετὰ δὲ τὴν παραδρομὴν τούτων τῶν δέκα χρόνων
ἐμετεβλήθη ἡ θλίψις τους εἰς ἡδονὴν μεγάλην.

Ἡ γέννησις τοῦ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Καὶ γὰρ ἐγέννησεν υἱὸν πολλὰ ἐξαιρημένον,
υἱὸν τὸν οὐκ ἐγέννησεν ἄλλη γυνὴ εἰς τὸν κόσμον.
Καὶ ποία γλῶσσα δυνηθῇ κατὰ λεπτὸν νὰ γράψῃ
τὴν χαρμονὴν τὴν ἄπειρον τὴν τότε γενομένην;
Χρόνον ἐκράτειε καὶ πλεώτερον αἱ ἡμέραι τῆς χαρᾶς τους.
Ηὐξήνθη δὲ τὸ κράτος του τοῦ βασιλέως ἐκείνου,
κάστρα πολλὰ ἐπαρέλαβε καὶ ἡ χώρα του ἐπληθύνθη,
καὶ τὰ φουσάτα του ἐπλήθυναν νικῶντα τοὺς ἐχθρούς του,
ἡ εὐτυχία τοῦ παιδὸς, τοῦ μικροῦ Ἀχιλλέως.

Ἐκλήθη τοῦ ὀνόματος.

Τοῦτον γὰρ ὀνομάσαντες δεσπότην Ἀχιλλέα,
καὶ ἡ μήτηρ του ἡ εὐγενικὴ ἠγάλλετο καρδίᾳ,
ἐτέρπετο, εὐφραίνετο, ἠγάλλετο ἡ ψυχή της.
Τετραετὴς ἐγένετο ὁ παῖς τοῦ βασιλέως·
τοσοῦτον εὐειδέστατος ὑπάρχει ὁ Ἀχιλλέας,
ὑπὲρ τῶν ὅλων ἄρχοντων τὰς πάσας θυγατέρας·
τὸν ἥλιον ἀντέλαμπε, τὰ ἄστρα καὶ τὴν σελήνην·

52. ἵνα τὴν κατελύσῃς.

Κ' εὐθὺς μετὰ τοὺς τέσσαρας, οὓς προείρηκα, χρόνους
γράμμασιν ἐπαιδεύετο ἑλληνικοῖς παντοίοις.
Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν ἄλλων τεσσάρων χρόνων,
εὐθὺς τὸν ὄγδοον ἔφθασεν τῆς ἡλικίας χρόνον,
ἀφῆκε γοῦν τὰ γράμματα κ' ἐπίασεν ἄλλην τέχνην.

Ἄρχεται ὁ μέγας Ἀχιλλεὺς ἀνδρείαν καὶ καβάλλαν.

Στρατείαν ἐπεζήτησεν, ἣν ἤθελε καὶ ἠγάπα,
καὶ παίδευσιν στρατιωτικὴν ὑπερεπόθει πλέον.
Ἔβλεπεν τοῦτον ὁ πατὴρ καὶ ἠγάλλετο μεγάλως.
ἡ μήτηρ του ἡ πολυπαθής, ἡ εὐγενικὴ καὶ ὡραία,
πολλάκις διεβίβαζεν ἡμέρας ὁλοκλήρους
καταφιλοῦσα τὸν υἱὸν καὶ ταῖς χερσὶν κρατοῦσα·
τοῦτον οὐκ ἔασεν ποσῶς πάντοτε τοῦ μὴ βλέπειν.
Ὅταν δὲ τρὶς καὶ δέκατον ἥψατο ὁ μεῖραξ χρόνον,
καὶ ποία γλῶσσα δυνηθῇ κατὰ λεπτὸν νὰ γράψῃ
τὴν θέαν, τὴν ἡλικίαν του, τὴν ὡραιότητά του;
Τὸ κάλλος του ἦτον θαυμαστόν, ἡ ἀνδρεία του ἐξαιρημένη,
μακρὺς ἔναι ὡς κυπάρισσος, λιγνὸς ὡς πρώτη μέση,
ἐπάνω[θεν] καὶ κάτωθεν ἀνοικτὸς ὥσπερ λέων,
ξανθὸς καὶ σγουροκέφαλος, εὐόφθαλμος καὶ ὡραῖος·
ἦσαν καὶ τὰ μαλλίτζια του φράγκικα κουρεμένα,
ἐφόρειε δὲ καὶ στέφανον ἐκ λίθων καὶ μαργάρων·
τοῦτον ποσῶς οὐκ ἔρριπτεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του.
Ἄσπρον ἦτον τὸ στῆθός του, μάρμαρον ὥσπερ χρύον,
εἶχε βραχίονας θαυμαστούς ὥσπερ βεργία στημένα·
ἦτον ἁπλῶς ἀσύγκριτος εἰς Ἔρωτα καὶ κάλλος·
οὐδεὶς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἴσχυσε συνερίσαι.
Ἐκείνη τὸν ἐνίκησεν ἡ ἐρωτικὴ καὶ μόνη,
ἣν ὕστερον ἐκέρδισεν ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ πόθον.

Πρώτη δοκιμὴ τοῦ Ἀχιλλέως.

Ἐν μίᾳ γοῦν τῶν ἡμερῶν, ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος,
τοῦ Ἀχιλλέως ὁ πατὴρ τοῦ πορφυρογεννήτου,
ἐποίησε προδρόμιον καὶ δρόμους καὶ ἀγῶνας,
νὰ δοκιμάσῃ τοὺς καλοὺς ἀγούρους τοῦ φουσάτου.
Ἐκάθησεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντας δοκιμάζει,

καὶ κονταρέας παίζουσιν ἀλλήλους εἰς τὴν ρένταν
καὶ δοκιμάζουν τὰ φαρία καί σκουταροκτυποῦσιν.
Ὁ δὲ υἱός του ὁ Ἀχιλλεὺς ἐτρόμαζε ἡ καρδία του,
ἐσπάραζαν τὰ μέλη του καὶ οὐ δύναται ὑπομένειν.
Τὸ θράσος τὸν ἐνίκησεν, πηδᾷ, καβαλλικεύει.

Πρώτη ἀνδρεία τοῦ Ἀχιλλέως.

Φαρὶν ἐκαβαλλίκευσε, τὸν ἰδικόν του μαῦρον,
τὸ σελλοχάλινον χρυσὸν μετὰ λυχνιταρίων,
ἀπῆρεν καὶ εἰς τὰ χέρια του σκουτάριν καὶ κοντάριν·
τὸ δὲ σκουτάριν ἐκ παντὸς τίς νὰ τὸ ἀνιστορήσῃ;
εἶχε γὰρ ἔργα θαυμαστά, χρυσογραμμίαις μεγάλαις·
φοραίνει ἀπανωκλίβανον διά λίθων καὶ μαργάρων,
καὶ ἀπέσω κατακόκκινον ὁλόχρυσον ἱμάτιν,
σκούφιαν εἰς τὸ κεφάλιν του ἐξαιρημένην θέτει,
καὶ μήτινος γινώσκοντος ἐσέμπην εἰς τὴν μέσην.
Ἐπῆγεν καὶ ἦλθεν μόνος του καὶ ἐφουδουλο-ἐρωτεύτη
καὶ οὐκ ἐμπόρεσεν κανεὶς ἵνα τὸν ἐγνωρίσῃ·
Τὸ βλέμμα εἶχεν εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς παρ' ὅλους,
καὶ τὴν ἐπιτηδειότηταν ἐθαύμαζεν τοῦ νέου.
Ὅσοι δὲ τὸν ἐζήτησαν νὰ τὸν μονομαχήσουν
οὐδὲν ἐμπόρεσεν ποσῶς κανεὶς τὸν ἀπαντήσῃ.
Εἰς ἕνα του πιλάλημα καὶ εἰς μίαν του κονταρέαν
οὕτως τοὺς ἐσυνέτριβεν ὡς φάλκων τὰ περδίκια.
Ἀπὸ τὰ νύχια ἕως τὴν κορυφὴν ἦτον ἁρματωμένος
ἐκεῖνος καὶ τὸ ἱππάριν του, καὶ οὐδὲν τὸν ἐγνωρίζαν.
Καὶ ἀφότου τοὺς συνέτριψεν ἐκείνους τοὺς ἀγούρους,
λαλίαν ἔσυρε μικρὰν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας:
Ἂς ἔλθῃ ὁποῦ ἔχει θέλημα νὰ παίξῃ κονταρέας. —
Τότε δὲ τὸν ἐγνώρισαν ἐκ τῆς φωνῆς του ἐκείνης,
εὐθὺς γοργὸν πεζεύουσι, πίπτουσι, προσκυνοῦν τον,
πάντες ὁμοῦ προσέρχονται πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα,
τὸν βασιλέα λέγουσι μετὰ χαρᾶς μεγάλης:

Λόγια τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα πατέρα τοῦ Ἀχιλλέως.

Τοῦτον τὸν βλέπεις, δέσποτα, καὶ τὸν θαυμάζει ὁ νοῦς σου
ἡμᾶς αὐθέντης πέφυκε, σὸς δὲ υἱὸς τυγχάνει.

Ἀπὸ τοῦ νῦν ἁρμόζει μας ἵνα τὸν προσκυνοῦμεν,
150 δοῦλοί του νὰ γενώμεθα καὶ τοῦ θελήματός του.
Ἀκούσας ταῦτα ὁ πατήρ, τοὺς λόγους τῶν ἀρχόντων,
ἀναπηδᾷ ἐκ τοῦ θρόνου του μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
ὁρίζει φέρνουν τὸν υἱόν, πάντων παρισταμένων,
περιλαβὼν ἐν ταῖς χερσὶν ἀπλήστως κατεφίλει·
155 ἀπὸ τὴν τόσην ἡδονὴν καὶ τὴν χαρὰν τὴν εἶχεν
τὸ στέμμαν ἔβγαλε γοργόν, τὸν υἱόν του νὰ τὸ βάλῃ.

Ἀπηλογία.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστὸς οὕτως ἀπηλογήθη:
Ἂν θέλῃς, δέσποτα, νὰ ζῶ, νὰ φαίνωμαι εἰς τὸν κόσμον,
τὸ στέμμαν τὸ βασίλειον τῆς βασιλείας σου ἂς ἔναι,
160 καὶ ἐμὲ Δεσπότην μὲ ἔταξες καὶ ἀρκεῖ με τοῦτο, αὐθέντη.
Ἀλήθεια ἀναφέρνω σε, — κἂν τολμηρὸς ὁ λόγος, —
χώρισον ἵππους ἔμμορφους, φαρία δοκιμασμένα,
καὶ τῶν ἀλόγων τὰς μονὰς νὰ ἦναι φυλαγμέναι,
νὰ ἐπάρω ἐκ τὰ φουσάτα σου καὶ ἐκ τὰς παραταγάς σου
165 οἵους θέλω νέους ἐκλεκτούς, οἰκείους νὰ ποιήσω·
τοῦτο ποθῶ καὶ ὀρέγομαι καὶ χάριταν σὲ δίδω,
ὅτι νὰ ζῇς ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ,
ποσῶς μὴ ἔχῃς ὄχλησιν ἢ ταραχὴν πολέμου,
ἀλλὰ τρυφὴν καὶ ἀνάπαυσιν μετὰ καὶ τῆς μητρός μου,
170 τοὺς δὲ πολέμους, δέσποτα, τὰ κούρσῃ καὶ τὰς μάχας
ἐξάφες τα εἰς τὸν δοῦλόν σου καὶ εἰς τὸν υἱόν σου, αὐθέντη. —

Ἔπαινος μεγάλου Ἀχιλλέως.

Ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστός, ὁ μέγας καὶ δυνάστης,
ὅταν πεντεκαιδέκατον ἔφθασεν ἤδη χρόνον,
οὐ δύναμαι κατὰ λεπτὸν ἢ κατὰ μέρος φρᾶσαι
175 τὴν θέαν, τὴν ἡλικίαν του, τὰ ἀνδραγαθήματά του.
Μεγάλην εἶχε δύναμιν, πολλὴν εἶχε τὴν τόλμην.

Μαντάτα ἐπεσωθήκασι κακὰ καὶ ἐναντία.

Ἐν μίᾳ οὖν τῶν ἡμερῶν, τοῦ γεύματος τὴν ὥραν,
ἠφέραν τὸν πατέρα του μηνύματα ἐναντία,
ὅτι τινὲς ἀλλογενεῖς τὰς χώρας σου κουρσεύουν,
180 πολλοὺς τινὰς, κατακόπτουν τους καὶ αἰχμαλωτίζουσί τους.

Καὶ ὁ βασιλεὺς ἠρώτησεν τίνες καὶ πόθεν εἶναι,
καὶ τίνες κατετόλμησαν τὰς χώρας μου κουρσεύουν; —
Ἐκεῖνοι ἀνταπεκρίθησαν, τὸν βασιλέα λέγουν:
Ἀφοῦ πληρώσῃ, δέσποτα, ὁ τόπος τὸν δεσπόζεις,
185 ἔστι δυνάστης βασιλεὺς ἄλλας κατέχων χώρας·
καὶ τοῦτο μὴ μᾶς ὀργισθῇς τὸ θέλομεν ἀναφέρειν:
πολὺ ἔναι τὸ γένος σου καὶ ἡ δύναμις τὴν ἔχεις,
ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος, δέσποτα, εὐγενικὸς τυγχάνει,
καὶ εὐγενικὸς καὶ δυνατὸς καὶ μέγας καὶ δυνάστης·
190 ἔχει φουσάτα ἀμέτρητα, ἅρματα καὶ φαρία. —
Τούτους γὰρ ἐδειλίασεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους.

Ἀπηλογία μεγάλου Ἀχιλλέως.

Τὸ δὲ παιδίον ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπόνεσεν καρδίᾳ,
λέγει πρὸς τὸν πατέρα του εὔτολμα, ἀνδρειωμένα:
Δέσποτα, τί ἔναι τὸ πονεῖς καὶ θλίβεσαι τοσοῦτον;
195 Δὲν ἔν' καλὸν νὰ καυχησθῶ, ὅμως θαρρῶ καὶ λέγω,
τοῦτο πληροφορήθησαι, μεθ' ὅρκου σὲ τὸ λέγω,
οἵους ξεχωρίσω ἐκλεκτοὺς δώδεκα νεωτέρους,
ὁ εἷς θαρρῶ το ἐκ παντός, χιλίους νὰ πολεμήσῃ,
ἐγὼ δὲ μόνος καὶ μοναχὸς ὅσους ἂν εὕρω θέλω,
200 ἐὰν ἔχουν πέτρας σώματα, ὡς χόρτον νὰ τοὺς κόψω. —
Ἀκούσας ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐχάρην ἡ ψυχή του,
οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες, ὅλον του τὸ φουσάτον·
ἡ μήτηρ του ἐθλίβετον διὰ τὴν ὑστέρησίν του,
ἔβλεπε δὲ τὴν θαυμαστὴν ἀνδρείαν τοῦ παιδίου,
205 ἀλλὰ ἐφοβᾶτον πάντοτε τὸ ἄπειρον τῆς μάχης.

Ἐξεδιαλέγει ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς ἄνδρας τοῦ φουσάτου.

Ὥρισε δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς πάντας ἁρματωθῆναι,
καὶ οἱ πάντες ἡρματώθησαν μετὰ καλῆς καρδίας,
καὶ ἐνώπιόν του ἐστάθησαν ἁρματωμένοι [πάντες].
Τῶν λουρικίων τὴν ἀστραπὴν, τῶν σκουταρίων τοὺς κτύπους,
210 τῶν ἵππων οἱ χλημητρισμοὶ τῶν θαυμαστῶν φαρίων,
τῶν νέων τὰς παραταγὰς τῶν φοβερῶν ἐκείνων,
ἅπαντα βλέπων ὁ Ἀχιλλεὺς ἠγάλλετο ἡ ψυχή του.
Μούλαν ἐκαβαλλίκευσεν μαύρην ὥσπερ ἐλαία,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА * БЕОГРАД *

βεργὶν ἐπῆρεν κόκκινον, καὶ πάντας ἀνατρέχει
καὶ ὅλους ἐκ τῆς ὄψεως ἐγίνωσκε τὴν γνώμην·
εἴ τινος ἔβλεπε λαμπρὰν τὴν ὄψιν καὶ τὴν θέαν
ἡννόει τὴν καρδίαν του πάνυ δειλὴ ὑπάρχει,
καὶ εὐθὺς τοὺς ἀπεχώριζε τῶν θαυμαστῶν ἀγούρων.
Καὶ ἀφότου τοὺς ἐχώρισε τοὺς ἤθελε καὶ ἠγάπα,
τοὺς πάντας ἐξεφώνησε μετὰ φωνῆς μεγάλης.
Πρῶτον δὲ εἰς γῆν ἐκάθησαν, πεζεύουν ἐκ τοὺς ἵππους,
καὶ ἐκεῖνος μόνος ἵστατο νὰ τὸν ἀκούσουν πάντες.
Τοῦτον τὸν λόγον εἴρηκεν μετὰ φωνῆς μεγάλης:

Λόγια φρονιμωτάτου μεγάλου Ἀχιλλέως μεγαλοφώνως πρὸς λαὸν καὶ πρὸς αὐτοῦ φουσάτον.

Ἄρχοντες, ἀρχοντόπουλα, συντρόφοι, στρατιῶται,
καιρὸς πολέμου ἐφέστηκεν, ὡς βλέπετε, καὶ μάχης.
Καὶ ὁ μὲν πατήρ μου ὁ βασιλεὺς τὴν βασιλείαν ἔχει,
ἐμὲ δὲ νῦν ἀπέστειλεν τοῦ πολεμεῖν μετά σας,
καὶ οὐ θέλω νὰ ἦμαι βασιλεὺς ἢ στρατηγὸς εἰς ὅλους,
ἀλλὰ στρατιώτης εἷς κοινὸς [καὶ σύντροφος?] τυγχάνω·
καὶ ἂν ᾽πᾶμεν μὲ καλὴν καρδίαν, μὲ ἀνδρειωμένον θράσος,
πιστεύω οὐ μὴ δυνήσεται κανεὶς τὸ νὰ μᾶς τρέψῃ.
Καὶ τώρα θέλω ἐκ παντὸς νὰ ἰδῶ τοὺς ἀνδρειωμένους,
θέλω καὶ τὰ φαρία σας νὰ ἦναι καλὰ καὶ ἀνδρεῖα,
καὶ τὰ ἅρματά σας ὀχυρά, νά πολεμῆτε ὡς ἄνδρες.
Τοῦτο δὲ πᾶσι προφωνῶ καὶ πᾶσι παραγγέλνω,
ὅτι ἐὰν τινὰ θεάσωμαι εἰς τὴν μάχην νὰ δειλιάσῃ,
ἢ ὄπισθεν κρυβόμενον, ἢ θέλει τοῦ νὰ φύγῃ,
νὰ μὴ ἰδῶ τὴν μητέρα μου τὴν πολυποθητήν μου,
ἐὰν δὲν σύρω τὸ σπαθὶν καὶ μέσα τὸν χωρίσω.
Εἴ τινα δὲ εὕρω πρόθυμον ἔμπροσθεν τοῦ πολέμου,
εὐθὺς τιμὰς καὶ ὀφφίκια νὰ τοὺς φιλοτιμήσω,
καὶ δωρεὰς καὶ χάριτας καὶ ἀξιώματα μεγάλα,
καὶ ὡς ἀνδρειωμένον πάντοτε νὰ τὸν ποθῇ ἡ ψυχή μου. —
Ἐπαίνεσαν δὲ ἅπαντες τὴν φρόνεσιν τοῦ νέου,
καὶ εὐθὺς ἀνεσηκώθησαν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτίκα,
ὅλοι τὸν ἐπροσκύνησαν καὶ πρὸς ἀλλήλους λέγουν:

Καμαρωμένα λόγια λέγουσιν ἀπ᾽ ἀλλήλων.

Ἔδε μᾶς ἔδωκαν οἱ θεοὶ στρατιώτην βασιλέα,
πρὸς μάχας καὶ παραταγὰς τινὰ νὰ μὴ φοβῆται.
Χαρὰ ᾽ς ὁποῦ τὸν ἐγέννησεν τὸν ἄγουρον ἐτοῦτον,
χαρὰ καὶ εἰς τὴν ἐρωτικὴν [τὴν ἔμμορφην ἐκείνην?]
ὁποῦ τοιοῦτον ἄγουρον μέλλει νὰ παραλάβῃ. —
Ἐτοῦτα δὲ ἐλέγασιν ἅπαντες πρὸς ἀλλήλους,
καὶ εὐθὺς ἀπεχαιρέτησαν καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς εἶπεν:
Ἀπὸ τοῦ νῦν ὑπάγετε, καλῶς ἀναπαυθῆτε,
καὶ τὸ πρωΐ, ἅμα ἀκούσετε τοὺς ἤχους τῶν βουκίνων,
ὅλοι καβαλλικεύσετε, ἕτοιμοι συναχθῆτε. —
Τοὺς δώδεκα ἐκράτησεν τοὺς ἤθελεν καὶ ἠγάπαν,
ὅλους καλοὺς καὶ εὐγενικούς, καὶ νέοι ὡσὰν ἐκεῖνον,
ἄνδρες καλοὶ πολεμισταί, στρατιῶται ἀνδρειωμένοι,
ὅλοι ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί, δράκοντες καὶ πετρῖταις·
ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνίκαν τους εἰς κάλλος καὶ ἀνδρείαν.
Ἐπῆρέν τους καὶ ἐσέβηκεν ἔσωθεν τοῦ κοιτῶνος,
καὶ ὅρκον τοὺς ἐζήτησεν ἵνα τὸν θέλουν δώσει
νὰ ἦναι ὅλοι ὁμόψυχοι καὶ νὰ πονοῦν δι᾽ ἐκεῖνον.
Καὶ δοῦλοι του ἐγένοντο, δοῦλοι τοῦ ὁρισμοῦ του,
ἂν τοὺς ὁρίσῃ νὰ χαθοῦν, τὴν ὥραν νὰ τὸ ποίσουν.
Φιλοτιμίας τοὺς ἔδωκεν, ἅρματα καὶ φαρία,
ἱμάτια ὁλοπόρφυρα διὰ λίθων καὶ μαργάρων.
Ὁρίζει καὶ καθίζουσι μετ᾽ αὐτὸν εἰς τὸν δεῖπνον,
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ πᾶσι τοῖς ἰδίοις·
τὴν μουσικὴν ἐκράτησεν, τοιοῦτον τραγοῦδιν λέγει·

Τραγοῦδιν τοῦ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Ἂν ἔναι ὁκάτις εὐγενής, ἔχει καὶ κάλλος ξένον,
καὶ χαίρεται εἰς τὸ κάλλος του καὶ εἰς τὸ λαμπρόν του γένος·
καὶ οὐκ ἔχῃ ἀνδρείαν ἐπαινετὴν καὶ τόλμην ἡ ψυχή του,
ἄξιον ἔναι εἰς αὐτόν νὰ μηδὲν ζῇ εἰς τὸν κόσμον.
Εἴ τις δὲ πέσῃ εἰς ἔρωτα καὶ κρατηθῇ ἡ καρδία του,
τοῦτον ἀκάρδιον καὶ ἄνανδρον νὰ τὸν κατονομάσω. —

Λόγια Πάντρουκλου.

Καὶ εἰς ἀπαὶ τοὺς δώδεκα γελῶν ἀπελογήθη,
ὁ Πάντρουκλος λεγόμενος, ὁ γνήσιος συγγενής του·

280 τοῦ Ἀχιλλέως ἐξάδελφος ἦτον ἐκ τοῦ πατρός του,
ἦν δὲ καὶ νέος καὶ εὐγενικὸς καὶ κάλλιος ἐκ τοὺς δέκα·
ὃς κατὰ τὴν συγγένειαν θαρρῶν ἀπηλογήθη.

Ἀπηλογία Πάντρουκλου ὡς πρὸς τὸν Ἀχιλλέα.

Ἐγὼ νὰ σὲ εἴπω, δέσποτα, κἂν τολμηρὸς ὁ λόγος,
εὔξου νὰ μὴ σὲ τρώσουσιν τὰ βέλη τῶν ἐρώτων,
285 νὰ μὴ ἐμπῇ ἡ καρδία σου εἰς πόθον κορασίου·
εἰ γὰρ καὶ τοῦτο γένηται καὶ λάβῃς πόθου τρῶσιν,
τότε νὰ μάθῃς ἐκ παντὸς τὴν τρῶσιν τῶν ἐρώτων,
νὰ ἀρνήσεσαι καί συγγενῆν, πατέρα καὶ μητέρα,
νὰ ἀρνήσεσαι τὴν δόξαν σου καὶ αὐτῆς νὰ ἀκολουθήσῃς.
290 Πολλὰ ἔναι, δέσποτα, φρικτὸν τὸ βέλος τῶν ἐρώτων.
Ἐγὼ εἶδα τί ἔναι ἡ τρῶσίς των καὶ πάντας νὰ τὸ λέγω.
Εἰς τοῦτό μας ὦ δέσποτα, τὸ τωρινὸν ταξεῖδιν
οὔτε σπαθία δειλιῶ, οὔτε κοντάρια τρέμω,
οὔτε γονέων ὑστέρησιν, οὔτε τοσοῦτον πλοῦτος,
295 ἀλλὰ ἔχω βέλος ἔσωθεν καὶ τρῶσιν τῶν ἐρώτων
καὶ τρώγεται ἡ καρδία μου διὰ πόθον κορασίου.
Καὶ σύ, δυνάστα βασιλεῦ καὶ αὐθέντη δέσποτά μου,
ὅταν ἐξ ἔρωτος πληγῆς νὰ μάθῃς τὶ ἔν' τὸ λέγω. —
Ἐνόσῳ ταῦτα ἐλέγασιν ἐβράδυνεν ἡ ὥρα,
300 σχεδὸν τὸ μεσονύκτιον ἔφθασεν ἀπὸ τώρα·
πάντες ἀπεχαιρέτησαν καὶ ὑπάγουν κοιμηθῆναι,
τὸ δὲ παιδίον ἄϋπνον διεβίβασεν τὴν νύκτα
πᾶσι διατασσόμενος καλῶς ἑτοιμασθῆναι.
Καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ πατήρ του:
305 κοιμήσου, τέκνον μου καλόν, ψυχῆς παρηγορία,
ἀνάπαυσις τοῦ γήρους μου, πνοή μου καὶ ζωή μου,
καὶ τὸ πρωῒ διατάχθησαι ὡς βούλεσαι καὶ ὡς θέλεις. —
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὡς φρόνιμος οὕτως ἀπηλογήθη.

Ἀπηλογία πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα.

Ἐσένα ἁρμόζει, ὦ βασιλεῦ, ἡ ἀνάπαυσις καὶ ὁ ὕπνος,
310 ἐμὲ δὲ οὐκ ἐδέχεται ὕπνος τοῦ κοιμηθῆναι,
ἀλλὰ, ἐκεῖνο ὃν θέλω, ἡ μέριμνα ποσῶς οὐδὲν μὲ ἀφίνει·
Τὰ γὰρ φουράτα, δέσποτα, τῆς βασιλειας σου ὅλα

εἰς τὰς χεῖράς μου ἀνακείτονται πῶς νὰ τὰ διασώσω,
καὶ πῶς νὰ τὰ διατάσσωμαι πῶς νὰ ἀνδραγαθήσουν,
315 πῶς νὰ νικήσω τοὺς ἐχθροὺς πάντας τοὺς ἐδικούς μας,
νὰ ἐπάρω ἀπαὶ τὰς χεῖράς τους τὰς χώρας τὰς κρατοῦσιν. —
Ἀκούει ταῦτα ὁ βασιλεύς, ἐχάρην ἡ ψυχή του,
τὰς χεῖράς του ἐσήκωσεν, τοιαύτην εὐχὴν τὸν δίδει·

Εὐχὴ πατρὸς πρὸς Ἀχιλλέα.

Ἄμποτε, τέκνον μου καλὸν, νὰ λάβῃς εὐτυχίαν,
320 ἄμποτε καὶ τοῦ στέμματος νὰ γένῃς κληρονόμος,
ἄμποτε νὰ μὴ ἴδῃς θάνατον μέχρι μακροῦ τοῦ γήρους,
ἄμποτε, τέκνον μου καλόν, νὰ σὲ ἰδῶ συντόμως
νὰ φέρνῃς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν δεμένους ἐκ τραχήλου,
ἄμποτε νὰ ἴδω γάμους σου καὶ τέκνα σου ὀσφύος. —
325 Ἐνόσῳ ταῦτα ἐλέγασιν ἔφθασεν ἡ ἡμέρα,
ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος λαμπρός, ἠγλαϊσμένος,
καὶ τὰ παιγνίδια ἔκρουσαν ὄργανα τοῦ φουσάτου.
Τὸ δὲ παιδίον ἔσωθεν ἐκάθητο εἰς τὴν κλίνην
παρηγορῶν καὶ τὸν πατὴρ ἀντάμα μὲ τὴν μήτηρ,
330 διότι θλίβονται πολλά, τὴν μάχην ἐφοβοῦντα.
Καὶ πάντες ἐσυνάχθησαν ἔξωθεν τῆς αὐλῆς του
παρέτοιμοι πρὸς κίνημα καὶ συμπλοκὴν πολέμου.
Ἐκεῖνοι μόνοι οἱ δώδεκα ἀνέβησαν θαρρῶντες,
εὐθὺς τὸν ἐχαιρέτησαν, πίπτουσι προσκυνοῦν τον.
335 Στολὴν ἐφόρεσεν λαμπράν, ἐρωτικὴν, ὡραίαν,
ὀξὺν ἐσωκουρτζούβακον μὲ τὰ χρυσὰ πουλία,
καὶ ἄλλον χρυσοπράσινον μετὰ λιθομαργάρων·
εἶχεν ἡ τραχηλέα του καὶ τὰ μανίκια γῦρον
λιθάρια πανυπέρλαμπρα μετὰ λιθομαργάρων·
340 Ἐφόρεσε καὶ στέφανον ἐκεῖνο . . .
Πολλὰ τὸν ἠναγκάσασι ἵνα τζαγκὶ φορέσῃ,
ἀλλὰ ποσῶς οὐ θέλησε τοῦτο νὰ τὸ ποιήσῃ,
ἀλλὰ τουβίτζια ἐφόρεσεν καὶ ἀραβίτικα βλατία,
χρυσὰ καὶ αὐτὰ καὶ πάντερπνα, ἐρωτικὰ εἰς θέαν·
345 γύρωθεν τὰ ὑποδήματα μάλαγμα μετὰ μαργάρων.
Μαῦρον φαρὶν τὸν ἤφεραν, ὑπερ ἠγάπα πλέον,
δεινὸν ἀπὸ τοῦ βλέμματος, φρικτὸν ἀπὸ τῆς θέας

Κουβέρτα χρυσοκόκκινην ἐσάγησαν τὸν μαῦρον,
χρυσὴν λεκάνην ἔθηκαν μὲ τὸ κρασὶν ὀμπρός του,
ὡς ἂν ὁ μαῦρος μεθυσθῇ καὶ ἄρξεται τοῦ παίζειν.
Νὰ εἶδες νὰ ἐθαυμάστηκες, ὁ νοῦς σου νὰ ἐξενίστην.

Ἀπεχαιρέτησεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλον τὸ φουσάτον μὲ παρρησίαν καὶ εὐτολμίαν καὶ θράσος τοσοῦτον.

Δένει τὰ χέρια, προσκυνεῖ πατέρα καὶ μητέρα,
τὸν βασιλέα, τὴν δέσποιναν, ὡς ἔπρεπεν ἀξίως·
γλυκὰ καταφιλοῦσί τον, ἀπλήστως εὔχουνταί τον,
ὅλοι ἀπεχαιρέτησαν μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
Ἐδώκασιν τὰ ὄργανα, πηδοῦν, καβαλλικεύουν.
Ὡς ἥλιος ἐξανέτειλεν, ὡς ἄστρον Ἀφροδίτης,
ὅσοι καὶ ἂν τὸν ἐβλέπασιν ἐχάρησαν μεγάλως·
Κρατεῖ κοντάριν κόκκινον μετὰ χρυσογραμμίαις·
ὁ μαῦρος παίζειν ἤρξατο, ἐρωτικῶς ὠρχήσθη,
καταπηδᾷ συχνὰ πυκνὰ καὶ παίζει ὡραιωμένα.
Ὁ νέος ὑπελυγίζετον καὶ φουδουλίας ἐποίει·
νὰ εἶδες γοῦν παραταγὴν τοῦ κόσμου ἐξαιρημένην,
φουσάτον πανεξαίρετον, λαμπρὸν ἁρματωμένον,
φαρία καὶ ἱππάρια ὑπόσελλα τοῦ δρόμου.
Δώδεκ' ἀλλάγια ἐποίησεν νὰ ἦναι τοῦ πολέμου,
ἀπὸ τριάκοντα στερρῶν γενναίων πολεμάρχων,
καὶ ἐκεῖνος μὲ τοὺς δώδεκα πάλιν ἄλλον ἀλλάγιν.
Καὶ πᾶσα ἓν ἀλλάγιον καὶ πᾶσα ἕνα σκῆπτρον
τριακόσιους ἔχει θαυμαστοὺς ἄνδρας δοκιμασμένους.
Τὸ δὲ φουσάτον τὸ ἕτερον ἐμοίρασεν εἰς δέκα.
Καὶ ἀφότου γοῦν ἐξέβησαν πέντε καὶ δέκα μίλια,
εὗρον λιβάδιν ἔμμορφον πάνυ χαριτωμένον.
Ἐπέζευσε καὶ ἐτέντωσε ὅλον του τὸ φουσάτον·
ὁ κάμπος ὅλος ἔγεμεν τὰς τέντας τοῦ φουσάτου.
ἡ τέντα του ἐξάμιτος, κόκκινη, ὡραιωμένη
μὲ τὰ ἀργυρὰ τὰ δέματα τὰ ξύλα καὶ κουσπία,
μῆλα χρυσὰ εἶχεν ἑπτὰ καὶ τὰ σχοινία μετάξιν,
τὰ πάντα ἦσαν ὁλόκαλα τῆς συνοδίας ἐκείνης.
Καὶ διεβίβασαν ἐκεῖ ἅπασαν τὴν ἡμέραν,
τό κάμαν γὰρ οὐκ ἤθελον τὸ νὰ περιπατῶσιν.

Καὶ τῇ ἐπαύριον πρωΐ πάντες καβαλλικεύουν,
ὄχι δὲ τὰ φαρία τους, ἀλλὰ ἄλογα τοῦ δρόμου,
καὶ δέκα ἡμέρας ἤλασαν μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
καὶ πρὸς τὰς ἄκρας ἔφθασεν τῆς χώρας τοῦ πατρός του.
Μαντατοφόροι ἐφθάσασι ὥρᾳ μεσονυκτίου,
διὰ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἠρώτησε καὶ τί ἔναι ἡ δύναμίς τους.
Ἐκεῖνοι ἀνταπεκρίθησαν καὶ τὴν ἀλήθειαν εἶπαν:
πολλὴ ἔναι ἡ δύναμις, δέσποτα, τοῦ ἐχθροῦ σου,
ὡς ἄστρα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ φύλλα εἰς τὰ δέντρα,
οὕτως κεῖνται ἡ τένταις τους εἰς τὴν γῆν ἐξηπλωμέναις·
πολλὴν ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὴν καὶ τὴν ἀνδρείαν. —
Καὶ ἐκεῖνος τοὺς ἐρώτησεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας:

Ἀπόκρισις μεγάλου Ἀχιλλέως.

Καί τὶ ἔναι τὸ ἐμποδίζουνται καὶ οὐκ ἔρχουνται παρέδω; —
Ἐκεῖνοι ἀνταπεκρίθησαν, τὸν Ἀχιλλέα λέγουν:

Ἀπόκρισις τῶν Ἀποκρισαρίων.

Καστέλλι ἔχεις, δέσποτα, τὸ ἠγάπαν ὁ πατήρ σου·
πολλὰ τὸ περιεκύκλωσεν καὶ ἐκατεσφάλισέν το,
ὥσπερ κλειδὶν τὸ ἐποίησεν εἰς πάσας σου τὰς χώρας·
τρεῖς μῆνας τὸ ἀνατάσσεται καὶ οὐ δύναται μᾶς πάρει·
κάθε ἡμέραν πολεμοῦν εἰς τοῦ καστελλίου τὴν πόρταν,
καὶ ἡμεῖς οὐδὲν προδιδόμεσθα ὥσπερ πιστότατοί σου.
Τὸ νὰ τ' ἀκούσῃ παρευθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς λόγους,
συντόμως γράφει γράμματα, στέλνει τα εἰς τὸ κάστρον.
τῆς δὲ γραφῆς ἡ συμπλοκὴ ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι:
καὶ ἀλλάγια πανεξαίρετα δωρεῖ καὶ δίδει . . .

Γραφὴ ὅπερ ἀπέστειλεν ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ ἑαυτοῦ κάστρον.

Ἐγὼ ὁ δυνάστης Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως,
ἔρχομαι πρὸς βοήθειαν πάντων τῶν ἐδικῶν μου.
Ἐθαύμασα τὴν πίστιν σας καὶ ὑπερεθαύμασά την,
ὅτι ὡς γενναῖοι καὶ πιστοί, ὄντως ἀνδρειωμένοι,
ποσῶς οὐδὲν ἐδειλιάσετε νὰ δώσετε τὸ κάστρον.
Εὐχαριστῶ τοὺς πάντας σας καὶ ὑπερευχαριστῶ σας.
Ἄλλας κἂν τρεῖς βαστάξετε, φίλοι μου, τὰς ἡμέρας,
νὰ τάξω τὰ φουσάτα μου καὶ τὰς παραταγάς μου.

Μὴ δειλιάσετε, ἄρχοντες, εἰς τὴν νεότητά μου,
ὅταν εὑρῶ τὸν βασιλέα ὁποῦ σᾶς παρακεῖται,
νὰ εὑροῦμεν τὸ φουσάτον του ὁποῦ σᾶς πολεμίζει,
νὰ λάβουσι πληροφορίαν τίνος υἱὸς ὑπάρχω.
τοὺς ἐν τῷ κάστρῳ χαιρετῶ ὅλους τοὺς ἐδικούς μου. —
Λαβόντες τοίνυν τὴν γραφὴν ὑπᾶσί την εἰς τὸ κάστρον·
τὸ τῆς ὁδοῦ διάστημα μίας ἡμέρας ἦτον.

Δίδει βουλὴν ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ τοὺς ἄρχοντάς του, μετὰ καὶ τοὺς ἀγούρους του καὶ ὅλον του τὸ φουσάτον.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀπέμεινεν καὶ εἰς συμβουλὴν ἐκάτσεν.
οἱ ἄρχοντες ἔδιδαν βουλὴν τὴν νύκτα νὰ τοὺς δώσουν
ἐξάφνης ἀναρμάτωτους καὶ νὰ τοὺς κατελύσουν·
ὁ δὲ μέγας ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι
οὕτως ἀνταπεκρίθησαν τῆς συμβουλῆς ἐκείνης:
Καλὴ ἔναι ἡ στρατιωτική, ἄρχοντες, ἡ βουλή σας,
ἀλλὰ γενναῖον καὶ δυνατὸν οὐκ ἔναι ἔργον τοῦτο·
τοῖς ἀνισχύροις καὶ σαθροῖς δέδοται τὸ ἐξάφνης·
εἰ γὰρ καὶ νῖκος ποιήσωμεν, εἰς ἐντροπήν μας ἔναι. —
Ἐστήσασιν τὴν συμβουλὴν ἡμέραν νὰ τοὺς δώσουν.
Τριάκοντα ἀλλάγια ἦσαν τοῦ βασιλέως,
καὶ τὸ καθὲν ἀπὸ ἑκατὸν εἶχεν καβαλλαρίους·
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως δώδεκα ἦσαν πολέμου ἀλλάγια
ἀπὸ τριάκοντα στερρῶν γενναίων πολεμάρχων,
καὶ ἐκεῖνος μὲ τοὺς δώδεκα πάλιν ἄλλον ἀλλάγιν,
τὸ φουσάτον τὸ ἕτερον νὰ στέκεται ἐξόχως.
Ἐκίνησαν στρατιωτικά, συντακτικά, ἀνδρειωμένα,
ἀφοῦ τὸ ὄρνεον ἔκραξεν ἐκ τὸ κατουνοτόπιν,
καὶ πρὸς τὸ ἡλιοανάτελμα πλησιάζουσι τὸ κάστρον·
αἱ βίγλαις τοὺς ἐνόησαν τοῦ βασιλέως ἐκείνου
καὶ ὑπᾶσι δὲ μετὰ σπουδῆς, λέγουν τὰ συχαρίκια:
Φουσάτον εἴδομεν πολὺν σκηπτόμενον εἰς κάμπον
καὶ πρὸς βοήθειαν ἔρχεται τούτου τοῦ καστελλίου. —
Εὐθὺς ὁρίζει ὁ βασιλεὺς νὰ ἁρματωθῇ φουσάτον,
ὁρίζει ἀλλάγια θαυμαστὰ τριακόσια πενῆντα
καὶ τὸ καθὲν ἀπὸ ἑκατὸν εἶχεν καβαλλαρίους,
φαράτους ὅλους, διαλεκτοὺς καὶ δεδοκιμασμένους,

καὶ πόλεμον ἐκήρυξεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος.
Πάντες ἀλλαγιάσθησαν, ἔστησαν ἐξ ἑτοίμου.
Εἶχε δὲ γοῦν ὁ βασιλεὺς υἱοὺς ἀνδρειωμένους,
ἀνάνδρους δὲ τυγχάνοντας ὡς ἔδειξε τὸ τέλος·
πέντε δὲ ἦσαν ἐξαίρετοι, ἄνθος τῶν ἀνδρειωμένων,
οἵτινες δὲ ὑπήρχοντο υἱοὶ τοῦ βασιλέως.
Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστὸς αὐγῆς καταλαβούσης
καβαλλικεύειν ὥρισεν πάντες τὰ παλαφρέ τους·
ἐκεῖνος δὲ καὶ οἱ δώδεκα οἱ θαυμαστοὶ ἀγοῦροι
μούλας ἐκαβαλλίκευσαν μαύρας ὥσπερ ἐλαίας·
καὶ ὡς ὅτου νὰ δώσῃ ὁ ἥλιος καὶ νὰ πλατύνῃ ἡ ἡμέρα
τὸν κάμπον ἐκατέβησαν, βλέπουσι τὸ καστέλλι·
ἠγάπησε δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ ψυχῆς τὸν τόπον.
Ὀλίγον τοὺς ἐχώριζεν ἀμφότερα τὰ μέρη·
τουμπίτζα τοὺς ἐχώριζεν ἀνάμεσα τῶν δύο,
καὶ ἐκεῖ πάντες ἱστάθησαν, κανεὶς νὰ μὴ τοὺς βλέπῃ.
Ἀτός του τοὺς ἁρμάτωσεν καὶ κατωχύρωσεν τους
αὐτοὺς καὶ τὰ φαρία τους καλῶς ὠχυρωμένα·
καὶ ἀφότου ἑρματωθήκασι μετὰ καλῆς καρδίας,
νικᾷ τὸ θράσος τὸ πολὺ τὸν μέγαν Ἀχιλλέα,
ἐπαίρνει τὸ κοντάριν του καὶ τὸ λαμπρὸν σκουτάριν
καὶ τόπον ἔδραμε πολὺν καθάπερ τὸ γεράκιν·
τοῦτον δὲ πάντες ἔφριξαν ὅσοι καὶ ἂν τὸν εἶδαν·
καὶ δέκα ἀλλάγια ἐχώρισεν νὰ ἦναι τοῦ πολέμου·
οὐκ εἴχασιν ἀπὸ πολλῶν, τριάκοντα καὶ μόνον,
καὶ ἐκεῖνος μὲ τοὺς δώδεκα πάλιν ἄλλον ἀλλάγιν·
τὸ δὲ φουσάτον τὸ πολὺν ἐμοίρασεν εἰς δέκα.
Μοῦντον ἐκαβαλίκευσεν, ἀλλὰ φουδούλην μοῦντον·
ἔστραπτεν ὥσπερ ἥλιος ἐπάνου εἰς τὸν μοῦντον.
Καὶ ἐστέκασιν κατόπισθεν εἰς τοῦμπαν συνηγμένοι,
καὶ τίποτε οὐκ ἐγίνωσκον ὅτι πλησίον τους εἶναι.
Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν πάντας ἁρματωθῆναι,
καὶ τοὺς υἱούς του ἐλάλησεν· τοιαῦτα τοὺς ἐλάλει:

Λόγια τοῦ ἐναντίου βασιλέως

Ἐπάρετε τὰ ἀλλάγια μου, ὅλα μου τὰ φουσάτα,
καὶ πρὸς ἐκείνους δράμετε εὐθύς, καὶ ἂν τοὺς εὑρῆτε

ἐξάγκωνα τοὺς φέρετε δεμένους πρὸς ἐμένα. —
Καὶ μετὰ σοβαρότητος ἐκίνησαν καὶ ὑπάγουν.
Ἐπῆρε ἀλλάγια θαυμαστὰ διακόσια πενῆντα,
καὶ τὸ καθὲν ἀπὸ ἑκατὸν εἶχεν καβαλλαρίους,
φαράτους ὅλους, διαλεκτούς, καλούς, δοκιμασμένους.
Ἀφ' ὅτου ἐπλησίασαν ἑνὸς μιλίου τόπον
τὸν Πάντρουκλον ἐλάλησε, τὸν γνήσιον συγγενῆν του
καὶ ὡς κάλλιον ἐκ τοὺς ἕνδεκα τοὺς χωριστοὺς ἐκείνους:
Πάντρουκλε, ἔπαρ' τὸ φλάμπουρον καὶ ἀναίβα εἰς τὴν τουμπίτζαν,
νὰ ἰδοῦσι τὸ σημάδι μου καὶ τότε ἡμεῖς νὰ ἐβγοῦμεν. —
Τὸ δὲ σημάδι σταυραετὸς ὁλόχρυσος ὑπάρχει,
καὶ λέοντος στόμα κόκκινον εἰς κίτρινον ἀέραν.
Καὶ παρευθὺς ἐγνώρισαν μέσα ἐκ τὸ καστέλλιν,
ἐχάρησαν, ἐχόρευσαν, μεγάλως εὐφημοῦσιν.

Λόγια Πάντροκλου πρὸς τοὺς ἰδίους.

Ἰδὼν δὲ πλῆθος ἄπειρον ὁ Πάντρουκλος φουσάτων,
εὐθὺς ἀπεμειδίασε, λέγει πρὸς τοὺς ἰδίους:
Πολλὰ πουλίτζια εἶδα 'δῶ τὸν κάμπον καταβαίνουν·
οὕτως ἂς τοὺς συντρίψωμεν, ὡς φάλκων τὰ περδίκια. —

Ἐθαύμασε τὸ ἀπόκοτον.

Τοῦτον ὑπερεθαύμασεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν λόγον.
Ἐσμίξασιν οἱ δώδεκα καὶ εὐθὺς ἐπιλαλῆσαν,
καὶ ἀπέκει δὲ τὰ ἀλλάγια τὰ δώδεκα μὲ τάξιν,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐνέτρεχε μόνος, μεμονωμένος.
Ἐκεῖνοι ὑπερεθαύμαζαν τὴν ὀλιγότητάν τους
καὶ ὡσὰν τοὺς ὀλιγοστοὺς μὲ θράσος καταβαίνουν.
Ἐσμίξασιν ἀλλάγια τρία τοῦ βασιλέως
καὶ εἰς ἕναν ἐκαταίβηκαν ἀλλάγιν τοῦ Ἀχιλλέως.
Καλὰ τοὺς ὑπαντήσασιν, οὐκ ἠδειλίασάν τους,
ὁ εἷς τοὺς δέκα ἐσύνθλασαν καὶ κατεσφάξασίν τους,
καὶ ὡς γῦπες τοὺς ἐσύνθλασαν οἱ τριάντα τοὺς τριακόσιους.
Νὰ εἶδες τὸν Ἀχιλλέα σπαθέας δοκιμασμένας·
οὐδέναν ἐδευτέρονε νὰ μὴ τὸν ρίψῃ κάτω.
Εἴκοσι μόνον ἔγλυσαν ἀπὸ τοὺς τριακοσίους,
καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς εἴκοσι ἔλαβαν ἄνδρας πέντε.

Μὲ τὸ καλὸν τοὺς ἔλεγεν: Ἔξω μερία σταθῆτε
νὰ ἔλθουν ἐκ τοὺς συντρόφους σας ἐκ τῶν ἀναπαμμένων. —
Καὶ ἐκεῖνοι ἀνταπεκρίθησαν καὶ πρὸς ἐκεῖνον λέγουν:
ἡμᾶς, τοὺς πέντε ἄφες μας, μηδὲν μᾶς θανατώσῃς,
καὶ δοῦλοί σου νὰ ἤμεθεν ἡμεῖς καὶ τὰ παιδία μας. —
Ἐνίκησέν τους ἡ ὄρεξις ἀπῆρέν τους τὸ θράσος
καὶ εὐθὺς πάλιν ἐπιλάλησαν μέσα εἰς τὸ φουσάτον.
Θαύμασιν μεγάλην ἔκαμναν καὶ ἀνδρειωμένον θράσος,
ὅμως οὐκ ἠδυνήθησαν ἵνα ποιήσουν νῖκος,
ἀλλ' ὄπισθεν ἐγύρισαν, ἔξω τροπὴν ἐποῖκαν.
Ἀλλάγια τρία ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τοῦ Ἀχιλλέως,
ἀλλάγια τριάκοντα ἐσκότωσαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως·
ἢ τζάγραις τοὺς ἐζάλισαν ἃς εἴχασιν ἐκεῖνοι,
ἀλλ' ὅμως πάλιν ἔδερναν, ἐγύριζαν ὀπίσω·
ἑξῆντα χιλιάδες ἤτασιν τοῦ βασιλέως φουσάτον,
καὶ τοῦ Ἀχιλλέως δεκοκτώ, ἀλλ' ἦσαν ἀνδρειωμένοι.
Ξένον καὶ μέγα, ἄπειρον ὁ πόλεμος ἐκεῖνος.
Καὶ ἀπὸ τῶν πέντε τῶν υἱῶν τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων
ἕναν ἐπῆρεν ὁ θυμὸς καὶ ἐσέμπην εἰς τὸ φουσάτον·
τριάκοντα ἐσκότωσεν ὡς ἱέραξ τὰ περδίκια,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμασεν καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι.

Λόγοι πρὸς τὸν μέγαν Ἀχιλλέα.

Καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔλεγαν: Δέσποτα ἂς πολεμοῦμεν,
μὴ πέσουν τὰ φουσάτα σου καὶ πάθῃς ἀτιμίαν. —
Ἐνόσῳ ταῦτα ἐλέγασιν ἐκεῖνοι πρὸς ἐκεῖνον,
εὐθὺς ἐπελυθήκασιν οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ πέντε,
ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐγέλασεν καὶ πρὸς τοὺς δώδεκα λέγει:
Βλέπω τοὺς πέντε σοβαρῶς δοκῶνται ἀνδρειωμένοι,
ἐπεὶ ὁ εἷς τοὺς τριάκοντα ἔθλασεν ὥσπερ εἶδα.
Ὅμως ὑπάγω πρὸς αὐτοὺς ἵνα τοὺς δοκιμάσω,
καὶ ἐσεῖς ὁμοῦ οἱ δώδεκα χυθῆτε εἰς τὸ φουσάτον,
καὶ ἂς βλέπω τὴν ἀνδρείαν σας, καὶ πάλιν ἐσεῖς ἐμένα.
Θαρρῶ εἰς τὴν εὐχὴν τῆς μάνας μου οὐ μὴ μᾶς ἐγλυτώσουν.
Τότε λοιπὸν ἐλάκτισεν τὸν θαυμαστόν του μοῦντον
καὶ ὡς ἀστραπὴ ἐξεπήδησεν, ἐφώναξεν μεγάλως
καὶ ὡς δράκων τὸ βλέμμα φοβερὸς τὸ εἰς αὐτοὺς ἐκατέβην·

τὸν ἕναν ἔδωκεν σπαθέαν ἀπάνου εἰς τὸ κασίδιν
καὶ μέσα τὸν ἐδίχασεν ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτου·
τὸ ἀπελατίκιν ἔσυρεν, τὸν ἄλλον δευτερόνει,
καὶ εἰς γῆν ἡπλώθη παρευθὺς ἀναίστητος καθόλου·
555 ὁ τρίτος φεύγει· ἔφθασεν, κρούει του κονταρέαν,
μὲ τὸ φαρὶν τὸν ἔρριψεν· καὶ ἐφύγασιν οἱ δύο.
Μαῦρον ἐμετασέλλωσεν, ἔσυρεν τὸ σπαθίν του,
ἐλάκτισεν μετὰ θυμοῦ καὶ ἐσέβην εἰς τὸ φουσάτον·
ἀπ' ἔδω ἀπ' ἔκει ἔκοπτεν, ἔτρεχεν ὥσπερ λέων,
560 καὶ διὰ τὸ νὰ μὴ φεύγουσιν ἔπεφταν ἀπ' ἐμπρός του.
Καὶ οἱ δώδεκα μὲ τοὺς ἕτερους κόπτουν εἰς τὸ φουσάτον,
τὰς ἄκρας ἐθερίζασιν οἱ δώδεκα μὲ θράσος.
Εἰς ἄκραν ἐπιλάλησεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας
καὶ μὲ τὴν ἄλλην ἔσμιξεν ἄκραν, συγκόπτων πάντας.
565 Ἐπέθαναν δύο νεώτεροι ἐκ τοὺς δώδεκα ἐκείνους,
καὶ θυμωθεὶς ὁ Ἀχιλλεὺς ὁρίζει νὰ τὸν φέρουν
τὸν μαῦρόν του τὸν θαυμαστόν, φρικτὸν καὶ ἀνδρειωμένον·
μετὰ θυμοῦ του φοβεροῦ πηδᾷ, καβαλλικεύει.
Ἐσμίξασιν ἀμφότεροι ἀλλήλους τὰ φουσάτα,
570 ἀλλήλως κατακόπτουνται καὶ ἀλλήλως κατελοῦνται,
καὶ κονταρέας ἐσφάζοντα(ν) ἀπαὶ τὸν Ἀχιλλέα,
καὶ ὥσπερ νὰ κόπτουν θερισταὶ χωράφιν δασωμένον,
καλοί, ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί, καὶ χορτασίαν μὴ ἔχουν,
οὕτως τοὺς ἐκατέκοπταν καὶ χορτασίαν οὐκ εἶχον.
575 Ἐπλήθυνεν ὁ ποταμὸς τῆς αἱματοχυσίας,
τοῦ Ἀχιλλέως ἐγέμισεν ὁ μαῦρος ἐκ τὸν κόπον·
ἐξαπολεῖ τον σύντομα, δράχνει ἰσχυρὸν σκουτάριν,
γοργὸν τοὺς ἐκατάφθανεν καὶ κατεφόνευέν τους·
καὶ γὰρ ὅσον ἐφαίνετον ὅτι διώκει ὀπίσω,
580 εὐθὺς ὀμπρὸς εὑρίσκετον, ὡς λέων ἐπροπήδαν
καὶ εἰς ἀπορία τοὺς ἔβαλεν καὶ οὐκ εἶχαν τὶ νὰ ποίσουν,
οὔτε νὰ φύγουν εἴχασιν οὔτε νὰ πολεμίζουν.
Καὶ πάλιν εἰς τὴν μέσην τους ἐσέμπαινεν συντόμως
καὶ εὐθὺς πάλιν εὑρίσκετο πετόμενος εἰς ἄκραν·
585 Εὐθὺς τροπὴν ἐπήρασεν πολλὰ κατῃσχυμένην.

Ἐποίησεν τὸ νῖκός του ὁ μέγας Ἀχιλλεύς.

Ἰδόντες δὲ τὸ θέαμα, τὴν ἀπειλὴν ἐκείνην,
εὐθὺς ἀποαρματόνουνται, πίπτουσιν, προσκυνοῦν τον.
Ορίζει αἰχμαλωτίζουν τους καὶ σιδηρόνουσίν τους·
αἰχμαλωσίαν ἐπήρασιν ἀμέτρητην, μεγάλην.
590 Ὡς τὸ εἶδεν καὶ τὸ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος
τὸ θαῦμα τὸ ἐγένετον εἰς ὅλον τὸν λαόν του,
φεύγει πολλὰ ὅσον δύναται, εἰς τὸν ἐκείνου τόπον
μετὰ τῶν δύο τῶν υἱῶν τῶν ἐναπολειφθέντων.
Οὕτως διώξας ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ οἱ δέκα του ἀγοῦροι
595 ἀπέσω τοὺς ἐσέβασαν εἰς ἐδικόν τους κάστρον,
καὶ ὡσὰν τὰς πόρτας ἔφθασεν, ἔξω μικρὸν ἐστάθην,
ἐπέζευσαν οἱ δέκα του καὶ ὅλον του τὸ φουσάτον,
ἐτέντωσαν καὶ ἐστάθησαν, ἔλυσαν τὰ ἅρματά τους,
μικρὸν νὰ παρηγορηθοῦν ἐκ τῶν πολλῶν ἱδρώτων,
600 νερούτζικον ἐφέρασιν τὰ χέρια τους νὰ νίψουν,
Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκάθησεν εἰς τὴν τένταν τρεῖς ἡμέρας,
λυπεῖται λύπην ἄπειρον μετὰ τοὺς δέκα ἀγούρους
τὸ πῶς ἐχάσασι τοὺς δύο συντρόφους καὶ ἀδελφούς τους·
καὶ δύο ἀρχοντόπουλα ηὗρεν ἐκ τὸ φουσάτον
605 εὐγενικοὺς καὶ φρόνιμους, μᾶλλον ἀνδρειωμένους,
ἔστησεν εἰς τὸν τόπον τους ἐκείνων τῶν ἀγούρων.

Ἠθέλησεν ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ σκέψεται τὸ κάστρον.

Ὠρέκτηκεν ὁ Ἀχιλλεὺς νὰ σκέψεται τὸ κάστρον·
πεζὸς ἐπεριπάτησεν τριγύρου καὶ τὸ βλέπει·
γυναῖκες ἐπαρέσκυψαν νὰ ἰδοῦσιν τὸ φουσάτον,
610 καὶ μέσον τούτων ἵστατο ἡ ἐξαίρετος ἐκείνη
εὐγενικὴ καὶ ἐρωτική, τοῦ βασιλέως θυγάτηρ,
ἣν ὕστερον ἐκέρδισεν ὁ Ἀχιλλεὺς μὲ πόθον.
Βλέψας δὲ τούτην (ὁ Ἀχιλλεύς?) ἐτρώθην ἡ καρδία του,
εὐθὺς ἀνῆψεν ἡ ψυχὴ ἐκείνου τοῦ ἐρώτου.

Ἐσύμπηκεν ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸν ἔρωταν τὸν μέγαν.

615 Ἵστατο βλέπων ἄφωνος ἐπὶ πολλῆς τῆς ὥρας,
ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, καρδιοπονεμένος·
ὅμως ἀνδρειωθεὶς εἰς τὸν ἔρωτα οὐκ εἶπεν τί ἔν' τὸ πάσχει.
Ἀφ' ἧς ἐκαταψύχησεν, πηδοῦν, καβαλλικεύουν,

εἰς τὸ καστέλλιν ἔφθασαν τοῦ Ἀχιλλέως ἐκεῖνον.
620 Ἐδώκασιν τὰ βούκινα μὲ παρρησίαν μεγάλην.

Ἔφθασεν εἰς τὸ καστέλλιν του.

Εἰς ἀπαντήν του ἐξέβησαν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες
καὶ ὀμπρός του ἐπῆγαν ἅπαντες μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
Πάντες ὑπερεθαύμασαν τοῦ Ἀχιλλέως τὸ κάλλος,
τὴν ἡλικίαν τὴν θαυμαστήν, τὴν ὡραιότητάν του,
625 πάντες ὑπερευφήμησαν αὐτὸν ὡς βασιλέαν:
Ἔδε στρατιώτης βασιλεύς, νικητὴς τροπαιοῦχος,
εἰς τὴν ἀνδρείαν του χαίρεται, τινὰ νὰ μὴ φοβῆται. —
παρακαλοῦν τον ἅπαντες νὰ μὴ στραφῇ ὀπίσω,
νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πατέρας του ἐκεῖ νὰ κατοικήσουν.
630 Ἐκεῖνος διὰ τὸν ἔρωταν τῆς κόρης ὁποῦ εἶδεν
ἠθέλησεν εἰς τὸ ἐκ παντὸς ἐκεῖ νὰ κατοικήσῃ·
ἦν δὲ ὁ τόπος πεδινός, εὐάρμοστος καὶ ὡραῖος.
Καθίζει γράφει γράμματα πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα,
καὶ τῆς γραφῆς ἡ συμπλοκὴ ἦσαν οἱ λόγοι τοῦτοι:

Γραφὴν ἀπέστειλεν ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέραν.

635 Ὁ δοῦλος τῆς βασιλείας σου καὶ τολμηρὸς υἱός σου
συγχαίρομαι σε, δέσποτα, πάλιν συγχαίρομαί σε.
Ἰδού, τὰ πάντα ἐγίνουντα καὶ πάλιν εἶν' δικά σου,
καὶ τοὺς ἐχθρούς σου ἔφθειρα καὶ ἐτζακίσαμέν τους·
ἄλλους αἰχμαλωτίσαμεν καὶ ἄλλους ἐκατακόψαν,
640 καὶ ἄλλοι ἐφύγαν σύντομα μὲ ἐντροπὴν μεγάλην.
Πλὴν νὰ γινώσκῃς, δέσποτα, πάλιν ἐὰν μισεύσω
ἐχάσαμεν τὰς χώρας μας καὶ [οὗτοι] τὰς ἐπῆραν·
πλησίον εἶναι οἱ ἐχθροὶ καὶ θέλουν μᾶς κουρσεύειν.
Ἀλλὰ μὴ τοῦτο γένηται, κἂν τολμηρὸς ὁ λόγος·
645 ὅρισε, τάξε κεφαλὴν ἐκ τῶν αὐτόθι τόπων,
ἐκ τῶν γνησίων μας τινὰ πιστόν, δοκιμασμένον,
νὰ προμηθεύεται καλῶς τὴν σύστασιν τοῦ τόπου,
καὶ νὰ κρατῇ τὸ δίκαιον, κανεὶς νὰ μὴ ἀδικῆται.
Καὶ ἂς ἔλθῃ ἡ βασιλεία σου, ἂς ἔλθῃ ἡ δέσποινά μου
650 μάνα μου, ἡ κυρία μου, ἐδῶ νὰ κατοικοῦμεν,
ὁ τόπος εἶναι πάντερπνος, καλὸς εἰς κατοικίαν,

καὶ καθ' ἑκάστην τοὺς ἐχθροὺς πάντα νὰ πολεμοῦμεν,
νὰ τοὺς αἰχμαλωτίζωμεν καὶ νὰ τοὺς κατελοῦμεν. —
Ἐκράτησεν τοὺς δώδεκα τοὺς χωριστοὺς ἐκείνους,
655 καὶ ἄλλους ὀλίγους ἐκράτησεν τοὺς ἤθελεν καὶ ἠγάπαν,
τὸ δὲ φουσάτον τὸ πολὺν ὥρισεν νὰ πηγαίνῃ,
νὰ ὑπᾶσιν εἰς τὰ ὀσπίτια τους νὰ ὑπᾶσιν εἰς τὰ παιδία τους.
Ἐπροσκύνησαν οἱ ἅπαντες τὸν Ἀχιλλέα πρεπόντως,
εὐθὺς ἀπεχαιρέτησαν καὶ τὴν ὁδὸν ἐπῆραν·
660 ἔφθασαν εἰς τὰ ἴδιά τους, ἐδῶκαν τὸ πιττάκιν.
τὴν γοῦν γραφὴν ὁ βασιλεὺς ὡς ἔλαβεν εἰς χεῖρας
χαρᾶς ἐχάρην τὴν ψυχήν, χάριτος ἐπληρώθη,
δόξαν ἀνέπεμπον θεὸν καὶ πάντες οἱ ἐδικοί τους.
ἡ δέσποινα ὡς ἔμαθεν τὴν γενομένην νίκην,
665 τὰ συχαρίκια τὰ λαμπρά, ἀνδραγαθίαις τοῦ υἱοῦ της,
ἠγάλλετο ἀμέτρητα μετ' εὐφροσύνης πάσης.
Οἱ γνήσιοί του συγγενεῖς καὶ οἱ πιστότατοί του,
κρότους αὐλῶν καὶ μουσικῶν συναγαγόντες πλῆθος,
τῷ βασιλεῖ συνέχαιρον μετὰ καὶ τῆς δεσποίνης,
670 τὸν Ἀχιλλέα εὐχόμενοι, κροτοῦντες, εὐφημοῦντες,
καὶ μέχρι δέκα ἡμερῶν ἦταν συναθροισμένοι
ὁμόδειπνοι, συνέστιοι γονέσι τοῦ Ἀχιλλέως·
μετὰ τοὺς δείπνους οἱ χοροί, μετὰ χοροὺς ὀρχήσεις,
μετὰ ὀρχησμάτων πάλαισμα καὶ συμπλοκὴ ἀλλήλων,
675 καὶ καβαλλάριοι παρευθὺς κροῦσιν τὰς κονταρέας,
οἱ μὲν εἰς στύλους τὸ ἔκοπταν, οἱ δὲ καὶ εἰς τὰ σκουτάρια.
Νὰ εἶδες χαρὰς ἀμέτρητας, μεγάλην εὐφροσύνην,
ἀμέτρητα τραγούδια, μεγάλην εὐθυμίαν.
Μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων,

Ὑπαγαίνει ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἀχιλλέα.

680 ὁρίξει δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν κρείττονα τῆς χώρας,
[τὸν κρείττονα] εἰς φρόνεσιν, εἰς ἀγαθοπραγίαν,
τὸν εἰς ἀνδρείαν ζηλωτὴν καὶ μέγαν ἐν πρακτέοις
τοῦτον αὐθέντην ἔποικεν νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν
καὶ νὰ βαστᾷ τὸ δίκαιον κανεὶς νὰ μὴ ἀδικῆται.
685 Αὐτοὶ κινοῦσιν παρευθὺς καὶ ὑπᾶσιν εἰς τὸ κάστρον
ἐκεῖ ὅπου ἀπέμεινεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ υἱός του.

Καὶ πρὸς τὸν πανεξαίρετον πεφιλημένον παῖδα,
τὸν Ἀχιλλέα τὸν θαυμαστόν, τὸν μέγαν τροπαιοῦχον,
τὸν νικητήν τε τὸν στερρόν, τὸν ὄντως ἀνδρειωμένον,
690 ἐπῆγαν, ἀπεσώθησαν ὡς ἔγραψεν ἐκεῖνος.
Τὸ νὰ τὸ μάθῃ ὁ Ἀχιλλεύς, εἰς ὑπαντήν του ἐξέβην,
ἐσυνάχθησαν οἱ δώδεκα καὶ ὅλοι οἱ ἄρχοντές του,
καὶ στρατιῶταις ἅπαντες, καὶ γνώριμοι καὶ φίλοι.
Τὸν βασιλέα ὑπάντησεν μετὰ καὶ τῆς μητρός του.
695 Τόπον μιλίων τεσσαράκοντα, κατουνοτόπια δύο,
ἔγγισαν εἰς τὸ κάστρον τους, ἐξέβην ὁ λαός του
ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες καὶ νέοι καὶ παιδία,
καὶ προσκυνοῦσιν ἅπαντες, μεγάλως εὐφημοῦσιν
τὸν βασιλέα, τὴν δέσποινα, τὸν νέον βασιλέα·
700 ἐντὸς εἰσῆλθον ἅπαντες εἰς τὸ ὠχυρωμένον κάστρον,
τερπόμενοι, ἀγαλλόμενοι, χαιρόμενοι, σκιρτοῦντες,
πολλὰ τὰ ἔτη ἐλέγασιν τὸν νέον βασιλέα.

Θέλομεν διηγήσασθαι τὸν ἔρωτα τὸν μέγαν, τὸ πῶς ἐπλάκη ὁ θαυμαστὸς ὁ μέγας Ἀχιλλέας.

Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ φοβερός, ὁ μέγας καὶ δυνάστης,
ἀφοῦ τὸ κάλλος τὸ λαμπρὸν ἐσκέψατο τῆς κόρης,
705 εἶχεν κρυφὰ πονέματα, εἶχεν μεγάλην θλίψιν.
Ἡ κόρη δὲ ἦτον ἐξαίρετος, πάντερπνος καὶ ὡραία,
τῆς Ἀφροδίτης ἄντικρυς καὶ Ἑλένης Μενελάου,
καὶ ἀγάπην εἶχεν ἄπειρον εἰς αὐτὴν ὁ πατήρ της,
καὶ ἀπαὶ τὴν ἀγάπην τὴν πολλὴν ἣν πρὸς ἐκείνην εἶχεν
710 χρυσὸν ὁλιθομάργαρον ἐποίησεν κουβοῦκλιν
καὶ διὰ λόγου της ἐποίησεν πάντερπνον περιβόλιν.
Τὸ περιβόλιν ἐκ παντὸς τὶς νὰ τὸ ἀνιστορήσῃ;

Επαινος περιβολίου.

ἦτον ὁ τοῖχός του ὑψηλός, ὅλος μετὰ μουσείου,
εἶχεν καὶ πόρτας σιδηρὰς τινὰ νὰ μὴ φοβῆται,
715 τὰ κάλλη δέ, τὰς χάριτας τὰς τοῦ περιβολίου
ἐξαπορεῖ μου ὁ λογισμὸς καὶ ὁ νοῦς μου νὰ τὰς γράψω,
καὶ ἀδυνατεῖ τα ἡ γλῶσσα μου πῶς νὰ τὰ ἀφηγῆται·
δένδρα γὰρ εἶχεν θαυμαστά, πάντερπνα καὶ ὡραῖα·
ὡς ὑπερβαίνουν ἄνωθεν ἡ κορυφαῖς εἰς τὸν τοῖχον,

720 εἰς τὸ καθὲν κλωνάριον Ἔρωτες κατοικοῦσιν.
Ἦσαν δὲ καὶ τριαντάφυλλα καὶ ἄνθια ποικιλάτα,
καὶ ποῖος νοῦς νὰ δυνηθῇ κατὰ λεπτὸν νὰ γράψῃ:

Ἔπαινος βρύσης.

Βρύσις ἦτον ἐρωτική· τὸν κῆπον καταιβαίνει
ἀπὸ φουσκίνας πάντερπνου καὶ πλήρης, πανευμόρφου·
725 τὰ δένδρα δὲ καὶ τὰ φυτὰ ἤπαιρνεν ἡ φουσκίνα·
τῆς δὲ φουσκίνας τὰ λαμπρὰ τὶς νὰ τὰ ἀνιστορήσῃ;
λιθάριν ἦτον πάμφιλος εἰς βάθος ἐξυσμένη,
γύρωθεν ταύτης ἵσταντο καὶ λέοντες καὶ πάρδοι,
ἄλλα λιθάρια πάντερπνα εἰς βάθος ἐξυσμένα,
730 ἐξ ὧν ἅπαντα ἔτρεχεν ὕδωρ ἐκ τῆς φουσκίνας,
τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ στόματος, τὸ δὲ ἄλλον ἐκ τοῦ στήθους,
ἕτερον ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ ἄλλον ἐκ τῶν ὠτίων.
Ἦσαν δὲ γένη πάντερπνα ἀπλήστως τῶν πουλίων
καὶ ἐκηλαδοῦσαν πάντερπνα Μαΐου τὰς ἡμέρας,
735 ὅταν τὰ ἀηδόνια κηλαδοῦν καὶ τὰ πουλία στριγγίζουν,
ὅταν τὰ δένδρη ἄνθη ποιοῦν καὶ θάλλουσιν τὰ πάντα,
ὅταν τὸ ποικιλόμορφον καὶ χάριτος λιβάδιν
ἡ [Κύπρις φέρει] παρευθύς, μυριοκατακοσμεῖ το.

Ἔπαινος πλατάνης.

Ἡ μήτηρ δὲ τῆς εὐγενοῦς ἐκείνης τῆς κουρτέσας
740 χρυσὴν ἐποῖκεν πλάτανον, μέσον τοῦ κήπου σταίνει,
καὶ γένος ἅπαν τῶν πουλίων χρυσᾶ κατασκευάζει·
ἐντέχνως ὅλα ἐκάθουντα ἐκεῖνα εἰς τὴν πλατάνην,
ἐπνέασιν οἱ ἄνεμοι καὶ ἐκεῖνα ἐκηλαδοῦσαν,
ἕναν καθέναν τὸ αὐτὸ τὸ μέλος τὸ οἰκεῖον.
745 Τὸν νοῦν θαυμάζω, ἐξαπορῶ ἐκεῖνον τὸν τεχνίτην
πῶς ἔστησεν τὴν πλάτανον μέσα εἰς τὸ περιβόλιν
καὶ πῶς ἐκατεσκεύασεν τοῦ κηλαδεῖν πουλία·
τὸ γὰρ σκευᾶσαι ἀπὸ χρυσοῦν ἢ ἐξ ἑτέρας ὕλης
πουλίων γένος, ἑρπετῶν ἢ καὶ τῶν τετραπόδων,
750 εἶδον πολλὰ ὅτι ἐνέτυχον καὶ παλαιὰ καὶ νέα·
τὸ δ' ᾄδειν τε τὸ κηλαδεῖν χρυσῶν μυρία μέλη,
χρυσῶν ὀρνέων καὶ πουλίων, πτηνῶν καὶ τῶν ἑτέρων,

ἐκτὸς σαρκὸς καὶ αἵματος, πνοῆς πτερῶν τε δίχου,
τῆς φύσεως ἔστιν θαυμαστόν, πολλὰ ἐξαιρημένον.
Χαρὰ εἰς τὴν χρυσοπλάτανον καὶ ἐκεῖνον τὸν τεχνίτην
ὁποῦ τὴν ἐτεχνοποίησεν καὶ ἐκατέστησέν την,
πολλὴ χαρὰ εἰς τὴν δέσποιναν ὁποῦ ὥρισε νὰ γένῃ·
χαρὰ καὶ εἰς τὴν θυγατέραν της, ἐκείνην τὴν κουρτέσαν,
ὁποῦ τὰ ἐκατετέρπεντο καὶ ἐκατεχαίρετόν τα.
Πουλίων γένη τὴν αὐγὴν καὶ νύκταν κηλαδοῦσιν,
τὰ δὲ ἄλλα ἡμέραν κράζουσιν καὶ πρὸς ἑσπέραν ἄλλα·
τὰ δὲ χρυσᾶ πουλίτζια, τὰ τῆς χρυσοπλατάνου,
οἷος ἄνεμος ἔπνεεν, πάντοτε ἐκηλαδοῦσαν.
Ἔδε χαρίτων σκήνωμα, ἔδε κατούνα ἐρώτων
καὶ τῆς ἀγάπης οἴκημα καὶ ἀνάπαυσις τοῦ πόθου,
χρυσότοπον, χρυσόκηπον καὶ χρυσοπεριβόλιν.
Οὐκ ἀστοχεῖ το ὁ ἐπαινῶν, ἀλλὰ ἀλήθεια λέγει.

Ἔπαινος κραββάτου.

Εἶχεν γὰρ ἡ ἐξαίρετος καὶ κράββατον πανώραιον
ποικιλο-ἐμμορφοσύνθεντον, χρυσόν, μαλαγματένιον,
τερπνότατον, ἐξαίρετον, διὰ λίθων καὶ μαργάρων,
σελλία, χρυσᾶ σουπέδια παρόμοια τοῦ κραββάτου,
καὶ ἀετοὶ ὁλόχρυσοι τέσσαρες, τοῦ κραββάτου,
τοὺς πόδας ἐκρατούσασιν καὶ ἐχαμοπετοῦσαν,
καὶ μέσον τούτων ἵστατο τὸ δειλινὸν ἡ κόρη
ἐξαιρημένη καὶ λαμπρὰ ἡ πάντερπνος ἐκείνη.

Ἔπαινος λουτροῦ.

Ἐποίησεν δὲ καὶ τὸ λουτρὸν ἐρωτικὸν καὶ ὡραῖον,
ὅπως πολλάκις βουληθῇ ἡ κόρη ἐκεῖ νὰ λοῦται.
Καὶ ποία γλῶσσα δυνηθῇ κατὰ λεπτὸν νὰ γράψῃ;
Ἐξαπορεῖ μου ὁ λογισμὸς αἱ χεῖρες καὶ ἡ γλῶσσα
ποίαν ἀφήγησιν ἀπὸ τοῦ λοετροῦ νὰ γράψω.
Πορφυροχρυσομάρμαρον ἐποίησεν τὴν λοῦτραν
μετὰ σαφείρων καὶ σαρδίου καὶ σμάραγδων ὡραίων·
τὰ πλάγια καὶ ἡ σύνθεσις ξένη, παρηλλαγμένη.
Καὶ ἀφότου ἐκατεσκεύασεν καὶ ἐκαταμουσείωσέν το
τὴν κάμινον ἐκαίασιν μετὰ τῆς ξυλαλόης,

καὶ τὸ νερὸν ροδόσταμμαν, καὶ ἐλούετον ἡ κόρη·
πολλάκις ἀνερραθύμιζεν, ἔπεφτεν εἰς τὰ ἄνθη.
Ἐκεῖ ὅπου ἔτρεχεν τὸ θερμὸν τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο
ζῶον ὑπῆρχεν θαυμαστὸν ἀνθρωπόμορφον, ὡραῖον,
ἂν τὸ εἶδες νᾶπες ἐκ παντὸς ζῶντος ἀνθρώπου στόμα,
καὶ τὸ θερμὸν ἐπέδιδεν καὶ ἐλούετον ἡ κόρη.
Χαρὰ εἰς τὰς λαμπροχάριτας καὶ ἡδονὰς ἐκείνας·
νὰ εἶπεν τινὰς εἰς τὸ ἐκ παντὸς οὐκ εἶναι ἀνθρώπου ἔργα,
ἀλλὰ ἀχειροποίητα πρὸς στερεᾶς Κυρίου·
ταῦτα γὰρ ἐγκατέλειπεν ὁ νοῦς καὶ ἡ χεὶρ τοῦ γράφειν,
ὡς πρὸς τὴν κόρην τὴν τερπνὴν ὁ νοῦς μετατραπέντων·
εἰς τὸ ἐκ παντὸς γὰρ κἂν ποσῶς τὶς ἐξειπεῖν ἰσχύσει;
οὐκ ἠμπορεῖ μου ὁ λογισμὸς νὰ ἀφηγηθῶ τὴν κόρην,
ἀλλ' ὅσα γράψω πρὸς αὐτήν, πάλιν νὰ μὲ νικήσῃ.

Ἔπαινος τῆς κόρης.

Σελήνης ἦτον ἄγαλμα, εἰκὼν τῆς Ἀφροδίτης,
καὶ ὁ πόθος τὴν ἀνέθρεψεν, ἔρως ἐγέννησέν την,
ὥσπερ βεργὶν τὴν ἐποίησεν λιγνὴν εἰς ἡλικίαν.
Ἠγάπαν δὲ καὶ πάντοτε φράγκικην φορεσίαν
καὶ δεφιγγίτζιν σπαστρικὸν μονόφυλλον ἐφόρειν,
ἄλλοτε πάλιν τὰ λινὰ τὰ λέγουν ἀνεμίτζια,
κατασφικτὰ ἀμφότερα διὰ λίθων καὶ μαργάρων,
ἐκ δύο πλεμμένη χαμηλὰ καὶ φράγκικα ἐζωσμένη
φορεῖ στεφάνιν καστρωτὸν καὶ βέργας μουσειωμένας,
καὶ τραχηλέαν ὁλόχρυσην, καὶ χυμευτὰ βραχιόλια,
καὶ ἀγκωνάρια ἐξαίρετα διὰ λίθων καὶ μαργάρων.
Ἄλλοτε πάλιν ἔπλεκαν οἱ Ἔρωτες τὰ ἄνθη
καὶ ἐποιοῦσαν στέφανον καὶ ἐφόραιναν τὴν κόρην·
φεγγαρομεγαλόφθαλμος ἦτον ἡ κόρη ἐκείνη,
μέσα ἀπαὶ τὰ ὀμμάτια τοὺς Ἔρωτας δοξεύουν·
τὰ φρύδια της καμαρωτά, ἔμμορφα ἐγερμένα,
καὶ κόκκινοπλουμόχειλη, σελήνης λαμπροτέρα,
μαρμαροχιονόδοντος, γλυκοστοματοβρύσις,
ἀσπροκοκκινομάγουλη, γέννημα τῶν χαρίτων,
κρυσταλοχιονοτράχηλος, ὑπερανασταλμένη,
στρογγυλο-ἐμμορφοπούγουνη, καὶ κάλλος εἶχεν ξένον·

τὰ μῆλά της ἐφλέγασιν ἀπὸ ψιλῆς θεωρίας,
τὸ στῆθός της παράδεισος ἐρωτικὸς ὑπάρχει·
φιλῶ ὁποῦ τὴν ἐτρύγησεν καὶ ἐκατεχόρτασέν την·
ἡ συντυχία της θαυμαστή, ζαχαρογλυκεράτη·
825 τὸ σεῖσμαν καὶ τὸ λύγισμαν ἀνθρώπους κατασφάζει·
τὸ κλίμαν τοῦ τραχήλου της καὶ τὸ ὑπολύγισμά(ν)της
ψυχὰς ἀνέσπα σύρριζας καὶ ἐκατεφόνευγέν τους,
τοὺς Ἔρωτας ἐδούλευεν (?) καὶ αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην,
πλὴν οὐκ ἐγίνωσκεν ποσῶς τὸν Ἔρωτα ἡ κόρη.
830 Ἀλλ' ἦτον ὡς παράδεισος μετὰ νερῶν καὶ δένδρων,
εἶχεν κοράσια εὐγενικά, βαΐας ἐξαιρημένας,
καὶ ἀρχοντοπούλαις δώδεκα, καὶ αὐταὶς ὡραιωμέναις.
Πάντοτε εἰς τὸν παράδεισον διηνεκῶς ὑπῆρχεν,
καὶ ἐκείνη μὲν ἐχαίρετον τὰς χάριτας ἐκείνας
835 ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἐθλίβετον πάντοτε δι' ἐκείνην,

Θλίβεται πάντοτε ὁ Ἀχιλλεός.

Καὶ τρῶσιν εἶχεν ἔρωτος καὶ πόθου τῆς ἀγάπης,
καὶ εὐθὺς ἀκαταδούλωτος ὅλος ἐκατεδουλώθη,
καὶ διὰ τὸν πόθον τὸν πολὺν ὁποῦ εἶχεν εἰς τὴν κόρην
ἀγάπην ἐπεζήτησεν μετὰ πατρὸς ἐκείνης.

Ἐποίησεν ἀγάπην.

840 Πολλάκις συνεσμίγουντα καί συνεπεριπατοῦσαν
ἡμέραν νύκταν ἅπασαν καὶ νύκτας καὶ ἡμέρας,
πλὴν δὲ ποσῶς ἀνάπαυσιν ὁ Ἀχιλλεὺς οὐκ εἶχεν.

Ποσῶς ἀνάπαυσιν ὁ Ἀχιλλεὺς οὐκ εἶχεν.

Ὁρίζει ζωγραφίζουν τον ἀπέσω εἰς τὸ κουβοῦκλιν
τὴν Ἀφροδίτην τὴν φρικτήν, τὸν Ἔρωταν τὸν μέγαν,
845 καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔλεγεν μετὰ πολλῶν δακρύων:

Λέγει μετὰ δακρύων ὁ μέγας Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν φρικτὸν τὸν Ἔρωτα καὶ πλάστην τῆς Ἀγάπης.

Ἔρω μου, τὶ σὲ ἔπταισα καὶ τὶ κακὸν σὲ ποῖκα
καὶ τὴν καρδίαν μου σύρριζον καθόλου ἐξανασπάσθην;
Ἐμὲ σπαθία οὐκ ἔτρεψαν, κοντάρια οὐδόλως,
καὶ ἀπὸ μόνον βλέμματος ἐσφάξετέ με ἐξάφνης.
805 Ἔχεις με, Ἔρω, τρίδουλον, δοῦλον δεδουλωμένον.

Ἂν οὐ μ' εὕρῃς τοῦ θελήματος καὶ ἔξω τοῦ ὁρισμοῦ σου,
τὸν ἐμαυτόν μου δίδω τον μεθ' ὅλης τῆς καρδίας,
καὶ ὡς ἄδικον καὶ ἀλλότριον ὅρισε καὶ ἂς μὲ φονεύσουν.
Εἰ δὲ εἶμαι τοῦ θελήματος καὶ τοῦ ὁρισμοῦ σου δοῦλος,
855 διατί νὰ πάσχω, νὰ πονῶ, νὰ θλίβωμαι τοσοῦτον,
νὰ ἀρνοῦμαι καὶ τὰς χάριτας, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους;
Τὸν ἐμαυτόν μου δίδω τον εἰς ἐδικάς σου χεῖρας
καὶ εἴτι θέλεις ὅρισε, αὐθέντη, καὶ ἂς μὲ ποιήσουν. —
Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐθήνησεν καὶ ἔκλαυσεν θαρσέως
860 καὶ πιάνει μὲ τὰς χεῖράς του χαρτὶν καὶ καλαμάριν
καὶ πρὸς τὴν κόρην ἔγραψεν πονόφλογον πιττάκιν,
καὶ εὑρίσκει βάϊαν της καλὴν καὶ πέμπει τὸ πιττάκιν.
Καὶ τῆς γραφῆς τὰ γράμματα ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι:

Πρώτη γραφὴ μεγάλου Ἀχιλλέως πρὸς τὴν πορφυρογέννητον τοῦ βασιλέως θυγάτηρ.

Γραφὴν σὲ γράφω ἐρωτικήν, γραφὴν ὡς ἀπὸ πόθου·
865 ἅπλωσε, πιάσε, ἀνάγνωσε, μὴ τὴν περιφρονήσῃς.
Γνώρισε, κόρη ἐρωτική, μυριοχαριτωμένη,
ὅτι ἐμέν', τόν οὐκ ἐτρώσασιν κοντάρια ἢ σπαθία,
τὸ βλέμμα σου μὲ ἐφλόγισεν καὶ ἐκατεδούλωσέ με,
τὰ ὀμμάτια σου τὰ ἐρωτικὰ ἐπήρασιν τὸν νοῦν μου
870 καὶ δοῦλον μὲ κατέστησαν, δοῦλον δεδουλωμένον.
Παρακαλῶ σε, ἐρωτική, ἐξαίρετη κουρτέσα,
τὸν ἔρωτα νὰ δέξεσαι μεσίτην τῆς ἀγάπης.
Ποσῶς νὰ μὴ ἀλαζονευτῇς καὶ θέλεις μὲ φονεύσειν,
ἀλλὰ συγκλίθητι μικρόν, πόνεσε πόθου πόνον
875 καὶ τὴν καρδίαν μου δρόσισον· πολλά 'ναι φλογισμένη.
Εἰ δὲ πολλὰ κ' εἶσ' ἄκλιτος, τοὺς ἔρωτας μὴ θέλεις,
ἐγὼ νὰ σύρω τὸ σπαθὶν νὰ σφάξω τὸ κορμί μου,
καὶ πίστευσέ με, αὐθέντριά μου, θέλουν σὲ κατακρίνει. —
Καὶ τὴν γραφὴν ἀπέστειλεν ταχέως πρὸς ἐκείνην·
880 ἡ κόρη δὲ ὡς ἐδέκτηκεν πιττάκιν τοῦ Ἀχιλλέως,
ποσῶς οὐδὲν ἠθέλησεν ἵνα κλιθῇ πρὸς πόθον,
ἀλλὰ καθίζει, γράφει τον ἀντίγραμμα τοιοῦτον.
Τῆς γοῦν γραφῆς τὰ γράμματα ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι:

Πρώτη γραφὴ τῆς κόρης πρὸς τὸν μέγαν Ἀχιλλέα.

Κῦρίς μου, τὸ πιττάκιν σου εἰς χεῖρας μου ἐδεξάμην.
885 Οὐκ οἶδα τὶ ἔναι τὸ πονεῖς, οὐκ οἶδα τὶ ἔν' τὸ πάσχεις.
Ἐὰν σὲ δαμάζουν οἱ Ἔρωτες καὶ πάσχεις διὰ πόθον,
πάλιν τοὺς παρακάλεσε καὶ νὰ σὲ συμπαθήσουν.
Ἐγώ, καλέ μου, Ἔρωτας ποσῶς οὐδὲν φοβοῦμαι,
πολλὰ εἶμαι ἀκαταδούλωτος εἰς Ἔρωτα καὶ πόθον,
890 οὐκ οἶδα θλίψιν Ἔρωτος, οὐκ οἶδα ἀγάπης πόνον,
καὶ σὺ ἂν πονῇς καὶ οὐ δύνασαι τοὺς πόνους νὰ βαστάζῃς
σὺ δὲ μόνος νὰ φονευτῇς καὶ μόνος νὰ ἀποθάνῃς. —
Καὶ τὸ πιττάκιν ἔστειλεν ὡς πρὸς τὸν Ἀχιλλέα,
ὁ δὲ δεξάμενος αὐτὸ μετὰ περιχαρίας
895 σπουδαίως τὸ ἀνεγίνωσκε, μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου.
Γνωρίσας οὖν τὰ τῆς γραφῆς καὶ ἐνθυμηθεὶς ἐκείνην
αὐτίκα ὠλιγοθύμησεν, ἔπεσεν πρὸς τὴν κλίνην
καὶ ἐκείτεντο ἀναίσθητος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.
Πάλιν καθίζει, γράφει την ἀντίγραμμα τοιοῦτον.
900 Τῆς γοῦν γραφῆς ἡ συμπλοκὴ ἦσαν τοιοῦτοι λόγοι:

Δευτέρα γραφὴ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὴν κόρην.

Πολλὰ φοβοῦμαι, κόρη μου, ὅτι πολλὰ καυχᾶσαι,
φοβοῦμαι μὴ σὲ τρώσουσιν τὰ βέλη τῶν ἐρώτων
καὶ εὕρουσίν σε ἀλαζονικὴν καὶ κατασφάξουσίν σε.
Δέξε με, κόρη, συμβουλον καὶ κλίθητι πρὸς πόθον,
905 μάθε ἐκ τὸ πιττάκιν μου τὴν θλίψιν ἥνπερ ἔχω
καὶ τῆς ψυχῆς μου τὸν σφαγμόν, πῶς εἶμαι μαραμένος.
Οἱ Ἔρωτες μὲ ἐφόνευσαν καὶ κατετρώσασίν με.
Ἐγὼ πάλιν τοὺς Ἔρωτας νὰ τοὺς παρακαλέσω
νὰ πέμψῃ βέλος καὶ εἰς ἐσέν' νὰ σὲ καταπληγώσῃ,
910 νὰ μάθῃς καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχὺν τὴν ἔχουν,
μὰ μάθῃς καὶ τὰ τόξα τους καὶ νὰ τοὺς προσκυνήσῃς. —
Ἡ κόρη ὡς ἐδέξατο τὸ δεύτερον πιττάκιν
ἐσυνεθλίβη τῇ ψυχῇ καὶ οὐκ εἶχεν τὶ ποιῆσαι,
ὅμως καθίζει, γράφει τον ἀντιγραφὴν δευτέραν.

Δευτέρα γραφὴ τῆς πορφυρογέννητης πρὸς τὸν μέγαν Ἀχιλλέα.

915 Τὶ σφάζεις μὲ τοὺς λόγους σου, καὶ τὶ μὲ φοβερίζεις;
Ὅταν μὲ φέρουν οἱ Ἔρωτες καὶ τρώσουν με πρὸς πόθον,

τότε προκρίνω εἰς τὸ ἐκ παντὸς νὰ σφάξω τὸ κορμί μου,
ἵνα μὴ πέσω εἰς ἔρωτα, νὰ ὑποκλιθῶ εἰς ἀγάπην.
Ἀλλ' ὅμως ἂν ὑποκλιθῶ καὶ ἔλθῃ ἡ ψυχή μου εἰς πόθον
920 καὶ ἀγαπήσω σε, αὐθέντη μου, εὐγενικὲ μεγάρχα,
τὸ τὶ νὰ ποιήσῃς ἀπορῶ νὰ μάθῃς τὸν σκοπόν μου.
Ἔχω γὰρ τεῖχος ὀχυρὸν καὶ κατησφαλισμένον,
ἔχω καὶ πόρτας σιδηρὰς καὶ κατακλειδωμένας,
φυλάσσουν με καὶ λέοντες καὶ οὐκ ἔχεις τὶ ποιήσειν.
925 Εἰ δὲ καὶ θέλεις, ἄγουρε, γυναῖκα νὰ μὲ πάρῃς,
οὐ μὴ θελήσει σε ὁ πατήρ (μου) διὰ τὴν εὐγένειάν του
καὶ διὰ τὸν φόνον ὁποῦ ἔποικες, λέγω εἰς τοὺς ἀδελφούς μου. —
Τὴν γοῦν γραφὴν δεξάμενος ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας
ἐχάρηκεν ἐνήδονα καὶ γράφει πρὸς τὴν κόρην.
930 Τῆς δὲ γραφῆς ἡ συμπλοκὴ ἦσαν τοιοῦτοι λόγοι:

Τρίτη γραφὴ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὴν κόρην.

Φῶς μου, ψυχή μου, ὀμμάτιά μου, πνοή μου, ἀνασασμός μου,
ἥλιε, Σελήνη ὁλόφωτος, καὶ ἄστρον τῆς Ἀφροδίτης,
ἂς μάθω μόνον θέλημα, κόρη, τὸ ἐδικόν σου
καὶ ἀφοῦ γνωρίσω τὸν σκοπὸν καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου,
935 ὡς πέρδικαν ἐκ τὸ κλουβίν, οὕτως νὰ σὲ ἁρπάξω,
νὰ μπήξω τὸ κοντάρι μου τὸ τεῖχος νὰ πηδήσω,
τὰς πόρτας σου τὰς σιδηρὰς μόνον λακτέαν νὰ τὰς δώσω,
καὶ ἂν οὐ τὰς ρίξω κατὰ γῆς, ἂς μὲ ἀναθεματίζουν.
τὰ γὰρ φουσάτα, ἐρωτική, καὶ οἱ ἄγουροι τοῦ πατρός σου
940 οὐ μὴ τολμήσουσιν θαρρῶ σταθῆναι ἔμπροσθέν μου,
διότι καὶ πρῶτα ξέρουν με καὶ θέλουν μὲ προσέχειν. —
Καὶ τὴν γραφὴν ἀπέστειλεν ταχέως πρὸς τὴν κόρην,
καὶ μετὰ ταῦτα ἐστάθηκεν ἔμπροσθεν εἰς τὸν Ἔρων
τὸν εἶχε ζωγραφίσει, μὲ τὰ δάκρυα τὸν λέγει,
945 τὰ γόνατα του εἰς τὴν γῆν παρακαλεῖ τὸν Ἔρων.

Παρακαλεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Ἔρωταν τὸν μέγαν.

Ἔρω μου, ποῦ 'ν' τὰ τόξα σου τὰ ἔδωκες ἐμέναν;
Ἔρω μου, ποῦ 'ν' ἡ δύναμις τὴν ἔδειξες ἐμένα;
Παρακαλῶ σε, σύντομα φθάσον ὡς πρὸς τὴν κόρην
καὶ βάλε εἰς τὴν καρδίαν της ἀγάπην ἐδικήν μου,

950 πόθον καὶ πόνον νὰ πονῇ, νὰ ἐνθυμῆται ἐμένα,
νὰ μάθῃ καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχὺν τὴν ἔχεις,
καὶ νὰ μὴ ἀλαζονεύεται πρὸς τὸ πολύν σου κράτος. —
Ταῦτα τὰ λόγια ἔλεγεν ὁ Ἀχιλλεὺς μετὰ δακρύων
εἰς τὸν φρικτόν, τὸν θαυμαστὸν τὸν Ἔρωταν τὸν μέγαν.
955 Ἔτρεχαν τὰ ὀμματίτζιά του ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν
καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην του ἀναίσθητος καθόλου.
Τρέχουσιν οἱ ἀγοῦροί του καὶ ἐσυνεφέρασίν τον·
λέγουν τον: τί εἶχες, δέσποτα, καὶ τί ἔναι τὸ σὲ 'φάνη;
Ἐκεῖνος οὐκ ἠθέλησεν τινὰ νὰ ὁμολογήσῃ.

Παραδιαβάζει μέσον τοῦ περιβολίου.

960 Ἡ κόρη δὲ τὸ δειλινὸν ὥραν ἀπὸ τὸ γιόμαν
εἰς τὰς σκιὰς ἐχαίρεντον [εἰς] τῶν δένδρων ἀπὸ κάτω,
καὶ γύρωθέν της ἤστεκαν αἱ βαΐτζαις της ὅλαις,
ὅλαις καλαῖς, εὐγενικαῖς, ἀρχόντων θυγατέρες.
Ὑρίζει πιάνουσιν χορὸν διὰ νὰ παραδιαβάσῃ.
965 Τὸ κίνημαν, τὸ λύγισμα, τὸ ὑπόκλιμα τῆς κόρης
ἔκαιεν καὶ τοὺς Ἔρωτας, ἐκατεφλόγιζέν τους.
Καὶ ἡ ἀκαταδούλωτος, ἡ ἐξαίρετος ἡ κόρη
γλυκὺν τραγοῦδιν ἤρξατο παράξενον, ὡραῖον,
καὶ καταλόγιν ἤρχεψεν μετὰ περιχαρίας.

Τραγοῦδιν λέγει ἡ εὐγενικὴ εἰς τὸν χορὸν ἀτή της μὲ τὰς ἀρχοντοπούλας της, μέσον τοῦ περιβολίου.

970 Ἔδε φυσκίνα καὶ νερὸν εἰς ἔρωτα καὶ κάλλος,
ἔδε παράδεισος τερπνὸς καὶ πόθου περιβόλιν,
ἔδε καὶ δένδρων συμπλοκή, ἔδε χαρίτων βρύσις,
ἔδε πανέμμορφα καλὰ καὶ πόθου περιβόλιν,
ἔδε ποθοπερίβολον πανέμμορφον καὶ ὡραῖον,
975 καὶ τὸ λιβάδιν ἤνθισεν τριαντάφυλλα τοῦ κήπου
καὶ ῥόδα καὶ μυρίσματα, ἔδε πανώραιος τόπος,
ἔδε πανώραιον καὶ τερπνὸν καὶ πόθου περιβόλιν.
Βούλεται κἄτις εὐγενὴς ζητεῖ νὰ τὸ τρυγήσῃ,
ἀλλὰ μὴ κλίνω τράχηλον εἰς ἔρωτα νὰ πέσω,
980 ἀλλὰ οὐδὲ εἰς ἀγκάλαις νὰ 'σεβῶ ἐρωτικοῦ μεγάλου·
οὐ μὴ δήσω τὰς χεῖράς μου, οὐ μὴ τὸν προσκυνήσω,

ἀλλ' ὡς φυτὸν ἐρωτικὸν μοσχόδενδρον νὰ στέκω,
εἰς τὴν μέσην τοῦ περιβολίου νὰ στέκω καὶ νὰ θάλλω.
Ἔδε πανώραιον, ἔμμορφον καὶ πόθου περιβόλιν. —

Ἐξέβην ἀπὸ τὸν χορὸν νὰ ἀναπαυθῇ ἡ κόρη.

985 Καὶ ἀφότου γοῦν ἐπλήρωσεν ἡ κόρη τὸ τραγοῦδιν,
ῥαδόσταμμαν ἐνίψατο λαβὼν ἐκ τὴν φυσκίναν.
Ἐκεῖναις μὲν ἐχόρευαν, ἐχαίρουντα συνήθως,
καὶ ἡ κόρη ἀπεχώρησεν μικρὸν ἀπαὶ τὰς ἄλλας
καὶ ἔπεσεν πρὸς τὴν κλίνην της, ἔβλεπεν πρὸς τὰ δένδρη,
990 καὶ εἰς τὴν χρυσὴν τὴν πλάτανον ἐσκέψατο γεράκιν
μέγαν, μουτάτον, ἔμμορφον, ὁλόκαλον, ὡραῖον·
ἐγέρνεται ἀπὸ τῆς κλίνης της νὰ ἁπλώσῃ νὰ τὸ πιάσῃ,
καὶ ἐκεῖνο(ν) λέγει πρὸς αὐτὴν ἀνθρωπινὴν λαλίαν:

Λαλία ἀνθρωπίνη τοῦ Ἔρωτος πρὸς τὴν κόρην.

Αὐτοῦ στέκου καὶ βλέπε με· μὴ ἐλπίζεις νὰ μὲ πιάσῃς.
995 Ἐγὼ εἶμαι τὸν κενοδοξεῖς, Ἔρως, φρικτὸς δυνάστης·
ἐγώ 'μαι ὁποῦ σὲ ἐνέθρεψα καὶ ἐκατεκάλλυνά σε,
καὶ πῶς, κόρη, ἐτόλμησες καὶ εἶπες οὐδὲν φοβᾶσαι
τῶν ἐρώτων τὰ βάσανα καὶ τῆς καρδίας τὴν τρῶσιν;
Ὅμως οὐδὲν σὲ μέμφομαι, ἀπείραστος τυγχάνεις.
1000 Ἰδοὺ γὰρ λέγω σε, ξανθή, ὡραία κουρτέσα κόρη,
τὰ κάλλη σου, τὰς χάριτας, τὰς ἐμμορφίας τὰς ἔχεις
καὶ τὰ καρδιοφλόγιστα τὰ ἤθη ὁποῦ σὲ 'δῶκα,
τὸν κόσμον ὅλον ἔδραμον τὸ τὶς νὰ τὰ κερδέσῃ,
νὰ χαίρεται τὸ κάλλος σου, καὶ σύ, κουρτέσα, ἐκεῖνον,
1005 καὶ οὐκ ηὗρα ἄλλον ἔμμορφον εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον
εἰμὴ αὐτὸν τὸν ἄγουρον, τὸν λέγουν Ἀχιλλέα.
Ἔχει καὶ κάλλος θαυμαστόν, ἀνδρείαν ἐξῃρημένην.
Ἐὰν ἔναι καὶ ἐλαττώτερος εἰς γένος, μὴ θαυμάσῃς·
αὐτὸν ἁρμόζει ἐκ παντὸς νὰ χαίρεσαι μαζῆ του.
1010 Ἔθηκα εἰς τὴν καρδίαν του ἀγάπην ἐδικήν σου
καὶ τρώγεται ἡ ψυχίτζα του διὰ πόθον ἐδικόν σου,
καὶ δέξαι βέλος Ἔρωτος καὶ ἐσὺ νὰ τὸν γνωρίσῃς,
καὶ δέξαι βέλος ἔσωθεν Ἔρωτος ἐνεργείᾳ. —
Καὶ εὐθὺς εἰς τὴν καρδίαν της ἐτόξευσεν ἀπέσω

1015 καὶ ἐκ τὸ δένδρον ἐπέτασεν, ἐχάθην ἀπὸ 'μπρός της.

Ἐνέργεια Ἐρωτοκράτορος.

Καὶ ἐκείνη ἡ ἀκαταδούλωτος εὐθὺς κατεδουλώθην,
ὑπέκλινεν τὸν τράχηλον, ἐτρώθην ἡ καρδία,
καὶ τότε ἡ κόρη ἐγνώρισεν δύναμιν τῶν Ἐρώτων,
ἐστέναξεν, ἐδάκρυσεν καὶ πρὸς ἐκεῖνον γράφει,
1020 γλυκεῖα γραφὴν τὸν ἔστειλεν τὴν ὅποιαν ἐπεθύμαν·

Τὸ γλυκότριτον πιττάκιν, τὸ ἔστειλεν ἡ κόρη τὸν θαυμαστὸν καὶ ἰσχυρόν, τὸν μέγαν Ἀχιλλέα.

Ἐποίησεν ὁ Ἔρως, κῦρίς μου, θέλημαν ἐδικόν σου
καὶ ἐμέναν ἐξεστράτισεν εἰς τὴν πολλήν σου ἀγάπην·
τὸν νοῦν μου τὸν ἀδούλωτον ἐκατεδούλωσέν τον·
τὸν πύργον τῆς καρδίτζας μου τὸν ὑψηλὸν καὶ μέγαν,
1025 τὸν ἐκαυχούμην πάντοτε κανεὶς νὰ μὴ χαλάσῃ,
Ἔρως σαγίταν ἔσυρεν καὶ ἐκατεφόνευσέ με
καὶ εἰς πόθον τῆς ἀγάπης σου ἤφερεν τὴν ψυχήν μου
καὶ ἂν οὐκ ἴδῶ σε σύντομα(ν), αὐθέντη μου ἀνδρειωμένε,
εἰς τὸ ἐκ παντὸς ἀναίστητος γίνομαι ἀπ' ἐσέναν.
1030 Ἀρνοῦμαι καὶ τὸ γένος μου καὶ τὴν λαμπρότητάν μου
καὶ ἀπαὶ τώρα, αὐθέντη μου, δίδω σε τὴν ψυχήν μου.
Καὶ ἔλα γοργόν, καρδία μου, θέλω νὰ σὲ συντύχω. —
Ἐκεῖνος δὲ δεξάμενος τῆς κόρης τὸ πιττάκιν
ἀνέθαλλε ἡ ψυχίτζα του, ἐχάρηκεν μεγάλως
1035 καὶ τοὺς ἀγούρους του ἔκραξεν καὶ εἰς βουλὴν ἐκάτζεν·
Ἐγὼ θαρρῶ εἰς τοὺς ὅρκους σας καὶ θέλω σᾶς συντύχειν,
θαρρέσειν σας μυστήριον καὶ πόνον τῆς ψυχῆς μου.
Διὰ 'μέναν ἀγρυπνήσετε τούτην τὴν νύκτα μόνον,
καὶ μὴ νομίσητε, ἄγουροι, διὰ πόλεμον σᾶς θέλω,
1040 ἀλλ' ἔχω ἐρωτοπόλεμον καὶ πόθον τῆς ψυχῆς μου.
Ἐτοῦτον τὸν ἐνικήσαμεν, λέγω τὸν βασιλέα
ὁποῦ ἐσκοτώσαμεν τὰ φουσάτα του μᾶλλον καὶ τρεῖς υἱούς του,
τὴν θυγατέρα του ποθῶ, θέλω νὰ τὴν κερδίσω. —
Καὶ ὁ συγγενής του ὁ Πάντρουκλος χαμογελῶν ἐλάλει:
1045 Οὐκ ἔλεγά σε, δέσποτα, τοὺς Ἔρωτας μὴ ψέγῃς;
Καὶ νὰ νοήσῃς τώρα δὲ τὴν δύναμιν τὴν ἔχουν,

Εἰς τὸν ὁρισμόν σου ἂς ὑπάγωμεν καὶ εἴ τι ὁρίσεις ποῖσε. —
Ὁρίζει, ἐκαβαλλίκευσαν καὶ οἱ δώδεκα φαρία·
ἐκεῖνον πάλιν ἔστρωσαν τὸν μαῦρον τὸν φουδούλην.
1050 Ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνεν, ἐβράδυνεν ἡ ὥρα
καὶ οἱ Ἔρωτες ἐπέτουνταν εἰς τῶν δενδρῶν τοὺς κλάδους·
ἄνεμος γαληνούτζικος ὑπέκρουεν τὰ δένδρη,
ἔτρεχεν τὸ νερούτζικον εἰς τῶν δενδρῶν τὰς ρίζας,
ἦσαν τὰ πάντα ἐρωτικά, χάριτος πεπλησμένα.
1055 Καὶ ἡ κόρη μέσα ἐκάθεντον, ἔλεγεν μοιρολόγιν
καὶ ἐκδέχεται τὸν ἄγουρον νὰ ἐλθῇ νὰ τὸν συντύχῃ,
καὶ πάλιν ἐσηκώθηκεν καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην.
Καὶ εἰς τὴν χρυσὴν τὴν πλάτανον ἐκάθεντον ἀηδόνιν,
νὰ εἴπες ὅτι ἐθλίβετον καὶ ἔκλαιεν διὰ τὴν κόρην.
1060 Καὶ ἐκείνη ἀπαὶ τὴν κλίνην της πάλιν ἀνεσηκώθην
καὶ εἰς τὸν κορμὸν ἐκάθησεν ἐκείνου τοῦ πλατάνου
καὶ πρὸς τὸ ἀηδόνιν ἔλεγεν μετὰ πολλῶν δακρύων:
Ἀηδόνι μου πολύποθον, ἐρωτικόν μου ἀηδόνιν,
εὐχαριστῶ σε, ἀηδόνι μου ὅτι πονεῖς δὶ ἐμέναν
1065 καὶ θλίβεσαι καὶ συμπονεῖς τὸν πόνον μου, πουλίν μου. —
Ἐνόσῳ ταῦτα ἔλεγεν ἡ κόρη πρὸς τὸ ἀηδόνιν,
εὐθὺς τὸν κτύπον ἤκουσεν τῶν θαυμαστῶν φαρίων.
Ἦν δὲ καιρὸς ἀπὸ τοῦ νῦν ὥστε μεσονυκτίου,
ἀλλὰ καὶ φέγγος ἔμνοστον καὶ νύκτα τῆς ἀγάπης.
1070 Αὐτίκα ὠλιγοθύμησεν καὶ πέφτει εἰς τὴν φυσκίναν.
Ἐκεῖνος δὲ ἐτριγύριζεν ἀπό 'ξωθεν τοῦ τοίχου
καὶ ἐκ τὸ φαρίν του ἐπέζευσεν καὶ πιάνει τὸ κοντάριν·
ὡς λέων ἐπροπήδησεν καὶ ἐτίναξεν ὡς δράκων
καὶ τὸ κοντάριν του ἔμπηξεν καὶ ἐπήδησεν ἀπέσω.
1075 Ἅρματα ἐφόρειεν ὀχυρά, κτύπον ἐποῖκεν μέγαν·
ἡ κόρη δὲ οὐκ ἐγνώρισεν ὅτι ἐμπῆκεν ἀπέσω
καὶ εἰς τοῦ πλατάνου τὸν κορμὸν βλέπει τὸν ἀγουρίτζην
καὶ εὐθὺς ἐλιγοθύμησεν, ἔπεσεν πρὸς τὰ ἄνθη.
Δραμὼν δὲ ἐκεῖνος παρευθὺς κρατεῖ την ἐκ τὸ χέριν.
1080 Ἔτρεμεν ἡ καρδία του βλέπων τοσοῦτον κάλλος·
περιλαμβάνει την γλυκειά, συχνοκαταφιλεῖ την,
καὶ ἡ κόρη τὸν νεώτερον ἐπεριπλάκηκέν τον.

Ηὗρεν καιρὸν τὸν ἤθελεν ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας.

Πλὴν οὐκ ἠθέλησεν ποσῶς τὸν ἔρωταν πληρῶσαι
ἵνα μὴ πάλιν γένηται θερμότερος ὁ πόθος.
Οἱ δὲ πρὸς κλίνην ἔπεσαν ἀμφότεροι καὶ δύο
καὶ ἐκ τὰ πολλὰ φιλήματα καὶ τὰς περιπλοκάς τους
τὰ δένδρη τὰ ἀναίστητα καὶ αὐτὰ ἀντιδονοῦσιν.
Καὶ εὐθὺς κατέλαβεν ἡ αὐγὴ καὶ πρὸς ἐκεῖνον λέγει:
Ἐγείρου χρυσοπτέρυγε φάλκων ἀπὸ τῆς κλίνης,
ἄγωμεν εἰς τὴν μητέρα σου τὴν πολυπόθητόν σου·
αὔριον φθάσε σύντομα, ἐγὼ ἀπαντέχειν θέλω
'κονόμησε εἰς τοὺς οἴκους σου, γοργὸν ἔλα νὰ μὲ ἐπάρῃς. —
Ὡς ἀετὸς ἐπήδησεν καὶ ἐξέβηκεν ὡς λέων
καὶ τοὺς ἀγούρους του ηὕρηκεν καὶ ἐπαντέχασίν τον·
ἁρματωμένοι ἐστέκουντα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ τεῖχος·
πηδοῦν, καβαλλικεύουσιν, φθάνουν εἰς τὰ ἐδικά τους,
ὀλίγον ἐκοιμήθησαν καὶ εὐθὺς ἐξημερόνει.

Λόγια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τοὺς ἀγούρους του.

Καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἀγούρους του: Δεῦτε, καλοί μου φίλοι,
στρατιῶται ἀνδρειωμένοι μου καὶ παμπιστότατοί μου,
σήμερον ἀς ὑπάγωμεν νὰ ἴδετε τὴν κόρην
καὶ νὰ θαυμάσετε καὶ ἐσεῖς τὸ ἐρωτικόν της κάλλος. —

Ροῦχα φοραίνουν ὁμοῦ νὰ ὑπᾶσιν πρὸς τὴν κόρην.

Μίαν στολὴν ἐφόρεσαν καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι
ἠνάχλια (?) χρυσοπράσινα εἶχαν ἀπανωφόρια
καὶ χρυσοκίτρινα βλαττία εἶχασιν τὰ φουστάνια·
ἐφόρεσαν καὶ οἱ δώδεκα στεφάνους ὁλοχρύσους,
ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστὸς, ὁ ἐξαίρετος τοῦ κόσμου,
ἄσπρον βλαττὶν ἐφόρεσεν μὲ τὰ χρυσὰ πουλία
καὶ ἀπανωφόριν κόκκινον μετὰ λιθομαργάρων,
τουβίτζια χρυσοπράσινα μὲ ἀετοὺς μεγάλους
καὶ πτερνιστήρια χυμευτὰ διὰ λίθων καὶ μαργάρων·
φαρὶν ἐκαβαλλίκευσεν ἄσπρον ὡς περιστέριν,
καὶ μέσον τούτους ἵστατο ὡς ἄστρον, ὡς σελήνη·
οἱ Ἔρωτες τὸν ἐγέννησαν καὶ ἐζωγραφίσασίν τον·
σέλλαν εἶχεν ἐξαίρετον, χρυσήν, μαλαγματένια,

ρευστὰ μαργαριτάρια εἶχεν ἡ σέλλα γῦρον·
τὰ ἐντελινοπροστέλλινα καὶ ἡ κεφαλαρέα
μάλαγμαν ὁλοπόρφυρον μετὰ λιθομαργάρων,
μὲ τὰ χρυσὰ ἀετόπουλα, μὲ τὰ χρυσὰ λεοντάρια
καὶ χρωμιτίτζια τουβιὰ ὀξεῖα εἰς τὸ φαρίν του.
Τὰ δνύχια καὶ τὰ κότζια μὲ τὴν χινέα βαμμένα
καὶ γατανίτζια ὁλόχρυσα εἰς τὸν σγόρδον ἦν πλεμμένα.
καὶ κλαπωτὸν καπάσιον εἶ(χεν ἡ) σέλλα ἐκείνη
μὲ φούντας χρυσοκόκκινας, μὲ χρυσαργύρους κόμπους·
φοῦντα μεγάλη ἔμμορφη εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀλόγου
μὲ δώδεκα καρφάκια (?) χρυσὰ σκουταρωμένη.
Ἐδῶκαν τὰ τουμπάκιά τους, πηδοῦν, καβαλλικεύουν.
Ἦτον ὁ ἥλιος πρωϊνός, Μαΐου ἡμέραις ἦσαν,
καὶ ὅσοι τοὺς ἐβλέπασιν ἐξίσταντο δι' ἐκείνους,
λέγουν μὴ ἐκ τοὺς Οὐρανοὺς ἄγγελος ἐκατέβην.
φαρίου του τὰ λαγκέματα, τῶν κουδουνίων τοὺς κτύπους,
τοῦ Ἀχιλλέως τὴν ἡλικίαν, τὸ ἠθικόν του σχῆμαν,
τῶν νέων τὰς παραταγὰς τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων,
τίνος ψυχὴ νὰ μὴ εὑρεθῇ νὰ δουλωθῇ εἰς ἐκεῖνον;
Λοιπὸν τῆς κόρης ἔφθασεν πλησίον τοῦ κουβουκλίου,
λέγει πρὸς τοὺς ἀγούρους του τοὺς δώδεκα ἐκείνους:
Ἐπιλαλήσατε ἔμπροσθεν καὶ διαβῆτε ἐκεῖθεν,
νὰ ἀκούσῃ ἡ κόρη, νὰ σταθῇ εἰς τὸν τοῖχον καὶ νὰ βλέπῃ·
καὶ ἐγὼ πάλιν κατόπισθεν νὰ ἐπιλαλήσω μόνος
καὶ τὴν καρδίαν της σύρριζον εὐθὺς νὰ ἐξανασπάσω. —
Ἐλάκτισαν οἱ δώδεκα καὶ ἐδιέβησαν ὡς εἶπεν,
ἡ κόρη δὲ ἀκούσασα τὸν κτύπον τῶν ἀλόγων
εἰς τὸ νὰ ἰδῇ ἐστάθηκεν μὲ ταῖς βαΐτζαις ὅλαις.
Ἤστεκαν, διελογίζονταν ἵνα τὸν ἐγνωρίσουν,
ὅλαις ἀλλήλαις ἐλέγασιν: Καὶ ποῖος νὰ ἔναι ὁ αὐθέντης;
Ὅλοι γὰρ μίαν ἔχουσιν ὡς βλέπω φορεσίαν. —
Τὸ νὰ προσκύψῃ ἡ λιγερὴ νὰ βλέπῃ πρὸς ἐκείνους,
ἐλάκτισεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἄσπρον τὸν φουδούλην·
χαμογελῶν ἐδιέβηκεν ἀπὸ ἔμπροσθεν τῆς κόρης.
Ἡ κόρη ταῦτα παρευθὺς ἐγνώρισεν τὸν νέον,
εὐθὺς ἐστάθην ἄφωνος ἐπὶ πολλῆς τῆς ὥρας.

Ὡς εἴδασιν ἐρχόμενον οἱ δώδεκα τὸν νέον,
πάντες ὁμοῦ πεζεύουσιν, πίπτουσιν, προσκυνοῦν τον.
Αἱ δὲ ἀρχόντισσαις τῆς εὐγενοῦς παρακαλοῦν τὴν κόρην:
Δέσποινά μου, ἐγείρου νὰ τὸν ἰδῇς καὶ καταχόρτασέ τον,
βλέψον τὴν ἡλικίαν του, τὸ θαυμαστόν του κάλλος.
Χαρὰ 'ς ὁποῦ τὸν ἐγέννησεν τὸν ἄγουρον ἐτοῦτον.
Αὐτὸν ἁρμόζει ἐκ παντὸς νὰ χαίρῃς μετὰ τοῦτον. —
Ἐκείνη δὲ οὐκ ὑπέμενεν νὰ στέκῃ νὰ τὸν βλέπῃ·
στέφανον πλέκει σύντομα μὲ τὰ δύο της τὰ χέρια,
ἀπὸ δὲ κρίνου ρόδου τε καὶ τριακονταφύλλου
καὶ παμποικίλων καὶ τερπνῶν ἀθίτζια μυρισμένα,
καὶ ἐκράτειέν το εἰς τὰς χεῖράς της, ἐστέκεντον ὡς ἄστρον,
τὸν Ἀχιλλέα ἔβλεπε τὸ ποῦ παραδιαβάζει.
Καὶ ὥσπερ ἐπισκέπουσιν τὴν Ἀφροδίτην τὰ ἄστρα
οὕτως ἐτριγυρίζασιν οἱ ἄγουροι τὸν νέον.
Ὥραν ὀλίγην ἐποίησαν καὶ ἐγύρισαν οἱ ἀγοῦροι
καὶ προσκυνοῦν καὶ οἱ δώδεκα τὴν κόρην ἁρμοζόντως.
Ὁ Ἀχιλλεὺς κατόπισθεν στήκει καὶ ἐρωτᾷ την:
Πῶς ἔχεις, κόρη εὐγενική, ψυχῆς παρηγορία; —
Ἡ δέ, καλῶς, ἀντέφησεν, διὰ τῆς σῆς ἀγάπης. —
Ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἔλεγεν: ψυχή μου καὶ ζωή μου,
τὸ μεσονύκτιον ἔρχομαι, κόρη, εἰς τὸ περιβόλιν·
πλὴν βλέπε, κόρη εὐγενική, πρόσεχε μὴ μὲ προδώσῃς
τοῦτο πληροφορήθησαι, μεθ' ὅρκου σὲ τὸ λέγω,
ἐὰν ἔξω ἀπὸ τοῦ κήπου σου τινὲς εὑρήσουσίν με
καὶ κάθομαι εἰς τὸ ἱππάριν μου καὶ εἶμαι εἰς κάμπους ἔξω,
θαρρῶ οὐ μὴ μὲ τρέψουσιν, ἐὰν ἦναι μυριάδες.
Ἐὰν δὲ εὕρουν με εἰς τὸν κῆπόν σου, μέσον τοῦ παραδείσου,
καὶ κείτομαι εἰς τὴν κλίνην σου, κοιμοῦμαι μετὰ 'σένα,
ὥσπερ γυναῖκαν ἄνανδρον οὕτως νὰ μὲ φονεύσουν. —
Καὶ εὐθὺς ἡ κόρη ἐδάκρυσεν, λέγει τὸν Ἀχιλλέα:
Λυποῦμαι δὲ καὶ θλίβομαι, αὐθέντη μου εὐγενικέ μου,
ὅτι ἀκόμη οὐκ ἐγνώρισες τὸν πόθον μου τὸν τόσον
τὸν ἔχω, αὐθέντη μου, εἰς ἐσέν' καὶ κατατέρπομαί σε,
ἀλλ' ἔχει ὁ νοῦς σου δισταγμόν, θέλεις νὰ μὲ ὀνειδίζῃς
καὶ θλίβεις τὴν καρδίαν μου, ποτίζεις την πικρίαν.

Τοῦτο πληροφορήθησαι, διὰ 'σέναν νὰ ἀποθάνω,
ἐσέναν ἔχω ἀπὸ τοῦ νῦν πατέρα καὶ μητέρα,
ἐσὺ 'σαι ἡ καρδίτζα μου, ἐσύ 'σαι καὶ ἡ ψυχή μου,
δούλη σου ἐκλήθηκα εἰς τὸ ἐκ παντός, θαρρῶ οὐ μὴ σὲ θλίψω. —
Καὶ ταῦτα εἰποῦσα παρευθὺς ρίπτει του τὸ στεφάνιν,
καὶ ἐκεῖνος τὸ ἐπεδέχτηκεν καὶ ἐκατεφίλησεν το.
Ἐγέλασεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ λέγει πρὸς τὴν κόρην:
Ἐγὼ νὰ δώσω χάρισμαν ἐδῶ νὰ μὲ θυμοῦνται. —
Τὸ ἀπελατίκιν του ἔσυρεν τὸ ἐρωτικόν του ἐκεῖνο,
ἐτίναξεν τὸ χέριν του, κρούει το εἰς τὸ τεῖχος
καὶ ἀπάνω κάτω ἐρράγισεν τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν·
ἐλάκτισεν τὸν ἄσπρον του, φθάνει πρὸς τοὺς ἀγούρους.
Ἐκεῖνοι τὸν ἐλέγασιν, καλὸν οὐδὲν ἐποῖκεν,
ἂν τὸν ἰδοῦν τὰ ἀδέλφια της πάντα νὰ τὴν φημίζουν,
ὅμως καὶ νὰ θαυμάσουσιν τὴν θαυμαστήν σου ἀνδρείαν.
Καλῶς ἐποίησας δέσποτα, πάντα νὰ σὲ φοβοῦνται. —
Ἔφθασαν εἰς τὰ ἴδιά τους, ἐπέζευσαν εὐθέως,
καὶ πάντες μὲν ἐχαίρονταν, ἐχόρευαν συνήθως,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκάθεντον σιγὸς ὑπάρχων ὅλως.
Ἐρώταν τοῦτον ὁ πατὴρ, τὸ τὶ ἔχεις καὶ ἀναστενάζεις; —
Καὶ ἡ μήτηρ του τὸν ἔλεγεν μετὰ πολλῆς τῆς λύπης:
Τέκνον, ψυχή μου καὶ ζωὴ καὶ φῶς μου Ἀχιλλέα,
εἰπὲ τὶ ἔναι τὸ πονεῖς καὶ κάθεσαι ἐννοιασμένος;
Ἐὰν ἔρως σὲ ἐκατέτρωσεν τοῦ βασιλέως θυγάτηρ,
μετὰ χαρᾶς παράλαβε ταύτην μετ' εὐλογίας. —
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστὸς τοιαῦτα ἀπηλογήθην:
Ἄφες με, μήτηρ, ἄφες με, τρῶσιν ἐγὼ οὐδὲν ἔχω,
ἐγὼ σκιρτῶ καὶ χαίρομαι καὶ σὺ πονεῖς δι' ἐμέναν. —
Ἐνόσῳ ταῦτα ἐλέγασιν ἔφθασεν ἡ ἑσπέρα·
ἦτον ἡ νύκτα ὁλόφεγγος, πηδοῦν, καβαλλικεύουν
ἁρματωμένοι δυνατὰ καὶ κατωχυρωμένοι.
Μοῦντον ἐκαβαλίκευσεν ὅνπερ ἠγάπαν πλέον,
ἄσπρον εἶχεν εἰς ἔρωτας καὶ μοῦντον εἰς πολέμους,
καὶ τὴν ὁδὸν ἐπιάσασιν καὶ ὑπᾶσιν εἰς τὴν κόρην.
Ἀφότου δὲ ἐπλησίασαν ἀπ' ἔξωθεν τοῦ τείχους
καταλογίτζιν τραγουδεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας.

Τραγοῦδιν τοῦ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Μετὰ τὸ φέγγος ἔρχομαι, κόρη, εἰς τὸ περιβόλιν.
Εὐγενική μου καὶ ξανθή, ἐξύπνησε ἂν κοιμᾶσαι
1225 καὶ δός με ἀπαὶ τοῦ κήπου σου μηλέα νὰ τὴν τρυγήσω,
καὶ ὑπόκλινε τὴν κορυφήν, τοὺς κλάδους καὶ τὰ ἄνθη.
Ἐξύπνησε, κυράτζα μου· ψυχή μου, μὴ κοιμᾶσαι·
τὸν ἐνθυμᾶσαι ἔρχεται πρόθυμα πρὸς ἐσένα.
Κόρη μου, ἂς χορτάσω γλυκασμὸν ἐρωτικῆς ἀγάπης. —
1230 Ἐνόσῳ ταῦτα ἐλέγασιν, φθάνουν εἰς τὸ περιβόλιν
καὶ τὸ τραγοῦδιν ἤκουσεν καὶ ἐνόησεν ἡ κόρη.
Ἔτρεμεν ἡ καρδία της ἵνα τὸν περιλάβῃ.
Ἐκεῖνος ταῦτα παρευθὺς ἐπήδησεν ἀπέσω
καὶ ἅρματα ἐφόρειεν ὀχυρά, κτύπον ἐποῖκεν μέγαν.
1235 Καὶ ἡ κόρη ταῦτα ἀγρήκησεν, ἐσέβηκεν ἀπέσω.
Ἐκεῖ ἐσυναπαντήθησαν μέσον τοῦ παραδείσου·
ἔκραξεν καὶ τὸν Πάντρουκλον, ἐσέβηκεν καὶ ἐκεῖνος,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἔλεγεν: Πάντρουκλε, συγγενῆ μου,
ὁλόγυρα τριγύριζε ἀπέσω ἀπαὶ τὸ τεῖχος
1240 καὶ οἱ ἕτεροί μας ἀδελφοὶ ἀπέξωθεν ἂς βλέπουν. —
Ἐτοῦτος παίρνει τὴν ὡραίαν, σφικτὰ περιεμπλακῆκαν,
περιπατοῦντες ἔρχονται καὶ οἱ δύο πρὸς τὴν κλίνην.
Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐθαύμαζεν τὰς χάριτας τοῦ κήπου,
τὰς ἡδονὰς καὶ τὰ φυτά, τὴν πλάτανον ἐκείνην,
1240 πλάτανον τὴν πανθαύμαστον, φρικτὴν καὶ ξένον θαῦμα,
ἣν προλαβὼν ἐδήλωσα ὡς καθ' εἱρμὸν ὁ λόγος.
Μετὰ δὲ τὰ φιλήματα καὶ τὰς περιπλοκάς των
Ἔρως τοὺς ἐκατέτρωσε νὰ ποιήσῃ θέλημάν τους.

Τοῦ Ἔρωτος ὁ γλυκασμός, ἡ συμπλοκὴ καὶ ὁ πόθος, ἦλθεν ἡ ὥρα, ἔφθασεν ἀνάμεσα τῶν δύω.

Καὶ ὁλόγυμνην τὴν ἔκδυσεν μετὰ λινοῦ καὶ μόνου,
1245 τὸ δὲ λινὸν εἰς τὸ ἐκ παντὸς ἦτον ὡς ἄχνη μόνον,
καὶ μετὰ πόθου τοῦ πολλοῦ ἐπλήρωσαν τὸν ἔρων.
Ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἔλεγεν: ψυχίτζα μου, ἂς ὑπᾶμεν. —
Ἐκείνη ἐκ ταῖς ἀγκάλαις του οὐκ ἤθελε ἐγερθῆναι,
ἀλλ' ὡς φυτὸν ἐκλίνεντο, εἶχε τοῦ πόθου πόνους,

1255 ὥσπερ κισσὸς εἰς τὸ δένδρον οὕτως τὸν ἐπεριεπλάκη
καὶ ἦτον δυσαπόπλεκη ἡ κόρη ἀπὸ τὸν νέον.
Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐκάλειέν τους νὰ ἔβγουσιν ἀπ' ἔκει.
Εἶχεν τὸ τεῖχος ἔσωθεν σκάλαις τε καὶ καμάρας,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπήδησεν, καθίζει εἰς τὸ φαρίν του
1260 καὶ πρὸς τὴν κόρην ἔβλεπεν: Πρόσεχε, παρηγορία μου. —
Καὶ τὰ κοντάρια (τους) δένουσιν καὶ κάμνουσίν την σκάλαν,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐστέκεντον, καὶ ἔπεσεν πρὸς ἐκεῖνον,
καὶ ἀπέκει δὲ κατόπισθεν ὁ Πάντρουκλος ἐκεῖνος.
Ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστός, τὸ φρόνος τῶν Ἑλλήνων,
1265 γλυκεῖα τὴν ἐπερίλαβεν, συχνοκαταφιλεῖ την,
καὶ παρευθὺς τὰ δάκρυά της ἐκατέβαινον τῆς κόρης
καὶ μετὰ θρήνου καὶ ὀδυρμοῦ τὸν νεώτερον ἐλάλειεν.

Λόγους παραπονετικοὺς τῆς κόρης Πολυξένης εἰς τὸν Ἀχιλλέα τὸν φοβερόν, τὸν δράκοντα τὸν μέγαν.

Πατέρας καὶ μητέρα μου ἡ αὐθεντία σου ἔναι
καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ φῶς μου καὶ ζωή μου, —
1270 καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἔλεγεν τὴν ἡλιογεννημένην:
Ἐσὺ 'σαι φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, ψυχή μου καὶ ζωή μου,
καὶ τῆς καρδίας μου ἀνασασμὸς ἐσύ 'σαι, δέσποινά μου. —
Καὶ ἀφότου ἐπαρηγόρησεν τὴν λιγερὴν πρεπόντως
στρέφεται εἰς τοὺς δώδεκα τοὺς χωριστοὺς ἐκείνους·
1275 τὸν Πάντρουκλον ἐχώρισεν μετὰ συντρόφων πέντε
καὶ πρὸς ἐκείνους ἔλεγεν: Πιστότατέ μου φίλε
καὶ ἠγαπημένε συγγενῆ, Πάντρουκλε ἀνδρειωμένε,
ἔπαρον τὴν καρδίτζα μου, τὸ φῶς μου, τὴν ζωήν μου,
μετὰ τοὺς πέντε σου ἀδελφούς, συντρόφους τοὺς γενναίους,
1280 ἐξεχωρίσθησαι ὁμπρός, ἄμε εἰς τοὺς γονεῖς μας,
νὰ ἀκαρτερέσω ἐγὼ ἐδῶ μετὰ τοὺς ἄλλους ἕξη,
μήπως διώξουν ὄπισθεν, πολλάκις πλανηθῶσιν. —
Καὶ παρευθὺς ὁ Πάντρουκλος πεζεύγει σὺν τοῖς ἄλλοις
καὶ προσκυνοῦν γνησιώτατα τὴν κόρην ἁρμοζόντως.
1285 Ἐπῆρέν την ὁ Πάντρουκλος, ὁ γνήσιος συγγενής του,
καὶ τὴν αὐγὴν κατέλαβον πρὸς τοὺς γονεῖς τοῦ νέου.
Ποσῶς οὐδὲν ἐνόησεν κανεὶς τῶν γενομένων.
Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέμεινεν μετὰ τοὺς ἄλλους ἕξη

καὶ τραγουδίτζιν ἤρξατο ἐκεῖ σιμὰ εἰς τὸ κάστρον.

Τραγοῦδιν τοῦ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Πουλίτζιν ηὗρα εἰς τὸ κλουβὶν ἀγνώριστον τοῦ πόθου,
ἀπείραστον, ἀδούλωτον τοῦ Ἔρωτος, τῆς ἀγάπης,
καὶ τὸ περδίκιν ἔλαβον καὶ τὸ κλουβὶν ἀφῆκα
ἔρημον καὶ ὁλόφκαιρον καὶ καταποριασμένον·
ποσῶς οὐδὲν ἐνόησαν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὸ εἶχαν. —
Τὴν γοῦν φωνὴν ἀκούσαντες οἱ ἀδελφοὶ τῆς κόρης
πηδοῦν, καβαλλικεύουσιν μετὰ πολλῶν φουσάτων,
ὡς σφῆκες ἐξεπήδησαν μέσα ἀπαὶ τὸ κάστρον.
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐλάλησεν εὐθὺς τοὺς ἐδικούς του:
Ἔξω τοὺς τριγυρίσετε νὰ μὴ ἔχουν πόθεν φύγουν,
καὶ ἐμέναν ἀφῆτε μοναχὸν νὰ χαίρωμαι εἰς τὴν μέσην.
Πλὴν βλέπετε μὴ φονεύσετε τοὺς γυναικαδελφούς μου,
μὴ θλίψω τὴν ἐρωτικὴν τὴν περιπόθητόν μου· —
Ὡς δράκων κρότον ἔποικεν, ὡς λέων ἐβρυχίστην,
καὶ πάντες ἐδειλίασαν ἐκ τῆς φωνῆς του μόνον,
τρόμος εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ φόβος καὶ δειλία,
καὶ οἱ ἅπαντες ἐφρίξασιν ὅσοι ἂν τὸν ἠκοῦσαν.
Τὸν μοῦντόν του ἐπιλάλησεν καὶ ἐσέμπην εἰς τὴν μέσην·
τριακοσίους ἀπέδειρεν ἄχρις ἂν ἐδιέβην,
καὶ πάλιν εἰς τὸ γύρισμαν ἄλλους περισσοτέρους.
Ὡς χόρτον γὰρ τοὺς ἔκοπτεν καὶ ἐκατεφόνευέν τους·
ἐγύριζεν ὡς ἀετός, ἐσπάραζεν ὡς πάρδος,
ἐφώναζεν καὶ ἐκ τῆς φωνῆς πάντες ἀναισθητοῦσιν,
ποσῶς οὐδὲν ηὑρήκασιν ἄδειαν ἵνα φύγουν,
ἀλλ' ὡς φαλκόνιν ἔστρεφεν καὶ ἐκατεφόνευέν τους.
Ἀφῆκέν τους καὶ ἀνέσαιναν [μικρὸν] καὶ ἐξέβηκεν παρέξω,
τὸ ἀπελατίκιν ἔσυρεν καὶ πάλιν κατεβαίνει
νὰ τοὺς φονεύειν ἤθελε καὶ πάλιν ἐλυπᾶτον,
καὶ τὰ φαρία τους ἔκρουεν ἀπάνω εἰς τὰ καπούλια
καὶ εὐθὺς κατετζακίζουνταν καὶ ἐνεφροκοποῦνταν.
Καὶ εἰς ἀπ' ἐκείνους, εὔτολμος γενναῖος στρατιώτης,
ἀποτολμᾷ καὶ κρούει τον εἰς τὸ στῆθος κονταρέαν.
Ποσῶς οὐδὲν τὸν ἔσεισεν ἀπάνω ἀπαὶ τὴν σέλλα,
ἀλλ' ὡς ἀδάμας ἵστατο μὴ φοβηθεὶς κἂν ὅλως·

ὡσὰν ὁ μύρμηξ κώνωπας δύναται πρὸς τὸν λέων,
ἔτσι ἐδύνατο καὶ ὁ εὔτολμος ἐκεῖνος στρατιώτης
πρὸς Ἀχιλλέα τὸν φοβερόν, τὸν δράκοντα τὸν μέγαν.
Ὅμως σταθεὶς πανήμερα λέγει τὸν στρατιώτην:
Φιλῶ τὴν κονταρέαν σου καὶ τὴν πολλήν σου τόλμην,
ὅμως, καλέ μου, οὐκ ἔμαθες πῶς κροῦν τὰς κονταρέας,
ἀλλὰ φιλοτιμήσου με ξενιάσματα μεγάλα,
κανίσκια καὶ δωρήματα, καὶ ἐγὼ νὰ σὲ τὰς μάθω. —
Κοντάριν δράχνει σύντομα. τὸν μοῦντόν του λακτίζει
καὶ κονταρέα τὸν ἔδωκεν μὲ τὴν ψυχήν του πᾶσαν·
δοξόβολον τὸν ἔρριψεν συσελλοαρματωμένον,
καὶ παρευθὺς ἐξήπλωσεν ὡς πλάτανη μεγάλη.
Ἐγέλασεν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον:
Ἔμαθες στρατιώτη μου, πῶς κροῦν τὰς κονταρέας;
φαίνει με ἐντροπιάστηκες· ἂν τύχῃ νὰ ἐλυπήθης,
στρατιώτη μου μὴ λυπηθῆς, μηδὲ (νὰ) ἐντραπῇς το.
Καλὸς ἦτον ὁποῦ σὲ ἔδωκεν καὶ ἀπ' ἐδᾶ νὰ μάθῃς,
καὶ λέγω σε, στρατιῶτά μου, διὰ νὰ τὸ λέγῃς ἄλλους. —
Ἐκεῖνος δὲ ὡς μὲ φαίνεται πλέον οὐκ ἐσηκώθην.
Ἰδόντας δὲ τὸ θέαμα οἱ γυναικάδελφοί του
πεζεύουσιν ἐκ τὰ φαρία, πίπτουσιν, προσκυνοῦν τον,
καὶ λέγουν τον: Ἀπὸ τοῦ νῦν κράτησον τὸν θυμόν σου,
ἐπεὶ τοσαύτας χάριτας (σ') ἐχάρισεν ἡ τύχη·
ἔχεις καὶ κάλλος θαυμαστόν, ἀνδρείαν ἐξαιρημένην,
ἐπῆρες καὶ στανέο μας κρυφὰ τὴν ἀδελφήν μας.
Ἀπὸ τοῦ νῦν ἁρμόζει μας ἵνα σὲ προσκυνοῦμεν,
καὶ σὺ χαρὰς νὰ χαίρεσαι ἀπὸ τοῦ νῦν μὲ ταύτην,
ὁ γὰρ θεὸς ἐχάρισεν καὶ ἡ τύχη ἐτίμησέ σε
καὶ ἐμᾶς ἁρμόζει ἀπὸ τοῦ νῦν πρὸς σὲ παραγενέσθαι,
σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ και πᾶσι τοῖς ἰδίοις,
τοὺς γάμους νὰ ποιήσωμεν τῆς ἡμῶν ἀδελφίτζας
καὶ νὰ χαροῦμεν σὺν θεῷ τὰ τῆς ἐπιτυχίας,
ὅτι ξένον καὶ παράδοξον εἰς τὴν ἀνδρείαν τὴν ἔχεις· —
Οὕτως ἀκούσας παρευθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς λόγους,
ἐμαλακίστη τὴν ψυχήν, ἔπαυσεν τοῦ πολέμου
καὶ σύντομον ἀπέζευσεν, κρατεῖ, καταφιλεῖ τους.

Ὁ Ἀχιλλεὺς τοὺς ἔλεγεν, ἐξαίρετος τοῦ κόσμου:
Ὑπάγετε, ἀδέλφια μου, ἐκεῖ εἰς τοὺς γονεῖς μας
μὲ προσκυνήματα πολλὰ τὰ πρέπουν καὶ ἁρμόζουν.
Ἂς ἔρχουνται ἐγλήγορα νὰ ποιήσωμεν τοὺς γάμους. —
Καὶ εὐθὺς ἀπεχαιρέτισαν καὶ ὑπᾶν πρὸς τοὺς γονεῖς τους.
Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπέσωσεν εἰς τὴν ἡλιογεννημένην·
εἰς τὸν τράχηλόν του σύντομα ἐκρεμάσθηκεν ἡ κόρη,
σφικτὰ τὸν ἐπερίλαβεν, γλυκεῖα καταφιλᾷ τον,
καὶ ἡ κόρη λέγει πρὸς αὐτόν: Πολλὰ ἤργησες, αὐθέντη.
Μή τι δεινὸν συνέβηκεν ἐκ τῶν ἀπροσδοκήτων; —
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐγέλασεν καὶ λέγει πρὸς τὴν κόρην:
Τ' ἀδέλφια σου ἐξέβησαν, ἤθελαν νὰ μὲ πιάσουν,
νὰ μὲ κατακρατήσουσιν, νὰ μὲ καταδουλώσουν·
ἐξέβησαν οἱ στρατιῶταίς τους μετὰ πολλῆς τῆς τόλμης,
ἀλλὰ νὰ ἔχω τὰ ματίτζιά σου νὰ σὲ γλυκοκερδίσω,
νὰ ζῶ, νὰ ζῇς, νὰ χαίρεσαι, καὶ ἐγὼ κόρη μετ' ἐσέναν,
ραβδέας, σπαθέας ἐχάρισα εἴ τιναν ηὗρα ἔμπροσθέν μου,
ἕως τὸ νὰ ζητήσουσιν ἀγάπην οἱ ἀδελφοί σου.
Ὡσὰν μὲ παρεκαλέσασιν οἱ γυναικάδελφοί μου,
σφικτὰ τοὺς ἐπερίλαβα καὶ ἐγλυκοφίλησά τους,
καὶ τούτους γὰρ ἀπέστειλα, κόρη, εἰς τοὺς γονεῖς μας
καὶ προσκυνήματα πολλὰ πρεπόντως, ἁρμοζόντως
κατὰ τοῖς τέκνοις ὀφειλὴ καὶ χρέος πρὸς γονεῦσιν.
Αὔριον ἐκδεχόμεθα ἐδῶ πάντες ἐλθῆναι
πατέρα καὶ μητέρα μου, τοὺς γυναικαδελφούς μου,
τοὺς συγγενεῖς μας ἅπαντας καὶ ὅλους τοὺς ἰδίους. —
Τούτων ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως
καταφιλοῦσιν τὸν υἱὸν καὶ χαίρουνται μεγάλως.
Ἀφότου ἐπεγεύτησαν, τοῦ δειλινοῦ τὴν ὥραν,
ἐπῆρέν την καὶ ἐσέβηκεν μέσον τοῦ κουβουκλίου
καὶ χαίρουνται ἀμφότεροι μέχρι καὶ τῆς πρωΐας,
μήτε δεῖπνου φροντίσαντες, μήτε καθόλου ὕπνου,
καὶ οὐδὲν ἐδύνοντα καὶ οἱ δύο, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἡ κόρη
τὸ νὰ καταχορτάσουσιν τὰ γλυκερά τους κάλλη.
Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐπλάτυνεν ἡμέρα
καὶ ἐκεῖνοι οὐδὲν ἐθέλασιν τὸ νὰ τοὺς ἐξυπνήσουν.

Ἀφότου δὲ ἐξημέρωσεν ὀλίγον ἐκοιμήθη,
ἡ κόρη ἐλιγοθύμησεν εἰς τοῦ Ἀχιλλέως τὰς ἀγκάλας.
(Ὁ) τῶν Ἐρώτων βασιλεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας
κατεδουλώθη εἰς ἔρωταν, ἐκλίθην εἰς ἀγάπην,
καὶ ὁποῦ οὐκ ἤθελεν ποσῶς τὰς νύκτας νὰ κοιμᾶται
μέχρι καὶ τοῦ προγεύματος ἐκοῖτον μὲ τὴν κόρην.
Κανεὶς οὐδὲν ἐτόλμησεν ἵνα τὸν ἐξυπνήσῃ·
οἱ δώδεκα ἀνέβησαν θαρρῶντες πρὸς ἐκεῖνον
καὶ λέγουσίν τον: Δέσποτα, ἔρχεται ὁ πενθερός σου·
ἐγείρου, ἂς τὸν δεξώμεθα μετὰ τιμῆς μεγάλης. —
Καὶ ὁ Πάντρουκλος ἐκράτησεν τὸ χέρι τὴν ὡραίαν,
ἐθάρρειεν δέ, καὶ συγγενής, ἐξάδελφός του ἦτον·
τὸν Ἀχιλλέα ἔλεγεν χαμογελῶν ἡδέως:
Τὶς νὰ σ' ἐκράτειε, δέσποτα, ἕως τῆς ὥρας αὕτης;
Εὐχαριστῶ τὸν Ἔρωτα τὸν καταφλέξαντά σε,
νὰ μὴ καυχᾶσαι πάντοτε καὶ νὰ μὴ μὲ ὀνειδίζῃς. —
Ὁ Ἀχιλλεὺς χαμογελῶν τὴν κόρην κατεφίλειεν,
γλυκειὰ γλυκειὰ τὴν ἔβλεπεν χαρὰν πολλὴν καὶ ἀγάπην.
Καὶ μὲ τὰ ταῦτα λέγοντες, ὁ Ἀχιλλεὺς ἠγέρθη
καὶ ἀτοί τους τὸν ἐνδύσασιν ἐκεῖνον καὶ τὴν κόρην,
πηδοῦν, καβαλλικεύουσιν, ὑπᾶν εἰς τὸν πενθερόν του.
Ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη ἐξέβηκεν μετὰ τῆς πενθερᾶς της.
Καὶ ὁ πενθερός του ἐχαίρετον βλέπων αὐτοὺς μακρόθεν,
ἀφοῦ δὲ ἐπλησίασαν ὀλίγον πρὸς ἀλλήλους,
τὸν ἄσπρον τὸν ἐρωτικὸν ὁ Ἀχιλλεὺς λακτίζει·
μόνος ἐπῆγεν ἔμπροσθεν πεζεύγει, προσκυνεῖ τον,
καὶ ἐκεῖνοι πάλιν ἐπέζευσαν, κρατοῦν, καταφιλοῦν τον,
καὶ εὐθὺς περιλαμβάνει τον αὐτὸν ἡ πενθερά του,
ἐφίλειεν, κατεφίλειέν τον μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου.
Εἶχαν χαρὰν ἀνέκφραστον, βλέπουν τοσοῦτον κάλλος.
Ἀπῆρέν τους καὶ ὑπάγουσιν πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέραν.
Καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγαν οἱ συγγενεῖς τῆς κόρης:
Ἔδε κουρτέσης ἄγουρος, ἐρωτικὸς στρατιώτης.
Καλῶς εἶχεν τὴν ἀκοὴν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας.
Ἀπὸ θεωρίας τὸν ἔφριξαν καὶ ἤλεγαν πρὸς ἀλλήλους:
Χαρὰ εἰς τὴν ἐρωτικὴν ἐκείνην τὴν κουρτέσαν

ὁποῦ τὸν ἐκολούθησεν τοιοῦτον ἀγουρίτζιν. —
Ἐπήγασιν καὶ ἐσμίξασιν ἀμφότερα τὰ μέρη
καὶ ἀσπασίως χαιρετοῦν, ἀλλήλους ἀσχολοῦνται.
Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφίλησε τὴν αὐτοῦ θυγατέραν
καὶ αὐτὴν ἐκατονείδιζεν, χαμογελῶν ἐλάλει:
Κόρη, πῶς ἐγκατέλειπες καὶ πάντας τοὺς ἰδίους
καὶ ἄγουρον ἠκολούθησες ἀλλότριον καὶ ξένον; —
Ἡ κόρη δὲ ἔβαλεν εἰς γῆν τὸ βλέμμαν καὶ τὸ ἦθος.
Καὶ τὸν γα(μ)βρόν του ἐκράτησεν καὶ ἐγλυκοφίλησέν τον.
Κλίνει τῶν δύων τὰς κεφαλάς, γαμβροῦ καὶ θυγατρός του
καὶ εὔχεται ἀπὸ καρδίας καὶ λέγει ἀπὸ ψυχῆς του:
Εὔχομαι, τέκνα μου καλά, θρέμματα τῆς ψυχῆς μου
καὶ μέλη τῆς καρδίας μου, στέμματος κληρονόμοι,
νὰ γένησθε μακρόβιοι μέχρι μακροῦ τοῦ γήρους,
νὰ γένησθε περίδοξοι καὶ διάδοχοι τοῦ κράτους,
νὰ μὴ σᾶς ἔλθῃ λυπηρὸν ἢ ἄλλο ἐναντίον
ἀλλὰ νὰ χαίρεσθε ἀεὶ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς σας,
καὶ νὰ ἰδῶ τέκνα ποθεινὰ πάλιν ἐκ τῶν μελῶν σας. —
Αὐτὸς ἦτον ὁ γάμος τους καὶ πᾶσα ἡ εὐλογία τους·
ἀτός του τοὺς ἐσύμπλεξεν· κρατοῦν, καταφιλοῦνται
καὶ ἐνώπιον εἰς αὐτοὺς ἐφίλησεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν κόρην,
καὶ ὁ πενθερός του ἐγέλασεν καὶ πάντες οἱ θεωροῦντες.
Καὶ εὐθὺς ἐγένετο χαρὰ πάντερπνος εἰς ἐκείνους.
Τὸ δειλινὸν ἐζήτησαν τοῦ πενθεροῦ του οἱ ἀγοῦροι
νὰ σμίξουσιν νὰ δώσουσιν ἀλλήλοις κονταρέας.
Εὐθὺς ἐκαβαλλίκευσαν καὶ ὑπᾶσιν εἰς τὴν ρένταν.
Ὥρισεν δὲ καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ θαυμαστὸς, ὁ μέγας,
ἵνα καβαλλικεύσουσιν οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι,
καὶ παρευθὺς εἰς τὰ φαρία πηδοῦν, καβαλλικεύουν.
Καὶ ὥσπερ φυσᾷ ὁ ἄνεμος τὰ φύλλα εἰς τὰ δένδρη
οὕτως ἐξετινάξασιν οἱ ἄγουροι τοὺς ἄλλους.
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς καθήμενος ἐκ τῶν παραθυρίων
εὐφραίνετο καὶ ἠγάλλετο βλέποντας τοὺς ἀγούρους.
Καὶ εἷς καβαλλάρης ἔμμορφος, καλὸς καὶ ἀνδρειωμένος,
Φραγκίτζης πολὺ ἐρωτικός, φρικτὸς εἰς τὴν ἀνδρείαν,
φαρὶν ἐκαβαλλίκευσεν μαῦρον ὥσπερ ἐλαία,

πιάνει σκουταροκόνταρον καὶ ἐσέμπην εἰς τὴν μέσην,
καὶ φράγκικα ἐπιλάλησεν, εὔτολμα καταβαίνει·
καὶ οὐδεὶς ἀπὸ τοὺς δώδεκα ἴσχυσε νὰ τὸν ῥίψῃ,
ὅλους γὰρ ἐφοβέριζεν ἡ θεωρία τοῦ Φράγκου·
καὶ δύο κοντάρια ἔσμιξαν καὶ ἐδῶκάν τον ἐντάμα,
ποσῶς οὐκ ἠδυνήθησαν ἵνα τὸν ῥίψουν κάτω.
Ὁ Πάντρουκλος ἐλάκτισεν, κρούει τον κονταρέαν
ποσῶς οὐδὲν τὸν ἔσεισεν ἀπάνου ἀπαὶ τὴν σέλλαν.
Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκάθηντο μετὰ τοῦ πενθεροῦ του.
Στραφεῖν καὶ ἰδεῖν ὁ Ἀχιλλεύς, ἐτρώθην ἡ καρδία του,
ὁρίζει νὰ τὸν στρώσουσιν τὸν ἰδικόν του μαῦρον.
Καὶ ἡ κόρη τὸν ἐκράτησεν καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον:
Καθέζου, αὐθέντη, μὴν ὑπᾷς, φοβοῦμαι τὸν Φραγκίτζην.
Πολλὰ ἔναι ὁ Φράγκος δυνατός, πολλὰ ἔναι ἀνδρειωμένος. —
Καὶ θυμωθεὶς ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει πρὸς τὴν ὡραίαν:
Σιώπα λέγω, ὀμμάτιά μου, καὶ ἐμέν' μὴ φοβερίζῃς.
Ἂν οὐ σ' ἐγάπουν τὰ πολλὰ, τώρα σκοτώσει σέγα,
[διότι] δράκοντα κρατεῖς, λέων περιλαμβάνεις
καὶ σμικροτάτην ἀλεποῦν εἶδες καὶ ἐφοβήθης.
Ἐγὼ κυράτζα ἐρωτική, ψυχή μου, ἀνασασμέ μου,
νὰ δείξω τὸν πατέρα σου τίνους ἀγούρους ἔχει. —
Καὶ εὐθὺς κοντάριν ἔπιασεν, χρυσόν, ζωγραφισμένον,
καὶ ἠλλοιώθη ἡ θέα του ἀπὸ θυμοῦ μεγάλου.
Ἀπὸ μακρέα ἐπήδησεν καὶ εὑρέθην καβαλλάρης.
Ὡς ἀστραπὴ ἐπήδησεν καὶ οὐκ ἐφοβήθη ὁ Φράγκος,
οὐκ ἠδειλίασεν ποσῶς ἵνα τὸν ἀπαντήσῃ,
ἀλλὰ ἐκατέβη ἀπάνω του, κρούει τον κονταρέα.
Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐγέλασεν καὶ ἐκατέβη ἀπ' ἐκεῖθεν,
τὸν μοῦντόν του ἐπιλάλησεν, λέγει τον: Δέχου, Φράγκε,
δέξου με, Φράγκε, δέξου με, ἔρχομαι πρὸς ἐσένα. —
Καὶ κονταρέα τὸν ἔδωκεν μὲ τὴν ψυχήν του πᾶσαν,
σύσελλον τὸν ἐπέταξεν ἔμπροσθεν τοῦ πενθεροῦ του,
καὶ λέγει πρὸς τὸν πενθερόν του ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ μέγας:
Παράλαβε, ὦ δέσποτα, τὸ πρῶτόν σου κοντάριν. —
Ἐπῆρεν τοῦτον ὁ θυμός, τὸν Πάντρουκλον ἐλάλει·
Πάντρουκλε, ἀκόμη οὐκ ἔμαθες πῶς κροῦν τὰς κονταρέας;

Μὰ τὴν ἀνδρείαν μου τὴν πολλήν, ἣν ὁ θεὸς μὲ ἐδῶκεν,
ἔλεγα ἐκ τὸ ἱππάριν του πάραυτα νὰ τὸν ῥίψῃς.
Ἀπέζευσαν καὶ ἐκάθησαν καὶ πρὸς τὴν κόρην λέγει:
Εἶδες, ψυχή, τὸν ἄγουρον τὸν ὅπερ ἐφοβήθης:
Δοκῶ ποτὲ μὴ θυμηθῶ ὀδιὰ νὰ πιλαλήσω.
Ἐὰν ἦσαν καὶ ἄλλοι ὄπισθεν νὰ ἔπεφταν καὶ ἐκεῖνοι. —
Ἀφοῦ γοῦν ἐπεξέβησαν ἡμέραις τῆς χαρᾶς τους,
μῆναν δὲ καὶ πλεώτερον ἐκράτειεν ἡ χαρά τους,
ἀπεχαιρέτησαν εὐθὺς οἱ ἀδελφοὶ τῆς κόρης,
πατέρας καὶ μητέρα τους, καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς τους.
Ἐξέβηκεν ὁ Ἀχιλλεὺς ἵνα τοὺς παραβγάλῃ,
Μέσον ὁδοῦ τοὺς ἔδοξεν ὀδιὰ νὰ κυνηγήσουν,
ἦν γὰρ ὁ τόπος ἔμβαλτος καὶ καλαμώδης ὅλος,
καὶ λέων ἐξέβη φοβερὸς ἐκ τοῦ καλαμιῶνος,
καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφώναξεν εὐθὺς τοὺς ἐδικούς του
μὴ νὰ καταίβουν εἰς αὐτόν, μὴ νὰ τὸν πολεμήσουν·
ἀλλὰ κανεὶς οὐκ ἐτόλμησεν ἵνα τὸν ἀπαντήσῃ·
ἅπαντες ἐδειλίασαν τοῦ λέοντος τὴν μάχην.
Πεζεύει εὐθὺς ὁ Ἀχιλλεὺς κρατῶν ἀπελατίκιν,
ἀλλὰ ἐκατέβη ἀπάνω του ὡς φοβερὸς τὸ ἦθος,
καὶ ἐτίναξεν τὸ χέριν του, κρούει τον εἰς τὸ κεφάλιν.
Εὐθὺς τὴν ῥάβδον ἔρριψεν, πιάνει τον ἐκ τὸ στόμαν
καὶ μὲ τὰ χέρια του ἔσχισεν τὸν λέων μέσα δύο.
Καὶ ὁ πενθερός του ἔδραμεν, τοῦτον περιλαμβάνει
καὶ ἐχάρην ἡ καρδία του, πάλιν πολλὰ εὔχεταί τον,
εὔχεται καὶ ὑπερεύχεται, γλυκεῖα καταφιλοῦν τον.
Καὶ εὐθὺς ἀπεχαιρέτησεν καὶ ὑπᾷ πρὸς τοὺς γονεῖς του.
Ἔφθασεν εἰς τὰ ἴδιά του, ἐπέζευσεν εὐθέως,
καὶ ἡ κόρη τὸν νεώτερον ἐπεριπλάκηκέ τον·
τὰ ροῦχά του ἐρραντίσθησαν ἐκ τοῦ θηρίου τὸ αἷμα
καὶ ροῦχα χρυσοτζάπωτα τὸν ἤφεραν ν' ἀλλάξῃ.
Ἐκάθησαν καὶ ἐτρώγασιν μετὰ χαρᾶς μεγάλης
Ἀφοῦ γοῦν ἐδειπνήσασιν ἐπιάσασιν νὰ χορεύσουν,
ἔπιασεν ὁ πατέρας του καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ ἡ κόρη ἡ εὐγενικὴ καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι
καὶ τραγουδίτζιν ἤρξατο ἡ κόρη μετὰ πόθου.

Τραγοῦδιν τῆς κόρης

Ἂν σχίσουν τὴν καρδίτζα μου, ἔσωθεν νὰ σὲ εὕρουν,
νὰ σὲ εὕρουν ριζοφύτευτον, στρατιῶτά μου ἀνδρειωμένε,
φυτὸν εἰς τὴν καρδίτζα μου, αὐθέντη εὐγενικέ μου·
ἐξήπλωσαν οἱ κλάδοι σου εἰς ὅλα μου τὰ μέλη
καὶ αἱ ῥίζαι σου ἐκράτησαν πᾶσαν μου ἁρμονία,
καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ κορμὶν ἔναι τοῦ ὁρισμοῦ σου,
αὐθέντη μου, στρατιῶτά μου, τιμὴ τῶν ἀνδρειωμένων. —
Καὶ ἀφότου ἐκατέλεξεν ἡ κόρη τὸ τραγοῦδιν,
ὑπάγουν εἰς τὴν κλίνην τους νὰ ἀναπαυθοῦν οἱ δύο.

Ἔφθασεν, ἦλθεν ὁ πικρὸς ὁ θάνατος τῆς κόρης,
τὸ τέλος τῆς εὐημερίας ἐσίμωσε εἰς τοὺς δύο.
Ἀλλ' ὅμως διηγησόμεθα τοῦ ἀκερδήτου πλάνου.
Καὶ τὶ νὰ λέγω τὰ πολλὰ καὶ οὐδὲν τὰ περικόπτω;
Συντέμνω τούτους τὸ λοιπόν, τὰ πάντα καταλείπω.
Μετὰ τῆς κόρης ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξάχρονον ἐποῖκεν
τερπόμενος, χαιρόμενος ὡς ἤθελεν καὶ ἠγάπαν,
καὶ ἀνδραγαθίας ἐποίησεν ἀμέτρητας, μεγάλας·
δράκοντας γὰρ καὶ λέοντας καὶ ἄλλα θηρίων γένη
ὥσπερ πουλία ἥμερα ἐνέκρονεν καθόλου.
Κανεὶς τοῦτον οὐκ ἔτρεψεν ἢ ἐνίκησεν πολλάκις,
ἀλλ' ὅσοι τὸν ἐγύρευσαν τὸ ἀλλοίμονον ἐπῆραν·
τὸ κρῖμαν εἰς τὸν νεώτερον τὸν ἄγουρον ἐκεῖνον
τὸν ὁποῦ ἐκαταπιάστηκεν τὸν μέγαν Ἀχιλλέα.
Ἀφοῦ γοῦν ἐδιέβησαν οἱ ἕξη χρόνοι ἐκεῖ(νοι),
χαιρόμενοι εἰς τὰ κάλλη τους ἀμφότεροι καὶ οἱ δύο,
ὁ δαίμων τὴν ἐφτόνησεν τὴν χαρμονὴν ἐκείνην.

Ὁ θάνατος ὁ πικρός.

Καὶ μετὰ ταῦτα θάνατος καὶ μετὰ ταῦτα λύπη,
καὶ πόνοι ἀπαραμύθητοι καὶ ὀδύνη καὶ πικρία.
Ἀλλ' ὅσοι καὶ ἂν αἰσθάνεσθε τὸν πλάνον κόσμον τοῦτον
δεῦτε, πικρὰ θρηνήσατε καὶ κλαύσατε μεγάλως,
καὶ μαῦρα δάκρυα χύσατε πικρά, φαρμακωμένα,
καὶ τύψατε τὰ γόνατα, καὶ τύψατε τὰ στήθη,
καὶ ἐνθυμήθητε ἅπαντες ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον ζεῦγος.
Μάθετε τοίνυν κατὰ νοῦν τὸν πλάνον κόσμον τοῦτον,

πῶς ὡς σκιὰ παρέρχεται ἡ δόξα τῶν ἀνθρώπων,
1575 πῶς κἂν ποσῶς ὁ θάνατος οὐκ ἐλεεῖ κανέναν,
οὐ πλούσιον, οὐ πένητα, οὐ γέροντα, οὐ νέον,
οὐκ ἐλεεῖ τὰ κάλλη τους νὰ τὰ καταμαράνῃ,
ἀλλὰ τοὺς πάντας θάνατος, ᾅδης καταφλογίζει.
Ἔφθασεν καὶ εἰς τὴν ἐρωτικὴν ἐκείνην τὴν ὡραίαν,

Ὁ πικρότατος θάνατος.

1580 τὴν χαριτόβρυτον πηγήν, ἡ κρίσις τοῦ θανάτου.
Ἐκοῖτον τοίνυν τὸ λαμπρὸν ἄστρον τῆς Ἀφροδίτης,
ἡ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἡ ὑπέρλαμπρος, ἡ ὁλόφωτος σελήνη,
τὸ μάλαγμαν τὸ καθαρὸν καὶ τὸ μαργαριτάριν,
τὸ ἀσῆμιν τὸ λαγάρισμαν, τὸ καθαρὸν λιθάριν,
1585 τὸ ῥόδον τὸ τριαντάφυλλον, τὸ ἴον καὶ τὸ κρῖνον
τὸ ἄμπαρ, ὁ μόσχος ὁ καλός, τὸ μῆλον παραδείσου,
ἡ ξυλαλόα ἡ ἐξαίρετος ἡ μοσχομυρισμένη,
εἰς τὴν πικρὴν ἀστένειαν ἐκοῖτον τοῦ θανάτου·
καὶ εἴ τις ποτὲ οὐκ ἐθλίβηκεν καὶ εἰς θλίψιν οὐκ ἐστάθην,
1590 εἴ τις ποτέ οὐκ ἔκλαυσεν δάκρυα ἀπὸ καρδίας,
ἂν ἦτον λιθοκάρδιος ἢ φύσιν εἶχεν ξύλου,
ἐκεῖ ἂς ἐπῆγεν παρευθὺς νὰ ἐθρήνιζεν μεγάλως,
νὰ εἶδεν, νὰ ἐνετράνιζεν τὸ ἐξαιρημένον κάλλος,
τὴν κόρην τὴν ἀσύγκριτον τοῦ κόσμου τὴν καλλίαν
1595 πῶς εἰς τὴν κλίνην ἐκοίτεντον καὶ συχνοαναστενάζει,
καὶ πῶς ὡς βρύσιν ἔτρεχαν τὰ ὀμμάτια της τὰ δάκρυα
βλέπουσα τὸν πανέμμορφον ἐκεῖνον Ἀχιλλέα,
τὸν ἰσχυρόν, τὸν δυνατόν, κοπτόμενον, θρηνοῦντα.
Ὅλον τὸ βλέμμα εἰς αὐτὸν ἠτένιζεν ἡ κόρη
1600 Τὰς χεῖράς της ἐσήκωσεν, κρατεῖ τὸν τράχηλόν του
καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔλεγεν μετὰ πολλῶν δακρύων:

Λόγια πικρότατα πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ἡ κόρη.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ μὲ ὑπέσχεσουν, αὐθέντη μου ἀνδρειωμένε,
αὐτὴ ἔναι ἡ ἀγάπη σου ἡ πολλή, ἐρωτικέ μου αὐθέντη,
αὐτὸς ἔναι ὁ πόθος ὁ πολὺς τὸν εἶχες εἰς ἐμένα,
1605 αὐτὰ ἦσαν τὰ μὲ ἔταζες οὐ μὴ ἀποχωρισθοῦμεν;
Ἔδε συμφορὰ καὶ πικρασμὸς καὶ χωρησία καὶ λύπη.
Οὐκ ἔχεις δύναμιν πολλὴν καὶ περισσὴν ἀνδρείαν,

νὰ πάρῃς τὸ σπαθάκιν σου νὰ κόψῃς τὸν ἐχθρόν σου,
ἀλλὰ ἐκ παντὸς ἀφίνεις τον νὰ πάρῃ τὴν ψυχήν μου; —

Ἀπηλογία Ἀχιλλέως.

1610 Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἐστέναξεν ἐκ βάθους τῆς καρδίας
καὶ πρὸς τὴν κόρην ἔλεγεν μετὰ πολλῶν δακρύων:
Νὰ ἦτον ὁδός, ὀμμάτια μου καὶ φῶς μου καὶ ζωή μου,
νὰ τὸν ἰδοῦν τὰ ὀμμάτια μου, νὰ ἐστάθην ἐμπροσθά μου,
καὶ ἂν οὐ τὸν ἐθανάτονα ἂς μὲ ἐλιθοβολοῦσαν·
1615 ἀλλ' ὥσπερ κλέπτης ἔρχεται, κανεὶς οὐδὲν τὸν βλέπει,
ἁπλόνω καὶ οὐχ εὑρίσκω τον, τὸ τὶ νὰ ποίσω οὐκ ἔχω. —

Λόγια πρὸς τὸν Ἀχιλλέα.

Ἡ κόρη πάλιν ἔκλαιεν, ἔλεγεν πρὸς τὸν νέον:
Ἄλλο, αὐθέντη, οὐ βλέπεις με· ὁ θάνατος μὲ δράσσει·
ὁ Χάρων βλέπω καρτερεῖ τὰ τρυφερά μου κάλλη.
1620 Μνήσκου, καρδία μου, μνήσκου με καὶ μὴ μὲ λησμονήσῃς,
ἀλλὰ τὸν τάφον βλέπε τον καὶ μνήσκου τῆς ἀγάπης,
'θυμοῦ καὶ πῶς μὲ ἀφήρπαξες ἀπὸ τὸ περιβόλιν,
(πόσους) πολέμους ἔποικες ὥστε νὰ μὲ κερδίσῃς,
καὶ τώρα ὁ Χάρων ὁ δεινὸς χωρίζει με ἀπ' ἐσέναν,
1625 ἐπαίρνει με ἀπὸ τὰ χέρια σου, χωρίζει με ἀπ' ἐσέναν.
Ἄπλωσε, πιάσε, κράτειε με, σκῦψε περίλαβέ με,
σκῦψον καὶ καταφίλησον τὰ ὀμμάτια μου, αὐθέντη.
Καὶ ποῦ νὰ πάγῃ, αὐθέντη μου, ὁ ἐρωτικός σου πόθος;
Οὐ πλοῦτος οὐκ ὠφέλησεν οὐδὲ ἡ πολλή σου ἀνδρεία.
1630 Ἤργησαν τὰ φουσάτα σου καὶ ἡ ἐπιδεξιότητά σου,
ἐπαίρνουν με ἀπὸ τὰ ὀμμάτια σου, χωρίζουν με ἀπ' ἐσέναν.
Ἔδε πικρασμὸς καὶ χωρισμός, ἔδε πόνος, ἔδε θλίψις.
Σκῦψε καὶ καταφίλησε τὰ ὀμμάτια μου, στρατιώτη,
προτοῦ νὰ φθάσῃ ὁ θάνατος, νὰ τὰ καλύψῃ ὁ τάφος.
1635 Βλέπε με, αὐθέντη, βλέπε με καὶ καταχόρτασέ με.
Ἀλλ' οὖν τὰ χείλη μου οὐ κινοῦν πρὸς 'σένα νὰ συντύχουν. —
Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκείνων τῶν ρημάτων
ἄφωνος ἔπεσεν εἰς γῆν ὅλος ἐξηπλωμένος.
Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ δέσποινα κρατοῦν τὸν ἀγουρίτζιν,
1640 καὶ οἱ δώδεκα ἐστάθησαν τριγύρωθεν τῆς κλίνης·

μαύρας στολὰς ἐφόρεσαν καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι,
καὶ ὥσπερ πηγὴ τὰ ὀμμάτια τους ἔτρεχαν ἀκωλύτως,
καὶ πρὸς τὴν κόρην βλέποντες πάντες ἀναισθητοῦσιν,
οὐδὲν γὰρ εἶχαν κἂν ποσῶς φωνὴν κἂν νὰ συντύχουν.
1645 Καὶ ἐκείνη λέγει πρὸς αὐτοὺς μετὰ πολλῶν δακρύων.

Λόγια πρὸς τὸν Ἀχιλλέα πικρότατα.

Ἴδατε πάντες, ἄρχοντες, τοῦ κόσμου τὰς πικρίας,
ἴδατε καὶ θαυμάσατε, τούτου τοῦ πλάνου κόσμου·
ὥσπερ σκιὰ παρέρχονται, πληροφορεῖσθε οἱ πάντες.
Καὶ ἄρτι γὰρ παρακαλῶ, εἰς τὸν Θεὸν σᾶς ὁρκίζω,
1650 κρατεῖτέ με εἰς τὰς χεῖράς σας, καλὰ φυλάσσετέ με,
μὴ ἀφήσετε τὸν Χάροντα ὡς ἵνα μὲ ἀφήσῃ
καὶ ἄρτι θανατώσει με ἐκ τὸν παρόντα κόσμον. —
Τὸ νὰ τ' ἀκούσουν παρευθὺς οἱ δώδεκα τοὺς λόγους,
τὰ ροῦχα τους ἐσχίσασιν ἀπὸ παραπληξίας
1655 καὶ μέγας θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς ἐπίασεν καὶ πένθος.
Τὶς ἄρα ἀληθινῶς ἐστὶν νὰ μὴ θρηνήσῃ τότε;
Εἰς χεῖρας τους τὴν ἥρπαξαν πάντες ἀπαὶ τὴν κλίνην
καὶ ταύτην κατησπάζοντο μετὰ παραπληξίας.
Καὶ μόλις ἐσυνήφερεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν νοῦν του
1660 τὰ ὀμμάτια του οὐκ ἐστέγνωσαν, ἔτρεχαν ὡς ποτάμιν
καὶ πρὸς τὴν κόρην ἔβλεπεν καὶ μετὰ δακρύων λέγει:

Λόγια τοῦ Ἀχιλλέως πικρότατα πρὸς τὴν κόρην.

Βλέπω σε, κόρη εὐγενική, ψυχή μου καὶ ζωή μου,
παραμυθία τῆς καρδίας καὶ ἀνάπαυσις τοῦ νοῦ μου,
καὶ φλέγεις τὴν καρδίαν μου, μαραίνεις τὴν ψυχήν μου,
1665 καὶ ὅλον καθόλου ἐξεστηκὸν ἐργάζεσαι τὸν νοῦν μου
καὶ παντελῶς ἀναίστητον τὸ πάθος σου ποιεῖ με.
Ἀνάθεμα καὶ τὸν καιρόν, ἀνάθεμα τὴν ὥραν
ὅταν ἐγὼ σὲ ἥρπαξα ἀπὸ τὸ περιβόλιν
δίχως βουλὴν καὶ θέλημα πατρός σου καὶ μητρός σου,
1670 τῶν γλυκυτάτων σου ἀδελφῶν καὶ ὅλων τῶν ἐδικῶν σου.
Ἐὰν ἤξευρα ὅτι ὁ θάνατος οὕτως σὲ θέλει πάρειν,
νὰ ὑστερηθῶ παρὰ καιρὸν τὰ πάντερπνά σου κάλη,
τὰ ὀμμάτια σου τὰ ἐρωτικά, τὰ πάντερπνά σου χείλη,
τὴν ὑλίκιάν σου τὴν λαμπρὴν τὴν ὄντως θαυμασίαν,

1675 οὐ μὴ ἐπλησίαζα εἰς τὸ ἐκ παντός, κόρη, νὰ σὲ ἐπάρω.
Ὁ Ἔρων νὰ μ' ἐφόνευεν πολλὰ τὸ εἶχα κάλλιον.
Ποῦ νὰ κρυβοῦν τὰ κάλλη σου, κυράτζα εὐγενική μου;
Πότε καὶ πότε νὰ σὲ ἰδῶ, πότε νὰ σὲ συντύχω,
πότε νὰ φιλήσω, ἐρωτική, τὰ πάντερπνά σου κάλλη,
1680 τὰ ὀμμάτια σου τὰ ὁλόμαυρα τὰ ἀσύγκριτα τοῦ πόθου;
Πότε εἰς τὰς ἀγκάλας σου τὴν νύκτα νὰ διαβάσω,
νὰ σὲ χαρῶ, νὰ σὲ εὐφρανθῶ, νὰ σὲ καταχορτάσω;
Ἔδε πόνον τὸν μὲ ἔδωκες καὶ θλίψιν τὴν ἐπῆρα.
Βαβαί, βαβαὶ τῆς συμφορᾶς, βαβαὶ καὶ τῆς ὀδύνης.
1685 Εἰ μὴ καὶ πάλιν τέταρτον, εἰ μὴ καὶ πάλιν πέ(μ)πτον
προκρίνομαι τοὺς ἔρωτας νὰ συνθαπτῶ μὲ 'σένα,
προκρίνομαι τὰς χάριτας νὰ σὲ συναποθάνω
καὶ σύνθαπτος νὰ γένωμαι διὰ τὴν ὑστέρησίν σου,
τὸ θέλω πάθειν ὕστερον οὐ μὴ τὸ πάθω πρῶτον,
1690 νὰ δείξω νὰ συνθάπτουνται ὁποῦ πολλὰ ἀγαποῦσιν,
νὰ γένω καὶ παράδειγμα εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον.
Οὐδὲν προκρίνω ἵνα ζῶ χωρὶς τῆς σῆς ἀγάπης.
Νὰ εἴδασιν τὰ ὀμμάτια μου τὸ τὶς σὲ θέλει πάρειν,
ἂν εἶχεν λέοντος δύναμιν καὶ δράκοντος ἀνδρείαν
1695 ἐὰν οὐ τὸν ἐθανάτονα ἂς μὲ ἐλιθοβολοῦσαν.
Ὡς μύρμηκα καὶ κώνωπα ἤθελα τὸν συντρίψει.
Ἀλλὰ θεωρῶ ὅτι χάνω σε, τὸ τὶς σὲ παίρνει οὐκ οἶδα.
Ἔδε πικρία καὶ χωρισμὸς ὁποῦ γίνεται εἰς ἐμένα,
ἠπαίρνουν τὴν καρδίτζα μου καὶ τὸν ἐχθρόν μου οὐ βλέπω. —
1700 Ἐνόσον ταῦτα ἔλεγεν ἐκεῖνος πρὸς τὴν κόρην,
ἐκείνη τὸν ἐτήρησεν ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω,
καὶ εὐθὺς ἐκατεφλόγιζεν ὅλην του τὴν καρδίαν.
Βαρεῖα βαρεῖα ἀνεστέναξεν, λέγει τὸν Ἀχιλλέα:

Λόγια κόρης πρὸς τὸν Ἀχιλλέα.

Βαρύνονται τὰ ὀμμάτια μου, κρατεῖται καὶ ἡ φωνή μου
1705 καὶ σκῦψε πάλιν πρὸς ἐμὲ νὰ σὲ καταφιλήσω.
Πλέον ποτέ σου οὐ βλέπεις με τὴν ἤθελες καὶ ἠγάπας·
ἡ γὰρ ψυχή μου ἐσπάραξεν καὶ παίρνει την ὁ Χάρος,
καὶ τάφον βλέπω σκοτεινὸν ὅπου μὲ θέλει θάψει.
Τὰ χέρια μου ἐκρατήθησαν, ἅπαντά μου τὰ μέλη. —

ВИБЛИОТЕКА УНИВЕРЗИТЕТА БЕОГРАД

1710 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἡ εὐγενικὴ θλιμμένα πρὸς τὸν νέον
τὰ ὀμμάτια της ἐσφάλισεν καὶ πλέον οὐ συντυχαίνει,
καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖράς του καὶ ἐξέβην ἡ ψυχή της
εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἰσχυροῦ μεγάλου Ἀχιλλέως.

Ἀπέθανεν ἡ πανθαύμαστος γυνὴ τοῦ Ἀχιλλέως.

Ὡς λέων ἐβρυχήσατο καὶ τὴν στολήν του σχίζει,
1715 κρούει εἰς τὸ στῆθος, δέρνεται, ἐξανασπᾷ τὰς τρίχας,
κλαίει, θρηνᾶται, δέρνεται καὶ ὑπομονὴν οὐκ ἔχει,
καὶ τὸ μαχαῖριν ἥρπαξεν νὰ σφάξῃ τὸν ἑαυτόν του
ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς πολλῆς καὶ ὀδύνης τῆς μεγάλης.
Φθάνει ὁ πατήρ του σύντομα καὶ οἱ δώδεκά του ἀγοῦροι,
1720 καὶ τὸ μαχαῖριν ἥρπαξεν ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ νέου.
Ἔπεσεν γοῦν ἀναίσθητος πλησίον μὲ τὴν κόρην.
Ἐφώναζαν οἱ ἅπαντες: ὁ Ἀχιλλεὺς ἐσφάγην,
ἐκλαίγασιν, ἐφώναζαν: Αἰνεῖσθε Μυρμιδόνες,
Τίνος ψυχὴ νὰ μὴ εὑρεθῇ νὰ δουλωθῇ εἰς ἐκείνην
1725 τὴν θλίψιν τὴν ἀμέτρητον, νὰ κλάψῃ, νὰ θρηνήσῃ;
Ἐσυνήχθησαν οἱ ἅπαντες οἱ συγγενεῖς τῆς κόρης
καὶ πάντες οἱ περίοικοι τῶν δύω βασιλείων,
μικροί, μεγάλοι, γέροντες, μειράκια, νεανίσκοι,
ἀπὸ τῆς πρώτης τάξεως μέχρι τῆς κάτω τύχης,
1730 ἅπαντες ἐσυνήχθησαν ποιούμενοι τὸ πένθος,
κλαίοντες, ὀδυρόμενοι, κοπτόμενοι, θρηνοῦντες.
Μέλανας ἅπαντες στολαῖς θλιβόμενοι φοραίνουν,
μέγαν θρῆνος ἐποίησαν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον.
Χρυσὸν κιβούριον ἐποίησαν καὶ ἐθέκαν την ἀπέσω.
1735 Οἰκεῖον πένθος ἕκαστος τὴν συμφορὰν ἡγοῦντον.
Δοκῶ καὶ φύσις ἄψυχος, ἢ ἐμψυχωμένη λέγω,
ἐθλίβηκεν, ἐπένθησεν, ἔπαθεν τὴν καρδίαν
μὴ ὑποφέροντες ποσῶς τὸ πάθος ὑπομένειν.
Ὅμως μὲ θρῆνος θαυμαστὸν ἐθάψασιν τὴν κόρην.

Ὀδύνη τοῦ Ἀχιλλέως.

1740 Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκ τῆς πικρίας ἡμέρας δέκα ἐποῖκεν
ἄρτον μηδὲν γευόμενος μηδὲ ποτοῦ κἂν ὅλως,
ἀλλὰ ἄρτον εἶχεν δάκρυα, καὶ πότον μοιρολόγια,

καὶ κλίνην ἀναστεναγμούς, καὶ ἀνάπαυσιν τὰς λύπας.
Ἀπὸ τῆς θλίψεως ἐκείνης . . . . . ,
1745 ποτὲ οὐκ εἶχεν χαρμονήν, πάντοτε μοιρολόγια,
ἀλλὰ θρηνῶν ὠδύρετον καὶ ἐκόπτετον μεγάλως.
Ὁ ἥλιος οὐκ ἐστέγνωσεν τὰ δάκρυά του κἂν ὅλως.
Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν ἑαυτόν του λέγει:
Ἔφθασεν, ἦλθεν, ὦ Ἀχιλλεῦ, τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου. —
1750 Ὁ Ἀχιλλεὺς ὁ θαυμαστός, ὁ δράκος καὶ ὁ λέως,
ἐπάνω ἐκάθεντο καὶ ἔκλαιεν εἰς τῆς κόρης τὸ μνημοῦριν.
Μοιρολογιᾶται ἀπὸ καρδίας εἰς τὸν τάφον τῆς καλῆς του:

Μοιρολόγιον τοῦ Ἀχιλλέως.

Ἐδ' ἔπρεπε ἡ μαύρη γῆ ν' ἀθῇ καὶ νὰ μυρίζῃ,
καὶ ν' ἀναβρῇ ῥοδόσταμμαν καὶ νὰ μυρίζῃ μόσχον,
1755 καὶ τὰ τριαντάφυλλα ν' ἀθοῦν εἰς τὸν τάφον τῆς καλῆς μου,
ὅτι τοῦ κόσμου τὰ καλὰ ἡ γῆ τ' ἀποκερδαίνει. —
Χρυσὸν κρεββάτιον ἐποίησεν εἰς τὸν τάφον διὰ τὰ μένῃ
καὶ τὰ προσκέφαλα ἔθετεν ἀπάνου εἰς τὸ μνημεῖον.

Καὶ τότε ἀπέθανεν μετὰ κανέναν χρόνον καὶ αὐτός, ... γεναμένη ἐν Τροίᾳ.

Μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν ἑνὸς καὶ μόνου χρόνου
1760 συνεκροτήθην πόλεμος εἰς Τροία μετ' Ἑλλήνων,
πόλεμος φοβερώτατος, πόλεμος ἄλλος μέγας
τοιοῦτος οὐκ ἐγένετο εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
ἐν ᾧ συνῆσαν βασιλεῖς, ρηγάδες καὶ τοπάρχοι,
Αἴας ὁ πολεμόκλωνος καὶ βριαρόχειρ ρήγας,
1765 τῆς Σαλαμύνης ὁ κρατῶν δεσπόζων καὶ ρησεύων·
ἐκ τῆς Ἰνθάκης Ὀδυσσεύ(ς), Τριπόλεμος ἐκ Ῥόδου,
ἐκ Κρήτης ὁ Ἰδομενεύς, ρηγάδες καὶ τοπάρχοι,
καὶ ὁ βασιλεὺς Μενέλαος Ἑλένης ὁμευνέτης,
δι' ἧς Ἑλλήνοις ἡ πληνθὺς συνῆκτον παρ' Ἑλλήνων,
1770 δι' ἧς ἀπόλονται πολλοὶ μέγιστοι τῶν Ἑλλήνων,
δι' ἣν ἡ Τροία ἠφάνισται καὶ πᾶσα ἀρχὴ τῆς χώρας,
καὶ ὁ βασιλεύων εἰς αὐτὴν Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις,
καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ σὺν αὐτῷ τῆς Τροία(ς) πᾶσα χώρα
καὶ πᾶσα πόλις καὶ λαός, μικροί τε καὶ μεγάλοι.
1775 Τούτοις τοῖς Ἕλλησιν συνῆν καὶ ὁ μέγας Ἀχιλλέας,

ὁ Μυρμιδόνων βασιλεὺς καὶ τῆς Ἐφθίας δεσπότης,
οὗ καὶ ἐσυνεγράψαμεθα ταύτην τὴν βίβλον, φίλοι.
Ἐν ταύτῃ τοίνυν τῇ λαμπρᾷ, τῇ πρὶν ἰσχυροτάτῃ,
Τροίᾳ τε πάλιν δυστυχῇ, τελείως ἠφανισμένῃ,
ἐν πρώτοις οὐκ ἐγένοντο Ἕλληνες ὑπὲρ ταύτην,
ἀλλὰ καὶ μάχαις τὸ στερρὸν τοῖς Ἕλλησιν ἀνήκει.
Ὁ Πάρις οὖν ὡς ἔβλεπεν τὸν μέγαν Ἀχιλλέα
γενναῖον, ἰσχυρότατον, ὑπερνικῶντα πάντα,
γαμβρὸν ἠθέλησεν λαβεῖν τοῦτον εἰς τὴν ἀδελφήν του,
ὡς οὕτως εἰρηνεύσουσιν ἡ Τροία μετ' Ἑλλήνων.
Τοῦ Πάριδος ὁ Ἀχιλλεὺς ὅρκοις φρικτοῖς πιστεύσας
εἰς Τροίαν γέγονεν ἐντός, εἰς τὸν ναὸν ἐπῆγεν,
γάμους ἐλπίζει καὶ θαρρεῖ ὡς ἦσαν ὠμοσμένοι.
Ἀλλ' ὁ μὲν Πάρις δεξιὰ ἵσταντο τοῦ Ἀχιλλέως,
ἀριστερὰ Δηΐφοβος, τὸ δόλιον τὸ ζεῦγος,
οἳ καὶ μαχαίραις τὸν στερρὸν δολίως ἀναιροῦσιν,
ἄλλο μηδὲν φθεγξάμενον εἰ μὴ τὸν λόγον τοῦτον:
Ἀνεῖλέν με Δηΐφοβος καὶ Πάρις μετὰ δόλου. —
Ὅπερ μαθόντες Ἕλληνες μάχονται ἐπὶ πλέον
ἐν ἔτεσιν δὲ τέσσαροις καὶ δύο πληρεστάτοις,
ἄχρις ἀνέλαβον τὴν Τροίαν καὶ ἠφάνισαν τελείως,
τὸ αἷμα ἐκδικήσαντες μεγάλου τοῦ Ἀχιλλέως.
Ἡμεῖς δὲ βίβλοις ποιητῶν, σοφῶν τε καὶ ῥητόρων
καὶ φιλοσόφων παλαιῶν, μεγάλων διδασκάλων,
Ὁμήρου πρώτου τῶν σοφῶν καὶ ποιητοῦ μεγάλου,
Ἀριστοτέλου, Πλάτωνος, ἢ λέγω Παλαμήδη,
ἀναγινώσκοντες ἀεὶ λόγου παιδείας χάριν
παρεξεβάλομεν αὐτὴν διήγησιν τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ μετεβάλομεν αὐτὴν εἰς σαφεστέραν ῥῆσιν,
ὅπως γνωρίζουν οἱ πολλοί, οἱ μὴ μαθόντες λόγους,
τὴν γέννησιν, ἀνατροφήν, ἀνδρείαν τοῦ Ἀχιλλέως,
(καὶ) πῶς ἐπῆρεν τὴν ὡραίαν ἐκείνην τὴν κουρτέσαν,
εἶτα τὸν ταύτης θάνατον, τὴν συμφορὰν ἐκείνην
καὶ τελευταῖον τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ Ἀχιλλέως.
Καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες τὴν ἱστορίαν ταύτην
μάθετε πῶς παρέρχουνται τὰ πράγματα τοῦ κόσμου.

Κάλλος τινὰν οὐκ ὠφελεῖ, οὐ πλοῦτος, οὐδὲ ἀνδρεία,
πάντα μαραίνει ὁ θάνατος, πάντα τὸ τέλος πλέκει,
οὐδὲν τοῦ κόσμου τὸ λοιπόν, ἀλλὰ σκιὰ τὰ πάντα.
Ἔδε τοῦ κόσμου τὰ τερπνὰ καὶ ἡ χάριτες τοῦ πλάνου,
ἔδε τὸ πῶς παρέρχονται κατὰ μικρὸν οἱ πάντες.
Κάλλος τινὰν οὐκ ὠφελεῖ, οὐ πλοῦτος, οὐδὲ ἀνδρεία,
πάντα κερδίζει ὁ θάνατος, πάντα τὸ τέλος πλέκει
ὅσα εἰς κόσμον χαίρεται ἄνθρωπος εἰς τὴν ζωήν του,
τέλος γὰρ πάντα ὁ θάνατος, τὰ πάντα καταβάλλει.

ΒΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

Ἐξήγησις ἱστορικὴ κατὰ λεπτὸν ἑλοῦσα
τὴν γέννησιν, ἀνατροφὴν καὶ πράξεις Ἀλεξάνδρου,
μέγιστα κατορθώματα καὶ τελευτὴν τὴν τούτου,
παρ' Αἰγυπτίων ἔκπαλαι καλῶς παραδοθεῖσα.
Ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐκεῖνος,
ὁ γίγας ὁ περίφημος, ὁ συνετὸς ἐν λόγοις,
ἡ πάρδαλις ἡ πτερωτή, λέων ὁ βρυχητίας,
ὁ πρὸς πολέμους ἰσχυρός, ὁ δυνατὸς ἐν μάχαις,
παντὶ τῷ κόσμῳ γέγονε περιφανὴς καὶ μέγας.
Ἅπαν γὰρ εἶδος ἀρετῆς καλλίστως κατορθώσας
ἔσχε τὴν τύχην συνεργόν, πρόνοιαν συμμαχοῦσαν.
Τοσοῦτον δ' ὑπερέβαλε τοὺς πάλαι τῶν Ἑλλήνων
ἄνδρας ἐκείνους ἰσχυρούς, τοὺς παλαμναιοτέρους,
ἐν τ' εὐγενείᾳ τῆς ψυχῆς καὶ σώματος τῇ ῥώμῃ
καὶ τοῖς ἀνδραγαθήμασι καὶ τῇ πολλῇ φρονήσει,
τοῖς ἄστροις ὅσον ἥλιος πλεῖστον καθυπερέχει·

Πόθεν ἔσχε τὴν γέννησιν Ἀλέξανδρος σὺ βλέπε.
συνῆψε μάχας πρὸς ἐχθρούς, ἔκτεινε τοὺς βαρβάρους,
ἐκράτυνεν, ἐσκύλευσε, κατέσφαξεν ἐκ βάθρων.
Ἄλλα δὲ ξένα πάμπολλα μυρία κατορθώσας,
μέγας ἐφάνη τοῖς πολλοῖς καὶ παλαιοῖς ἐκείνοις,
ὑπερνικήσας ἅπαντας τούτου μεγίστῃ γνώσει.
Οὐδεὶς γὰρ τούτου γέγονε παρόμοιος ἐν κόσμῳ,
οὐ τῶν προτέρων, οὐ τῶν νῦν, οὐ τῶν γενησομένων,

καθὼς ὁ λόγος ἔμπροσθεν πλατυκωτέρως εἶπη·
κάλλιστος οὖν ἀναφανεὶς ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις
εὐτύχησεν ὡς εὐτυχὴς ἀνδρείως πράξας πάντα.
Ὁπόθεν οὖν ἐβλάστησεν οὗτος ὁ τροπαιοῦχος,
τοῖς πᾶσιν ἐμφανέστερον λέξω διὰ γραμμάτων.
Τοῦτον φασὶν οἱ παλαιοὶ σοφοὶ τῶν Αἰγυπτίων
(εἷς ἐστὶν Ὀνησίκριτος Ἀσσύριος ἐκεῖνος,
ὁ πάντα συγγραψάμενος κατὰ λεπτὸν τὰ τούτου,)
πατέρα τὸν Νεκτεναβὼ τὸν δυστυχῆ κατέχειν,
μητέρα δὲ γεννήσασαν καλὴν Ὀλυμπιάδα,
τὴν τοῦ Φιλίππου σύζυγον τὴν τρισευτυχεστάτην,
ἥτις ἐκ τοῦ Νεκτεναβῶ κακῶς ἀπατηθεῖσα
καὶ μαγχανείαις ταῖς αὐτοῦ μεγάλως πλανηθεῖσα
καὶ συμμιγεῖσα τῷ κακῷ γόητι τούτῳ πλάνῳ,
ἐγέννησεν Ἀλέξανδρον, τὸν ἄνδρα τὸν γενναῖον,
τὸν ἰσχυρόν, τὸν λέοντα, τὸν δυνατὸν ἐν πᾶσιν·
ἔνθεν καὶ τὴν ἐξήγησιν λέγω τοῖς βουλομένοις.
Ὁ προρρηθεὶς Νεκταναβὼ μάγος ἦν ἐξ Αἰγύπτου
κακῶς κρατήσας τῆς ἀρχῆς τότε τῶν Αἰγυπτίων,
ὅστις μεγίσταις μηχαναῖς καὶ λεκανομαντείαις
κατῆρχε γῆς τῆς θαυμαστῆς, καλλίστης, κοσμοτρόφου·
ὅτε γὰρ εἶχε τὴν ἀρχὴν οὗτος τὴν τῆς Αἰγύπτου,
οὐ σατραπῶν ἐδέησε, στρατιωτῶν οὐ πλῆθος,
οὐχ ὅπλα κατεχάλκευεν, οὐ πόλεμον συνῆπτεν,
οὐδὲ νῆας ἐσκεύαζε τούτῳ προσσυμμαχούσας,
ἀλλ' ἐν δυνάμει μαγικῇ, κακίστῃ γοητείᾳ,
κατεβασίλευε καλῶς οὗτος τοῖς τότε χρόνοις·
Εἰ τούτῳ γὰρ προσέβαλλεν ἐχθρὸς προσπολεμήσων,
κακομηχάνῳ τέχνῃ τε μεγίστῃ μαγκανείᾳ
τὰ τῶν ἐχθρῶν βουλεύματα καὶ πάσας παρατάξεις
ἀπράκτους ἀπεδείκνυε νικῶν ἐν πᾶσιν οὗτος.
Τί δ' ἦσαν τὰ πραττόμενα, ὁ λόγος προσδηλώσει·
Ὕδωρ προσέβαλλεν αὐτὸς πηγαῖον ἐν λεκάνῃ
καὶ ταῖς χερσὶ ταῖς ἑαυτοῦ κηρὸν καταμαλάσσων
ἔπλασσεν ἀνθρωπάρια καὶ πλοῖα σὺν κηρίῳ,

τοῖς τῆς λεκάνης χείλεσιν ἱστῶν αὐτὰ σὺν τέχνῃ·
60 αὐτὸς δ' ἐνεδυδίσκετο στολὴν ὥσπερ προφήτης,

Ὅρα κακίστου γόητος μεγάλας μαγγανείας.

ῥάβδον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ βαστάζων ἐβελλίνην·
πλησίον οὖν ἱστάμενος ὁ γόης τῆς λεκάνης
δῆθεν ἐκέκραγε θεοὺς ἐλθεῖν πρὸς συμμαχίαν,
ἐναερίους δαίμονας καὶ τὰς καταχθονίους
65 δυνάμεις πάσας συγκαλῶν ἐκεῖ παραγενέσθαι·
ὅθεν σὺν τέχνῃ μαγικῇ δαιμόνων ἐρχομένων,
τὰ τοῦ κηροῦ πλοιάρια σὺν τοῖς ἀνθρωπαρίοις
τῷ τῆς λεκάνης ὕδατι ταῦτα κατεποντοῦντο·
βαπτιζομένων οὖν αὐτῶν ἐκεῖσε πρὸς λεκάνην
70 τὰ τῶν ἐχθρῶν πλοιάρια πάντα καὶ πολεμίων
κακῶς καθεβυθίζοντο σὺν πᾶσιν ἐπιβάταις,
αὐτὸ δ' ἐχθρῶν τὸ στράτευμα τὸ τῆς ἠπείρου μᾶλλον
τροπὴν ἐλάμβανε δεινῶς καὶ νῶτα προσεδίδου
καὶ πρὸς φυγὴν ἐτρέπετο τῇ τῶν ἀνθρωπαρίων,
75 ὡς ἄνωθεν δεδήλωται, κακῇ καταβαπτίσει·
πράττων οὖν ταῦτα καὶ φοβῶν καὶ τοὺς ἐγγὺς καὶ πόρρω
ὁ γόης ὁ Νεκτεναβὼ διῆγεν ἐν εἰρήνῃ·
Φασὶ δ' αὐτὸν διδάσκαλον πρώτιστον γεγονέναι
μεγάλης τέχνης μαγικῆς καὶ λεκανομαντείας,
80 κακίστης γοητείας τε πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις.
Τοῦ τῆς εἰρήνης χρόνου δὲ πολλοῦ παραδραμόντος,
καὶ τούτου βασιλεύοντος οὕτως τῶν Αἰγυπτίων,
εἰσῆλθον ἐξπλοράτορες Νεκτεναβῷ δηλοῦντες
ὡς εἶδον ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν στρατευμάτων,
85 καὶ στρατοπέδων μαχητῶν πάμπαν καθωπλισμένων
ἐπέρχεσθαι πρὸς πόλεμον, τὴν Αἴγυπτον πορθῆσαι·
»Ἀνάστα τοίνυν, βασιλεῦ, καὶ σκέψαι τὸ συμφέρον·
ἄθροισον τὰς δυνάμεις σου καὶ τὰ στρατεύματά σου.«
Πρὸς τούτοις καὶ στρατάρχης τις μέγας τῶν Αἰγυπτίων

Ἄκουσον σὺ Νεκτεναβώ, καὶ λόγους οὓς οὐ βούλει·
90 εἰσῆλθε πρὸς Νεκτεναβὼ λέγων αὐτῷ τοιαῦτα·

Περσῶν οὗτοι τὴν ἔφοδον Νεκτεναβῷ δηλοῦσιν.

»Ὦ βασιλεῦ Νεκτεναβώ, ζῆθι σὺ βασιλεύων·
τρόπους δ' αὐτὸς εἰρηνικοὺς τάχιστα παραπέμψας
πρὸς παρατάξεις ἕτοιμος γενοῦ καὶ πρὸς πολέμους·
Ἐπέρχεται γὰρ μέγιστον ἔθνος ἡμῖν βαρβάρων,
95 οὐχ ἓν ὑπάρχον τὸ φανέν, πολλαὶ δὲ μυριάδες
ἡμῖν κατεπερχόμεναι· πρῶτον Ἰνδῶν τὰ γένη,
Ἴβηρες ὀξυδόρκηες σὺν Νοημαίοις πᾶσιν,
Βοσπόροι καὶ Κοίμαροι, Χάλβαι, πολύ τι πλῆθος,
ὅσα τε πρὸς ἀνατολὴν ἔθνη Περσῶν ὑπάρχει,
100 ἀναριθμήτοις μαχηταῖς, ἀνδράσι μεγιστάνοις,
αὐτὴν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον βουλόμενοι συστρέψαι.
Ἀπόθου γοῦν τὰ πάμπολλα καὶ σκέψαι τὸ συμφέρον.«
Τοῦ δὲ στρατάρχου φήσαντος Νεκτεναβῷ τοιαῦτα,
θαρρῶν αὐτὸς τῇ μαγικῇ τέχνῃ καὶ μαγκανείᾳ
105 προσέφησε τῷ στρατηγῷ· »σὺ μὲν καλῶς οὐ λέγεις,
ὡς ἔγων ἀσθενῆ ψυχὴν καὶ μαλθακωδεστέραν·
τέως οὖν φύλαττε καλῶς ἣν ἐπιστεύθης χώραν·
περὶ δὲ πάντων ὧν δηλοῖς, ἐμοὶ τῷ σῷ δεσπότῃ,
ὡς σύνηθες, μελήσειε καὶ τούτους ἀπολύσω.«
110 Ὡς ἄνανδρος προσέφησας, οὐχ ὡς ἀνδρεῖος οὕτως·
οὐ γὰρ ἐν ὄχλῳ δύναμις, ἀλλ' ἐν τῇ γνώσει μᾶλλον·
κατατροποῦται γὰρ ἐχθροὺς φρόνησις χωρὶς ὅπλων·
εἷς λέων ἐχειρώσατο πλείονας τὰς ἐλάφους,
ἐσκύλευσε δ' ἀγέλας τε λύκος εἷς τῶν ποιμνίων.
115 Τάχος οὖν σὺ πορεύθητι σὺν πάσῃ σου δυνάμει,
παρεμβολὴν ἰδίαν δὲ φύλαττε καὶ μὴ λέγε·
πλήθη βαρβάρων γὰρ ἐγὼ καὶ πάσας τὰς δυνάμεις
τῇ πολυπλόκῳ μηχανῇ, μεγίστῃ μου τῇ τέχνῃ

Τί φληναφεῖς, Νεκτεναβώ; οὐ πράξεις ἃ φαντάζῃ.

τὰ πλοῖα τούτων τῷ βυθῷ πάντα καταποντίσω

Πάλιν κατεμαντεύετο Νεκτεναβὼ συνήθως.

120 καὶ νῶτα δώσω τοῖς ἐχθροῖς ἀπράκτους ὑποστρέψαι,
καὶ πᾶσαν δύναμιν αὐτῶν καὶ πάντας τοὺς στρατάρχας
κἀχῶς ἐξαφανίσαιμι καὶ μετ' αἰσχύνης στρέψω.«
Ταῦτα δὲ φήσας πρὸς αὐτὸν Νεκτεναβὼ, τὸ τάχος

ἀνίσταται καὶ προσελθὼν μόνος ἐν βασιλείοις
ἐνήργει τὰ φαντάσματα συνήθως ἐν λεκάνῃ.
Παροξυτόνους δ' ἔβλεψε θεοὺς τῶν Αἰγυπτίων,
ἀριστερὰ προσβλέποντας, οὐ δεξιόθεν μᾶλλον,
καὶ κυβερνῶντας κάλλιστα πλοῖα τὰ τῶν βαρβάρων,
τὰ πλήθη δ' ὁδηγούμενα καλῶς τῶν στρατευμάτων
τῇ βοηθείᾳ τῶν θεῶν τῶν ἐναντίων πάντα·
ὅστις παρὰ συνήθειαν ἰδὼν τὰ πεπραγμένα,
ἄνθρωπος ὢν πολύπειρος, μέγας δὲ τῇ μαγείᾳ
καὶ τοῖς θεοῖς ἀείποτε βλέπειν ὢν εἰθισμένος,
οὐκ ἀγαθὴν ἐδείξατο τὴν λεκανομαντείαν.

8. Ἡστόχησε Νεκτεναβώ· ψευδὴς λοιπὸν μαντεία.
εἶτα μαθὼν παρὰ θεῶν, ὡς ἔφθασε τὸ τέλος,

9. Εἰσῆλθεν ὁ Νεκτεναβὼ πρὸς γῆν τῶν Μακεδόνων.
ἐσχάτη δὲ κατάλυσις ἀρχῆς τῶν Αἰγυπτίων,
ξυρήσας τούτου κεφαλὴν καὶ πώγωνος τὰς τρίχας,
καὶ μεταμορφωσάμενος καὶ σχῆμα ξένον φέρων,
χρυσὸν δ' ἐγκολπωσάμενος πολὺν ἐκ τῆς Αἰγύπτου,
ὡσαύτως ἀστρολάβιον αὐτοῦ κακοτεχνίας,
ὃ κατεσκεύαστο πολλῶν ἐκ λίθων καὶ μαργάρων,
ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἔφυγεν, Αἴγυπτον καταλείψας·
ὃς ἀποπλεύσας ἔφθασε πρὸς γῆν τῶν Μακεδόνων.
Ἦν δὲ προσκαθεζόμενος οὗτος ἑνὶ τῷ τόπῳ,
ὡς ἰατρὸν καὶ σοφιστὴν λέγων αὐτὸν ὑπάρχειν,
προφήτην δυνατώτατον καὶ μέγαν ἀστρονόμον.
Ζητοῦντες οὖν Αἰγύπτιοι καὶ τοῦτον μὴ εὑρόντες
θεοὺς ἠξίουν τοὺς αὐτῶν μαθέσθαι παρὰ τούτων,
τί γέγονεν ὁ βασιλεὺς ἄρα καὶ πῶς ἐκρύβη;
ἐφθείρετο γὰρ Αἴγυπτος πᾶσα παρὰ βαρβάρων.
Ἔφησε γοῦν αὐτοῖς θεὸς ἀδύτου Σαραπείου·
»ἥξει φυγὼν ὁ βασιλεὺς καὶ πάλιν ἐν Αἰγύπτῳ,
οὐκ ὢν τῷ τότε γηραιός, ἀλλὰ νεάζων μᾶλλον,
καὶ Πέρσας τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν ὑμῖν καθυποτάξει.«
καὶ συνεζήτουν ἅπαντες τί τοῦ χρησμοῦ τὸ τέλος
σημαίνει τὸ λαλούμενον· οἱ καὶ πολλῷ τῷ τάχει

ποιοῦσι τῷ Νεκτεναβῷ μέγιστον ἀνδριάντα
κλῆσιν τὴν τούτου φέροντα· πρὸς δὲ τὴν βάσιν τούτου
χρησμὸν αὐτὸν προσγράφουσι τὸν ἐκ θεοῦ δοθέντα.
Οὗτος οὖν ὁ Νεκτεναβὼ πρός τε Μακεδονίων
περιφανὴς γενόμενος ἀπὸ τῶν λόγων τούτου
καὶ μαγικῆς τῆς μηχανῆς καὶ τῆς ἀστρονομίας
ἔδοξε πᾶσι τοῖς ἐκεῖ μέγιστος ὡς προφήτης,
ὥστε κ' αὐτὴν βασίλισσαν μαθεῖν τὰ περὶ τούτου;

10. Ἐγένετο περίδοξος ὁ γόης καὶ προφήτης.
ἥτις ἐλθοῦσα πρὸς αὐτὸν νυκτὸς ἀπατηθεῖσα,

11. Ἐγένετο καὶ γνώριμος πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα.
πρὸς πόλεμον ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλθόντος τοῦ Φιλίππου,
καὶ πάντα τὰ κρυπτόμενα μαθοῦσα παρὰ τούτου
ἐκ τῆς κακίστης μηχανῆς καὶ μαγικῆς τῆς τέχνης,
ταχέως ἀνεχώρησε, θαυμάζουσα τὸν ἄνδρα.
Καὶ μεθ' ἡμέρας δέ τινας λάθρα τινὰς ἐκπέμψας
ἐλθεῖν αὐτὸν Νεκτεναβὼ πρὸς ἑαυτὴν κελεύει·
ὅστις ἐλθὼν καὶ κατιδὼν ἔνοπτον ταύτην οὖσαν
καὶ κάλλος ἔχουσαν φαιδρὸν ὑπὲρ αὐγὰς σελήνης,
ὁ γόης ἐπεθύμησε τοῦ συγγενέσθαι ταύτῃ,
καὶ χεῖρα τὴν παμμίαρον αὐτὸς κακῶς προτείνας
»χαίροις« φησὶ »βασίλισσα τῶν Μακεδόνων, χαίροις.«
Ἡ δὲ προσέφησεν αὐτῷ »χαίροις καὶ σύ, προφῆτα,
ὁ πᾶσι λέγων τἀληθῆ· καθέσθητι τὸ τάχος.«
Εἶτα καὶ πάλιν πρὸς αὐτὸν »οὐκ ἀπ' Αἰγύπτου πέλεις;
οὐκ ἔχεις σὺ τὴν μάθησιν πᾶσαν τῶν Αἰγυπτίων;
εἰς ὃν οἱ δοκιμάσαντες τὴν ζήτησιν ἐφεῦρον;
ἥτις κἀγὼ πεπείραμαι πάντ' ἀληθῆ σε φράζειν;
ποίᾳ δὲ σκέψει χρώμενος πάντα καλῶς ἐκφαίνῃ;«
Ὁ δὲ πρὸς ταύτην ἔφησε κακῶς καὶ μετ' ἀπάτης·
»τῶν ζητουμένων εὕρεσις σκέψεως πολλῆς δεῖται,
ὡς ἔνεστι πολυσχεδής· εἰσὶ γὰρ ὡροσκόποι,
σημειολύται πάμπολλοι σὺν ὀνειροπολείταις,
πρὸς τούτοις ἐγγαστρίμυθοι, μᾶλλον ἀρειομάντεις,
οἱ γενεθλιολόγητοι φέροντες κλῆσιν μάγων,

190 ἥτις μαντεία πρόσεστι καλῶς εἰς τὰ μαντεῖα.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν, δριμύτερον ὄμμα πρὸς ταύτην τείνει·
ἡ δὲ τὸ τάχος ἔφησε »προφῆτα, πῶς κατεῖδες
Πλάνος ἐστί, βασίλισσα, Νεκτεναβὼ καὶ πρόσχες.
ἐμὲ, καὶ τὶ βουλόμενος εἰπεῖν μοι ταῦτα πράττεις;«
Ἔδειξεν ἀστρολάβιον Νεκτεναβὼ πρὸς ταύτην.
Αὐτὸς δ' ὁ γόης ἔφησε, »κυρία, ὑπεμνήσθην,
195 ὅτι δεῖ σε βασίλισσαν τὰ μέλλοντα διδάξαι.
τοῦτο λοιπὸν ὡς ἀληθές· αὐτὴ δ βούλῃ φράσον.«
Εἶτα βαλὼν ὁ μιαρὸς ἔσω τὴν χεῖρα κόλπου
ἔδειξε πινακίδιον πολλῆς κακοτεχνίας,
ὅπερ ὡς ἀνερμήνευτον οὐ λόγος ἑρμηνεύει.
200 ἦν γὰρ χρυσίῳ σκευασθὲν ὀδοῦσιν ἐλεφάντων,
ἔχον ἀστέρας τοὺς ἑπτά, καλὸν ὡροσκοπεῖον·
ἥλιος ἄνθραξ ἦν αὐτὸς καὶ κρύσταλλος σελήνη,
Ἑρμῆς ὥσπερ σμαράγδινος, σάπφειρος Ἀφροδίτη,
ὀφίτης ἦν ἀερινὸς ὁ Ζεὺς θεὸς, ὁ Δίας,
205 ἕτερα πάντα θαυμαστὰ καὶ ξένης θεωρίας.
Ὀλυμπιὰς δὲ μάλιστα μεγάλως θαμβηθεῖσα
καὶ πᾶσαν προσθαυμάσασα πίνακος θεωρίαν,
ἐκέλευσε ταχύτατα μόνωσιν προσγενέσθαι·
εἶθ' οὕτως τῷ Νεκτεναβῷ φησι »σκέψαι, προφῆτα,
Ὀλυμπιὰς ἐθαύμασε πίνακος θεωρίαν.
210 Φιλίππου τε τὴν γέννησιν καὶ τὴν ἐμὴν εἰπεῖν μοι.«
Πλάνος ἐστὶ, βασίλισσα, Νεκτεναβὼ καὶ πρόσχες.
Λόγος γὰρ ἐφημίζετο παρ' ἅπαντος τοῦ πλήθους,
ὡς, εἴπερ ἔλθῃ Φίλιππος ἐκ γῆς τῆς ἀλλοτρίας,
αὐτὴ διαζευχθήσεται, λάβῃ δ' ἑτέραν οὗτος.
Ἔφησεν οὖν Νεκτεναβώ, »διττὰς θὲς τὰς γεννήσεις,
215 Φιλίππου σοῦ πρῶτον ἀνδρός, Ὀλυμπιάδος εἶτα.«
Καὶ τὶ ποιεῖ Νεκτεναβώ; τίθησι καὶ τὴν τούτου
κακίστην οὗτος γέννησιν πλησίον τῶν συζύγων·
καὶ πᾶσαν τούτου κατιδὼν μεγίστην γοητείαν
καὶ προσφευσάμενος αὐτῇ »ψεῦδος οὐκ ἔστιν,« εἶπεν,

220 ἀλλ' ἀληθὲς τὸ λαληθέν, βασίλισσα, καὶ πρόσχες·
ὅσα δὲ βούλῃ, δύναμαι μεγάλος ὡς προφήτης
ἐντέχνως βοηθῆσαί σοι πώποτε μὴ γενέσθαι
παρά τ' ἀνδρὸς ἀπόβλητον, ἄνακτος τοῦ Φιλίππου.«
Ὀλυμπιὰς δ' ἀντέφησε »πῶς δυνηθήσῃ τοῦτον;
225 Ὁ δὲ καὶ πάλιν πρὸς αὐτὴν, »δεῖ σε θεῷ μεγάλῳ
τῶν ἐπιγείων συνελθεῖν, κἀκ τούτου συλλαβέσθαι,
καὶ τέξαι τέκνον μετ' αὐτοῦ καὶ τιθηνὸς γενέσθαι,
ἔκδικον ἔχειν τοῦτο δὲ πάντων ἡμαρτημένων
τῶν γενομένων κάκιστα πρὸς σὲ παρὰ Φιλίππου.«
230 Ὀλυμπιὰς δὲ πρὸς αὐτόν »καὶ ποῖος« φησὶν »οὗτος;
τίνα μορφὴν ἔχει Θεὸς ὁ συγγενόμενός μοι;
τί κλῆσιν οὗτος ἔσχηκε; »Νεκτεναβὼ προσέφη,
»ὁ τῆς Λιβύης κάραος, ὁ πλουτηφόρος Ἄμμων;
τὴν ἡλικίαν ἔφηβος, νέος ἀνὴρ μεσῆλιξ,
235 εἶδος δὲ μελανδέστερος, χρυσόκομος τὴν χαίτην,
ἐπὶ κροτάφου κέρατα κριοῦ χρυσᾶ προφέρων·
ὥστε σαυτὴν ἑτοίμασον, ὦ βασιλίς, πρὸς γάμον,
καὶ θεωρήσεις ὄνειρον Θεοῦ σοι μιγνυμένου.
Ὀλυμπιὰς δ' εἶπεν αὐτῷ, γενέσθαι τοῦτο πότε;
Δυνάμεις τοῦ Νεκτεναβῶ κατάργησον σὺ μᾶλλον.
240 »οὐκ εἰς μακράν«, Νεκτεναβώ, »σήμερον« ταύτῃ λέγει,
Ἀνδρὸς κακίστου γόητος βλέπε μηχανουργίαν.
δι' ὃ σοι καὶ προτρέπομαι σαυτὴν καλῶς κοσμῆσαι
ἐσθήσεσι βασιλικοῖς ἀρώμασι καὶ μύροις·
περιπλακήσεταί σου γὰρ αὐτὸς θεὸς ἐν ὕπνοις.«
Ἡ δὲ πρὸς τοῦτον ἔφησεν, »εἰ γίνωνται τοιαῦτα,
245 οὐχ ὡς προφήτην ἕξω σε, μᾶλλον ἀστερολέσχην,
ἀλλ' ὡς θεὸν τιμήσω σε καὶ προσκυνήσω τάχει.«
Οὕτως εἰπὼν Νεκτεναβὼ πρός τὴν Ὀλυμπιάδα
ἐξέρχεται ταχύτατα τῶν ἀνακτόρων οὗτος
καὶ μὴ βραδύνας ἔδραμεν εἰς ἐρημίας τόπον,
250 καὶ πρὸς ὀνειροπόμπιον κρείττους εὑρὼν βοτάνας,
τὰς δυναμένας ὄνειρον Ὀλυμπιάδι πλάσαι,

v. 233 Κεραὸς (?)

τίλλει καὶ πράττει μαγικῶς πολλῇ κακοτεχνίᾳ
ἐκ τῶν βοτάνων ἅψας δὲ λύχνους πολλῇ δυνάμει
ἐπεκαλεῖτο δαίμονας μεθ' ὅρκων τοῦτο πρᾶξαι.
Γράψας αὐτῆς οὖν ὄνομα καὶ σὺν κηρῷ βουλλώσας
δυνάμεις πάσας μαγικὰς ὁ δύστηνος ἐποίει,
ὥστε κατ' ὄναρ ἀληθῶς ἰδεῖν Ὀλυμπιάδα,
αὐτὸν Θεὸν τὸν Ἄμμωνα ταύτῃ περιπλακέντα
καὶ συγγενόμενον αὐτῇ σὺν ἡδονῇ μεγίστῃ,
καὶ τοῦτον ἀνιστάμενον πρὸς ταύτην εἰρηκότα:
»Ὀλυμπιὰς, κατὰ γαστρὸς ἔχει παιδίον ἄρρεν
ἔκδικόν σου γενόμενον πάντων ἁμαρτημάτων
Φιλίππου τοῦ συνεύνου σου σοὶ προσεγγινομένων·
καὶ βασιλεύσει πάσης γῆς καὶ πάσης οἰκουμένης·
ὀνομασθήσεται δ' αὐτὸ τῇ κλήσει κοσμοκράτωρ.«
Ἐξεγερθεῖσα τοιγαροῦν Ὀλυμπιὰς ἐξ ὕπνου
καὶ πάντα δ' αὕτη σύμφωνα θαυμάσασα τῶν λόγων

Ἄμμων ἐγένετο μοιχὸς μιγεὶς Ὀλυμπιάδι.

τάχιστα μετεστείλατο τὸν ἐπῳδὸν κρυφίως·

Πάλιν ὁ γόης ἀπατᾷ θέλων αὐτὴν μοιχεῦσαι.

ἤτις καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, »ὡς εἶπας ὦ προφῆτα,
αὐτὸς θεὸς συνῆλθέ μοι σὺν ἡδονῇ πρὸς ὕπνοις,
ὥστε βεβούλευμαι λοιπὸν καθ' ὥραν τοῦτον βλέπειν
καὶ κοινωνεῖν μεθ' ἡδονῆς· σὺ γοῦν ἐντέχνως τοῦτο
τάχιστα κατασκεύασον: θαυμάζω δέ, προφῆτα,
πῶς σὺ νοεῖς τὰ μέλλοντα.« »Τοῦτο δ' ἀγνοηταίνεις,«
ἔφησεν ὁ Νεκτεναβώ, »πρόσχες, κυρία, μᾶλλον.
ἐπεὶ γὰρ βούλει σὺ θεὸν ἀεὶ συνέρχεσθαί σοι,
σκέψιν γενέσθαι δεῖ τινα πῶς μέλλει τελεσθῆναι·
δοκεῖ μοι γοῦν, βασίλισσα, λαβεῖν ἐμὲ πλησίον
χώρημα τοῦ κοιτῶνός σου; θεοῦ γὰρ ἐρχομένου
σοῖς ὀφθαλμοῖς ἴδοις αὐτὸν καὶ θροηθῆς οὖν αὕτη,
ἐμοῦ μεγίσταις μηχαναῖς ἐργαζομένου ταῦτα·
ἄλλο γὰρ ἔστιν ὄνειρος, ἄλλο δὲ ταὐτοψία·
ὁ γὰρ θεὸς ἐρχόμενος πρὸς σὲ κατὰ τὸ πρῶτον
γίνεται δράκων ἐπὶ γῆς ἕρπων καὶ συριγγίζων·

AL

Γελοιάστρια

Φιμωτ. γρ. Α v. 266–303.

ἀνιστάσα γρ. αὐτὸν Δ. (p. 7)

μαθηματικὸν Α

πῶς δὲ τοῦτο λανθάνει θαυμάζω. Ὁ δὲ εἶπε· οὐδέν με λανθάνει.

ἀνοηταίνεις 1836

ἐγεγηγορεῦσα ὁμολογεῖς Α

εἶθ' οὕτως εἰς τὸν κεραὸν Ἄμμωνα προσμορφοῦται,
εἰς Ἀλκιδὴν μετέπειτα θεὸν τὸν Ἡρακλέα,
καὶ πάλιν εἰς Διόνυσον, Θεὸν τὸν θυρσοκόμον,
τὸ τέλος ἀνθρωποειδὴς ἐμφανισθεὶς Θεός σοι
φέρων τοὺς τύπους τοὺς ἐμοὺς καταμιγήσεταί σου.«
Ἔφησεν οὖν Ὀλυμπιάς »καλῶς, προφῆτα, λέγεις·
πλησίον τῆς ἐμῆς στρωμνῆς ποίησον σὸν κοιτῶνα·
ἐπὰν δὲ τοῦτο γένηται, μάθω δὲ γρηγοροῦσα
τίνος θεοῦ σπορὰν ἐγὼ κατὰ γαστρὸς βαστάζω,
τιμήσω σε, Νεκτεναβώ, βασιλικῇ τῇ δόξῃ,
καὶ τοῦ παιδὸς πατέρα σε καλέσω θαυμασίως.«
Καὶ πάλιν ὁ Νεκτεναβὼ προσεπεφώνει ταύτῃ:

Ἐξαπατᾷ Νεκτεναβὼ ταύτην ἐν γοητείαις.

»προεῖπόν σοι, βασίλισσα, μή σε προσεκφοβήσῃ
ὁ συριγμὸς τοῦ δράκοντος· φάνηθι τούτῳ μᾶλλον
εὐπρόσιτος καὶ προσηνὴς δειλίαν μὴ προσχοῦσα.«
Γενησομένων οὖν αὐτῶν πάντων τῶν εἰρημένων,
ἀφόβως ἤνεγκεν αὐτὴ δεινὰς μεταμορφώσεις
αὐτῶν Θεῶν, ὡς ἔφησεν ὁ πλάνος μετὰ δόλου,
θαυμάζουσα τοῦ δράκοντος τὰς μετασχηματίσεις.
Αὐτὸς δ' ἡτοίμασε κριοῦ πόκον ἁπαλωτάτου,
τούτου δὲ τὰ κεράτια καλῶς περιχρυσώσας,
βαλὼν ἱμάτιον λευκόν, ὡσαύτως καὶ τριβῶνα
κάλλιστον, καθαρώτατον, μέγαν, δρακοντιαῖον,
σκῆπτρον ἐξ ἐβελλήνου τε, προσῆλθεν εἰς τὴν κλίνην.
Ὀλυμπιὰς δ' ἀνέκειτο περικεκαλυμμένη
τοῖς ἱματίοις ἄνωθεν, ἄκρως δρῶσα ταῦτα,
φόβον μὴ σχοῦσα τὴν αὐτοῦ· τοῦτον γὰρ προσεδόκα,
λύχνους καὶ φῶτα πρὸς τιμὴν αὐτῶν Θεῶν ἀνάψας,
ἔξω τῆς κλίνης ἅπαντας γενέσθαι προσειποῦσα
καὶ τὸν θεὸν τὸν Ἄμμωνα θέλουσα κατιδέσθαι.
Οὗτος δ' ὁ κάκιστος ἀνὴρ αὐτίκα ῥίψας σκῆπτρον,
τῇ κλίνῃ τε προσεπιβὰς τῶν λύχνων ἁπτουμένων,
συγγίνεται τῇ γυναικὶ ταύτῃ, κακῶς πλανήσας,
ἐχούσης αὐτῆς πρόσωπον πάντῃ κεκαλυμμένον,

[ἐισέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐνθα ἦν ἐπὶ κλίνης ἡ Ὀλ. κατεσκεπασμένη, ἄκρως δὲ τῷ ὀφθαλμῷ ἔβλεπεν· καὶ ὁρᾷ αὐτὸν εἰσερχόμενον καὶ οὐκ ἐδειλίασεν· αὐτὸν γὰρ προσεδόκα (φόβον τὸν θεὸν add. C) καὶ ὡς καὶ ἐν ὀνείρῳ εἶδεν. Οἱ δὲ λύχνοι ἦσαν φέγγοντες (ἢ τοῦ C) καὶ κατεκάλυψε ἡ Ὀλ. τὸ πρόσωπον ἑαυτῆς.

τὸν συρισμὸν, μὴ πτύσῃς τὸ ὑῆτος Α

γενομένων Α

τοῦ ὑεοῦ

ἐν Α, ὑπὸ γρ. L. ἐν γρ.

ὑ. γρ. φιμωτ. BC

ἔχειν BC

ἐρβέλινοι C, ἐρβενιτικὸν B

ἐν Α, ὑπὸ γρ. L. ἐν γρ.

γρ. φιμ. φιμ.

ἐν L. γρ. φιμωτ. γρ. φιμωτ. γρ. (v. 283)

ἐν L: πῶς σὺ νοεῖς τὰ μέλλοντα, τοῦτο δ' ἀγνοηταίνεις. (v. 292)

ἐν L. γρ. φιμωτ. γρ. φιμωτ. γρ. (v. 299)

ἐν Lemma 12 καὶ v. 289 (= v. 309)

Θεὸν εἶναι νομίσασα τὸν συμμιγέντα ταύτῃ.
Καὶ συμμιγεὶς ὁ φαρμακὸς ταύτῃ δολίῳ τρόπῳ
ἔτυψε τούτου τῇ χειρί κοιλίαν αὐτῆς, λέγων:
»Σπέρματα μέγιστα Θεῶν ἀνίκητα, κρατεῖτε.«
Εἶθ' οὕτως ἔφησεν αὐτῇ, »διάμεινον, ὦ γύναι
κατὰ γαστρὸς ἔχεις υἱὸν ἔκδικόν σοι συνεῖναι,
καὶ τοῦτον κοσμοκράτορα καὶ βασιλέα μέγαν.«

Ἐμίγη ταύτῃ φανερῶς, ἐξαπατήσας ταύτην.

Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐξέρχεται πρὸς τὸν αὐτοῦ κοιτῶνα,

Ὀλυμπιὰς εἰσέρχεται τὸν πλάνον διωπνίσων.

συγκατακρύψας ἅπασαν αὐτοῦ κακοτεχνίαν.
Πρωΐας οὖν Ὀλυμπιὰς ἐγείρεται τὸ τάχος
καὶ πρὸς τὸν πλάνον ἔρχεται καὶ διωπνίζει τοῦτον.
Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ἔφησε ταύτῃ »χαίροις.«
Εἶτα φησὶ, »βασίλισσα, τί μοι προσαπαγγέλεις;«
Ἡ δὲ »προφῆτα« προσφωνεῖ, »θεὸς, ὃν σὺ προέφης,
ἦλθε καὶ συνεμίγη μοι μεθ' ἡδονῆς τῆς πλείστης·
ποίησον οὖν τοῖς ἔμπροσθεν αὐτὸν συνέργεσθαί μοι.«
Ἔφησεν ὁ Νεκτεναβώ, »ἐγὼ Θεοῦ προφήτης,
ὦ βασιλίς, ἀπέσταλμαι· ἐπεὶ δὲ βούλῃ τοῦτον
ὁρᾶν καὶ σοὶ συμμίγνυσθαι, παράσχου μοι τὸν τόπον
τὸν τῆς σῆς κλίνης ἔγγιστα μονώτατον τυγχάνειν·
ἐγὼ δ' αὐτὸς καθαρισμὸν ποιῶν τῷ σῷ κοιτῶνι
ἀνεμποδίστως ὁ Θεὸς ἔρχεται πρὸς σὴν κλίνην,
αὐτὴν σὴν θέλησιν πληρῶν καὶ σὴν ἐπιθυμίαν.«
Ἡ δὲ προσέφησεν αὐτῷ τῷ πλάνῳ πλανηθεῖσα,
»ποίει, προφῆτα, τὸ δοκοῦν σοι καὶ τὸ βουλητέον,
λάβε τὰς κλεῖς κοιτῶνός μου, μεῖνον αὐτὸς ἐγγύς μου.

Οὐκ εἶ Θεοῦ προφήτης σύ, μᾶλλον τοῦ βροτοκτόνου.

Ὁ δὲ λαβὼν καὶ μαγικῇ τέχνῃ κατασκευάζων,

Ἐμίγνυτο Νεκτεναβὼ ταύτῃ τὸ καθεσπέραν.

ὥστε λανθάνειν τὴν αὐτὴν τὰς τούτου κακουργίας,
καὶ τὶς ὁ συμμιγνύμενος αὐτῇ τὸ καθ' ἑσπέραν,

εἰσήρχετο πλανῶν αὐτήν, φέρων Ἄμμωνος σχῆμα,
καὶ ταύτῃ κατεμίγετο πλείστῃ τῇ γοητείᾳ.
Ὀλυμπιὰς δ' ἐνόμιζεν, καθὼς ὁ πλάνος ἔφη,
παρ' Ἄμμωνος καὶ δράκοντος, μᾶλλον γοῦν Ἡρακλέως,
πανθέου Διονύσου τε τὸ σπέρμα συνειλήφει,
μεθ' ἡδονῆς κατέχουσα πρὸς ἑαυτὴν κρυφίως.
Ὡς δ' ἡ γαστὴρ ἐξώγκωτο, προσβλέψασα τῷ μάγῳ
φόβῳ προσέφησεν αὐτῷ, »τί μέλλεις, ὦ προφῆτα,
ἐὰν παραγενόμενος ὁ Φίλιππος ἐνταῦθα
ἔγκυον προσευρήσῃ μοι, τί πρὸς αὐτὸν ἀντείπω;«
Εἶπε δ' αὐτῇ Νεκτεναβώ, »μὴ πτοηθῇς ἐν τούτῳ·
ἔχεις τὸν τρίμορφον Θεὸν Ἄμμωνα βοηθοῦντα,
καὶ πρὸς τοῖς ὕπνοις Φίλιππον δείξει καὶ καταπείσει,
πῶς ἔσχες σὺ τὴν σύλληψιν παρὰ Θεῶν τριμόρφων·
ὡς οὖν ἀνέγκλητος λοιπόν, ἄφοβος ἔσο τοίνυν.«
Νεκτεναβὼ δὲ προσλαβὼν ἱέρακα θαλάσσης,

Φίλιππος τὸν ἱέρακα καθ' ὕπνους ἐθεώρει.

καὶ τοῦτον τέχνῃ μαγικῇ πετάσθαι συσκευάσας,

Ὀνειροπώλῳ Φίλιππος τὸν ὄνειρον δεικνύει.

ἀπέστειλε πρὸς Φίλιππον δηλῶσαι τὰ πραχθέντα
πρὸς τοῖς ὀνείροις τοῖς αὐτοῦ μεγίστῃ γοητείᾳ
καὶ μαγικοῖς σοφίσμασι πάντα καταπαγγεῖλαι·
ὅθεν ἱέραξ προσελθών, ἱπτάμενος, ὡς ἔφην,
πολλῷ τῷ διαστήματι, μεγάλῃ μαγκανείᾳ,
πρὸς Φίλιππον ὑπάρχοντα τόποις τοῖς ξενοτάτοις,
εἶπεν ἐν ὕπνοις πρὸς αὐτὸν ἅπαντα τὰ πραχθέντα,
αὐτὰ τὰ συμβησόμενα τῇ ὁμευνέτῃ τούτου.
Λοιπὸν ὁ Φίλιππος ἰδὼν ἱέρακα τοῖς ὕπνοις
ἀπόρρητον, φθεγγόμενον πλεῖστα, προσεταράχθη·
ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὀνειροπόλῳ ταῦτα
Βαβυλωνίῳ τάχιστα κατὰ λεπτὸν εἰρήκει:
»Εἶδον κατ' ὄναρ, ἄνθρωπε, Θεὸν εὔμορφον πάνυ,
ἔχοντα χαίτην πολιάν, γένειον ὡς χρυσίζον,
φέροντα κέρατα κριοῦ πρὸς τοῖς μετώποις τούτου,
σκῆπτρον χειρὶ κατέχοντα κ' αὐτῇ τῇ γυναικί μου

νυκτὸς ἐπεισερχόμενον καὶ συμμιγέντα ταύτῃ,
εἰπόντα τοῦτον πρὸς αὐτήν; »συνέλαβες, ὦ γύναι,
ἄρρεν παιδίον, ὃ καὶ σὲ πάντων ἡμαρτημένων
κατεκδικήσει πάμπολλα, ὡσαύτως πατρὸς μόρον.
Καὶ πάλιν κατενόησα βιβλίον ἐγὼ ῥάπτειν,
φύσιν δ' ἐμῆς τῆς γυναικὸς ἐμῷ σφραγιστηρίῳ
ἔδοξ' ἐμοὶ σφραγίζειν με καὶ ταύτην καταρράπτειν·
ἦν δ' ὁ δακτύλιος χρυσοῦς, ἔχων καὶ λίθον μέγαν,
αὐτὸς φέρων ἐκτύπωμα τὴν λεοντείαν κάραν,
ὡσαύτως καὶ δοράτιον ἐν ταύτῃ τῇ σφραγῖδι.
Ταῦτα δὲ βλέποντος ἐμοῦ, πάλιν προσέδοξέ μοι
ἐλθεῖν αὐτὸν ἱέρακα καὶ τοῖς πτεροῖς με παίειν·
ἔγειρε τάχος, φράσον μοι, σύντρομος δ' οὖν ἀνέστην.«
Ὀνειροπόλος δέ φησιν, »ἄναξ Φίλιππε, ζῆθι,
τὸν ὄνειρον ὃν ἔβλεψας, ἀληθινὸς ὑπάρχει·
δηλωτικὸν γὰρ πίστεως σὲ τὸ κατασφραγίζειν
τὴν φύσιν τῆς συνεύνου σου· μᾶλλον, ἐπεὶ γὰρ οἶδας,
ὡς αὕτη καὶ συνέλαβεν, ἀληθινὸν καὶ τοῦτο·
σφραγίζει γάρ οὐδεὶς κενὸν ἀγγεῖον, ἀλλὰ πλῆρες·
ὅτι δὲ καὶ κατέρραπτες χερσί σου τὸ βιβλίον,
Αἰγύπτου τῇ γῇ γίνεται καὶ μόνῃ τὰ βιβλία·
λοιπὸν Αἰγύπτιος σπορὰ τοῦ τοκετοῦ τυγχάνει,
οὐ ταπεινή, μᾶλλον λαμπρὰ καὶ προσμεγεθεστάτη,
ἐπεὶ χρυσοῦς δακτύλιος; χρυσὸς γὰρ κρεῖττον πέλει,
δι' οὗ τιμῶνται καὶ θεοὶ καὶ καταπροσκυνοῦνται·
ἡ δὲ σφραγὶς ὡς ἥλιος ἡ φέρουσα τὸν λίθον,
κάτωθεν οὖν τὴν κεφαλὴν τοῦ λέοντος καὶ δόρυ,
δηλοῖ τ' αὐτὸν Ἀνατολῆς γενέσθαι βασιλέα·
καθάπερ λέων δ' οὖν αὐτὸς ἐχθροὺς κατατροπώσει,
δορυαλώτους πόλεις τε ποιήσει δορατίῳ·
τὸ δὲ καθ' ὕπνους τὸν θεὸν πάλιν ἑωρακέναι
ἔχοντα κέρατα κριοῦ καὶ πολιὰν τὴν χαίτην,
Ἄμμων αὐτός ἐστι θεός, Ἑρμῆς ὁ τῆς Λιβύης.«
Οὕτως οὖν διακρίναντος ὀνειροπόλου ταῦτα,
μᾶλλον ὁ Φίλιππος αὐτὸς ἤκουσεν οὐχ ἡδέως·
πάντα γὰρ ταῦτα θαυμαστὰ Φιλίππῳ προσεφάνη.

26. Ὀνείρου βλέψον σύγκρισιν ὃν Φίλιππος κατεῖδεν.
Ὀλυμπιὰς δὲ λογισμὸν ἔσχε περὶ Φιλίππου,
27. Ἔγκυον εὗρε Φίλιππος αὐτὴν Ὀλυμπιάδα.
εἰ καὶ θαρροῦσαν τὴν αὐτὴν Νεκτεναβὼ προσέφη,
ἔφερε γὰρ τὸν ἔλεγχον ἔνδον κοιλίας αὐτῆς.
Ἐπαναστρέψας Φίλιππος τοίνυν ἐκ τοῦ πολέμου,
ἐγκυωμένην δ' οὖν εὑρὼν ὁμόζυγα τὴν τούτου,
ἔφησε τάχος πρὸς αὐτήν, »μὴ πτοηθῇς, ὦ γύναι·
τὸ πρᾶγμα τὸ συμβὰν ἐν σοὶ ξένον καὶ παρὰ γνώμην
προσεπεγένετο τὴν σήν· οὐ γὰρ ἠράσθης αὕτη
τινὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἢ τῶν ἐνδοξοτέρων·
αὐτοῦ θεοῦ τὸ γεγονός, καθὼς κατ' ὄναρ εἶδον·
ἔσῃ γοῦν ὡς ἀνέγκλητος ἀπελευθέρα φόβου.
Πρὸς πάντας μὲν οἱ βασιλεῖς δυνάμεθα δυνάστας,
πρὸς δὲ θεοὺς τοὺς ἰσχυροὺς ὅλως ἀδυνατοῦμεν.«
Εἰπὼν οὖν ταῦτα Φίλιππος κατεύθυμον ἐποίει
αὐτήν τε τὴν ὁμόζυγα, φόβον μὴ κεκτημένην.
Αὕτη δὲ τῷ Νεκτεναβῷ μεγάλως ηὐχαρίστει
ὡς προμηνύσαντι καλῶς προφητικῶς τὰ πάντα.
Καὶ μεθ' ἡμέρας οὖν τινας συνὼν Ὀλυμπιάδι
ὁ Φίλιππος προσέφησεν, »ἐπλάνησάς με, γύναι,
ὡς ἐκ θεοῦ συνέλαβες, ψευδῆ μοι κατειποῦσα·
ἐξ ἀκολάστου γάρ τινος ἔγκυος σὺ κατέστης,
ὃς εἰς τὰς χεῖρας τὰς ἐμὰς ταχίστως ἐμπεσεῖται,
καὶ δίκην οὗτος ἔνδικον δώσει πικρῷ θανάτῳ.«
Ἀκούσας δὲ Νεκτεναβὼ πάντα τὰ τοῦ Φιλίππου
ἔσπευδε τέχνῃ μαγικῇ τοῦτον καταφοβῆσαι.
Ἔνθεν καὶ δεῖπνον Φίλιππος ποιῶν ἐν ἀνακτόροις
καὶ μεγιστάνων σὺν αὐτῷ ἐκεῖσε συνδειπνούντων,
παρόντος καὶ Νεκτεναβὼ καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος,
ὁ βασιλεὺς στυγνάζων ἦν ἐπὶ τῷ γεγονότι
Ὀλυμπιάδι γυναικὶ καὶ πλήρης ὅλος λύπης
μονώτατος ἐπέπληστο, μή τινος τοῦτο γνόντος.
Τί δὲ ποιεῖ Νεκτεναβώ; Σχηματισθεὶς ὡς δράκων*
μέγας τῷ εἴδει, φοβερός, μέσον ἐν τῷ τρικλίνῳ

* Ἀλλάξας ἑαυτὸν διὰ τῆς μαγείας εἰς δράκοντα πολὺ μείζονα τοῦ πρώτου ἤλθεν καὶ διὰ μέσου τοῦ τρικλίνου ἔτρεχεν.
Β μεταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς δράκοντα μείζονα τοῦ πρώτου εἰσῆλθε μέσον τοῦ τρικλίνου

ἐσύρισε συρόμενος, ὥστε σεισθῆναι πάντας
τῶν ἀνακτόρων τοὺς μοχλούς, αὐτοὺς δὲ συνδειπνοῦντας
τῷ βασιλεῖ πηδήσαντας μεγάλῳ πολλῷ φόβῳ.
Ἰδοῦσα γοῦν Ὀλυμπιὰς τὸν ἴδιον νυμφίον
προσέτεινε τὴν δεξιὰν χεῖρα πρὸς τὸ θηρίον·
αὐτὸς δὲ δράκων ἀναστὰς καὶ κεφαλὴν τὴν τούτου
θεὶς ἐπ' αὐτῆς, ἐκύκλωσε πάντας ἐκεῖ τοὺς ὄντας,
εἶθ' οὕτως γλῶσσαν ἐκβαλὼν ὡς δίχειλον ὁ δράκων

Τῇ γλώσσῃ κατασπάζεται δράκων τῇ βασιλίδι.

Ὀλυμπιάδος προσφιλεῖ τὸ στόμα καὶ τὴν γλῶσσαν,

Ἐν δείπνοις ὁ Νεκτεναβὼ γίνεται δράκων μέγας.

δείξας στοργῆς τεκμήριον πᾶσιν ἐκεῖ τοῖς οὖσιν.
Ἅπαντες φοβηθέντες οὖν οἱ μετὰ τοῦ Φιλίππου
ἅμα τε προσθαυμάζοντες, ξένα προσθεωροῦντες,
τρόμῳ κατεξεπλήττοντο βλέποντες ἀκορέστως,
αὐτὸς δ' ὁ δράκων ἀφανὴς γέγονε παραυτίκα.
Ἐν ἄλλοις οὖν ὡς ἀετὸς αὐτὸς γεγενημένος
ἀνέπτη πρὸς οὐράνια, Φιλίππου θεωροῦντος·
αὐτὸς δ' ὁ Φίλιππος πολλῷ φόβῳ κεκρατημένος
ἔφησε σύννους πρὸς αὐτὴν τὴν βασιλίδα τούτου:
»Ὀλυμπιάς, κατέμαθον τὸν περὶ σὲ ἀγῶνα·
ἐθεασάμην γὰρ θεὸν τὸν βοηθήσαντά σοι
ἐκ τοῦ κινδύνου· τὶς δὲ ἦν οὗτος θεός, οὐκ οἶδα·
ἔδειξεν οὖν ἐμοὶ μορφὴν Ἄμμωνος θεοῦ πρῶτον,
εἶτα μορφὴν Ἀπόλλωνος, μετέπειτ' Ἀσκληπίου.«
Ἀντέφησεν Ὀλυμπιὰς συνεύνῳ τῷ Φιλίππῳ:
»Καθὼς μοὶ προεδήλωσεν, ὅτε μοι συνεμίγη,
Ἄμμων αὐτός ἐστι θεὸς ἁπάσης τῆς Λιβύης.«
Αὐτὸς λοιπὸν δ' ὁ Φίλιππος πεισθεὶς Ὀλυμπιάδι
σαυτὸν κατεμακάριζε, δεικνύων τοῦτο πᾶσιν,
ὡς ἐκ θεοῦ συνέλαβεν Ὀλυμπιὰς τὸν γόνον,
ὃς καὶ θεὸς αὐτῷ ζωὴν πολυχρονίαν ἕξει,
χάριν ἰδίας γυναικὸς ἣ ὁ θεὸς ἐμίγη.
Μετά τινας ἡμέρας δέ, Φιλίππου καθυπνοῦντος,
θαλάμοις ἔνδον τοῖς αὐτοῦ ὀρνέων ὁρᾷ πλῆθος

προσνεμομένων ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ διαφόρων·
ἐξαίφνης δ' ὄρνις ἐξ αὐτῶν, πηδήσασα πρὸς κόλπῳ
τῷ τοῦ Φιλίππου, ἔτεκεν ὠόν· ὁ παραχρῆμα,
τοῦ κόλπου ἀποκυλισθέν, πεσὸν εἰς γῆν ἐρράγη·
ἐξῆλθε δὲ δρακόντιον μικρὸν ἐπισυρίζον·
ἐκσυντριβέντος οὖν ὠοῦ καὶ πάλιν ἐπεζήτει
πολλάκις τὸ δρακόντιον ἔνδον ὠοῦ προσβῆναι·
εἶτα βαλὼν ἐντὸς ὠοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ μόνην
ἔνδοθεν τὸ δρακόντιον ὑπέστη μόρον τάχος.
Καὶ ταραχθεὶς ὁ Φίλιππος μεγάλως ἐξ ὀνείρου
ὀνειρολύτῃ τάχιστα λεπτομερῶς προσλέγει· σημειολύτην
ὀνειρολύτης δ' ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ θεοῦ προεῖπεν,
»υἱὸς ἐστί σοι, δέσποτα, γόνος θεοῦ Λιβύης,
ὃς ἀνθρωπίνειον σπορὰν ἔχει μετὰ φασμάτων·
περιελεύσεται δὲ γῆν καὶ κόσμον αὐτὸν ὅλον,

Πάλιν ὀρνίθων ὄνειρον ὁ Φίλιππος κατεῖδεν.

πάντας νικήσας ἀνδρικῶς καὶ γῆν καθυποτάξας,

Βλέπε καλὰ σοφίσματα καὶ λόγους χρησμολόγου.

ὕστερον δὲ στραφήσεται πρὸς πόλιν τὴν ἰδίαν,
καὶ μήπω φθάσας ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τελευτήσει·
ὁ δράκων γὰρ βασιλικὸν τὸν χαρακτῆρα φέρει,
τὸ δὲ στρογγύλιον ὠοῦ δηλοῖ τὸν κόσμον ὅλον,
ἔνθεν ὁ δράκων ἐξελθὼν ἐσκύλευσε τὸν κόσμον,
καὶ βουληθεὶς τοῦ προσελθεῖν ὅθεν αὐτὸς ἐξῆλθεν
οὐ φθάσει· προσευρήσει γὰρ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μόρον,
καθὼς καὶ γόνος οὗτος σός, ὦ Φίλιππε, ποιήσει·
πάντας κατατροπώσειε καὶ γῆν καθυποτάξει,
ἀλλὰ στραφεὶς πρὸς ἴδια, μὴ φθάσας τελευτήσει.«
Οὕτως οὖν κρίναντος καλῶς ὀνειροπόλου ταῦτα
καὶ λύσιν πᾶσαν δεδωκὼς οὗτος αὐτῷ Φιλίππῳ,
χαρίσματα καὶ πάμπολλα δῶρα λαβὼν ἐξῆλθε.
Συντελεσθέντος δὲ καιροῦ τεκεῖν Ὀλυμπιάδα,
ἐκάθισε λοιπὸν αὐτὴ τῷ κυοφόρῳ δίφρῳ,
ὀδύνας ἔχουσα πυκνὰς καὶ πόνους δριμυτάτους·

Ἀλέξανδρον ἐγκυμονεῖ βασίλισσα καὶ βλέπε.

515 ἥν τινα καὶ Νεκτεναβὼ πολλὰ καταθαρρύνων
τοὺς οὐρανίους δρόμους τε καταμετρῶν ἐντέχνως,
ἀπατηλοῖς τοῖς ῥήμασι ταύτην ἐψυχαγώγει
μὴ σπεῦσαι πρὸς τὴν γέννησιν, καὶ συγκλονήσας πάντα
κακῶς στοιχεῖα κοσμικὰ τῇ μαγικῇ δυνάμει,
520 ἐμάνθανε τὰ μέλλοντα πρὸς τούτοις ἐνεστῶτα
καὶ λέγει τάχα πρὸς αὐτήν, »ὦ γύναι, νῦν μὴ τέκῃς·
ὑπερνικήσεις γὰρ αὐτὴ τὴν ἐνεστῶσαν φύσιν·
ἂν γὰρ γεννήσῃς νῦν, λοιπόν, ἔσται σου τὸ παιδίον
ὑπόδουλον, αἰχμάλωτον καὶ παίγνιον ἐν βίῳ.«
525 Αὐτῆς δ' ὑπὸ τῶν ὀδυνῶν ἐνοχλουμένης σφόδρα,
μὴ δυνηθείσης κατασχεῖν τοὺς δριμυτάτους πόνους,
ἔφησεν οὗτος πρὸς αὐτήν, »καρτέρησον ὀλίγον·
ἂν γὰρ κυήσῃς αὖτη νῦν, ἀπρόκοπον καὶ γάλλον
ἔσται τὸ γεννησόμενον, οὔπω καλὸν τῇ γνώσει.«
530 Ταῦτα ληρῶν Νεκτεναβὼ καὶ ταύτην κολακεύων
ἐσπούδαζεν ὁ μάταιος διδάσκων κακοτέχνως
μὴ προϊέναι τάχιστα τὸ βρέφος ἐκ τῆς μήτρας,
ἀλλ' ἐν μαγείᾳ κατασχεῖν τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους.
Τοὺς οὐρανίους δρόμους δὲ πάλιν κατανοήσας
535 αὐτὰ στοιχεῖα κοσμικὰ καταμαθὼν ἐπέγνω,
μεσουρανοῦντα σύμπαντα κόσμον μεγίστῃ τέχνῃ
καὶ λαμπηδόνας παμπολλὰς ἐν πόλῳ κατοπτεύσας,
αὐτοῦ μεσουρανίσαντος ἡλίου κατὰ τέχνην,
τὸ τάχος οὗτος ἔφησεν πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα:
540 »Δὸς πρὸς τὴν γέννησιν φωνήν· τέξεις γὰρ βασιλέα
ἀρτίως κοσμοκράτορα.« Βρυχησαμένη δ' αὕτη
Εὐτύχησεν Ὀλυμπιὰς Ἀλέξανδρον τεκοῦσα.
μείζων βοός, ἐγέννησεν ἄρσεν ἀγαθῇ τύχῃ.
Παιδὸς πεσόντος δ' εἰς τὴν γῆν, μέγιστοι βροντῶν κτύποι
σὺν ἀστραπαῖς γεγόνασι, κρότοι καὶ λαμπηδόνες,
540 ὥστε τὸν κόσμον ξύμπαντα κινεῖσθαι καὶ κλονεῖσθαι.
Πρωΐας οὖν τὸ γεννηθὲν ὁ Φίλιππος ἐμβλέψας
καὶ χαρακτῆρα τὸν αὐτοῦ φησὶν Ὀλυμπιάδι:
»Ἐγὼ μέν, ὦ βασίλισσα, πρὸς ἐμαυτὸν ἐσκόπουν
μήτ' ἀναθρέψαι τὸν αὐτὸν μήτε καλέσαι παῖδα,

550 διὰ τὸ μή μου γέννημα προσεῖναι, καθὼς λέγεις·
ἐπεὶ δὲ τοῦτον καθορῶ θεοῦ σπορὰν ἐπέχειν
ἐκ κοσμικῶν στοιχείων τε τὴν γέννησιν γενέσθαι,
τραφήσεται καὶ παρ' ἡμῶν· εἰς μνήμην δὲ παιδός μου
τοῦ τελευτήσαντος φημὶ πρώτης μου τῆς συζύγου,
555 ὀνομαζέσθ' Ἀλέξανδρος καὶ γνήσιός μου παῖς.»
Οὕτως εἰπόντος τοῦ πατρὸς Φιλίππου περὶ τούτου,
ἔσχε τὴν ἐπιμέλειαν μετὰ τιμῆς τὸ βρέφος·
πολλαὶ δὲ προσηγόρευσαν Μακεδονίαν, Θρᾴκην,
καὶ Πέλλης τὴν περίχωρον αἱ στεφανηφορίαι.
560 Καὶ μὴ βραδύνας ἅπαντα λόγον καὶ σὰς μεγίστους
τὰς ἀκοὰς τὰς θαυμαστὰς πλεῖστον διακρατύνω.
Ἡ τύχη τὸν Ἀλέξανδρον καλῶς ἀναβιβάζει
πρὸς ἡλικίαν ἰσχυρὰν καὶ πάντῃ ῥωμαλέαν·
φέρων δ' ἀνόμοιον αὐτὸν πάνυ τὸν χαρακτῆρα,
565 οὔτε Φιλίππῳ τῷ πατρὶ οὔτε δ' Ὀλυμπιάδι
οὔτε πατρὶ τῷ σπείραντι παρόμοιος ἐδείχθη,
Ἔσχεν ἰδίαν τὴν μορφὴν Ἀλέξανδρος καὶ βλέφον.
ἀλλ' ἔσχεν ἰδιότυπον μορφὴν καὶ χαρακτῆρα.
Εἶχε τὴν χαίτην λέοντος, τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ μᾶλλον
τὸν ἕνα μὲν εἶχε λευκόν, τὸν δ' ἕτερον μελάνουν·
570 ὀδόντας ὡς πασσαλικοὺς ὀξεῖς, δρακοντιαίους·
ὅρμημα τούτου λέοντος ἀγρίου προδεικνύων·
φύσιν γὰρ ἔσχε πρόδηλον, ὁποῖος εἰς τὸ μέλλον
οὗτος ἐπιγενήσεται, πῶς τῆς ἀρχῆς κρατήσει.
Τάξεως οὖν τῆς παιδικῆς παιδαγωγὸς κατέστη
575 ἡ αὐταδέλφη Μέλαντος, Λεκάνθη κεκλημένη,
τῆς δὲ τροφῆς προνοητὴς ὁ Λάκων Λεωνίδης,
γραμμάτων δὲ διδάσκαλος Πέλλαιος Πολυνίκης,
τῆς μουσικῆς ὁ Λεύκιππος, Κύτιος ὁ Λιμναῖος,
Πολέμων Πελοπόννησος αὐτῆς γεωμετρίας,
580 ῥητορικῆς Ἀθήνιος σοφὸς Ἀριστοκλέης,
φιλοσοφίας Μνήσιος μέγας Ἀριστοτέλης,
ὁπλοκτυπίας τε στερρᾶς Λαμψακηνὸς Εὐρώπης.
Λοιπὸν αὐτὸς Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν ἱπποδρόμων
καὶ τῶν ῥηθέντων παιδευθεὶς ἐν πᾶσιν ἦν ἀνδρεῖος.

Ὅπως δὲ τὸ βασίλειον λαβεῖν προσεμελέτα,
ὡς διδασκόμενος αὐτὸς παρὰ Θεοῦ μεγίστου,
ἐν ταύτῃ παίδων τῇ σχολῇ προσαπεδείκνυ τοῦτο·
σχίζων γὰρ παῖδας ἅπαντας ἐντέχνως καὶ πρὸς μάχην
συμμαθητὰς Ἀλέξανδρος καὶ πόλεμον συνάπτων,
αὐτοῖς τοῖς ἡττωμένοις τε κολλώμενος αὐτίκα,
μέχρις αὐτοὶ νικήσωσιν, αὐτοῖς προσεσυμμάχει,
δεικνύων ἅπασι παισὶ τὸ σταθηρὸν τὸ τούτου.
Ὅθεν λοιπὸν Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν ἱπποδρόμων
ἀνέτρεχεν εἰς καμπικόν· ὡς ἄσκημα γὰρ εἶχε
τρέχειν ἀεὶ διὰ παντὸς μεθ' ἵππων θρασυτέρων.

Τὴν Ἀλεξάνδρου παίδευσιν μάθε καὶ τὴν ἀνδρείαν.

Καὶ δὴ μιᾷ τῶν ἡμερῶν φέρουσιν ἱπποφόρβοι
πῶλον παμμεγεθέστατον τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ,
ὃν ἔλεγον Βουκέφαλον, ἐν ὄψει μέγαν πάνυ,
λέγοντες, »τοῦτον εὕρομεν τεχθέντα παρὰ φύσιν
ἐν τοῖς ἱπποφορβίοις σου, κάλλιστον ὑπὲρ πάντας·
ὃν καὶ προσεκομίσαμεν σοί, τῷ δεσπότῃ τούτου.«
Οὗπερ ἰδὼν ὁ βασιλεὺς τὸ μέγεθος καὶ κάλλος,
ἄγαν ὑπερεθαύμασε καὶ κατεπλάγη σφόδρα.
Ὁ πῶλος δὲ κατείχετο τοῖς σιδηροῖς δεσμίοις.
Εἶπον οὖν ἱπποφόρβιοι τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ,
»ἀνθρωποφάγος, βασιλεῦ, πέφυκεν οὗτος ἵππος.«
Ὅπερ ἀκούσας ἔφησεν, ὡς ἐπληρώθη τούτῳ
λόγος ὁ παροιμιακὸς ὃν παλαιοὶ προεῖπον,
ὡς ἔγγιστα τοῦ κρείττονος καὶ τὸ κακὸν ἐφύη·
»Ἐπεὶ δὲ προσηνέγκατε τὸν ἵππον ὥς τι δῶρον,
λήψομαι τοῦτον παρ' ὑμῶν· ὡς θ' οὖν ἀνθρωποφάγον
ἀνήμερον θηρίον τε, κατάκλειστον ποιήσω.«
Τοῦτον λαβὼν ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε γενέσθαι
κάγκελλον μέγαν σιδηροῦν, ἐκεῖ δ' αὐτὸν βαλέσθαι
καὶ μένειν ἀχαλίνωτον, ὡς οὔγγαρον τὸν κύνα.

Τὸν ἵππον τὸν Βουκέφαλον φέρουσι τῷ Φιλίππῳ.

Εἶτα προσέταξεν αὐτοὺς πάντας παρανομοῦντας,
μοιχούς, φονέας, ἀπειθεῖς, λῃστὰς καὶ κακοτρόπους,

οὔστινας νόμος προσφωνεῖ κακίστως ἀποθνήσκειν,
θηρῶν τε παρανάλωμα καὶ βρῶσιν γεγενῆσθαι,
ἵππῳ τῷ κακογνώμονι προσεπιρρίπτειν τούτους.
Γέγονε τοῦτο τάχιον, Φίλιππος καθὼς εἶπε.
Δωδέκατον ἀνύων οὖν Ἀλέξανδρος τὸν χρόνον
ἦν καθοπλίζων ἑαυτὸν πρός τε τὰς παρατάξεις
τῶν στρατευμάτων σὺν πατρὶ καὶ ταῖς δρομαῖς τῶν ἵππων.
Εὑρὼν οὖν Φίλιππος αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐγκαίρως
προσέφησεν, »Ἀλέξανδρε, φιλῶ σου πάντας τρόπους,
στυγῶ δὲ χαρακτῆρα σόν, ὡς οὐ παρόμοιός μοι
τυγχάνεις, ἀλλ' οὐδὲ μητρὶ παρεμφερὴς ὑπάρχεις.«
Ὀλυμπιὰς δ' ἀνέμαθε ταῦτα πρὸς τῶν παρόντων
καὶ ταύτῃ πάντα λυπηρὰ προσεγεγόνει μᾶλλον.
Ὅθεν καὶ τὸν Νεκτεναβὼ καλέσασα καὶ πάλιν
ὡς βοηθὸν προσέφησε, »σκέψαι, προφῆτα, τάχος
ὁμοῦ τ' αὐτῆς τὴν γέννησιν ὁμοίως καὶ Φιλίππου.«
Καὶ θεὶς αὐτὸς τὸν πίνακα κατέβλεπεν ἀστέρας,
τέχνῃ πολλῇ σκεπτόμενος περὶ τοῦ ζητουμένου.
Παρακαθήμενος δ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐκεῖσε,
ἔφησε πρὸς τὸν γόητα, »τούτους οὓς σὺ δεικνύεις
ἀστέρας, οὗτοι φαίνονται τοῖς οὐρανίοις δρόμοις.«
»Ἀλέξανδρε,« προσέφησε Νεκτεναβώ, »καὶ μάλα.«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος, »δύναμαι κατιδέσθαι;«
»Ναί, προσεφώνησεν αὐτός, »ἑσπέρας γενομένης.«
Καὶ τοῦτον ὁ Νεκτεναβὼ λαβὼν τὸ πρὸς ἑσπέραν
βιβλίον τὸ κακότεχνον πόλεως ἔξω φέρει

Ἀλέξανδρον Νεκτεναβὼ δεικνύει τοὺς ἀστέρας.

πρὸς τόπους ἐρημίους τε, καὶ βλέπων οὗτος πόλον
ἡρμήνευεν Ἀλέξανδρον ἀστέρας οὐρανίους.
Αὐτὸς δὲ χεῖρα γόητος Ἀλέξανδρος βαστάζων
ἐπί τινα κρημνὸν αὐτὸν καὶ βόθυνον εἰσφέρει,
καὶ τοῦτον κατὰ πρόσωπον ὤθησε πρὸς τὸ χάος.
Νεκτεναβὼ δὲ τὴν πληγὴν θανάσιμον λαμβάνει
σαυτοῦ καταμεμφόμενος δυστυχεστέραν τύχην·
εἶτα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, »οἴμοι,« φησίν, ὦ τέκνον,
τί δαὶ καὶ τὶ βουλόμενος ἔκτεινας σὸν πατέρα;«

Πρὸς ὃν εἶπεν Ἀλέξανδρος, »σαυτὸν σὺ καταμέμφου,
πῶς μὴ γινώσκων τὰ πρὸς γῆν τὰ πρὸς τὸν πόλον ἔγνως;«
655 Ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἔφησε, »καλῶς εἶπας, ὦ τέκνον·
ἀλλ' ἄνδρα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς οὐκ ἔστιν ἐκνικῆσαι
τὴν εἱμαρμένης γένεσιν καὶ μοῖραν τὴν τῆς τύχης·
ἐγὼ δ' αὐτὸς Νεκτεναβὼ κακῶς ἐμωρολόγουν·

Εἰς βόθυνον Νεκτεναβὼ παρ' Ἀλεξάνδρου πίπτει.

»ἔγνων ἀπὸ μαθήματος, ὡς παρὰ τοῦ γνησίου
Ἀπέθανε Νεκτεναβὼ σὺν μαγικῇ τῇ τέχνῃ.
660 τέκνου μου μέλλω τελευτᾶν θανάτῳ πικροτάτῳ·
οὐκ ἠδυνήθην δὲ φυγεῖν τὴν εἱμαρμένης μοῖραν,
ἀλλ' ὑπὸ σοῦ τοῦ τέκνου μου κακίστως ἀνῃρέθην.«
Προσέφησεν Ἀλέξανδρος, »ἐγὼ λοιπὸν υἱός σου;«
Καὶ τότε διηγήσατο Νεκτεναβὼ τὸ πρᾶγμα,
665 τὴν ἐν Αἰγύπτῳ πρότερον μεγίστην βασιλείαν,
εἶτα καὶ τὴν φυγὴν αὐτοῦ καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα
ἄφιξιν, σκέψιν τὴν αὐτοῦ, καὶ πῶς ἐμίγη ταύτῃ
Ἄμμωνος σχήματι θεοῦ, καὶ πῶς οὗτος ἐτέχθη,
καὶ ταῦτ' εἰπὼν παρέδωκε Νεκτεναβὼ τὸ πνεῦμα.
670 Ἀκούσας οὖν Ἀλέξανδρος πάντα τὰ γεγονότα
καὶ πῶς ἐφόνευσεν αὐτὸς τὸν ἴδιον πατέρα,
προσεμαλάχθη τὴν ψυχήν, καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ βόθρου
ἀνήνεγκε καὶ τοῦ κρημνοῦ, μήπως θηρίων βρῶμα
ὁ τλῆπαθὴς γενήσεται, κείμενος πρὸς τὸ χάσμα.
675 Ὁ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπιθεὶς τοῦτον πρὸς τὴν μητέρα
τάχιστα φέρει τὴν αὐτοῦ· ἥτις ἰδοῦσα τοῦτον,
»τί τοῦτο, τέκνον;« ἔφησεν, ὁ δὲ προσαπεκρίθη·
»Ὁ μὲν Αἰνείας ἔγωγε βαστάζω τὸν Ἀγχίσην.«
Εἶπε δ' Ἀλέξανδρος αὐτῇ λεπτομερῶς τὰ πάντα,

Αἰγύπτιος Νεκτεναβὼ θαπτεται πρὸς Ἑλλάδα,
καὶ πρὸς τὴν Αἴγυπτον αὐτὴν Ἀλέξανδρος ἐτάφη.

680 τὰ παρὰ τοῦ Νεκτεναβὼ πρὸς τοῦτον λαληθέντα.
Ἡ δὲ πάνυ θαυμάσασα σαυτὴν κατελοιδόρει
ὡς πλανηθεῖσα παρ' αὐτοῦ κακίσταις γοητείαις

v. 678. W. ὁ νεανίας.

καὶ μαγκανείαις ταῖς πολλαῖς καὶ μοιχευθεῖσα τούτῳ.
Εἶθ' οὕτως ἔθαψεν αὐτὸν ἐντίμως εἰς Ἑλλάδα,
685 πατέρα νομιζόμενον αὐτὸν ὡς Ἀλεξάνδρου,
καὶ κατατίθησιν αὐτὸν ἐν μνήματι μεγίστῳ.
Ἐπὶ δὲ τούτοις γέγονε ξένον προνοίας πρᾶγμα.
Αἰγύπτιος Νεκτεναβὼ καὶ βασιλεὺς ὑπάρχων
εἰς τὴν Ἑλλάδα θάπτεται πρὸς γῆν Μακεδονίας·
690 ὁ Μακεδὼν δ' Ἀλέξανδρος ὢν ἐκ Μακεδονίας
εἰς γῆν Αἰγύπτου θάπτεται τῇ τοῦ τοκέως χώρᾳ.
Ἐλθὼν οὖν Φίλιππος λοιπὸν ἐκ τῆς ἀποδημίας
ἀπῆλθε τάχος εἰς Δελφοὺς τοῦ χρησμοδοτηθῆναι,
τίς βασιλεύσει μετ' αὐτόν, τὶς Μακεδόνων ἄρξει.
695 Ἡ δὲ Πυθία τῶν Δελφῶν νάματος Κασταλίου
προσγευσαμένη τὸν χρησμὸν φωνεῖ διὰ χθονίου·
»Ἑλλάδος ἄναξ Φίλιππε, καὶ γῆς ἐκείνης ἄρξει
καὶ βασιλεὺς γενήσεται πάσης τῆς οἰκουμένης
καὶ δόρατι τροπώσεται πάντας τοὺς ἐναντίους,
700 ὅστις αὐτὸν Βουκέφαλον τὸν ἵππον διοδεύσει,
ἐπάνω προσκαθήμενος χωρὶς τῶν γαλινίων.«
Ἵππος γὰρ ὁ Βουκέφαλος ἔσχε τὴν κλῆσιν οὕτως:
Βοὸς ὁμοίαν κεφαλὴν ἐν τῷ μηρῷ κατεῖχε.
Χρησμὸν οὖν Φίλιππος μαθὼν ἔλεγεν Ἡρακλέα,
705 τὸν ἥρωα τὸν δυνατὸν τοῦτον ἐξεγερθέντα
εἰς ἵππον τὸν Βουκέφαλον μόγις ἐπικαθίσαι.
Ἀριστοτέλει δὲ συνὼν Ἀλέξανδρος ἦν μᾶλλον

Ὅρα καλλίστην παίδευσιν καὶ γνῶσιν Ἀλεξάνδρου.

φιλοσοφίαν ἐξασκῶν καὶ παίδευσιν γραμμάτων;
ὃς κατὰ τύχην ἐφευρὼν αὐτὸν Ἀριστοτέλην
710 πάντας αὐτοὺς διδάσκοντα τοὺς παῖδας βασιλέων,
συνήθως κατησπάσατο, »χαίροις, Ἀριστοτέλη.«
Τοῦτον δὲ πάλιν ἔφησεν Ἀριστοτέλης, »χαίροις,
καὶ σύ, χρηστὸν μειράκιον, Ἀλέξανδρε φρενήρη.«
Ἀριστοτέλης οὖν αὐτὸν ἀφεὶς πρὸς τὸν Ὀμίθραν
715 »τί μοι διδοῖς,« προσέφησεν, »εἰ σὺ τὴν βασιλείαν
κληρονομίσῃς τοῦ πατρὸς μετὰ τὸν τούτου μόρον;
ἐπεὶ πολλὴν ὑπεροχὴν παρὰ τοὺς πάντας ἔχεις.«

Ὀμίθρας, »καταστήσω σε διοικητήν,« προσεῖπεν.
Ἀριστοτέλης πάλιν δὲ πρὸς τὸν Καλλίκλην ἔφη:
»Καὶ σύ, Καλλίκλη, πρὸς ἐμὲ τί βούλει τοῦ διδόναι;«
Ἀντέφησεν αὐτὸς αὐτῷ, »σύνδειπνόν σε ποιήσω
καὶ βασιλείας σύμβουλον καὶ κύριον ἐν πᾶσι.«
Πρὸς δὲ Παρίφρην ἔλεγεν αὐτὸς Ἀριστοτέλης,
»τί μοι κ' αὐτὸς χαρίσειας, ἐάνπερ δόξης τύχῃς;«
Ὃς πρὸς αὐτὸν ἀντέφησε διδόναι πλεῖστα δῶρα.
Εἶτα πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον εἶπεν Ἀριστοτέλης:
»Ἀλέξανδρε, τί δὲ καὶ σύ;« Τούτῳ δ' ἀνταπεκρίθη,
»οὐκ ἔχω σήμερον αὐτὸς ἐνέχυρόν σοι δοῦναι
περὶ τῆς αὔριον αὐτῆς ἢ περὶ τῶν μελλόντων.
Ἂν γὰρ ἐγώ, φιλόσοφε, λάβω τὴν βασιλείαν,
δώσω σοι πρέπον τοῦ καιροῦ χάρισμα καὶ τῆς ὥρας.«
Ἀριστοτέλης εἴρηκε, »χαίροις σύ, κοσμοκράτορ·
αὐτὸς γενήσῃ βασιλεὺς μέγιστος παρὰ πάντας.«

42. Ἀλέξανδρος καθημεροῖ Βουκέφαλον τὸν ἵππον.

Ἀλέξανδρος οὖν ἐξ αὐτῶν καὶ πάντων ἠγαπᾶτο
ὡς ἔχων ἀνδρὸς φρόνησιν καὶ τόλμημα γενναῖον.
Ὁ δὲ πατήρ γε Φίλιππος ηὐφραίνετο σὺν τούτοις,
δρῶν τὸ φρόνημα παιδὸς κάλλιστον, ῥωμαλέον,
μὴ φέρων τούτου δὲ μορφὴν ἦν ἐν ἀμφιβολίᾳ.
Ἀλέξανδρος γενόμενος ἐτῶν δεκατεσσάρων,
ἐκεῖ δὲ διερχόμενος τῷ τόπῳ τοῦ καγκέλλου,
ὅπου βουκέφαλος αὐτὸς ἵππος ἦν κεκλεισμένος,
ἤκουσεν ἄφνω φοβερὸν χρεμετισμὸν τὸν τούτου·
ὃς ἐπηρώτησεν αὐτοῖς ἱπποφορβίοις οὗτος,
»τίς οὗτος ὁ χρεμετισμός;« Καὶ λέγει Πτολεμαῖος,
φέρων ὁ κόμητος ἀρχήν, »Βουκέφαλος ἦν ἵππος,
ὃν ὁ πατήρ σου, δέσποτα, κατέκλεισεν ἐνταῦθα,
ὥσπερ θηρίον τὸν αὐτὸν δεινόν, ἀνθρωποφάγον.«
Ὁ δ' ἵππος πάλιν τῆς φωνῆς ἀκούσας Ἀλεξάνδρου
δεύτερον ἐχρεμέτισεν οὐ φοβερόν, ὡς πάλαι,
ἀλλ' ἥμερον καὶ λυγηρὸν καὶ ταπεινὸν καὶ πρᾶον.
Ὡς οὖν αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἤγγισε τῷ καγκέλλῳ,
εὐθέως ἵππος τάχιστα τοὺς ἐμπροσθίους πόδας

ἔτεινε πρὸς Ἀλέξανδρον, χαλῶν αὐτῷ καὶ γλῶσσαν,
δεικνύων τούτῳ δουλικὴν σχέσιν καθὰ δεσπότῃ·
ὅστις Ἀλέξανδρος ἰδὼν εὐγνωμοσύνην ἵππου,
ἔμπροσθεν τούτου λείψανα βιοθανῶν ἀνθρώπων
ἐλεεινῶς προσκείμενα, ἐκέλευσεν ἀνοῖξαι
φορβίοις τοῖς φυλάσσουσι τὸ κάγκελλον αὐτίκα,
ἵππου τ' αὐτὸς δραξάμενος τοῦ τένοντος τὸ τάχος
ἥμερον ἐναπέδειξε τοῦτον τὸν πρώην θῆρα,

43. Ἀλέξανδρος κατέτρεχε μεθ' ἵππου θρασυτέρως.

καθομαλίζων τῇ χειρὶ τούτου πᾶν τὸ σαρκίον.
Εἶτα προσέταξεν αὐτὸς ἔξω γενέσθαι τοῦτον,
ᾧ καὶ προσεπικαθεσθεὶς μέσον τῆς λεωφόρου,
μὴ φέροντα τὸν χαλινὸν ἔτρεχεν ἀκινδύνως.
Δραμὼν δέ τις ἀπήγγειλε Φιλίππῳ τὰ πραχθέντα,
ἵππου τὴν ἡμερότητα καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην.
Ὃς τὸν χρησμὸν ἐπιμνησθεὶς τὸν ἐν Δελφοῖς πυθίᾳ
ὁ Φίλιππος Ἀλέξανδρον καθυπαντᾷ ταχίστως
καὶ τοῦτον ἀσπασάμενος μεθ' ἡδονῆς ἐβόα,
»χαίροις, τέκνον Ἀλέξανδρε, σὺ γὰρ εἶ κοσμοκράτωρ.«
Ὅθεν κἀκ τούτου Φίλιππος ἔφερεν εὐθυμίαν,
ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ παιδὶ χρηστὰς ἐλπίδας ἔχων.

44. Τοῦ Βουκεφάλου σύμπασαν μάθε τὴν ἱστορίαν·
ὡς ἵππος ἦν ἀτίθασσος ἀνθρώπους κατεσθίων,
μόνῳ τῷ Μακεδόνι δ' οὖν ὑπείκων Ἀλεξάνδρῳ·
τὴν Βουκεφάλου κλῆσιν δέ τοιουτοτρόπως ἔχει·
βοὸς γὰρ εἶχε κεφαλὴν ἐν τῷ μηρῷ σφραγίδα,
οὐ μὴν βοὸς ἐκέκτητο κεφάλιον καὶ κέρας.

Εἶθ' οὕτως γοῦν Ἀλέξανδρος εὐκαίριαν εὑρήσας

45. Ἐζήτησεν Ἀλέξανδρος ἐλθεῖν εἰς τὸν ἀγῶνα.

Φίλιππον κατησπάσατο λέξας πρὸς τοῦτον ταῦτα:
»Τῇ σῇ κελεύσει δέομαι, πάτερ, ἐλθεῖν εἰς Πίσσας.«
Καί τί, »φησίν ὁ Φίλιππος,« »θεάσασθαι σὺ θέλεις
τὸν ἰσχυρὸν καὶ μέγιστον ἆθλον τῶν Ὀλυμπίων;«
»Οὐχί, πάτερ,« αὐτός φησίν, »ἀλλ' ἀγωνίσασθαί με.«
»Οὔπω,« φησίν, »Ἀλέξανδρε, μεμάθηκάς τι τούτων,

780 καὶ πῶς αὐτὸς ἐπιθυμεῖς ἐλθεῖν εἰς τὸν ἀγῶνα;
μεῖραξ γὰρ εἶ νεώτερος, καὶ τὴν τῶν Ὀλυμπίων
πάλην τε καὶ παγκράτιον οὐ δύνῃ μαχεσθῆναι.«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος, »τῇ τῶν θεῶν προνοίᾳ
πρὸς ἁρματηλατῆσαί με καθόπλισον εὐχαῖς σου.«
785 Εἶπε δ' ὁ Φίλιππος, »ἐγὼ πρόνοιάν σου ποιήσω·
σὺ δὲ σαυτὸν ἐπιμελῶς γύμναζε καθεκάστην·
ὁ γὰρ ἀγών, Ἀλέξανδρε, περιφανὴς καὶ μέγας·
ἐκ δὲ τῶν ἵππων τῶν ἐμῶν τοὺς κρείττονάς σοι δώσω,
ἐπιτηδείους καὶ καλοὺς καὶ δυνατοὺς εἰς πάλην.«
790 »Λάβω καὶ τὸν βουκέφαλον· πορεύσομαι σὺν τούτοις.«
Καταφιλήσας οὖν αὐτὸν ὁ Φίλιππος αὐτίκα
καὶ προθυμίαν τὴν αὐτοῦ θαυμάσας εἶπε τούτῳ,
»εἰ βούλει, τέκνον, ἄπελθε· θέλησιν σὴν ἐκπλήρου.«
Ὅθεν Ἀλέξανδρος ταχὺ φθάσας εἰς τὸν λιμένα,
795 σύν τε τοῖς ἵπποις τοῖς αὐτοῦ κατασκευῇ τε πάσῃ,
φίλῳ τῷ Ἡφαιστίωνι πάνυ τῷ καλλιστάτῳ
προσέταξε νῆα καινὴν προσκατασκευασθῆναι·

46. Ἀλέξανδρος ἐπέρασε πρὸς χώραν τῶν Πισσαίων.

ἧς γενομένης ἐν αὐτῇ σὺν ἅπασιν εἰσέδυ.
Καὶ πλεύσας οὗτος μετ' αὐτῶν πέραθεν προσωρμήθη
800 καὶ φθάσας πρὸς τὴν Ἦλιδα εἰς χώραν τῶν Πισσαίων
παρά τε φίλων τῶν αὐτοῦ καλλίστως ἐξενίσθη·
οὗτος δὲ πρόνοιαν πολλὴν ἵππων καὶ θεραπόντων
προσέταξε γενήσεσθαι· συνάμα φίλῳ δ' οὗτος
Ἡφαιστιαίωνι καλῷ πρὸς θεωρίαν ἦλθε.
805 Κατά-γε τύχην συναντᾷ Νικόλαον ἐκεῖνον,
ἄνδρα θαυμασιώτατον, μέγαν ἐν ἡλικίᾳ,
ὑπέρογκον, περιφανῆ πάντῃ καὶ ῥωμαλέον,
Ἀκαρνιαίων ἄνακτος γνήσιον ὄντα παῖδα,
πλούτῳ πολλῷ ῥεμβόμενον καὶ σώματος τῇ ῥώμῃ,
810 τῆς ἁρματηλασίας τε τέχνῃ κατεπηρμένον.
Καὶ λέγει πρὸς Ἀλέξανδρον, »ὦ μειρακίσκε, χαίροις·
ἐφ' ὃ γὰρ πάρει, λέξον μοι, καὶ τίς ὑπάρχεις φράσον.«
Προσέφησεν Ἀλέξανδρος, »ὅστις εἶ σύ, προσχαίροις.

811. ἠσπάσατο τὸν Ἀλέξανδρον ἅμα ἐπὶ τῇ παρείᾳ δεξιᾷ μαθεῖν πῶς A

πόθεν οὖν πέφυκας αὐτός; κλῆσιν δὲ τίνα φέρεις;
815 ἐκεῖνος πάλιν ἔφησε, »Νικόλαος καλοῦμαι,
ἄνακτος γόνος θαυμαστοῦ Καρναίων Ἀριδαίου.«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος πρὸς τοῦτον, »μὴ γαυρίᾳ,
Νικόλαε, τῇ δόξῃ σου καὶ σώματος τῇ ῥώμῃ.
ἕξεις γὰρ αὔριον ζωὴν ἱκανωτέραν μᾶλλον.
820 ἡ τύχη τρέπει τάχιστα κάτω τοὺς ἐπηρμένους,
μὴ φέρουσα τὸ στάσιμον· καὶ πρόσχες σὺ τὸ μέλλον.«
Ὁ δὲ Νικόλαος αὐτῷ, »καλῶς μὲν λέγεις,« ἔφη,
»ἀλλ' ὅμως σὺ τί πρὸς ἡμᾶς εἰσῆλθες καὶ τί βούλῃ;
προσαγωνίσασθαι λοιπὸν ἢ θεατὴς γενέσθαι;
825 ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ὡς εἶ παιδίον τοῦ Φιλίππου.«

47. Οἱ πρὸς Ἀλέξανδρον δεινοὶ λόγοι τοῦ Νικολάου.

Αὐτὸς δ' εἶπεν, »ἐλήλυθα τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα

48 Ἔπτυσεν οὖν Νικόλαος πρόσωπον Ἀλεξάνδρου.

ἀρίστως ἀγωνίσασθαι· καὶ μή μου καταφρόνει,
εἰ καὶ μικρός σοι φαίνομαι πρὸς θεωρίαν μᾶλλον.«
Ὁ δὲ Νικόλαός φησι, »φαίνῃ σὺ μαντομάχος,
830 ἔοικας σὺ καὶ παλαιστής, ἀλλ' οὐχ ἁρματηλάτης.«
Προσέφησεν Ἀλέξανδρος, »ἁρματηλάτης πέλω.«
Ὅθεν καὶ χόλου προσπλησθεὶς Νικόλαος αὐτίκα
τῆς ἡλικίας τε μικρὸν τούτου καταφρονήσας,
ἔχυμα τούτου δὲ ψυχῆς μήπω μαθὼν ἐκ λόγων
835 πρὸς Ἀλεξάνδρου πρόσωπον ἐνέπτυσε κακίστως
»μή σοι καλὸν προσγένοιτο τὸ βουλητόν« προσφήσας.
Εἶτα στραφεὶς Νικόλαος ἔφη πρὸς τοὺς ἰδίους,
»τὸ Πίσσαιον ἀγώνισμα βλέπετε ποῦ κατῆλθεν;«
Ὅθεν λοιπὸν Ἀλέξανδρος ὢν ἀναδιδαγμένος
840 παρά τε φύσεως αὐτῆς κρατεῖν ὀργῆς θυμοῦ τε
τὸν σίελον τῆς ὕβρεως ταχίστως ἐκσφογγίσας
καὶ μειδιάσας τὸ δοκεῖν φησὶ τῷ Νικολάῳ,
»Νικόλαε, θανάσιμον ὅρκον ἐξόμνυμί σοι
σπόρον ἁγνὸν ἐμοῦ πατρός, γαστέραν ἱεράν δε
845 μητρὸς ἐμὲ βαστάσασαν, ἀγῶνα σὺν σοὶ στήσας

v. 841. W. τὸν ὕελον.

νικήσω πρὸς τὴν αὔριον, σήν δε πατρίδα μᾶλλον
Ἀκαρνιαίων πορευθεὶς δόρατι λάβω ταύτην.«
Καὶ μεθ' ἡμέρας δέ τινας ἐπέστη τῶν ἀγώνων,
αὐτῶν τῶν ἄθλων ὁ καιρός, μεγίστη προθεσμία.
Εἰσῆλθον ἀγωνίσασθαι τὸν ἀριθμὸν ἐννέα,
ἐξ ὧν ἦσαν οἱ τέσσαρες υἱοὶ τῶν βασιλέων,
πρῶτος αὐτὸς Νικόλαος υἱὸς Ἀκαρνιαίου,
Ξανθίας ὁ Βοιώτιος, Κορίνθιος ὁ Κίμων,
καὶ τέταρτος Ἀλέξανδρος, ὁ παῖς τοῦ Μακεδόνος.
Ὅρκον αὐτὸς Ἀλέξανδρος φέρει τῷ Νικολάῳ
Ἕτεροι δ' ἦσαν σατραπῶν καὶ ἡγεμόνων παῖδες·
Ὁρᾶς τοὺς νέους, θεατά; βλέψον οὖν σὺ τὸ τέλος.
ἐτέθη κάλπις ἱερὰ καὶ κλῆρος τοῖς ἀνδράσι·
ἡ τύχη τὸν Νικόλαον ἐν τοῖς πρωτείοις ἄγει,
Ξανθίαν τὸν Βοιώτιον δεύτερον ἐπιγράφει,
τρίτον αὐτὸν Κορίνθιον τὸν Κίμωνα προσφέρει,
τέταρτον τὸν Κλειτόμαχον καὶ πέμπτον Ἀριστίππην,
ἕκτον τὸν Φωκαέϊνον, ἕβδομον τὸν Κημαῖον,
ὄγδοον τὸν Ἀλέξανδρον, ἔνατον Κιτομάχον·
μεθ' ὅπλων πάντες ἔστησαν σὺν ἅρμασι τοῖς τούτων.
Τῶν ἵππων οὖν ἡ τάβλωσις ἐξῆλθε παραυτίκα·
ἱππιχνευτὴς καθέστηκεν, ἠνοίχθησαν αἱ πύλαι,
οἱ νέοι προσεπήδησαν ὁρμήματι καλλίστῳ·
ὡς δὲ τὸν πρῶτον, δεύτερον ὁμοῦ δὲ καὶ τὸν τρίτον
καμπτῆρα προσετέλεσαν, οἱ μὲν αὐτῶν τῶν ἵππων
λιποψυχούντων ὕστεροι γεγόνασι τῶν ἄλλων,
τέταρτος δ' ἦν Ἀλέξανδρος κατόπισθεν ἐλαύνων,
ἀκόλουθος Νικόλαος μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους,
θέλων αὐτὸν Ἀλέξανδρον δολίως ἀναιρῆσαι·
ἦν δ' Ἀριδαῖος ὁ πατὴρ αὐτοῦ τοῦ Νικολάου
παρὰ Φιλίππου πρότερον σφαγεὶς ἐν τῷ πολέμῳ,
καὶ τοῦτο γνοὺς Ἀλέξανδρος ἔπραξεν ὡς φρενήρης
παραχωρεῖν Νικόλαον ἔμπροσθεν κατατρέχειν.
Καὶ τρέχων οὗτος ἔμπροσθεν, θέλων στεφανωθῆναι,
κατόπισθεν Ἀλέξανδρος κατέτρεχε θρασέως.

v. 856. W. κάρπις.

Ὡς οὖν ταχίστως ἤλαυνον μέχρι καμπτήρων δύω,
ἐκύρτανε Νικόλαος Ἀλέξανδρον διφρεῦσαι.
Ξανθίας δὲ κατέμπροσθεν ὢν συσκευὴν ἐποίει,
ὅπως ἐλθὼν Ἀλέξανδρος ἐν ταύτῃ καταπέσῃ.
Ἔνθεν αὐτὸς Νικόλαος ὄπισθεν ἐπιβλέπων
ἔτυπτε κατὰ πρόσωπον βουκέφαλον τὸν ἵππον·
καὶ τοῦ Ξανθίου τρέχοντος ἔμπροσθεν Νικολάου
ἵππος ὁ δεξιώτατος ὁ τούτου σκονδυλίζει·
ὅλον γοῦν ἅρμα σὺν αὐτῷ τάχιστα καταπίπτει.
Ἔρχεται καὶ Νικόλαος ἐπάνω τοῦ Ξανθίου,
κατ' Ἀλεξάνδρου πρόσωπον πρόσωπον φέρων οὗτος·
ἅρμα δὲ τούτου σὺν αὐτῷ κακίστως καταπίπτει.
Ἐδήχθη γὰρ Νικόλαος παρὰ τοῦ βουκεφάλου·
καὶ βρύξας οὖν Ἀλέξανδρος σὺν ἅρματι τῷ τούτου,
ἅρμα δὲ τὸ καταπεσὸν τοῦ Νικολάου φθάσας
ἐπιλαμβάνεται στερρῶς τῶν ὄπισθεν ἀξόνων,
καὶ ῥίπτει τοῦτο κατὰ γῆς σὺν γαύρῳ Νικολάῳ,
καὶ τελευτᾷ Νικόλαος ἐκεῖσε παραυτίκα.
Ὅθεν δραμὼν Ἀλέξανδρος ἐστεφανώθη μόνος·
ἐν ἅπασι δὲ θόρυβος καὶ θροῦς προσεγεγόνει.
Ἔρχεται γοῦν Ἀλέξανδρος πρὸς Δίαν λαβεῖν στέφος.
Πρὸς δὲ τὸν τελευτήσαντα φησὶν ἡ παροιμία,
Τὸν κότινον τὸν στέφανον Ἀλέξανδρος ἐστέφθη.
»ὃς ἄλλῳ τεύχει τὰ κακά, ταὐτῷ μᾶλλον σκευάζει.«
Ἔρχεται γοῦν Ἀλέξανδρος καταστεφανωμένος
τὸν κότινον τὸν στέφανον πρὸς Ὀλυμπίαν Δία.
Ὁ δὲ διάκονος Διὸς ἔφησεν Ἀλεξάνδρῳ,
»Ὀλύμπιος, Ἀλέξανδρε, Ζεύς σοι προσαγορεύει
καὶ Φοῖβος ὁ σεβάσμιος, ὥσπερ σὺ τὸν ἀγῶνα
τὸν τῶν Πισσαίων ἥττησας, οὕτω πολλοὺς πολέμους
νικήσεις ἀνδρικώτατα καὶ βασιλεὺς γενήσῃ·
λαβὼν οὖν στέφος παρ' ἐμοῦ χαίρων ἄπιθι τάχει,
ἔκδικος σὺ καὶ τιμωρὸς πατρὸς μητρὸς γενέσθαι.«
Ἀλέξανδρος δὲ τὸν χρησμὸν ἀκούσας ὑπεξῄει·
οἱ δὲ Πισσαῖοι πλέξαντες ὕμνον αὐτῷ προσεῖπον,

»Φίλιππε, τέρπου, χόρευε, σὺν τῇ συζύγῳ χαῖρε·
ὁ τοκετὸς Ἀλέξανδρος εὐτύχησεν ἐς ἄκρον·
εὐφραίνου τοίνυν, ἡ πατρὶς τῶν Μακεδόνων αὕτη·
στεῖλον αὐτὸν καὶ πρὸς ἐχθροὺς κάλλιστον νικηφόρον.
Χαίροις λοιπόν, Ἀλέξανδρε, χαίροις ὁ κοσμοκράτωρ.«
Ἔνθεν Ἀλέξανδρος λαβὼν τὴν κληδονίδα ταύτην
νικηφορῶν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν·
εὗρε δὲ τούτου τιθηνὸν ἀπόβλητον κακίστως
παρὰ Φιλίππου τοῦ πατρός, αὐτὸν δὲ Κλεοπάτραν
τὴν τοῦ Λυσίου γήμαντα καὶ γάμους ἐκτελοῦντα.
Τὸν στέφανον δ' Ἀλέξανδρος φορῶν αὐτὸν τῆς νίκης
εἰσῆλθε πρὸς τὸν Φίλιππον καθήμενον ἐν γάμοις
καὶ λέγει, »πάτερ, δέξαι μου τὸν στέφανον τῆς νίκης
τὸν ἐκ πολλῶν ἱδρώτων μου καλῶς ἐμοὶ τεθέντα
παρὰ Διὸς αὐτοῦ θεοῦ καὶ Φοίβου σεβασμίου·
μητέρα δέ γε τὴν ἐμὴν ὅταν πρὸς ἄνδρα δώσω,

53. *Φίλιππος σύνευνον ἀφεὶς ἔλαβε Κλεοπάτραν.*

σχῶ σοι τῷ τότε σύνδειπνον καὶ γάμους ἐκτελέσω.«

54. *Ἐκάθισεν Ἀλέξανδρος ἐν γάμοις τοῦ Φιλίππου.*

Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος, ἄντικρυς ἀνεκλήθη
Φιλίππου γελωτοποιός, φορῶν τὸ μέγα στέφος·
ἐτρύχετο δ' ὁ Φίλιππος τοῖς λόγοις Ἀλεξάνδρου.
Ὧν οὖν Λυσίας σύνδειπνος ἔφησε τῷ Φιλίππῳ,
»Φίλιππε, πάντων πόλεων δυνάστα, νῦν τελοῦμεν
εἰς Κλεοπάτραν ἀδελφὴν σοὶ τῷ μεγίστῳ γάμους,
ἐξ ἧς γνησίους παῖδας σὺ γεννήσεις ἀμοιχεύτους,
σὸν χαρακτῆρα φέροντας καὶ σὴν μορφὴν ὁμοίως.«
Ἀκούσας δ' οὖν Ἀλέξανδρος ὀργίζεται τὸ τάχος,
ἣν δὲ κατεῖχε τῇ χειρὶ κύλικα πρὸς Λυσίαν
ἀνιλεῶς προσέρριψε, κρούσας κατὰ κροτάφου,
καὶ τοῦτον αὖθις ἀναιρεῖ καὶ θανατοῖ κακίστως.

55. *Οὐκ ἔφερεν Ἀλέξανδρος τὰς ὕβρεις τοῦ Λυσίου.*

Ὅπερ ἰδὼν ὁ Φίλιππος ἀνίσταται ξιφήρης,

56. *Ἀλέξανδρος ἐφόνευσε Λυσίαν ἐν τοῖς γάμοις.*

ἐρχόμενος μετὰ θυμοῦ πλείστου κατ' Ἀλέξανδρου.
Συμπίπτει δ' οὗτος σκελισθεὶς ἐπὶ τῆς κλιτηρίας·
ὃς καὶ τὰ γόνατα πληγεὶς ἔπεσε παραυτίκα.
Εἶπε δ' Ἀλέξανδρος αὐτῷ, »σπεύδων σὺ τὴν Ἀσίαν
καὶ τὴν Εὐρώπην κατασχεῖν καὶ ταύτας καταστρέψαι,
οὐκ ἠδυνήθης, Φίλιππε, καὶ νῦν ἐμοὶ τὸ ξίφος
ἀδίκως ἐξεγύμνωσας ἀνιλεῶς φονεῦσαι;«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἀφήρπασε τὸ ξίφος
αὐτοῦ Φιλίππου τοῦ πατρὸς καὶ πάντας τοὺς ἐκεῖσε
ἡμισφαγεῖς ἐποίησε φημὶ τοὺς κεκλημένους.
Καὶ ἦν ἰδεῖν μάχην ἐκεῖ Λαπίθων καὶ Κενταύρων
ἐγγινομένην γάμοις τε τοῖς ἐπὶ Πειριθόου.
Οἱ μὲν γὰρ ἔφευγον ταχὺ κλιτῆρα προσαφέντες,
τραπέζας πάλιν δ' ἕτεροι καθήρπασαν ὡς ὅπλα,
ἄλλοι δ' εἰς τόπους σκοτεινοὺς τῷ φόβῳ προσεχώρουν,
ὥστε κ' αὐτὸν προσθεωρεῖν μέγιστον Ὀδυσσέα
τὸν δυνατῶς φονεύσαντα μνηστῆρας Πηνελόπης.

22. *Τὴν ἀδελφὴν Λυσίου δέ, νύμφην τὴν Κλεοπάτραν*
φυγάδ' ἀπεκατέστησεν ἀτίμως πολλῷ τάχει.
Τὸν δὲ πατέρα Φίλιππον λαβόντες δορυφόροι
πρός τε τὴν κλίνην τὴν αὐτοῦ κατακλινοῦσι τοῦτον,
κακῶς ἐσχάτως πνέοντα τῇ τῶν σκελῶν συνθλάσει.
Εἰσάγει δ' οὖν Ἀλέξανδρος ἐν βασιλείοις δόμοις
Ὀλυμπιάδα τὴν αὐτοῦ μητέρα τιμῇ πλείστῃ,
αὐτῆς τῶν γάμων ἔκδικος οὗτος γεγενημένος.

Μετά τινας ἡμέρας δὲ πάλιν πρὸς τὸν πατέρα

57. *Φέρει μητέρ' Ἀλέξανδρος τὸ τάχος ἀνακτόροις.*

ἐπανελθὼν Ἀλέξανδρος, καθίσας προσεφώνει,

58. *Αὐτὸν πατέρα Φίλιππον πείθει καλοῖς ἐν λόγοις.*

»οὔπω πατέρα σε καλῶ, Φίλιππε μᾶλλον, χαίροις·
καὶ γὰρ οὐ βούλει σὺ πατὴρ ἐμὸς περιχεχλῆσθαι·
ἦλθον λοιπὸν οὐχ ὡς υἱός, ἀλλ' ὡς μεσίτης πάντων
τῶν γενομένων παρὰ σοῦ κακίστως καὶ πραχθέντων
πρός τε τὴν σὴν ὁμόζυγα, ταύτην ἐμὴν μητέρα·
τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν Ἀλέξανδρος, εἰπέ μοι,

975 αὐτὸν Λυσίαν ἀνελὼν ἐν μέσῳ τοῦ κλιτῆρος,
ἐμὲ προσατιμάσαντα λόγοις τοῖς ἀπρεπέσιν;
σὺ δὲ καλῶς ἐποίησας ἐπαναστὰς σῷ τέκνῳ,
φέρων τὸ ξίφος κατ' ἐμοῦ, θέλων ἐμὲ φονεῦσαι;
καίτοι μηδὲν ἀδικηθεὶς παρὰ τῆς ὁμοζύγου,
980 μητρὸς ἐμῆς, ἠθέλησας ἑτέραν προσλαβέσθαι;
ἀνάστα, περὶ σεαυτὸν γενόμενος, καὶ βλέψον,
πῶς σὺ νωθρεύῃ τὴν ψυχὴν καὶ σὺν αὐτῇ τὸ σῶμα.
Ἐγὼ γὰρ πρέσβυς γένωμαι πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα
καὶ πείσω ταύτην ἱλαρῶς σοι προσκαταλλαγῆναι
985 καὶ συγχωρῆσαι τὴν αὐτὴν πάντα τὰ τολμηθέντα·
καὶ γὰρ ἐμοὶ πεισθήσεται καλῶς βουλευομένῳ,
εἰ καὶ μὴ βούλῃ σὺ πατὴρ αὐτὸς ἐμὸς κεκλῆσθαι.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐξέρχεται πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα
καὶ κατ' ἰδίαν προσλαβὼν κρυφιομύστως φράζει,
990 »τί, γλυκυτάτη μῆτέρ μου, πενθεῖς καὶ σκυθρωπάζεις
περὶ τῶν γενομένων σοι κακῶς παρὰ Φιλίππου;
εἰ γὰρ αὐτὸν σὸν σύνευνον τὸ γεγονὸς λανθάνει,
ἁμάρτημα τὸ σοὶ πραχθέν, ἀλλ' ἔλεγχός σου μᾶλλον
ἐγὼ τυγχάνω φανερὸς δεικνύμενος ἐν κόσμῳ·
995 ἀνδρὸς Αἰγύπτου γὰρ υἱός, ὡς σὺ γινώσκεις, πέλω.
Λοιπὸν σπουδῇ κατάλαβε περὶ τὴν κλίνην τούτου
καὶ τούτῳ καταλλάγηθι· πρέπον γὰρ τὴν γυναῖκα

59. Κατήλλαξεν Ἀλέξανδρος ἐν γνώσει τοὺς τοκέας.

ἀνδρὶ καθυποτάσσεσθαι, καθώς φησιν ὁ νόμος.«
Εἰπὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἔπεισε τὴν μητέρα
1000 καὶ σὺν αὐτῇ πρὸς Φίλιππον ἔρχεται τὸν πατέρα,
λέγων, »ὦ πάτερ Φίλιππε, νῦν σοι φωνῶ τοκέα,
ὅτι καὶ σὺ τῷ τέκνῳ σου καλῶς προσκατεπείσθης.
Πάρεστι νῦν ἡ μήτηρ μου σοῦ κατασπαζομένη·
ἥτις παράκλησιν ἐμὴν αὕτη προσδεξαμένη
1005 εἰσῆλθεν εὐμενῶς πρὸς σὲ πάντα συγγνωμονοῦσα
τὰ γεγονότα κατ' αὐτῆς· προσπλάκητε γοῦν τάχος
ἀλλήλοις καὶ συγχάρητε· αἰσχρὸν γὰρ οὐχ ὑπάρχει
βλέπειν ὑμᾶς Ἀλέξανδρον τὸν ἐξ ὑμῶν τεχθέντα
ἐμοὺς τοκέας φιλικῶς καλῶς ἀσπαζομένους.«

1010 Οὕτως εἰπὼν διήλλαξε τοὺς ἀμφοτέρους τούτους·
καὶ ἦν λοιπὸν Ἀλέξανδρος παρὰ τῶν Μακεδόνων
ἀρίστως θαυμαζόμενος καὶ μᾶλλον ὡς ἀνδρεῖος.
Τὴν κλῆσιν τοῦ Λυσίου δὲ πάντοτε παραιτοῦνται
οἱ παῖδας ἐκγαμίζοντες καὶ γάμους ἐκτελοῦντες,
1015 μὴ κλῆσιν ἐκεῖ λέγεσθαι ταύτην τὴν τοῦ Λυσίου,
μὴ γάμοι λύσιν λάβωσιν ὡς ἀπὸ τοῦ Λυσίου.
Ἦν δ' ἔθνος τι καὶ πόλις τις Μοθώνη καλουμένη,
ἀποστατοῦσα τῆς αὐτοῦ Φιλίππου βασιλείας.
Ἔπεμψεν οὖν Ἀλέξανδρον μετὰ τῶν στρατευμάτων
1020 ταύτῃ προσμαχησόμενον κακῶς ἐξολοθρεῦσαι·
ὃς καὶ παραγενόμενος τάχιστα πρὸς τὴν πόλιν
ἐν λόγοις μόνοις ἔπεισε τοὺς ἔνδον ὑποκύψαι
καὶ μήτε μηχανήμασι, μήτε δοράτων τρώσει.
Ἐπαναστρέψας τοιγαροῦν οὗτος ἐκ τοῦ πολέμου

60. Μοθώνην κατεδούλωσε πρῶτον ἀποστατοῦσαν.

1025 καὶ πρὸς τὴν πόλιν εἰσελθὼν εὗρεν ἄνδρας ἑστῶτας,

61. Ἦλθον ζητοῦντες ἄγγελοι τοὺς φόρους τοῦ Δαρείου.

βαρβαρικῷ τε στολισμῷ πάντας ἐνδεδυμένους
καὶ κατὰ πρόσωπον αὐτῷ Φιλίππῳ προσλαλοῦντας.
Ἀλέξανδρος δ' ἐξήταζε, »τίνες εἰσὶν οἱ πρέσβεις;«
Οἱ δὲ πρὸς τοῦτον ἔφησαν, »σατράπαι τοῦ Δαρείου.«
1030 Καὶ πάλιν οὗτος πρὸς αὐτοὺς, »καὶ τί,« φησιν, »ζητεῖτε;«
οἱ δ' »ἀπαιτήσοντες ἡμεῖς« ἀντέφησαν, »τοὺς φόρους
τοὺς διδομένους παρ' ὑμῶν κατ' ἔτος τοὺς συνήθεις.«
»Πεμφθέντες δὲ παρὰ τινος;« οἱ δὲ καὶ πάλιν εἶπον:
»ἐκ βασιλέως τῶν Περσῶν τοῦ δυνατοῦ Δαρείου,«
1035 Ἀλέξανδρος προσέφησε καὶ πάλιν τοῖς βαρβάροις,
»ἕνεκεν τίνος οὖν ὑμεῖς τοὺς φόρους ἀπαιτεῖτε;«
οἱ δὲ προσαπεκρίθησαν, »χάριν τῆς γῆς ἡλίου,
ὡοὺς χρυσέους ἑκατὸν λαμβάνοντες κατ' ἔτος
ἀπὸ λιτρῶν πρὸς εἴκοσιν ἕνα καθ' ἕνα τούτων.«

62. Ἀπέπεμψεν Ἀλέξανδρος τοὺς πρέσβεις μετ' αἰσχύνης.

1040 Ἀλέξανδρος πάλιν αὐτοῖς, »μᾶλλον οἱ θεοὶ πάντες

Ἀπράκτους ἐξαπέστειλεν Ἀλέξανδρος τοὺς πρέσβεις.

ὡς δωρεὰν πᾶσιν ἡμῖν τοῖς οὖσιν ἐν τῷ κόσμῳ
αὐτὰ προσεδωρήσαντο, καὶ πῶς ὑμεῖς ἀδίκως
θεῶν μεγίστων δωρεὰν κακῶς προσαπαιτεῖτε,
ἔρανον προσλαμβάνοντες ὧν τὰ προρρηθέντα;
Οὐ δίκαιον τὸν Φίλιππον βαρβάροις ἐρανίζειν,
μᾶλλον οὐδ' ὑποτάσσεσθαι δουλείᾳ τῶν βαρβάρων.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος εἶπεν αὐτοῖς βαρβάροις,
»πορεύεσθε καὶ λέξατε τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ,
ὅτι φησὶν Ἀλέξανδρος, ὁ παῖς Φιλιππιάδου,
μὴ ἔχων Φίλιππος υἱὸν ἐδίδου σοι καὶ φόρους,
νῦν οὖν ἐγέννησεν υἱόν, Ἀλέξανδρον τῇ κλήσει,
φόρους λοιπὸν οὐ δώσει σοι, ἀλλὰ καὶ φόρους πάντας
οὓς παρ' αὐτοῦ καθήρπασας πρότερον κακῷ νόμῳ,
πάντας ἐγὼ προσλήψαιμι παρὼν πρὸς τὴν Περσίδα.«
Οὕτως εἰπὼν ἐξέπεμψεν ἀπράκτους αὐτοὺς πρέσβεις
μηδ' ἀξιώσας γράμμασι Δαρεῖον βασιλέα.
Ἔχαιρεν οὖν ὁ Φίλιππος ἐπί τε τῇ φρονήσει,
ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ, συνέσει τε τῶν λόγων.
Πάλιν ἑτέρας πόλεως Θρᾳκῶν ἀποστατούσης,
Ἀλέξανδρος μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀπῆλθε
καὶ μάχην στήσας κατ' αὐτῆς κατέστρεψεν εἰς τέλος·
Ἦν δέ τις Θεσσαλονικεὺς πλούσιος ἀνὴρ σφόδρα,
καλός, θαυμασιώτατος, τῇ κλήσει Παυσανίας,
περίδοξος, περιφανής, σχὼν δύναμιν μεγάλην.
Ὀλυμπιάδος οὖν αὐτὸς ἠράσθη τῆς καλλίστης·
ὅστις καὶ πέμψας πρὸς αὐτὴν τοὺς δυναμένους πεῖσαι
Φίλιππον καταλείψασαν καὐτῷ δὲ γαμηθῆναι,
οὔκουν κατέπεισεν αὐτήν· ὅθεν καὶ πρὸς μανίαν

Ἔρωτα τὸν θανάσιμον βλέφον τοῦ Παυσανίου.

ὁ Παυσανίας ἐμπεσὼν ἐβούλωτο φονεῦσαι

Ὁ Παυσανίας θανατοῖ τὸν Φίλιππον ἐν δόλῳ.

τὸν βασιλέα Φίλιππον καὶ ταύτην καθαρπάσαι.
Ὡς δ' εἶδε τὸν Ἀλέξανδρον ἐλθόντα πρὸς τὴν πόλιν
τὴν προρρηθεῖσαν τῶν Θρᾳκῶν μετὰ τῶν στρατευμάτων,
ἔσπευδεν, ἠγωνίζετο κακῶς ὁ Παυσανίας

F τῶν ζωγρ. Ph. rejoiced, when he saw the witness of his speech and the might of his deeds (p. 31)

1044 Δαρεῖος τὴν τῶν θεῶν δωρεὰν νοσφίζεται B (ἐρανίζεται LAC)

δόλῳ τοῦ κτεῖναι Φίλιππον ἀπόντος Ἀλεξάνδρου·
Ἦν δ' ἐκτελῶν ὁ Φίλιππος θυμελικὸν ἀγῶνα
μὴ γνοὺς ἐνέδραν τὴν αὐτοῦ, κακίστην ξυμβουλίαν·
ὃν πρὸς τὸ στάδιον εὑρὼν ἔφιππον Παυσανίας
ξιφήρης ἐπεισέρχεται μὴ γνόντος τοῦ Φιλίππου,
συμμάχους ἔχων ἰσχυροὺς ἄνδρας πολλοὺς ἐνόπλους,
βουλόμενος τὸν Φίλιππον φονεῦσαι μετὰ ξίφους·
ὃς καὶ τὴν λόγχην τάχιστα κατὰ πλευρᾶς Φιλίππου
προσακοντίσας εὐκαιρεῖ, καὶ μέγα πλήξας τοῦτον
τὸ τέλος οὐκ ἀνήρησε· γίνεται δὲ θροῦς μέγας
καὶ ταραχὴ καὶ σύγχυσις καὶ φόβος ἐν θεάτρῳ.

Κατὰ πλευρᾶς ἐλόγχευσε Φίλιππον Παυσανίας.

Ὁ Παυσανίας οὖν ἐλθὼν τάχος ἐν ἀνακτόροις

Κατὰ πλευρᾶς Ἀλέξανδρος βάλλει τὸν Παυσανίαν

σφόδρα κατεβιάζετο λαβεῖν Ὀλυμπιάδα.
Αὐτῇ δ' ἡμέρ' Ἀλέξανδρος ἔρχεται κατὰ τύχην
νικηφορῶν συνάμα τε παντὶ τῷ στρατοπέδῳ·
ὅστις μεγίστην ταραχὴν εὑρὼν περὶ τὴν πόλιν
ἠρώτα θέλων τοῦ μαθεῖν, καὶ γνοὺς ὡς Παυσανίας
ἐφόνευσε τὸν Φίλιππον καὶ πρὸς τοῖς ἀνακτόροις
ἦλθε λαβεῖν βουλόμενος ὁμόζυγα τὴν τούτου,
ἐκεῖσε τάχος ἔδραμεν ἔχων ἐνόπλους ἄνδρας,
καὶ Παυσανίαν ἐφευρὼν αὐτὴν Ὀλυμπιάδα
ἁρπάσαντα, μὴ θέλουσαν, καὶ συμπλακέντα ταύτην,
ἠθέλησεν Ἀλέξανδρος, ἣν διβολίδα λόγχην
ἐκράτει, ῥῖψαι κατ' αὐτοῦ κακίστου Παυσανίου,
ἀλλ' ἐφοβήθη μήποτε καὶ τὴν μητέρα πλήξῃ.
Ὀλυμπιὰς δ' εἶπεν αὐτῷ, »δὸς τοῦτον μετὰ λόγχης·
ἐμοὶ γὰρ Ἄμμων βοηθεῖ, πατὴρ ὁ σός, ὦ τέκνον.«
Πλήξας οὖν τοῦτον ἰσχυρῶς εὐστόχως μετὰ λόγχης,
θάνατον παραπλήσιον ἐπήγαγεν αὐτίκα.
Μαθὼν οὖν ὡς ὁ Φίλιππος ἔμπνους ἀκμὴν ὑπάρχει,
ἔδραμε τάχος πρὸς αὐτὸν φήσας: »τί βούλῃ πάτερ;«
Ὁ δὲ αὖθις ἐπεφώνησεν, »ἐλθέσθαι Παυσανίαν.«
Οὗ γεγονότος τάχιστα, τὸ ξίφος ἀνὰ χεῖρας

ξίφος – Lange im Syr. (p. 32) u. im J. hist. (p. 48)

jaculare ne dubites. habes enim pr. eidem Ammonem et protectorem.

und im Armen.

Ἀλέξανδρος λαβὼν εὐθὺς ἔβαλεν εἰς τὴν χεῖρα
Φιλίππου τούτου τοῦ πατρός· ὅστις τὴν χεῖρα τείνας
ἐνισχυόμενος στερρῶς χερσὶ ταῖς Ἀλεξάνδρου
πικρῶς κατεσφαγίασεν οὗτος τὸν Παυσανίαν,
εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, »τέκνον πεφιλημένον,
εἰ γὰρ καὶ θνήσκω φονευθεὶς παρὰ τοῦ Παυσανίου,
ἀλλ' ἐκδικήθην παρὰ σοῦ, φονεύσας τὸν ἐχθρόν μου
ἐμαῖς χερσί. Λοιπὸν αὐτὸς καὶ θνήσκων οὐ λυποῦμαι·

67. *Πικρῶς κατεσφαγίασε Φίλιππος Παυσανίαν.*

Θεὸς γὰρ Ἄμμων ἔφησεν ὁ μέγας τῇ μητρί σου:
»Ἔχεις υἱὸν κατὰ γαστρός, οὗτος ἐκδικητής σου,
τοῦ δὲ πατρὸς τὸν φονευτὴν Φιλίππου κατασφάξει.«
Οὕτως εἰπὼν ὁ Φίλιππος ἐξέπνευσεν αὐτίκα.
Τοὺς Παυσανίου φίλους δέ, πάντας ἐχθροὺς Φιλίππου,
ἀνήρησεν Ἀλέξανδρος ξίφει συγκόψας τούτους.
Θάπτεται γοῦν βασιλικῶς ὁ Φίλιππος ἐνδόξως,
πολλὰ θρηνούσης γυναικὸς Ὀλυμπιάδος τούτου,
Μακεδονίας ὅλης τε μεγάλως συμπενθούσης.

68. *Βασιλικῶς ὁ Φίλιππος θάπτεται πρὸς Ἑλλάδα.*

Ἐλθόντων πάντων δὲ λοιπὸν εἰς τὴν ταφὴν Φιλίππου,

69. *Ἀλέξανδρος ἐφώνησε πρὸς Μακεδόνας ταῦτα.*

Ἀλέξανδρος ἀνέρχεται πρὸς ἀνδριάντα μέγαν
αὐτοῦ Φιλίππου τοῦ πατρός· ὃς καὶ βοήσας μέγα
εἶπεν: »ὦ παῖδες τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων πάντων,
τῶν Ἐπελλέων Θετταλῶν καὶ τῶν Ἀφιτρυόνων,
Θηβαίων, Κορινθίων τε καὶ Λακεδαιμονίων,
τῶν Ἀθηναίων καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων τῆς Ἑλλάδος,
προσέλθετέ μοι κάλλιστα πᾶσι βουλευομένῳ·
τοῖς Ἀλεξάνδρου πείσθητε λόγοις, συστρατιῶται·
αὐτοὺς ἐμοὶ πιστεύσατε κατὰ βαρβάρων πάντες.
Καλῶς ἐπιστρατεύσωμεν, ἵν' ἐλευθερωθῶμεν
αὐτῆς δουλείας τῶν Περσῶν καὶ καταδυναστείας,
καὶ μή, πρὸς μάχην ἄριστοι πάντες Ἕλληνες ὄντες,
κακῶς καταδουλούμεθα βαρβάροις ἀνισχύροις.«

Οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος καλῶς καὶ συμβουλεύσας
πάντας τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκέλευσεν ἀχθῆναι.
Οἵτινες ἅπαντες αὐτοὶ συναθροισθέντες νέοι
εἰς Μακεδόνων ἔρχονται χώραν οἰκειοβούλως,
ὡς εἴποι τις ἀπὸ φωνῆς κληθέντες θεοπέμπτου.

70. *Ἐκάλει καὶ τοὺς γηραιοὺς Ἀλέξανδρος εἰς μάχην.*

Ἀνοίξας οὖν Ἀλέξανδρος πατρὸς τὰς ἀποθήκας
τοῖς νέοις ἐδωρήσατο πάσας τὰς πανοπλίας.
Φιλίππου δ' ὑπερασπιστὰς πάντας προσεκαλεῖτο
λέγων αὐτούς: »πρεσβύτεροι, ἄλκιμοι δὲ πρὸς ὅπλα,
ἡμεῖς δεσπόται, γηραιοὶ πρὸς μάχην ὀτρυνθῶμεν,
κοσμῆσαι πάντες σπεύσωμεν τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων.«
Οἵτινες πρὸς Ἀλέξανδρον ἔφησαν: »ὦ γενναῖε,
ἡμεῖς συστρατευσάμενοι Φιλίππῳ τῷ πατρί σου,
φέροντες σῶμα σθεναρὸν ἐν πᾶσι τοῖς πολέμοις
εἰς γῆρας κατηντήσαμεν ἰσχὺν μὴ κεκτημένοι·
διὸ καὶ παραιτούμεθα τὴν ἐπὶ σοὶ στρατείαν,
ὡς μὴ δυνάμενοι καλῶς παίειν πρὸς ἀντιπάλους.«
Ὁ δ' αὖθις ἀπεκρίνατο, »μᾶλλον ὑμᾶς στρατεύσω·
εἰ καὶ τὸ σῶμα γηραιοὶ τυγχάνετε τῷ χρόνῳ,
(πολὺ γὰρ τῆς νεότητος τὸ γῆρας κατισχύει)
πολλάκις ἡλικία γοῦν οὖσα πρὸς μάχην νέα,
αὐτῇ τοῦ σώματος ἀλκῇ θαρροῦσα καὶ τραπεῖσα,
ὡς ἀμοιροῦσα συμβουλῆς, ἀπόλλυται τὸ τάχος.
Ὁ δὲ πρεσβύτης κατιδὼν τὸν κίνδυνον μακρόθεν
πράττει καλῶς ῥυόμενος πάντας κινδύνου νέους.
Ὑμεῖς οὖν συστρατεύσητε πᾶσι τοῖς Μακεδόσιν
οὐχ ὡς ἀντιτασσόμενοι μάχῃ καὶ πολεμίοις,
ἀλλὰ φρονίμως μάχεσθαι προτρέποντες τοῖς νέοις·
ἡ γὰρ βοήθεια διττῶς παρ' ἀμφοτέρων πέλει·
σώζει δ' αὐτὸ στρατόπεδον ἡ γνῶσις σὺν ἰσχύϊ·
μὴ οὔσης γὰρ τῆς γνώσεως ὁμοῦ καὶ τῆς ἰσχύος . . . Lücke.
Αὐτὸς τὰ πρὸς δ' ἀνάβασιν ηὐτρέπιζεν Ἀσίας,

71. *Ἀρχὴν καλλίστην ἰσχυρὰν βλέπε τὴν Ἀλεξάνδρου.*

κατασκευάζων ναῦς πολλάς, λύβερνα καὶ τριήρεις.

Ὃς καὶ προσέταξεν εὐθὺς τὰ πλήθη στρατευμάτων
ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσέρχεσθαι μεθ' ὅπλων καὶ λυβέρνων.
Πρὸς ταῖς τριήρεις οὖν αὐτὸς ἐμβὰς σὺν Μακεδόσι
καὶ μυριάδας τάλαντα πέντε λαβὼν χρυσίου,
ὡς λέων ὥρμησεν αὐτὸς εἰς μάχας καὶ πολέμους.
Πᾶσαν οὖν Θρᾴκην διελθὼν, οὖσαν ὑποκειμένην
αὐτῷ Φιλίππῳ τῷ πατρὶ καὶ καταδουλωμένην,
ὑπήκοον ἐποίησε τοῖς προσηνέσι λόγοις.
Ὅθεν καὶ πρὸς τὴν Βύζαντος πόλιν κατασκηνώσας
καὶ στήσας τόπον ἐν αὐτῇ καὶ πάντας στρατηγήσας,
στρατήγιν κέκληκεν αὐτὸν· ἔνθεν ἀντιπεράσας
καὶ τῷ στρατῷ νείμας χρυσὸν ἄντικρυς Βυζαντίδος,
Χρυσόπολιν ὠνόμασε τὸν τόπον ἀπὸ τούτου.
Εἶθ' οὕτως πρὸς Ἑλλήσποντον καταλιπὼν τὰς νῆας
ἐκ τῆς Εὐρώπης ἔρχεται πρὸς χώραν τῆς Ἀσίας,
καὶ δόρυ πήξας ἐν αὐτῇ δορίκτητον προσγράφει.
Ἐκεῖθεν δὲ παραλαβὼν πάντας τοὺς ἐπιλέκτους
τῷ ποταμῷ τῷ Γρανικῷ τάχει προσεπιβαίνει,
ὃν τινα κατεφύλαττον σατράπαι τοῦ Δαρείου.
Μάχης οὖν ἑκατέρωθεν μεγάλης γενομένης,
ἐνίκησεν Ἀλέξανδρος καὶ λαφυραγωγήσας
αὐτοὺς σατράπας τῶν Περσῶν, πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα
καὶ πρὸς Ἀθήνας ἔστειλε τὰ σκῦλα τῶν βαρβάρων.
Ἔδοξε γὰρ αὐτῷ καλὸν τὴν παραθαλασσίαν
καθυποτάξαι πρότερον. Ὅθεν τὴν Ἰωνίαν,
Καρίαν προσεκτήσατο, μεθ' ἧς καὶ τὴν Λυδίαν
καὶ τοὺς ἐν Σάρδει θησαυροὺς ἔλαβε πλείστους ὄντας.
Εἶθ' οὕτως ἄλλας ἔλαβε πόλεις τήν τε Φρυγίαν

72. Ἦλθε καὶ πρὸς τὴν Βύζαντος Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν.
Χρυσὸν πρὸς τὴν Χρυσόπολιν Ἀλέξανδρος προσνέμει.

Λυκίαν Παμφυλίαν τε καὶ τὰς ἐκεῖσε χώρας.

73. Ὡς εὐτυχὴς Ἀλέξανδρος· θάλασσα κατετμήθη.

Ἐν οἷς καί τι παράδοξον γέγονεν Ἀλεξάνδρῳ·
μὴ ἔχων οὖτος νῆας οὖν πέραθεν δρμηθῆναι,

v. 1176. W. ὑπερκειμένην. — v. 1200. W. καίτοι.

μέρος ὑπανεχώρησεν, ὥς φασι, τῆς θαλάσσης,
καὶ πᾶσα δύναμις πεζῶν διῆλθεν ἀκωλύτως.
Αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν πλοιῶν καὶ πάντων τῶν πλωΐμων
μακρόθεν ἦσαν ἅπασαι· ὅθεν ἀντιπεράσας
εἰς Ἀναποῦσαν ἔρχεται· καὶ τῶν πλοιῶν ἐλθόντων,
ἀπῆλθεν ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς Λυκαονίας,
καὶ τοῖς ἐκεῖσε στρατηγοῖς πράττειν καλῶς ἐνσκήψας
εἰς Σικελίαν ἐκπερᾷ μετὰ τῶν στρατευμάτων.
Καθυποτάξας δέ τινας αὐτῷ προσαπειθοῦντας,
ἦλθε τὸ τάχος ἐν αὐτῇ τῆς Ἰταλίας χώρᾳ.
Οἱ δὲ Ῥωμαίων στρατηγοὶ πέμπουσι διὰ Μάρκου
ἐπιμελίου στρατηγοῦ τὸν τοῦ Καπετωλίου,
στέφανον φέροντα Διὸς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων,
λέγοντες πρὸς Ἀλέξανδρον, »ἡμεῖς χρυσῷ στεφάνῳ
σὴν θείαν χάραν στέφομεν ὡς μέγαν βασιλέα,
αὐταῖς λιτράσιν ἑκατὸν ἔχοντα τοῦ χρυσίου.«

74. Ῥωμαῖοι χρυσοῦν στέφανον διδοῦσιν Ἀλεξάνδρῳ.

Καταδεξάμενος δ' αὐτῶν τὰ δῶρα καὶ τοὺς λόγους

75. Ἐδίωκον Ἀλέξανδρον κακῶς Καρθαγενῖται.

αὐτοῖς προσεπηγγείλατο τιμὴν καὶ δόξαν νεῖμαι.
Λαβὼν οὖν τάχος παρ' αὐτῶν χιλίους στρατιώτας,
σὺν τούτοις πεντακόσια τάλαντα τοῦ χρυσίου,
ὅλαις ναυσὶν ἐπέρασεν εἰς Ἀφρικὴν τὴν χώραν.
Ἔλεγον δὲ καὶ πλείονα στρατὸν Ἰταλοὶ δοῦναι,
εἰ μὴ συνῆπτον πόλεμον οὗτοι Καρχηδονίοις.
Τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ στρατηγοὶ πάντες τῶν Ἀφρικίων
ταχὺ προσαπαντήσαντες ἱκέτευον ἐκστῆναι
τοῦτον τῆς πόλεως αὐτῶν, μεγίστης Καρθαγένης.
Τῆς ἀδρανείας οὖν αὐτὸς τούτων καταγελάσας
καὶ καταγνούς, ἀντέφησεν: »εἰ μὴ φανῆτε κρείττων,
τοῖς κρείττοσι τελέσητε φόρους, προσδουλωθέντες.«
Ἐκεῖθεν πάλιν οὖν αὐτὸς συνήθως ἀναζεύξας,
Λιβύην ὑποθέμενος σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει,
πρὸς χώραν Ἀμμωνιακὴν ἀνέρχεται τὸ τάχος·
εἶθ' οὕτως ταῖς ναυσὶ βαλὼν πάσας αὐτοῦ δυνάμεις

ἐκέλευσεν ἀντιπερᾶν πρὸς τὴν Φωκίδα νῆσον
καὶ περιμένειν ἅπαντας Ἀλέξανδρον ἐκεῖσε.
Τὸν Ἄμμωνα δ' Ἀλέξανδρος θυσίαν ἐκτελέσας,
καθυπεμνήσθη τῆς μητρὸς, ὡς προειπούσης τούτῳ,
»Ἄμμων σοῦ γέγονε πατὴρ ὁ συγγενόμενός μοι.«
Ὅθεν καὶ προσευξάμενος Ἄμμωνι προσεφώνει:
»Ἂν ἄρα κατ' ἀλήθειαν Ὀλυμπιάς μου μήτηρ
εἶπεν ἐκ σοῦ σπαρῆναί με, σὺ χρησμοδότησόν μοι.«
Ὁρᾷ γοῦν οὗτος ἐν νυκτὶ καθ' ὕπνους τὴν μητέρα
μετ' Ἄμμωνος αὐτοῦ θεοῦ τούτην περιπλακέντα,
»Ἀλέξανδρε,« δὲ λέγοντα, »γόνος ἐμὸς τυγχάνεις.«
Οὗτος οὖν τάχιστ' ἀναστὰς καὶ τοῖς αὐτοῦ σατράπαις

76. Ὁρᾷς θεὸν μοιχεύοντα καὶ φῆς καλὸν σημεῖον.

ἅπαντα ταῦτα προσειπὼν καὶ γνοὺς ἐκ τούτων μᾶλλον

77. Ἄμμων τὴν Ἀλεξάνδρειαν τούτῳ προσεῖπε κτίσαι.

ὡς εἶναι τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ χρησμοῦ καλλίστην,
τέμενος Ἄμμωνος θεοῦ χρύσεον καταπλάττει,
γράψας πρὸς βάσιν τὴν αὐτοῦ, »γόνος ἔθετο ταῦτα
Λιβύης Ἄμμωνι θεῷ τοκεῖ μου μεγίστῳ.«
Καὶ πάλιν οὖν Ἀλέξανδρος τὸν Ἄμμωνα προσεῖπεν
λαβέσθαι παρ' αὐτοῦ χρησμόν, ὅπως μεγάλην πόλιν
κτίσῃ καλὴν ἀείμνηστον εἰς ὄνομα τὸ τούτου.
Ἐν τοῖς ὀνείροις πάλιν γοῦν Ἀλέξανδρος κατεῖδε
τὸν Ἄμμωνα θεὸν αὐτὸν ἐν γηραιᾷ τῇ χαίτῃ,
φοροῦντα καὶ κηρύκειον ἐν τοῖς κροτάφοις τούτου,
ἄνωθεν καθεζόμενον τῆς κλίνης Ἀλεξάνδρου
πλησίον ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ φάσκοντα τοιάδε:
»Ὦ Μακεδὼν Ἀλέξανδρε, θεὸς Λιβύης Ἄμμων
ἐγὼ προσαγορεύω σοι μέγας ὁ μηλοκέρως,
ἂν ἀγηράτοις βούλῃ σὺ νεάζειν τοῖς αἰῶσι,
πόλιν ἐπίσημον αὐτὸς κτίζε πρὸς Πρωτεΐδα,
πρὸς ἣν Πλουτίνιος θεὸς μέγας αὐτὸς προσέστη,
ὃς κορυφέσι κάθηται πόλοις τοῖς πενταλόφοις,
ἑλίσσων τὸν ἀτέρμονα κόσμον αὐτοῦ δυνάμει.«

78. Ἄμμων ἐν χαίτῃ γηραιᾷ κάθηται τούτου κλίνῃ.

Μαθὼν δὲ τούτου τὸν χρησμὸν Ἀλέξανδρος ἐζήτει

79. Παράτονον ἀπέλυσε τὸ βέλος ὁ τοξότης.

θέλων μαθεῖν ποίαν δηλοῖ τὴν Πρωτεΐδα νῆσον,
καὶ τίς ὁ προκαθήμενος θεὸς αὐτῇ τυγχάνει·
Ὡς δ' ἀνεζήτει τοῦ μαθεῖν, πάλιν θεῷ συνθύσας
Ἄμμωνι τούτου τῷ πατρὶ μετὰ τῶν στρατευμάτων
καὶ πᾶσιν ἄρχουσιν αὐτοῦ, πορείαν ἐποιεῖτο
ἐν κώμῃ χλοηφόρῳ τε περὶ Λιβύην οὔσῃ.
Τούτου περιπατοῦντος δ' οὖν ἔλαφος ταχυτάτη
προσεκπηδήσασα ποθὲν ἄντικρυς ἔστη τούτου·
ἥνπερ ἰδὼν Ἀλέξανδρος ἐφώνησε τοξότην,
ὅπως τὸ βέλος κατ' αὐτῆς εὐστόχως ἐπιρρίψῃ.
Ἐκείνου δ' ἀστοχήσαντος Ἀλέξανδρος προσεῖπεν:
»Ἄνθρωπε, σὺ παράτονον ἀπέρριψας τὸ βέλος.«
Ὅθεν καὶ Παρατόνιον ὁ τόπος ἐπεκλήθη.
Ἀλέξανδρος τὸ τάχος οὖν κτίσας ἐκεῖσε πόλιν
καὶ κατοικήσας ἐν αὐτῇ γενναιοτέρους ἄνδρας,
Παράτονον ἐκάλεσε τὴν πόλιν καὶ τὸν τόπον.
Εἶθ' οὕτως εἰς Ταφόσιριν μετέπειτα κατῆλθεν.
Ὃς καὶ μαθὼν ταχύτατα παρὰ τῶν ἐγχωρίων
εἶναι βωμὸν Ὀσίρεφος ἐκεῖσε καὶ τὸν τάφον,

80. Ἐκάλεσε Παράτονον κτίσας τὴν πόλιν οὗτος.

αὐτῷ θεῷ τ' Ὀσίρεφι θυσίαν ἀνεπλήρου.
Ὁδοιπορίαν οὖν αὐτὸς πάλιν προσεποιεῖτο,
καὶ προσελθὼν ἐπί τινα πεδίον, ἐπ' ἐδάφους
μέγιστον βλέπει χώρημα πρὸς ἄπειρον ἐκτεῖνον,
κωμῶν δὲ συνεχόμενον δώδεκα θαυμασίως.
Κῶμαι δ' οὖν ὠνομάζοντο Στηράφιος, Φανέτη,
Ἔδμητος, Εὔπυργος αὐτή, Ρακώτη σὺν Ἐπαίνῃ,
Κραμβῖτις, Ἠδιόδεσσα, Μηνῖτις ἡ μεγίστη,
ἡ Νεφελῖτις, Πελασσός, καὶ σὺν αὐτῇ Θουργίτη·
μητρόπολις δ' ἐτύγχανε τῶν ἄλλων ἡ Ρακώτη.
Εἶχον οὖν αὗται ποταμοὺς αἱ προρρηθεῖσαι κῶμαι
μεγάλους, καταχέοντας εἰς θάλασσαν τὸ ῥεῦμα,
μεμετρημένους δώδεκα, πολυπληθύους πάνυ,

ἐς ὕστερον δ' ἐχώσθησαν σὺν τοῖς ὑδραγωγείοις,
ὡς πλατυτέρας τοὺς ὁδοὺς καὶ ἀγυιὰς γενέσθαι·
καὶ μόνοι διαρρέουσιν οἵτινες μέχρι τούτου
εἰς θάλασσαν ἐχέουσι τὸ νᾶμα παμπληθύως.
Ἔστι δ' ὁ πρῶτος ποταμὸς τῇ κλήσει Ῥακωτίτης,
ὃς κατ' εὐθεῖαν ἔρχεται ναοῦ τοῦ Σαραπείου.
Εἶτα διῶρυξ ἔνεστιν ἐν ᾗ καὶ τὸ Τυχεῖον.
Ὁ ποταμὸς οὖν ἕτερος Ἑρμαῖος οὗτος κλήσει,
μεθ' ὃν διῶρυξ ἔνεστιν Ἀρείου φέρων στύλους.
Νεφελωτίτης ποταμὸς ἐκ θέματος σὺν τούτῳ·
πρὸς τούτοις μέγας ποταμὸς Ἴσιον τὸν ἐφέρου, (?)
ὃ γέγονε πρωτόκτιστον θεῖον Ἀλεξανδρείας.
Ἕτερος ταύτῃ ποταμὸς Κανωτικὸς τῇ κλήσει,
ῥέων ὡσαύτως ποταμὸς στόματος Ἡρακλέου,
μέχρι καὶ τῆς Πανδύσεως οὕτω πως καλουμένης.
Τὸ μῆκος δὲ τῆς πόλεως ἕως Πτολεμαίου
Ἡρακλεώτου στόματος καλῶς ἐζωγραφήθη
παρ' Ἀλεξάνδρου πρότερον, εἶτα τὸ πλάτος ταύτης
ἀπὸ Μηδίου Βουσιλᾶ μέχρις ἐν Ἑρμουπόλει.
Οὐ κέκληται δ' Ἑρμούπολις, Ὁρμούπολις δὲ μᾶλλον,
ὡς πᾶς ὁ κατερχόμενος πρὸς γῆν τὴν τῆς Αἰγύπτου
καὶ πάλιν ἀνερχόμενος ἐκεῖσε προσορμίζει.
Μέχρι τοῦ τόπου τούτου γοῦν Ἀλέξανδρος τὴν πόλιν
σοφῶς ἐχωρογράφησεν· ὅθεν Ἀλεξανδρεία
ἡ πόλις ὀνομάζεται σχοῦσα τὴν κλῆσιν τούτου.
Ὁ Κλεομένης οὖν αὐτὸς τῇ κλήσει Ναυκρατίτης
καὶ Δυροκράτης Ῥόδιος ἔλεγον Ἀλεξάνδρῳ,
»μὴ τηλικαύτην, βασιλεῦ, μεγάλην κτίσῃς πόλιν·
ὄχλων ἐμπλῆσαι γὰρ αὐτὴν οὔ ποτε κατισχύσεις.
Εἰ δὲ καὶ κατισχύσειας, οἱ τὴν ξηρὰν οἰκοῦντες
οὐ δυνηθήσονταί ποτε σίτου κατακορέσαι.
Οἱ κατοικοῦντες δ' ἐν αὐτῇ μάχιμοι πρὸς ἀλλήλους
οὗτοι κακῶς γενήσονται, μεγεθεστάτης οὔσης,
καὶ συμφθαρήσονται λοιπόν· οἱ γὰρ μικροπολῖται
εἰσὶν ὡς εὐσυμβούλευτοι καὶ πρὸς αὐτὸ συμφέρον
τῇ πόλει συμβουλεύουσιν· ἐπὰν δε κτίσῃς οὕτως,

ὥσπερ ἐσκέψω, βασιλεῦ, μεγίστην ταύτην πόλιν,
αὐτοὶ διχοστατήσουσιν οἱ κατοικοῦντες ἔνδον,
κακῶς προσαπολλύμενοι, καθὼς προεδηλώθη.«
Πεισθεὶς δ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐκέλευσεν αὐτίκα
τοῖς ἀρχιτέκτοσιν αὐτοῖς κτίζειν τὴν πόλιν μέτροις
καλοῖς, οἷς οὗτοι βούλονται πρὸς τὸ συμφέρον ταύτης.
Οἱ δὲ τὸ μῆκος πόλεως χωρογραφοῦσιν οὕτως·
ἀπὸ τὴν Ταφοσίρεως τοῦ δράκοντος ταινίαν
Τὴν πόλιν ἀρχιτέκτονες ἤρξαντο ζωγραφίζειν.
μέχρις Ἀγαθοδαίμονος τοῦ ποταμοῦ Κανώβου
Ὡς νουνεχὴς ἀνάγνωθι καλῶς τὰ γεγραμμένα.
καὶ τοῦ Μηδίου Βασιλᾶ τοῦ πλάτους Εὐρολόχου
καὶ Μελανδίου κτίζεσθαι προσέφησαν τὴν πόλιν.
Κελεύει γοῦν Ἀλέξανδρος ἐκεῖ τοῖς κατοικοῦσιν
εἰς κώμας τούτους ἔρχεσθαι καὶ χώρημα διδόναι
μιλίων πρὸ τριάκοντα καὶ δωρεὰς προσνεῖμαι,
Ἀλεξανδρεῖς χαρίσασθαι λέγειν αὐτοὺς ἐς δεῦρο.
Ἦσαν δ' ἀρχίποδες κωμῶν Εὐρύχοος Μελάνθου,
ἔνθεν ἡ κλῆσις μέχρι νῦν διέμεινε κρατοῦσα.
Σκέπτεται γοῦν Ἀλέξανδρος ἄλλους σὺν τούτοις στῆσαι
πόλεως ἀρχιτέκτονας, ὃ καὶ προσεγεγόνει,
ἐν οἷς ἦν καὶ Νουμήνιος ὁ Δευτικός, λατόμος,
καὶ Κλεομένης Κρατερός, Ὀλύνθιος Ναυκράτης,
σὺν τούτοις ὁ πρεσβύτερος Ἡρώας ὁ Λυθήκης.
Ὁ δὲ ῥηθεὶς Νουμήνιος ὁμαίμονα κατεῖχεν,
τὴν κλῆσιν σχὼν Ὑπόνομος· ὃς βασιλεῖ προσεῖπε
κτίσαι τὴν πόλιν ἐξ αὐτῶν, φημί, τῶν θεμελίων,
ὑδραγωγοὺς ποιῆσαί τε, ὀχετηγοὺς καὶ πόρους
ῥέοντας εἰς τὴν θάλασσαν τούτους ἀνεμποδίστως.
Αὐτῷ πεισθεὶς δ' Ἀλέξανδρος προσέταξε γενέσθαι,
ὅπερ οὐκ ἔχει μέχρι νῦν ἄλλη τις πόλις τοῦτο.
Καλοῦνται γοῦν ὑπόνομοι διὰ τὸν προρρηθέντα
Νουμήνιον ὑπόνομον τὸν Λιβυκὸν ἐκεῖνον.
Ἄνδρες οἱ δουλωθέντες δὲ θέντες θεμέθλων ὄρους,
λίθους μεγίστους ἔβαλον πόλιν οἰκοδομοῦντες.

Ἐκεῖσε δ' αὖθις ἀνελθὼν Ἀλέξανδρος καὶ πάλιν,
καὶ ποταμοὺς πολλοὺς εὑρὼν κωμῶν διώρυχάς τε,
ἔκλεισε ταύτας ἀσφαλῶς· εἶθ' οὕτως ἐν θαλάσσῃ·
καὶ ταύτην εἰς ἀκρίβειαν σοφῶς χωρογραφήσας

83. *Πέντε στοιχείων προσγραφὴν ἐξέτασε καὶ μάθε.*

ἐπέγραψε καὶ γράμματα πρῶτα στοιχεῖα πέντε,
τὸ ἄλφα βῆτα γάμμα τε, τὸ δέλτα δ' ε σὺν τούτοις·
καὶ τὸ μὲν ἄλφ' Ἀλέξανδρος, καὶ βασιλεὺς τὸ βῆτα,
γένος τὸ γάμμα προσειπών, Διὸς αὐτὸς τὸ δέλτα,
ε' δὲ καὶ πάλιν ἔκτισεν Ἄμμων θεὸς τὴν πόλιν.
Πυλῶνος ἡρωείου δὲ καλλίστως ἱδρυμένου,
ἐξαίφνης πλὰξ κατέπεσε πλήρης γραμμάτων οὖσα,
ἐξ ἧς ὄφεις πηδήσαντες πλεῖστοι πολλῷ τῷ τάχει,
εἰσῆλθον ἕρποντες αὐτοὶ πρὸς τὰς ὁδοὺς δρομαῖοι
ἔνδον τ' αὐτῶν τῶν οἰκιῶν τῶν ὄντων ἐν τῇ πόλει·
τὴν πόλιν γὰρ Ἀλέξανδρος ἔτι παρὼν ἐκεῖνος
τύβιαν ἐγκαθίδρυσε, μέγιστον ἡρωεῖον,
πρὸ καλανδῶν ποιήσας ἐξ μηνὸς ἰουνναρίου.
Ἐγχώριοι κατ' ἔτος οὖν σεβάζονται τοὺς ὄφεις,
ὥσπερ ἀγαθοδαίμονας φέροντες ἐν τοῖς οἴκοις·
οὐδὲ γάρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς θηρίον ἰοβόλον.
Στεφάνους δ' οὗτοι πλέκοντες τὰ κτήνη στεφανοῦσιν,
ἀνάπαυσιν παρέχοντες τοῖς κτήνεσι μεγίστην,
φυλάττοντες τὸ νόμιμον μέχρι τῆς δεῦρο πάντες
Ἀλεξανδρεῖς ἐγχώριοι, τὴν τυβινουμηνίαν.
Εὗρε δ' ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς Ἀλέξανδρος λοφοῖσιν,
τὴν πορφυρῖτιν ἥλιον ἐλλιώνός τε στύλους
καὶ σὺν αὐτοῖς ἡρώιον· πάλιν δὲ κατεζήτει
τὸ Σαραπεῖον ἐφευρεῖν ὡς ὁ χρησμὸς ἐκεῖνος,
ὁ πρότερον δοθεὶς αὐτῷ παρ' Ἄμμωνος ἐφώνει:
Ὦ Μακεδὼν Ἀλέξανδρε, σοὶ Φοῖβος ἀγορεύει
ὁ μηλοκέρως καὶ θεός, εἴ γε θέλεις αἰῶσι
νεάζειν ἀγήρατος τε, κτίζε τὸ τάχος πόλιν
ἐπίσημον, περιφανῆ πρὸς Πρωτείδα νῆσον,

84. *Θεὸν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς Ἀλέξανδρος ἐζήτει.*

v. 1374. W. τὸ δέλτα δὲ σὺν τούτοις.

[ἀλλὰ καὶ τὰ δοκοῦντα ἱερόλα εἶναι ἀπελαύνουσι· καὶ θυσία τελεῖται αὐτῷ τῷ ἡρῳ (αὐτοῖς ἐν τῷ ἡρῴῳ ωσ.Μ.) add. A

ἧς περ προκάθηται Θεὸς Πλουτήνιος ἀνάσσων
ἐν πεντάλοφοις κορυφαῖς, βλέπων τὴν γθόνα πᾶσαν
καὶ κόσμον τὸν ἀτέρμονα δυνάμει προσελίσσων.
Ἐζήτει γοῦν Ἀλέξανδρος εὑρεῖν Θεὸν τὸν πάντα
δερκόμενον, ὡς δυνατὸν αὐτῆς γῆς προνοοῦντα.
Ποιήσας μέγαν δὲ βωμὸν ἀπ' ἐναντίας ἥρου,
ὃς καὶ καλεῖται μέχρι νῦν βώμιον Ἀλεξάνδρου,
θυσίας ἐπετέλεσε πολυτελεῖς ἐν τούτῳ.
Ὅθεν καὶ προσευξάμενος τοιάδε προσεφώνει:
Ὅστις ὑπάρχεις, δέσποτα, μέγας Θεὸς τῶν ὅλων
καὶ προνοούμενος τῆς γῆς, ἀτέρμονά τε κόσμον,
ὡς δυνατὸς ἐπιδερκῇ, δέξαι μου τὴν θυσίαν
καὶ βοηθὸς ἐμοὶ γενοῦ μᾶλλον ἐν τοῖς πολέμοις.«
Ταῦτα δ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος καὶ τῷ βωμῷ προσθύσας
αὐτὴν θυσίαν ἅπασαν, μέγιστος παραυτίκα
ἀεροπόρος ἀετὸς θυσίαν ἁφαρπάσας
καὶ πάντα σπλάγχνα θύματος, ἀπέπτη πρὸς αἰθέρα,
ἐφ' ἕτερον βωμὸν δ' ἐλθὼν ἔρριψεν ἐκεῖ ταῦτα.
Εἶπον οὖν οἱ κατάσκοποι τὸν τόπον Ἀλεξάνδρῳ,
ὃς καὶ παραγενόμενος ἐκεῖσε παραυτίκα
εἶδε βωμῷ προσκείμενα θύματα σὺν τοῖς σπλάγχνοις.
Ἦν δὲ καὶ μέγας ὁ βωμὸς κτισθεὶς ἐκ παλαιτέρων,
ἔχων καὶ προκαθήμενον ξόανον ἔνδον τούτου,
τῇ μὲν χειρὶ τῇ δεξιᾷ κατέχοντα θηρίων
γένη πολλὰ πολύμορφα, τῇ δὲ λαιᾷ τῇ τούτου
σημείου σκῆπτρον φέροντα, κόρης δὲ παρεστῶτα
κατ' ἄντικρυ φαινόμενον ἔχων ἄγαλμα μέγα·
ὅθεν προσεπυνθάνετο παρὰ τῶν κατοικούντων

85. *Ἀνέμαθεν Ἀλέξανδρος τὸν οἶκον Σαραπίου.*

ἐκεῖσε, θέλων τοῦ μαθεῖν τίς ἐστι Θεὸς οὗτος·
οἵτινες εἶπον πρὸς αὐτὸν μὴ τοῦτον κατειδέναι,
ἐκ προπατόρων δὲ μαθεῖν ἄγαλμα Διὸς εἶναι,
Ἥρα δ' ἡ κόρη πέφυκεν ἡ τούτῳ παρεστῶσα·
ἐν ᾧ προσεθεάσατο μεγίστους ὀβελίσκους,
Θεῷ τῷ Σαραπίωνι τούτους ἐπικειμένους
τῶν περιβόλων ἔξωθεν, αὐτοῦ βωμοῦ πλησίον·

ἐν οἷς ἦσαν καὶ γράμματα μεθ' ἱερογλυφίας
κεχαραγμένα πρότερον· ἔλεγον δὲ τοιαῦτα:
»Ναὸς ὑπάρχει πολιὸς τὸ γῆρας ἐν τῇ πόλει,
ἁπάντων ὑπερφέρουσα πλήθη πολλὰ τῶν ὄχλων,
ἀέρων εὐκρασίαις τε πολλαῖς ἐπιτυχοῦσα·
ἐγὼ δὲ ταύτης γένωμαι προστάτης καὶ δεσπότης,
ἵνα μὴ ταύτῃ χαλεπὰ τὰ τέλη ὑπομείνῃ,
ἢ καὶ λοιμοῦ καὶ τοῦ σεισμοῦ κίνδυνος ἐπισταίη·
ἀλλ' ὥσπερ Ὅμηρος αὐτὸς ἀκόπως προσδραμεῖται,
ἥξουσι πλεῖστοι βασιλεῖς οὐ μαχεσθῆναι ταύτην,
ἀλλ' εἰς προσκύνησιν αὐτῆς τούτους ἐληλυθέναι·
σὺ πρῶτον ἀποθεωθεὶς νεκρὸς προσκυνηθήσῃ
καὶ δῶρα λήψῃ πάντοτε μεγίστων βασιλέων,
αὐτήν δ' οἰκήσεις καὶ θανὼν καὶ μὴ θανὼν τὴν πόλιν·
ἕξεις καὶ τάφον τὴν αὐτὴν ἥντινα κτίζεις πόλιν.
Δείξω σε γοῦν, Ἀλέξανδρε, τίς πέφυκα συντόμως.
Σύνθεσον δὶς τοῖς ἑκατὸν καὶ μίαν πάλιν ψῆφον,
ἕτερα πάλιν ἑκατόν, σὺν τούτοις μίαν ψῆφον,
καὶ σὺν τετράκις εἴκοσι δέκα πρὸς τούτοις κράτει,
τὸ πρῶτον γράμμα δὲ λαβὼν ἔσχατον τοῦτο ποίει,
καὶ τότε μάθοις ἀκριβῶς, θεὸς ἐγὼ τίς πέλω.«
Ταῦτα δ' ὁ Σάραπις αὐτῷ μετὰ χρησμοῦ προλέγει.

86. Ἀλέξανδρος εἰς Αἴγυπτον ἦλθε δυνάμει πλείστῃ.

Μαθὼν δ' Ἀλέξανδρος χρησμὸν Σάραπιν προσεπέγνω,
ὅστις καὶ Παρμενίωνι προσεῖπε τῷ Σατράπῃ
κατασκευάσαι ξόανον τῷ Σάραπι ταχίστως,
καὶ τέμενος ἐμφέρεσθαι στοιχείοις τοῖς Ὁμήρου,
καθὼς αὐτὸς ὡς ἀοιδὸς Ὅμηρος προσεφώνει:
»ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων,
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.«
Ὁ Παρμενίων οὖν αὐτὸς ἐσκεύασε καλλίστως
τὸ Σαραπείου τέμενος σὺν τῷ ξοάνῳ τούτου,
καὶ πάντα τὰ τῆς πόλεως καλῶς οἰκονομήθη.
Ἔνθεν αὐτὸς Ἀλέξανδρος σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
καὶ τοῖς σατράπαις τοῖς αὐτοῦ πρὸς Αἴγυπτον ἀπῄει.

Καὶ πέμψας πάντα λύβερνα τάχιστα πρὸς τὴν πόλιν,
προσέταξεν αὐτοῖς αὐτὸν ἐκεῖσε περιμένειν.
Ἤρχετο γοῦν Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν στρατευμάτων,
ἐχόντων τούτων δυσχερῶς πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν.
Σὺν δ' Ἀλεξάνδρῳ πάρησαν χωροπροφῆται πλεῖστοι,

87. Κοσμοῦσι βύσσινον στολὴν Ἀλέξανδρον Μεμφῖται.

Θεοὺς αὐτῶν κομίζοντες ἐκ τῶν ὁρίων τούτων,
θύοντες ἅπασιν αὐτοῖς, αὐτόν δε βασιλέα
καὶ νέον κοσμοκράτορα λέγοντες καὶ μονάρχην.
Ἐπεὶ δ' εἰς Μέμφιν ἔφθασαν τὴν οὖσαν ἐν Αἰγύπτῳ,
Ἡφαίστου θρονιστήριον οὗτος κατεθρονίσθη·
καὶ τοῦτον ὡς Αἰγύπτιον κοσμοῦσι βασιλέα,
βάλλοντες βύσσινον στολήν, μεγάλως εὐφημοῦντες.
Ὅθεν ἰδὼν Ἀλέξανδρος μέγιστον ἀνδριάντα
ἐκεῖσε καθιστάμενον ἐκ λίθου πορφυρίτου,
εἰς δὲ τὴν βάσιν τὴν αὐτοῦ προσγεγραμμένα ταῦτα:
»Οὗτος φυγὼν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτῳ πάλιν ἥξει
μὴ φέρων γῆρας ἀσθενές, ἀλλὰ νεάζων μᾶλλον,
καὶ Πέρσας τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἡμῖν καθυποτάξει,«
ἠρώτα θέλων τοῦ μαθεῖν παρὰ τῶν Αἰγυπτίων,
πέφυκε τίνος ἀνδριὰς ᾧ προσεγράφη ταῦτα;
Οἱ δὲ »Νεκτεναβώ« φασίν, »ὦ βασιλεῦ, τυγχάνει,
ἐς ὕστερον γενόμενος ἄναξ τῶν Αἰγυπτίων·
ὃς ἐρχομένων τῶν Περσῶν Αἴγυπτον καταστρέψαι,

88. Ἀλέξανδρος Νεκτεναβῶ φιλεῖ τὸν ἀνδριάντα.

εἶδε διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως καὶ τέχνης,
τῶν Αἰγυπτίων τοὺς θεοὺς στρατὸν τῶν πολεμίων
τὴν ἐν αὐτῷ γενήσεσθαι μέλλουσαν προδοσίαν,
καὶ δειλιάσας ἔφυγε λαθραίως ἐξ Αἰγύπτου.
Ζητούντων οὖν ἡμῶν αὐτὸν καὶ καταδυσωπούντων
ἰδίοις ἅπασι θεοῖς, ὥστε μαθεῖν ἐκ τούτων
τί γέγονεν ὁ βασιλεύς, ἡμῖν χρησμὸς ἐδόθη
παρὰ Σαράπιος Θεοῦ τοῦ πρὸς τοῖς ἀδυνάτοις:
»Οὗτος φυγὼν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτῳ πάλιν ἥξει
μὴ φέρων γῆρας ἀσθενές, ἀλλὰ νεάζων μᾶλλον,

καὶ Πέρσας τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν ὑμῖν καθυποτάξει.«
Ὡς δ' ἤκουσεν Ἀλέξανδρος Νεκτεναβῶ τὴν κλῆσιν,
κατεμπηδᾷ ταχύτατα πρός τε τὸν ἀνδριάντα
καὶ συμπεριπλακεὶς αὐτῷ λέγει τοῖς Αἰγυπτίοις:
»Οὗτος ἐμὸς πατήρ ἐστιν, ἐγὼ δὲ τούτου παῖς·
οὐ κατεψεύσατο λοιπὸν χρησμὸς ὁ περὶ τούτου.
Θαυμάζω γοῦν ὅπως ὑμεῖς, ἄνδρες γενναῖοι ὄντες,
ἔχοντες πύργους ἰσχυρούς, στερέμνια δὲ τείχη,
ὡς μὴ κατασκαφόμενα παρὰ τῶν πολεμίων,
ἐχθροῖς κατεδουλώθητε βαρβάροις ἀνισχύροις.
Ἀλλὰ προνοίας ἔνεστι τοῦτο τῆς ἀνωτάτης
καὶ δικαιότητος Θεῶν τῶν πάντα προσβλεπόντων,
ὅπως ὑμεῖς κατέχοντες γῆν καρποφόρον μᾶλλον
καὶ ποταμὸν τὸν μέγιστον Νεῖλον τὸν κοσμοτρόφον,
γένησθε δοῦλοι τοῖς ἐχθροῖς μὴ κεκτημένοις δέρας.«
Οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἤτει παρ' αὐτῶν φόρους,
ὡς καὶ Δαρείῳ πρότερον ἐδίδουν τῷ Περσάρχῃ,

89. Ἐμὸς οὗτος πατὴρ ἐστίν, Ἀλέξανδρος προσέφη.

»οὐχ ἵνα« φήσας πρὸς αὐτοὺς »εἰς ταμιεῖον βάλλω,

90. Μάχην Ἀλέξανδρος πολλὴν ἔστησε πρὸς τὴν Τύρον.

ἀλλ' εἰς τὴν πόλιν τὴν ὑμῶν προσδαπανήσω ταῦτα,
τὴν νέαν Ἀλεξάνδρειαν κατ' Αἴγυπτον τὴν οὖσαν,
μητρόπολιν ὑπάρχουσαν πάσης τῆς οἰκουμένης.«
Εἰπόντος οὖν οὕτως αὐτοῦ δεδώκασιν οἱ πάντες
αὐτῷ πολλὰ τὰ χρήματα, διὰ τοῦ Πηλουσίου
καλῶς αὐτὸν προπέμποντες μετὰ τιμῆς μεγίστης,
σύν τε κυμβάλοις καὶ χοροῖς, σαλπίγγοις εὐφημοῦντες.
Εἶθ' οὕτως οὖν Ἀλέξανδρος σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
πρὸς τὴν Συρίαν ᾤδευε καὶ πρὸς τὰς πόλεις ταύτης,
ἃς ὑπηκόους ἔσχηκεν αὐτῷ μόνῳ τῷ λόγῳ.
Στρατολογήσας οὖν αὐτὸς χιλίους καταφράκτους,
πρὸς Τύρον προσεγένετο τὴν οὖσαν ἐν Συρίᾳ.
Ὅθεν παραντιτάσσονται Τύριοι μᾶλλον τούτῳ,
μὴ πρὸς τὴν πόλιν εἰσελθεῖν Τύρον ἐῶντες τοῦτον,
κατὰ χρησμὸν τὸν ἔκπαλαι θρυλλούμενον ἐν τούτοις,

„ὅταν διέλθῃ βασιλεὺς πόλεως Τύρου μέσον,
κακῶς ἡ πόλις ἅπασα πεσεῖται σὺν Τυρίοις.“
Λοιπὸν ἀντέστησαν αὐτῷ καὶ μάχην συνεκρότουν,
καλῶς περιτειχήσαντες πᾶσαν αὐτῶν τὴν πόλιν·
τῆς μάχης γενομένης δὲ τούτων στερεωτέρας,
πολλοὺς προσαποκτείνουσιν οὗτοι τῶν Μακεδόνων.
Ἡττᾶται γοῦν Ἀλέξανδρος ἀποστραφεὶς εἰς Γάζαν,
καὶ πάλιν ἅπαν στράτευμα καλῶς στρατολογήσας
ἐζήτει Τύρον τάχιστα πορθῆσαι καὶ κακῶσαι.
Ὁρᾷ καθ' ὕπνους δ' οὖν αὐτὸς τινὰ προσομιλοῦντα
καὶ πρὸς τὴν Τύρον λέγοντα, »σὺ πρεσβευτὴς μὴ γίνῃ.«
Ὁ δ' ἀναστὰς ἐξέπεμψε πρὸς τοὺς Τυρίους πρέσβεις,
σὺν τούτοις δὲ καὶ γράμματα λέγοντα κατὰ λέξιν:

91. Ἡττήθη δ' οὗτος παρ' αὐτῶν καὶ στέλλει πρέσβεις τούτοις.

»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, παῖς ἄνακτος Φιλίππου,
ὅστις καὶ μέγας βασιλεὺς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας,
Θράκης Μακεδονίας τε καὶ τῆς Ἑλλάδος πάσης,
αὐτοῖς Τυρίοις προσφωνῶ τοῖς ἔμπροσθεν μὴ ζῶσιν.
Ἀρχὴν ἐγὼ ποιούμενος εἰς ἔθνη τῆς Συρίας,
μετ' εὐνομίας ἤθελον εἰρηνικῶς ποιῆσαι.
Πρῶτοι δ' ὑμεῖς τυγχάνοντες Τύριοι κατὰ χώραν,
(οὐ γὰρ τῶν Σύρων κρείττονας ὑμᾶς φημὶ Τυρίους,
ἀλλ' ὡς κειμένους ἐν αὐτῇ τῇ θύρᾳ τῆς Συρίας,)
μάχην ἐστήσατε πολλὴν ἐμοὶ παραταχθέντες.
Ἀλλὰ μαθήσονται πολλοὶ καλῶς παρὰ Τυρίων
τὴν Ἀλεξάνδρου δύναμιν καὶ φῦλον Μακεδόνων.
Ἔστι δ' αὐτὸς ἀληθινὸς χρησμὸς ὁ γεγραμμένος·
ἐγὼ γὰρ διελεύσομαι πόλεως Τύρου μέσον.
Πεσεῖται δ' αὕτη παρ' ἐμοῦ σὺν πᾶσι τοῖς Τυρίοις.
Ἔρρωσθε σωφρονήσαντες· εἰ δ' ἀπαναισχυντεῖτε,
ὡς δυστυχεῖς φθαρήσεσθε τῷ ξίφει Μακεδόνων.«

92. Ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος ἔστειλε πρὸς Τυρίους.

Αὐτοῦ δὲ τὴν ἐπιστολὴν Τύριοι κατιδόντες

93. Ἀλέξανδρος τὸν Σάτυρον εἶδε καλῶς ἐν ὕπνοις.

κελεύουσιν ἀνιλεῶς ῥαβδίζεσθαι τοὺς πρέσβεις,

λέγοντες, »ποῖος ἐν ὑμῖν Ἀλέξανδρος ὑπάρχει;«
Τῶν δὲ λεγόντων πρὸς αὐτοὺς μηδένα τοῦτον εἶναι,
τοὺς πρέσβεις ἀνεσταύρωσαν κτείναντες παρανόμως.
Ἐζήτει γοῦν Ἀλέξανδρος ὁδῷ ποίᾳ προσέλθῃ
καὶ Τύρον αὐτὴν ἅπασαν ἐκ βάθρων κατασκάψῃ,
αἷμα δὲ τούτου πρέσβεων καλῶς διεκδικήσῃ.
Ὅθεν πρὸς ὕπνους ἔδοξε πάλιν τῷ Ἀλεξάνδρῳ
ἕνα προπόλων τοῦ Διός, Σάτυρον κεκλημένον,
ἐπιδιδόντα τὸν αὐτὸν τυρὸν ἀπὸ γαλάκτου·
ὃν καὶ λαβὼν Ἀλέξανδρος τούτου ποσὶ συντρίβει.
Προσεῖπε δ' οὗτος ἀναστὰς ὀνειροπόλῳ ταῦτα.
Ὁ δέ φησί, »σοί, βασιλεῦ, πᾶσα Τυρίων πόλις
ὑπὸ σὴν χεῖρα γένηται κατακυλινδουμένη.
Τὸ δὲ καὶ Σάτυρον αὐτὸν τυρίον σοι διδόναι
καὶ σὺ καταπατήσαντα σοῦ τοῖς ποσὶ κακίστως,
τὴν Τύρον μέλλεις, δέσποτα, συντρῖψαι σῇ δυνάμει·
λοιπὸν καταφθαρήσεται τάχει σὺν τοῖς Τυρίοις.«
Ταῦτα δ' Ἀλέξανδρος μαθὼν καὶ μεθ' ἡμέρας πέντε
μάχην Τυρίοις προσβαλὼν μετὰ τῶν στρατευμάτων,
ἔσχε συμμάχους ἰσχυροὺς τοὺς ἔγγιστα συνόντας
κώμαις μεγάλαις ταῖς τρισὶ Τύρῳ πλησιαζούσαις·
καὶ πάντας τοὺς ἐν τείχεσι τοῖς βέλεσι τιτρώσας,
οἱ Τύρον προσφυλάττοντες νυκτὸς αὐτὴν προδόντες,
ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἔνδον εἰσῆλθε τάχος,
καὶ ταύτην ἐξεπόρθησε Τυρίους κατασφάττων,
καταγαγὼν εἰς ἔδαφος πάντα τὰ τείχη Τύρου,

94 Κατέστρεψεν Ἀλέξανδρος τὴν Τύρον σὺν Τυρίοις.

ἐκδικητὴς γενόμενος τῶν πρέσβεων τῶν τούτου,

95 Τὰ ἐν Τύρῳ κακά.

τῶν σταυρωθέντων πρὸ μικροῦ κακῶς παρὰ Τυρίων.
Τύρου δὲ πάντα τὰ κακὰ τὰ γεγονότα τότε
στόμασι πάντων ᾄδεται μέχρι τῆς δεῦρο ταῦτα·
Τὰς τρεῖς οὖν κώμας τὰς αὐτῷ καλῶς συμμαχησάσας
πόλεως μέτρον ἔγραψε, Τρίπολιν ὀνομάσας.
Ἐν Τύρῳ δ' ἐπιμελητὴν κατέστησε σατράπην

αὐτῆς Φοινίκης στρατηγὸν ἄριστον ὄντα τοῦτον.
Τὴν Τύρον δὲ παραλαβὼν καὶ ταύτην κατασκάψας,
πρὸς Ἰουδαίους ἔπεμψε πρέσβεις, ζητῶν ἐκ τούτων
συμμάχους ἄνδρας ἰσχυροὺς κατὰ Περσῶν γενναίους.
Οἱ δὲ μὴ τοῦτο πράξαντες ὅλως καταδεχθέντες,
ὄντες ὡς ὑποχείριοι τῷ τότε τοῦ Δαρείου,
καὶ ὡς συνθήκας ἔχοντες μὴ μάχεσθαι Δαρείῳ,
Ἀλέξανδρος μετὰ θυμοῦ πρὸς Ἰουδαίαν ἦλθε.
Τοῦτο μαθὼν ἀρχιερεὺς Ἰάδδιος τῇ κλήσει,
πᾶσαν περιβαλόμενος τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα,
(πολλαῖς γὰρ ἐκεκόσμητο στολαῖς ἔκπαλαι θείαις
ἀποκαλύψει θείᾳ τε πρὸς ἔκπληξιν καὶ πίστιν,)
ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον μετὰ παντὸς τοῦ πλήθους.
Ὅθεν καὶ στὰς ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου προσεπισήμου
συνάμα κλήρῳ τε παντὶ καὶ πάντων Ἰουδαίων,
ὅπου ναοῦ καὶ πρόσωπον ἐφαίνετο καλλίστου,
Ἀλέξανδρον ἠσπάζετο προσκύνησιν δοὺς τούτῳ.
Ἰδὼν δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος πόρρωθεν καὶ τὸ πλῆθος,
ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς στολαῖς λευκαῖς, ἐν δὲ βυσσίναις
ἑστῶτας πάντας ἱερεῖς μετὰ σεμνοῦ τοῦ τρόπου,
αὐτὸν δὲ τὸν Ἰάδδιον κόσμῳ τῷ διαχρύσῳ

96. Ἀπῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους

τοῖς πολυτίμοις λίθοις τε πάντῃ κεκοσμημένον,
φοροῦντα καὶ τὴν κίδαριν ἐπὶ τὴν κάραν τούτου,
ἔλασμα καὶ τὸ πέταλον ἔχων ἐπὶ τοῖς στέρνοις,
καταπλαγεὶς Ἀλέξανδρος τῇ ξένῃ θεωρίᾳ
εὐθέως προσεκύνησε τάχιστα προσπηδήσας
τὸ θεῖον ὄνομα Θεοῦ, »χαίροις, ὦ θῦτα,« φήσας.
Ὅθεν αὐτὸς ἀρχιερεὺς καὶ πάντες Ἰουδαῖοι
συνάμα κλήρῳ τε παντὶ γνησίως ἐπεβόων,
τοῦτον κατασπαζόμενοι· τῶν δέ γε τῆς Συρίας
ἀρχόντων τε καὶ σατραπῶν καὶ πάντων ἐκπλαγέντων,
καὶ διεφθάρθαι τὴν αὐτοῦ γνῶσιν ὑπειληφότων,
μᾶλλον οὖν Παρμενίωνος θαυμάσαντος μεγάλως
πῶς προσεκύνησεν αὐτὸς ὡς εἷς τῶν ὑπηκόων,
ἐφώνησεν Ἀλέξανδρος: »Φίλοι μου, τί θαμβεῖσθε;

Οὐ θύτην προσεκύνησα· Θεὸν γὰρ μᾶλλον τούτου,

97. Νέμει καὶ τὴν προσκύνησιν Ἀλέξανδρος τῷ θύτῃ.

μέγαν Θεὸν τὸν παρ' αὐτοῦ τιμώμενον ἐνδόξως,

98. Σημεῖα βλέπε θαυμαστὰ τὰ προρρηθέντα τούτῳ.

τὸν ὑποσχόμενον ἐμοὶ κατὰ τῶν ἐναντίων
διδόναι τὴν βοήθειαν· ἡνίκα γὰρ στρατείαν
ἐκίνησα κατὰ Περσῶν (ὅλως γοῦν οὐκ ἐτόλμων
διὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν προσεπεμβῆναι τούτοις),
ἐν ὕπνοις ὤφθη μοι Θεὸς ἐν σχήματι τοῦ θύτου,
θαρρεῖν ἐγκελευόμενος ἐμοί, καὶ προθυμίαν
μετὰ σπουδῆς ἐντεθεικὼς ἔφασκέ μοι τοιαῦτα:
»Ὦ Μακεδὼν Ἀλέξανδρε, Πέρσας σὺ καταστρέψεις.
Ἀφόβως τοίνυν ἄπελθε, σοὶ δίδωμι τὴν τούτων
πᾶσαν ἀρχὴν καὶ δύναμιν τελείως ἀπολέσαι.«
Καὶ θεασάμενος αὐτὸν πάσῃ στολῇ τοιαύτῃ,
τὸν ὄνειρον ὑπομνησθεὶς Θεοῦ τὸν προρρηθέντα,
ἀρτίως προσεκύνησα τὸν θύτην ἀντὶ τούτου.«
Καὶ ταῦτα Παρμενίωνι καὶ τοῖς σατράπαις φήσας
ἔρχεται πρὸς [τὴν] Ἱερουσαλὴμ παρεπομένων πάντων,
παρ' Ἰουδαίων τε δεχθεὶς μετ' εὐφροσύνης πλείστης,
ἔφερον καὶ τοῦ Δανιὴλ τὴν βίβλον νομογράφοι,
λέγοντες πρὸς Ἀλέξανδρον τὴν πρόρρησιν τὴν τούτου,
ὡς Μακεδόνα δεῖ τινα Περσῶν καθελεῖν κράτος.
Ὃς καὶ περιχαρὴς αὐτὸς γενόμενος ἐκ τούτου,
ἀνέδραμε πρὸς ἱερὸν καὶ θύει μὲν θυσίαν
Θεῷ, καθὼς ἀρχιερεὺς αὐτῷ προσεπιτάττει.
Ἀρχιερέα δ' οὖν αὐτὸς καὶ πάντας ἱερέας
τιμήσας ἀξιοπρεπῶς, λαμπροῖς τε καὶ μεγάλοις
περικοσμήσας τὸν ναὸν πολυτελέσι δώροις,
ἐξώρμησε κατὰ Περσῶν ὡς πάρδαλις αὐτίκα,
τινὰς συμμάχους προσλαβὼν ἄνδρας ἐξ Ἰουδαίων,

99. Προσέθυσεν Ἀλέξανδρος ἔνδον ναοῦ Κυρίου.

ἐν οἷς ὑπῆρχε τὶς ἀνὴρ Μοσόμαχος τῇ κλήσει,

100. Εὐστόχως κατετόξευσε Μοσόμαχος τὸν ὄρνιν.

ἄριστος ὢν κατὰ ψυχὴν εὔστοχός τε τοξότης,
ἀνδρεῖος, θαυμαστότατος, Ἑβραίων ὑπερέχων·
ὃς τοῦ στρατοῦ βαδίζοντος ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα,
καὶ μάντεώς τινος αὐτοῖς προσορνιθευομένου
καὶ πάντας κατεπέχοντος, ἠρώτα τὴν αἰτίαν
παραμονῆς τῆς τοῦ λαοῦ Μοσόμαχος μαθέσθαι.
Αὐτὸς δ' ὁ μάντις πρὸς αὐτὸν δεικνύων ὄρνιν ἔφη:
»Ἐὰν μὲν οὖν ἀσάλευτος ὄρνις ἐνθάδε μείνῃ,
συμφέρει πᾶσαν στρατιὰν τοῖς ὧδε προσεμμένειν·
εἰ πέταται δ' εἰς τοὔμπροσθεν, πάντας ἡμᾶς προάγειν·
εἰ δ' ὄπισθεν ἐπιστραφῇ, πράττειν ἡμᾶς ὡσαύτως.«
Παρὰ τοῦ μάντεως δ' αὐτὰ Μοσόμαχος ἀκούσας
βέλος τῷ τόξῳ προσβαλὼν ἀπέρριψεν εἰς ὄρνιν,
καὶ τὸν μὲν ὄρνιν θανατοῖ, τὸν δέ γε μάντιν αὖθις
λύπην αὐτὸς προὐξένησε καὶ τοὺς συνόντας τούτῳ.
Ὅθεν λαβὼν Μοσόμαχος νεκρὸν τὸν ὄρνιν ἔφη:
»Τί, κακοδαίμονες, ἐμοὶ μέμφεσθε; πῶς γὰρ οὗτος,
μὴ σωτηρίαν τὴν αὑτοῦ καὶ τὴν ζωὴν προβλέπων,
τοσούτου πλήθους ἔβλεψε συμφέρον καὶ προλέγει;
Εἰ γὰρ τὸ μέλλον ἔβλεπεν, οὐκ ἂν εἰς τόπον τοῦτον
ἦλθεν αὐτὸς κατασφαχθεὶς τῷ τόξῳ Μοσομάχου.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Μοσόμαχος κατήσχυνε τὸν μάντιν.

Ἐκεῖθεν οὖν Ἀλέξανδρος πρὸς πᾶσαν τὴν Συρίαν
ἐπαναζεύξας ὧδευε μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους·
καὶ προσυπήντησαν αὐτῷ Δαρείου λογοφόροι
A ἐπιστολὰς κομίζοντες, σκύτος ὁμοῦ καὶ σφαῖραν, BLC, g A
ὡσαύτως καὶ κιβώτιον χρυσοῦ πεπληρωμένον. χρυσοῦν B, χρυσίου L, μεστὸν χρυσ
Λαβὼν δὲ τὰς ἐπιστολὰς Ἀλέξανδρος Δαρείου,
μέσον στρατοῦ προσέταξε ταύτας ἀναγνωσθῆναι.
Ἔλεγον δὲ τὰ γράμματα τοιάδε κατὰ λέξιν:

101. Οἱ πρὸς τὸν μάντιν ἔλεγχοι καὶ λόγοι Μοσομάχου.

Ὁ βασιλέων βασιλεύς, μέγας θεὸς Δαρεῖος,

102. Ἡ πρώτη πρὸς Ἀλέξανδρον γραφὴ Πέρσου Δαρείου.

συνανατέλλων δὲ λαμπρῶς Ἡλίῳ Θεῷ Μίθρᾳ,
πάντων Θεῶν ὁ συγγενὴς καὶ φοβερὸς δυνάστης, f.

Ἀλέξανδρε, προστάσσω σοι τῷ δούλῳ μου, τοιαῦτα.
Ὑπόστρεψον ταχύτατα πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην,
πεπλανημένε, πόλιν σου καὶ τὴν Ὀλυμπιάδα,
σὴν τιθηνόν, καὶ θήλαζε, πῖνε τὸ γάλα ταύτης.
Ἀκμὴν γὰρ τιθηνεύεσθαι θέλεις καὶ μειρακίζειν·
ἅρπαζε μὴ τὰ τῶν ἀνδρῶν· μὴ φρόνει τὰ μεγάλα.
Ὡς ἄφρονα δ' αὐτὸς λοιπὸν ἀπέστειλά σοι σκύτον,
σφαῖραν ὁμοῦ καὶ κιβωτὸν μεστὴν πολλοῦ χρυσίου,
ὅπως σὺ μάθῃς ἐξ αὐτῶν τὰ πρέποντα νηπίοις·
τὸν σκύτον προμηνύοντα σὴν νηπιώδη γνῶσιν,
τὴν σφαῖραν δὲ διδάσκουσαν παίζειν μετὰ τῶν παίδων·
τί δαὶ τοσοῦτον πλῆθος σὺ τῶν ἀγερώχων νέων
κακῶς συνῆξας καὶ στρατὸν κέκληκας τούτου μᾶλλον,
χειροτονῶν μόνος σαυτὸν ἀντάρτην βασιλέα,
πόλεις ἁρπάζων καὶ πορθῶν τὰς ἀπειροπολέμους;
Γίνωσκε γοῦν, Ἀλέξανδρε, πάσης τῆς γῆς τὰ πλάτη
καὶ πᾶσα δύναμις ἀνδρῶν ὑφ' ἕνα συνελθοῦσα
οὔπω Περσῶν δυνήσεται συντρῖψαι δυναστείαν·
τοσαῦτα γὰρ στρατεύματα πάρεισι παρὰ Πέρσαις,
ὅσῳ καὶ ψάμμου πλείονα καὶ μετρησμοῦ τυγχάνει,
λίθοι πολύτιμοι χρυσός, ἄργυρος μᾶλλον πλῆθος,
ὥστε τῆς γῆς τὰ πεδινὰ πάντα περικαλύψαι.
Ἣν δ' ἔστειλά σοι κιβωτὸν ἔχουσαν τὸ χρυσίον
κελεύω σοι μερίσασθαι τοῦτον τοῖς συλλησταῖς σου,
ὅπως αὐτὸν ἐσθίοντες σωθῆναι δυνηθῶσιν
ἕκαστος τούτων ὄπισθεν πρὸς πόλιν τὴν ἰδίαν,
πρόνοιαν σοῦ ποιούμενος, μήπως οὐκ ἔχων δοῦναι
τὰ πρὸς ζωάρκειαν αὐτοῖς, πλοῦτον μὴ κεκτημένος,
σφαγιασθῇς σὺ παρ' αὐτῶν καὶ γένῃ θηρῶν βρῶμα.
Εἰ δ' οὐκ ἀκούσῃς, τολμηρέ, τοῖς ὧδε γεγραμμένοις,
ἐκπέμψω συλληφθῆναί σε μεγίστους καταδίκους,
ὅθεν παιδεύσω σε λοιπὸν οὐχ ὡς Φιλίππου παῖδα,
ἀλλ' ὡς ἀντάρτην ἄφρονα σταυρώσω σε κακίστως·
οὗς δὲ πλανῶν κατέχεις σύ, πεσοῦνται ταῖς χερσί μου
καὶ πάντας πρὸς τοῖς ὄρεσι φούρκῃ προσανυψώσω.«

Ἔφησεν οὖν Ἀλέξανδρος ταύτην γραφὴν Δαρείου
μέσον στρατοῦ καὶ σατραπῶν πᾶσαν ἀναγνωσθῆναι·
οἵτινες ταῦτ' ἀκούσαντες ἔσχον πολλὴν δειλίαν,
ὅπερ καὶ γνοὺς Ἀλέξανδρος πᾶσι προσεπεφώνει:
»Μή, Μακεδόνες ἰσχυροί, φίλοι συστρατιῶται,
μὴ ταραχθῆτε τοῖς κενοῖς καυχήμασι Δαρείου,
ὧν οὗτος ὡς ὑπέρογκος μεγαλαυχεῖ καὶ γράφει.
Δαρεῖος μὲν κομπηγορῶν ἀφρόνως ταῦτα λέγει,
ὡς γεγονὼς ἀνόμοιος τῶν τυχηρῶν τοῦ βίου.
Ἐμοὶ δοκεῖ, παρόμοιος μᾶλλον κυνῶν ὑπάρχει·
ὅταν γὰρ κύνες μάχωνται πρὸς μειζοτέρους κύνας,
ἀδυνατοῦντες κατ' αὐτῶν μεγάλως ὑλακτοῦσιν,
ἐλπίζοντες ἐκ τῶν φωνῶν τοὺς ἰσχυροὺς φοβῆσαι.
Οὕτω καὶ νῦν μὴ δυνηθεὶς Δαρεῖος ἐν τοῖς ἔργοις,
λόγοις κενοῖς φοβῶν ἡμᾶς δοκεῖ τις εἶναι μέγας,
ὡς προειρήκαμεν, καθὼς τοῖς ὑλαγμοῖς οἱ κύνες.
Ὅμως, ὦ φίλοι δυνατοί, συνθώμεθα καὶ τοῦτο,
ἀληθινῶν ὡς ὄντων τε πάντων τῶν γραφομένων·
ἑτοιμασθῶμεν οὖν λοιπὸν καὶ φωταγωγηθῶμεν
Ἠθέλησεν Ἀλέξανδρος σταυρῶσαι γραφοφόρους.
γενναίως τούτῳ μάχεσθαι μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους,
μήποτε δειλιάσαντες καὶ παρ' αὐτοῦ ληφθέντες
κινδύνῳ περιπέσωμεν μεγίστῳ καὶ θανάτῳ.«
Οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἄνδρας
κακῶς ἐξαγκωνίζεσθαι, φημὶ τοὺς γραφοφόρους,
τοὺς τοῦ Δαρείου πρεσβευτὰς καὶ σταυρωθῆναι τούτους.
Τῶν δὲ λεγόντων πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους,
»τί σοι κακὸν ἐπράξαμεν, Ἀλέξανδρε γενναῖε,
καὶ οὕτω πως ἀνιλεῶς θέλεις ἡμᾶς σταυρῶσαι;
εἶπεν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος, »μέμφεσθε τὸν Δαρεῖον
τὸν βασιλέα τὸν ὑμῶν τὸν μεγαλοφρονοῦντα·
καὶ γὰρ οὐκ ἔπεμψεν ὑμᾶς πρέσβεις πρὸς βασιλέα,
ἀλλ' εἰς ἀντάρτην καὶ λῃστὴν κακότροπον φονέα,
καθὼς τὰ τούτου γράμματα σαφῶς προσμαρτυροῦσιν.
Ἀνασταυρῶ τοίνυν ὑμᾶς ἐμοὶ προσεπελθόντας
ἀνδρὶ λῃστῇ τυγχάνοντι καὶ κακοτρόπῳ φύσει.«

Οἱ δ' ἀντεβόων πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν πεσόντες:
»Ἔασον λόγους, βασιλεῦ, κακόφρονος Δαρείου·
ἡμεῖς φρενήρη βλέπομεν καὶ μέγιστον ἐν γνώσει
καὶ μεγαλόφρονα ψυχὴν καὶ συνετὸν ἐν λόγοις.
Ὡς βασιλεὺς τοίνυν αὐτὸς καὶ βασιλέως τέκνον
Φιλίππου τοῦ πανευκλεοῦς καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος,
χάρισε τοῖς οἰκέταις σου ζωὴν τὴν φιλουμένην.«
Ὁ δ' ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς μεθ' ἱλαροῦ τοῦ τρόπου:
»Ἄνδρες, ἐδειλιάσατε σταυροῦ τὴν τιμωρίαν,
ἐμοὶ καθικετεύοντες ζωὴν ὑμῖν χαρίσαι.
Ὅθεν καὶ δίδωμι ζωὴν λοιπὸν τὴν ποθουμένην·
ἐγὼ γὰρ οὐδὲ βούλομαι ὑμᾶς ἀναιρεθῆναι,

Δαρείῳ τῷ Περσάρχοντι γραφὴ παρ' Ἀλεξάνδρου.

ἀλλ' ἵνα τὴν διαφορὰν ἣν ἔχω δείξω πᾶσι
παρὰ Δαρείου μείζονα τοῦ βαρβαροτυράννου.
Μὴ προσδοκᾶτε τοιγαροῦν δεινὸν παθεῖν ἐνταῦθα·
νόμος ἐστὶν ὡς βασιλεὺς ἄγγελον οὐ φονεύει.«
Οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἐτράπη πρὸς τὸ δεῖπνον
καὶ συνηυφράνθη σὺν αὐτοῖς τοῖς πρεσβευταῖς Δαρείου.
Τῶν δὲ λεγόντων πρὸς αὐτὸν, ὅπως ἐν δόλῳ λάβῃ
Δαρεῖον τὸν Περσάρχοντα πολέμου κροτηθέντος,
εἶπεν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος: »Οὐ θέλω τοῦτο πρᾶξαι.
Εἰ μὴ γὰρ οὐκ ἀπήρχεσθε πρὸς τὸν Δαρεῖον πάλιν,
ἐπείσθην ἂν τοῖς παρ' ὑμῶν λόγοις ὡς ἀληθέσιν·
ἐπεὶ δὲ πάλιν πρὸς αὐτὸν μέλλετε κατελθῆναι,
οὐ βούλομαι τὰ παρ' ὑμῶν λεχθέντα προσακοῦσαι,
μή τις ὑμῶν κακότροπος ἐξείπῃ τῷ Δαρείῳ
ἣν ἐσκευάσατε βουλὴν κακῶς αὐτὸν προδοῦναι,
καὶ κινδυνεύσητε ζωὴν, ἣν ὧδ' ἐχαρισάμην,
καὶ τῆς σφαγῆς ὑμῶν ἐγὼ παραίτιος φανοῦμαι.«
Πάντες οὖν ἐπευφήμησαν σατράπαι καὶ στρατάρχαι
καὶ πάντα τὰ στρατόπεδα σὺν τοῖς γραμματοφόροις
τὸν θαυμαστὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸ γενναῖον τούτου.
Ὅθεν ἐς αὔριον αὐτὸς ἐπιστολὴν προσγράφει
Δαρείῳ τῷ κακόφρονι, καὶ προσανέγνω ταύτην
μέσον ἰδίοις τοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς σατράπαις πᾶσι,

τῶν τοῦ Δαρείου πρεσβευτῶν ἐκεῖσε μὴ παρόντων.
Ἔλεγον δὲ τὰ γράμματα κατὰ λεπτὸν τοιαῦτα:
»Φιλίππου παῖς Ἀλέξανδρος, υἱὸς Ὀλυμπιάδος,
τῷ βασιλέων βασιλεῖ, Περσῶν θεῷ Δαρείῳ,
πάντων θεῶν τῷ συγγενεῖ καὶ τῷ συνθρόνῳ τούτων,
τῷ συνεκλάμποντι φαιδρῶς Ἡλίῳ Μίθρᾳ, χαίρειν.
Αἰσχρόν ἐστι τὸν ἰσχυρὸν Δαρεῖον βασιλέα,
τὸν ἐπαιρόμενον πολλῇ φρονήσει καὶ δυνάμει,
σύνθρονον δ' ὄντα τῶν θεῶν καὶ συγγενέα τούτων,
δὴ τετιμήκασιν αὐτοὶ συγκάθεδρον δεικνύντες,
πεσεῖν ἐκ δόξης εὐγενοῦς πρὸς κατωτέραν τύχην
καὶ δουλωθῆναι δυστυχῶς ἀντάρτῃ Μακεδόνι.
Τῶν ἀθανάτων γὰρ θεῶν αἱ σεβασμίαι κλήσεις,
ἃς πάσας περιβέβλησαι καὶ σεαυτὸν φαιδρύνεις,
αὗταί σε τάχος δύνανται πρὸς οὐρανὸν ὑψῶσαι.
Φῆς γὰρ αὐτὸς ὡς οἱ θεοὶ δύναμιν προξενοῦσι.
Σοῦ τὸ φθαρτὸν σωμάτιον τὸ φέρον κλήσεις τούτων
ὑψοῖ μεγάλαυχον φωνήν· εἰς τὸν αἰθέρα τρέχεις·
κρατεῖς τὰ νέφη ταῖς χερσίν· ὑπέρογκα φαντάζῃ,
γελῶν καὶ κατεμπαίζων με μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους.
Γράφεις μοι μείρακα λοιπόν, ἀντάρτην καὶ φονέα,
τοὺς σὺν ἐμοὶ πάντας λῃστάς, ἀρχιλῃστὴν ἐμέ δε.
Κἂν ὡς λῃστὴν φοβήθητι, κἂν ὡς φονέα φρίξον·
οὐκ εἶ γὰρ ἄνθρωπος αὐτός; οὐκ εἶ βροτὸς ὡς πάντες;
Τοῦ χρόνου βλέψον τὸν τροχόν, ἴδε φορὰν τῆς τύχης.
Τί τὰς σεπτὰς ἐνδέδυσαι θεῶν ὀνομασίας;
Οὐ κατοικοῦσι μετὰ σοῦ· βρότειον σῶμα φέρεις.
Κακίστως γράφεις θάνατον σταυροῦ προσενεγκεῖν μοι,
ἐμοὺς δὲ φίλους ἰσχυρούς, καλλίστους Μακεδόνας,
πάντας αὐτοὺς ἐν ὄρεσι φούρκῃ πρασανυψῶσαι.
Ἀνοηταίνεις οὖν αὐτὸς καὶ μέγα κατεγνώσθης
ὥστε μηδὲν δυνάμενος ἐν ἔργοις χρηστὰ πρᾶξαι.
Ἐν λόγοις σου τοῖς κομπηροῖς φαντάζῃ μέγας εἶναι.
Τὰς ὑπερόγκους ἔασον φωνὰς καὶ μεγαλαύχους·
γεννήθητι πρὸς πόλεμον ἕτοιμος καὶ πρὸς μάχην.
Ἐγὼ γὰρ ἔρχομαι πρὸς σὲ σὺν πάσῃ μου δυνάμει

πόλεμον στῆσαι κατὰ σοῦ καὶ πάντων σατραπῶν σου,
οὐχ ὡς θεὸν μαχέσασθαι, μᾶλλον βροτόν, Δαρεῖε·
καὶ γὰρ αὐτὸς ἐγὼ θνητὸς ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω·
ἐκ δὲ προνοίας γίνεται νίκη, τροπὴ σὺν ταύτῃ.
Ἔγραψας τί δαὶ πρὸς ἡμᾶς ἄργυρον καὶ χρυσίον
ἔχειν σε πανυπέρπολυν, ὅπως μαθόντες τοῦτο
ἡμεῖς σοι γενναιότερον ἀντιπαραταχθῶμεν
καὶ λάβωμεν τὰ χρήματα τὰ σὰ καὶ πλουτισθῶμεν;
Ἐγὼ γὰρ ὡς περίφημος γενήσομαι τοῖς πᾶσιν,
αὐτοῖς βαρβάροις, Ἕλλησι, Δαρεῖον εἰ νικήσω
τὸν μέχρι πόλου φθάσαντα, τὸν μέγαν βασιλέα,
τὸν συγγενέα τῶν θεῶν καὶ σύνθρονον Ἡλίου,
τὸν γίγαντα τὸν ἰσχυρόν, τὸν σχόντα θεῶν κλήσεις.
Σὺ γοῦν ἐὰν νικήσῃς μοι, δόξαν οὔπω λαμβάνεις·
ἐνίκησας ἀρχιληστήν, ἀντάρτην καὶ φονέα
καὶ Μακεδόνα μείρακα, τὸν παῖδα τοῦ Φιλίππου.
Ἔστειλας τί δαὶ πρὸς ἡμᾶς τὸν σκύτον καὶ τὴν σφαῖραν,
ὡσαύτως καὶ κιβώτιον ἔχον πολὺ χρυσίον;
Σὺ μὲν ἐξέπεμψας αὐτὰ παίζων καὶ κατεμπαίζων,
μὴ γνοὺς τὸ συμβησόμενον ἐκ τούτων τῶν σταλέντων.
Ὡς ἀγαθὰ γὰρ ἐκ θεῶν ἔλαβον δῶρα ταῦτα·
καὶ τὸν μὲν σκύτον εἴληφον, ὅπως ἐμαῖς ταῖς λόγχαις
τύψω βαρβάρους ἰσχυρῶς καὶ Πέρσας καταστρέψω,
καὶ πρὸς δουλείαν τὴν ἐμὴν τούτους καθυποκύψω.
Τὴν δέ γε σφαῖραν δεύτερον πάλιν ἐδήλωσάς μοι,
ὅτι τὸν κόσμον ἅπαντα καλῶς ἐπικρατήσω·
σφαιροειδὴς γὰρ γέγονεν ὁ κόσμος καὶ στογγύλος.
Τὴν δὲ χρυσίου κιβωτὸν τὴν παρὰ σοῦ σταλεῖσαν,
ὡς μέγα δῶρον ἐκ θεῶν ταύτην ὑπεδεξάμην·
ἐκ ταύτης γὰρ ὑποταγὴν ἐσήμανας μεγίστην.
Μέλλεις γοῦν ἑξακόσια τάλαντα χορηγεῖν μοι,
ἀντὶ χρυσέων τῶν ὠῶν Φιλίππου τοῦ πατρός μου.
Ἔρρωσο τοίνυν, βασιλεῦ Δαρεῖε τῆς Περσίδος.«
Καὶ γράψας ταῦτ' Ἀλέξανδρος καὶ δήσας μετὰ βούλλης,
γραμματοφόροις δέδωκεν αὐτοῖς τοῖς τοῦ Δαρείου·
οἷς καὶ χρυσὸν ἀποδιδούς, ὃν ἔστειλε Δαρεῖος,

εἴασε τούτους ἀπελθεῖν μετ' εὐθυμίας πάσης.
Ὑπερθαυμάσαντες δ' αὐτοὶ τὴν γνῶσιν Ἀλεξάνδρου,
χαίροντες ἀνεχώρησαν, ἦλθον δὲ πρὸς Δαρεῖον.
Ὁ δὲ Δαρεῖος ἀναγνοὺς τὰ γράμματ' Ἀλεξάνδρου
καὶ γνοὺς τὴν τούτων δύναμιν, ἐπιστολὴν προσγράφει
πᾶσι σατράπαις τοῖς αὐτοῦ, τοιάδε προσφωνοῦσαν:
»Πάντων Περσῶν ὁ βασιλεὺς ἐγὼ θεὸς Δαρεῖος,
πᾶσι τοῖς ὑπὸ χεῖρά μου λέγω γενέσθαι ταῦτα:
Τὸν Μακεδόν' Ἀλέξανδρον, τὸν παῖδα τοῦ Φιλίππου,
ἀποστατοῦντ' ἀνέμαθον σὺν Μακεδόσι πλείστοις,
καὶ διαβάντα σὺν αὐτοῖς τὸ κλῖμα τῆς Ἀσίας,
ἤρξατο ταύτην ἐκπορθεῖν, ὡς χώραν ἐμὴν οὖσαν.
Λαβόντες οὖν αὐτὸν ὑμεῖς, ἀγάγετε τὸ τάχος,
μηδὲν κατεργασάμενοι κακὸν ὡς ἀποστάτην·
ἐκδύσω γὰρ αὐτὸν ἐγὼ στολὴν τὴν πορφυρέαν,
καὶ τοῦτον πλήξας ὡς εἰκὸς μετὰ πολλῶν κροτάλων,
ἀστράγαλά τε παιγνικὰ κρούσας ὡς Μακεδόνα,
στείλω τὸ τάχιον αὐτὸν πρὸς τὴν Μακεδονίαν
αὐτὴν πατρίδα τὴν αὐτοῦ, καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα,

106. Πρὸς τοὺς σατράπας τοὺς αὐτοῦ γράφει Δαρεῖος ταῦτα.

συναποστείλας μετ' αὐτοῦ γενναῖον Πέρσην ἄνδρα,

107. Δαρείῳ προσαντέγραψαν Σπινθὴρ, Ἰάσπης ταῦτα.

παιδεύσεως διδάσκαλον ὄντα καὶ σωφροσύνης,
ὃς καὶ παιδεύσει τὸν αὐτόν, ἄνδρα πρότοῦ γενέσθαι
φρόνημα τέλειον ἀνδρὸς τοῦτον μὴ προσλαμβάνειν.
Τὰς δὲ τριήρεις τὰς αὐτοῦ βυθῷ θαλάσσης πάσας
κακῶς καταποντίσατε, τούτου δὲ τοὺς σατράπας
σιδήροις καταδήσαντες προσαποστείλατέ μοι.
Τοὺς στρατιώτας οὖν αὐτοῦ, κακίστους Μακεδόνας,
εἰς Ἐρυθραῖον πέλαγος στείλατε κατοικήσειν,
ἵππους δ' αὐτῶν κατέχετε σὺν ἅρμασι τοῖς τούτων.
Φίλοις ὑμῶν χαρίσατε λάφυρα Μακεδόνων.
Ἔρρωσθε γοῦν, σατράπαι μου, πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον.«
Αὐτοῦ δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἰδόντες οἱ σατράπαι

ἀντέγραψαν ἐπιστολὴν τοιάνδε τῷ Δαρείῳ.
»Σπινθὴρ, Ἰάσπης βασιλεῖ Θεῷ Δαρείῳ χαίρειν.
Θαυμάζομεν, παμμέγιστε, πῶς σὺ κελεύεις ταῦτα.
Τὸ Μακεδόνων ἔθνος γὰρ πάντῃ κατεπῃρμένον
ἐπέβη χώραν τὴν ἡμῶν κακῶς καταληΐζον·
ὅθεν ἡμεῖς ζωγρήσαντες κρυφίως τινὰς τούτων
προσαπεστείλαμεν αὐτοὺς σοῦ τῷ μεγίστῳ κράτει·
μαθεῖν γὰρ μέλλεις ἐξ αὐτῶν τὴν τόλμαν Μακεδόνων,
ὡς μὴ τολμήσαντες ἡμεῖς σοῦ πρῶτον ἐξετάσαι.
Ποιήσεις οὖν αὐτὸς καλῶς, εἰ παραγίνῃ τάχει
μετὰ δυνάμεως πολλῆς σὴν χώραν βοηθήσων,
μὴ λάφυρα γενώμεθα κακίστοις Μακεδόσι.«
Ταῦτα Δαρεῖος ἀναγνοὺς ἔγραφε τούτοις ταῦτα:
»Ὁ βασιλέων βασιλεὺς μέγας Θεὸς Δαρεῖος
Σπινθῆρι σὺν Ἰάσπῃ τε, κελεύω τούτοις χαίρειν.

108. Πάλιν Δαρεῖος πρὸς αὐτοὺς ἔγραφε λέγων ταῦτα.

Μή προσδοκᾶτε παρ' ἐμοῦ λαβέσθαι συμμαχίαν·
εἴπερ δ' ἐκβῆτε τῶν ὑμῶν τόπων καὶ τῶν ὁρίων,
πικρὰν μεγάλην ἕξετε τὴν τιμωρίαν πάντες,
λόγον προσαπαιτούμενοι τῶν αἰχμαλωτισθέντων
καὶ τῶν φθαρέντων ἀμελῶς παρὰ τῶν Μακεδόνων.
Λοιπὸν παρακελεύομαι τὸ τῆς ἀνδρείας μᾶλλον
γενναῖον νῦν ἐνδείξασθε καὶ σταθηρὸν καὶ μέγα.
Ὑμᾶς δὲ τίς ἐφόβησε θροήσας ταῦτα γράφειν,
ἄνδρας γενναίους ἰσχυρούς, Πέρσας ἀνδρικωτάτους,
οἳ κεραυνὸν δυνάμενοι μέγιστον κατασβέσαι,
ἀνδρὸς οὐχ ὑπενέγκατε κρότον τριβολιμαίου;
Τέθνηκε τίς ὑμῶν ἀνὴρ ἐν παρατάξει μάχης;
Ἔλαβε τίς ὑμῶν πληγὴν ἐν συμπλοκῇ πολέμου;
Καὶ τί λοιπὸν βουλεύσομαι καὶ τίσι συμμαχήσω;
Ὑμῖν τοῖς καταισχύνασι Περσῶν τὴν βασιλείαν,
ἀρχιληστῇ φοβούμενοι κακίστῳ Μακεδόνι;
Ἐπαγρυπνεῖτε γοῦν καλῶς, καὶ τὴν ὑμῶν ἀνδρείαν
γενναίως ἀριστεύοντες ἐνδείξασθε καλλίστην,
ὅπως πολλῇ διάγωμεν ἡμεῖς ἀμεριμνίᾳ.
Ἔρρωσθε πάντες, ἔρρωσθε, σατράπαι καὶ στρατάρχαι.«

Εἶθ' οὕτως πυνθανόμενος Ἀλέξανδρον Δαρεῖος
πλησίον ὄντα τὸν αὐτόν, στρατοπεδεύσας οὗτος
ἐξ ἴσου παρεγένετο τῷ ποταμῷ Πινδάρῳ, καὶ πάλιν πρὸς Ἀλέξανδρον στέλλει γραφὴν τοιάνδε:
»Ὁ βασιλέων βασιλεὺς ἐγὼ Θεὸς Δαρεῖος
καὶ πάντων ἐθνῶν κύριος, ἀντάρτῃ Μακεδόνι.
Τὸ τοῦ Δαρείου θαυμαστὸν ὄνομα σοὶ λανθάνει,
ὃν τετιμήκασι θεοὶ σύνθρονον καθιστῶντες·
αὐτὸς γὰρ οὐ μακάριον ἡγήσω λανθανόντως

109. Δαρεῖος πάλιν δεύτερον ἔγραφεν Ἀλεξάνδῳ.

χωρὶς ἐμῆς θελήσεως ἄρχειν Μακεδονίας,
ἀλλὰ καὶ χώρας ἐφευρών, πόλεις ἡσυχαζούσας,
αὐτὰς κακῶς ἐπόρθησας καὶ βασιλέα μᾶλλον
σαυτὸν ἐχειροτόνησας, ἄνδρας λῃστὰς συλλέξας
ὁμοίους σου κακόφρονας, στρατὸν κατονομάσας,
καὶ μετ' αὐτῶν ταῖς πόλεσι ταῖς ἀπειροπολέμοις βαρβάρων κατεστράτευσας, φόρους ζητῶν ἐκ τούτων
λαμβάνειν ὡς ἀρχιληστής· ἃς τινας ἐγὼ πόλεις
κέκτημαι πρὸς περίσσειαν ὡς ἀπορεριμμένας.
Νομίζεις οὖν, ὡς ἔοικεν, ἡμᾶς τοιούτους εἶναι,
ὁποῖος εἶ σύ, τολμηρέ; Κακῶς ὑπολαμβάνεις.
Ἁρπάζεις τόπους τοὺς ἡμῶν, οὓς ἔχειν οὐ καυχήσῃ.
Κακίστως οὖν πεφρόνηκας, ἀβούλως πράξας ταῦτα.
Ὤφειλας διορθώσασθαι τὴν ἄγνοιάν σου πρῶτον
καὶ πρὸς ἐμέ, σοῦ τὸν Θεόν, λάτρις παραγενέσθαι,
καὶ μὴ θαρρεῖν δυνάμει σὺ τῶν ἀγερώχων νέων.
Ἐπεὶ δ' ἡ τύχη δυστυχῶς εἰσήγαγε καὶ τοῦτο,
πρέσβεις λαβεῖν καὶ γράμματα καὶ σὲ παρὰ Δαρείου,
γράφω σοι καὶ προστάττω σοι τὸ τάχος Ἀλεξάνδρῳ
κλῖναι τὴν κάραν δουλικῶς Δαρείῳ τῷ θεῷ σου.
Ἐὰν δ' ἀντέχῃ τῆς κακῆς ἀνοίας σου προτέρας,
ἀνιλεῶς κολάσω σε θανάτῳ πικροτάτῳ·
αὐτοί δ' οἱ σὲ πλανήσαντες κακῶς σφαγιασθῶσι,
μὴ θέντες σωφροσύνην σοι μᾶλλον ἀλλ' ἀνταρσίαν.
Ὄμνυμι δέ σοι μέγιστον Δίαν, ἐμὸν πατέρα,
ὡς μὴ μνησικακῆσαί σου πᾶσι τοῖς τολμημένοις,

1980 εἰ πρὸς ἡμᾶς αὐχένα σὸν ὡς δοῦλος ὑποκύψῃς.«
Γραφὴν δ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἰδὼν σὺν τοῖς σατράπαις,
αὐτοῖς τοῖς λόγοις κομπηροῖς οὐκ ἔπτηξε Δαρείου,

110. Ἀλέξανδρος πρὸς πόλεμον ἔρχεται τοῦ Δαρείου.

ἀλλ' ὡς ἀδάμας λίθος τις ἀκλόνητος εἱστήκει.
Ὥρμησε γοῦν πρὸς πόλεμον σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει.
1985 Ὅθεν καὶ παρεγένετο διὰ τῆς Ἀραβίας
πρὸς τὸν καλούμενον αὐτὸν Ταῦρον τῆς Κιλικίας.
Ἐλθὼν δ' ἐκεῖθεν εἰς Ταρσόν, μητρόπολιν ὡς οὖσαν,
καὶ βλέψας παραρρέοντα τὸν ποταμὸν τὸν Κύδνον,
κατάρρουν ὕδασι πολλοῖς γλυκέσι πλημμυροῦντα,
1990 ἀποτιθεὶς τὸν θώρακα, σφογγίσας τὸν ἱδρῶτα,
προσέλουσε τὴν κεφαλὴν τοῖς νάμασι τοῦ Κύδνου.
Ὃς καὶ ψυχθεὶς εἰς ἔσχατον ἔμελλε κινδυνεῦσαι,
καὶ μόγις θεραπεύεται τῇ τοῦ Φιλίππου τέχνῃ,
ὃς ἦν πρὸς τοῦτον ἰατρὸς ἄριστος κατὰ τέχνην,
1995 ῥῶσιν αὐτῷ δωρούμενος πολλάκις ἐν ταῖς νόσοις·
ὅθεν ῥωσθεὶς Ἀλέξανδρος ἤρχετο πρὸς τὴν μάχην.
Ὁ δὲ Δαρεῖος τὰς πολλὰς δυνάμεις συναθροίσας
μετὰ τῶν παίδων, τῆς μητρὸς ὁμοῦ καὶ τῆς συζύγου,
κατέβαινε τὰ πεδινὰ χώρας τῆς Κιλικίας.

111. Δαρεῖος πάντας συλλαβὼν ἀπῄει πρὸς τὴν μάχην.

2000 Πρὸς τοῦτον δ' ἦσαν ἰσχυροὶ τῶν ἀθανάτων ἄνδρες

112. Ὥρμησεν εἰς τὸν πόλεμον Ἀλέξανδρος ὡς λέων.

ἑκατοντάδες χίλιαι, μάχιμοι πάντες ὄντες.
Ἀθάνατοι δ' ἐκλήθησαν διὰ τὸ τούτους εἶναι
εἰς ἅπαντα τὸν ἀριθμὸν θνησκόντων ἐν πολέμῳ.
Ἔνθεν αὐτὸς Ἀλέξανδρος παροξυνθεὶς ὡς λέων,
2005 ὥρμησεν εἰς τὸν πόλεμον μετὰ τῶν στρατευμάτων,
καλῶς παραταξάμενος Δαρείῳ καὶ τοῖς Πέρσαις.
Ὁρῶντες οὖν Ἀλέξανδρον οἱ περὶ τὸν Δαρεῖον
τὴν δύναμιν ἐπάγοντα πρὸς πόλεμον ἀτρόμως,
αὐτοὶ σατράπαι τῶν Περσῶν καὶ πάντες οἱ τοξόται,
2010 Δαρείου πλησιέστερον πάσας δυνάμεις τούτων
σύν τε τοῖς ἅρμασιν αὐτῶν ἀπήγαγον ταχίστως,

εἰς ὁ Δαρεῖος ἔτυχε μέρος ἐφεστηκέναι.
Οὐκ εἴα γοῦν Ἀλέξανδρος Πέρσας ἐπιστρατεῦσαι,
οὐ διϊππεῦσαι τοὺς αὐτοὺς οὐδὲ προσδιακόψαι,
2015 ἐντὸς τῆς τούτων φάλαγγος ἔμπροσθεν ἐπιβαίνων,
ὅθεν τὰ τούτων ἅρματα παρὰ τῶν Μακεδόνων
κακῶς προσδιεφθείροντο τῇ τῶν βελῶν ἐκτρώσει.
Ἔτυχεν οὖν Ἀλέξανδρος ἐκ δεξιῶν προσπαίειν
μετὰ παντὸς στρατεύματος καὶ τῶν ἁρμάτων πάντων,
2020 αὐτὸ δὲ στράτευμα Περσῶν ἐξ εὐωνύμων εἶναι.
Ἅρμα δ' ἀφεὶς Ἀλέξανδρος καὶ προσκαθίσας ἵππῳ,
τάχιστα προσεφώνησε τοῖς σαλπισταῖς σημᾶναι
σάλπιγγα τὴν πολεμικὴν σὺν τοῖς λοιποῖς ὀργάνοις.
Μεγάλης γενομένης οὖν κραυγῆς τῶν στρατευμάτων,
2025 μάχη μεγάλη γέγονεν, ὡς ἅπαν τὸ πεδίον
ἐκ τῶν βελῶν κλονίζεσθαι καὶ κτύπων συνδονεῖσθαι.
Εἰς χρόνον γὰρ ἐμάχοντο Πέρσαι σὺν Μακεδόσιν,
ἄμφω τὰ μέρη βάλλοντες τὸ δόρυ πρὸς ἀλλήλους,

113. Ἐνίκησεν Ἀλέξανδρος, ἡττήθη ὁ Δαρεῖος·

τύπτοντες καὶ τυπτόμενοι καὶ χωρισμὸν ποιοῦντες.
2030 Ὅθεν τὸ στράτευμα καλῶς γενναίως Ἀλεξάνδρου
ἐξώθουν ἅπαντας αὐτοὺς τοὺς μετὰ τοῦ Δαρείου,
βάλλοντες τούτους βέλεσι πυκνοῖς καὶ σφοδροτάτοις.
Οἱ Πέρσαι δὲ πληττόμενοι παρὰ τῶν Μακεδόνων
ἔπιπτον πάντες εἰς τὴν γῆν· πολὺ γὰρ ἦν τὸ πλῆθος
2035 τῶν στρατευμάτων τῶν διττῶν. Ὅθεν τραπέντες Πέρσαι
βέλεσιν ἐτιτρώσκοντο τοῖς ἑαυτῶν κακίστως.
Νῶτα διδόντες ἅπαντες τοῖς Μακεδόσι Πέρσαι,
(καὶ γὰρ ἦσαν πεμπόμενα τὰ δόρατα καὶ βέλη
τὰ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς ὄμβρος ἐξ Ὀλύμπου,)
2040 ἅπαντες Πέρσαι πρὸς φυγὴν ἐτράπησαν αὐτίκα.
Ἐκεῖ γὰρ ἦν οὐδ' ἕτερον ὁρᾷν εἰ μὴ κειμένους
ἄνδρας πολλοὺς σὺν ἵπποις τε δεινῶς ἀνῃρημένους·
οὐκ ἦν γνωρίσ' ἐκεῖ τινα, Πέρσην ἢ Μακεδόνα,
οὔτε τοξότην ἰσχυρόν, οὐχ Ἕλληνα σὺν τούτοις,
2045 ἐκ τοῦ πολλοῦ κονιορτοῦ σκοτοποιοῦντος πάντα.
Αἰθὴρ γὰρ οὐκ ἐφαίνετο, πέδον κατεσκοτεῖτο,

τὸ αἷμα προσεπόλαζε ποταμηδὸν τῇ γαίᾳ.
Ἰδὼν γὰρ Ἥλιος αὐτὸς μέγα καὶ συμπαθήσας
τοῖς γενομένοις ἅπασι, καὶ θεωρεῖν μὴ κρίνας
τοσαῦτα τὰ μιάσματα, συνέστειλεν ἀκτῖνας.
Τῆς μάχης γενομένης οὖν μεγάλης Ἀλεξάνδρου,
οἱ Πέρσαι πάντες ὥρμησαν εἰς τὴν φυγὴν τελείως,
καὶ μετ' αὐτῶν Ἀμύντιος Ἀντίοχος τῇ κλήσει,
ὃς ἐπεφύκει πρότερον πρὸς Πέρσην τὸν Δαρεῖον
ὑπάρχων στρατηγὸς αὐτὸς καὶ πρῶτος Ἀλεξάνδρου.
Ἐπεί δ' ὀψία γέγονεν ἡ τῆς ἑσπέρας ἤδη,

114. Ὀψίας γινομένης οὖν ἔφυγεν ὁ Δαρεῖος.

αὐτὸς Δαρεῖος φοβηθείς, ἅρμα δὲ καταλείψας
ὡς ἐργωδὲς ἐρχόμενον, (πάντων γὰρ τῶν ἁρμάτων
εἰς τοὔμπροσθεν κατέτρεχε, καὶ γνώριμον ἦν πᾶσιν,)
εἰς ἵππον ἐπικαθεσθεὶς φεύγει καταισχυμένος.
Ὅθεν φιλοτιμούμενος Ἀλέξανδρος Δαρεῖον
ἐδίωκε καταλαβεῖν, μήπως τις φθάσας τοῦτον
παρὰ τὴν γνώμην τὴν αὐτοῦ καταφονεύσῃ τοῦτον.
Ἀλλ' ἔσωσε τὸν δυστυχῆ Δαρεῖον νὺξ σὺν ἵππῳ·
ἵππον γὰρ ἔχων νεογνόν, κρείττονα πάντων ἵππων,
τούτῳ προσεπικαθεσθεὶς ἐρρύσθη τοῦ κινδύνου.
Τὸ μὲν οὖν ἅρμα, τόξα τε, βέλη καὶ τὴν μητέρα,
σὺν γυναιξὶ καὶ τοῖς παισὶ καὶ σκεύεσι χρυσέοις,
ἐπὶ σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα διώξας
Ἀλέξανδρος κατέλαβε, πρὸς δὲ σκηνὴν Δαρείου,
οὖσαν αὐτὴν ἐπ' ἐλαιῶν σὺν ἅρματι τῷ τούτου,

115. Ἐσκήνωσεν Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν σκηνὴν Δαρείου.

τάχιστα κατεσκήνωσε νικήσας κατὰ κράτος.

116. Πολὺ τὸ πλῆθος τὸ σφαγέν· ἀνάγνωθι καὶ μάθοις.

Τῶν ἐναντίων πάντων δὲ κρατήσας ὁ γενναῖος,
καὶ τηλικούτου πράγματος ἀξιωθεὶς μεγίστου,
οὐχ ὑπερήφανος αὐτός, οὐκ ἀγενὴς ἐφάνη,
ἀλλὰ τοὺς τελευτήσαντας γενναίους [πάντας] ἄνδρας
εὐγενεστάτους τῶν Περσῶν, θάπτεσθαι τούτους ἔφη·
τὰ τέκνα καὶ μητέρα δὲ Δαρείου καὶ γυναῖκα

πλείστῃ τιμῇ καθύψωσεν ἐν ἅρματι τῷ τούτου,
ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς Περσῶν τοὺς αἰχμαλώτους
μεγάλαις παραινέσεσι πείσας αὐτοὺς κατέσχε.
Τῶν δὲ πεσόντων ἦν πολὺ τὸ πλῆθος ἀμφοτέρων.
Ἔπεσον πεντακόσιοι πεζοὶ τῶν Μακεδόνων,
ἑξήκοντα σὺν ἑκατὸν ἱππεῖς, γενναῖοι ἄνδρες,
καὶ τραυματίαι ἐξ αὐτῶν πλείους διακοσίων.
Δισμύριοι δ' ἐσφάγησαν ἄνδρες ἐκ τῶν βαρβάρων,
ἄλλοι τετρακισχίλιοι λάφυρα γεγονότες.
Δαρεῖος οὖν ἀνασωθείς, ὡς εἴρηται, μεθ' ἵππου,
πλείονα δύναμιν αὐτὸς ἐστράτευσε πρὸς μάχην·
γράφει δὲ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἔθνεσι καὶ βαρβάροις,
μεθ' ὅσης τῆς δυνάμεως παραγενέσθαι τάχει.
Τοῦτο μαθὼν κατάσκοπος γνήσιος Ἀλεξάνδρου,
Δαρεῖον συναθροίζοντα στρατὸν πολλαπλασίως,
Εὐφράτῃ τε τῷ ποταμῷ κεῖσθαι πολλοὺς βαρβάρους,
ἔγραψε πρὸς Ἀλέξανδρον τάχος τὰ γεγονότα.
Ὅθεν Ἀλέξανδρος γραφὴν ἔστειλε τῷ Σκαμάνδρῳ
λέγων αὐτῷ κατὰ λεπτὸν ὧδε τὰ γεγραμμένα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐμῷ Σκαμάνδρῳ χαίρειν.
Ἃς ἔχεις πάσας φάλαγγας καὶ πάσας τὰς δυνάμεις
τῶν στρατευμάτων σὺ λαβὼν ἐλθὲ τὸ τάχος ὧδε·

117. Ἀλέξανδρος ἐπιστολὴν ἔπεμψε τῷ Σκαμάνδρῳ.

οὐ γὰρ μακρὰν οἱ βάρβαροι πάρεισιν, ἀλλ' ἐγγύς μου.«

118. Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος εἰς πόλιν Πιερίαν.

Ὅθεν αὐτὸς Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν στρατευμάτων
πορείαν ἐποιήσατο περὶ τὴν Ἀχαΐαν,
πόλεις ποιήσας τὰς ἐκεῖ πάσας καθυπηκόους.
Ἐκ τούτων δὲ καὶ πλείονα λαὸν στρατολογήσας,
καὶ χιλιάδας ἀριθμοῦ δεκαεπτὰ συλλέξας,
ἐν κόρακι προσέθηκε τῷ καλουμένῳ Ταύρῳ,
Πήξας δὲ δόρυ πρὸς τὴν γῆν Ἀλέξανδρος ἐφώνει:
»Εἴ τις ὑπάρχει σθεναρὸς Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων,
ἢ βασιλέων ἰσχυρός, τὸ δόρυ βαστασάτω.
Σημεῖον γάρ τι χαλεπὸν ἔνεστι τοῦτο μᾶλλον,

ὡς βασταχθήσεται καλῶς ἐκ βάθρων τούτου πόλις.«
Εἶθ' οὕτως παραγίνεται καὶ πρὸς τὴν Πιερίαν,
πόλιν ὑπάρχουσαν ἐκεῖ καλῆς τῆς Βεβρυκίας.
Ὀρφέως δ' ἦν ἐκεῖ ναὸς ἄγαλμά τε τὸ τούτου,
ἔχων θηρία πάμπολλα Μούσας τὰς Πιερίας.
Βλέποντος Ἀλεξάνδρου γοῦν εἰς πρόσωπον Ὀρφέως,
αὐτὸ Θεοῦ τὸ ξόανον καθίδρωσεν Ὀρφέως.

119. Ἵδρωσεν Ὄρφη ξόανον Ἀλέξανδρον προσβλέψαν.

Αὐτὸς δὲ τὰ στρατεύματα παραλαβὼν ἀπῆλθεν

120. Στέλλουσι πρὸς Ἀλέξανδρον οἱ Ἀβδηρῖται πρέσβεις.

εἰς Βοιωτίαν, ἐν δυσὶν ἡμέραις κοπιάσας,
πᾶσαν αὐτὴν τὴν Ὄλιθον καὶ χώραν τῶν Χαλδαίων
ἐξαφανίσας παντελῶς καὶ πάντας κατασφάξας.
Εἶθ' οὕτως πάλιν ἔρχεται σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
πρὸς ποταμὸν τὸν Εὔξεινον τὸν μέγαν καὶ πολύρρουν,
καὶ πάσας πόλεις τὰς ἐκεῖ ποιήσας ὑπηκόους,
τῷ Ποσειδῶνι θύσας τε πρὸς Μαιωτίδα λίμνην,
σὺν πᾶσι παραγίνεται. Χώρα δ' οὖν αὕτη πέλει
χειμέριος, ἀνήβευτος, τροφὰς μὴ κεκτημένη.
Ἔλειψεν οὖν τὰ πρὸς τροφὴν αὐτοῖς τοῖς Μακεδόσιν,
ὥστε λιμῷ τοὺς ἅπαντας μέλλοντας ἀπολέσθαι.
Τί δ' ὁ φρενήρης ἔπραξεν Ἀλέξανδρος ἐκεῖσε;
Μέγιστον ἐσοφίσατο πρᾶγμα πρὸς σωτηρίαν·
ἀποχωρίσας ἅπαντας τοὺς ἵππους τῶν ἱππέων
ἔσφαξε, καὶ τὰ δέρματα τούτων ἐκδείρας τάχος,
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα τὰς σάρκας ἐξοπτύειν

121. Προσέταξεν Ἀλέξανδρος ἵππους ἱππέων σφάξαι.

καὶ κορεσθῆναί τε τροφῆς καὶ μὴ λιμῷ φθαρῆναι·

122. Ὦ τῆς καλῆς σου γνώσεως, Ἀλέξανδρε φρενήρη.

λιμοῦ δ' ἀνενεώθησαν ἅπαντες ἀπὸ τούτου.
Ἀντιθρυλλούντων οὖν λοιπὸν πάντων καὶ προσφωνούντων,
»Ἔδοξε τί καλὸν αὐτῷ τοὺς ἵππους κατασφάξαι;
τροφῆς μὲν ἐκορέσθημεν ἅπαντες ἀπὸ τούτων,
ἄοπλοι δὲ τυγχάνομεν εἰς πόλεμον καὶ μάχην,
αὐτῶν ἱππέων ἔξωθεν ἡμᾶς μὴ φυλασσούντων,«

ἀκούσας ταῦτ' Ἀλέξανδρος μέσον στρατοῦ προσῆλθε
καὶ λέγει τάχει πρὸς αὐτούς: »Ἄνδρες συστρατιῶται,
τοὺς ἵππους μὲν κατέσφαξα καίτοι χρειώδεις ὄντας
εἰς πόλεμον, ὅπως ἡμεῖς τροφῆς προσκορεσθῶμεν.
Τὸ γὰρ μειζότερον κακὸν ὑπὸ μετριωτέρου
ἀντισηκούμενον, κακοῦ μετρίαν ἔχει λύπην.
Ἄλλης οὖν ἐπιβάντες γῆς εὑρήσομεν ῥᾳδίως
ἵππους ἀνδρικωτέρους τε καὶ φιλανθρωποτέρους·
ὑμῶν ἀπολλυμένων δὲ παρὰ λιμοῦ μεγίστου,
ποῦ Μακεδόνας ἐφευρεῖν οὐκ ἔχω τοὺς καλλίστους.«
Καλῶς καταπραΰνας οὖν πάντας τοῖς λόγοις τούτοις,
ἀπήρχετο σὺν τῷ στρατῷ καὶ πρὸς ἑτέρας πόλεις,
πάσας καταδουλούμενος τοῖς προσηνέσι λόγοις.
Ὅθεν ἐλθὼν πρὸς τοὺς Λοκρούς, ἐκεῖσε δ' ἐπιμείνας
σὺν ἅπασι στρατεύμασιν ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις,
εἰς τόπους ἐπεισέρχεται τῶν Ἀκραγαντινείων,
οἷς προσυπῆρχεν ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐκείνου.
Ἔλεγε δὲ Φοιβήλαλον αὐτῷ προσμαντευθῆναι·
ἧς μὴ χρησμοδοτεῖν αὐτῷ λεγούσης τὸ μαντεῖον,
Ἀλέξανδρος μετὰ θυμοῦ τῇ Φοιβηλάλῳ λέγει:

123. Εἰσῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνους.

»Εἰ καὶ μὴ σύ, Φοιβήλαλε, βούλῃ μαντεύσασθαί μου,

124. Ἀλέξανδρος ἐκράτησε τὸν τρίποδα τοῦ Φοίβου.

ἐγὼ βαστάσω τρίποδον, ὡς Ἡρακλῆς ἐποίει,
Θεοῦ μὴ δόντος τὸν χρησμὸν Ἡρακλεῖῳ τότε.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἥψατο τοῦ τριπόδου,
ὃν Φοῖβος ὁ Λυδίνιος προσέθηκεν ὁ κράτωρ.
Ὑπεξελθοῦσα δὲ φωνὴ τάχιον ἐξ ἀδύτων,
»Ἡράκλεης, Ἀλέξανδρε, τοῦτο,« φησίν, »ἐποίει,
Θεὸς αὐτὸς ὢν πρὸς Θεόν· σὺ δὲ θνητὸς τυγχάνων,
ἄνθρωπος φύσει γεγονώς, στῆθι καὶ μὴ παρόργῃ,
ὅπως μὴ μέχρι καὶ Θεῶν αἱ πράξεις σου ῥηθῶσιν.«
Οὕτω μεγίστης τῆς φωνῆς ἀθρόον ἐνεχθείσης,
εἶπε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Φοιβήλαλος μαντεία:
»Ἀλέξανδρε, Θεὸς αὐτὸς κατεμαντεύσατό σου

προσαγορεύσας ὄνομα τὸ δυνατὸν ἐν πρώτοις.
Καὶ γὰρ προσεπεφώνησεν ἐκ τῶν ἀδύτων ἔσω
Ἡράκλης Ἀλέξανδρε, τοῦτο σοι προμηνύων,
ὡς δυνατόν σε πανταχοῦ ταῖς πράξεσι γενέσθαι,
καὶ πρὸς αἰῶνας ἅπαντας ἔχειν μεγίστην μνήμην.«

125. Ὁ Ἡρακλῆς Ἀλέξανδρον ἐφώνησε τοιαῦτα.

Αὐτὸς δὲ πᾶσαν προσλαβὼν τὴν δύναμιν καὶ πάντας,

126. Ἐλήλυθεν Ἀλέξανδρος εἰς πόλιν τῶν Θηβαίων.

πορείαν ἐποιήσατο πρὸς πόλιν τῶν Θηβαίων,
θέλων λαβέσθαι παρ' αὐτῶν ἰσχυροτέρους ἄνδρας,
τὸν ἀριθμὸν εἰς τέσσαρας ὄντας τὰς χιλιάδας.
Τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως ἀπέκλεισαν Θηβαῖοι,
μὴ τοῦτον ἀξιώσαντες πρέσβεας ἀποστεῖλαι,
ἀλλὰ στρατὸν καθώπλιζον οὗτοι κατ' Ἀλεξάνδρου.
Ὅθεν ἐνόπλους πέμπουσιν ἄνδρας πενταχοσίους
ἐκ τῶν τειχέων προσφωνεῖν, »Ἀλέξανδρε, τί βούλῃ;
Μάχεσθαι πόλιν τῶν Θηβῶν οὐκ ἰσχυρὸς ὑπάρχεις.«
Ὃς μειδιάσας ἔφησεν, »Ὦ δυνατοὶ Θηβαῖοι, γενναῖοι
ὑμᾶς προσαπεκλείσατε μᾶλλον ἐντὸς τειχέων,
καὶ Μακεδόνας λέγετε φεύγειν ὡς ἀνισχύρους;
Ἐγὼ μαχήσομαι λοιπὸν οὐ πρὸς γενναίους ἄνδρας,
ἐμπείρους καὶ καρτερικοὺς μάχης τῆς ἡρωΐας,
ἀλλ' ὡς ἀνάνδρους καὶ δειλούς, βαρβάρους ἰδιώτας,
ὑπὸ τὸ δόρυ μου λοιπὸν πάντας ὑμᾶς κατέχω·
ἀνθ' ὧν προσαπεκλείσατε πάντας ἐντὸς τειχέων,
καὶ προσφωνεῖτε τοὺς ἐκτὸς ἔνδον τὰ βέλη βάλλειν·
ἀρίστων γάρ ἐστιν ἀνδρῶν ἔξω συνάπτειν μάχην,
καὶ γυναικῶν δὲ μάλιστα τείχεσι προσκεκλεῖσθαι,
ὡς γένος ἀσθενέστερον δειλίαν κεκτημένας.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐκέλευσε χιλίους τοξοβόλους,
ἱππότας, ἄνδρας ἰσχυροὺς ἔξωθεν τῶν τειχέων
τοῦ διατρέχειν, πέμπειν δὲ τὰ βέλη τοῖς ἐπάνω.
Ἑτέρους δισχιλίους τε γενναίους στρατιώτας,
ἀξίναις καὶ πελέκεσι διστόμοις εἶπε τάχος
καὶ μακροτέραις ὄνυξι, σὺν σιδηροῖς μοχλέοις

127. Συνῆψε μάχην πρὸς αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς Θηβαίους.

ὀρύσσειν τὰ θεμέλια πόλεως τῶν Θηβαίων·
καὶ τοὺς παρὰ τ' Ἀμφίωνος καὶ Ζήθου συντεθέντας
τῶν αὐταδέλφων, λύρας τε λίθους μεγιστοτάτους
καταχαλᾶν, καὶ πρὸς τὴν γῆν ἀνιλεῶς προσρίπτειν·
πῦρ δὲ ταῖς πύλαις πόλεως πάσαις ἐπιβαλέσθαι,
τοὺς καλουμένους δὲ κριοὺς ἐρείδεσθαι σὺν βίᾳ
πρὸς τὴν τῶν τείχων ἔκκρουσιν καὶ συντριβὴν τελείαν.
Κριοὶ γὰρ εἰσὶν ὄργανα διάτροχα σὺν τέχνῃ,
σὺν βίᾳ προσωθούμενα παρ' ἰσχυρῶν ἀνθρώπων,
καὶ ταῦτα δ' ἀφιέμενα τρέχουσι πρὸς τὰ τείχη·
ὅθεν λοιπὸν ἐκ τῆς στερρᾶς προσκρούσεως τῆς τούτων
τὰ τείχη πάντα πόλεως κακίστως ἐκριζοῦνται.
Ὁμοίως οὖν Ἀλέξανδρος χιλίοις σὺν ἀνδράσι
γενναίων τε σφενδονητῶν καὶ μετὰ λογχοβόλων,
τὰ τείχη περιήρχετο βάλλων ἐπάνω βέλη.
Πῦρ δὲ κατηκοντίζετο μετὰ βελῶν καὶ λίθων,
καὶ τιτρωσκόμενοι δεινῶς ἔπιπτον οἱ Θηβαῖοι
ἀπὸ τῶν τείχων ἄνωθεν θνήσκοντες παραυτίκα,
ὡς θεοπέμπτου προσβολῆς ἐκεῖσε γενομένης,
κακίστως σφενδονούμενοι, στῆναι μὴ δυνηθέντες.
Ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις οὖν πᾶσα Θηβαίων πόλις
πυρὶ συγκατεκαίετο καὶ κατεπολεμεῖτο.
Πρώτη δὲ καταφλέγεται πύλη Καδμεία κλήσει,
εἰς ἣν αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἵστατο βέλη βάλλων.
Ὅθεν λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ὡς λέων ἐκπηδήσας,
εἰσῆλθε μόνος ἔσωθεν διὰ σμικρᾶς ῥιγίδος
Ἀπαντησάντων τοῦτον δὲ μεγάλων τῶν θηρίων,

128. Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος πρῶτος πόλεως μέσον.

(πρὸς συμμαχίαν γὰρ αὐτῶν εἶχον αὐτὰ Θηβαῖοι,)

129. Ἐνίκησεν Ἀλέξανδρος, ἡττήθησαν Θηβαῖοι.

τὰ μὲν ἀπέτρεχε φυγῇ, τὰ δὲ κατετροποῦτο,
Θηβαίους ἅμα σὺν αὐτοῖς γενναίως κατασφάττων.
Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τῶν πυλῶν πληθὺς τῶν Μακεδόνων
συνεισελθοῦσα τάχιστα τῶν τετρακισχιλίων,

ξίφει πάντας συγκόπτουσι τοὺς ἔνδον ἐν τῇ πόλει.
Τὰ τείχη δὲ τῆς πόλεως ἔπιπτον πολλῷ τάχει·
δεινὸν γὰρ ἦν τὸ στράτευμα πάντῃ τῶν Μακεδόνων,
πᾶρ' Ἀλεξάνδρου κελευσθὲν οὕτω ποιεῖν Θηβαίοις.
Ἔνθεν καὶ τὰ πρωτοπαγῆ θεμέλια τῆς Κάδμου
αἵμασι κατεβρέχετο πολλοῖς φεῦ! ἀνθρωπίνων,
καὶ στενωτέρας τὰς ὁδοὺς τὰ σώματα Θηβαίων
οἴμοι! καθυπεδείκνυον τῶν φονευθέντων τότε·
πόλις δὲ πᾶσα τῶν Θηβῶν κατέπιπτεν εἰς τέλος.
Τῶν Μακεδόνων χεῖρες οὖν ἀπέκαμον ἐκ κόπου,
ἐμβάψασαι τὸν σίδηρον πολυσφαγεῖ τῷ λύθρῳ.
Ὅθεν κακῶς ἀπώλετο πᾶσα Θηβαίων πόλις,
χρηστὴν μὴ σχοῦσα συμβουλήν, ἀλλ' ἀντὶ ταύτης μᾶλλον
ἰσχὺν δεικνῦσ' ἀνίσχυρον, δι' ἧς κακῶς ἐφθάρη.
Καί τις Θηβαῖος ἄνθρωπος ἔμπειρος μελῳδίας,
σοφὸς τῷ λόγῳ γεγονώς, τὴν κλῆσιν Ἰσμηνίας,
ἰδὼν τὰς Θήβας ἐκποδὼν πάσας ἐκριπτουμένας,
αὐτὴν τὴν ἡλικίαν δὲ πᾶσαν ἀναιρουμένην,
μέγα στενάξας συμπαθῶς ὑπὲρ αὐτῆς πατρίδος
ἔδοξε τάχος προσελθεῖν καὶ πλέξαι θρηνῳδίαν,
κρούων αὐλοὺς κατέμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ βασιλέως,
ὅπως συγγνώμων γένηται θυμὸν καταπραΰνας.
Ἔρχεται τοίνυν προσπεσὼν εἰς πόδας Ἀλεξάνδρου,

130. Ἤλησε πρὸς Ἀλέξανδρον κραυγάζων Ἰσμηνίας.

γονυκλινὴς γενόμενος· ὃς ἤρξατο καὶ μέλος

131. Ὅρα θρηνοῦντα, βασιλεῦ, μεγάλως Ἰσμηνίαν.

ἐλεεινὸν προσφθέγγεσθαι καταδεὲς καὶ θρῆνον
ξένον, παράδοξον, αὐτὸς λέγειν μετὰ κινύρας,
νομίζων, διὰ τῶν αὐλῶν, μελῳδιῶν καὶ θρήνων,
εἰς οἶκτον τὸν Ἀλέξανδρον προσαγαγεῖν ἰσχύσει.
Ὅθεν καὶ λόγους τεχνικοὺς ἔπλεξεν Ἰσμηνίας,
καλλίστους, ἁρμοδίους τε δυνάμει πλείστῃ πάσῃ.
Ἐφεύσθη γοῦν ὁ δυστυχής, ἀπέτυχεν ἐλπίδος.
Τὴν χεῖρα προσαπλώσας δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων,
ἤρξατο ψάλλειν μετ' αὐλῶν τῷ βασιλεῖ τοιαῦτα:

132. Ἄπρακτα κράζεις καὶ βοᾷς· ἐψεύσθης τῆς ἐλπίδος.

»Κράτος τὸ σόν, Ἀλέξανδρε, τὸ μέγιστον ἰδόντες,

133. Κρούων τὴν λύραν δυστυχῶς ἔλεγεν Ἰσμηνίας.

ἰσόθεον σεβόμεθα τῇ πείρᾳ προσμαθόντες.
Ἐπίσχες σὺ τὰς χεῖράς σου τὰς ἰσχυρὰς Θηβαίοις,
ἀγνοίᾳ μήπως ἀσεβεῖν δόξεις τὰ συγγενῆ σου.
Ἡράκλεος, Διόνυσος, οὗτοι θεοὶ Θηβαῖοι,
μέγιστοι πάντων τῶν θεῶν βλαστήματά τε πρῶτα,
καθὼς παρὰ προγονικῆς δείξεως ἐγνωρίσθη.
Ἀπὸ Σεμέλης καὶ Διὸς καὶ κεραυνίας ὕλης
αὐτὸς ὁ πυριλόχευτος Διόνυσος ἐτέχθη·
παρὰ Διὸς καὶ Μήνης τε Ἡρακλέης ἐσπάρη·
οἵτινες πᾶσι βοηθεῖν ἐφάνησαν ἀνθρώποις,
ὡς σωτηρίας φύλακες εἰρηνικῆς γνωσθέντες·
σοῦ δὲ προπάτορες αὐτοὶ τυγχάνουσι, γενναῖε.
Τούτους ἐχρῆν μιμεῖσθαί σε καὶ συμπαθῆ γενέσθαι,
πάντας χαρίζειν δωρεὰς ὡς ἐκ θεῶν τεχθέντα.
Μὴ γοῦν παρίδῃς, βασιλεῦ, Θήβας ἀπολλυμένας,
Ἡράκλεος αὐτὴν τροφόν, θεοῦ τοῦ Διονύσου,
μηδὲ τὸ βοωτίκτιστον ἄστυ προσκατασκάψῃς·
ὄνειδος γὰρ ἐς ὕστερον γένηται Μακεδόσιν.
Ἀλέξανδρε, Θηβαῖος εἶ καὶ μᾶλλον ἢ Πελλαῖος.
Ὅλη Θηβῶν ἡ χώρα σε θρηνοῦσα λιτανεύει,
μέσον κομίζουσα θεοὺς αὐτοὺς τοὺς σοὺς προγόνους,
Λυαίου τοῦ Λυδίου τε, Διὸς καὶ Διονύσου,
ἐν εὐφροσύναις καὶ χοροῖς οἷς Ἡρακλῆς ἐτέχθη,
ὃς ἐν τοῖς ἔργοις βοηθεῖν ἐφάνη τοῖς ἀνθρώποις.
Ἂν δὲ καὶ φαίνῃ μιμητὴς αὐτῶν τῶν σῶν προγόνων,
καλῶν ὡς ὄντων ἀγαθῶν, καὶ πλείονα τὸν οἶκτον
ἐκ τῆς ὀργῆς μετατραπεὶς δῴης εὐεργεσίαν.
Μὴ γοῦν καθέλῃς, βασιλεῦ, πατρίδα σὴν ἰδίαν,
μὴ καταστρέψῃς ἀγνοῶν τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν,
τὴν παρὰ Ζήθου μετ' αὐλῶν Ἀμφίωνος κτισθεῖσαν·
καὶ γὰρ καὶ μέλη σὺν αὐλοῖς μετὰ κιθάρας ηὔλουν,
ἡνίκα τὰ θεμέλια ταῦτα προσερριζοῦντο

παρὰ Ζηνὸς αὐτῆς υἱῶν· οὗς λάθρ' ἀποτεκοῦσα
καὶ πλανηθεῖσα τῇ νυκτὶ νύμφῃ χοροῖς προσῆλθεν·
ὁμαίμονι παρεῖχέ τε πρὸς τὴν πυργοποιΐαν
2310 δῶμα, καὶ προσεπύργωσε καλῶς τὰ τείχη πάντα.
Τὴν Ἁρμονίαν Κάδμος οὖν ὧδε λαμβάνει νύμφην,
ἣν Ἀφρογένης προσγεννᾷ, Κύπρις ὄνομα, τούτῳ.
Μηδὲ τὴν ἄρουραν τὴν σὴν ἀκρίτως ἐρημώσῃς,
μὴ καταφλέξῃς, βασιλεῦ, τὰ τείχη τῶν Θηβαίων·
2315 ὑπάρχουσι γὰρ δώματα Λαβδάκου βασιλέως·
ἐν ταύτῃ δὲ προσέδειμε δυσδαίμων, πατροφόνον
Οἰδίπουν, μήτηρ ἡ λυγρά· τοίνυν γενοῦ συγγνώμων.
Τοῦ Ἡρακλέους τέμενος ἦν αὕτη Θηβῶν πόλις.
Πρῶτος τοῦ Ἀμφικτύωνος οἶκος ὑπῆρχεν αὕτη·
2320 ἐς ὕστερον Θεὸς δὲ Ζεὺς ταύτῃ προσεκοιμήθη,
καὶ τρεῖς τὰς νύκτας, ὡς φασὶν, ἠρίθμησεν εἰς μίαν.
Ὁρᾷς ἐκείνους, βασιλεῦ, τοὺς πυριφλέκτους οἴκους,
ἀκμὴν τοὺς ἐπιστάζοντας ἐξ οὐρανοῦ τὴν μῆνιν;
Ὁ Ζεὺς τὴν Σέμελην ποτὲ βάλλει τὴν ποθουμένην·
2325 αὕτη δὲ μέση τοῦ πυρὸς αὐτὸν ἠραφιώτην
ἐγέννησε Διόνυσον, Δηναῖον οὖν τοῖς ὧδε.
Μέμνησο πάλαι Ἡρακλῆς, ὃς οἰστρηθεὶς ἀνεῖλε
Μεγάραν τούτου σύζυγον, παῖδας κατατοξεύσας.
Ὃν βλέπεις πάλιν δὲ βωμόν, Ἀλέξανδρε φρενήρη,
2330 Ἡρασιλόφου τέτμηται βῶλος ἀρχαῖος οὗτος,
χιτὼν τοῦ Ἡρακλέους ὢν καὶ σάρκα Φιλοκτήτου
καὶ τοῦ Ἀρείου δράκοντος ταῦτα φοιβολογία·
δώματα γενεσίου γὰρ ἐν οἷς ὁ τρισγενναῖος
γίνεται μάντις, ὡς φασὶν, ἐκεῖνος ὁ Τριτώνης.
2335 Κρήνην ὁρᾷς αἷμα χρυσοῦ ἐκχέουσαν ὡς ὕδωρ;
Βοὸς ἐπέχει μύκημα τῆς ἐσυρμένης Δέρκης.
Βλέψον πηγὴν τὴν ἱερὰν, ἐξ ἧς αἱ ἀργυραῖαι
Νύμφαι προσαναβρύουσιν, αὐτὰς δὲ τὰς λιβάδας,
ἐν αἷς χρόαν ἐφαίδρυνεν Ἄρτεμις κατελθοῦσα.
2340 Πολλοὶ κατεπολέμησαν ἄνδρες αὐτὰς τὰς Θήβας,
ὁ Πολυνίκος στρατηγὸς Ἀργείου Λεωστράτου
μέγιστον ἐπταφρούριον, καὶ λογχαγὸν τὸ τούτου.

Ἐν ταύτῃ πάλιν Καπανεὺς ἐφλέχθη, πρὸς τὸ τεῖχος
Ἄδραστος προσεξέφυγεν· ἕβδομαι πύλαι δ' αὗται,
2345 Ἀργεῖον δὲ τὸν Λιχανὸν ἔθαψε Θηβῶν πόλις.«
Τοσαῦτ' εἰπὼν μετὰ κλαυθμοῦ καὶ θρήνου Ἰσμηνίας

134. Οὐκ εἰσηκούσθησαν αὐλοί, μᾶλλον θυμὸν ἀνῆψαν.

ἐν Ἀλεξάνδρου τοῖς ποσὶν οὐκ ἔτυχε συγγνώμης,
ἀλλ' εἰς ὀργὴν μᾶλλον αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἀνήφθη,
ὡς μηδὲ βλέμμα πρὸς αὐτὸν οἴκτου προσεπιρρίψας.
2350 Ὅθεν καὶ τρίζων μετ' ὀργῆς ὀδόντας, θυμοῦ πνέων,
πρὸς Ἰσμηνίαν ἔφησε μῦθον, τὸν δυστυχέα:
»Ὦ κάκιστον ὀχόχλευμα Καδμείων τῶν κακίστων,
ὦ βλάστημα κακόδοξον ἐκ δυστυχοῦς τῆς ῥίζης,
ὦ μνήμης κακὸν λείψανον σὺ τὸ τῆς ἐπισμήνης,
2355 σοφιστικοὺς μύθους εἰπὼν κακῶς καὶ πεπλασμένως,
ὑπέλαβες Ἀλέξανδρον πλανῆσαι, κακεργάτα;
Ἐὰν οὖν πᾶσαν τὴν Θηβῶν πόλιν προσκατασκάψω,
πυρὶ κατατεφρώσω τε, πάτρας δ' ἐξολοθρεύσω,
αὐτὴν τὴν τῶν γενεαρχῶν ἐξέκοψα τὴν ῥίζαν.
2360 Αὐτὸς σπορὰν γινώσκεις σὺ καὶ γένναν Ἀλεξάνδρου
καὶ τίνες οἱ λοχεύσαντες, αὕτη δὲ τίς μου μήτηρ,
ὡς ἐστι συγγενὴς ὑμῶν ὁ παῖς Φιλιππιάδου.
Καὶ δῶμεν τούτῳ στρατιὰν καὶ μὴ παραταχθῶμεν,
σύμμαχοι δὲ γενώμεθα μεθ' ὅπλων Ἀλεξάνδρῳ,
2365 ὄντι γνησίῳ συγγενεῖ καὶ συμπολίτῃ τούτῳ·
δόξει γὰρ οὗτος ἐν ὑμῖν τεχθεὶς κρείττονος ῥίζης.
Εἰ δὲ καὶ πολεμήσωσι Θηβαῖοι Μακεδόνας,
αὐτοὶ καταισχυνθήσονται καὶ θράσος αὐτῶν ἅπαν·
πρὸς μάχην γὰρ οὐ δύνασθε καὶ πόλεμον Θηβαῖοι.
2370 Ἐλθόντος τοίνυν ἐφ' ὑμᾶς, ὡς ἔοικε, τοῦ τέλους,
καὶ Θήβας μὲν ἐκ τῶν ῥιζῶν κακίστως κατασκάψω,
αὐτὸν δὲ κρατιστότατον φημὶ τὸν Ἰσμηνίαν,
τὸν αὐλητήν, ἡμίφλεκτον, δωμάτων ἐφεστώτων,
προσεπιφθέγγομαι ταχὺ κακῶς καταφλεχθῆναι,

135. Πρὸς Ἰσμηνίαν ἔφησεν Ἀλέξανδρος καὶ ταῦτα.

2375 αὐτὸν τὸν πρὸς τὴν ἅλωσιν ὄχλησιν προσελθόντα

Προσέταξεν Ἀλέξανδρος καῦσαι τὸν Ἰσμηνίαν.

ὀργάνων ἦχον κελαδεῖν δίδυμον Βοιωτίαν.«
Οὕτως εἰπὼν ἐκέλευσε πᾶσι τοῖς στρατιώταις
Θηβαίων ἑπταπύλεα τείχη συγκαταστρέψαι.
Καταπιπτούσης γοῦν αὐτῆς ἐχόρευε κιθαίρων.
Ὁ δ' Ἰσμηνίας αὐλητὴς ἐφλέχθη κακῶς θνήξας.
Ἔπιπτον τείχη δυστυχῶς καὶ πόλισμα Θηβαίων,
Θηβαίων δὲ τὰ σώματα τῇ γῇ προσεφηπλοῦντο.
Καὶ γέγονε παράδοξον ἐπὶ τῇ πόλει ταύτῃ·
ποτὲ γὰρ ταύτης τῶν τειχῶν ἀνοικοδομουμένων
καὶ πληρουμένων τῶν Θηβῶν, Ἀμφίωνος ἦν λύρα
προσμελῳδοῦσα κάλλιστα τῇ ἀνακτίσει ταύτης·
αὐτῆς καταπιπτούσης οὖν ηὔλησεν Ἰσμηνίας.
Τὰ γοῦν παρὰ τ' Ἀμφίωνος τοῦ μελουργοῦ κτισθέντα
κατέστρεψε προσμελῳδῶν εἰς τέλος Ἰσμηνίας.
Οὕτω δὲ πᾶσα τῶν Θηβῶν ἡ πόλις σὺν Θηβαίοις
εἰς τέλος ἐξηφάνιστο κακῶς καὶ κατεφθάρη.
Καταλειφθέντων οὖν τινῶν ὀλίγων ἀπὸ τούτων,
προσέταξεν Ἀλέξανδρος, ἧς ἐπιβῶσι χώρας
Θηβαῖοι, ἀπολέσθωσαν ἀνιλεῶς οἱ πάντες.
Οἱ δὲ σωθέντες ἐξ αὐτῶν τῶν δυστυχῶν Θηβαίων
εἰς τοὺς Δελφοὺς ἐκπέμπουσι λαβεῖν χρησμοδοτίαν,
ὅπου καὶ πόλις τῶν Θηβῶν ἀνάκτισιν εὑρήσῃ.
Τούτοις δ' Ἀπόλλων ἔφησε καλῶς χρησμοδοτήσας,
»Ἰμαντομάχος ὁ στερρὸς Ἑλμισταχίδης ἅμα Ἑρμῆς
καὶ σὺν αὐτοῖς Πολύδευκος, οἱ τρεῖς ἀθλοθετοῦντες
τὰς Θήβας ἀνακτίσουσιν.« Ὅθεν χρησμοῦ δοθέντος,
ἀποβησόμενον ἰδεῖν ἤλπιζον οἱ Θηβαῖοι.

Ἐγηγερμένων τῶν Θηβῶν καὶ κατασκαπτομένων,
Ἀμφίων ἦν προσμελῳδῶν, τὸ τέλος δ' Ἰσμηνίας.

Ἐκεῖθεν οὖν Ἀλέξανδρος σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ,

Ἔρχεται πρὸς τὴν Κόρινθον μετὰ τῶν στρατευμάτων.

καὶ τοῖς σατράπαις τοῖς αὐτοῦ, πρὸς Κόρινθον ἀπῄει·
εὗρε δ' ἐκεῖ τελούμενον ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων·
αὐτόν δε καθικέτευον οἱ Κόρινθοι τελέσαι

ἀγῶνα μεγιστότατον τῶν ἄθλων τῶν Ἰσθμίων.
Ὁ δὲ προσέταξεν εὐθὺς γενέσθαι τὸν ἀγῶνα·
ἐκήρυσσον αἱ σάλπιγγες, ἄθλα συνεκροτοῦντο,
δώροις πολλοῖς ὁ βασιλεύς, μεγίστοις τοῖς στεφάνοις,
ἅπασι κατεπλούτιζε τοῖς ἀγωνιζομένοις.
Ἦν τις δ' ἐκεῖ Κλειτόμαχος, ἀνὴρ ἐκ τῶν Θηβαίων,
ἔχων ἰσχὺν παράδοξον· ὃς καὶ καθυπεσχέθη
προσυπογράψας ἑαυτῷ πάλην, πυγμὴν νικῆσαι
ἅμα τε καὶ παγκράτιον, ἑνὶ σταδίῳ τρία·
ποικίλοις οὖν παλαίσμασι χρησάμενος τὴν πάλην
πάντας κατετροπώσατο τοὺς ἀγωνιζομένους.
Ὡς δ' ἦλθε τοῦ λαβεῖν αὐτὸς τὸν στέφανον τῆς νίκης,
»Ὦ νεανία« πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐφώνει,

Θηβαῖος ὁ Κλειτόμαχος ἦλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα.

»πυγμὴν καὶ τὸ παγκράτιον εἴπερ αὐτὸς νικήσῃς,

Κλειτόμαχος ἐνίκησεν ὁ δυστυχὴς Θηβαῖος.

Διάφοροι τοῖς παλαιοῖς ἀγῶνες ἐτελοῦντο·
αὐτῷ δὲ τῷ νικήσαντι τὴν πάλην Ὀλυμπίῳ
κότινος γέρας ἔπαθλον ἐδόθη τὸ πρὸς χεῖρας·
ἐλαίου δ' ἦν θαλλὸς αὐτό· ἐν τοῖς Δελφοῖς ἦν μῆλα·
ἄλλος δὲ κλάδος πίτυος ἰσθμῷ τῶν Κορινθίων·
ἐν δὲ Νεμέᾳ σέλινα κατεστεφοῦντο νέοι,
ἃ Θεολόγος παίγνια καλλίστως ὀνομάζει,
ἄθλόν τε καταγέλαστον καὶ νηπιῶδες μᾶλλον.
Ζωὴν γὰρ κινδυνεύοντες νέοι ζημιωθῆναι,
ἐλάμβανον ἀντὶ πληγῶν μεγάλων τῶν μαστίγων,
ὡς εἴποι τις καὶ θάνατον, σέλινα, πίτυν, μῆλα.
ὡς κατεγράψω πρότερον, ἐγώ σε στεφανώσω
στεφάνους τρεῖς πολυτελεῖς· αἴτημα δέ σοι δώσω,
ὅπερ ἐὰν αἰτήσῃς μοι, τοῦτο λαβεῖν αὐτίκα.«
Ἐνίκησε Κλειτόμαχος καλῶς ἐν τῷ σταδίῳ
πυγμὴν καὶ τὸ παγκράτιον, ἀνδρείως ἀριστεύσας.
Ἦλθε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τρισσῶς στεφανωθῆναι·
ὁ κῆρυξ ἐπεφώνησε λέγων αὐτῷ: »Τίς λέγῃ;
ἡ πόλις ποία σοί ἐστιν, ἵνα σε προπομπεύσω;«
Ἔφησεν ὁ Κλειτόμαχος: »Κλειτόμαχος καλοῦμαι,
μὴ ζήτει δὲ τὴν πόλιν μου· πατρίδα γὰρ οὐκ ἔχω.«

»Ὦ Κλειτομάχε«, πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀντεῖπε,
»τοιοῦτος ἀθλητὴς εἶ σὺ γενναίως ἀριστεύσας,
ἀσκήματα νενικηκὼς ἑνὶ σταδίῳ τρία,
πάλην, πυγμὴν, παγκράτιον, κοτίνους τε στεφάνους
ἦλθες λαβέσθαι πρὸς ἐμοῦ καὶ φῄς, πόλιν οὐκ ἔχω;«
Εἶπεν αὐτῷ Κλειτόμαχος: »Εἶχον αὐτὸς καὶ πόλιν
πρὸ τοῦ σὲ τὸν Ἀλέξανδρον γενέσθαι βασιλέα·
σοῦ βεβασιλευκότος οὖν ἀπώλεσά μου πόλιν.«
Ὅθεν λοιπὸν Ἀλέξανδρος νοήσας τούτου πόλιν,
ὅπως δὲ μέλλει τοῦ ζητεῖν ὑπὲρ πατρίδος οὗτος,
ἔφησε: »Νῦν κτιζέσθωσαν αἱ Θῆβαι παραυτίκα
εἰς τε τιμήν, εἰς ὄνομα Θεῶν τριῶν μεγάλων·
Ἑρμοῦ σὺν Ἡρακλέος τε καλοῦ τοῦ Διονύσου,
ὅπως ἡ χάρις παρ' ἐμοῦ γένηται, Κλειτομάχε,
κτισθῆναι πόλιν τῶν Θηβῶν, μὴ παρὰ σοῦ δὲ μᾶλλον,
καθὼς χρησμὸς προσέφησεν Ἀπόλλωνος Θηβαίοις:

141. Προσέταξεν Ἀλέξανδρος κτισθῆναι Θηβῶν πόλιν.

»Ἰμαντομάχος ὁ στερρὸς, σοφὸς Ἑλμισταχίδης,
τρίτος αὐτὸς Πολύδευκος, οἱ τρεῖς ἀθλοθετοῦντες,
πόλις Θηβῶν ταλαίπωρε, προσανακτίσουσί σε.«
Εἶτα λαβὼν Ἀλέξανδρος πάντας αὐτοῦ σατράπας
καὶ πάντα τὰ στρατεύματα πρὸς τὰς Πλαταιὰς ἦλθε·
πόλις ἐστὶ τῶν Ἀθηνῶν· ἥτις αὐτὴν τὴν κόρην,
τὴν Ἀθηνᾶν, ἐγχώριοι θεοποιοῦσι πάντες.
Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος εἰς τὸν βωμὸν τῆς κόρης,
εὗρε δὲ τὴν ἱέρειαν ἐντὸς αὐτοῦ τεμένους
προσεπυφαίνουσαν ἱστὸν αὐτῶν τῶν ἱερείων,
καὶ μετὰ θάμβους ἵστατο ταύτην κατασκοπεύων.
Εἶπε δ' αὖθις ἱέρεια ῥητῶς ὡς ἀπὸ κόρης:
»Ὥρα καλῇ πρὸς τὴν Θεάν, Ἀλέξανδρε, προσῆλθες.
Ἐπίσημον γενέσθαί σε δεῖ κατὰ πᾶσαν πόλιν
καὶ πᾶσι δήμοις ὡς ἀστὴρ καλὸς ὑπερεκλάμψεις.«
Προφητευσάσης οὖν αὐτῆς οὕτως τῆς ἱερείας,
ἐτίμησεν Ἀλέξανδρος αὐτὴν πολλῷ χρυσίῳ.

Μετά τινας ἡμέρας οὖν ἐλθὼν ὁ Στασαγόρας,

143. Καθῄρησεν ἱέρειαν κακῶς ὁ Στασαγόρας.

ὁ τῶν Πλατείων ἀρχηγός, ἐν τῷ βωμῷ τῆς κόρης,
ἱέρεια προσέφησε: »Δεῖ σε καθαιρεθῆναι,
ὦ Στασαγόρα, τῆς ἀρχῆς.« Ἣν ἀπειλήσας ἔφη:
»Ὦ προφητείας γνώσεως καλλίστης ἀναξία,
πῶς Ἀλεξάνδρῳ πρὸς αὐτὴν τὴν κόρην εἰσελθόντι
ἔφης γενέσθ' ἐπίσημον καὶ δήμοις ἐπιλάμψαι,
ἐμέ δ' ἐλθόντα προσφωνεῖς λέγουσα τἀναντία,
πάσης ἀρχῆς καὶ δόξης μου κακῶς καθαιρεθῆναι;«
Ἡ δ' ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν: »Μὴ χαλεπῶς τὸ πρᾶγμα,
ὦ Στασαγόρα στρατηγέ, δέχῃ· καὶ γὰρ τὸ θεῖον
διὰ σημείων τοὺς χρησμοὺς πᾶσιν ἀνθρώποις λέγει
καὶ μᾶλλον τοῖς τυγχάνουσιν ἐν ταῖς μεγίσταις δόξαις·
καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ἐλθὼν ἐν τῷ τεμένει κόρης,
πρὸς τὴν ὑφὴν ἐβάλλετο πέπλου τῶν ἱερείων
ἱστὸς ὁ πορφυρέϊνος, ὃν ἀπὸ κόρης εἶπον
γενέσθ' ἐπίσημον αὐτὸν ὡς ἀπὸ τῆς πορφύρας.
Ἐς ὕστερον δ' αὐτὸς ἐλθὼν τὴν κόρην κατοπτεῦσαι
εὗρες τὸ πέπλον πληρωθὲν ἅπαν τετελεσμένον.
Οὐκ ἔστι τοῦτο φανερὸν καὶ σὲ καθαιρεθῆναι,
καθὼς ὁ πέπλος ἐπὶ σοὶ τελείως ἐπληρώθη;«
Ἦν Στασαγόρας ὀργισθεὶς μετέστησεν αὐτίκα
ἱερωσύνης τὴν αὐτήν, εἰπὼν αὐτῇ τὸ τάχος:
»Σὸν τὸ σημεῖον, οὐκ ἐμόν· προφῆτις γὰρ οὐκ ἔσῃ·
σὺ μετεστάθης, οὐκ ἐγώ· σὺ κατ' αὐτῆς προεῖπας.«
Ἤκουσε ταῦτ' Ἀλέξανδρος καὶ τὸν μὲν Στασαγόραν
ἐκ τῆς ἀρχῆς μετέστησεν, αὐτὴν οὖν ἱερείαν
τῆς προφητείας μετασχεῖν ἐκέλευσεν αὐτίκα.

144. Ἀλέξανδρος ἱέρειαν εἶπε τοῦ προφητεύειν.

Εἶπε δ' αὖθις ἱέρεια πάλιν: »Ὦ Στασαγόρα,

145. Ἱέρειαν Ἀλέξανδρος ἔστησε προφητεύειν.

ἐγὼ μὲν εἴρηκα σαφῶς σοὶ τὸ χρησμοσημεῖον,
σὺ δὲ κακῶς μετέστησας ἐμὲ τῆς προφητείας.
Καὶ πάλιν σοι τὰ μέλλοντα παρὰ τῆς κόρης λέγω,

ὥσπερ μεγίστης τῆς ἀρχῆς, μεγίστης σου τῆς δόξης,
ἐκπέσῃς οὕτως καὶ ζωῆς ἀτίμως ταχυτάτως.«
Ὁ δὲ πολλὰ λυπούμενος ἀπέδρα παραυτίκα·
ὃς καὶ λαθὼν Ἀλέξανδρον ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας·
τῶν Ἀθηναίων γὰρ αὐτὸς ὡς στρατηγὸς ὑπῆρχε.
Λαθὼν δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἔφυγεν εἰς Ἀθήνας
ἐκτραγῳδῶν τὴν ἑαυτοῦ παρ' Ἀλεξάνδρου λύπην·
οἵτινες ταῦτ' ἀκούσαντες, ὕβρεις κατ' Ἀλεξάνδρου
καὶ λοιδορίας ἔχεον, ἄνουν αὐτὸν καλοῦντες.
Αὐτὸς δ' Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ἔγραψε τὰ τοιαῦτα:
»Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τάδ' Ἀθηναίοις λέγω.
Ἐγὼ μετὰ τὴν τελευτὴν Φιλίππου τοῦ πατρός μου
ἔλαβον τὸ βασίλειον καλῶς παρὰ τῆς τύχης,
καὶ καταστείλας πλείονας χώρας τὰς πρὸς τὴν δύσιν,
Ἕλληνας ἔσχον ἐξ αὐτῶν πολλοὺς εἰς συμμαχίαν,
τοὺς ἄλλους δὲ κατέλιπον ὡς πατρικούς μου φίλους
μένειν αὐτοὺς εἰς τὰς αὐτῶν πόλεις τε καὶ τὰς κώμας.
Τῷ πλήθει γοῦν τῶν φίλων μου, πάντων τῶν Μακεδόνων
καὶ πίστει καὶ δυνάμει τε τούτων αὐτὸς θαρρήσας,
πάντων βαρβάρων βούλομαι γενέσθαι καθαιρέτης.
Ὅθεν τὴν Θρᾴκην διελθὼν καὶ κλῖμα τῆς Ἀσίας
καὶ καταδουλωσάμενος πόλεις πολλὰς ἐκεῖσε,
αὐτὴν Συρίαν ὑπελθὼν καὶ Τύρον ἐκπορθήσας
καὶ τῷ Δαρείῳ συμπλακεὶς καὶ τοῦτον ἐνικήσας
146. Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς γράφει πρὸς Ἀθηναίους.
μητέρα τούτου τε λαβών, ὁμόζυγα καὶ τέκνα,
καὶ πλεῖστα λάφυρα Περσῶν, πρὸς τὴν Μακεδονίαν
ἀνθυποστρέψας ἔφερον ἐμὴν μητέρα ταῦτα,
πρὸς Πέρσας δ' ἀπερχόμενος πάλιν πρὸς Θήβας ἦλθον.
Οἱ δὲ Θηβαῖοι στήσαντες μάχην γενναιοτέραν
κάραν οὐκ ἔκλιναν ἐμοί· λοιπὸν τελείᾳ πτώσει
πάντας κακῶς ἐπόρθησα καὶ πόλιν αὐτῶν πᾶσαν
κακίστως ἐξωλόθρευσα κακῶς μαχησαμένους.
Τοίνυν τὰ μέρη διελθὼν ὑμῶν τῶν Ἀθηναίων,
λέγω τοῖς ἔμφροσιν ὑμῖν πᾶσι τοῖς Ἀθηναίοις
ὑποταγῆναι δουλικῶς καὶ κάραν ἐμοὶ κλῖναι.

Ἐάσατε λοιπὸν αὐτοὶ γνώμην τὴν τῶν Θηβαίων
καὶ μᾶλλον ὡς ἐχέφρονες καθυποκύψατέ μοι·
πάντα γὰρ τὰ κεφάλαια συντόμως ὑμῖν λέγω.
Ῥητῶς ὁ νόμος φθέγγεται πᾶσι τοῖς ὑπὸ χώραν
διδόναι τούτων βασιλεῖ τιμὴν καὶ φόρον ἅμα·
γίνεσθε γοῦν ἢ κρείττονες, ἢ τοῖς ἰσχυροτέροις
ὑμεῖς καθυποκύψατε καὶ φόρους χορηγεῖτε
καὶ πείσθητε προστάσσοντι τὰ κρείττον', Ἀθηναῖοι,
καὶ μὴ Θηβῶν τὴν ἄνοιαν ζηλώσητε κακίστην,
ἥτις καὶ τέλος κίνδυνον ὑμῶν τῇ πόλει φέρει.«
Αὐτὴν δὲ τὴν ἐπιστολὴν οὗτοι προσαναγνόντες
ἀντέγραψαν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρον τοιαύτην:
»Πᾶσ' Ἀθηναίων ἡ πληθὺς σὺν ῥήτορσι τοῖς δέκα
τοῖς ἔμφροσι καὶ δυνατοῖς, λέγομεν Ἀλεξάνδρῳ.
Ἡμεῖς καὶ ζῶντος σοῦ πατρὸς τοῦ τρὶς μεμισημένου
μεγάλην λύπην ἔσχομεν, αὐτοῦ δὲ τεθνηκότος
ηὐφράνθημεν τὰ μέγιστα· σέ δε νῦν καθορῶντες
τυραννικῶς κρατήσαντα, πληρούμεθα τῇ λύπῃ,
147. Ἔγραψαν πρὸς Ἀλέξανδρον οἱ Ἀθηναῖοι τάδε.
μεμισημένε παρ' ἡμῶν, Θηβῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων,
148. Ἀλέξανδρος ἀντέγραφε πάλιν τοῖς Ἀθηναίοις.
ὦ παῖ Φιλίππου τολμηρέ· φόρους ζητεῖς λαμβάνειν
παρ' Ἀθηναίων χίλια τάλαντα τοῦ χρυσίου,
ἢ πολεμεῖν ἡμᾶς κακῶς, φρονῶν ὡς μεγαλαύχης·
ἔχων ἀνδρείαν φρόνησιν ἐνταῦθα παραγίνου.«
Ἰδὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἔγραψε τούτοις ταῦτα:
»Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τοῖς Ἀθηναίοις λέγω.
Πρωτέα καὶ νῦν πέπομφα τὸν Ἀθηναῖον, ὅπως
ὑμῶν τὰς γλώσσας ἐκτεμεῖ καὶ πρὸς ἐμέ κομίσῃ,
φέρῃ δὲ καὶ τοὺς ἄφρονας ῥήτορας πολλῷ τάχει,
χάριν ὑμῶν βλασφημιῶν δεινὸν αὐτοῖς μὴ πρᾶξαι,
ἀλλὰ λαβέσθαι συμβουλὴν καλλίστην παρὰ τούτων,
ὅπως συγγνώμης τύχητε πάντων τῶν τολμηθέντων.
Εἰ δ' οὖν ἐγὼ κατέρχομαι πᾶσαν ὑμῶν τὴν πόλιν
κακῶς πορθήσων καὶ Θεὰν τὴν Ἀθηνᾶν ἐμπρῆσαι,

τὴν οὖσαν σύμμαχον ὑμῶν ἀφρόνων Ἀθηναίων,
2565 ἐκπέμψατε δὲ τάχιστα πάντας ὑμῶν τοὺς πρώτους,
τοὺς δέκα λέγω ῥήτορας, τοῦ συμβουλεύσασθαί με,
καὶ πᾶσαν τὴν ἀναίδειαν ὑμῶν κατελέησας
πόλιν καλλίστην Ἀθηνῶν ἀπόρθητον ἐάσω.«
Οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετὰ τρεῖς καὶ πάλιν τὰς ἡμέρας,
2570 ἐκκλησιάσαντες ὁμοῦ σὺν ῥήτορσι τοῖς δέκα
ἅπαντες ἐβουλεύοντο, τί περὶ τούτου πρᾶξαι,
ἢ πέμψουσιν Ἀλέξανδρον τοὺς ῥήτορας τοὺς δέκα,
ἢ κατ' αὐτοῦ πρὸς πόλεμον καὶ μάχην ὁπλισθῶσιν.
Αἰσχίνης οὖν ἀνίστατο ῥήτωρ καὶ πρῶτος λέγει:
2575 »Τί προαιρεῖσθε τῆς βουλῆς πρῶτοι τῶν Ἀθηναίων
ἡμᾶς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐκπέμψαι; πορευθῶμεν.
Αὐτός ἐστιν Ἀλέξανδρος ὁ τοῦ Φιλίππου παῖς·

149. Αὐτῶν ῥητόρων αἱ βουλαὶ μεγάλων Ἀθηναίων.

ὁ τούτου πατὴρ Φίλιππος μεγάλως ἀπεστράφη

150. Ἕτερος ῥήτωρ εἴρηκε νέος Δημάδης ταῦτα.

τῶν πολεμίων ἔτι ζῶν πάσας τὰς αὐθαδείας·
2580 οὗτος δ' ὁ παῖς Ἀλέξανδρος πάσας Ἀριστοτέλους
καλῶς παιδείαις παιδευθεὶς ὤφθη πεπαιδευμένος.
Τὰς χεῖρας γὰρ προέτεινε πᾶσαν ἀσκῶν παιδείαν,
ὅπως φρενήρης γένηται καὶ συμπαθὴς πρὸς πάντας·
κατεντραπήσεται λοιπὸν ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους,
2585 ὡς δὲ καθηγητὰς αὐτοῦ τιμὴν καὶ δόξαν δώσει
τοὺς τοῦτον ἐκπαιδεύσαντας, πῶς δεῖ τὴν βασιλείαν
μεθ' ἱλαρότητος πολλῆς ἐξάγειν καὶ δικαίως·
τὴν γνώμην οὖν μεταβαλεῖ θυμὸν καταπραΰνας,
δι' ἥνπερ ἔχει πρὸς ἡμᾶς εὐμένειαν ἀρίστην.«
2590 Καὶ ταῦτα καταλέξαντος τοῦ ῥήτορος Αἰσχίνου,
Δημάδης ἐξανίσταται, γενναῖος οὗτος ῥήτωρ,
ἕτερα μᾶλλον προσειπών, ἐκκόψας τὸν Αἰσχίνην:
»Μέχρι καὶ τίνος τοὺς πολλούς, Αἰσχίνη, φέρεις λόγους
ἀνάνδρους ἀνισχύρους τε καὶ μεμαλθακισμένους,
2595 ὥστε μὴ παρατάξασθαι πρὸς μάχην Ἀθηναίους;
Τίς σοι παρεισελήλυθε δαίμων ὁ τῆς δειλίας

τοῦ τὰ τοιαῦτα φθέγξασθαι κακὰ τοῖς Ἀθηναίοις,
καὶ συμβουλεύων μάλιστα δεινὰς συνηγορίας,
ὥστ' Ἀθηναίους ἠρεμεῖν καὶ ῥήτορας ἐκπέμπειν
2600 πρὸς Μακεδόνα μείρακα, τύραννον τολμητίαν,
τὴν τοῦ πατρὸς κακόνοιαν αὐτὸν ἀναλαβόντα;
Τί πολεμεῖν Ἀλέξανδρον ὅλως προσδειλιῶμεν;
Οἱ Πέρσας ἐκδιώξαντες καὶ Λακεδαιμονίους
καὶ Κορινθίους τρέψαντες καὶ Μεγαρεῖς φυγάδας
2605 ἀνδρείως καταστήσαντες, δεδοίκαμεν τυράννῳ,
γόνῳ Φιλίππου, πολεμεῖν τῷ πάνυ κακοτρόπῳ;«
Αἰσχίνης πάλιν ἔφησε: »Τὰς ὄψεις ἰδὼν οὗτος

151. Αἰσχίνης εἶπε τὸ δοκοῦν, Δημάδης ἀπεκρίθη.

ῥητόρων καὶ καθηγητῶν αἰδῶ περιβαλεῖται.«
Ὁ δὲ Δημάδης εἴρηκε δεινῶς πρὸς τὸν Αἰσχίνην:
2610 »Ὕβρισε καὶ μετέστησε κακῶς τὸν Στασαγόραν,
τὸν τῶν Πλατείων στρατηγὸν ἡμέτερον ὡς ὄντα,
χειροτονήσας ἀντ' αὐτοῦ σατράπην ἄλλον τούτοις,
καὶ φῆς ὡς θεασάμενος ἡμῶν τὰς ὄψεις οὗτος
κατεντραπήσεται λοιπὸν καθηγητὰς ὡς ὄντας;
2615 Μᾶλλον γυμνοὺς ἡμᾶς λαβὼν ἀνιλεῶς κολάσει.
Τῷ Μακεδόνι τοιγαροῦν γενναίως μαχεσθῶμεν,
καὶ μὴ πιστεύσωμεν ἀνδρὶ κακόφρονι καὶ νέῳ·
τῶν νέων γὰρ ἡ φρόνησις ἄπιστος καὶ κακίστη·
μάχεσθαι δύναται καλῶς καὶ μὴ φρονεῖν δικαίως.
2620 Τυρίους ἐξεπόρθησεν· ἀδύνατοι γὰρ ἦσαν
αὐτῷ προσπαρατάξασθαι· Θηβῶν δὲ πᾶσαν πόλιν
ἀδίκως συγκατέσκαψεν, αὐτοὺς δὲ τοὺς Θηβαίους
κακίστως ἐθανάτωσεν, ὄντας καλοὺς πρὸς μάχην
καὶ πρὸς πολέμους ἰσχυρούς, λίαν ἀνδρικωτάτους.
2625 Τοὺς Πελοποννησίους δὲ κακῶς αἰχμαλωτίσας,
τούτους πεσόντας ἐν λιμῷ, ἔδοξε μέγας εἶναι.
Ἔσται δ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος παρόμοιος τῷ Ξέρξῃ,
ὅστις ναυσὶ τὴν θάλασσαν ἐπλήρωσε μυρίοις,
στρατεύμασι κατέστρωσε τὴν γῆν ἀναριθμήτοις,
2630 ὅπλοις δὲ κατεσκέπασε πομπόλλοις τὸν ἀέρα,
ἐπλήρωσε τὴν Περσικὴν γῆν σκύλων καὶ λαφύρων.

Καὶ τὸν τοσαῦτα θαυμαστὰ Ξέρξην τετολμηκότα
ἀνδρείως ἐδιώξαμεν τοῦτον ἐκ τοῦ Πειρέως
νῆας αὐτοῦ ἐμπρήσαντες, πάσας δ' αὐτοῦ δυνάμεις
2635 κενὰς ἐξαπεστείλαμεν δεινῶς καταφθαρείσας,
μαχίμους ἔχοντες ἡμεῖς ἄνδρας ἀρίστους τότε,
τὸν Κυνεγεῖρον σὺν πολλοῖς, τὸν Ὀνησιχάρεα,
τὸν Ἀντιφῶντα τὸν στερρόν, ἥρωας πάντας ὄντας.
Καὶ νῦν ἡμεῖς δεδοίκαμεν πόλεμον Ἀλεξάνδρῳ,
2640 ἀνδρὶ παιδὶ καὶ τολμηρῷ κακόφρονι συμπλέξαι,
καὶ τοὺς αὐτοῦ μαχήσασθαι σατράπας καὶ στρατάρχας
καὶ πάντας ὑπερασπιστάς, ἄφρονας ὄντας τούτους,
καὶ Μακεδόνας παιγνικούς, λίαν πεπλανημένους;
Εἶτα δ' ὑμεῖς βουλεύεσθε πέμπειν ἡμᾶς πρὸς τοῦτον
2645 τοὺς δέκα, λέγω, ῥήτορας ὡς πρέσβεις δυσωποῦντας;
Συλλογησόμεθα λοιπόν, εἰ κρεῖσσον ἐστὶ τοῦτο
τοῦ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν καὶ μετὰ πανοπλίας.
Ὅθεν διαμαρτύρομαι καὶ πᾶσι προμηνύω,
τοῖς Ἀθηναίοις τοῖς σοφοῖς, ὅτι πολλάκις δέκα
2650 γενναῖοι κύνες, ὕλακὴν μεγάλην ἐμποιοῦντες,
ὅλας ἀγέλας ἔσωσαν ποιμνίων ἀπὸ λύκων
μάχην ποιούντων πρὸς αὐτὰς ὑφ' ἓν συνισταμένας.«
Οὕτως ἐκκλησιάσαντος ῥήτορος τοῦ Δημάδου,
οἱ πάντες ἔλεγον εἰπεῖν τι καὶ τὸν Δημοσθένην
2655 καὶ συμβουλεῦσαι τοῖς αὐτοῖς ὑπέρ τε τῆς πατρίδος
καὶ σωτηρίας τῆς κοινῆς, ὡς ἄριστος καὶ πρῶτος.
Ὁ Δημοσθένης δ' ἀναστὰς καὶ ταραχὴν τὴν τούτων
κατασιγάσας ἅπασαν τῇ τῆς χειρὸς ἐκτάσει,
πρὸς πάντας ἐπεβόησεν: »Ὦ παῖδες Ἀθηναίων,
2660 σοφώτατοι καὶ προσγενεῖς, φίλοι καὶ συμπολῖται,
καλῶς συμβουλευσώμεθα τὰ πρέποντα τῇ πόλει,
εἴπερ ἢ δυνατὸν ἡμῖν πρὸς μάχην ὀτρυνθῆναι

152. Ἡ πρώτη συνηγόρευσις αὐτοῦ τοῦ Δημοσθένους.

καὶ μαχεσθῆναι τολμηρῶς τῷ τοῦ Φιλίππου γόνῳ,

153. Ἡ Δημοσθένους ὕστερον πολλὴ συνηγορία.

ἢ καθυπείκειν τοῖς αὐτοῦ πᾶσι κελευομένοις.

2665 Πράξωμεν γοῦν τὰ πρέποντα καὶ τὰ πρὸς σωτηρίαν.
Αἰσχίνης γὰρ προσείρηκε συγκεχραμένους λόγους
μήτε πρὸς πόλεμον ἡμᾶς ἑτοίμους γεγονέναι,
μήτε προσαφαιρούμενος ἔρχεσθαι πρὸς τὴν μάχην,
ἄνθρωπος ὢν πολυειδὴς πρῶτος αὐτὸς καὶ ῥήτωρ,
2670 ἐν ἐκκλησίαις δὲ πολλαῖς πλεῖστα συνηγορήσας.
Δημάδης οὖν ἀντέφησε νεώτερος ὑπάρχων,
ὡς κατεμαχησάμεθα διώξαντες τὸν Ξέρξην·
νέον γὰρ ἔχων φρόνημα καὐτὴν τὴν ἡλικίαν
προσέφησε τὰ πρέποντα πάντα τοῖς νεωτέροις.
2675 Οὐ ψεῦδος εἴρηκεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ὁ Δημάδης.
Ξέρξην ἐμαχησάμεθα τὸν ἰσχυρὸν ἐκεῖνον,
ἀλλ' οὖν συμμάχους ἔσχομεν τοὺς παλαμναίους ἄνδρας,
τοὺς ἥρωας τοὺς δυνατοὺς ἐκείνους τοὺς γενναίους,
τὸν Κυνεγεῖρον, Κλέαρχον, σὺν τούτοις Ἐριχθαῖον,
2680 τὸν Ἀντιφῶντα τὸν στερρόν, Ἀντίμαχον ὁπλίτην.
Εἰ πάρεισιν οἱ δυνατοί, καλῶς φησι Δημάδης·
εἰς μάχην ὁπλισώμεθα σχόντες συμμάχους τούτους,
εἰς πόλεμον προσέλθωμεν πάντες κατ' Ἀλεξάνδρου.
Εἰ δὲ μὴ πάρεισιν αὐτοί, μὴ μαχεσθῶμεν τούτῳ.
2685 Ἔχει καιρὸς γὰρ ἴδιος δύναμιν τὴν ἰδίαν.
Δημηγοροῦντες οὖν ἐσμὲν οἱ ῥήτορες οἱ δέκα·
πρὸς δ' ὅπλα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ μάχην Ἀλεξάνδρου
ἀδύνατοι τυγχάνομεν· καὶ γνῶμεν τὸ συμφέρον.
Ξέρξης γὰρ μέγας ἦν ποτέ, δύναμιν ἔχων πλείστην,
2690 ἀλλ' ἐνικήθη παρ' ἡμῶν ἐχόντων, ὥσπερ ἔφην,
ἐκείνους τοὺς πολεμιστὰς τοὺς δυνατοὺς συμμάχους·
αὐτὸς δ' ὁ Μακεδόνιος Ἀλέξανδρος ὁ νέος
πολέμους τοὺς τρισκαίδεκα τὸν ἀριθμὸν ποιήσας,
οὐχ εὗρεν ἥττων ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πόλεις μᾶλλον
2695 πολλαὶ κάραν ὑπέκλινον τούτῳ μὴ πολεμοῦντες.
Ὑπῆρχε Τύρος ἀσθενὴς πρὸς μάχην Ἀλεξάνδρῳ
καὶ ταύτην ἐξωλόθρευσε, καθὼς φησι Δημάδης·
ἀλλὰ πρὸς Ξέρξην ἰσχυροὶ γεγόνασι Τυρίοι,
τούτου νῆας ἐμπρήσαντες κακίστως ἐν θαλάσσῃ.
2700 Οὐχὶ Θηβαῖοι δυνατοὶ πρὸς μάχην καὶ πολέμους,

ἀνδραγαθοῦντες εὐτυχῶς, ἀείποτε νικῶντες;
Ἀλλ' οὐχ ὑπήνεγκαν αὐτοὶ τὴν μάχην Ἀλεξάνδρου.
Τοὺς Πελοποννησίους δέ, πάλιν φησὶ Δημάδης,
Ἀλέξανδρος οὐχ ἥττησεν, ἀλλὰ λιμὸς ὁ μέγας,
2705 καί τοι γε μᾶλλον ἔπεμψεν ἀπὸ Μακεδονίας
σῖτον Ἀλέξανδρος αὐτοῖς καὶ πάντα τὰ πρὸς χρείαν,
ὥστε καὶ τὸν Ἀντίγονον τὸν στρατηγὸν εἰπόντα,
»Ἀλέξανδρε, τοῖς σοῖς ἐχθροῖς, οἷς μέλλεις πολεμῆσαι,
σῖτον ἐκπέμπεις καὶ τροφὰς καὶ δυνατοὺς ἐργάζῃ;«
2710 Ὃς ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν, »ναὶ μᾶλλον, στρατηγέτα,
ὡς ἰσχυροὺς μαχόμενος τούτους ἐγὼ νικήσω
καὶ μὴ λιμὸς παραίτιος γενήσεται τῆς νίκης.«
Ἀγανακτεῖτε τί λοιπόν, ὅτι τὸν Στασαγόραν
μετέστησεν Ἀλέξανδρος κακῶς τῆς στρατηγίας,
2715 ὡς μὴ πρεπόντως ἔφησεν οὗτος κατ' Ἀλεξάνδρου;
Εἴρηκε γὰρ ἱέρεια καλλίστως Ἀλεξάνδρῳ,
»δεῖ σε γενέσθ' ἐπίσημον εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον.«
Τῷ Στασαγόρᾳ δ' ἔφησεν, ὡς τῆς ἀρχῆς ἐκπέσῃ·
λοιπὸν καθῄρησεν αὐτὴν κακῶς ὁ Στασαγόρας.
2720 Οὐκ ἦν ἀγανακτήσαντα πρὸς τούτοις βασιλέα;
Ἴσος ἐστὶν Ἀλέξανδρος αὐτοῦ τοῦ Στασαγόρου;
Καὶ λοιδορεῖτ' Ἀλέξανδρον ὡς ὅτι Στασαγόραν
πάσης ἀρχῆς μετέστησεν, ἡμέτερον οὐκ ὄντα;
Τὸν Στασαγόραν δεῖ λοιπὸν μέμψιν προσεπιθεῖναι,
2725 τὴν δὲ προφῆτιν μάλιστα τιμᾶν ὡς Ἀθηναίαν.
Ἀλέξανδρος διεκδικῶν ἡμᾶς ἐποίει τοῦτο·
μετέστησε μὲν τῆς ἀρχῆς καὶ δόξης Στασαγόραν,
πᾶσι δ' ἡμῖν ἀπέδωκε δόξαν, τιμὴν μεγίστην.«
Ἀρίστως οὕτως εἰρηκὼς ὁ Δημοσθένης πᾶσιν,
2730 ἔπαινος ἐπεγένετο πολὺς τοῖς τούτου λόγοις
παρ' Ἀθηναίοις ἅπασι καὶ τοῖς Ἀφιτρυόνοις.
Ὁ δὲ Δημάδης σιωπᾷ· συνέτρεχεν Αἰσχίνης·
ὁ Πλάτων συνετίθετο· Λυσίας ἐμαρτύρει·
ἠγόρευε Δημόκριτος· ἔστεργε Διογένης·
2735 οἱ πάντες Ἀφιτρύονες ὁμοῦ συνεψηφοῦντο·
τὸ πλῆθος δ' ἅπαν τοῦ λαοῦ τοῖς ὑπὸ Δημοσθένους

προσλεγομένοις ἅπασι ταχίστως συνηυδόκει.

154. Ἐφάνη καλλιστότατα πάντα τοῦ Δημοσθένους.

Αὐτός δε πάλιν πρὸς αὐτοὺς ὁ Δημοσθένης ἔφη:

155. Δημηγορίαι ἅπασαι κάλλισται Δημοσθένους.

»Τοῖς Ἀθηναίοις ἅπασι τὰ πρέποντα προσείπω.
2740 Ὁ Ξέρξης, ὡς προέφημεν, ἔστησε μάχην πλείστην,
πολλαῖς ναυσὶ τὴν θάλασσαν, τὴν γῆν δὲ στρατοπέδοις
κατέστρωσεν, ἐπλήρωσεν ὅπλοις αὐτὸν ἀέρα,
γῆν περσικὴν ἐχόρτασε σκύλων πολλῶν, λαφύρων,
κακίστως ἠχμαλώτισε τὰ πλήθη τῶν Ἑλλήνων.
2745 Ἀλλ' Ἕλλην ὢν Ἀλέξανδρος καὶ γένος τῶν Ἑλλήνων,
Ἕλληνας συλλαβόμενος τοὺς τοῦτον μαχομένους
οὐκ εἰς δουλείαν ἤνεγκεν, ἀλλὰ καλῶς στρατεύει
καὶ πολεμίους τοὺς αὐτοῦ κατέστησε συμμάχους.
Οὕτως Ἀλέξανδρος ποιεῖν ἔφησεν ὁ γενναῖος,
2750 ἡνίκα τὸ βασίλειον ἐπέβη θαρσαλέως,
τοὺς φίλους μὲν εὐεργετεῖν, ἐχθροὺς δὲ ποιεῖν φίλους.
Ἡμεῖς γοῦν οἱ σοφώτατοι θέλομεν Ἀθηναῖοι,
φίλοι τυγχάνοντες αὐτοῦ, καθηγηταὶ δὲ μᾶλλον,
πολέμιοι καὶ μάχιμοι τούτῳ προσγενηθῆναι.
2755 Αἰσχρόν ἐστι καὶ γὰρ ἡμᾶς, καθηγητὰς τοὺς τούτου,
μάχην συνάπτειν πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ὁμοφρονοῦντα.
Οὐδεὶς Ἑλλήνων βασιλεὺς πρὸς Αἴγυπτον ἀπῄει·
μόνος αὐτὸς Ἀλέξανδρος πρῶτος κατεῖδε ταύτην,
οὐ μαχησόμενος αὐτήν, ἀλλ' ἀνεγεῖραι ταύτῃ
2760 πόλιν μεγίστην, ἔνδοξον εἰς ὄνομα τὸ τούτου,
περιφανῆ τοῖς ἅπασιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις·
ὅστις καὶ πόλιν ἤγειρε καλὴν ἀνδρικωτάτην.
Ἔργου λοιπὸν παντὸς ἀρχῆς σπουδαίως γενομένης,
ταχέως προδηλόν ἐστι καὶ τέλος προσγενέσθαι.
2765 Εἰσῆλθε γοῦν Ἀλέξανδρος πρὸς Αἴγυπτον, ὡς ἔφην,
εὗρε δὲ ταύτην δυστυχῶς κακῶς προσδουλωμένην·
θέλοντες οὖν Αἰγύπτιοι διδόναι συμμαχίαν,
καλῶς αὐτῷ σπουδάζοντι πρὸς μάχην τοῦ Δαρείου,
εἶπεν αὐτοῖς, »κρεῖττόν ἐστιν ὑμᾶς τοὺς Αἰγυπτίους

πλημμύραν τὴν τοῦ ποταμοῦ Νείλου καὶ γεωργίαν
ταύτην ἐργάζεσθαι τῆς γῆς, ἢ τόλμαν Ἀχιλλέως
ὑμᾶς ἐγκαθοπλίσασθαι καὶ σὺν ἐμοὶ στρατεύειν.
Οὕτω λοιπὸν Ἀλέξανδρος Αἴγυπτον ὑποτάξας
αὐτὸς καὶ γῆν τὴν ἅπασαν καλῶς ἐπικρατήσει.
Πρῶτος δ' αὐτὸς Ἀλέξανδρος Ἑλλήνων βασιλέων
ἔσχε τὴν Αἴγυπτον αὐτήν, ὥστε καὶ πρῶτος οὗτος
ὀφθήσεται καὶ βασιλεὺς Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων.
Τούτου δ' ἡ πόλις μάλιστα πάσας τὰς μυριάδας
τῶν στρατοπέδων θρέψειε καὐτῶν τῶν πολεμίων,
ἀνυστερήτους πέμπουσα πάντας μὴ μόνον τούτους
τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πάντα κόσμον.
Πολλὰς κενὰς πόλεις εὑρὼν ἀνδρῶν ἐμπλήσει ταύτας·
καὶ γὰρ ὥσπερ πολύπυρος Αἰγύπτου γῆ τυγχάνει,
ὡσαύτως καὶ πολύανδρος, πολύχρυσος ὑπάρχει.
Ὅσον γὰρ ἂν ὁ βασιλεὺς αἰτήσηται πρὸς ταύτης,
ἀφθόνως ἐπιδίδωσιν· εἰ σῖτον ἀπαιτήσῃ,
εἰς χορτασίαν χορηγεῖ· πάλιν εἰ καὶ χρυσίον
ἐν φόροις θέλει τοῦ λαβεῖν, ἀνυστερήτως ἔχει.
Καὶ βούλεσθε μάχην ἱστᾶν πρὸς ἄνδρα τηλικοῦτον,
τὸν ἔχοντα τροφὰς πολλάς, χορτάσματά τε πλεῖστα
πάντων αὐτοῦ τῶν ὁπλιτῶν καὶ μεγιστάνων πάντων;
Ἥδιστον ἦν καὶ κάλλιστον ἡμῖν τοῦ μαχεσθῆναι,
ἀλλ' ὁ καιρὸς οὐ δίδωσιν οὐδ' ἐπιτρέπει τοῦτο.«
Οὕτως ἐκκλησιάσαντος καλῶς τοῦ Δημοσθένους,
ἐξ ὁμονοίας ἅπαντες πείθονται λόγοις τούτου,
καὶ πέμπουσι τὸν στέφανον τῆς νίκης Ἀλεξάνδρῳ,

156. *Οἱ Ἀθηναῖοι πείθονται τοῖς λόγοις Δημοσθένους.*

ὄντα λιτρῶν πεντήκοντα χρυσίου τοῦ δοκίμου,

157. *Ἀπέστειλαν Ἀλέξανδρον στέφανον Ἀθηναῖοι.*

στείλαντες εὐχαριστικοὺς λόγους ἐκ ψηφισμάτων
μετ' Ἀθηναίων πρέσβεων, ἐνδόξων τούτων ὄντων·
οὐ γὰρ ἀπέστειλαν αὐτῷ τοὺς ῥήτορας τοὺς δέκα.
Εἰς τὰς Πλαταιὰς οὖν λοιπὸν οἱ πρέσβεις ἐξελθόντες,
τῶν Ἀθηναίων ψηφισμοὺς φέρουσιν Ἀλεξάνδρῳ.

Τὰ γράμματα δ' Ἀλέξανδρος ἰδὼν τῶν Ἀθηναίων
καὶ Δημοσθένους ἐξ αὐτῶν μαθὼν δημηγορίαν,
Αἰσχίνου συνηγόρευσιν, δήμου τὴν εὐπειθείαν,
αὐτῶν Ἀφιτρυόνων τε καλλίστην συμβουλίαν,
ἀντέγραψεν ἐπιστολὴν τοῖς Ἀθηναίοις ταύτην:
»Φιλίππου παῖς Ἀλέξανδρος, υἱὸς Ὀλυμπιάδος,
(οὔπω γὰρ λέγω βασιλεὺς μέχρι πάντας βαρβάρους
δούλους ὑμῖν τοῖς Ἕλλησι καλῶς καθυποτάξω,)
τοῖς Ἀθηναίοις προσφωνῶ τοῖς ἔμφροσι τὸ χαίρειν.
Ἐγὼ μὲν ἔπεμψα ζητῶν τοὺς ῥήτορας τοὺς δέκα

158. *Καὶ πάλιν ἔγραψεν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος τοιαῦτα.*

ἐλθῆναι τούτους πρὸς ἡμᾶς, οὐχ ἵνα τούτους μᾶλλον
ἐπάξω τι δεινότερον, ἀλλ' ὡς καθηγητάς μου
κατασπασάμενος αὐτοὺς τιμὴν αὐτοῖς [προσοίσω,]
ὑμεῖς δ' οὐκ ἐπετρέψατε τούτους παραγενέσθαι
μετὰ τῶν ὅπλων πρὸς ἡμᾶς· ὡς γὰρ πολέμιόν με
κακότροπον ἡγήσασθε, μᾶλλον οὐ βασιλέα.
Ἤθελον τούτους κατιδεῖν, λαβεῖν δὲ συμβουλίαν,
ἵνα δειλίαν τὴν ὑμῶν καὶ φόβον ἀπαλλάξω·
ἀλλ' ἤδ' ὑμεῖς κατέχοντες φθόνον τὸν ἐκ προγόνων,
ἐνδομυχοῦντες δὲ κακῶς, οὐκ ἀπεστείλατέ μοι·
τὸ γένος γὰρ ὑμῶν ἀεὶ κακὸν καὶ μέχρι τέλους.
Πρὸς Ζακυνθίους οὖν ποτε Φιλίππου τοῦ πατρός μου
πόλεμον συγκροτήσαντος, ὑμεῖς συνεμαχεῖτε
τοῖς Ζακυνθίοις, ὡς ἐχθρὸν τὸν Φίλιππον ὁρῶντες.
Ὑμεῖς δὲ πολεμούμενοι παρὰ τῶν Κορινθίων
ἐσχήκατε τὸν Φίλιππον καὶ Μακεδόνας φίλους,
κόρην αὐτὴν τὴν Ἀθηνᾶν καὶ πάντας Ἀθηναίους
καλῶς ἐλευθερώσαντες ἄριστοι Μακεδόνες.
Ἀλλ' ἐπανάστασιν ὑμεῖς ἐν τῇ Μακεδονίᾳ
ποιήσαντες, καθείλετε τὴν στήλην τοῦ πατρός μου
διὰ τὸ τέμενος θεᾶς αὐτῆς τῆς Ἀθηναίας.
Δικαίας οὖν ἐλάβομεν ἡμεῖς ἀντιμισθίας,
ἐφ' οἷς καλῶς ἐπράξαμεν μᾶλλον πρὸς Ἀθηναίους.
Λοιπὸν πρὸς ἁμαρτήματα πάντα προσκαθορῶντες
ἔχετε γνώμην οὐ καλήν, δεινὴν δὲ τὴν δειλίαν,

φοβούμενοι μήπως ἐγὼ σὺν Μακεδόσι φίλοις
ἀμύνωμαι τοῖς ἄφροσιν ὑμῖν καὶ καταφθείρω.
Ὡς Ἀθηναῖος οὖν κἀγὼ πόλεις ἀνεκτησάμην.
Πότε καλὸν ἐπράξατε πρὸς φίλους, Ἀθηναῖοι;
Αὐτοὺς τοὺς παρ' ὑμῖν σοφοὺς ἀνείλετε κακίστως·
ἀρίστως συμβουλεύοντα μέγιστον Θουκυδίδην,
ὡς δέσμιον ἐκλείσατε δεινῷ δεσμωτηρίῳ·
πρὸς Κῦρον δὲ πρεσβεύσαντα πάλιν τὸν Δημοσθένην,
κακῶς ἐφυγαδεύσατε πράξαντα τὸ συμφέρον·
Ἀλκιβιάδην στρατηγὸν ὑβρίσατε τὸν μέγαν·
Ἑλλάδος παιδευτήριον ἀνείλετε Σωκράτην·
ἠχαριστήσατε λοιπὸν ἐμῷ πατρὶ Φιλίππῳ,
ὑμῖν τῷ συμμαχήσαντι πολέμοις τοῖς τρισσαίοις·
ἐμὲ δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον μάχεσθε κατὰ κράτος,
ἕνεκεν πρώτου στρατηγοῦ, κακίστου Στασαγόρου,
τοῦ καθυβρίσαντος ὑμᾶς, ἐμὲ καὶ τὴν προφῆτιν·
ταύτην γὰρ ὡς ἱέρειαν οὖσαν τῶν Ἀθηναίων,
ἔξωσε καὶ καθήρησε πάσης τῆς προφητείας,
ἐγὼ δε πάλιν τὴν αὐτὴν ἔστησα προφητεύειν.
Ἀλλ' ὅμως ἀποδέχομαι τὴν τῶν ῥητόρων πᾶσαν
συνηγορίαν τὴν καλήν, Αἰσχίνῃ προσηκόντως
σοφῶς ἐκκλησιάσαντι· αὐτοῦ δὲ Δημοσθένους
τοῦ τὰ συμφέροντα ὑμῖν ἀρίστως ἐκθεμένου.
Τοίνυν καὶ πάλιν ἔσονται κρείττονες Ἀθηναῖοι,
μηδὲν ἐλπίζοντες δεινὸν παθεῖν παρ' Ἀλεξάνδρου·
ἄτοπον γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ, χάριν ἐλευθερίας
πάντας βαρβάρους μάχεσθαι, καὶ τῆς ἐλευθερίας
τὸ θέατρον, τῶν Ἀθηνῶν καταπορθῆσαι πόλιν.«
Ἐκεῖθεν οὖν Ἀλέξανδρος σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
ἦλθεν εἰς Λακεδαίμονα· ὅθεν Λακεδαιμόνοι
γενναίως προσαντέστησαν, θέλοντες τὸ γενναῖον
ἐνδείξασθαι στερρῶς αὐτῶν, αἰσχῦναι δ' Ἀθηναίους,
πῶς οὐκ ἀντέστησαν αὐτῷ πρὸς πόλεμον καὶ μάχην,
ἀλλὰ προσεδουλώθησαν ἀτίμως Ἀλεξάνδρῳ.
Τὰς πύλας γὰρ τῆς πόλεως ἐγκλείσαντες ἐν τάχει,
τὰς νῆας καταφλέγουσι· ναυμάχοι δ' ἦσαν οὗτοι.

Ἀλέξανδρος ἐλήλυθεν εἰς Λακεδαιμονίαν.

Μαθὼν οὖν τὴν παράταξιν Ἀλέξανδρος τὴν τούτων,

Ἔγραψεν οὖν Ἀλέξανδρος τοῖς Λακεδαιμονίοις.

ἐπιστολὴν προσέγραψε τούτοις δηλοῦσαν τάδε:
»Ἀλέξανδρος ἐγώ φημι τοῖς Λακεδαιμονίοις,
ἣν ἐκ προγόνων ἔχετε γνώμην, καλῶς φυλάττειν
ὑμῖν καλῶς βουλεύομαι, καὶ μὴ καταισχυνθῆτε.
Τὸ χαίρειν κεῖται πρὸς ὑμᾶς ὡς ἐν ὑστέρῳ μᾶλλον
χαιρετισθῆναι παρ' ἐμοῦ πάντες, κατὰ τὸ πρέπον.
Λοιπὸν Λακεδαιμόνιοι πολεμισταὶ γενναῖοι,
γίνεσθε πάντες ἕτοιμοι καὶ δυνατοὶ πρὸς μάχην,
καὶ μὴ τῆς δόξης τῆς ὑμῶν κακῶς καθαιρεθῆτε,
μᾶλλον στερρῶς ἐνδείξασθε τὸ σθένος ὑμῶν πᾶσι
τοῖς Ἀθηναίοις, τοῖς ἐμοὶ προσκλίνασι τὴν κάραν·
ἀνδρείως οὖν μαχήσασθε, μὴ καταγελασθῆτε,
καταισχυνθέντες παρ' ἐμοῦ καὶ παρὰ Μακεδόνων.
Ὅμως κατελεῶν ὑμᾶς πᾶσι κελεύω τάχος,
ἑκόντες προσαπέστητε πάντων ὑμῶν ἡρώων,

Συνῆψεν οὖν Ἀλέξανδρος μάχην Λακεδαιμόνοις.

ἵνα μὴ παρανάλωμα γένησθε πυρὸς πάντες.«
Αὐτοί δε τὴν ἐπιστολὴν ἰδόντες Ἀλεξάνδρου
ὅλως οὐ προσεπείσθησαν, ἀλλ' ὥρμησαν εἰς μάχην.
Τοσαύτη δὲ παράταξις γέγονε τοῦ πολέμου,
ὥστε τοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἄνωθεν μαχομένους
τοῖς Μακεδόνων βέλεσι τούτους κατασφαχθέντας
καταπεσεῖν ἐν ταῖς ναυσὶ καὶ σὺν αὐτοῖς καυθῆναι.
Καταχαέντων δὲ νηῶν, οἱ ἐξ αὐτῶν σωθέντες
ἱκετικῶς προσφεύγουσι λέγοντες Ἀλεξάνδρῳ
μὴ πρὸς δουλείαν ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τυχεῖν συγγνώμης.
Ὁ δὲ πρὸς τούτους ἔφησε: »Νῦν κατεπείσθητέ μου;
Ὅτε προσῆλθον πρὸς ὑμᾶς καλῶς καὶ πειθηνίως,
ἀντιπαραξάμενοι κατεμαχέσασθέ μου·
ὅτε δὲ κατεφλέχθησαν ὑμῶν πάντα τὰ πλοῖα,
εἰσήλθετε δεόμενοι τυχεῖν ἐλευθερίας.
Ὑμᾶς γὰρ οὔπω μέμφομαι γνώμην οὖν ἐσχηκότας,

ὡς Ξέρξην ἐδιώξατε, καὶ τῷ Φιλίππου γόνῳ
κατατροπώσοισθε κακῶς, ἀλλ' ὅπλων Ἀλεξάνδρου
τὴν δύναμιν ὑπενεγκεῖν αὐτοὶ μὴ δυνηθέντες,
τοὺς πλείστους ἀπωλέσατε μεγάλως ἡττηθέντες.«
Οὕτως ἀποφηνάμενος, καὶ Λακεδαιμονίων
τοὺς στρατηγοὺς παραλαβὼν καὶ τοῖς θεοῖς προσθύσας,
τὴν πόλιν ἐχαρίσατο τούτοις ἀπελευθέραν,
φόρους αὐτοὺς παντάπασι πρός τινα μὴ διδόναι.
Ὥρμησεν οὖν Ἀλέξανδρος διὰ τῆς Κιλικίας
τοῖς τῶν βαρβάρων μέρεσι δύναμιν πᾶσαν φέρων.
Ὁ δὲ Δαρεῖος τοὺς αὐτοῦ πάντας καθηγεμόνας
συμβούλους τε χρησάμενος, ἔλεγε δημοσίᾳ:

162. Λακεδαιμόνες ὕστερον ἦλθον ἐκδυσωποῦντες.

»Ἐγὼ μὲν ὑπελάμβανον τὸν παῖδα τοῦ Φιλίππου

163. Πρὸς τοὺς σατράπας τοὺς αὐτοῦ Δαρεῖος ταῦτα λέγει.

κρατεῖν τυραννικώτερον καὶ ληστρικὰ φρονοῦντα·
ἔργα δ' αὐτὸς ἐπιχειρεῖ βασιλικὰ καὶ πράττει,
πάλιν μετὰ δυνάμεως ἐρχόμενος εἰς μάχην.
Ὅσον δοκοῦμεν γὰρ ἡμεῖς μείζων οἱ Πέρσαι τούτου,
φαίνεται τολμηρότερος Ἀλέξανδρος ὑπάρχων.
Ἔπεμψα πρῶτος πρὸς αὐτὸν σκῦτον ὁμοῦ καὶ σφαῖραν
τοῦ παίζειν καὶ παιδεύεσθαι καὶ γαλακτοτροφεῖσθαι·
τελείως δ' οὗτος παιδευθεὶς κατεπανίσταταί μου,
σφόδρα κατεπαιρόμενος ἡμᾶς κατανικήσων.
Ὅθεν σκεψάμενοι κοινῶς ἡμῶν μέγα συμφέρον,
πράξωμεν ἅπαντα καλῶς, μὴ μεγαλοφρονοῦντες
καὶ τὸν ἐχθρὸν Ἀλέξανδρον εἶναι μηδὲν δοκοῦντες,
ἀφρόνως ἐγκαυχώμενοι Περσῶν τῇ δυναστείᾳ,
μήπως τραπῶμεν παρ' αὐτοῦ καὶ πάλιν ἡττηθῶμεν.
Τὸ μεῖζον γάρ τοι δέδοικα μὴ ταπεινὸν φανείη
καὶ τυχηρῶς τὸ ταπεινὸν ἡμᾶς κατατροπώσῃ,
αὐτῆς προνοίας ἄνωθεν τοῦτο προσενεργούσης.
Εἰ γοῦν καλὸν ὑμῖν δοκεῖ, δῶμεν Ἑλλάδα τούτῳ,

164. Βουλεύματα τῶν σατραπῶν καὶ λόγοι πρὸς Δαρεῖον.

ὅπως ἡμεῖς κατάρχωμεν χώρας ἡμῶν ἁπάσης

καὶ μὴ ζητοῦντες ῥύσασθαι τὴν χώραν τῆς Ἑλλάδος
κακῶς προσαπολέσωμεν καὶ τὴν Περσίδα ταύτην.«
Καὶ ταῦτα μὲν ἐφθέγξατο Δαρεῖος τοῖς σατράπαις,
τούτῳ δὲ προσαντέφησεν ὁμαίμων Ὀξυδάρκης:
»Ἤδη, Δαρεῖε, φοβερὸν ποιεῖς τὸν Μακεδόνα,
διδοὺς καὶ θάρσος τὸν αὐτὸν ἡμῶν τὰς πόλεις πάσας
ἀναλαβέσθαι τάχιον, εἰ τούτῳ τὴν Ἑλλάδα
παραχωρήσῃς τοῦ λαβεῖν, ὡς σὺ κακῶς βουλεύῃ·
αὐτὸς δὲ τὸν Ἀλέξανδρον μίμησαι καὶ νικήσεις·
ἐκεῖνος γὰρ οὐ στρατηγοῖς τὴν μάχην, οὐ σατράπαις
τὸν πόλεμον ἐπίστευσεν, ὥσπερ αὐτὸς πιστεύεις,
ἀλλὰ γενναίως προσορμῶν ὡς λέων εἰς τὴν μάχην,
δείκνυσιν πᾶσιν τοῖς αὐτοῦ φίλοις καὶ τοῖς σατράπαις
μιμεῖσθαι τούτου τὴν ὁρμὴν καὶ πολεμεῖν ἀνδρείως·
ὅθεν αὐτὸς μαχόμενος ἔξω τὸν βασιλέα
ἐκβάλλει καὶ νικήσας δε τοῦτον ἀναλαμβάνει.«
»Καὶ πῶς αὐτὸν μιμήσωμαι;« πάλιν εἶπε Δαρεῖος.
Ἕτερος οὖν ἀντέφησε σατράπης πρὸς Δαρεῖον:
»Πῶς βούλῃ σὺ μιμήσασθαι, Δαρεῖε, Μακεδόνα;
Πρῶτος καθόρμησον αὐτὸς πρὸς πόλεμον καὶ μάχην,
ὥσπερ γὰρ οὗτος ἐκπηδᾷ καθάπερ λέων πρῶτος
κατατροπούμενος ἐχθροὺς τῷ δόρατι τῷ τούτου,
σχῆμα δὲ φέρει λέοντος παροδάλεώς τε τρόπον.«
Ὁ δὲ Δαρεῖος πρὸς αὐτόν: »Καὶ πόθεν ἔγνως τοῦτον;«
»Ὅταν ἐπέμφθην παρὰ σοῦ,« προσείρηκε σατράπης,
»πρὸς τὸν πατέρα Φίλιππον τούτου τοῦ Μακεδόνος
λαβέσθαι φόρους παρ' αὐτοῦ, εἶδον αὐτὸν ἐκεῖσε·
ἔγνων γὰρ τούτου φρόνησιν, ἰσχὺν καὶ χαρακτῆρα·
εἴπερ οὖν δέχῃ συμβουλὴν ἐμοῦ τοῦ σοῦ σατράπου,

165. Ἄλλος σατράπης ἔφησε ταῦτα πρὸς τὸν Δαρεῖον.

τοὺς Πέρσας ἅπαντας ἐλθεῖν ἐκ πάσης οἰκουμένης
μετὰ σπουδῆς σὺ πρόσταξον, ὡσαύτως ἔθνη πάντα
τὰ δουλικῶς συνόντα σοι, φημὶ [4]Βαβυλωνίων,
τῶν [3]Ἐλιμαίων, [1]Πάρθων τε καὶ [5]Μεσοποταμίων, [2]καὶ Μήδων
τῶν Ἰλαυρίων, Χωρανῶν, Βάκτρων, Ἰνδῶν τῶν ἔσω,
ἀλλὰ καὶ τοὺς τὰ μέλεθρα ταῦτα Σεμιραμέως,

(ἔστι σοι δ' ὀγδοήκοντα σὺν ἑκατὸν τὰ γένη,)
στράτευσον ἅπαντας αὐτοὺς Θεῶν τῇ συμμαχίᾳ,
καὶ Μακεδόσιν Ἕλλησιν ἀντιπαραταχθῶμεν·
κἂν μὲν μὴ πάρεσμεν αὐτοὶ δυνάμει μαχεσθῆναι
καὶ πολεμῆσαι τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλ' οὖν γε τούτους μᾶλλον
τῷ πλήθει προσφοβήσομεν ποιήσαντες φυγάδας.«
Ὁ δὲ Δαρεῖος ἔφησε: »Καλῶς, στρατάρχα, λέγεις,
ἀλλά γε μία προσβολὴ καὶ μάχη Μακεδόνων
βαρβάρων πᾶσαν τὴν πληθὺν φόβου δειλίαν φέρει,
καθώσπερ εἰς λακωνικὸς κύων ἀποδιώκει
πᾶσαν προβάτων ἐκπηδῶν ποίμνην καὶ καταστρέφει.«
Οὕτως συμβουλευσάμενος σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις
Δαρεῖος συναθροίζεσθαι προσέταξε τὰ πλήθη.
Ὥδευεν οὖν Ἀλέξανδρος διὰ τῆς Κιλικίας·
ἔνεστι δ' αὕτῃ ποταμὸς Ὠκεανὸς τῇ κλήσει,
ἔχων τὸ νᾶμα διαυγές, κατάρρουν καὶ γλυκῶδες·
ὅνπερ ἰδὼν Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε τοῦ λουθῆναι·
ὃς καὶ λουθεὶς καὶ καθεσθεὶς μικρὸν ἀναπαυθῆναι,
ἤλγησε μὲν τὴν κεφαλὴν (ψυχρὸν γὰρ ἦν τὸ νᾶμα),
καὶ σὺν αὐτῇ τοῦ σώματος κακῶς τὰ μέλη πάντα
διέκειτο, καὶ χαλεπῶς τὰ ἔνδον ἠνιᾶτο·
κακὸν ἀπέβη τὸ λουτρόν, οὐκ ἀγαθὸν ἐφάνη.
Τοῦτον δὲ κατακείμενον ὁρῶντες Μακεδόνες

166. Ὠκεανοῦ τοῖς νάμασιν Ἀλέξανδρος ἐλούσθη.

ἐνόσουν οὗτοι τὰς ψυχάς, μήπως καὶ γνοὺς Δαρεῖος

167. Εὗρε τὴν ῥῶσιν τάχιστα καλῶς παρὰ Φιλίππου.

τούτου τὴν ἀγανάκτησιν καὶ σὺν πολλῷ τῷ θράσει
τοῖς Μακεδόσιν ἐπειχθῇ καὶ τούτους καταστρέψῃ.
Ὁρᾷς καλλίστην φρόνησιν, ψυχὴν μεγίστην μίαν,
πῶς ἐπεθράσυνε ψυχὰς πάντων τῶν στρατευμάτων
καὶ δυνατοὺς πρὸς πόλεμον ἐποίει καὶ πρὸς μάχην;
Ἄριστος δέ τις ἰατρός, Φίλιππος κεκλημένος,
ὃς ἦν ὀνομαστότατος καὶ φίλος Ἀλεξάνδρῳ,
φάρμακον κατάπότιον πιεῖν αὐτῷ προσεῖπε
καὶ τοῦ νοσήματος εὐθὺς παντὸς ἀπαλλαγῆναι.

Κατένευσεν Ἀλέξανδρος τοῦτο γενέσθαι τάχος·
ἡτοίμασε τὸ φάρμακον ὁ Φίλιππος σπουδαίως.
Ἐδόθη πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴ γραφεῖσα
παρὰ τοῦ Παρμενίωνος, ὃς ἦν αὐτῷ στρατάρχης,
ὡς ὁ Δαρεῖος ἔπεισε Φίλιππον τὸν ῥηθέντα,
εἴπερ εὑρὼν εὐκαίριαν Ἀλέξανδρον φαρμάκῳ
δολίως τοῦτον ἀνελεῖ μεθόδῳ κακοτρόπῳ,
ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ δοῦναι τὴν Δαδδιφέρταν,
ἰδίαν τούτου ἀδελφήν, πρὸς γάμου κοινωνίαν
καὶ βασιλείας τῆς αὐτοῦ μέτοχον καταστῆσαι.
„Φύλαξον γοῦν, Ἀλέξανδρε, σαυτὸν ἀπὸ Φιλίππου.«
Ἰδὼν δὲ τῆς ἐπιστολῆς πάντα τὰ γεγραμμένα
ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὅλως οὐκ ἐταράχθη·
εἶδε γὰρ οὗτος τὴν στοργὴν πᾶσαν τὴν τοῦ Φιλίππου
καὶ πίστιν, ἣν ἐκέκτητο πρὸς τοῦτον καὶ φιλίαν·
ἀλλ' ὅμως τὴν ἐπιστολὴν ἀπέθετο κρυφίως
ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, μή τινος γνόντος ταύτην.
Παρῆν δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος φέρων τὴν κυλικίδα,
αὐτὸ τὸ καταπότιον φημὶ τὸ τοῦ φαρμάκου,
ἣν δεδωκὼς Ἀλέξανδρόν, »δέσποτα, πίε«, λέγει·

168. Ἐσκεύασε τὸ φάρμακον ὁ Φίλιππος ἀδόλως.

ἀπαλλαγήσῃ γὰρ ταχὺ σὺ τῆς κακίστης νόσου·

169. Ἀλέξανδρος τὴν ἴασιν εὗρε παρὰ Φιλίππου.

τῇ δεξιᾷ δ' αὐτῇ χειρὶ τὴν κύλικα κρατήσας
Ἀλέξανδρος ἀπέβλεπεν ἐπὶ πολὺ Φιλίππῳ.
Εἶτα φησὶ πρὸς Φίλιππον: »Φίλιππε, πίω τοῦτο;
Σοὶ γὰρ πιστεύω ἐμαυτόν!« Ὁ Φίλιππος δὲ πάλιν,
»πίε τὴν κύλικα«, φησίν, »ἵνα ῥυσθῇς τοῦ πάθους·
ἀνέγκλητον τὸ φάρμακον καὶ κάλλιστον ὑπάρχει.«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος: »Φίλιππε, πίνω τοῦτο.«
Ἔπιε γοῦν τὸ φάρμακον· εἶθ' οὗτος τῷ Φιλίππῳ
ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν τὴν δόλῳ γεγραμμένην·
ὁ δ' ἀναγνοὺς καὶ κατιδὼν τὰ γεγραμμένα ταύτῃ
εἶπε πρὸς Ἀλέξανδρον, »οὐχ ὅμοιον εὑρήσεις
ἐμὲ κατὰ ἀλήθειαν τοῖς ὧδε γεγραμμένοις.«

Ἀνασωθεὶς οὖν τάχιον Ἀλέξανδρος τῆς νόσου
καὶ τῷ Φιλίππῳ προσπλακεὶς εἶπε: »Γινώσεις, φίλε,
οἵαν ἀγάπην κέκτημαι πρὸς σὲ καὶ τὴν φιλίαν;
Πρῶτος αὐτὸς ἐπιστολὴν εἴληφα τοῦ φαρμάκου,
εἶθ' οὕτως ἔπιον αὐτὸ ταύτην μὴ προσπιστεύσας,
καὶ τότε τὴν ἐπιστολὴν ἔδειξά σοι τῷ φίλῳ,
ἤδη πιστεύσας ἐμαυτὸν σοὶ τῷ πιστῷ Φιλίππῳ·
ἤδειν γὰρ ὅτι Φίλιππος κακὸν κατ' Ἀλεξάνδρου
οὐδέποτε βουλεύσεται τοῦ θανατῶσαι τοῦτον.«
Ὁ Φίλιππος δὲ πρὸς αὐτὸν ἀντέφησε τοιαῦτα:
»Ζῆθι λοιπόν, Ἀλέξανδρε· κόλαζε νῦν ταχίστως
αὐτὸν τὸν Παρμενίωνα τὸν τὴν γραφὴν διδόντα·
ἔπειθε γὰρ μ' ἐπὶ πολὺ φαρμάκῳ σε φονεῦσαι,
ἐφ' οἷς ἂν λάβῃ γαμετὴν τὴν ἀδελφὴν Δαρείου,
τὴν Δαδδιφέρταν καὶ πολλοῖς χρήμασιν ἐπιτύχῃ·
ἐμοῦ δὲ μὴ θελήσαντος δόλιως σε φονεῦσαι,

170. Ἐφάνη δόλιος ἀνὴρ οὗτος ὁ Παρμενίων.

ταῦτα προσέγραψε κακῶς ἐμὲ προσαπολέσαι,

171. Ἀλέξανδρος ἐλήλυθεν εἰς τὴν τῶν Μήδων χώραν.

μήπως ἐγὼ προσείπω σοι τούτου τὴν σκευωρίαν.«
Ὅθεν λοιπὸν Ἀλέξανδρος ταῦτα κατεξετάσας
καὶ Φίλιππον ἀναίτιον εὑρὼν τῆς κακουργίας,
αὐτὸν Παρμενιώνιον ἐκόλασεν ἐνδίκως.
Ἐκεῖθεν οὖν παραλαβὼν τὸ στράτευμα καὶ πάντας,
πρὸς τὰς τῶν Μήδων ὥρμησε χώρας καὶ πάσας πόλεις·
ἤθελε γὰρ καταλαβεῖν μεγάλην Ἀρμενίαν.
Καὶ ταύτας δουλωσάμενος, ἐπὶ δυσβάτων τόπων
ἀνύδρων καὶ φαραγγωδῶν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας
ὧδευεν οὗτος σὺν στρατῷ παντὶ τῶν Μακεδόνων.
Ἐντεῦθεν παραγίνεται πρὸς ποταμὸν Εὐφράτην·
ἄβατος δ' ἦν ὁ ποταμός· καὶ τοῦτον γεφυρώσας
κνημαῖς ψαλίσι σιδηραῖς ἐπάνω τούτου βαίνειν
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καὶ πέραθεν ὁρμᾶσθαι.
Ὡς εἶδεν οὖν Ἀλέξανδρος ἅπαντας δειλιῶντας,
προσέταξε διαπερᾶν ὅλας τροφὰς καὶ κάρνα

καὶ πάντα κτήνη πρόβατα, καὶ τότε Μακεδόνας.
Ὡς δὲ καὶ πάλιν ἔβλεψεν αὐτοὺς μὴ βουλομένους
διαπερᾶν τὸν ποταμόν, κατάρρουν τοῦτον ὄντα,
μήπως, λυθέντων τῶν κνημῶν, ἅπαντες ποντισθῶσιν,
ἀτρόμως οὗτος πρώτιστος ἐπάνω τῶν ψαλίδων
ἐπέβη σὺν ὑπασπισταῖς καὶ πέραθεν ὡρμήθη·
εἶθ' οὕτω πᾶν τὸ στράτευμα κατηκολούθει τοῦτον.
Ἔστι δ' ὁ Τίγρης ποταμὸς μέγιστος σὺν Εὐφράτῃ·
οἵτινες διερχόμενοι τὴν Μεσοποταμίαν,
πᾶσαν Βαβυλωνίαν τε πρὸς ποταμὸν τὸν μέγαν
τὸν Νεῖλον ὑπορρέουσι, τὸν ὄντα ἐν Αἰγύπτῳ.
Λέγουσι δὲ τὸν ποταμὸν τὸν δηλωθέντα Νεῖλον,
ὅταν ἐξέλθῃ πλημμυρῶν καιροῖς ἐν ἐτησίοις

172. Εὐφράτην ἐγεφύρωσε σὺν σιδηραῖς ψαλίσιν.

τὴν κοσμοτρόφον Αἴγυπτον, ἄρδων αὐτῆς τὰ πλάτη,

173. Προσέταξεν Ἀλέξανδρος ψαλίδας ἐκκοπῆναι.

τότε κενοῦνται παντελῶς Εὐφράτης τε καὶ Τίγρης
εἰς τοῦτον καταρρέοντες ἅπαν αὐτῶν τὸ νᾶμα.
Ὅταν δὲ πάλιν ὁ ῥηθεὶς Νεῖλος ἐπαναστρέψῃ,
καὶ πρὸς ἰδίαν τὴν νομὴν καὶ τάφρον συνεισέλθῃ,
ὁ Τίγρης σὺν Εὐφράτῃ τε μεγάλως πλημμυροῦσι.
Διῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πᾶσαι τούτου τάξεις
τῶν στρατευμάτων, σατραπῶν, ἐπάνω τῶν ψαλίδων·
εἶτα προσέταξεν αὐτὸς ταύτας κατακοπῆναι
καὶ σὺν αὐταῖς τὴν γέφυραν ἅπασαν συντριβῆναι.
Τοῦ δὲ στρατοῦ γογγύζοντος πολλὰ καὶ δειλιῶντος,
εἰ καὶ συμβαίη τοῖς ἐχθροῖς νῶτα διδόναι τούτοις,
πῶς ἔχουσι διαπερᾶν, ψαλίδων ἐκκοπέντων,
πάντας αὐτοὺς Ἀλέξανδρος συνάξας τοὺς στρατάρχας
ὅλον τε τὸ στρατόπεδον, ἔλεγε τούτοις ταῦτα:
»Καλὰς ἐλπίδας δίδοτε τῆς νίκης Ἀλεξάνδρῳ,
ἔχοντες πάντες κατὰ νοῦν ἡττώμενοι συστρέφαι.
Ἔγνων δειλίαν τὴν ὑμῶν καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον
ἐκέλευσα τὴν γέφυραν ἅπασαν ἐκκοπῆναι,
ὅπως ὑμεῖς νικήσητε μαχόμενοι γενναίως

3105 καὶ μὴ τραπέντες φύγητε, κάλλιστοι Μακεδόνες.
Οὐκ ἔστι γὰρ ὁ πόλεμος τῶν ὄπισθε φευγόντων,
ἀλλὰ τῶν ἔμπροσθεν σφοδρῶς πάντοτε διωκόντων.
Ὁμοῦ δὲ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν Μακεδονίαν
ἐγὼ ποιήσω σὺν ὑμῖν, πάντας βαρβάρους κτείνας,
3110 καὶ πάσας πόλεις τὰς αὐτῶν ἐκλαφυραγωγήσας,
εἰς τὴν Ἑλλάδα μέγιστος γένωμαι νικηφόρος.
Ἰσχύσωμεν, ὦ φίλοι μου· χρηστὰς ἐλπίδας πᾶσιν
δίδωμι, πᾶσι τοῖς ἐμοῖς· ἀπόθεσθε δειλίαν·

174. Ὅρα καλὰ βουλεύματα καὶ γνῶσιν Ἀλεξάνδρου.

ὡς παίγνιον ἡμῖν ἐστιν ἡ συμπλοκὴ πολέμου.»

175. Συνάπτει πόλεμον αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐν Τίγρει.

3115 Τούτοις τοῖς λόγοις ἅπασιν Ἀλέξανδρος θαρσύνας,
μεγάλας ἔσχε τὰς τιμὰς παρὰ τοῦ στρατοπέδου,
καὶ πάντες ὥρμησαν εὐθὺς εἰς πόλεμον σὺν τούτῳ·
ὅθεν σκηνὰς ποιήσαντες προσέμενον ἐκεῖσε.
Τὸ δὲ Δαρείου στράτευμα πρὸς πόλεμον τὸν Τίγρην
3120 προσῆν ἑτοιμαζόμενον· ὃ δὴ καὶ προηγοῦντο
πέντε σατράπαι δυνατοὶ κάλλιστοί τε πρὸς μάχην·
οἳ καὶ συσχόντες πόλεμον μετὰ τῶν Μακεδόνων,
ἀμφότερα στρατεύματα γενναίως ἐπολέμουν.
Καί τις ἀνὴρ ἐκ τῶν Περσῶν, σατράπης ξιφηφόρος,
3125 ὅπλα περιβαλλόμενος ὡς εἷς τῶν Μακεδόνων,
καὶ Μακεδόσι συμμιγεὶς ὡς στρατιώτης τούτων,
τὸ ξίφος ἐπεισήνεγκε κατὰ τοῦ βασιλέως·
καὶ τοῦτον κατὰ κεφαλῆς ὀλίγον ἐπιθραύσας
τὸ τάχος συλλαμβάνεται παρὰ τῶν Μακεδόνων·
3130 ὃς Ἀλεξάνδρῳ παραστὰς λέγει πρὸς τοῦτον οὗτος:
»Τί θέλων, τί βουλόμενος, ἄριστε στρατιῶτα,
ἐλήλυθας φονεῦσαί με κρυφίως μετὰ δόλου;«
Ὁ δὲ καὶ μὴ βουλόμενος ἔφησεν Ἀλεξάνδρῳ:
»Μή σε πλανήσῃ, βασιλεῦ, τὰ Μακεδόνων ὅπλα·
3135 Πέρσης εἰμί, περίφημος σατράπης τοῦ Δαρείου,
ὃς πρὸς αὐτὸν καυχώμενος εἶπον, τί μοι χαρίζῃ,
εἴ σοι κομίσω, βασιλεῦ, τὴν Ἀλεξάνδρου κάραν;

× ὄμνυμι γὰρ τὴν ἐπάνοδον τὴν εἰς Μακεδονίαν γενομένην σοι, ὡς νικήσαντες τοὺς βαρβάρους εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑποστρέψομεν.

Αὐτὸς γοῦν ἐπηγγείλατο δοῦναί μοι βασιλείαν
καὶ θυγατέρα τὴν αὐτοῦ πρὸς γάμου κοινωνίαν·
3140 κἀγὼ παραγενόμενος οὐκ εὐτυχὴς ἐφάνην.«
Ἀκούσας οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πάντας συναθροίσας,
τοῦτον, ὁρώντων τῶν πολλῶν, ἀπέλυσε τὸν Πέρσην,
δημηγορήσας πρὸς αὐτόν: »Ὦ φίλοι Μακεδόνες,
τοὺς ὄντας ἄνδρας ἀληθεῖς τοιούτους εἶναι πρέπει.«

176. Δολίως ἔλαβε πληγὴν Ἀλέξανδρος ἐκ Πέρσου.

3145 Οἱ βάρβαροι λειφθέντες οὖν τὴν χρείαν τῶν σιτίων,
177. Ἀλέξανδρος ἐλευθεροῖ τὸν τοῦτον πληγὴν δόντα.
πρὸς χώραν τὴν Βακτριανὴν τὴν συστροφὴν ἐποίουν.
Ὁ δὲ στερρὸς Ἀλέξανδρος ἐκεῖ προσεπιμείνας
καλλίστως ἐπεκράτησε παντὸς ἐκεῖσε τόπου.
Καὶ τούτῳ πάλιν προσελθὼν Πέρσης ἄλλος σατράπης
3150 προσέφησεν: »Ἀλέξανδρε, σατράπης ἐγὼ πέλω·
πολλὰ δὲ κατορθώματα ποιήσας τῷ Δαρείῳ
καὶ νίκας παμπολλὰς αὐτῷ μεγίστους τε πολέμους,
ἠχαριστήθην παρ' αὐτοῦ· δός μοι σὺ νῦν μυρίους
ἐνόπλους ἄνδρας ἰσχυροὺς καὶ συμβαλὼν Δαρείῳ
3155 πρὸς πόλεμον καὶ συλλαβὼν τοῦτον σοι παραδώσω.«
Ὁ δ' ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν: »Πορεύου σύ, βοήθει
τὸν βασιλέα τὸν σαυτοῦ· καὶ γὰρ οὔ σοι πιστεύσω
τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐμούς, ἄνδρας τοὺς ἰσχυρούς μου,
τῷ βουλομένῳ θάνατον προσάξαι τοῖς ἰδίοις.«
3160 Ἐπιστολὴν δ' ἀνέπεμψαν σατράπαι πρὸς Δαρεῖον
ἐκ τῶν ὁρίων τῶν αὐτῶν, δηλοῦντες τὰ πραχθέντα·
ἥτις γραφὴ προσέλεγε κατὰ λεπτὸν τοιαῦτα:
»Σπινθήρ, Ἰάσπης τῷ Περσῶν Θεῷ Δαρείῳ χαίρειν.

178. Δαρείῳ τῷ Περσάρχοντι Σπινθὴρ Ἰάσπης γράφει.

Ἔτι καὶ πρότερον ἡμεῖς μετὰ σπουδῆς μεγίστης
3165 τὴν γενομένην εἰς ἡμᾶς ἔφοδον Ἀλεξάνδρου
διὰ γραφῆς, ὦ βασιλεῦ, ποιήσαντες γνωστήν σοι,
ἤδη καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν ἐν τάχει σοι δηλοῦμεν.
Καὶ γὰρ αὐτὸς Ἀλέξανδρος γενναίως ἀριστεύων
σὺν πᾶσι τοῖς στρατεύμασι καὶ πάλιν ἐπεισῆλθε,

χώραν ἡμῶν καταπορθῶν αἰδούμενος οὐδένα,
ὅστις ἀνεῖλεν ἐξ ἡμῶν ἄνδρας ἰσχυροτέρους,
ἡμᾶς ἐπαπειλούμενος κακίστως σφαγιάσαι.
Τάχυνον οὖν μετὰ σπουδῆς ἐλθῆναι πρὸς τοῖς ὧδε,
ὥστε μὴ τοῦτον πρότερον κακῶς προσεπελθεῖν σοι·
θρασὺ γὰρ ἔχει στράτευμα πολὺ τῶν Μακεδόνων,
Ἕλληνας ἄνδρας ἰσχυροὺς πρὸς μάχην ὡπλισμένους.
Ἔρρωσο τοίνυν, βασιλεῦ Δαρεῖε τῆς Περσίδος.«
Ἰδὼν δὲ τὴν ἐπιστολὴν τῶν σατραπῶν Δαρεῖος,
καὶ γνοὺς ἐκ ταύτης τὴν ἰσχὺν καὶ τόλμαν Ἀλεξάνδρου,
γράψας καὐτὸς ἐπιστολὴν ἔστειλεν Ἀλεξάνδρῳ·
ἔλεγον δὲ τὰ γράμματα: »Δαρεῖος Ἀλεξάνδρῳ.
Ἔγραψας ὑπερήφανον ἡμῖν ἐπιστολήν σου,
δι' ἧς ἡμᾶς ἐπιζητεῖς ἐλθεῖν καὶ κατιδεῖν σε·
ηὐξάμην δ' ἅπασι θεοῖς ἐγὼ τοῦτο μὴ πρᾶξαι,
ὥστε τοὺς ἀπ' ἀνατολῆς θεοὺς ἐλθεῖν εἰς δύσιν.
Ἔχω δὲ τούτους μάρτυρας μᾶλλον ἐφ' οἷς σὺ πράττεις.
Αὐτὴν οὖν τὴν μητέρα μου πορεύεσθαι δοξάζω
καὶ κατοικεῖν μετὰ θεῶν, ὡσαύτως καὶ γυναῖκα
μὴ ἐσχηκέναι πώποτε, τέκνα μὴ γεγενῆσθαι·
ἐγὼ γὰρ οὔπω παύσομαι, ζητήσω δὲ τὴν ὕβριν.
Γράφεις λοιπὸν ὡς συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἐμοὺς ἐγένου·
ἂν ἄρα πάντα δίκαια προσεπετέλεις ὅλως,
εἰ δυνατὸν ἐλθεῖν καὶ σὲ πρός με, τὸν σὸν δεσπότην,
ἐξιλεώσασθαι ζητῶν πάντα τὰ τολμηθέντα·
τούτου μὴ γεγονότος δέ, τί τοῖς ἐμοῖς προσάγεις

179. Δαρεῖος πρὸς Ἀλέξανδρον ἔγραψε πάλιν ταῦτα.

τοῖς συγγενέσι τὰς τιμὰς ὡς γράφεις ἰσοθέους;

180. Ἀλέξανδρος ἀντέγραψε ταῦτα πρὸς τὸν Δαρεῖον.

Κακούχει τούτους ὡς ἐχθρούς· ἐχθρῶν γάρ εἰσι τέκνα·
ἕξεις οὖν οὔπω φίλον με τούτους εὐεργεταίνων,
ἀλλ' οὐδὲ πάλιν ὡς ἐχθρόν, εἰ τούτοις κακῶς χρήσῃ·
ἓν μοι δοκεῖ καὶ τὰ διττά· χρηστά, πρὸς τούτοις χείρω.
Ἐσχάτην δ' οὖν ἀπόκρισιν δήλωσον ἡμῖν τάχος,
ὅπως ἡμεῖς τὰ βουλητὰ πράξωμεν εἰς τὸ μέλλον.«

εἰ ἄρα καὶ δικαίως ἐποίεις καὶ τὰ πρὸς ἐμὲ δίκαια ἐφύλαξας τῶν ἐμῶν μὴ φείδεσθαι· κακούχει κτλ. ζη.

Ἀλέξανδρος λαβὼν δ' αὐτὰ τὰ γράμματα Δαρείου,
καὶ πᾶσαν τούτων κατιδὼν τὴν ματαιοφωνίαν,
τὸ τέλος ἐμειδίασε καὶ γράφει παραυτίκα
ἀντίγραφον ἐπιστολήν, λέγουσαν πρὸς Δαρεῖον:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ.
Τὰς ἀπονοίας τὰς κενὰς καὶ τοὺς φλυάρους λόγους
καὶ πάσας τὰς ματαίας σου καὶ λήρους ὁμιλίας
ἐμίσησαν αὐτοὶ θεοὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ τέλους·
οὐ παύῃ γὰρ ἀείποτε κακοφρονῶν καὶ γράφων
καὶ βλασφημῶν διηνεκῶς μεγίστοις θεοῖς πᾶσιν.
Οὐ σὲ φοβούμενος ἐγὼ τιμὴν τοῖς σοῖς προσῆξα,
οὐδέ σοι καταλλάττεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον
κατεκολάκευσα τοὺς σούς, ὅπως εὐχαριστήσῃς
ἡμᾶς παραγενόμενος· ὅλως μὴ παραγίνῃ.
Λοιπόν, Δαρεῖε, γίνωσκε παρὰ τὴν σὴν πορφύραν
ἐμὸν αὐτὸ διάδημα τίμιον ἐγεγόνει
[καὶ τὸ διάδημα τὸ σόν· αὐτό δε συμπαθές μου,]
ὅπερ εἰς πάντας κέκτημαι, καὶ σὺ προσμαρτυρήσεις·
λαβὼν γὰρ ἅπαντας τοὺς σοὺς καὶ καταιχμαλωτίσας
οὐδὲν δεινὸν προσήγαγον, ἀλλὰ τιμήσας τούτους
ἀνήγαγον ἐν ἅρματι μεγίστῳ μετὰ δόξης.
Ἐσχάτην οὖν ἐπιστολὴν καὶ ταύτην σοι προσγράφω.
Ποίει τὰ βουλευόμενα μετὰ τῶν σῶν βαρβάρων,

181. Σατράπαις Ἕλλησιν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος προσγράφει.

μὴ προσδοκῶν ἐπιστολὴν ἑτέραν προσλαμβάνειν.«
Γράψας οὖν ταῦτ' Ἀλέξανδρος καὶ τῷ Δαρείῳ στείλας,
ἐγένετο πρὸς πόλεμον ἕτοιμος μετὰ πάντων
τῶν στρατευμάτων τῶν αὐτοῦ καὶ γράφει τοῖς ἰδίοις
πᾶσι σατράπαις τοῖς αὐτοῦ, λέγων, αὐτοῖς τοιάδε:
»Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς πᾶσιν ἐμοῖς σατράπαις,
Φρυγοῖς, Καππαδοκίταις τε καὶ τοῖς ἐν Κιλικίᾳ,
Παφλαγονίοις, Ἄραψι καὶ τοῖς ἑτέροις χαίρειν.
Χιτῶνας βούλομαι πολλοὺς ὑμᾶς κατασκευάσαι,
ἀνὰ χιλίους πέμπειν τε τούτους ἐν τῇ Συρίᾳ
εἰς πόλιν Ἀντιόχειαν, καὐτὰ τὰ συντελοῦντα
τοῖς στρατιώταις τοῖς ἐμοῖς· δορὰς βοῶν, προβάτων,

φέρειν τε ταύτας τάχιστα μετὰ τῶν τετραπόδων.
Χρησόμεθα δ' αὐτὰς ἡμεῖς ἐν ταῖς περικνημίσι,
στερροῖς τοῖς ὑποδήσεσιν ὅπλα καταδεσμοῦντες.
Αὐτοὶ δ' ὑμεῖς ἀνοίξατε πάσας τὰς ὁπλοθήκας,
καὶ πᾶσαν τὴν κατασκευὴν λαβόντες τῶν ἁρμάτων
ταύτην προσκαλλωπίσαντες στείλατε πρὸς Συρίαν.
Ἐγὼ γὰρ ἔταξ' ἀριθμὸν καμήλων τρισχιλίων
ἀπό τ' Εὐφράτου ποταμοῦ μέχρις Ἀντιοχείας,
προσφέρειν ταύτας τάχιστα πάντα τὰ πρὸς τὴν χρείαν.
Ἀπὸ Συρίας οὖν αὐτῆς ἑτέρας τρισχιλίας
καμήλους, τοῦ προσαπαντᾶν αὐταῖς καὶ πάντα φόρτον
κομίζειν ταύτας πρὸς ἡμᾶς μετὰ σπουδῆς μεγίστης·
ὥστε τὰς μὲν εἰσέρχεσθαι μέχρις Ἀντιοχείας
καὶ πάλιν ταύτας πρὸς ὑμᾶς τάχιον ὑποστρέφειν,
τὰς δὲ διέρχεσθαι καὐτὰς ἀπὸ τ' Ἀντιοχείας
εἰσκομιζούσας πρὸς ἡμᾶς πάντα τὰ προρρηθέντα,
ὅπως ἀκαθυστέρητον πᾶσαν τὴν ὑπουργίαν
ἔχωμεν ἅπαντες ἡμεῖς· γενέσθω γοῦν σὺν τάχει.«
Παρ' Ἀλεξάνδρου γοῦν καλῶς πάντων προσγινομένων,
Νοστάρης Πέρσης ἔγραφε ταῦτα πρὸς τὸν Δαρεῖον.
ἔγραφε μέγιστος ἀνὴρ σατράπης τῷ Δαρείῳ
ἐπιστολὴν προσγράφουσαν περὶ τῶν γινομένων·
»Νοστάρης σοὶ τῷ βασιλεῖ θείῳ Δαρείῳ χαίρειν.
Γράφων σοι ταῦτα, βασιλεῦ, φόβῳ πολλῷ πληροῦμαι,
ἀλλὰ καταναγκάζομαι καὶ τύχοιμι συγγνώμης.
Ὁ Μακεδόνων ἀρχηγὸς ἦλθε καὶ πάλιν ὧδε
χώραν ἡμῶν καταπορθῶν καὶ μεγιστάνας δύο
καλούς σου, φεῦ! πεφόνευκεν· ὁ δ' ἡγεμὼν Ὀξάρης
ἔχει καιρίαν τὴν πληγήν· ὃς καὶ φυγὼν αὐτίκα
πρὸς χώραν ἦλθε τὴν αὐτοῦ σὺν πᾶσι τοῖς οἰκείοις,
ζημιωθεὶς ἀποσκευήν, ἣν εἶχεν οὗτος πᾶσαν·
σὺν Ἀνανίᾳ δὲ λοιπὸν καὶ πάντες οἱ σατράπαι
οὗτοι πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον προσέφυγον κακίστως,
λαβόντες παλλακὰς αὐτῶν καὶ πάντα πλοῦτον τούτων,
σχόντες καὶ πρόσοδον πολλὴν οὗτοι παρ' Ἀλεξάνδρου·
κατέκαυσε δ' Ἀλέξανδρος τὸ μέγα σου χωρίον.«

Δαρεῖος γοῦν ὡς ἔμαθεν ἅπαντα τὰ πραχθέντα,
ἔγραφε τάχος Πιττακῷ σατράπῃ τῷ πλησίον
γενέσθαι τοῦτον ἕτοιμον μετὰ τῶν στρατευμάτων·
ἔγραφε δὲ καὶ τοῖς ἐγγὺς τοῖς βασιλεῦσιν οὕτως:
»Ἱδρῶτας ἀπομάξασθε καὶ πρὸς τὴν μάχην πάντες
τῶν Μακεδόνων ἔρχεσθε, κακῶς προσεπελθόντων·
ἐφ' οἷς γὰρ οὗτοι τολμηρῶς ἀντεπανέστησάν μοι,
οὐδέποτε παυθήσομαι διεκδικῶν τὴν ὕβριν.«
Ὡσαύτως ἔγραψεν αὐτὸς καὶ βασιλεῖ τῷ Πώρῳ,
δηλῶν αὐτῷ τὸ γεγονὸς παρὰ τῶν Μακεδόνων
καὶ προσδεόμενος τυχεῖν τῆς βοηθείας τούτου.
Μαθὼν δὲ Πῶρος ἅπαντα τὰ παρὰ τοῦ Δαρείου
τούτῳ γραφέντα δυστυχῶς, πληροῦται λύπῃ πλείστῃ,
αὐτῷ δὲ προσαντέγραψεν ἐπιστολὴν τοιάνδε:

Δαρεῖος Πῶρον ἔγραφε καλῶν εἰς συμμαχίαν.

»Πῶρος Ἰνδῶν ὁ βασιλεὺς τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ

Πῶρος ἀντέγραψεν αὐτῷ Δαρείῳ ταῦτα λέγων.

Περσῶν, προσαγορεύω σοι καὶ προσλαλῶ σοι χαίρειν.
Τὴν σὴν ἰδὼν ἐπιστολὴν καὶ πάντα τὰ πραχθέντα
καλῶς ἐκ ταύτης διδαχθεὶς ἔσχον μεγίστην λύπην·
ἤθελον γάρ σε κατιδεῖν καὶ συμβουλεύσασθαί σε
ὅσον συμφέρον ἐπὶ σοὶ καὶ κράτιστον ἁρμόζει·
ἀλλὰ κακῶς κωλύομαι· πολλὴν γὰρ ἔχω νόσον
σωματικὴν καὶ προσελθεῖν κατεμποδίζουσάν μοι.
Ἀπόθου γοῦν ὡς ἰσχυρὸς αὐτὴν πολλὴν δειλίαν
εὔθυμος σὺ γενόμενος σὺν πᾶσί σου σατράπαις,
ὡς ἐν ὀλίγῳ γὰρ ἐγὼ μέλλω καταλαβεῖν σε,
καὶ πάντα καλῶς πράξαντες ζητήσωμεν τὴν ὕβριν.
Ὅσα δὲ πάλιν βούλῃ σύ, σαφήνισόν μοι τάχει·
πᾶσαι γὰρ αἱ δυνάμεις μου καὶ τὰ στρατεύματά μου
καὶ τὰ μακρόθεν ἔθνη μου σοὶ προσαποθανοῦνται.«
Ἀναμαθοῦσα ταῦτα γοῦν ἡ μήτηρ τοῦ Δαρείου,
χρυφίως δ' αὕτη γράψασα γράμματα πρὸς Δαρεῖον
ἔστειλε ταῦτα πρὸς αὐτόν· ἔλεγον δὲ τοιάδε:
»Ῥοδὼ σοῦ μήτηρ δυστυχής, υἱῷ Δαρείῳ χαίρειν.

Ροδὼ Δαρείῳ γέγραφεν ἡ μήτηρ τούτου λέγων.

Ἤκουσα πάλιν, βασιλεῦ, πρὸς μάχην ἔρχεσθαί σε,
ἔθνη δὲ συναθροίζοντα πολλὰ καὶ βουλομένῳ
σὺν Ἀλεξάνδρῳ πόλεμον συνάπτειν ἐκ δευτέρου,
καὶ συμβουλεύω κάλλιστα, μὴ τοῦτο πράξῃς, τέκνον.
Σχεδὸν γὰρ ἅπασαν τὴν γῆν καὶ πᾶσαν οἰκουμένην
ὅλην αὐτὴν εἰ δυνηθῇς κρατῆσαι καὶ στρατεῦσαι,
καταφθαρήσεται λοιπὸν αὕτη παρ' Ἀλεξάνδρου,
ὡς μεγαλόνους γέγονε καὶ δυνατὸς πρὸς μάχας.
Ἄδηλον οὖν ἐστίν, υἱέ, τὸ μέλλον, ὃ καὶ πρόσχες,
καὶ μὴ κακῶς σὺ τὴν ζωὴν ἀβούλως ἀπολέσῃς·
τιμῆς γὰρ ἀπελαύσαμεν ἡμεῖς παρ' Ἀλεξάνδρου
μεγίστης τε καὶ κρείττονος καὶ λίαν περιδόξου,
ἐμέ δε κατοικτείρησεν οὐχ ὡς ἐχθρῶν μητέρα,
ἀλλὰ δοξάζει μοι καλῶς ὡς τὴν Ὀλυμπιάδα.«
Αὐτὴν δὲ τὴν ἐπιστολὴν πᾶσαν ἰδὼν Δαρεῖος
ἐδάκρυσεν ἀναμνησθεὶς μητρός, συζύγου, τέκνων,
ὁμοῦ προσπαρασσόμενος ψυχήν τε καὶ καρδίαν,
καὶ χώραν βακτηριανὴν καὶ πᾶσαν τὴν Ἰνδίαν
ὅλην προσεκαλέσατο πρὸς μάχην Ἀλεξάνδρου.

Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος ἔνδον αὐτῆς Περσίδος.

Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος μετὰ τῶν στρατευμάτων
καὶ πάσης τῆς παρασκευῆς ἔνδον αὐτῆς Περσίδος,
πολιορκῶν πᾶσαν αὐτὴν μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους.
Ὑπῆρχον δ' ὑψηλότατα τῶν πόλεων τὰ τείχη,
ἀλλὰ κατάδηλα σφοδρῶς παρὰ τῶν Μακεδόνων
αὐτὰ κατεγνωρίζοντο καὶ κατεπολεμοῦντο.
Τί δ' ὁ φρενήρης ἔπραξεν Ἀλέξανδρος ἐκεῖσε;
Ἐπίνοιαν τεχνάζεται καὶ σόφισμα γενναῖον·
αἰχμαλωτίσας πάμπολλα πρόβατα τῆς Περσίδος
καὶ κλάδους κόψας ἐκ δενδρῶν καὶ τούτους καταδήσας
ἐπὶ τοῖς νώτοις ἀσφαλῶς πάντων αὐτῶν προβάτων,
προσέταξεν ἀκολουθεῖν ὄπισθεν στρατοπέδου·
οἱ κλάδοι δὲ συρόμενοι πρὸς γῆν, καὶ πᾶσαν κόνιν
μέχρις Ὀλύμπου πέμποντες, ἐφόβουν πάντας Πέρσας,

δοκοῦντας ὡς ἀμέτρητον τὸ στράτευμα τυγχάνει
αὐτὸ τὸ Μακεδονικὸν τὸ τούτοις ἐπεμβαῖνον.
Ὡς δ' ἐπλησίασεν αὐτὸς ἐνδότερον Περσίδος,
εἶναι τὸ μῆκος ἡμερῶν ὁδὸν πέντε καὶ μόνον,
καὶ τοῦ ἡλίου δύσαντος, ἑσπέρας γενομένης,
προσέταξε τοῖς κέρασι πάντων αὐτῶν ποιμνίων

Θαύμασον ὧδε, θεατά, τὴν γνῶσιν Ἀλεξάνδρου.

προσκολληθῆναι παμπολλὰς δᾷδας ἐφαπτουμένας,
λαμπάδας πλείστας σὺν αὐταῖς· ὅθεν τὸ πῦρ ἰδόντες
Πέρσαι καὶ δειλιάσαντες κατεκρατοῦντο φόβῳ·
τόποι γὰρ ἦσαν πεδεινοί, καὶ προσεδόκει Πέρσαις
ἅπαντας καταφλέγεσθαι τοὺς τῆς Περσίδος τόπους,
νομίζοντες εἶναι πολὺ στράτευμα Μακεδόνων.
Ἐζήτει γοῦν Ἀλέξανδρος πέμψαι πρὸς τὸν Δαρεῖον
ἄγγελον θέλων τοῦ μαθεῖν, πότε τὴν μάχην οὗτος
καὶ πόλεμον βουλεύεται συνάψαι Μακεδόσι.
Κεκοίμηται δ' Ἀλέξανδρος καὶ πρὸς τοῖς ὕπνοις βλέπει
αὐτὸν Ἑρμῆν τὸν Ἄμμωνα Θεοῦ φοροῦντα σχῆμα,
κηρύκειον χλαμύδα τε τοῦτον ἐνδεδυμένον,
πίλειον Μακεδονικὸν ἐπὶ τὴν κάραν τούτου,
καὶ παριστάμενον αὐτῷ καὶ τούτῳ προσλαλοῦντα:
»Ἐπεὶ καιρὸς ἐφέστηκε σῆς βοηθείας, τέκνον,
πάρειμι νῦν Ἀλέξανδρε, φράζων σοι τὸ συμφέρον.
Γίνωσκε κατ' ἀλήθειαν· ὃν πέμψεις πρὸς Δαρεῖον,
μέλλει κακῶς προδοῦναί σε. μὴ φοβηθῇς οὖν οὕτως·
πάλιν Ἄμμωνα ἐνύπνιον βλέπει

Ἀλέξανδρος τὸν Ἄμμωνα πάλιν ἐν ὕπνοις βλέπει.

ἄγγελος σὺ πορεύθητι· Θεοῦ γὰρ βοηθοῦντος
οὐδεὶς ἐχθρὸς ἢ πονηρὸς προσεπακολουθήσει·
μόνον περίβαλε καλῶς τὸν στολισμόν, ὃν βλέπεις
ἐμὲ Θεὸν τὸν Ἄμμωνα φοροῦντα σὸν πατέρα.«
Ἰδὼν δε τοῦτον τὸν χρησμὸν Ἀλέξανδρος ἐν ὕπνοις,
χαίρων ἀνίσταται ταχὺ καὶ λέγει τοῖς σατράπαις·

× ἐπεὶ δὲ ἀπῆλθεν τῆς Περσίδος ἡμέρας πέντε A — ἦλθον οὖν πλησίον τῆς πόλεως Περσίδος ὡς ἀπὸ σημείων (ἀποσημείου B) ἡμερῶν πέντε LC —

οἱ δὲ συνεβουλεύσαντο γενέσθαι τοῦτο τάχος.
Ὅθεν λαβὼν Ἀλέξανδρος ἕνα τινὰ σατράπην,
πρώτιστον ἄνδρα θαυμαστόν, Εὔμηλον δὲ τὴν κλῆσιν,
ἀνδρεῖον καὶ πιστότατον, γενναῖον ἐν ταῖς μάχαις,
ἵππους τε τρεῖς ὁμοῦ θρασεῖς ὁδεύει μετὰ τούτου.
Καὶ φθάσας τὴν παράλιον τοῦ ποταμοῦ τοῦ Στράγγα,
εὗρον αὐτὸν κρυστάλλωτον ὑπὸ πολλοῦ τοῦ ψύχους.
Σύνηθες ἦν τῷ ποταμῷ τῇ τοῦ χειμῶνος ὥρᾳ
πετρώδη τοῦτον γίνεσθαι καὶ σφίγγεσθαι τῷ κρύει,
ὡς πάντα τὸν βουλόμενον ἐπάνω τούτου βαίνειν,
εἶτα δὲ πάλιν λύεσθαι καὶ γίνεσθαι βαθύρρουν
ἡλίου θέρμῃ τῇ πολλῇ καὶ νότου συνταράξει,
τοῖς ῥεύμασι κωλύοντα τὴν βάσιν τοῖς ἀνθρώποις.
Εὗρε δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος κρυσταλλωθέντα τότε
καὶ σχῆμα καθυποβαλών, ὃ πρὸς τοὺς ὕπνους οὗτος
εἶδε Θεὸν τὸν Ἄμμωνα κατακεκοσμημένον,
ἐνὶ τῶν πώλων ἐπιβὰς ἐπέβη τῷ κρυστάλλῳ.
Εὐμήλου δὲ θελήσαντος ἀκολουθῆσαι τοῦτον,
μήπως γενήσεται καιρὸς καὶ χρεία συμμαχίας,
προσέφησεν Ἀλέξανδρος: »Μεῖνον ἐνθάδε, φίλε,
μετὰ τῶν πώλων τῶν διττῶν· πορεύσομαι γὰρ μόνος·
Θεὸν προφέρω βοηθὸν τὸν χρηματίσαντά μοι
τοῦτο τὸ σχῆμά με λαβεῖν καὶ μόνον πορευθῆναι.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐπέρασεν, ἦλθε δ' εἰς γῆν ἀφόβως·
ἔχει καὶ γὰρ ὁ ποταμὸς πλάτος μέτρον σταδίου.
Ὁδεύσας δὲ μονώτατος ἤγγισε τῇ Περσίδι,
καὶ πλησιάσας τάχιστα τῇ τοῦ Δαρείου πύλῃ,
καὶ θεατὸς γενόμενος πᾶσιν αὐτοῦ φρουράρχαις,
ἐξέπληξε τοὺς ἅπαντας· Θεὸν γὰρ ὑπενόουν
εἶναι τὸν θεωρούμενον· ὅθεν καὶ προσελθόντες
καὶ τοῦτον κατασχόμενοι ἔλεγον, »τίς καὶ πόθεν
καὶ τίς ἡ ξένη σου μορφὴ καὶ στολισμὸς ὃν φέρεις.«
»Τῷ βασιλεῖ με τῶν Περσῶν,« αὐτὸς ἀνταπεκρίθη,
»αὐτῷ με παραστήσατε, καὶ τίς εἰμι προσείπω.«
Ἦν δὲ Δαρεῖος ἔξωθεν καθήμενος εἰς λόφον
καταμετρῶν τὸ στράτευμα σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις,

τάφρους ὀρύσσων ἐν ὁδοῖς καὶ κέντρα κατασπέρων
καὶ φόβῳ συστελλόμενος πολλῷ τῶν Μακεδόνων.
Ἐνδεδυμένος δ' ἦν αὐτὸς πολλαῖς στολαῖς βαρβάρων,
καθέδρᾳ διαχρύσῳ τε μεγεθεστάτῃ πάνυ
καθήμενος, ὡς φοβερός, ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ τόπου,
ἀνὴρ μεσῆλιξ ἔνδοξος περιφανὴς τὴν ὄψιν,
φορῶν διάδημα φαιδρὸν ἐκ λίθων πολυτίμων·
ἠμφίεστο τὸ σῶμα δὲ πορφύρᾳ χρυσοπλέκτῳ,
τέχνῃ πολλῇ καταφανθὲν τῇ τῶν Βαβυλωνίων,
ἐξ ὑακίνθου, βύσσου τε πάμπαν κατεκλωσμένῃ,
φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πίλειον φοινικῶδες,
χρυσῷ καὶ λίθοις ἅμα τε καλῶς κατυφασμένον·
πόδας διττὰς δὲ τὰς αὐτοῦ κνήμας Βαβυλωνίους
προσδεδημένας ἀσφαλῶς δοκίμῳ τε χρυσίῳ,
λίθοις μαργάροις τὰς αὐτὰς ἐντέχνως σκευασθείσας.
Καὶ κύκλῳ παρειστήκεισαν αὐτοῦ πολλὰ τὰ σκῆπτρα,
ὄντα καὶ ταῦτα θαυμαστά, ξένα τῇ θεωρίᾳ.
Ἐβόων δὲ κηρύσσοντες καὶ λόγχαγοι μυρίοι,
ἅρματά τε πετόμενα μυρίων ξιφηφόρων

190. *Μεγάλα τὰ στολίσματα Περσάνακτος Δαρείου.*

ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ κύκλῳ παρεστῶτα,

191. *Ἀλέξανδρος ὡς ἄγγελος ἦλθε πρὸς τὸν Δαρεῖον.*

καὶ πάντα καταστέφοντα τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου.
Οἱ φρούραρχοι προσήνεγκαν Ἀλέξανδρον Δαρείῳ
ὡς ἄγγελον· ὃν κατιδὼν ἐν ξένῃ θεωρίᾳ
παρηλλαγμένην τε στολὴν τοῦτον ἐνδεδυμένον,
νομίσας μάλιστα Θεόν, ἠγέρθη προσκυνῆσαι·
ὅθεν προσεπυνθάνετο, »Πόθεν καὶ τίς τυγχάνεις;«
Ὁ δ' ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν: »Ἄγγελος ἀπεστάλην
παρ' Ἀλεξάνδρου πρὸς ὑμᾶς.« »Καὶ τί,« φησί Δαρεῖος,
»θέλεις μαθέσθαι παρ' ἡμῶν;« Εἶπε δὲ πάλιν οὗτος:
»Ὥσπερ Ἀλέξανδρος αὐτὸς εὐτόλμως ἐγὼ λέγω,
συνάπτεις πότε πόλεμον καὶ μάχην, ὦ Δαρεῖε;
Ὁ γὰρ βραδύνων βασιλεὺς ἔρχεσθαι πρὸς τὴν μάχην,
πρόδηλος ἤδη γίνεται δειλίαν κεκτημένος,

Ὅρα τοὺς λόγους, θεατά, καὶ τόλμην Ἀλεξάνδρου.
ὡς ἔχων ἀσθενῆ ψυχὴν καὶ μεμαλθακισμένην·

Ὡς ἄγγελος Ἀλέξανδρος νῦν συνδειπνεῖ Δαρείῳ.

μὴ γοῦν ἀμέλει, βασιλεῦ· λέγε μοι δὲ ταχίστως,
πότε συνάπτεις πόλεμον αὐτὸς μετ' Ἀλεξάνδρου.«
Ὁ δὲ Δαρεῖος ὀργισθεὶς εἶπε: »Σοὶ νῦν συνάψω,
ὦ τολμηρέ, τὸν πόλεμον. Οὕτω γὰρ ἀποκρίνῃ
ὑπάρχων ὡς οὐχ ἕτερος, ἀλλ' ὡς παρὼν ἐκεῖνος
Ἀλέξανδρος, ὁ πέμψας σε κάλλιστον λογοφόρον·
ὅθεν ὁμοῦ δειπνήσωμεν ὡς σύνηθες ἀγγέλοις·
καὶ γὰρ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐμοῖς γραμματοφόροις
τιμήσας συνεδείπνησε καὶ συνηυφράνθη τούτοις.«
Ὁ δὲ Δαρεῖος δεξιὰν κρατήσας Ἀλεξάνδρου
βάλλει πρὸς τοῖς οἰκήμασι τῶν ἀνακτόρων ἔσω·
ὅπερ Ἀλέξανδρος ἰδὼν ἔσχε καλὸν σημεῖον.
Ὥσπερ γὰρ ἔνδον εἴσεισι Δαρείου τῶν μελάθρων,
οὕτως αὐτὸς κρατήσειε τυραννικῶν τῶν τόπων.
Ἄριστον παρητοίμασται· παρῆσαν οἱ σατράπαι·
πρῶτος αὐτὸς ἐκάθισε κλιτῆρος ὁ Δαρεῖος,
ὁμαίμων τούτου δεύτερος Ὀξύδαρκος Δαρείου,
τρίτος αὐτὸς ὁ Δίοχος, σατράπης Ὀξυδάρκου,
εἶτα δουλίτης Φάορτος, σατράπης ὢν ἐν Σούσοις,
ὁ Μιθριδάτης μετ' αὐτοὺς καὶ Τιριδάτης ἅμα,
μεθ' ὧν Καυδαύλης βασιλεὺς αὐτῆς Αἰθιοπίας,
χιλίαρχος Πολύαρχος, εἶθ οὕτως Ὀρνιράτης,
Διόσιος, Καρτεροκλῆς, Σουλβάτης σὺν Ἀλκίδῃ.
Ἀλέξανδρος ἐκάθισε καὐτὸς ἐπὶ κλιτῆρος
ἄντικρυς τούτων, χαρωπός, μονώτατος ὑπάρχων.
Οἱ καὶ προσβλέποντες αὐτοῦ σμικρότατον τὸ σῶμα,
παρηλλαγμένους ὀφθαλμούς, ἦσαν τεθαυμακότες·
ἠγνόουν γὰρ ὡς ἐν μικρῷ τύχης ἀγγείῳ, χύμα
ἐξ οὐρανοῦ κατέρχεται προσβοηθοῦσα τοῦτον.

Ἀλέξανδρος τὰ κύπελλα προσέβαλλεν ἐν κόλπῳ.

Οἱ πινεχύται τοιγαροῦν πυκνότερον ἐκίρνων
οἶνον αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐν σκεύεσι χρυσέοις·

Ἀλέξανδρος δ' ἐπίνοιαν, μεσάσαντος τοῦ πότου,
τοιαύτην ἐσοφίσατο κατὰ τῶν πινεχύτων·
ὅσους σκύφους ἐλάμβανεν, ἔνδον ἔβαλλε κόλπου,
ὡς ἂν αὐτῷ βραδύτερον ὁ πότος ἐπεισήει.
Ὡς δ' ἀνηγγέλθη τὸ πραχθὲν τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ,
ἐκ τοῦ κλιτῆρος ἀναστὰς ἔφησεν Ἀλεξάνδρῳ:
»Πρὸς τί πάντα τὰ κύπελλα, γενναῖε, σὺ κολπίζῃ;«
Νοήσας γοῦν Ἀλέξανδρος ψυχὴν ἀπὸ τὸ σχῆμα
τὴν τοῦ Δαρείου, πρὸς αὐτὸν ἔφησε τούτῳ τάχος:
»Οὕτως Ἀλέξανδρος ποιεῖ τὸ δεῖπνον ὅτε πᾶσι
τοῖς μεγιστᾶσι τοῖς αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς σατράπαις
ἐργάζεται διδοὺς αὐτοῖς τοὺς σκύφους χρυσοῦς ὄντας·
καθυπενόουν δ' ὅμοιον εἶναι καὶ σέ, Δαρεῖε,
καὶ τούτου χάριν ἔβαλλον τοὺς σκύφους ἐμῷ κόλπῳ.«
Τῇ πιθανότητι δ' αὐτοῦ τῶν λόγων Ἀλεξάνδρου
ἅπαντες ἦσαν ἔκθαμβοι, θαυμάζοντες οἱ Πέρσαι
τὸ σταθηρὸν ἀκούοντες σοφῆς ἀπολογίας.
Εἶθ' οὕτω τάχιστα σιγῆς μεγίστης γενομένης,
ἐπέγνω τὸν Ἀλέξανδρον Πέρσης ὁ Παρασάπης,
ὃς ἦν σατράπης ἡγεμὼν τῇ χώρᾳ τῆς Περσίδος·
ἔτυχε γὰρ αὐτὸς ποτὲ πεμφθεὶς παρὰ Δαρείου
πρὸς Μακεδόνα Φίλιππον πρέσβυς ζητῶν τοὺς φόρους,
ἰδὼν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκεῖ μετὰ Φιλίππου.
Ὡς οὖν κατεῖδεν ἀκριβῶς αὐτὸν ὁ Παρασάπης,
ἀναπολήσας ἔλεγεν, οὐκ ἔστι παῖς Φιλίππου,
ὃν λέγουσιν Ἀλέξανδρον, οὗτος ὁ λογοφόρος;
ἀλλά γε στοχασθήσομαι τοὺς τύπους ἐπιγνῶναι.«

Ἐγνώρισεν Ἀλέξανδρον Πέρσης ὁ Παρασάπης.

Τοῦτον κατανοήσας δὲ καὶ πάλιν ἐκ δευτέρου,
»Αὐτός ἐστι«, προσέφησεν, »ὁ παῖς Φιλιππιάδου·
τοῦτον γὰρ ἤλεγξε φωνή, τύπος εἰ καὶ πλανῇ με,
κἂν μὲν οὖν σκότει κρύπτονται πολλοί, δηλοῦνται μᾶλλον
παρά γε ταύτης τῆς φωνῆς αὐτοῖς προσμαρτυρούσης.«
Ὅθεν αὐτὸν ἀληθινῶς νοήσας Παρασάπης
εἰσῆλθε λέγων τάχιστα τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ:
»Δυνάστα χώρας Περσικῆς καὶ πάσης οἰκουμένης,

3505 οὗτος ὃν βλέπεις πρεσβευτὴν καί σοι προσομιλοῦντα,
αὐτός ἐστιν Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων ἄναξ,
ὁ πρὸς πολέμους ἰσχυρός, ὁ τοῦ Φιλίππου γόνος.«
Ὡς δ' ἤκουσεν Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ Παρασάπη
λαλούμενα τῷ βασιλεῖ καὶ δακτυλοδεικτοῦντα,
3510 θροῦν τε πολὺν κινούμενον ἔνδον ἐν τῷ κλιτῆρι,
(ἀνώθησαν γὰρ ἅπαντες Πέρσαι σὺν μεγιστᾶσιν),
αὐτὸς τὸ μέλλον φοβηθεὶς πλανήσας πάντας τούτους
ἐξῆλθεν, ἔχων τοὺς χρυσοῦς κυπέλλους ἐν τῷ κόλπῳ.
Προσεπιβὰς οὖν ἵππῳ τε τούτου τῷ κατὰ τύχην,
3515 ἐσπούδαζεν ὅπως ῥυσθῇ τοῦ προφανοῦς κινδύνου·
καὶ προστυχὼν πρὸ τῶν πυλῶν Πέρσην τινὰ φρουροῦντα
καὶ ταῖς χερσὶ κατέχοντα δᾷδας ἐφαπτουμένας,
τάχει κατεσφαγίασε τὸν ἄνδρα μετὰ ξίφους·
ὠκὺς δ' αὐτὸς κεκαθηκὼς τῷ πώλῳ καὶ τὰς δᾴδας
3520 ἐφαπτουμένας ταῖς χερσίν, ἔφευγε κρατῶν ταύτας.
Ἐζήτουν οὖν Ἀλέξανδρον οἱ περὶ τὸν Δαρεῖον,
εἰ μήπως οὗτος κρύπτεται περὶ τοῖς βασιλείοις,
εἶτα μαθόντες τὴν φυγὴν τὴν τούτου καὶ τὸν ἄνδρα
ἰδόντες αἱματόφυρτον κείμενον ἐσφαγμένον,
3525 ἔνοπλοι πάντες ἔτρεχον, θέλοντες τοῦτον φθάσαι.

196. Γνωρίζει τὸν Ἀλέξανδρον Δαρείῳ Παρασάπης.

Καὶ φεύγων οὖν Ἀλέξανδρος ᾤχετο διευθύνων

197. Ἔφευγεν οὖν Ἀλέξανδρος δᾴδας χειρὶ βαστάζων.

αὐτῇ τῇ δάδᾳ τὸν αὐτοῦ πῶλον ὁδὸν δεικνύων·
ἡ νὺξ γὰρ ἦν ἀσέληνος καὶ σκότος κατ' Ὀλύμπου,
πλεῖστοι δὲ τοῦτον βάρβαροι διώκοντες μεθ' ἵππων
3530 καταλαβεῖν οὐκ ἴσχυσαν· ὁ μὲν γὰρ εἶχε δᾴδαν
φωτιστικήν, δεικνύουσαν τοῦ τρέχειν ἀπροσκόπως,
αὐτοὶ δ' εἰς γῆν κατέπιπτον τρέχοντες ἐν τῷ σκότει.
Ὅθεν καὶ φεύγων ὡς ἀστὴρ ἐφαίνετο τοῖς Πέρσαις,
σχεδὸν εἰπεῖν κρεμάμενος ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ὕψος,
3535 αὐτοὺς οὐδὲν ἡγούμενος μᾶλλον δὲ προσεμπαίζων.
Ὁ δὲ Δαρεῖος συμφορὰν τοῦτο καταστοχάσας
σαυτὸν κατεστηλίτευε κακῶς καὶ προσεθρήνει,

εἰς χεῖρας ἔχων τὸν ἐχθρὸν καὶ τοῦτον ἀπολέσας.
Ἐξαίφνης δ' ἐθεάσατο καὶ κρήγυον σημεῖον·
3540 εἰκὼν γὰρ ἦν εἰς ὄροφον τοῦ βασιλέως Ξέρξου,
ἥτις πεσοῦσα πρὸς τὴν γῆν, ὀρόφου σαλευθέντος,
ἐτρίβη καὶ προσήνεγκε δευτέραν τούτῳ λύπην·
εἶχε λοιπὸν αὐτὸς αὐτὴν ἠγαπημένην σφόδρα.
Ὁδεύσας οὖν Ἀλέξανδρος τὴν Περσικὴν τὴν χώραν
3545 εἰσῆλθεν, ἐπλησίασε τῷ ποταμῷ τῷ Στράγγᾳ·
αὐτὸν δ' εὑρὼν πηγνύμενον ἀκμὴν ὑπὸ τοῦ ψύχους,
ἀφόβως ἔτρεχεν εὐθὺς καὶ φθάσας εἰς τὴν ὄχθην,
οἱ πάγοι διελύοντο νότου προσεπιπνεύσει.
Ὁ πῶλος οὖν μετὰ τῆς γῆς τοὺς ἐμπροσθίους μόνους
3550 πόδας ἐκρίψας τυχηρῶς, τὸ σῶμα δὲ τὸ πλεῖστον
κατέχων ἐν τοῖς ὕδασιν ἐλάκτιζεν ἀπράκτως.
Ἵππος δ' αὐτὸς ὑποσυρεὶς ἐκ τῶν πολλῶν ῥευμάτων
καὶ πνιγμονὴν ὑφεστηκὼς προσέρριψεν αὐτίκα
τὸν ἐπιβάτην εἰς τὴν γῆν, Θεοῦ τῇ συμμαχίᾳ·
3555 ὅθεν λοιπὸν Ἀλέξανδρος χόρτον προσαφαρπάσας
τούτου χερσὶ τὸν τῆς ξηρᾶς ἐξῆλθεν ἀκινδύνως.

198. Ἐπέρασεν Ἀλέξανδρος, ἐρρύσθη τοῦ κινδύνου.

Οἱ δὲ διώκοντες αὐτὸν ἐλθόντες παρὰ πόδας

199. Εὐτύχησεν Ἀλέξανδρος ὡς εὐτυχὴς καὶ πάλιν.

εὗρον αὐτὸν τὸν ποταμὸν τὸ ῥεῦμα πλημμυροῦντα·
οἵτινες μὴ δυνάμενοι πεζοπορῆσαι τοῦτον,
3560 (ἄβατος γὰρ ὁ ποταμὸς ὑπάρχει καὶ πολύρρους,)
ὑπέστρεψαν ἡττώμενοι καὶ πρὸς Δαρεῖον ἦλθον,
εἰπόντες οὗτοι πρὸς αὐτὸν εὐτύχημ' Ἀλεξάνδρου·
ὅστις Δαρεῖος, ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ γεγονότι,
ἐκάθευδε λυπούμενος σὺν τοῖς αὐτοῦ σατράπαις.
3565 Ὀλίγον οὖν Ἀλέξανδρος μόνος πεζοπορήσας
κατέλαβε πρὸς Εὔμηλον καὶ προσφωνήσας τοῦτον,
»Ὦ χαίροις, Εὔμηλε«, φησί, »πιστότατέ μοι φίλε·
ἀπέλθωμεν ἀμφότεροι τὸν δρόμον ἀκινδύνως.«
Ἐν πώλῳ δὲ προσεπιβὰς ᾤχετο μετὰ τούτου,
3570 προσαπαγγείλας ἅπαντα τὰ παρ' αὐτοῦ πραχθέντα.

Ἐλθὼν δ' εἰς τὰ στρατεύματα χαρᾶς πεπληρωμένος,
ἐκέλευσε τὰς φάλαγγας πάσας τῶν Μακεδόνων
ἕνα πρὸς ἕνα κεκληκὼς ὅλους καθοπλισθῆναι
καὶ πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἑτοίμους γεγονέναι.

200. Ἦλθε καὶ πρὸς τὸν Εὔμηλον λέξας αὐτῷ τὰ πάντα.

3575 Οὕτως γὰρ ἔστηκεν αὐτὸς μέσον τῶν στρατευμάτων,

201. Λόγοι καὶ δημηγόρησις πρὸς πάντας Ἀλεξάνδρου.

ὥσπερ θεὸς ἐπίγειος πάντας καταθαρσύνων.
Αὐτὰ δὲ τὰ στρατεύματα πάντα καταμετρήσας
εὗρε καλῶς ποσούμενα δώδεκα μυριάδας.
Ὀλίγον δ' ἦν τὸ στράτευμα τῶν Μακεδόνων πάντων,
3580 ἀλλ' Ἀλεξάνδρου φρόνησις ἦν πλείστη πρὸς Δαρείου.
Ἐφ' ὑψηλοῦ δὲ τόπου στὰς τοῖς πᾶσιν ἐπεφώνει:
»Συστρατιῶται φίλοι μου, κάλλιστοι Μακεδόνες,
εἰ καὶ βραχεῖς ἐσμὲν ἡμεῖς, ἀλλὰ μεγάλη γνῶσις·
ὑπερφερὴς ἡ δύναμις ὑπάρχει καὶ τὸ σθένος
3585 ὑμῶν τῶν Μακεδόνων μου παρὰ τὴν τοῦ Δαρείου·
μηδεὶς οὖν ἀσθενέστερος, μηδεὶς δειλὸς φανείη
ὁρῶν τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν μέγα καὶ τῶν βαρβάρων·
εἰς γὰρ τὴν χεῖρα τὴν αὐτοῦ τείνας τῶν Μακεδόνων
τῶν ἀντιμάχων τῶν Περσῶν πολλοὺς κατατροπώσει·
3590 πλεῖσται καὶ γὰρ τυγχάνουσι μυιῶν αἱ μυριάδες
λειμῶνας αὗται θλίβουσαι· ταύταις οὖν ὅταν σφῆκες
ἐμπέσωσιν, ὡς ἰσχυραί, ταῖς πτέρυξι σοβοῦσιν·

202. Πάντας πρὸς πόλεμον αὐτὸς Ἀλέξανδρος ὀτρύνει.

οὕτω καὶ πλῆθος τῶν Περσῶν οὐδὲν ὑπερισχύσει·

203. Περᾷ Δαρεῖος ποταμόν, ἔρχεται πρὸς τὴν μάχην.

σφηκῶν γὰρ ἐπιφανεισῶν οὐδέν εἰσιν αἱ μυῖαι.«
3595 Εἰπὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἐθράσυνε τὰ πλήθη,
πάντα δὲ τὰ στρατεύματα γενναίως ἠνδραγάθουν,
αὐτὸν ἐπιφημίζοντες ἐκ μέσης τῆς καρδίας.
Ὁδεύσας οὖν Ἀλέξανδρος ἔρχεται πρὸς τὸν Στράγγαν
τὸν προρρηθέντα ποταμόν, σκηνὰς ἐκεῖ προσπήξας.
3600 Δαρεῖος δὲ παραλαβὼν πάντα Περσῶν τὰ πλήθη

ἐπὶ τὸν Στράγγαν ποταμὸν αὐτὸς προσεληλύθει·
ὅνπερ εὑρὼν πηγνύμενον πέραθεν προσωρμίσθη,
φερόμενος εἰς ἔρημον μετὰ τοῦ στρατοπέδου·
πρώτως αὐτὸς βουλόμενος ἐπεισελθεῖν δολίως
3605 κρυφίοις τοῖς στρατεύμασι πᾶσι τοῖς Ἀλεξάνδρου,
ὅπως αὐτοὺς συντρίψειεν εὑρὼν ἀπαρασκεύους·
ἀλλ' ὅμως κήρυκες αὐτῶν ἐλθόντες εἰς τὸ μέσον
τὴν μάχην ἐξεφώνησαν καλοῦντες ἀριστέας.
Ὁ δὲ στρατὸς Δαρείου πᾶς ὅπλοις ἐθωρακίσθη·
3610 ἐν ἅρματι κεκάθηκε Δαρεῖος τῷ μεγίστῳ,
ἐπὶ δρεπανηφόρων τε σατράπαι τῶν ἁρμάτων
πάντες προσεκαθέσθησαν· ὅπλα πανουργικά δε
ἄλλοι προσδιεκόμιζον μηχανικῶν δοράτων.
Ἀλέξανδρος ἡγεῖτο δὲ καλῶς τῶν Μακεδόνων,
3615 πάντων Ἑλλήνων σατραπῶν, ῥάβδον χειρὶ κατέχων,
ἐφ' ἵππου καθεζόμενος μεγάλου Βουκεφάλου·
οὐδεὶς δ' ἐτόλμα τούτου τὸν ἵππον πλησιάσαι·
Εἶθ' οὕτως τὸ πολεμικὸν μέλος ἐκελαδήθη
ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν, καὶ τούτου γεγονότος,
3620 οἱ μὲν τοὺς λίθους ἔβαλλον, οἱ δ' ἔπεμπον τὰ βέλη
ὡς ὄμβρος ἐκφερόμενα πρὸς οὐρανοῦ βιαίως,
ἄλλοι κατεσφενδόνιζον βολίδας πυρουμένας,

204. Πάλιν συνῆψε πόλεμον Ἀλέξανδρος Δαρείῳ.

ὥστε καὐτὸ καλύπτεσθαι τὸ τῆς ἡμέρας φέγγος·

205. Ἡττήθη πάλιν δυστυχῶς ὁ δυστυχὴς Δαρεῖος.

πολλὴ γὰρ ἦν ἡ σύγχυσις τυπτόντων τυπτομένων·
3625 ἀπέθνησκον μὲν οἱ πολλοὶ τοῖς βέλεσι τρωθέντες,
ἡμισφαγεῖς οὖν ἕτεροι τῇ γῇ προσεφηπλοῦντο.
Ἀὴρ ἐδείχθη ζοφερὸς μᾶλλον ὡς αἱματώδης·
θρήνων γὰρ ἄξιον ἐκεῖ καὶ πλέον τι καὶ θρήνων·
ὡς ποταμὸς κατέρρεε τὸ τῶν σφαχθέντων αἷμα
3630 αὐτῶν βαρβάρων καὶ Περσῶν κτανθέντων ὀλεθρίως.
Ἥλιος ὄθεν οὖν αὐτὸς τοῖς γενομένοις πᾶσι
προσσυμπαθήσας, ὡς εἰκὸς, τοῖς νέφεσιν εἰσέδυ·
ὥσπερ γὰρ φύλλα τῶν δενδρῶν μετρεῖν οὐ δύναταί τις,

οὕτως οὐδὲ τὰ σώματα μετρῆσαι τῶν σφαγέντων.
Ἵπποι γὰρ ἔκειντο νεκροὶ κάτωθεν τῶν σωμάτων,
ὑπέστρωντο δὲ σώματα τοῖς νώτοις τοῖς τῶν ἵππων,
ὡς ὑπὸ τάφους κείμενα σώματα, φεῦ τοῦ πάθους.
Ὁ δὲ Δαρεῖος φοβηθεὶς ἅρμα προσεπιστρέφει
καὶ τὰς ἡνίας τὰς αὐτοῦ στραφεὶς πρὸς τοῖς ὀπίσω.
Τὰ πλήθη Μακεδόνων δὲ σὺν τοῖς δρεπανηφόροις
καὶ τοῖς τὰ βέλη βάλλουσιν, ἐδίωκον τοὺς Πέρσας
αὐτοὺς καταθερίζοντες ὡς στάχυας ἀρούρας.
Τοῖς Μακεδόσι νῶτα δὲ πάντες οἱ Πέρσαι δόντες
ἐπὶ τῷ Στράγγᾳ ποταμῷ κατέφευγον ταχίστως.
Ὁ δὲ Δαρεῖος προσελθὼν τῷ ποταμῷ πρὸ πάντων
καὶ τοῦτον προσπηγνύμενον εὑρὼν καὶ κρυσταλλώδη,
διαπεράσας ἔφυγε σὺν ἅρματι τῷ τούτου.
Εἶτα τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν βαρβάρων βουληθέντων
διαπερᾶσαι καὶ φυγεῖν ἐπάνω τοῦ κρυστάλλου
ἐπέβησαν τοῦ ποταμοῦ, καὶ παγετῶν λυθέντων
πάντες κατεποντίσθησαν πνιγέντες ἐν τῷ Στράγγᾳ.
Καὶ τούτοις μὲν τὰ ῥεύματα τάφος προσεγεγόνει,

206. *Δαρεῖος πάλιν ἔφυγε περάσας τάχος Στράγγαν.*

τοῖς δὲ λοιποῖς τοῖς ὄπισθεν ἐλεεινῶς ἐλθοῦσι

207. *Σὺ τὸν Δαρεῖον θρήνησον ἐνταῦθα νῦν θρηνοῦντα.*

ξίφος τὸ Μακεδονικὸν ἀνιλεῶς ἀνῄρει.
Ὅθεν φυγὰς γενόμενος ὁ δυστυχὴς Δαρεῖος,
αὐτοῦ τῇ πόλει προσελθὼν καὶ πρὸς τοῖς ἀνακτόροις
ῥίψας αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς μέγα πρὸς δ' ἀνοιμώξας
τούτου μεγίστην συμφορὰν ἐλεεινῶς ἐθρήνει,
ὡς ἀπολέσας τῶν Περσῶν τὸ στράτευμα καὶ δόξαν,
ἔρημον δὲ καταλιπὼν ἀφρόνως τὴν Περσίδα,
ἀπὸ καρδίας κεκραγὼς καὶ μετὰ θρήνων κράζων:
»Ὁ τηλικοῦτος βασιλεύς, ἔθνη δὲ τὰ τοσαῦτα
κατακρατῶν ὡς κύριος, πόλεις καταδουλώσας,
ὁ σύνθρονος αὐτῶν Θεῶν, ὁ σὺν ἡλίῳ λάμπων
νῦν ἐγενόμην ἔρημος φυγὰς — ὦ φεῦ τοῦ πάθους!
Οὐδεὶς γὰρ δύναται φυγεῖν ὡς ἀληθῶς τὸ μέλλον·

ἂν γοῦν ἡ τύχη τὴν ῥοπὴν βραχεῖαν ἐπιλάβῃ,
τοὺς χθαμαλοὺς καὶ ταπεινοὺς ἐπάνω πόλου φέρει,
εἰς ζόφον καταγάγει δε πάντας μεγαλαυχοῦντας.
Ἔρημος οὖν ἐγένετο Δαρεῖος ὁ Περσάρχης,
πάντων βαρβάρων βασιλεὺς καὶ τῶν ἐθνῶν δεσπότης.«
Μετ' οὐ πολὺ δ' οὖν ἀναστὰς ὁ τηλικοῦτος γίγας
καὶ κλίνας αὐτοῦ τράχηλον ἔγραψεν Ἀλεξάνδρῳ
ἐπιστολὴν αὐτοχειρὶ λέγουσαν κατὰ λέξιν:
»Ἐμῷ δεσπότῃ βασιλεῖ Δαρεῖος Ἀλεξάνδρῳ,
πάντων ἐθνῶν τῷ βασιλεῖ καὶ πάσης τῆς Περσίδος.
Σύνες, φρενήρη βασιλεῦ, σὺ τὸν τροχὸν τῆς τύχης,
βλέψον τὴν ἀνυπόστατον ἐναλλαγὴν τοῦ χρόνου,
ἐξ ὕψους πῶς ἐπὶ τὴν γῆν, ἀπὸ δὲ γῆς εἰς ὕψος

208. *Πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον γραφὴ δεητικὴ Δαρείου.*

τοὺς μὲν ἀνάγει συνυψῶν, τοὺς δὲ κατάγει τάχος·
ὁμοῦ δὲ πάντας αὕτη γῆ μέλλει περικαλύψαι.
Ἴδε λοιπόν, Ἀλέξανδρε, πῶς ἄνθρωπος ἐγένου
θνητὸς ὑπάρχων καὶ φθαρτός· λοιπὸν μὴ μέγα φρόνει·
σήμερον ἄρχῃ πάσης γῆς, αὔριον σοὶ γῆ τάφος.
Καὶ γὰρ ὁ Ξέρξης, ὁ ποτὲ κύριος τῆς Περσίδος,
ὁ καὶ τὸ φῶς δείξας ἐμοί, μεγαλαυχήσας μέγα
μετ' ἔρωτος ἐστράτευσεν Ἑλλάδα καταστρέψαι,
ἄπληστος ὢν χρυσοῦ πολλοῦ καὶ τῆς εὐδαιμονίας
τῆς ὑπαρχούσης ἄνωθεν ἡμῖν ἐκ τῶν προγόνων.
Ἀπῆλθεν ἀπολέσας οὖν χρυσὸν πολὺν ἀφθόνως,
πολύν δε καὶ τὸν ἄργυρον σὺν στρατιᾷ τῇ πλείστῃ·
ὅθεν καὐτὸς ὡς συμπαθής, φρονεῖν ἐάσας μέγα,
σὺ κατοικτείρησον ἡμᾶς ἐν σοὶ προσπεφευγότας,
Θεοῦ Διὸς ἐπιμνησθεὶς καὶ τῆς ἡμῶν προτέρας
προϋπαρχούσης τῶν Περσῶν μεγίστης εὐγενείας,
ἀποδιδοὺς μητέρα μου, γυναῖκα σὺν τοῖς τέκνοις.
Ἐγὼ γοῦν ὑπισχνοῦμαί σοι δεῖξαί σοι χάριν τούτων
χρυσοῦ μεγίστους θησαυροὺς ἐν Μηνιάδι χώρᾳ,
ἐν τούτοις καὶ τοῖς Βάκτροις τε πολλοὺς ἀναριθμήτους,
οὓς ἔθεντο παρὰ τὴν γῆν ἐμοὶ πρῶτοι πατέρες.
Ἐπεύχομαι δ', Ἀλέξανδρε, καὶ τῶν Περσῶν καὶ Μήδων

σὺ κυριεύσῃς πᾶσαν γῆν καὶ πάντων ἐθνῶν ἄρξῃς.
Ἔρρωσο, πάλιν, ἔρρωσο· Ζεύς σε ποιήσοι μέγαν.«
Ἰδὼν δ' αὐτὴν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος αὐτίκα,
3705 προσέταξε κατέμπροσθεν πάντων ἀναγνωσθῆναι.
Εἶπε δέ τις τῶν στρατηγῶν τῇ κλήσει Παρμενίων:
»Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ βασιλεῦ, χώραν καὶ τὸ χρυσίον

209. Δαρείου τὰς ἐπιστολὰς εἶπεν ἀναγνωσθῆναι.

ἔλαβον ἂν αὐτοχειρὶ καὶ πάντας ἀντὶ τούτων

210. Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς αὐτοῦ Σατράπας ταῦτα λέγει.

ἀπέδωκα τοὺς συγγενεῖς τῷ βασιλεῖ Δαρείῳ,
3710 πρότερον συμμιγνύμενος ταῖς θυγατράσι τούτου.«
Ἀλέξανδρος δ' εἶπεν αὐτῷ: »Καλῶς φῄς, Παρμενίων·
ἐλάμβανον καὐτὸς ἐγώ· τεθαύμακα δὲ μᾶλλον,
ὅτι Δαρεῖος ἀξιοῖ διὰ πολλῶν χρημάτων
λυτρώσασθαι τοὺς συγγενεῖς, ἐμὴν δε πάλιν χώραν
3715 καθυπισχνεῖται δοῦναί μοι· καὶ γὰρ αὐτὴν οὐχ ἕξει.
Αὐτός δε πάλιν ἀγνοεῖ τὸ μέλλον μέχρι τέλους·
εἰ γὰρ αὐτὸν τροπώσωμαι καὶ φθείρω κατὰ κράτος,
αὐτὰ πάντα τὰ χρήματα λάβω καὶ τὴν Περσίδα·
εἰ δ' ἂν αὐτὸς νικήσειε, λάβοι μὴ μόνον πάντας
3720 γνησίους καὶ τοὺς συγγενεῖς, ἀλλὰ κἀμὲ σὺν τούτοις.
Εἰ μὲν οὖν ἥττων πέφυκεν ἐμοῦ καθὼς νῦν γράφει,
μηδὲν ἐπαγγελλέσθω μοι τι τῶν ἐμῶν διδόναι.
Τί δε προσέφησας ἐμὲ ταῖς τούτου θυγατράσι
συγκοιτασθῆναι κάκιστα καὶ ταύτας ἀπολῦσαι;
3725 Οὔπω πεισθήσομαι τοῖς σοῖς λόγοις, ὦ Παρμενίων,
οὐδὲ συμμολυνθήσομαι Δαρείου θυγατράσιν,
εἰ καὶ τὸ κάλλος κέκτηνται θαυμάσιον καὶ μέγα·
ἡγοῦμαι γὰρ οὐκ ἀγαθὸν ἐμὲ τῷ καθελόντι
γενναίους ἄνδρας ἰσχυροὺς προσνικηθῆναι μᾶλλον
3730 παρά τε κάλλους γυναικῶν καὶ καταγελασθῆναι.
Καλῶς οὖν ἅπαντες ἡμεῖς ἀντιπαραταχθῶμεν
Δαρείῳ, μαχησάμενοι περὶ τῶν ἡμετέρων·
εἰ μὴ γὰρ ὑπελάμβανον ἐμὴν Ἀσίαν οὖσαν,
οὐκ ἂν εἰσῆλθον πρὸς αὐτὴν σὺν Μακεδόσι φίλοις.

3735 Εἰ δὲ καὶ πρότερον αὐτῆς Δαρεῖος κακῶς ἦρχεν,
οὐκ ἔστι τοῦτο θαυμαστόν· τοῦτο γὰρ κερδανέτω,

211. Ἂν εὐσεβὴς ἐτύγχανες, καὶ σωφροσύνη μέγας.

ὡς ἔχων ἀλλοτρίαν γῆν ἐπὶ πολλοῖς τοῖς χρόνοις,

212. Θάπτεσθαι πάντας ἔφησε Πέρσας κατασφαγέντας.

δεινὸν οὐκ ἔπαθεν οὐδὲν ἄρχων ἀδίκως ταύτης.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς πρέσβεις
3740 ἀπράκτους ἐπιστρέψασθαι καὶ προσειπεῖν Δαρείῳ
πάντας τοὺς λόγους τοὺς αὐτοῦ, τί μὴ προσγράψας τούτῳ·
αὐτὸς δὲ διετάξατο πάντας τοὺς γενομένους
ἐκ τε δοράτων καὶ βελῶν κακῶς τραυματιαίους
καλῶς ἐκθεραπεύεσθαι, τοὺς δὲ κατασφαγέντας
3745 κηδεύεσθαι καὶ θάπτεσθαι μετὰ τιμῆς τῆς πλείστης.
Τὸν ἀκμαιότατον λοιπὸν χειμῶνα προσεμμείνας,
θεοῖς τοῖς ἐγχωρίοις δε ποιήσας τὰς θυσίας,
προσέταξεν Ἀλέξανδρος ἀνάκτορα τοῦ Ξέρξου
κατεμπυρίζεσθαι ταχὺ κάλλιστα πάνυ ταῦτα
3750 κατὰ τὴν χώραν τὴν αὐτήν· ὃς μεταγνοὺς αὐτίκα
προσείρηκε μὴ καίεσθαι κατελεήσας ταῦτα.
Ἦσαν δ' ἐκεῖ καὶ τῶν Περσῶν τάφοι μεμουσωμένοι
περικαλλεῖς τυγχάνοντες μεγίστων ἡγεμόνων.
Πρὸς τούτοις ἐθεάσατο καὶ τοῦ Ναβουδαστόρου
3755 τοῦ Ναβουχοδονόσορος τὸν τάφον μέγαν ὄντα,

213. Τὸν Κύρου τάφον θέασαι καὶ μάθοις τὰ γραφέντα.

ἀργύρῳ καὶ χρυσίῳ τε πάντῃ κεκοσμημένον,
κείμενα δ' ἀναθήματα πάντα τῶν Ἰουδαίων
καὶ τοὺς κρατῆρας τοὺς χρυσοῦς ὡς τὴν ἡρώων θέαν.
Ἵστατο παραπλήσιος ἐκεῖ καὶ Κύρου τάφος,
3760 αἴθριος δωδεκάστεγος πύργος· ὃς ἐν τῇ στέγῃ
Κῦρος αὐτὸς κατέκειτο πυέλῃ τῇ χρυσέᾳ·
ὕελος οὖν ἐφήπλωτο ταύτῃ μεγάλῃ τέχνῃ,
ὥστε τὸ τούτου τρίχωμα τοῖς ἔξωθεν ὁρᾶσθαι·
σῶμα γὰρ ἐπεφαίνετο τούτου πρὸς τῆς ὑέλου.
3765 Κατέναντι τοῦ τάφου δε τοῦ Κύρου βασιλέως
ἐγέγραπτο καὶ γράμματα λέγοντα κατὰ λέξιν:

»Ὁπόθεν ἥκεις, ἄνθρωπε, καὶ τίς δε πέλεις φράσον·
ὅτι μὲν ἥξεις, ἀκριβῶς ἐπίσταμαι καὶ λέγω·
εἰμὶ γὰρ Κῦρος βασιλεὺς ὁ κείμενος ἐνθάδε,
Πέρσαις ὁ δείξας τὴν ἀρχὴν καὶ βασιλεύειν στήσας·
μὴ γοῦν ὀλίγης μου τῆς γῆς καὶ ταύτης σὺ φθονήσῃς·
ἐμὸν γὰρ σῶμα δυστυχῶς αὕτη περικαλύπτει.«
Ταῦτα δ' Ἀλέξανδρος ἰδὼν καὶ γνοὺς ὡς περὶ τούτου
ὁ Κῦρος ἐνεχάραξεν ἔτι ζῶν ἐν τῷ τάφῳ,
θαυμάσας ἐπεδάκρυσε περιπαθῶς τῷ Κύρῳ·
ἦσαν γὰρ ἄνδρες Ἕλληνες ἐπὶ τῷ τάφῳ Ξέρξου
λελωβημένοι κείμενοι πόδας οἱ μὲν καὶ ῥῖνας,
ἕτεροι δ' ὦτ' ἀνιλεῶς κακῶς ἐκτετμημένοι
καὶ πέδαις οὗτοι σιδηραῖς ἅπαντες δεδεμένοι,
οἵτινες πρὸς Ἀλέξανδρον ἐλεεινῶς ἐβόων:
»Ἀλέξανδρε, βοήθησον σοὺς ἄνδρας Ἀθηναίους.«
Ἰδὼν δ' αὐτοὺς ἐδάκρυσεν ὡς πεπονθότας ταῦτα·
δεινὸν γὰρ ἦν θεώρημα τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων,
Ἕλληνες ὄντες ἰσχυροί, φεῦ δὲ λελωβημένοι!
Αὐτίκα γοῦν προσέταξε δοῦναι δραχμὰς χιλίας,
Ἄνδρες Ἀθηνῶν πάρησαν κείμενοι Ξέρξου τάφῳ.
ἐλθεῖν δὲ τούτους ἅπαντας πρὸς τὴν πατρίδα τούτων·
Τὰ ζητηθέντα παρ' αὐτῶν ἐπλήρωσε ταχίστως.
οἱ δὲ λαβόντες τὸ ῥηθὲν ἀργύριον σὺν τάχει,
Ἀλέξανδρον ἠξίωσαν τοῦ δωρηθῆναι τούτοις
χώραν ἐκεῖσε κατοικεῖν προσγεωμετρηθεῖσαν,
εἰς δὲ πατρίδας τὰς αὐτῶν μὴ τούτους ἐκπεμφθῆναι.
»Εἰς ὄνειδος γὰρ ἔσεσθαι μέλλομεν τοῖς οἰκείοις,
εἴπερ εἰς χώραν Ἀθηνῶν ἀπέλθωμεν καλλίστην.«
Ἀκούσας οὖν Ἀλέξανδρος εἶπε γενέσθαι τοῦτο,
αὐτὴν δε θέλησιν αὐτῶν· ὅθεν καὶ γῆν μετρήσας
καλὴν καὶ μερισάμενος καὶ δοὺς ἐπίσης τούτοις,
ὡσαύτως σῖτον, σπέρματα, καὶ βόας ἓξ ἑκάστῳ,
πρόβατα, κτήνη πάμπολλα χορτάσματά τε πλεῖστα,
ὅσα δὲ πάντα τὰ λοιπὰ πάσης γεηπονίας,
καὶ πάλιν ἄλλα χρήματα τὰ προσαρκοῦντα τούτοις,

× φησὶν [illegible] Πλουτ. Α. 69: τὴν δὲ ἐπιγραφὴν ἀναγνοὺς ἐκέλευσεν Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ζωγραφῆσαι. Εἶχε δὲ οὕτως· Ὦ ἄνθρωπε, ὅστις εἶ καὶ ὅτι ἥκεις, οἶδα μὲν ἥξεις, οἶδα, ἐγὼ Κῦρος εἰμὶ ὁ Πέρσαις κτησάμενος τὴν ἀρχήν. Μὴ οὖν τῆς ὀλίγης μου ταύτης γῆς φθονήσῃς, ἣ τοῦμοί σῶμα περικαλύπτει. Ταῦτα μὲν οὖν ἐμπαθῆ σφόδρα τὸν Ἀλέξανδρον ἐποίησεν ἐν τῷ λαβόντα τὴν ἀδηλότητα καὶ μεταβολήν.

εἴασε τούτους κατοικεῖν ἐκεῖσε καὶ προσεῖναι,
μὴ δοῦναι φόρους πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐλευθέρους εἶναι.
Δαρεῖος ηὐτρεπίζετο καὶ πάλιν εἰς τὴν μάχην
καὶ πολεμεῖν Ἀλέξανδρον ὁ δυστυχὴς ἐκ τρίτου·
ὅθεν Ἰνδῶν τῷ βασιλεῖ τῷ Πώρῳ γράφει ταῦτα:
Καὶ πάλιν ηὐτρεπίζετο πρὸς μάχην Ἀλεξάνδρου.
»Δαρεῖος βασιλεὺς Περσῶν ἄνακτι Πώρῳ χαίρειν.
Δαρεῖος Πώρῳ γεγραφὼς ἐζήτει συμμαχίαν.
Ἐπὶ τῇ γενομένῃ μου καταστροφῇ καὶ πρῶτον
πάντ' ἀκριβῶς ἀνέμαθες, καὶ πάλιν νῦν δηλῶ σοι
ὡς ἐπιβάς μοί τις ἀνὴρ νέος ἐκ Μακεδόνων,
ἔχων ἀγρίου τε θηρὸς τύχην, ὡς βαρβαρώδης
οὐ βούλεται διδόναι μοι [μητέρ]α καὶ τὰ τέκνα,
οὔτ' ἐμὴν τὴν ὁμόζυγα, καί τοι πολλὰ πρὸς τοῦτον
χρήματα δοῦναι πάμπολλα καὶ θησαυροὺς μεγίστους
ἐν Σούσοις ἔχων ἀσφαλῶς καλῶς ὑπισχνουμένου.
Ὅθεν λοιπὸν βουλόμενος τὸν ἄφρονα συντρῖψαι
ἐφ' οἷς ἐμοὶ προσέπραξε σὺν Ἕλλησι κακίστοις,
ἑτέραν μάχην συνιστῶ πάλιν συνάψαι τούτῳ,
ὅπως ἐξολοθρεύσαιμι κακῶς καὶ προσπορθήσω·
δίκαιον οὖν ἐστὶ καὶ σὲ Δαρεῖον συμμαχῆσαι
ἀγανακτῆσαί τε σφοδρῶς κακῇ καταστροφῇ μου,
μνησθῆναι δὲ τῶν γονικῶν ἡμῶν πάντων δικαίων,
καὶ σὺν ἐμοὶ τὴν ὕβριν μου καλῶς διεκδικῆσαι.
Λοιπὸν αὐτὸς συνάθροισον Ἰνδῶν πάντα τὰ γένη
εἰς Πύλας τὰς Κασπιακὰς καὶ τοῖς συνερχομένοις
ἀνδράσι σὺ χορήγησον χρυσὸν πολὺν καὶ σῖτον
καὶ πλεῖστα τὰ χορτάσματα· πάντα γοῦν τῶν λαφύρων
ἔσται σοι τὰ ἡμίσεια· χαρίσομαί σοι μᾶλλον
τὸν ἵππον τὸν Βουκέφαλον ὃν οὗτος ἐποχεῖται,
ὁ Μακεδόνων τύραννος, ὡσαύτως δίδωμί σοι
τὴν πανοπλίαν τὴν αὐτοῦ σὺν παλλακαῖς ταῖς τούτου.
Λαβὼν οὖν σὺ τὰ γράμματα μετὰ σπουδῆς τῆς πλείστης
ἄθροισον πᾶσαν στρατιὰν καὶ στεῖλον ἡμῖν τάχει·
ἔρρωσο, Πῶρε, βασιλεῦ μέγιστε τῆς Ἰνδίας.«

× καὶ τὰς ἐνούσας τούτοις παλλακὰς ἐγ' μετὰ τοῦ ἰδίου κόσμου Α

Βῆσσος, Ἀριοβάρζιος ἦλθον Δαρεῖον κτεῖναι.

Μαθὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ὑπό τινων προσφύγων
τῶν τοῦ Δαρείου πρὸς αὐτόν, εὐθὺς ἀναλαμβάνει
3835 πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ποιήσας τὴν πορείαν
ἐπὶ τὴν Μήδειαν αὐτήν, (ἔμαθε γὰρ Δαρεῖον
ἐν Πύλαις ταῖς Κασπιακαῖς εἶναι πρὸς τοῖς Βατάνοις,)
καὶ σύντομον τὸν διωγμὸν ἐποίει καὶ θρασέως.
Βῆσσος οὖν, Ἀριόβαρζος, σατράπαι τοῦ Δαρείου,
3840 ὡς ἔγνωσαν Ἀλέξανδρον πλησίον προσεγγίζειν,
παρατραπέντες ταῖς φρεσί, βουλὴν κατὰ Δαρείου
κακὴν συνεσκευάσαντο, θέλοντες τοῦτον κτεῖναι,
καθ' ἑαυτοὺς νομίσαντες, »εἰ κτείνωμεν Δαρεῖον,
δῶρα πολλὰ ληψόμεθα, τιμὰς παρ' Ἀλεξάνδρου.«
3845 Καὶ βουλευσάμενοι κακῶς ἐπέστησαν ξιφήρεις
Δαρείῳ τῷ Περσάνακτι θέλοντες τοῦ φονεῦσαι.
Ὡς δ' ὁ Δαρεῖος ἔβλεψε φονεῖς ἐκείνους ἄνδρας
ἐλεεινῶς προσέφησε μετὰ κλαυθμοῦ τοιαῦτα:
»Τί κατ' ἐμοῦ, δεσπόται μου, δοῦλοί μου πρῶτον ὄντες,
3850 βαρβαρικῷ τολμήματι προσήλθετε ξιφήρεις;
Τί γὰρ ὑμᾶς ἠδίκησα, καὶ θέλετε φονεῦσαι;
Μὴ πλέον τι προσδράσητε τῶν Μακεδόνων, φίλοι·
ἐμὲ λοιπὸν ἐάσατε ῥιφθέντα τοῖς μελάθροις
κλαίειν ἐμὴν ἀνώμαλον καὶ δυστυχῆ μου τύχην.
3855 Ἐὰν δ' Ἀλέξανδρος ἐλθὼν εὕρῃ με φονευθέντα,
τὸ βασιλέως βασιλεὺς αἷμα διεκδικήσει.«
Οἱ δὲ πεισθέντες μηδαμῶς ταῖς ἱκεσίαις τούτου,
λόγχαις αὐτὸν ἠβούλοντο φονεῦσαι παραυτίκα·
ὁ δὲ Δαρεῖος ταῖς δυσὶ χερσὶν αὐτοὺς κρατήσας
3860 (ὑπῆρχε γὰρ καὶ δυνατὸς εἰς μάχην καὶ γενναῖος,)

Δαρείου λόγους θέασον, οὓς τοὺς φονεῖς προσέφη.

καὶ τὸν μὲν Βῆσσον τῇ λαιᾷ χειρὶ πρὸς γῆν ἐκρίψας,

Οὐκ ἦν Δαρεῖος εὐτυχής, ἀλλ' ἦν ἀνδρεῖος μᾶλλον.

Ἡμίθνητον κατέλιπον Δαρεῖον οἱ κακοῦργοι.

γόνυ τε τὸ εὐώνυμον εἰς τὸν βωβῶνα τούτου

κατατιθέμενος, αὐτὸς ὡς πρόβατον ἐκράτει,
τὸν δ' Ἀριόβαρζον αὐτὸν τῇ δεξιᾷ κατεῖχεν,
3865 ὥστε μὴ φέρεσθαι κακῶς τὰ ξίφη κατὰ τούτου·
λόγχαι γὰρ ἦσαν αἱ πληγαὶ τούτων πρὸς τὸν Δαρεῖον.
Τῶν δυσσεβῶν ἐκείνων δὲ μηκέτι δυναμένων
εὐτόνως καθελεῖν αὐτόν, ἐπάλαιον σὺν τούτῳ.
Τάχος δ' εὑρὼν Ἀλέξανδρος τὸν ποταμὸν τὸν Στράγγαν
3870 τῷ κρύει προσπηγνύμενον, πεζοπορήσας ἄνω
σὺν πᾶσι τοῖς στρατεύμασιν εἰσῆλθεν ἐν τοῖς οἴκοις
τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ζητῶν αὐτὸν Δαρεῖον.
Βῆσσος οὖν, Ἀριόβαρζος, ἀναμαθόντες τοῦτο,
ἔφυγον καταλείψαντες ἡμίπνουν τὸν Δαρεῖον,
3875 ὅνπερ Ἀλέξανδρος εὑρὼν κείμενον ἐπ' ἐδάφους
ἡμίθνητον, αἱμόφυρτον, μόγις κινοῦντα γλῶσσαν,
πολὺν τὸν θρῆνον ἔπλεξε, μεγάλως ἀνοιμώξας,
καὶ δάκρυα κατέχεεν ἐπάνω τοῦ Δαρείου.
Τὸ σῶμα τούτου δε λοιπὸν σκεπάσας τῇ χλαμύδι

Εὗρεν αὐτὸν Ἀλέξανδρος κείμενον ἐπ' ἐδάφους.

3880 ἥπλωσε χεῖρας τὰς αὐτοῦ τῷ τοῦ Δαρείου στήθει

Ἐθρήνησεν Ἀλέξανδρος κείμενον τὸν Δαρεῖον.

ἐλέους λόγους γέμοντας λέξας καὶ προσθρηνήσας,
»ἀνάστα« λέγων »βασιλεῦ Δαρεῖε τῆς Περσίδος,
καὶ σῆς τῆς γῆς βασίλευε· κύριος ταύτης ἔσῃ.
Δέξαι σου τὸ διάδημα, Περσῶν ὁ μέγας ἄναξ,
3885 ἔχε σου καὶ τὸ μέγεθος καλῶς τῆς τυραννίδος,
ὡς ἀληθῶς τὴν Πρόνοιαν ὄμνυμί σοι τὴν ἄνω,
οὐ πεπλασμένως φράξω σοι· τίνες οἱ πλήξαντές σε,
λέξον μοι, τίνες σου φονεῖς, ἵνα φονεύσω τούτους.«
Στενάξας οὖν ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος καὶ τὰς χεῖρας
3890 ἁπλώσας πρὸς Ἀλέξανδρον τοῦτον συχνῶς ἐφίλει,
εἰπὼν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τοὺς τελευταίους λόγους:
»Ἀλέξανδρε, φρενήρης εἶ· μή δόξῃ προσεπαίρου·
ὁπόταν γὰρ ἰσόθεον ἔργον σὺ κατορθώσῃς
καὶ σαῖς χερσὶ τὸν οὐρανὸν κρατῆσαι δυνηθείης,
3895 βλέπε τοῦ χρόνου τὴν ῥοπήν, σκόπει καὐτὸς τὸ μέλλον·

ἡ τύχη γὰρ ὑπ' οὐδενὸς ἕστηκεν, ἀλλὰ τάχος
καταβιβάζει βασιλεῖς μεγιστοτάτους κάτω,
καὐτοὺς οὓς προβιβάζει δε τάχιστα καταβάλλει.
Ἐπεὶ δ' ἐχέφρων γέγονας, μὴ φρόνει τὰ μεγάλα.
3900 Ὁρᾷς ἐμὲ τί γέγονα καὶ τίς πρῶτον ὑπῆρχον;
Ταῖς σαῖς χερσίν, Ἀλέξανδρε, θάψον ὡς βασιλέα.
Πέρσαι καὶ Μακεδόνες δε συγκηδευσάτωσάν με
καὶ καλυψάτωσαν τῇ γῇ· συγγένεια δὲ μία
Περσῶν καὶ Μακεδόνων τε καλῶς προσγενηθήτω.
3905 Αὐτήν δε τὴν μητέρα μου καθὼς Ὀλυμπιάδα
ταύτην σοι παρατίθημι· γυναῖκα δέ μου μᾶλλον
ὡς συμπαθὴς οἰκτείρησον· ἐμὴν οὖν θυγατέρα,
Ρωξάνην τὴν περικαλλῆ, δίδωμί σοι γυναῖκα,

227. Οἱ λόγοι πρὸς Ἀλέξανδρον Δαρείου τελευταῖοι.

ἵνα τοῖς ἔμπροσθεν καιροῖς ὁμόνοια μεγίστη

226. Μετὰ τιμῆς Ἀλέξανδρος εἶπε Δαρεῖον θάψαι.

3910 ἐκ τῶν τεχθέντων ἐξ ὑμῶν παίδων προσεποφθείη,
εἰς μνήμην φέρουσα λοιπὸν Ῥωξάνη μου θυγάτηρ
ἐμὲ πατέρα τὸν αὐτῆς, σὺ δὲ Φιλιππιάδην,
μνήμην τελοῦντες τὴν ἡμῶν, χρόνοις πολλοῖς βιοῦντες.»
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐξέπνευσε χερσὶ ταῖς Ἀλεξάνδρου.
3915 Κλαύσας δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος καὶ μέγα προσθρηνήσας
ἐκέλευσε κηδεύσασθαι τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου
καὶ θάπτεσθαι βασιλικῶς ἐν περσικῷ τῷ νόμῳ·
ὅθεν καὶ Πέρσας ἔμπροσθεν, ὄπισθεν Μακεδόνας
προσέταξεν ἐπείγεσθαι, πάντας ἐνόπλους ὄντας.
3920 Τὸν δ' ὦμον οὖν Ἀλέξανδρος καθυποθεὶς τὸν τούτου
ἦρε μετὰ τῶν σατραπῶν τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου·
κλαυθμὸς δε γέγονεν πολὺς ἐν τῇ ταφῇ Δαρείου.
Ἐπένθησαν γὰρ ἅπαντες οὐ μόνον τὸν Δαρεῖον,
ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ὡς συμπαθῶς θρηνοῦντα,
3925 τὸ σῶμα προσβαστάζοντα τοῦτον τὸ τοῦ Δαρείου.
Θάψας δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἐντίμως τὸν Δαρεῖον

226. Γράμματα καὶ προστάγματα πᾶσι τοῖς Πέρσαις γράφει.

καὶ κλαύσας ὡς εἰκὸς αὐτόν, εἶτα καὶ βουθυτήσας

κατὰ τὸν νόμον τῶν Περσῶν εἰς μνήμην τοῦ Δαρείου,
καὶ τοὺς θελήσαντας αὐτοῦ φυλάξασθαι τὸν τάφον
3930 ὦτα καὶ ῥῖνας ἐκτεμών, ὡς σύνηθες τοῖς Πέρσαις,
γραφὰς καὶ νόμους ἔγραψε πρὸς πᾶσαν Περσῶν χώραν,
ὡσαύτως καὶ προστάγματα λέγοντα κατὰ λέξιν:
Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, υἱὸς ὁ τοῦ Φιλίππου,
τοῦ Μακεδόνων ἄνακτος καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος,
3935 τοῖς κατοικοῦσιν ἅπασιν ἐν χώρᾳ τῆς Περσίδος,
ὅλαις αὐτῆς ταῖς πόλεσι τοιαῦτα προσαγγέλλω.
Ὑπῆρχε καλλιστότατον τοσαύτας μὴ σφαγῆναι
τὰς χιλιάδας τῶν Περσῶν καὶ προσαπολεσθῆναι·
εὐδαίμων οὖν ἀναφανεὶς ἐγὼ καὶ νικηφόρος
3940 τὴν ἄνω θείαν Πρόνοιαν χάριτας ἀπονέμω.
Ἅπαντες δὲ γινώσκετε σατράπας προεστῶτας
ἀπὸ τὴν σήμερον καλῶς, οἷς ὑπακούειν δέον,
καθὼς καὶ πρότερον αὐτοὶ πᾶσι τοῖς τοῦ Δαρείου
λόγοις καθυπηκούετε σὺν ἄρχουσι τοῖς τούτου,
3945 Ἀλέξανδρον γνωρίζοντες ἄνακτα καὶ δεσπότην·
ὑμῶν δὲ πάσας ἑορτὰς, ἔθιμα προσποιεῖτε
καὶ πανηγύρεις ἔχετε καὐτὰς τὰς βουθυσίας.
Ὑμῶν οὖν πάντων ἕκαστος σαυτοῦ μονῇ μενέτω·
ἐὰν δὲ χώραν τὴν αὐτοῦ Πέρσης ἐγκαταλείψῃ,
3950 πρὸς ἀλλοτρίαν δ' οὖν αὐτὸς φύγῃ καὶ κατοικήσῃ,
ὡς ἀποστάτην τὸν αὐτὸν κελεύω κολασθῆναι.
Ὑμῶν οὖν τὰ ὑπάρχοντα κατέχειν ὡς δεσπότας
ὑμῖν προσεπιφθέγγομαι πλὴν τοῦ χρυσοαργύρου·
χρυσὸν γὰρ καὶ τὸν ἄργυρον ἐκφέρεσθαι προστάσσω
3955 ἐκ τε χωρῶν καὶ πόλεων ἐμοῖς τοῖς ταμιείοις.

227. Ἔχειν αὐτοῖς τὸ σύνηθες καὶ πάντα καλῶς πράττειν.

Ἔχετε δὲ καὶ τὰς νομὰς καθὼς καὶ πρῶτον πάντες·
ὅπλα γοῦν πάντα μάχιμα προσφέρεσθαι κελεύω
πρὸς ὁπλοθήκας τὰς ἐμὰς τὰς ὑποτεταγμένας.
Μενέτωσαν σατράπαι μου πάντες τῇ τάξει τούτων.
3960 Ἔθνος δ' ἐπ' ἔθνος ἕτερον οὐ συγκαταπατήσει
εἰ μὴ κατ' ἐμπορίαν τε καὶ χρῆσιν ἀναγκαίαν.
Καὶ ταῦτα μέχρι εἴκοσιν ἀνδρῶν παρερχομένων

κἀγὼ τὸ μέρος λήψομαι, καθὼς Δαρείῳ νόμος.
Βούλομαι χώρας τὰς ὑμῶν εὐθήνους καταστῆσαι,
3965 αὐτὰς δ' ὁδοὺς τὰς Περσικὰς ἐμπόρων ἐμπλησθῆναι
καὶ πάντας πραγματεύεσθαι καὶ πράττειν ἀκωλύτως,
ὅπως Ἕλληνες ἔρχωνται πρὸς τὴν Περσίδ' ἀφόβως,
καλῶς ἐμπορευόμενοι πάντα χρειώδη τούτων·
ἀπό τ' Εὐφράτου ποταμοῦ μέχρι καὶ τοῦ Τιγρέως,
3970 ἕως Μηδίας τῆς αὐτῆς καὶ πάσης Βαβυλῶνος
ὁδὸν ποιήσω καθαρὰν σημεῖα τε ποιήσω
δηλοποιοῦντα τὴν ὁδόν, τοῦ τρέχειν ἀκινδύνως
ἅπαντα τὸν βουλόμενον, ὁρῶντα τὰ σημεῖα.
Τὸν δὲ Δαρεῖον οὐκ αὐτὸς ἀνεῖλον τὸν Περσάρχην.
3975 Οἱ τοῦτον καταπλήξαντες οὐκ εἶδον αὐτοὺς μᾶλλον·
οἵτινες γάρ εἰσιν αὐτοὶ ποιήσω σατραπείας,
οὐ μόνον οὗτοι πρὸς τὸ φῶς θελήσωμεν ἐλθῆναι,
ὡς τὸν ἡμέτερον ἐχθρὸν Δαρεῖον ἀνελόντες.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος τὸ πλῆθος ἐταράχθη,
3980 νομίσαντες ὡς ἔρημον αὐτὴν πᾶσαν Περσίδα
καταλιπεῖν Ἀλέξανδρον καὶ τρέχειν πρὸς Ἑλλάδα.
Τοῦ πλήθους γοῦν Ἀλέξανδρος γνοὺς λύπην προσεφώνει:
»Πέρσαι μου γενναιότατοι, τί πρὸς αὐτοὺς σκοπεῖτε,
νομίζοντες καταλιπεῖν πάντας ὑμᾶς ἀσήμους.
3985 Ζητῶ τοὺς ἀναιρέσαντας Δαρεῖον τὸν ἐχθρόν μου·

228. *Οἱ πρὸς τοὺς Πέρσας κάλλιστοι λόγοι τοῦ Μακεδόνος.*

εἰ γὰρ ὑμῶν ὁ βασιλεὺς ἔζη Δαρεῖος, πάντες

229. Ἀλέξανδρος ἐζήτησεν εὑρεῖν φονεῖς Δαρείου.

κακῶς κατεστρατεύεσθε κατὰ τῶν Μακεδόνων·
ἀλλ' οὖν ἡ μάχη πέπαυται καὶ πόλεμος σὺν ταύτῃ.
Λέγω δὲ πᾶσι τοῖς ἐμοῖς Πέρσαις καὶ Μακεδόσιν,
3990 ὁποῖος ἔνεστιν αὐτὸς ὁ τὸν Δαρεῖον κτείνας,
θαρρῶν ἀφόβως ἐμφανὴς ἐμοῖς γενέσθω φίλοις,
καὶ λαμβανέτω παρ' ἐμοῦ δῶρον, ὅπερ αἰτήσῃ.
Εἰ δ' ἕτερος ἐκ τῶν Περσῶν ἔστιν ὁ τοῦτο πράξας,
εἰπάτω τοῦτο πρὸς ἡμᾶς, μὴ σκότει κατοικείτω·
3995 ὄμνυμι γὰρ τὴν Πρόνοιαν καὐτὴν τὴν σωτηρίαν

μητρὸς Ὀλυμπιάδος μου, περιφανεῖς ποιήσω
ὡς ἐπισήμους τοὺς αὐτοὺς πᾶσιν ἀνθρώποις τάχει.«
Οὕτως οὖν ταῦτα λέξαντος μεθ' ὅρκων Ἀλεξάνδρου,
τὸ πλῆθος ἅπαν τῶν Περσῶν ἐδάκρυσεν αὐτίκα·
4000 ὅπερ μαθόντες οἱ φονεῖς οἱ κτείναντες Δαρεῖον,
ὁ Βῆσσος Ἀριόβαρζος, καὶ ταῖς ἐλπίσι δώρων
ἀπατηθέντες πρόσεισι λέγοντες Ἀλεξάνδρῳ:
»Ἡμεῖς ἐσφαγιάσαμεν, Ἀλέξανδρε, Δαρεῖον,
τὸν κακιστότατον ἐχθρὸν σοῦ καὶ τῶν Μακεδόνων.«
4005 Λοιπὸν Ἀλέξανδρος εὑρὼν τοὺς φονευτὰς Δαρείου,
τούτους τάχος ἐκέλευσε κακίστως συλληφθῆναι
ἐπάνω τε τοῦ μνήματος Δαρείου σταυρωθῆναι.
Τῶν δὲ βοώντων ἐν κλαυθμῷ καὶ θρήνῳ καὶ λεγόντων,
»οὐκ ὤμοσας, Ἀλέξανδρε, τοὺς φονευτὰς Δαρείου
4010 ἐνδόξους καὶ περιφανεῖς μεγάλους τε ποιήσειν;
καὶ πῶς σοὺς ὅρκους παραβὰς θέλεις ἡμᾶς σταυρῶσαι;«
εἶπε δ' αὐτοῖς Ἀλέξανδρος παντὸς ἑστῶτος πλήθους:
»Ὦ κακιστότατοι φονεῖς, ἄνδρες αἱμάτων πλήρεις,

230. *Ἐφάνησαν τούτου φονεῖς· εἶπε σταυρῶσαι τούτους.*

οὐ δι' ὑμᾶς ἀπόκρισιν ποιοῦμαι, τοὺς κακούργους,

231. *Ἀνεσταυρώθησαν λοιπὸν ἐπάνω τοῦ Δαρείου.*

4015 ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ πλήθους μου πάντων τῶν στρατευμάτων.
Ἄνδρες σατράπαι τῶν Περσῶν, ἐξόμνυμι τὴν ἄνω
θείαν μεγίστην Πρόνοιαν, ἔσχον ἐπιθυμίαν
τοὺς τὸν Δαρεῖον κτείναντας εὑρεῖν καὶ ἀναιρῆσαι,
ὡς παρὰ γνώμην τὴν ἐμὴν φονεύσαντας τὸν ἄνδρα.
4020 Καὶ εἰ μὴ τούτους ἐμφανεῖς ἐνδόξους τε ποιήσειν
καθυπεσχέθην πρότερον, οὐκ ἂν ἐφεῦρον τούτους·
ἐμοὶ γὰρ καταθύμιον ἦν φονευτὰς Δαρείου
κακίστῳ μόρῳ καὶ πικρῷ τούτους τελευτηκέναι.
Οἱ γὰρ τὸν ἴδιον αὐτοὶ δεσπότην ἀνελόντες
4025 πάντως αὐτοὶ τολμήσωσι κατ' Ἀλεξάνδρου ταῦτα.
Εἶπον μεθ' ὅρκων τοὺς αὐτοὺς περιφανεῖς ποιῆσαι
ὡς ἐπισήμους τοῦ λαοῦ, — τοῦτ' ἔστι σταυρωθῆναι
καὶ δεῖξαι Πέρσαις ἅπασιν ὥσπερ κακούργους τούτους.

Ὅθεν οὐκ ἐπίορκησα μᾶλλον οὐδ' ἐψευσάμην.«
Οὕτως δημηγορήσαντος καλλίστως Ἀλεξάνδρου,
οἱ πάντες ἐπεφώνησαν αὐτὸν ἀνευφημοῦντες.
Ἀλλ' οἱ μὲν κάκιστοι φονεῖς αὖθις ἀνασταυροῦνται

232. Τοῦτον μιμεῖσθαι δεῖ καλῶς πάντας τοὺς βασιλέας.

τῷ τοῦ Δαρείου μνήματι· αὐτός δε καταστήσας

233. Μητρὶ Δαρείου καὶ γυνὶ καὶ θυγατρὶ προσγράφει.

πόλιν Περσῶν εἰρηνικὴν ἔφησε πάλιν τούτοις:
»Τίνα σατράπην βούλεσθε περὶ τὴν χώραν ἔχειν;«
Οἱ δ' Ἀδουλίτην ἔφησαν, πατράδελφον Δαρείου.
Ὅθεν καὶ συνηυδόκησε τοῦτο γενέσθαι τάχος.
Εἶθ' οὕτως ἔγραψεν αὐτὸς πρὸς τὴν γυνὴν Δαρείου
καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ καὐτὴν τὴν θυγατέρα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ῥοδῷ σὺν τῇ Στατήρᾳ
καὶ τῇ Ῥωξάνῃ τῇ καλῇ τῇ θυγατρὶ Δαρείου.
Προσμαχησάμενον ἡμῖν τὸν θαυμαστὸν Δαρεῖον
ἡμεῖς οὐκ ἠμυνάμεθα, σχεδὸν δὲ μᾶλλον τοῦτον
ηὐχόμην ζῶντα κατασχεῖν, σκήπτροις δ' ἐμοῖς κατέχειν.
Ἐσχάτως οὖν εὑρὼν αὐτὸν κείμενον ἐπ' ἐδάφους
καὶ πνέοντα τὰ λοίσθια, τοῦτον κατελεήσας
ἐμῇ χλαμύδι σῶμά τε τούτου κατασκεπάσας,
ἐπυνθανόμην τοῦ μαθεῖν τὰ κατὰ γνώμην τούτῳ,
καὶ τίνες οἱ φονεῖς αὐτοῦ· προσέφησε δ' ἐκεῖνος,
»Ῥωξάνην τὴν περικαλλῆ δίδωμί σοι γυναῖκα
καὶ συμβιώσεις μετ' αὐτῆς·« τοὺς δὲ φονεῖς τοὺς τούτου
οὐκ ἔφθασέ μοι προσειπεῖν, ἀλλ' αὖθις ἐτεθνήκει·
ἐγὼ δ' εὑρὼν αὐτοῦ φονεῖς ἀξίως ἠμυνάμην.
Περὶ δὲ ὧν μοι ἔφησεν ἑτέρων ὁ Δαρεῖος,
οἴομαι πάντα καὶ ὑμᾶς μεμαθηκέναι μᾶλλον.
Προσέταξε ποιῆσαί με μέγα μνημεῖον τούτῳ
πρός τε τὸν τόπον σύνηθες μεγίστων τῶν ἡρώων:
ὑμᾶς γὰρ εἰς βασίλεια κάλλιστ' ἀναβιβάσω,
ὡς ἂν βιώσητε καλῶς ἐντίμως μετὰ δόξης.
Καὶ νῦν οὖν διατρίψατε πρὸς τοῖς ἐνταῦθα τόποις,
μέχρις ἐγὼ τὰ πράγματα τοῖς ὧδε καταστήσω·

κατὰ γοῦν τὴν διάταξιν τοῦ θαυμαστοῦ Δαρείου

234. Αὗται δὲ τὴν ἀπόκρισιν διὰ γραφῆς δηλοῦσιν.

ὡς σύνθρονόν μου βούλομαι Ῥωξάνην προσκυνεῖσθαι
καὶ δόξῃ τῇ βασιλικῇ τιμᾶσθαι παρὰ πάντων,
ἐὰν καὶ βουλητὸν ὑμῖν τοῦτο γενέσθαι μᾶλλον,
ὡς Ἀλεξάνδρου γαμετήν· ἔρρωσθε γοῦν, κυρίαι.«
Ὅθεν καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὗται προσκατιδοῦσαι
ταχίστως ἔγραψαν αὐτῷ γράμματα προσδηλοῦσαι:
»Ἐγὼ Ῥοδὼ μήτηρ ἡ σή, Στατῆρα καὶ Ῥωξάνη
παντὸς τοῦ κόσμου βασιλεῖ, λέγομεν Ἀλεξάνδρῳ.
Εὐχόμεθα τοῖς κλίνουσιν ὄνομα τοῦ Δαρείου
τὸ καύχημα Περσῶν αὐτῶν, αἰώνιόν σε δεῖξαι,
τῆς οἰκουμένης πάσης τε γενέσθαι βασιλέα,
φρονήματι καὶ λογισμῷ καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει.
Ἡμεῖς δ' ὑπὸ τὴν σὴν ἐσμὲν κραταιοτάτην χεῖρα
καὶ τοῖς Θεοῖς εὐχόμεθα, χρόνοις ἀναριθμήτοις
σὺ βασιλεύσῃς ἐπὶ γῆς καὶ πάσης ταύτης ἄρξῃς·
οὐ γὰρ ὡς αἰχμαλώτιδας ἡμᾶς προσαγορεύεις
τὰς πεπτωκυίας ὑπὸ σὴν μεγίστην ἐξουσίαν·
τὰ πράγματα δηλοῖ λοιπόν, ὡς ἐξ ὑπεροχῆς σὺ
γέγονας συμπαθέστατος καὶ μεγαλόνους πάνυ.
Οὐκ εἰς δουλείαν οὖν ἡμεῖς ἢ πρὸς αἰχμαλωσίαν
ὑπάρχομεν, αἱ πρότερον προστεταπεινωμέναι.
Νῦν οἴδαμεν Ἀλέξανδρον νέον ὡς τὸν Δαρεῖον,
αὗται δὲ γόνυ κλίνομεν καὶ καταπροσκυνοῦμεν
ἡμᾶς καὶ καταισχύνατι καὐτῆς τῆς θεωρίας.
Αὗται δ' ἐγράψαμεν ταχὺ πάντα Περσῶν τὰ γένη,
ὡς οἴδαμεν Ἀλέξανδρον ὡς τὸν Δαρεῖον μᾶλλον,
καὶ βασιλέα μέγιστον φρενήρη καὶ γενναῖον.

235. Ἀλέξανδρος ἀντέγραψε πάλιν γραφὴν πρὸς ταύτας.

Ἡ τύχη τῆς Ῥωξάνης οὖν εὐτύχησεν ἐς ἄκρον,
εἰς ἄνδρα τὸν Ἀλέξανδρον ὡς εὐτυχὴς λαμβάνει·
εὐχαριστήσατε λοιπὸν ἅπαντες Ἀλεξάνδρῳ·
καὶ γὰρ Περσῶν τὸ καύχημα μέγιστον ἐγεγόνει.
Αὗται δὲ τοίνυν ἐκ ψυχῆς ἀναγορεύομέν σε
12* ἀναριθμήτοις χρόνοις

σεβάσμιον, Ἀλέξανδρε, καὶ μέγαν βασιλέα.
Ἔρρωσο τοίνυν, ἔρρωσο· ζῆθι πολλοῖς ἐν χρόνοις.«
Ἔνθεν Ἀλέξανδρος αὐταῖς ἄλλην γραφὴν προσγράφει:
»Ἀπὸ τῶν λόγων τῶν ὑμῶν ἔγνωκα καὶ τὴν γνῶσιν·
βουλεύομαι γοῦν ἄξια περὶ ὑμᾶς φροντίσαι·
λύπην δὲ πᾶσαν ἀφ' ὑμῶν ἀπόθεσθε κακίστην,
αὐτὴν μηδὲν ἰσχύουσάν τι προξενῆσαι κρεῖττον·
ἄνθρωπος γάρ εἰμι κἀγὼ φθορὰν ἐνδεδυμένος.«
Τῇ δὲ Ῥωξάνῃ γράμματα προσέγραψε τοιαῦτα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ῥωξάνῃ τῇ καλλίστῃ.
Ὀλυμπιάδι μου μητρὶ προσέφησα τοιαῦτα,
ὡς ὁ Δαρεῖος, σὸς πατήρ, ἐκέλευσε λαβεῖν με
σὲ τὴν Ῥωξάνην σύζυγον, ὅτε τὸ τέλος ἔσχε·
χλαμύδας οὖν πολυτελεῖς, κόσμον τε γυναικεῖον
σοῦ τῆς Ῥωξάνης καὶ μητρὸς καὶ τῆς μητρὸς Δαρείου
κατασκευάσαι τὴν αὐτὴν καὶ πέμψαι πολλῷ τάχει·
ἔστειλον δὲ τὸ τίμημα μετὰ γραφῆς πρὸς ταύτην.
Πειρῶμαι γοῦν, φιλτάτη μου, φρονεῖν καὶ σὲ τοιαῦτα
καὶ πίστιν ἔχειν πρὸς αὐτὴν καλὴν Ὀλυμπιάδα·
ταῦτα γὰρ πράττουσα καλῶς ἐμοὶ περιποιήσεις
εὐσχημοσύνην μάλιστα καὶ σεαυτὴν δοξάσεις.
Ἔρρωσο, περιπόθητε, θύγατερ τοῦ Δαρείου.«

Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἔγραφε τῇ Ῥωξάνῃ.

Μεθ' ἡδονῆς ἰδοῦσα δὲ τὰ γράμματα Ῥωξάνη

Ἔγημεν οὖν Ἀλέξανδρος Ῥωξάνην τὴν καλλίστην.

ἔπεμψε πρὸς Ἀλέξανδρον χλανίδας πολυτίμους,
κόσμια περιδέραια, λίθους πολλοὺς, μαργάρους,
ἐσθῆτά τε βασιλικὴν πατρὸς αὐτῆς Δαρείου
καὶ πάντα κόσμον τίμιον χρυσῷ συσκευασθέντα·
ὅστις αὐτὰ δεξάμενος πρὸς τὴν μητέρα τούτου
σὺν γράμμασιν ἀπέστειλε, φάσκων αὐτὴν τοῦ στεῖλαι
ἕτερα κόσμια χρυσᾶ, πολυτελεῖς ἐσθῆτας,
ἃς οἶδε κρείττονας αὐτή, πρὸς τὴν καλὴν Ῥωξάνην.
Ὀλυμπιὰς ἰδοῦσα δὲ πάλιν γραφὴν τὴν τούτου
ἀπέστειλε βασιλικὰς πολλὰς ἐσθῆτας τούτῳ,

κόσμον τε πολυτίμητον ἀπὸ Μακεδονίας.
Καὶ τελεσθέντων τοιγαροῦν τῶν γάμων Ἀλέξανδρου
μετὰ Ῥωξάνης, θυγατρὸς ἄνακτος τοῦ Δαρείου,
μεθ' ὅσης πλείστης ἡδονῆς καὶ πάσης θυμηδίας,
συνευδοκούντων τῶν Περσῶν πάντων τε Μακεδόνων,
εἰρήνην ἔσχον ἅπαντα πρὸς ἄλληλα τὰ γένη.

Ἐτέλεσεν Ἀλέξανδρος τοὺς γάμους σὺν Ῥωξάνῃ.

Εἶθ' οὕτως οὖν Ἀλέξανδρος μητρὶ τούτου προσγράφει

Ὀλυμπιάδι τῇ μητρὶ λεπτομερῶς προσγράφει.

Ὀλυμπιάδι πάντα τε κατὰ λεπτὸν τὰ τούτου
μέγιστα κατορθώματα καὶ τοὺς πολλοὺς ἀγῶνας·
ἥτις γραφὴ προσέλεγε καὶ προσεφώνει ταῦτα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος μητρί μου γλυκυτάτῃ
σὺν διδασκάλῳ τῷ χρηστῷ χαίρειν Ἀριστοτέλει.
Περὶ τῆς γενομένης μοι συστάσεως, ὦ μῆτερ,
ἔρως μοι γέγονεν ὑμᾶς διὰ γραφῆς σημᾶναι.
Ἀκούσας ὄντα τὸν αὐτὸν Δαρεῖον σὺν δυνάμει
καὶ βασιλέων σατραπῶν καὶ πάντων στρατευμάτων
εἰς κόλπον τὸν Ἰαττικὸν καὶ τοῦτον δειλιάσας
ἔλαβον πλεῖστα ποίμνια καὶ παμμεγέθεις αἶγας
καὶ πρὸς αὐτῶν τὰ κέρατα πολλὰς λαμπάδας ἅψας
αὐτὰς νυκτὸς ἐξήγαγον· οἵτινες Πέρσαι φῶτα
πάμπολλα προσεμβλέψαντες καὶ πάνυ φοβηθέντες
νῶτα δεδώκασιν ἡμῖν φυγόντες παραυτίκα,
δόξαντες εἶναι μέγιστον στράτευμα Μακεδόνων·

Ταύτῃ προσεξηγούμενος τὰ περὶ τοῦ Δαρείου.

καὶ διὰ τούτου κατ' αὐτῶν νίκην ἐτροπωσάμην.

Αὐτῇ προσεξηγούμενος τὰ περὶ τοῦ Δαρείου.

Ἔκτισα πόλιν δ' ἐν αὐτοῖς Αἴγαιναν ὀνομάσας
Ἰατικῷ τῷ κόλπῳ τε μικροῦ τῷ προρρηθέντι.
Ἔκτισα τὴν κατ' Αἴγυπτον Ἀλεξάνδρειαν πόλιν.
Κἀκεῖθεν πάλιν ἤλθομεν πρὸς χώραν Ἀρμενίων·
Εὐφράτου πρόσεστι πηγὴ καὶ Τίγριδος ἐκεῖσε·
ὁ δὲ Δαρεῖος γεγονὼς καταληπτὸς τοῖς τούτου

παρὰ τοῦ Βήσσου ταῖς χερσὶν Ἀριοβάρζου θνήσκει,
τῶν τῆς Μηδίας σατραπῶν· ὃν ζῶντα κατοπτεύσας
4160 ἀμέτρου λύπης τὴν ψυχὴν ὅλως κατεπληρώθην·
οὐκ ἐβουλόμην γὰρ αὐτὸν νικήσας τοῦ φονεῦσαι,
ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐμοῖς σκήπτροις αὐτὸν κατέχειν.
Ὡς ἔμπνουν δὲ κατέλαβον, τὴν ἐμαυτοῦ χλαμύδα
περιελόμενος αὐτοῦ συνέστειλον τὸ σῶμα,
4165 τὴν ταῦτα κατεργάσασαν θρηνήσας τύχην τούτου.
Κηδεύσας οὖν μετὰ τιμῆς τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου
καὶ πάντα κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην αἰσίως πράξας,
ὦτα καὶ ῥῖνας εἴρηκα ταχίστως ἐκτμηθῆναι
Περσῶν τῶν φυλασσόντων τε τὸ μνῆμα τοῦ Δαρείου,
4170 τῇ συνηθείᾳ τῶν Περσῶν καὶ νόμῳ παλαιτέρῳ.
Εἶθ' οὕτως καθυπέταξα πάλιν Ἀριοβάρζου
καὶ Μαζακοῦ καὶ Βήσσου τε μεγίστην ἐπαρχίαν,
Μηδίαν, Ἀρμενίαν τε, πᾶσαν τὴν Ἰβηρίαν,
καὶ πᾶσαν χώραν Περσικὴν οὖσαν τὴν τοῦ Δαρείου.
4175 Ἐκεῖθεν οὖν παραλαβὼν πλείονας ὁδηγούς μου
ἠθέλησα τοῦ προσελθεῖν μέρη τὰ πρὸς ὀπίσω
τὰ τῆς ἐρήμου κατ' αὐτὴν τὴν ἄμαξαν τοῦ πόλου·
οἱ δ' ἔλεγον ἐντόπιοι, κακῶς ἡμᾶς φοβοῦντες,

241. Ἐστράφη πρὸς τὴν ἅμαξαν τοῦ πόλου πρὸς ὀπίσω.

εἶναι περὶ τὴν ἔρημον ἐκείνην καὶ τὸν τόπον

242. Εὗρε μεγάλους γίγαντας ξένῃ τῇ θεωρίᾳ.

4180 ἀνθρώπους φόβον φέροντας καὶ πονηρὰ θηρία·
ἐγὼ δε μᾶλλον ἤθελον ἰδεῖν αὐτοὺς ἀνθρώπους
τοὺς ἄγριον ἐμβλέποντας, ἀγριά τε θηρία.
Εἰς τόπον δ' ἤλθομεν εὐθύς· ἦν οὖν ὁδὸς ὡς φάραγξ
μεγιστοτάτη καὶ δεινὴ καὶ λίαν βαθυτάτη·
4185 ἡμέραις ταύτην ἐν ὀκτὼ τρέχοντες ταχυτάτως
τόπους ἐρήμους βλέποντες, πολλὰ θηρίων γένη·
ὡς πρὸς ἐννάτην ὥραν [δὲ] φθάσαντες ἄλλον τόπον
πλείστην τὴν ὕλην εὕρομεν δένδρων ἀναριθμήτων,
ἀναφνητὰ λεγόμενα, σχόντα καρποὺς ἐκεῖνα
4190 ὡς μῆλα τὰ φαινόμενα παρόμοια πεπόνων.

Ἐκεῖ γὰρ ἦσαν ἄνθρωποι πλεῖστοι γιγαντιαῖοι
ὑπερμεγέθεις, πήχεσι τῶν εἰκοσιτεσσάρων·
ἐπῆλθον δ' οὗτοι καθ' ἡμῶν σχόντες μακροὺς τραχήλους
καὶ τοὺς ἀγκῶνας χεῖράς τε πρίοσι παρομοίους.
4195 Ἐγὼ δὲ τούτους κατιδὼν μετρίως ἐφοβήθην·

243. Συνῆψε μάχην μετ' αὐτῶν· ἀνάγνωθι καὶ μάθοις.

ζώοις γὰρ ἦσαν ὅμοιοι καὶ μᾶλλον οὐκ ἀνθρώποις·
ὅθεν ἐκέλευσα τινὰς ἐκ τούτων συλληφθῆναι.
Ἡμεῖς οὖν προσορμίσαντες καὶ κατ' αὐτῶν ἐλθόντες
μετὰ σαλπίγγων καὶ φωνῶν, ἐτράπησαν φυγόντες·
4200 ἐξ ὧν κατεφονεύσαμεν ἄνδρας τριακοσίους
καὶ δύο σὺν τριάκοντα· πρὸς δὲ τῶν ἡμετέρων
ἀπέθανον ὡς ἑκατὸν ἑξήκοντα καὶ πλεῖον·
καὶ προσεμείνομεν ἐκεῖ τρώγοντες καρποὺς τούτων,
αὐτοὺς καὶ μόνους ἔχοντες τροφὴν τὸ καθ' ἑκάστην.
4205 Ὅθεν ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τῶν τόπων τούτων
ἤλθομεν πρὸς τὴν Χλοαχήν, ἑτέραν πάλιν χώραν.
Ἄνθρωποι δ' ἦσαν ἐν αὐτοῖς τῷ μήκει παμμεγέθεις,
πυρροί, στρογγύλοι καὶ δασεῖς, παρόμοιοι λεόντων.
Ἄλλοι σὺν τούτοις ὀγλητοὶ καὐτοὶ προσκεκλημένοι,
4210 μὴ τρίχας ἔχοντες αὐτοί, σχόντες δὲ μᾶλλον μῆκος
ἀνὰ τεσσάρων τῶν πηχῶν, τὸ πλάτος ὡσεὶ λόγχην,
καὶ σθεναροὶ τῷ σώματι, δέρμασιν ἐζωσμένοι,
ὡς λίαν ἰσχυρότατοι, χωρὶς λογχῶν καὶ τόξων.
Ἐπῆλθον δ' οὗτοι καθ' ἡμῶν μαχόμενοι γενναίως,
4215 ξῖφος μηδένα φέροντες· ξύλοις οὖν μᾶλλον οὗτοι
βάλλοντες τὸ στρατόπεδον πολλοὺς ἡμῶν ἀνεῖλον,
καὶ φθειρομένου τοῦ στρατοῦ πῦρ εἶπον προσανάψαι
καὶ τούτους μάχεσθαι πυρί· λοιπὸν τὸ πῦρ ἰδόντες
ἄνδρες οἱ δυνατώτατοι κακίστως ἀνεχώρουν.
4220 Ἀπέθανον οὖν ἐξ ἡμῶν πολλοὶ τῶν Μακεδόνων
ἄνδρες ὡς ἑβδομήκοντα, σὺν τούτοις ἄλλοι δύο·
ἐκεῖνοι δὲ γεγόνασιν ἄφαντοι παραυτίκα.
Τῇ γοῦν ἐπαύριον ἡμεῖς πρὸς σπήλαια τὰ τούτων

244. Ἦσαν καὶ πάντες μάχιμοι παρόμοιοι λεόντων.

ἅπαντες ἐπεισήλθομεν· εὕρομεν δὲ θηρία

245. Ἄνθρωπος χοῖρος ἦν αὐτός, δασὺς καὶ πολυτρίχης.

4225 προσδεδεμένα πάμπολλα ταῖς θύραις τῶν εἰσόδων,
ὡς κύνας τούτους φοβερούς, οὓς δάνδικας καλοῦσιν,
ἀνὰ τεσσάρων τῶν πηχῶν ὕψος αὐτοῖς καὶ πλέον·
ὑπῆρχον δὲ τριόφθαλμοι, ποικίλοι τε τὴν τρίχαν.
Ἐκεῖσε ψύλλας εἴδομεν πηδώσας ὡς βατράχους.
4230 Ὅθεν καὶ προσαπάραντες ἀπήλθομεν εἰς τόπον,
ἐν ᾧ πηγὴ κατέρρεε κρατίστη καὶ πλουσία·
ἐκεῖ δὲ τὴν παρεμβολὴν ἐκέλευσα γενέσθαι,
ὀρύξαι τάφρους σκόλοπας κύκλῳ ταὐτῆς ταχίστως,
ὅπως ἐμὰ στρατεύματα καλῶς ἀναπαυθῶσι,
4235 καὶ μεμνημένος συνεχῶς κήπων τῶν μηλοφάγων.
Εἶθ' οὕτως ἔφανεν ἡμῖν περὶ δεκάτην ὥραν
ἀνὴρ δασὺς πολύτριχος, παρόμοιος ὡς χοῖρος.
Ἰδόντες ἐθροήθημεν ἀλλόκοτον τὸ ζῶον·
ὄντινα καὶ προσέταξα ταχίστως συλληφθῆναι,
4240 καὶ συλληφθεὶς κατώπτευεν ἡμᾶς ἀναιδεστάτως.

246. Θηρία βλέψον, θεατά, ξένα πρὸς θεωρίαν.

Εἶθ' οὕτως προσεκέλευσα γυναῖκα ἐκδυθῆναι,

247. Ὅρα καὶ ταῦτα, θεατά· θαύμασον τὰ παρόντα.

ἀχθῆναι τούτῳ δὲ γυμνήν, ὅπως εἰς μῖξιν τοῦτον
αὕτη προσερεθίσειε καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν.
Ὁ δ' ἀναρπάσας τὴν αὐτὴν καὶ πόρρωθεν καθίσας
4245 ὠμῶς αὐτὴν κατήσθιεν· ὅθεν καὶ προσδραμόντες
τινὲς τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦτον συλλαβόντες,
τῇ γλώσσῃ ἐταρτάρισε· καὶ παραυτίκα πλῆθος
τῶν ὁμοφύλων τῶν αὐτοῦ τάχιστα προσπηδῆσαν
ἐξ ἕλους ἦλθον πρὸς ἡμᾶς θέλοντες μαχηθῆναι.
4250 Μύριοι δ' ἦσαν ἅπαντες, ἡμεῖς δὲ μυριάδες
τέσσαρες ἦμεν ἰσχυροί· λοιπὸν πολλῷ τῷ τάχει
πῦρ ἐμβαλεῖν προσέταξα τοῖς δένδροις τοῖς ἐκεῖσε·
καὶ θεασάμενοι τὸ πῦρ ἔφυγον οὗτοι πάντες.
Αὐτούς δ' ἐπιδιώξαντες ἡμεῖς καὶ κατασχόντες
4255 τετρακοσίους ἐξ αὐτῶν ἐδήσαμεν σχοινίοις·

οἵτινες διεφθάρησαν τροφῆς ἀπολιπούσης.
Ἐλάλουν δ' οὐκ ἀνθρώπινα, μᾶλλον δ' οὖν ὡς οἱ κύνες.
Λοιπὸν ἀναχωρήσαντες πάλιν ἐκ τῶν ἐκεῖσε
ἀνήχθημεν εἰς ἕτερον τόπον· ὃς παραυτίκα
4260 ἐκέλευσα παρεμβολὴν ἐν τούτῳ γεγονέναι,
καθοπλισθῆναι δ' ἅπαντα τὰ πλήθη στρατευμάτων.
Εὕρομεν δὲ καὶ ποταμόν· ἦσαν ἐν τούτῳ δένδρα
καὶ καθ' ἑκάστην ηὔξανον, ἡλίου φαινομένου
μέχρις ἡμίσειας αὐτῆς ἡμέρας, ταῦτα πάντα·
4265 εἶθ' οὕτως οὐκ ἐφαίνοντο μᾶλλον, ἀλλ' ἠλαττοῦντο·
δάκρυα δ' ἔρρεον αὐτῶν ὥσπερ συκῆς στακτίαν·
εἶχον ἡδίστην τὴν ὀσμὴν εὐωδεστάτην πάνυ.
Προσέφην οὖν ἐκκόπτεσθαι τὰ δένδρα παραυτίκα

248. Ξένη τῶν δένδρων αὔξησις καὶ δάκρυα τὰ τούτων.

καὶ σπόγγοις ἀποθλίβεσθαι τὸ δάκρυον τὸ τούτων.

249. Τὰς μάστιγας οὖν ἔβλεπον, τοὺς δὲ διδόντας οὔπω.

4270 Τούτων συγκοπτομένων οὖν, οἱ κόπτοντες τὰ δένδρα
μάστιγας προσελάμβανον κακίστως ἀοράτως,
ὥστε φωνὰς ἀκούοντας ἡμᾶς τῶν ῥαβδισμάτων,
τοὺς δὲ διδόντας τὰς πληγὰς ἀθεωρήτους εἶναι·
ὕστερον ἦλθε καὶ φωνὴ μὴ κόπτεσθαι τὰ δένδρα
4275 μηδὲ συλλέγειν δάκρυα σπόγγοις τῶν δένδρων τούτων·
»Εἰ δὲ μὴ παύοισθε,« φησίν, »ἄφαντον πᾶν τὸ πλῆθος
τοῦ στρατοπέδου γένηται.« Καὶ φοβηθεὶς αὐτίκα
εἶπον αὐτὰ μὴ τέμνεσθαι, μὴ δάκρυα συλλέγειν.
Ἐν τούτῳ δὲ τῷ ποταμῷ μέλανες ἦσαν λίθοι·
4280 ὅσοι γοῦν ἐπλησίαζον, ἥπτοντο δὲ τῶν λίθων,
μέλανες προσεγένοντο κατὰ τὴν χρόαν λίθων.
Ἦσαν ἐκεῖ καὶ δράκοντες πλεῖστοι· πρὸς τούτοις γένη
πολλῶν ἰχθύων ἰσχυρῶν· πυρὶ γὰρ οὐχ ὠπτοῦντο
αὐτοὶ προσεπιβαίνοντες, ὕδατι ψυχρῷ μᾶλλον
4285 πηγαίῳ προσεφέροντο καὶ κατωπτοῦντο τάχει.
Εἷς οὖν τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ λαβὼν ἐκ τούτων ἕνα
καὶ πλύνας ὕδατι ψυχρῷ, βαλὼν δ' εἰς ἄγγος τοῦτον,
εὗρεν αὐτὸν ὀπτούμενον κρείττονα πρὸς τὴν βρῶσιν·

Ἕτερα δ' ὄρνεα πολλὰ τῷ ποταμῷ παρῆσαν,
παρεμφερῆ τῶν παρ' ἡμῖν ὀρνέων τῶν ἐν κόσμῳ·
ὅστις δ' αὐτῶν ἐθίγγανε, κατεφλογοῦτο τάχει· πῦρ ἐξέβαινεν ἐξ αὐτῶν BL
ὡς πῦρ γὰρ ἦσαν οἱ στρουθοὶ καὶ τὰ πτερὰ τὰ τούτων.
Τῇ μετ' αὐτὴν ἡμέρᾳ δ' οὖν ἐτρέχομεν ἐρήμους
κακίστως πελαζόμενοι· πάντας ἡμᾶς ὑπήντουν
θηρία φοβερώτατα, τρίφθαλμα καὶ μεγάλα, ἐξάπους BL
ἑξόφθαλμα, πολύφθαλμα, δέκα πηχῶν τὸ μῆκος, om. B, καὶ πεντόφθαλμα L
ἄλλα θηρία πάμπολλα σχόντα μορφὴν ὀνάγρων
καὶ ταῦτα πάντ' ἀπὸ πηχῶν εἴκοσι τῷ μεγέθει,

250 Ἦσαν τὰ πάντα θαυμαστὰ καὶ ξένα πρὸς τὴν βλέψιν.

ἓξ ὀφθαλμοὺς μὲν ἔχοντα, βλέποντα τοῖς δυσί δε.

251. Βλέψον, Ἀλέξανδρε, λοιπὸν ξένα καὶ προσθαυμάσεις.

Οὐκ ἦσαν ταῦτα μάχιμα μᾶλλον ἀλλ' ὡς ἠπία·
ὅθεν καὶ τόξα βάλλοντες αὐτοῖς οἱ στρατιῶται
χαμαὶ προσέπιπτον αὐτά, καὶ προσηνῶς ἑώρων.
Αὐτὰ δ' ἀφέντες ἤλθομεν εἰς ἕτερον χωρίον.
Ἔλεγον οὖν σατράπαι μου καὶ πάντες μεγιστᾶνοι,
»Ἀλέξανδρε, τί κάμωμεν; Τί μάτην κοπιῶμεν;
Ἀπέλθωμεν τοῖς ὄπισθεν, μήπως κακίστως μᾶλλον
ζημιωθῶμεν τὴν ζωὴν αὐτὴν τὴν ποθουμένην.«
Αὐτός δε πᾶσιν ἔλεγον, »οὐκ ἀρεστόν μοι τοῦτο·
βούλομαι γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ἅπασι κατειδέναι.«
Ὅθεν λοιπὸν κατήλθομεν ἐπὶ δυσβάτοις τόποις,
χρημνοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς· ἡμᾶς δὲ προσυπήντουν
ἀνδρῶν μέγιστα σώματα, κάρας μὴ κεκτημένοι.
Οὐκ εἶχον οὗτοι κεφαλάς, ἐλάλουν δ' ἀνθρωπίνως
ἰδίᾳ γλώσσῃ φοβερόν· ἔνθεν αὐτοὺς ἰδόντες
τῷ φόβῳ συνεσχέθημεν· δασεῖς γὰρ ἦσαν οὗτοι,
ἐνδεδυμένοι δέρματα, πάντες ἰχθυοφάγοι.
Ἰχθύας οὖν ἀγρεύοντες ἐκ τῆς θαλάσσης τούτων
ἡμῖν προσαπεκόμιζον πλήρεις μεγεθεστάτους·

255 Κατεῖδεν ἄνδρας φοβερούς, κάρας μὴ κεκτημένους.

ἕτεροι δ' ὕδνας ἔφερον ἀνὰ λιτρῶν καὶ ταύτας τῶν τῆς γῆς add. BL
εἴκοσι πέντε τῷ σταθμῷ καὶ ταύτας παμμεγέθεις. = B, om. L

καὶ ἄλλα πολλὰ γένη θηρίων· καὶ ἃ μὲν ἀνεῴγετο, φεύγοντα, ἃ δὲ καὶ ἐφέλλοντο ἡμῖν. Εἶτα ἤλθομεν εἰς ἁρμόδη τινὰ τόπον, ὅθεν ἐξῆλθον θηρία ὁποῖα ὀνάγρων κτλ. add. BL

Φώκας οὖν πλείστας εἴδομεν ἐπὶ τῆς γῆς ἑρπούσας. = L, ἑκομένας B
Λοιπὸν πάλιν οἱ φίλοι μου συνεβουλεύσαντό μοι
καθυποστρέψαι σὺν αὐτοῖς· ἐγὼ δ' οὐκ ἠβουλήθην,
θέλων τὸ τέλος πάσης γῆς ὅλον τοῦ κατιδέσθαι.
Εἶθ' οὕτως προσερχόμενοι πάλιν ἐπὶ τὰ πρόσω
τὴν ἔρημον ὡδεύσαμεν πλησίον τῆς θαλάσσης, ἐπὶ θάλασσαν B
μηδὲν ὁρῶντες ἐν αὐτῇ τῶν ὑπὸ τὸν αἰθέρα
τῶν πετεινῶν ἢ τῶν στρουθῶν ἢ ταὐτῶν τῶν θηρίων,
εἰ μὴ τὴν γῆν, τὸν οὐρανὸν ζεζοφωμένον τοῦτον,
ἀλλ' οὐδ' αὐτὸν τὸν ἥλιον ἐβλέπομεν, οὐκ ἄστρον, = L, οὐρανόν B
μόνον ἀέρα σκοτεινὸν αὐταῖς ἡμέραις δέκα. μαῦρον L, μελανόν B
Εἶτα παραθαλάσσιον τόπον καταλαβόντες,
παρεμβολὴν δε καὶ σκηνὴν ἐκεῖσε διαθέντες
εἰς νῆσον ἤλθομεν τινὰ μετὰ τῶν πλοιαρίων,
οὐκ εἰς μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ταύτην καθεστηκυῖαν·
ἠκούομεν οὖν λαλιὰς ἑλληνικὰς ἀνθρώπων, ἐν L μόνῃ ἐκεῖ ἀνθρ.
ἀνθρώπους οὐ προσβλέποντες, ἢ τὰς φωνὰς καὶ μόνον·
ὅθεν τινὲς τῶν ἐξ ἡμῶν κολύμβῳ διελθόντες
αὐτὴν τὴν νῆσον κατιδεῖν, εὐθέως ἐξελθόντες
καρκῖνοι προσεπήδησαν τάχιστα πρὸς τὸ ὕδωρ, εἵλκυσαν αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ BL
καὶ φοβηθέντες εἰς τὴν γῆν ὑπενοστοῦμεν πάλιν.
Καρκῖνον δ' εὕρομεν ἐκεῖ κείμενον ἐν ἠπείρῳ
τὸ μῆκος ἔχοντα πολὺ θώρακος ἴσον τοῦτο· μεγεθὸς L
πόδες οὖν οἱ κατέμπροσθεν, οἱ δίχαλοι καλοῦνται, δίχηλοι C, χαλοὶ L
τὸ μέτρον ἦσαν ἕκαστος ἀνὰ μιᾶς ὀργίας. ὀργυιᾶς
Ἰδόντες οὖν αὐτὸν ἡμεῖς καὶ δόρατα λαβόντες
τοῦτον κατεφονεύσαμεν μετὰ πολλῆς τῆς βίας·
ὀστράκοις γὰρ τοῖς τοῦ θηρὸς σίδηρος οὐκ εἰσῄει,

256. Εὗρε καρκῖνον μέγιστον κείμενον ὡς θηρίον.

ἀλλὰ ποσὶ συνέτριβε τοῖς ἐμπροσθίοις ὅπλα.

257. Ἀλέξανδρος εἰς θάλασσαν εἰσέδυ μετὰ πίθου.

Ὅθεν καὶ τοῦτον κτείναντες καὶ σχίσαντες αὐτίκα ἀποστήξαντες L ἀναπτύξαντες
ἑπτὰ μαργάρους εὕρομεν ἔνδον ὀστράκοις τούτου,
καλοὺς καὶ πάνυ θαυμαστοὺς καὶ λίαν πολυτίμους· μεγάλης τιμῆς ἀξίους LC
οὐδεὶς γὰρ εἶδε πώποτε μαργάρους ἴσους τούτων.

ἐθεάσατο C
ἑώρακεν L

Ὡς δ' εἶδον τούτους οὖν ἐγώ, πᾶσι σατράπαις ἔφην
εἶναι θαλάσσης τῷ βυθῷ τούτους αὐτῆς ἀπλεύτου·
καὶ σιδηροῦν προσέταξα κλωβὸν γενέσθαι τάχος,
δέλινον πιθάριον παχὺ καὶ παμμεγέθη,
ἔχοντα πάχος σπιθαμῆς μιᾶς καὶ πλεῖον ταύτης,
πρὸς δὲ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς τοῖς κάτω τοῦ πιθίου
τρυμαλιὰν ἐκέλευσα γενέσθαι καὶ μολύβδῳ
ταύτην κατασφαλίσασθαι, μόνην χωροῦσαν χεῖρα.
Βληθέντος οὖν ἐμοῦ σοφῶς ἐν τῷ πιθίῳ [τούτῳ],
καὶ τῆς θαλάσσης τῷ βυθῷ σὺν τούτῳ κατελθόντος,
ἀνοῖξαί μοι τρυμαλιὰν καὶ χεῖρα προσαπλώσας
ἁρπάσω τὸ παρευρεθὲν τῇ ψάμμῳ τοῦ πυθμένος,
ταχίστως δὲ προσενεγκὼν καὶ πάλιν ἐν τῷ πίθῳ
τὴν χεῖρα, φράξω τὴν ὀπὴν συντόμως ἐν μολύβδῳ.
Ἄλυσον οὖν προσέταξα γενέσθαι παμμεγέθη
διακοσίας ἔχουσαν καὶ πλείω τὰς οὐργίας·
εἶπον δὲ φίλοις τοῖς ἐμοῖς: »Ταύτης προσταραχθείσης,
σύραντες ἅπαντες αὐτὴν προσαναγάγετέ με·
ἐγὼ γὰρ μέλλω τὸν κλωβὸν σεῖσαι καὶ προσταράξαι·
σημεῖον τοῦτο γοῦν ὑμῖν κελεύω προσφυλάττειν.«
Κατασκευῆς δὲ τάχιστα ταύτης προσγενομένης,
ἀτρόμως εἰς δέλινον τὸν πίθον ἐπεισῆλθον,
ἐπιχειρεῖν βουλόμενος πράγμασιν ἀδυνάτοις.
Μολύβδῳ τῆς εἰσόδου δὲ καλῶς ἀσφαλισθείσης,
πεντήκοντα πρὸς ἑκατὸν τοῖς πήχεσι κατῆλθον.

258. Πίστιν τῶν φίλων βλέπε σὺ καὶ τόλμαν Ἀλεξάνδρου.

Ὅθεν καὶ προσυπήντησε μέγας ἰχθὺς τῷ πίθῳ,

259. Πάλιν εἰσῆλθε πρὸς βυθὸν Ἀλέξανδρος σὺν πίθῳ.

τῇ κέρχῳ δὲ τὴν ἄλυσον τὴν τοῦ κλωβοῦ προσκρούσας,
ἀνήγαγόν με τάχιστα, ταύτης προσταραχθείσης.
Πάλιν δ' ἐγὼ προσέταξα κάτω καταγαγεῖν με·
ὃς κατελθὼν προσέπαθον ἴσα τε τῶν προτέρων.
Αὖθις οὖν τρίτον κατελθὼν καὶ πάλιν ἐν πυθμένι
διακοσίαις σὺν αὐτῷ ταῖς πήχεσι καὶ πλείοσι,
ἰχθύας πάντας ἔβλεπον ἔνδον ἐκ τῆς δέλου

περικυκλοῦντας τὸν κλωβὸν καὶ θῆρας θαλαττίους.
Ἰχθὺς οὖν μεγεθέστατος σὺν τῷ κλωβῷ λαβών με
πρὸς τὴν ξηρὰν ἀνείλκυσεν· ὅστις μακρόθεν ῥίψας
ἐμὲ καὶ τὰ πλοιάρια μέχρι μιλίων δύο,
σὺν τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἐντὸς οὖσι τῶν πλοιαρίων,
αὐτὸν κλωβὸν συνέτριψεν ἐν τοῖς ὀδοῦσι τούτου.
Ἦσαν γὰρ ἄνδρες ἑκατὸν πεντήκοντα καὶ πλεῖοι,
οἱ πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν ἐμὲ καταγαγόντες.

260. Ἔρριψε τοῦτον πρὸς τὴν γῆν μέγας ἰχθὺς ταχίστως.

Ὅθεν ἡμίπνους ἐξελθὼν σύντρομος πολλῷ φόβῳ
τὴν ἄνω θείαν Πρόνοιαν μεγάλως ηὐχαρίστουν,
αὐτὴν τὴν ῥυσαμένην με τῆς τοῦ θηρίου βλάβης
τοῦ πονηροῦ καὶ φοβεροῦ καὶ λίαν παμμεγέθους,
τάχος εἰπὼν πρὸς ἐμαυτόν: »Ἀλέξανδρε, τί βούλῃ;
μὴ τολμηρῶς ἐπιχειρῇς κακῶς τοῖς ἀδυνάτοις,
μήπως βυθῶν ἀνιχνευτὴς βουλόμενος γενέσθαι
προσαπολέσῃς τὴν ζωὴν τὴν ποθεινὴν ἀφρόνως.«
Εὐθέως οὖν προσέταξα πᾶσάν μου τὴν στρατίαν
ἀπᾶραι καὶ τοῖς ἔμπροσθεν πορεύεσθαι σὺν τάχει
ὅθεν καὶ κοπιάσαντες ὁδὸν ἡμερῶν δύο
πρός τινα τόπον ἤλθομεν καὶ γῆν τὴν τῶν μακάρων.
Ἐκεῖ γὰρ ἥλιος αὐτὸς οὐ δίδωσι τὸ φέγγος.
Ὡς δ' ἔμαθον ἐγὼ τὴν γῆν χώραν εἶναι μακάρων,
μεγάλως ἐπεθύμησα τόπους ἰδεῖν ἐκείνους.
Λαβεῖν δ' οὖν ἐπεχείρησα δούλους ἐμοὺς ἰδίους
καὶ μετ' αὐτῶν πᾶσαν τὴν γῆν ἐκείνην κατοπτεῦσαι·
ἀλλ' αὖθις συνεβούλευσε φίλος ὁ Καλλισθένης
λαβεῖν με τεσσαράκοντα γνησίους ἐμοὺς φίλους
καὶ παῖδας μόνους ἑκατόν, χιλίους στρατιώτας
διακοσίους σὺν αὐτοῖς, ὄντας οἰκείους πάντας·
καὶ πράξας τοῦτο μετ' αὐτῶν εἰσήλθομεν ἐν χώρᾳ.
Ὅθεν ἐλθεῖν εἰς τὴν ὁδὸν προέταξα θηλείας
ὄνους εἰς τὴν παρεμβολὴν κατέμπροσθεν ἐλθούσας,
αὐτούς δε πώλους τοὺς αὐτῶν ἐκεῖ καταληφθῆναι.
Οὕτως οὖν ἀπηρξάμεθα γῆς τῆς σκοτεινοτάτης
σκοίνους ὡς πεντεκαίδεκα σκότει περιπατοῦντες·

καὶ πάλιν εὕρομεν ὁδὸν καὶ τόπον ταχυτάτως,
ἐν ᾧ κατείδομεν πηγὴν ἔχουσαν νᾶμα πλῆρες·
ὕδωρ γὰρ ταύτης ἔστραπτεν ἡμᾶς καταφωτίζον.

Ὅπως εἰσῆλθεν ἐν αὐτῇ τοῖς ἔμπροσθεν σὺ μάθοις.
Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος εἰς γῆν τὴν τῶν μακάρων.
Ὡς ἔκπεινος γενόμενος ἤθελον τοῦ τραφῆναι.

Εὗρεν ἀθάνατον πηγὴν ἔχουσαν νᾶμα πλῆρες.
Ἴδε τὴν ἀθάνατον πηγήν.

Καλέσας οὖν τὸν μάγειρον εἶπον αὐτῷ κομίσαι
τὰ πρέποντα πρὸς τὴν τροφήν· ὃς καὶ λαβὼν αὐτίκα
μέγαν ἰχθυοτάριχον αὐτῇ πηγῇ προσῆλθε,
πλῦναι βουλόμενος αὐτό, τροφὴν δ' ἐμοὶ διδόναι·
ὃ καὶ βραχὲν ἐν τῇ πηγῇ τάχει κατεζωώθη
αὐτὰς τὰς χεῖρας ἐκφυγὼν ἐκεῖνο τοῦ μαγείρου,
μηδὲν δηλώσας μάγειρος ἐμοὶ τῶν γινομένων.
Ἦσαν οὖν πάντες ἔνυδροι τόποι τῆς γῆς ἐκείνης·
πηγὴ γὰρ αὕτη πέφυκεν ἀθάνατος, ὡς οἶμαι,
ἡ παρὰ πᾶσι θαυμαστὴ καὶ πάντων ᾀδομένη·
ὅθεν αὐτὸς οὐκ ἔπιον ἀλλ' οὐδὲ Μακεδόνες·
εἰ γὰρ ἐπίνομεν αὐτοὶ πηγῆς τῆς ἀθανάτου,
ἐμένομεν ἀθάνατοι· φεῦ τῆς ἀποτυχίας.
Ἀλλ' ὃ μὴ βούλεται Θεός, ἄνθρωπος οὐκ ἰσχύει,
γνῶσις οὐδέποτ' ἐνεργεῖ Προνοίας μὴ θελούσης.

Θαῦμα πῶς ὄρνεα φωνὴν ἐλάλουν τῶν ἀνθρώπων

c. 40. Καὶ πάλιν διοδεύσαντες τριάκοντα σχοινίους
αὐγὴν κατενοήσαμεν αὖθις χωρὶς ἡλίου,
δίχα σελήνης λάμπουσαν καὶ φέγγουσαν καλλίστως,
ὄρνεα δύο πτερωτὰ πετόμενα πρὸς ὕψος,
ὁμοίαν ὄψιν ἔχοντα ταῦτα τὴν τῶν ἀνθρώπων·
ἐξ ὕψους οὖν ἐκραύγαζον ἑλληνικῇ τῇ γλώσσῃ:
»Χώραν πατεῖς, Ἀλέξανδρε, τὴν τοῦ Θεοῦ καὶ μόνου·
δείλαιε, προσανάστρεφε, πατεῖν γὰρ οὐ δυνήσῃ
μακάρων τόπους τοὺς καλοὺς τῶν μεμακαρισμένων.
Ὑπόστρεψον οὖν, ἄνθρωπε, καὶ γῆν σοι δεδομένην
πάτει καὶ κατατρύφησον· τί κοπιᾷς εἰς μάτην;«

Σύντρομος δὲ γενόμενος ἐκ τῆς φωνῆς τῆς τούτων
συγκατεπείσθην παρευθὺς αὐτῇ φωνῇ στρουθίων.
Ἓν δὲ καὶ πάλιν ἐξ αὐτῶν ὀρνέων προσεφώνει:
»Τάχιστα πρὸς ἀνατολήν, Ἀλέξανδρε, πορεύου·
ἡ βασιλεία Πώρου γὰρ ὑποταγήσεταί σοι.«
Εἶθ' οὕτως τοῦτο τάχιστα πρὸς πόλον ἐπανῆλθεν·
ἐγὼ δ' αὐτὸς τὴν Πρόνοιαν πολλὰ καθικετεύσας
Ὁρᾷς ὀρνέων πρόρρησιν; ἄγγελος ἦν ὁ λέγων.
τὰς ὁδηγούσας ὄνους μοι βαλεῖν ἔμπροσθεν εἶπον.
Πρὸς οἰκουμένην οὖν λοιπὸν Ἀλέξανδρος ἐστράφη.
καὶ τὴν τῶν ἄστρων ἅμαξαν· πάλιν διεξελθόντες
δὶ ἡμερῶν πρὸς εἴκοσι δυσὶ περιπατοῦντες
ἀπήλθομεν πρὸς τὴν φωνὴν καὶ τὴν κραυγὴν τῶν πώλων,
ἡμῶν δεικνύντων τὴν ὁδὸν τῶν ὄνων τῶν θηλέων.
c. 41. Πολλοὶ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐκ τῶν ἐκείνων τόπων
ἕκαστος κατεβάστασεν ὁ πρὸς τὸ σκότος εὗρεν·
αὖθις ἡμῶν οὖν πρὸς τὸ φῶς πάντων ἐπανελθόντων,
εὑρέθη τοῦτο δόκιμον καὶ κάλλιστον χρυσίον.
Ὁ μάγειρος σὺν τούτοις οὖν εἶπε τὸ τοῦ ταρίχου,
ζώωσιν, τὴν ἐμψύχωσιν καὶ τὴν φυγὴν τὴν τούτου.
Ἐγὼ δε τοῦτον ὀργισθεὶς προσέταξα τυφθῆναι,
ὡς μὴ τὸ πρᾶγμα πρότερον δείξας μοι τοῦ ταρίχου.
Φιλτάτη μῆτερ, ἔρρωσο σὺν τῷ καθηγητῇ μου.«

c. 1. Μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἐποίει τὴν πορείαν,
τῶν Μακεδόνων ἅπαντα παραλαβὼν τὰ πλήθη,
πρὸς βασιλέα τῶν Ἰνδῶν, τὸν προρρηθέντα Πῶρον.
Πολλὴν οὖν ἔρημον ὁδὸν καὶ τόπους διελθόντες
ἀνύδρους, φαραγγώδεις τε καὶ φοβερούς, κρημνώδεις,
πρὸς Μακεδόνας ἔλεγον ἅπαντες οἱ σατράπαι:
»Μέχρι Περσίδος ἀρκετὸν ἡμᾶς ποιεῖσθαι μάχην
καὶ τὸν Δαρεῖον καθελεῖν, ὡς ἀπαιτοῦντα φόρους
ἡμᾶς καὶ πάντας Ἕλληνας· κάμωμεν τί γὰρ ἄρτι
ἐρχόμενοι πρὸς τοὺς Ἰνδοὺς εἰς θηριώδεις τόπους,
Ἑλλάδι μὴ προσήκοντας, ἠγριωμένους ὄντας;
Ἐὰν δ' Ἀλέξανδρος αὐτὸς τῇ μεγαλοφροσύνῃ

4485 τυγχάνῃ καὶ πολεμιστὴς καὶ θέλῃ καταλῦσαι
τοὺς τῶν βαρβάρων ἅπαντας σατράπας καὶ πᾶν ἔθνος,

267. Εἰς βασιλέα τῶν Ἰνδῶν ἀπέρχεται τὸν Πῶρον.

τί προσανοηταίνομεν ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες;

268. Ἔφησεν οὖν Ἀλέξανδρος πᾶσι σατράπαις ταῦτα.

Ἐρχέσθω μόνος οὖν αὐτὸς καὶ μόνος πολεμείτω.«
Ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος καὶ πάντας Μακεδόνας
4490 διαχωρίσας ἐκ Περσῶν, Ἕλληνας δὲ ὁμοίως,
ἔφησεν οὗτος πρὸς αὐτούς: »Ἄνδρες συστρατιῶται,
σύμμαχοι Μακεδόνες μου καὶ πάντες οἱ στρατάρχαι,
πάντες Πέρσαι πολέμιοι τὴν χθὲς ἡμῶν προσῆσαν·
ὑμεῖς οὖν τί γογγύζετε, διαταγὴν ποιοῦντες
4495 ἐμὲ μόνον πορεύεσθαι καὶ μάχεσθαι βαρβάρους;
Λοιπὸν ὑπόμνησιν ὑμῖν ταύτην ἐγὼ ποιήσω·
ὡς τοὺς πολέμους ἔγωγε τοὺς δυνατοὺς ἐκείνους
μόνος αὐτὸς ἐνίκησα, τὴν τῶν Ἰνδῶν δε μάχην
ἐγὼ κατατροπώσομαι καλλίστῃ συμβουλίᾳ.
4500 Οἶδατε πάντες γὰρ ὑμεῖς, ἡνίκα πρὸς Δαρεῖον
ἀπήλθομεν μαχήσασθαι, φόβῳ κατεκρατεῖσθε·
ἀλλ' ὅμως ἕν μου βούλευμα πάντων ψυχὰς ἐκράτει
καὶ πάντας κατεθάρσυνε πρὸς πόλεμον Δαρείου.
Πρὸς γὰρ τὴν τούτου δύναμιν ὑμῶν προσδειλιώντων,
4505 οὐ πάντας κατεθάρρυνον πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ;
οὐκ ἔλαβον αὐτὸς πληγὴν ἐν συμπλοκῇ Δαρείου;
οὐκ ἐγενόμην ἄγγελος ἐγὼ πρὸς τὸν Δαρεῖον;
ἐν τοῖς κινδύνοις πρώτιστος οὐκ ἐγενόμην μᾶλλον;
Τί δε προσεβουλεύσασθε πρὸς τὴν Μακεδονίαν
4510 καθυποστρέψαι τάχιον; ἀπέλθετε δὲ μᾶλλον
καὶ διασώσατε σαυτούς· μὴ γοῦν ἀμφισβητεῖτε
πρὸς ἑαυτοὺς μαχόμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους οὗτοι·
οὐδὲν γὰρ δύναται ποιεῖν στρατία μονωτάτως
δίχα φρονήσεως καλῆς τοῦ βεβασιλευκότος.«
4515 Εἰπόντος οὖν οὕτως αὐτοῦ, προσέπιπτον οἱ πάντες

269. Ἔκλιναν κάραν δουλικῶς πάντες αὐτῷ στρατάρχαι.
καὶ καθικέτευον αὐτῷ πάσης ὀργῆς τοῦ λῆξαι

270. Ἔφθασε γοῦν Ἀλέξανδρος εἰς χώραν τὴν τοῦ Πώρου.

καὶ τούτους ἔχειν σὺν αὐτῷ συμμάχους μέχρι τέλους.
Ἀλέξανδρος οὖν τάχιστα πρὸς τῶν Ἰνδῶν τὴν χώραν
ἀνδρείως εἰσελήλυθε σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει,
4520 καὶ προσυπήντησαν αὐτῷ Πώρου γραμματοφόροι
ἐπιστολὰς κομίζοντες· ἃς καὶ λαβὼν εἰς χεῖρας
προσέταξε μέσον στρατοῦ ταύτας ἀναγνωσθῆναι.
Ἔλεγον δὲ τὰ γράμματα κατὰ λεπτὸν τοιάδε:
»Πῶρος Ἰνδῶν ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας Ἀλεξάνδρῳ,
4525 τῷ πόλεις καταστρέφοντι, λεηλατοῦντι ταύτας.
Ἀναχωρεῖν προστάσσω σοι μετὰ πολλοῦ τοῦ τάχους.
Τί δύνασαι πρὸς τὸν Θεόν, ἄνθρωπος σὺ τυγχάνων;
Ἐνταῦθα τί καὶ πάρει σὺ μετὰ τῶν σῶν ἀφρόνως,
πρὸς μάχην ἀσθενέστερος ὢν καὶ πεπλανημένος;

271. Ἔγραψε Πῶρος πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον τοιάδε.

4530 Νομίζεις εἶναι σθεναρὸς ὑπὲρ Ἰνδοὺς καὶ μέγας·
γίνωσκε γοῦν, Ἀλέξανδρε, μείζων τυγχάνω πάντων,
μὴ μόνον μέγας βασιλεὺς ὢν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων,
ἀλλ' ἔχω καὶ Διόνυσον θεὸν προσσυμμαχοῦντα,
ὃν καὶ πατέρα τῶν θεῶν λέγουσι πάντες εἶναι.
4535 Καὶ συμβουλεύω κάλλιστα, μᾶλλον δέ σοι προστάσσω
ἐπαναστρέψαι πρὸς τὴν σὴν πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα·
οὐ γὰρ καταφοβήσει με σοῦ πρὸς Δαρεῖον μάχη,
οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν ἐθνῶν αἱ κάκισται φοβήσεις,
δι' ὧν ἐγένου τυχηρὸς αὐτὸς καὶ τολμητίας.
4540 Ἄπαραι γοῦν ταχύτατα τῶν ὧδε καὶ πορεύου
πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην σε πόλιν, πεπλανημένε,
καὶ μὴ φαντάζῃ δυνατός, ἀνίσχυρος ὑπάρχων.
Ἂν δὲ καὶ χρείαν ἔχωμεν Ἑλλάδος, σῆς πατρίδος,
Ἰνδοὶ καθυπετάξασι πρῶτοι παρὰ τὸν Ξέρξην,
4545 ἀλλ' ὡς μηδὲν κατέχοντας ἄξιον θεωρίας
βασιλικῆς ἢ γνώσεως, μᾶλλον δ' ἀχρεῖον ἔθνος,
προσαπεστράφημεν ὑμᾶς, μή που καὶ μιανθῶμεν·
τὸ κρεῖττον πᾶς ἐπιθυμεῖ καὶ σπεύδει συλλαβέσθαι.«
Ὡς δ' ἤκουσεν Ἀλέξανδρος Πώρου κενοφωνίας,

ἄκρως προσεμειδίασε καὶ λέγει τοῖς σατράπαις:
»Ὁρᾶτε Πώρου γράμματα παρόμοια Δαρείου;
Ἡ ἀγνωσία φρόνησις ὑπάρχει τοῖς βαρβάροις.
Ὥσπερ γὰρ ζῶα παρ' αὐτοῖς εἰσὶν ἠγριωμένα,
ἐλέφαντες καὶ τίγριδες, λέοντες σὺν παρδάλοις,
γαυρούμενα τῷ σώματι καὶ τῇ δυνάμει τούτων,

272. Ἐθάρσυνεν Ἀλέξανδρος καὶ πάλιν Μακεδόνας.

ἡττῶνται καὶ ζωχροῦνται δὲ μάλιστα παρ' ἀνθρώπων,

273. Ἀντέγραφεν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος τῷ Πώρῳ.

οὕτω καὐτῶν οἱ βασιλεῖς, γαυρούμενοι βαρβάρων
τῷ πλήθει τούτων στρατιᾶς, κατατροποῦνται μᾶλλον
ὑπὸ μεγίστης γνώσεως τῶν ἰσχυρῶν Ἑλλήνων.
Ὁρῶ καὶ Πῶρον δυστυχῆ παρόμοιον Δαρείου.«
Καὶ ταῦτ' εἰπὼν Ἀλέξανδρος πρὸς ἅπαντα τὰ πλήθη,
καὶ Πώρου τὰς ἐπιστολὰς πάντῃ καταγελάσας
καὶ πάντας πρὸς τὸν πόλεμον θαρσύνας καὶ στηρίξας,
γράφει τῷ Πώρῳ βασιλεῖ τοιαῦτα κατὰ λέξιν:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἄνακτι Πώρῳ χαίρειν.
Περισσοτέρως μᾶλλον σὺ προθύμους ἀπειργάσω
πρὸς μάχην ὀτρυνθῆναί σοι τοὺς τῶν Ἑλλήνων παῖδας,
ὡς τὴν Ἑλλάδα λέγοντα μηδὲν χρηστὸν κατέχειν
θεώρημα βασιλικόν, ὑμᾶς δ' Ἰνδοὺς κεκτῆσθαι
πάντα τὰ τιμιώτερα, πόλεις χρηστὰς καὶ χώρας.
Οἶδα γὰρ ὡς πᾶς ἄνθρωπος λαβεῖν θέλει τὸ κρεῖττον,
οὔπω κατέχειν ἔλαττον, καθὼς αὐτὸς σὺ γράφεις·
ἐπεί δ' οὐκ ἔχομεν ἡμεῖς τι τῶν ἀγαθεστέρων,
οἱ βαρβαρώδεις οὖν ὑμεῖς κατατρυφᾶτε τούτων,
ἐπιθυμοῦμεν τοῦ λαβεῖν πάντων ἡμῶν κρειττόνων,
καὶ συναγωνιζόμεθα τὴν χώραν ὑμῶν πᾶσαν
καὶ πάντα πλοῦτον τὸν ὑμῶν καλῶς προσπλουτισθῆναι.
Γράφεις δ' αὐτὸν εἶναι Θεὸν καὶ βασιλέα πάντων
τῶν ἐπὶ γῆς, μεγαλαυχῶν ὥστε καὶ τὸν Θεόν σου
ἀνώτερον καὶ δυνατὸν καὶ μείζονα προσεῖναι.
Πρὸς ἄνθρωπον αὐτὸς ἐγὼ βάρβαρον καὶ κτηνώδη
συνάψαι μάχην ἔρχομαι καὶ καταπολεμῆσαι,

καὶ οὐχ ὡς λέγεις πρὸς Θεόν· Θεοῦ γὰρ πανοπλίαν
ἐπενεγκεῖν οὐ δύναται φύσις ἡ τῶν ἀνθρώπων,
ὥσπερ οὐδ' ἦχον τῆς βροντῆς, οὐκ ἀστραπῆς τὸ φέγγος,

Ἀντέγραφεν Ἀλέξανδρος ἐπιστολὴν τῷ Πώρῳ.

οὐ κεραυνοῦ τὴν ἔκκαυσιν κατεῖδέ τις ἀτρόμως.
Ἀλλ' ὥσπερ οὐκ ἐθάμβησαν τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων,
τῶν ἡττηθέντων παρ' ἐμοῦ καὶ κατατροπωθέντων,
τὸ τῆς ψυχῆς μου πρόθυμον, οὕτως οὐδ' οἱ κομπώδεις
λόγοι σου, Πῶρε, δύνανται δειλίαν ἐμβαλεῖν μοι.«
Ὁ Πῶρος δὲ δεξάμενος τὰ γράμματ' Ἀλεξάνδρου
καὶ μέσον πάντων ἀναγνοὺς ὠτρύνθη σφόδρα μᾶλλον,
καὶ τάχιστα συναγαγὼν τὰ πλήθη τῶν βαρβάρων
καὶ τοὺς ἐλέφαντας αὐτούς, ἄλλα πολλὰ θηρία,
ἅτινα συνεμάχοντο πρὸς πόλεμον τῷ Πώρῳ σὺν σκεύεσι μηχανικοῖς, ἕτοιμος ἐγεγόνει.
Ὡς δὲ πλησίον ἦλθοσαν τούτων οἱ Μακεδόνες,
Πέρσαι καὶ πάντες Ἕλληνες, Ἀλέξανδρος προσβλέψας

274. Ἔρχεται πρὸς τὸν πόλεμον Πῶρος μετὰ θηρίων.

μεγάλην τὴν παράταξιν τοῦ Πώρου, ἐφοβήθη

275. Ἀλέξανδρος ἐλήλυθεν ὡς πρέσβυς εἰς τὸν Πῶρον.

οὐ στρατιώτας τοὺς αὐτοῦ, τούτου δὲ μᾶλλον θῆρας·
ξένον γὰρ ἦν θεώρημα τῶν φοβερῶν θηρίων·
οὐκ ἦν ἡ μάχη πρὸς Ἰνδούς, ἀλλὰ πρὸς τὰ θηρία.
Γίνεται γοῦν Ἀλέξανδρος ἄγγελος αὐτοῦ πάλιν
καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἔρχεται κατασκοπεῦσαι Πῶρον.
Σχῆμα δὲ στρατιωτικὸν περιβαλὼν εἰσῆλθεν,
Ἰνδοῖς δόξας ὀψώνια τροφὰς ἐξαγοράσαι·
ὅντινα τάχος βασιλεῖ τῷ Πώρῳ παριστῶσι.
Λέγει δὲ Πῶρος πρὸς αὐτόν: »Ἀλέξανδρος πῶς ἔχει.«
Ἔφησεν οὖν Ἀλέξανδρος: »Καλῶς μετ' εὐρωστίας,
ἐπιθυμεῖ δὲ κατιδεῖν Πῶρον τὸν βασιλέα.«
Ὅθεν λαβὼν Ἀλέξανδρον ὁ Πῶρος παραυτίκα
ἐδείκνυεν ἐλέφαντας, θηρία τ' ἄλλα πλεῖστα,
λέξας αὐτῷ: »Πορεύθητι καὶ φράσον Ἀλεξάνδρῳ,

τοὺς θῆρας τοὺς ὁμοίους σου πρὸς πόλεμόν σοι φέρω.«

Ἀπὸ τοῦ Πώρου δ' ἐξελθὼν Ἀλέξανδρος αὐτίκα
καὶ τούτου τὴν παράταξιν καλῶς καταστοχάσας,
αὐτῶν θηρίων τὴν ἰσχύν, ἦλθε πρὸς τοὺς ἰδίους.
Ἐπινοεῖ δ' Ἀλέξανδρος σόφισμά τι γενναῖον·
ὅσα τὰ καταφράγματα, χαλκοῦς τοὺς ἀνδρίαντας,
εἶχεν αὐτὸς καὶ στρατηγοὶ καὶ πάντες Μακεδόνες,
ἐπιμελῶς προσέταξε καταπυροῦσθαι ταῦτα,
ὡς εἶναι πῦρ τὸν σίδηρον, κατέμπροσθεν δὲ πάντα
πάσης τῆς παρατάξεως ὡς μέγα τεῖχος στήσας,
ἐκέλευσε τὴν σάλπιγγα πολεμικὴν σημᾶναι.
Ὁ Πῶρος δ' αὖθις ἔφησεν ἀπολυθῆναι θῆρας.
Τὰ γοῦν θηρία σὺν ὁρμῇ μεγίστῃ συνελθόντα
ταχίστως κατεδράξαντο πάντων τῶν ἀνδριάντων·
ὅθεν αὐτῶν τὰ στόματα παρὰ τῶν πυρουμένων

276. Σίδηρα πάντα καὶ χαλκοῦς ἵστησι πυρουμένους.

κατακαιόμενα σκευῶν, οὐκέτι πρὸς ἀνθρώπους

277. Ἐκάησαν τὰ στόματα θηρῶν αὐτῶν τοῦ Πώρου.
Τέθνηκεν ὁ Βουκέφαλος· Ἀλέξανδρος ἐτράπη.

κατίσχυον ἐπιπηδᾶν, ἄπρακτοι δ' ἦσαν οὗτοι.
Οὕτω καλῶς Ἀλέξανδρος ὁρμὴν τὴν τῶν θηρίων
κατέπαυσεν ὡς νουνεχὴς γνώσει μεγίστῃ τούτου.
Ὁρᾷς καλλίστην φρόνησιν καὶ σόφισμ' Ἀλεξάνδρου;
Κατετροποῦντο δὲ λοιπὸν Ἰνδοὺς οἱ Μακεδόνες
καὶ τούτους κατεδίωκον σφάττοντες κατὰ κράτος,
ἔχοντες Πέρσας ἰσχυροὺς συμμάχους καὶ βαρβάρους,
βάλλοντες τούτους βέλεσι, πυκναῖς τοξοβολίαις,
πολλὴ δὲ γέγονεν αὐτοῖς ἡ μάχη τοῦ πολέμου.
Νῶτα δεδώκασιν Ἰνδοὶ πᾶσι τοῖς Μακεδόσιν,
αὐτὸ δὲ στράτευμα Περσῶν γενναίως ἠνδραγάθει·
ἀλλ' ἵππος ὁ Βουκέφαλος ἐξασθενήσας πίπτει
καὶ λύπην προεξένησε μεγάλην Ἀλεξάνδρῳ·
λοιπὸν χαῦνος ὁ πόλεμος ὕστερον ἐγεγόνει.
Ἡμέραις τοίνυν εἴκοσιν Ἰνδοὶ σὺν Μακεδόσι
καὶ τοῖς τοῖς Πέρσαις ἅπασι μάχην πολλὴν ἱστῶνται,

καὶ πόλεμον ἀθροίζοντες ἅπαντες κατ' ἀλλήλων,
οὐκ ἴσχυεν Ἀλέξανδρος Ἰνδοὺς κατατροπῶσαι·
πολὺ γὰρ ἦν τὸ στράτευμα τὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ μέγα·
ὅθεν καὶ δειλιάσαντες Πέρσαι σὺν Μακεδόσι
σαυτοὺς κατεβουλεύσαντο τῷ Πώρῳ προδιδόναι.
Νοήσας οὖν Ἀλέξανδρος τούτων βουλὴν κακίστην
(παραδιδοῦσθαι γὰρ αὐτὸς ἔμελλε σὺν ἐκείνοις,)
σιγὴν ἐκέλευσε πολλὴν γενέσθαι τοῦ πολέμου.
Εἶθ' οὕτως ἔγραψεν αὐτὸς ἐπιστολὴν τῷ Πώρῳ,
λέγων: »Οὐκ ἔστι, βασιλεῦ, τοῖς σοῖς Ἰνδοῖς καὶ Πέρσαις
καὶ πᾶσι Μακεδόσι μου χρηστὰ τὰ τοῦ πολέμου·
πάντες γὰρ οὗτοι φθείρονται μαχόμενοι κακίστως.
Ἕως δ' ἂν νίκη καὶ τροπὴ τούτοις προσεπισταίη,

278. Καὶ πάλιν ἔστειλε γραφὴν Ἀλέξανδρος τῷ Πώρῳ.

πάντες καταφθαρήσονται μαχόμενοι κακίστως.
Ἡμεῖς δὲ μᾶλλον πράξωμεν ἕτερον ὡς γενναῖοι·
ἐάσαντες τὸ στράτευμα μικρὸν ἀναπαυθῆναι
πρὸς συμπλοκὴν ἀμφότεροι, Πῶρος σὺν Ἀλεξάνδρῳ,
τὸ ξίφος ἐπιβάλλωμεν εἰς μάχην συνελθόντες,
εἶναι δὲ τὸν νικήσαντα κύριον καὶ δεσπότην
διττῶν ἐθνῶν, ὡς νικητὴν τοῦτον ἀναφανέντα.«
Χαρᾶς οὖν Πῶρος πληρωθεὶς προσέταξε γενέσθαι
τὴν Ἀλεξάνδρου πρόρρησιν ὁρμήματι καλλίστῳ·
σῶμα γὰρ Πῶρος ἔσχηκε μέγα καὶ πλῆρες πάνυ
πήχεων πέντε μετρητῶν, ὁ δὲ γενναῖος οὗτος
Ἀλέξανδρος οὐδὲ τριῶν· βραχὺς γὰρ ἦν τὸ σῶμα.
Ἔσπευδεν οὖν Ἀλέξανδρον ὁ Πῶρος θανατῶσαι·
τὰ πλήθη δὲ παρίστασαν πάντα τῶν στρατευμάτων
ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν, Ἰνδῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων.

279 Ὁρᾷς Πώρου δυστύχημα καὶ τύχην Ἀλεξάνδρου.

Ἐπήδησεν Ἀλέξανδρος ὁρμήματι ταχίστῳ,

280. Εὐτύχησεν Ἀλέξανδρος· ὁ Πῶρος ἐφονεύθη.

ὡσαύτως Πῶρος ἔνοπλος ἤρχετο πρὸς τὴν μάχην.
Τί δαὶ καὶ προσεγένετο παρὰ τῆς τύχης Πώρῳ;
Θόρυβος ἄφνω γίνεται πολὺς εἰς τὸ τοῦ Πώρου

στράτευμα, καὶ στραφεὶς αὐτὸς τοῦ κατιδεῖν ὀπίσω
κατέφθασεν Ἀλέξανδρος ξιφήρης, καὶ κοιλάνας
4680 Πώρου τὸν πόδα πρότερον, εἶθ' οὕτως ἐκπηδήσας
κατὰ λαγόνος τῆς αὐτοῦ τὸ ξίφος ἐπεισῆξε,
καὶ παραυτίκ' ἀνῄρησεν Ἀλέξανδρος τὸν Πῶρον.
Ἤρξαντο γοῦν ἀμφότερα τὰ πλήθη στρατευμάτων
μάχην ποιεῖν πρὸς ἄλληλα καὶ πολεμεῖν καὶ πάλιν·
4685 καὶ δοὺς Ἀλέξανδρος φωνὴν αὐτοῖς Ἰνδοῖς προσέφη:
»Ὦ τάλανες καὶ δυστυχεῖς Ἰνδεῖς, τί πολεμεῖτε;
Πῶρος ὑμῶν ὁ βασιλεὺς ἔπεσεν, ἀνῃρέθη.«
»Ναί, πολεμοῦμεν«, ἔφησαν, »μὴ δοῦλοι Μακεδόνων
καὶ λάφυρα γενώμεθα σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις.«
4690 Εἶπε δ' Ἀλέξανδρος αὐτοῖς: »Παύσασθε πολεμοῦντες·
ἀπελευθέρους γὰρ ὑμᾶς ὡς ἀναιτίους ἔχω·
ἀπέλθετε, συστράφητε, μή τινα φόβον σχόντες·
οὐ γὰρ κατετολμήσατε πρὸς τὸ στρατόπεδόν μου·
Πῶρος γὰρ κατηνάγκασεν Ἰνδοὺς μαχέσασθαί με.«
4695 Εὐθέως οὖν ἐκέλευσε τὸν βασιλέα Πῶρον
τοῦ θάπτεσθαι βασιλικῶς πάσῃ τιμῇ μεγίστῃ,
πάντα δὲ τιμιώτερα τῶν ἀνακτόρων σκεύη
καὶ Πώρου πλοῦτον συλλαβὼν ἔρχεται πρὸς Βραχμάνους,
τοὺς μακροβίους τε φημί· ζῶσι γὰρ οὗτοι πάντες
4700 ἐν ἔτεσι πεντήκοντα πρὸς ἑκατὸν καὶ πλείους,
δι' εὐκρασίαν τὴν πολλὴν καὶ καθαρὰν ἀέρος.
Εἰσῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος οὐ θέλων μαχεσθῆναι,
ἀλλὰ βουλόμενος ἰδεῖν σπήλαια καὶ καλύβας

281 Εἰς τοὺς Βραχμάνους ἔφθασε, γῆν τὴν τῶν μακροβίων.

αὐτῶν τῶν γυμνοσοφιστῶν μαθεῖν τε βίον τούτων·

282. Ἡ πρὸς Ἀλέξανδρον γραφὴ πάντων αὐτῶν Βραχμάνων.

c. 5.

4705 οἱ καὶ μαθόντες τάχιστα τοῦτον παραγενέσθαι,
ἔπεμψαν πάντας τοὺς αὐτῶν μεγίστους φιλοσόφους
λέγοντες πρὸς Ἀλέξανδρον τοιάδε κατὰ λέξιν:
»Τῷ νικηφόρῳ βασιλεῖ Περσῶν καὶ Μακεδόνων,
τῷ κυριεύσαντι τῆς γῆς, τυράννους καθελόντι,
4710 πάντες οἱ γυμνοσοφισταὶ λέγομεν Ἀλεξάνδρῳ.

Τί παραγίνῃ πρὸς ἡμᾶς; Θέλεις τοῦ μαχεσθῆναι,
λαβεῖν τε πλοῦτον τὸν ἡμῶν τῶν εὐτελῶν Βραχμάνων;
Οὐδὲν ὀνήσεις, βασιλεῦ, μάχην ὑμῖν συνάπτων·
ξίφος οὐ πάρεστιν ἡμῖν, οὐ τοξοφόρον βέλος,
4715 οὐκ ἄργυρος οὐδὲ χρυσὸς οὔτε τι τῶν ἐν κόσμῳ·
ὅθεν οὐκ ἔχεις ἐξ ἡμῶν ἆραί τι καὶ βαστάσαι.
Εἰ δ' ἴσως βούλῃ τὸν ἡμῶν ἀναμαθέσθαι βίον,
ἔασον πάντα πόλεμον, δέησιν δὲ προστίθου
μὴ πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς Θεὸν τὸν ἐφορῶντα κόσμον.
4720 Βούλῃ μαθεῖν, τίνες ἐσμὲν καὶ τίς ἡμῶν ὁ πλοῦτος;

283. Ἔφθασε γοῦν Ἀλέξανδρος εἰς χώραν τῶν Βραχμάνων.

Ἄνθρωποι γεγενήμεθα γυμνοὶ φιλοσοφοῦντες

284. Εἰρηνικῶς Ἀλέξανδρος ἐπέβη τοῖς Βραχμάνοις.

οὐκ ἐξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἄνωθεν Προνοίας·
σοὶ πολεμεῖν γὰρ ἔπεται, φιλοσοφεῖν ἡμῖν δε.«
Ταῦτ' ἀναγνοὺς τὰ γράμματα μᾶλλον προσκατενύγη
4725 καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰρηνικῶς Ἀλέξανδρος εἰσῆλθεν.
Εἶδε γὰρ πανυπέρλαμπρα δένδρα σὺν πλείσταις ὕλαις,
καρποὺς δενδρῶν παντοδαποὺς καὶ ποταμὸν πολύρρουν
περικυκλοῦντα πᾶσαν γῆν ἐκείνων τῶν Βραχμάνων,
ἔχοντα νᾶμα διαυγές, λευκὸν καθάπερ γάλα,
4730 δένδρα φοινίκων πάμπολλα καρποῖς πεπληθυσμένα,
αὐτῆς ἀμπέλου κλῆμά δε περκάζοντας κατέχον
ὅλους χιλίους βότρυας καλοὺς ἐπιθυμίους.
Ὡς εἶδεν οὖν Ἀλέξανδρος αὐτοὺς γυμνοὺς τοὺς πάντας
ὑπὸ καλύβας σπήλαια τούτους προσκατοικοῦντας,
4735 ἐθαύμασε τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων γυμνητίαν,
c. 6. καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐφώνησε: »Τίνες ὑμῶν οἱ τάφοι;«
Οἱ δέ φασι: »Τὸ χώρημα, πάντες ὃ κατοικοῦμεν,
ἔστιν ἡμῖν ἀνάπαυσις καὶ τάφος μετὰ ταῦτα.
Πρὸς γῆν ἀναπαυόμεθα, τέλος πάλιν γῆ τάφος.
4740 Ἡμᾶς γὰρ πάντας γῆ γεννᾷ, ἐκ γῆς ἐσμὲν οἱ πάντες.«
Πάλιν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος προσεπηρώτα ταῦτα:
»Ἆρα καὶ τίνες πλείονες, οἱ ζῶντες ἢ θανόντες;«
»Ἀλέξανδρε,« προσέφησαν, »οἱ μὲν ἀποθανόντες

γίνονται ζώντων πλείονες· ἀλλ' ὡς μὴ ζῶντες οὗτοι
ἐλάττονες εὑρίσκονται τῶν ζώντων, ὡς οὐκ ὄντες·
οἱ ζῶντες γὰρ ὁρώμενοι τῷδε τῷ κόσμῳ μᾶλλον
τελευτησάντων πλείονες εἰσὶ μὴ φαινομένων.«
Πάλιν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος: »Τί δυνατὸν ὑπάρχει,
ζωὴ λοιπὸν ἢ θάνατος;« Οἱ δὲ »Ζωή« προσεῖπον,

285. Ἠρώτα ταῦτ' Ἀλέξανδρος, θέλων μαθεῖν τὴν λύσιν.

»ὡς ἀνατέλλων ἥλιος ἔχει λαμπρὰς ἀκτῖνας,

286. Ἤθελε ταῦτ' Ἀλέξανδρος μαθεῖν παρὰ Βραχμάνων.

αὐτός δε δύνων ὑπὸ γῆν ὡς ἀσθενὴς ὁρᾶται.«
Ἔτι προσεπηρώτησεν Ἀλέξανδρος καὶ πάλιν:
»Πλεῖον ἡ θάλασσα τῆς γῆς;« »Ἡ γῆ μᾶλλον« προσεῖπον·
ἡ θάλασσα γὰρ ἅπασα παρὰ τῆς γῆς κρατεῖται.«
Ἕτερον ἐπηρώτησεν: »Ἄρα τί πάντων ζώων
ὑπάρχει πανουργότερον;« Οἱ δ' »Ἄνθρωπος« προσεῖπον.
Εἶτα φησὶν αὐτός: »Καὶ πῶς;« Αὐτοί δε πάλιν εἶπον:
»Μάνθανε τὴν ἀπόκρισιν ἀπὸ σαυτοῦ καὶ πείθου.
Θὴρ οὐχ ὑπάρχων ἔχεις σὺ πολλὰ θηρία μᾶλλον,
ὅπως ἑτέρων τὴν ζωὴν ἀνθρώπων ὑφαρπάσῃς.«
Οὔκουν ὠργίσθη τοῖς αὐτοῖς Ἀλέξανδρος ἀκούσας,
ἀλλὰ προσεμειδίασε καὶ πάλιν εἶπεν ἄλλῳ:
»Ἡ βασιλεία τί ἐστιν;« Ὁ δὲ: »Πλεονεξία,
ἄδικος πάνυ δύναμις, χρυσοῦ φορτίον μέγα,
τόλμα κακίστη καὶ δεινὴ καιροῦ προσσυνεργοῦντος.«
Ἄλλον αὐτοῖς ἠρώτησε: »Τί πρῶτον ἐγεννήθη;
ἡμέρα πρώτη τῆς νυκτὸς ἢ πρῶτον νὺξ ἐδείχθη;«
Αὐτοὶ προσέφησαν: »Ἡ νύξ· καὶ γὰρ τὰ γεννηθέντα
σκότῳ γαστρὸς αὐξάνονται, εἶτα πρὸς φῶς γεννῶνται.«
Καὶ πάλιν ἔφησεν αὐτοῖς: »Κρείττονα ποῖα πέλει,
τὰ μέρη τὰ πρὸς δεξιὰν ἢ τὰ πρὸς εὐωνύμοις;«
Εἶπον ἐκεῖνοι: »Δεξιὰ τὰ κρείττονα τυγχάνει·
πρῶτον γὰρ αὐτὸς ἥλιος τοῖς δεξιοῖς προσλάμπων
ἐς ὕστερον εὐώνυμα τοῦ πόλου κατατρέχει·
θηλάζει πρῶτον ἡ γυνὴ τὸ γεννηθὲν παιδίον
αὐτῷ μαστῷ τῷ δεξιῷ, μεθ' ὃν εὐωνυμίῳ.«

Μαθὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἔφησε πάλιν τούτοις:
»Ἔνεστιν ἄναξ ἐν ὑμῖν;« Εἶπον αὐτῷ Βραχμᾶνοι:
»Ναί, πρόσεστιν ἡγούμενος.« Ὁ δὲ καὶ πάλιν εἶπεν:

287. Βραχμᾶνοι δὲ προσέλεγον τῷ Βασιλεῖ τοιαῦτα.

Ἤθελον τοῦτον κατιδεῖν.« Ὑπέδειξαν οὖν οὗτοι

288. Ἡγούμενον Ἀλέξανδρος εἶδεν αὐτὸν Δανδάμην.

ἄνθρωπον κείμενον εἰς γῆν, ὃν εἶχον, τὸν Δανδάμην·
φύλλα δὲ πλεῖστα τῶν δενδρῶν ἦσαν αὐτοῦ κυκλόθεν·
κείμεναι τούτῳ πάρησαν πολλαὶ πεπόναι μᾶλλον,
ὀπῶραι καλλιστότταται, κάρυα καὶ σικύαι.
Ἰδὼν δ' αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἠσπάσατο τὸ τάχος.
Αὐτὸς Δανδάμης ἔφησε καθήμενος πρὸς τοῦτον,
»Χαίροις, Ἀλέξανδρε, καὐτός,« μηδὲν αὐτὸν τιμήσας
ὡς βασιλέα μέγιστον· ἐκ γῆς γὰρ οὐκ ἠγέρθη,
ἀλλ' ἦν αὐτὸς καθήμενος γυμνότερος ὑπέρου.
Ἔνθεν καὶ προσηρώτησεν Ἀλέξανδρος Δανδάμῃ:
»Κτήματα πάρεισιν ὑμῖν;« Αὐτός »Οὐχί« προσεῖπεν,
»οὐδὲν τετράποδον ἡμῖν, οὐ σίδηρος, οὐ σῖτος,
οὐκ οἴκων ἐποικοδομαί, χρυσὸς οὔκουν, οὐ ξίφος,
οὐκ ἄργυρος, οὐ μόλυβος, οὐκ ἄρτος, οἶνος οὔπω.
Οὐκ ἔχομεν ἱμάτιον, οὐδὲ χρεωφαγίαν,
οὐδὲ τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἔχομεν συντεινόντων

289. Ἀλέξανδρος ἠρώτησε Δανδάμην τὰ τοιαῦτα.

ἢ συντελούντων μάλιστα τῶν πρὸς τὴν γεωργίαν,

290. Ὁρᾶς αὐτὸ πολίτευμα Βραχμάνων καὶ τὸν βίον;

ἀλλ' ἔχομεν τὸν κάλλιστον ἀέρα καὶ γλυκώδη,
τὸν εὔκρατον καὶ κάθυγρον καὶ πλήρη εὐωδίας,
τὸν πάσης ἀρρωστίας τε φθορᾶς ἀπηλλαγμένον·
ἔχομεν φῶς τὸν ἥλιον, ἀστέρας καὶ σελήνην·
πρόσπεινοι δ' ὅταν γένωμεν, ἐν κατακόμοις δένδροις
ἐκεῖσε πορευόμεθα τρώγοντες καρποὺς τούτων·
κύουσι γοῦν αὐτὰ καρποὺς ἀεὶ σελήνης γέννα.
Ἐν τούτοις ἄλλο μὲν ἀνθεῖ, θάτερον φακιάζει,
ἄλλο τρυγᾶται παρ' ἡμῶν ἔχον καρποὺς καλλίστους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὡσαύτως ἔνεστιν ἡμῖν ὁ ποταμὸς Εὐφράτης,
καὶ πρὸς αὐτὸν ἐρχόμενοι πίνομεν οἱ διψῶντες,
δοξάζοντες τὸν πλαστουργὸν μετ' εὐφροσύνης πλείστης.
Αἱ δὲ γυναῖκες πόρρωθεν εἰσὶν ἀποικισμέναι
πλησίον Γάγγου ποταμοῦ τοῖς Ἰνδικοῖς τοῖς τόποις·
οἱ γοῦν Βραχμᾶνοι πρὸς αὐτὰς περῶσι τὰς γυναῖκας
καθ' ὃν καιρὸν τὰ πρὸς βορρᾶ ἥλιος ἀνατρέχει,
ἐν Ἰουλίῳ τῷ μηνί, τῷ μετ' αὐτὸν Αὐγούστῳ·
οἵτινες εὐκρατότεροι γενόμενοι Βραχμᾶνοι
πρὸς οἶστρον διεγείρονται, μιγνύμενοι γυναῖκας.
Λέγουσι δὲ τὸν ποταμὸν Νεῖλον τὸν ἐν Αἰγύπτῳ
μέσον τοῦ θέρους τὸν αὐτὸν μὴ πλημμυρεῖν, ὡς ἔθος,
ἀλλ' ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον καλλίστως περικλύζειν,
ζώνην ἡλίου θέοντος τότε βορειοτέραν,
καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ποταμοῖς σμικρύνοντος τῇ θέρμῃ
καὶ ζημιοῦντος, τούτῳ δὲ πλεῖστον ἀποφευγότος.
Βραχμᾶνοι δὲ μιγνύμενοι γυναίοις, ὡς ἐρρήθη,
μόναις εἰς τεσσαράκοντα καὶ μετρηταῖς ἡμέραις,
Εἶχον αὐτοὶ καὶ γύναια, πλὴν μετὰ σωφροσύνης.
ἀντιπερῶσι πρὸς ἡμᾶς, αὐτὰς καταλιπόντες.
Ὡς σώφρων βλέφον, βασιλεῦ, Βραχμάνων σωφροσύνην.
Παιδία δὲ τῆς γυναικὸς δύο προσποιησάσης,
οὔκουν ὁ ταύτης σύνευνος ἀντιπερᾷ πρὸς ταύτην·
καὶ τὸ μὲν ἄρρεν ἀνδρωθὲν λαμβάνομεν ἐνταῦθα
εἰς πρόσωπον αὐτοῦ πατρός, ἐκεῖ δε πρὸς μητέρα
τὸ θῆλυ συναυλίζεται, πρόσωπον φέρον ταύτης.
Ἐπάν δε ταύταις εὑρεθῇ γυνὴ στειρευομένη,
μέχρι καὶ πέντ' ἐνιαυτῶν ὁ σύνευνος ὁ ταύτης
ἐκεῖ προσαπερχόμενος αὐτῇ συνουσιάζει·
εἰ δ' ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔτεσιν οὔπω συλλάβῃ σπέρμα,
ταύτην ὁ ταύτης σύνευνος οὐκέτι προσεγγίζει,
ἀλλ' ἔκτοτ' ἐγκρατεύονται ζῶντες ἐν σωφροσύνῃ·
ἔνθεν οὐδὲ πολύανδρος ἔστιν ἡμῶν ἡ χώρα
διὰ ταύτην ἐγκράτειαν, τὴν ὀλιγοπαιδίαν.
Καὶ αὕτη μέν ἐστιν ἡμῶν Βραχμάνων πολιτεία.

v. 4838 W. ὀλιγοδεΐαν.

ἱστορικοὶ δὲ λέγουσι τὸν ποταμὸν τὸν Γάγγην
εἶναι δυσπεραιότατον καὶ κινδυνώδη τοῦτον.
Ὀδοντοτύραννος ἐκεῖ θηρίον ἐφιζάνει,
λίαν πολὺ τὸ μέγεθος, ὥστε πιεῖν ἀκόπως
ἐλέφαντα τὸν ἰσχυρὸν ὅλον ἐξ ὁλοκλήρου·
καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ δράκοντες μέγιστοι πρὸς τοῖς τόποις
πήχεσιν ἑβδομήκοντα τὸ μῆκος κατοικοῦσι,
τὸ πάχος φρικωδέστατον καὶ φοβερὸν δεικνύντες,
δόξαν ἐκδιηγούμενοι τοῦ πλάστου καὶ σοφίαν.
Αὖθις σκορπίοι γίνονται τῷ τόπῳ πηχυαῖοι,
μύρμηκες οἱ πρὸς ἔρημον ταύτην παλαιστιαῖοι,
ὅθεν καὶ δυσδιόδευτοι τυγχάνουσιν οἱ τόποι
τῇ κατοικήσει τῶν δεινῶν θηρίων ἰοβόλων.
Ἐλέφαντες δὲ γίνονται πλεῖστοι πρὸς τοῖς ἐκεῖσε,
Ξένα θηρία, θεατά, πρὸς ποταμὸν τὸν Γάγγην.
ὥστε σχεδὸν ἀγεληδὸν βόσκεσθαι τούτους ἅμα.
Τί θέλεις δοῦναι, βασιλεῦ; δὸς τὴν ἀθανασίαν.
Ὀδοντοτύραννος λοιπόν, τὸ προλεχθὲν θηρίον,
ἐν ταῖς τῆς περαιώσεως ἡμέραις τῶν Βραχμάνων
ὅλαις ταῖς τεσσαράκοντα φεύγει, θεοῦ προστάξει,
ἀκίνδυνον αὐτοῖς ποιῶν τοῦ Γάγγου τὴν πορείαν.
Ὡς δ' ἔμαθεν Ἀλέξανδρος πάντα τὸν βίον τούτων,
ἐθαύμασε τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων πολιτείαν,
τὴν εἰς θεὸν εὐσέβειαν, χρηστὴν φιλοσοφίαν,
ὅθεν καὶ στήλην ἔστησε παρὰ Βραχμάνοις, γράψας:
»Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἔφθασα μέχρι τούτου.«
Εἶτα προσέφησεν αὐτοῖς ἅπασι τοῖς Βραχμάνοις:
»Αἰτήσασθε, τί θέλετε, κἀγὼ προσεπιδώσω.«
Αὐτοὶ δὲ πάντες ἔκραξαν: »Δὸς τὴν ἀθανασίαν.«
Ὁ δ' ἀπεκρίθη πρὸς αὐτούς: »Οὔκουν δεσπόζω ταύτης·
κύριος ταύτης οὐκ εἰμί· ξένον τὸ πρᾶγμα, φίλοι·
βροτὸς τυγχάνω καὶ θνητός, κόνις, πηλὸς καὶ τέφρα.«
Αὐτοί δε προσαντέφησαν: »Ἄρα θνητὸς ὑπάρχεις;
μέλλεις, Ἀλέξανδρε, θανεῖν καὶ τάφῳ συγκλεισθῆναι;
καὶ τί τοσαῦτα πολεμεῖς, ἵνα τοὺς πάντας ἄρῃς;

ποῦ δ' ἀπενέγκῃς τοὺς αὐτούς, ποῦ καταλίπῃς τούτους;
τίς τὸ σὸν κράτος δέξεται, τίς τὴν ἀρχὴν κρατήσει;
ὡς εἷς Βραχμάνων, βασιλεῦ, μέλλεις τῇ γῇ ταφῆναι;
τί τρέχεις, ἄνθρωπε, λοιπόν; ἀθάνατον τί σπεύδεις;
αὔριον σὺ καὶ τὴν ζωὴν καὶ δόξαν ἀπολέσεις
καὶ πάντας τοὺς συνόντας σοι· φεῦ τίνα καταλείψεις;«
Εἶπε δ' αὐτῷ Ἀλέξανδρος: »Ὡς διοικεῖται ταῦτα
παρὰ Προνοίας ἄνωθεν· ἡμεῖς γὰρ ὦμεν τούτων
διάκονοι καὶ πράττομεν ἐπιταγὴν ἐκείνου·
Εἶπεν Ἀλέξανδρος αὐτοῖς πάλιν Βραχμάνοις ταῦτα.
οὔκουν κινεῖται θάλασσα μὴ πνεύσαντος ἀνέμου,
Ἀλέξανδρος ἀντέφησε καὶ ταῦτα τοῖς Βραχμάνοις.
οὐ δένδρα δὲ σαλεύονται πνεύματος μὴ κινοῦντος,
οὐκ ἐνεργεῖ γὰρ ἄνθρωπος, Προνοίας μὴ θελούσης.
Πολλάκις θέλω παύσασθαι πολέμου καὶ τῆς μάχης,
ἀλλ' ὁ τῆς γνώμης τῆς ἐμῆς οὐ συγχωρεῖ δεσπότης.
Εἰ γὰρ ἡμεῖς ὁμόγνωμοι πάντες ἦμεν ἐν κόσμῳ, = BCL
ἔμελλεν οὗτος ὡς ἀργῶς ἔχων ἄπρακτα πάντα·
οὐκ ἐπατεῖτο θάλασσα, σῖτον οὐ γῆ κατεῖχεν, ἐπατεῖτο
οὐ γάμοι κόσμῳ πάρησαν, οὐκ ἦν παιδοποιία· ἐπετελοῦντο
τόσαι γὰρ ἐδυστύχησαν ἐν τοῖς ἐμοῖς πολέμοις
ἄνδρας συναπολέσασαι, παιδία δ' ἄλλαι πλεῖσται· ἀπολέσαντες τὰ ἴδια.
ἐπλούτησαν οὖν ἕτεροι πάλιν ἐξ ἀλλοτρίων, ἠὐτύχησαν
τὰ πάντα δὲ λαμβάνοντες ἡμεῖς ἑτέροις ταῦτα
διδόαμεν, αὐτοῖς δ' ἡμῖν οὐδὲν ὑπάρχει τούτων.«
Εἰπὼν οὖν ταῦτ' Ἀλέξανδρος προσήνεγκε Δανδάμῃ
χρυσίον, ἄρτους, ἔλαιον, οἶνον, τροφὰς παντοίας.
»Λάβε«, φησί, »πρεσβύτερε, πρὸς μνήμην Ἀλεξάνδρου.«
Γελάσας δ' οὗτος ἔφησεν: »Ἡμῖν ἄχρηστα ταῦτα·
μή σοι γοῦν πάλιν δόξωμεν ὡς ὑπερηφανοῦντες,
ἔλαιον αὐτὸ λάβωμεν.« Ὁ καὶ λαβὼν Δανδάμης,
ξύλα συνάξας καὶ σωρὸν μετὰ πυρὸς ποιήσας,
τὸ εἰρημένον ἔλαιον ἔχεε κατακαύσας·
εἶπε δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον: »Ἄπελθε πρὸς εἰρήνην.«
Εἶθ' οὕτως ἀνεχώρησαν ἀμφότερα τὰ μέρη· = BL
ὑπέστρεψεν Ἀλέξανδρος ὁδὸν τὴν κατ' εὐθεῖαν κατὰ φύσιν BL
τὴν ἐπὶ πρόσω φέρουσαν Πρασιακὴν τὴν πόλιν,

ἥτις ἐστὶ μητρόπολις τῆς Ἰνδικῆς τῆς χώρας,
εἰς ἦν καὶ Πῶρος πρότερον ἔτυχε βασιλεύων.
Ἀπήρχετο δ' Ἀλέξανδρος σὺν στρατιᾷ μεγίστῃ·
Ἀλέξανδρος ἀπέρχεται πρὸς Ἰνδικὴν τὴν χώραν.
πάντες οὖν οἱ τῆς πόλεως ἐξῆλθον παραυτίκα τοῦ Πώρου προσεδέξαντο (ἀποδ. L) τὸν Ἀλ.
Ἅπαντες προσεκύνησαν Ἀλέξανδρον ἐν πόθῳ.
μετὰ τιμῆς Ἀλέξανδρον καὶ δόξης προσκυνοῦντες.
Αὐτῶν δὲ πάντα τῶν Ἰνδῶν καλῶς οἰκονομήσας, καὶ πάντα κατὰ φύσιν διοικοῦν-τος καὶ τῶν Ἰνδῶν προθύμως συνελθόντων ἔλεγον
ἦλθον τινὲς ἐντόπιοι λέγοντες χρησμολόγοι
πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον Ἰνδεῖς τὰ μέλλοντα συμβῆναι:
»Μέγιστε πάντων βασιλεῦ, λήψῃ μεγάλας πόλεις,
ἀναριθμήτους, θαυμαστάς, ὄρη καὶ βασιλείας,
ἅπερ οὐδεὶς τῶν ἔκπαλαι κατῆρξε βασιλέων.«
Ἄλλοι δὲ τούτῳ πρόσεισιν, ὄντες ἐκ Πολυδρίων, ἐκ Πολιδρίων BL πολυανδρίων L πολιδρίων C
λέγοντες πρὸς Ἀλέξανδρον: »Ἔχομέν σοί τι δεῖξαι
παράδοξον μυστήριον, ἀντάξιον σῷ κράτει,
ἐν ἀνθρωπίνῃ τῇ φωνῇ φυτά σοι προσλαλοῦντα.
Εἴσελθε γοῦν, Ἀλέξανδρε, τοῦ κατιδεῖν τὰ δένδρα.«
Ὃς προσελθὼν καὶ κατιδὼν ἡλίου καὶ σελήνης
ἐκεῖσε μέγαν τὸν βωμόν, ἠρώτα, »Ποῦ τὰ δένδρα;«
Ἀλέξανδρε, σὸν θάνατον σπουδάζεις σὺ μαθέσθαι;
Οἱ δ' ἔδειξαν τὸ φρούριον· ἦσαν οὖν δένδρα δύο,
Ὁρᾷς τὰ δένδρα, βασιλεῦ; μὴ μάθῃς τούτων λόγους.
ταῖς κυπαρίσσοις ὅμοια, κυκλόθεν ἄλλα δένδρα,
ἔχοντα ταῦτα καὶ καρπὸν ὡς τῆς μυροβαλάνου
τῆς οὔσης πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἐν τόποις ἐρημίας.
Ἐκάλουν οὖν ὀνόματα δένδροις δυσὶν ἐκείνοις,
τοῖς φθεγγομένοις τὴν φωνὴν ὁμοίαν τῶν ἀνθρώπων,
τὸ πρῶτον ἄρσεν ἥλιον, τὸ θῆλυ δὲ σελήνην·
Ἰνδεῖς δὲ ταῦτα λέγουσι μουθεαμάθους κλῆσιν. μουθεὰ μαθούς B, μουθοῦ θεαμαθοῦσαι A
Αὐτοῖς οὖν δένδροις τοῖς δυσὶ δορὰ πολλῶν θηρίων
πλείστη προσεκεκόσμητο, ἀρρένων τὸ μὲν ἄρσεν, περιεβέβλητο BL
θηλείων δὲ τὸ θηλυκόν· οὐκ ἦν δὲ παρ' ἐκείνοις
οὐ σίδηρος οὐδὲ χαλκὸς οὔτε πηλὸς εἰς πλάσιν, οὔτε κασσίτερος Μ.-Ἁ.

οὔτε χρυσός, οὐ μόλυβδος, οὔτέ τι τῶν ἐν κόσμῳ.
Ἤθελε γοῦν Ἀλέξανδρος μαθέσθαι παρ' ἐκείνων,
»αὗται δοραὶ τίνες εἰσὶν αἱ σκέπουσαι τὰ δένδρα;«
Ἔφησαν αὗται πρὸς αὐτόν: »Παρδάλων καὶ λεόντων.«
Καὶ πάλιν ἤθελε μαθεῖν αὐτὴν φωνὴν τῶν δένδρων·
οἱ δ' ἔφησαν: »Ἀλέξανδρε, πρωΐας γενομένης,
ἡλίου τούτου φάναντος, φωνή τις ἐκ τῶν δένδρων
ἀνθρωπινὴ προσγίνεται καλῶς χρησμοδοτοῦσα.

301. Ἐλάλουν ὡς παρόμοια τὰ δένδρα τοῖς ἀνθρώποις.

Ὅταν γοῦν πάλιν ἥλιος ἀνέλθῃ μέσον πόλου,
ἑτέρα φωνὴ γίνεται, εἰς δύσιν πάλιν αὕτη,
τὸ πρῶτον ἄρσεν ἐκφωνεῖ, τρισσῶς καὐτὸ τὸ θῆλυ.«
Εἶπον δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἱέρειαι τῶν δένδρων:
»Εἴσελθε καὶ προσκύνησον ἀδιακρίτως τούτοις,
ὅπως ἀκούσῃς σὺ φωνῆς καὶ σὸν χρησμὸν ἐκ τούτων.«
Λοιπὸν αὐτοῦ θελήσαντος ἐλθεῖν ἐντὸς τῶν δένδρων,
εἶπον ἐκεῖνοι πρὸς αὐτόν: »Σίδηρον οὐ καθήκει
πρὸς ἱερόν, Ἀλέξανδρε, τοῦ προσελθεῖν, καὶ πρόσχες.«
Ἐκέλευσε δ' Ἀλέξανδρος ἔξω προσαποθέσθαι
τοῦ περιβόλου σιδηρᾶ πάντα τὰ ξίφη τούτου.
Εἶθ' οὕτως ἦλθε σὺν αὐτοῖς ἔσωθεν τῶν ἀδύτων,
ἄνδρας κατέχων ἱκανούς· ὅθεν κελεύει κύκλῳ
τούτους τὸν τόπον κατιδεῖν καὶ πάντα κατοπτεῦσαι·
καί τινας δ' ἀπὸ τῶν Ἰνδῶν ἐκεῖ προσεκαλεῖτο
καταμαθέσθαι παρ' αὐτῶν πάντα τὰ κεκρυμμένα.
Ὡς δ' οὐκ ἠκούετο φωνή, καθὼς αὐτοὶ προσεῖπον,
εἶπεν αὐτοῖς Ἀλέξανδρος μεθ' ὅρκων χρησμολόγοις:
»Ἂν μὴ φωνὴ προσακουσθῇ μέχρις αὐτῆς ἑσπέρας,
ὥστε λαβεῖν ἐμὲ χρησμόν, ζῶντας ὑμᾶς ἐμπρήσω.«
Τοῦ δῦναι δὲ τὸν ἥλιον, ὡς σύνηθες, τὸ δένδρον
φωνὴν Ἰνδῶν ἐφώνησε φθεγγόμενον ἀρίστως·
οἱ δὲ συνόντες σὺν αὐτῷ, πάντα τὰ λαληθέντα
καλῶς κατανοήσαντες καὶ σφόδρα φοβηθέντες,
οὐκ ἤθελον τῷ βασιλεῖ τὰ τῆς φωνῆς μαθέσθαι·
σύννους οὖν οὗτος γεγονὼς καὶ τούτους κατὰ μόνας
παραλαβὼν ἠρώτησε: »Τίς ἡ φωνὴ τοῦ δένδρου;«

Κρυφίως δ' οὗτοι πρὸς αὐτόν, »Ἀλέξανδρε«, προσεῖπον,
»ἔχεις κακῶς ἐκ τῶν Ἰνδῶν τὸν βίον ἐξελθεῖν σε.«

302. Μὴ μάθῃς τὸν χρησμὸν αὐτόν, Ἀλέξανδρε, τῶν δένδρων.

Τῶν παρεστώτων πάντων οὖν ἀποτερατωθέντων,

303. Ξένα φρικτὰ μυστήρια· πρόσχες καλῶς καὶ μάθοις.

ἠθέλησεν Ἀλέξανδρος πάλιν χρηματισθῆναι,
μαθεῖν δὲ πάντα μέλλοντα πρὸς τῆς φωνῆς τοῦ δένδρου·
εἰσῆλθεν οὖν ἐπερωτῶν, ὅπως μητέρα τούτου
ἰδεῖν προσκαταξιωθῇ καὶ γῆν τῶν Μακεδόνων.
Ἀνατελλούσης δὲ λοιπὸν ὡς ἔθος τῆς σελήνης,
τὸ δένδρον προσεφώνησεν ἑλληνικῇ τῇ γλώσσῃ:
»Ἐν Βαβυλῶνί σε θανεῖν, Ἀλέξανδρε, προλέγω·
σὺ φονευθεὶς ἐκ τῶν Ἰνδῶν καὶ μᾶλλον οὐ δυνήσῃ
γῆν Μακεδόνων κατιδεῖν ἢ τὴν Ὀλυμπιάδα.«
Ἔκθαμβος οὖν γενόμενος Ἀλέξανδρος αὐτίκα
στεφάνους ἐβουλεύσατο καλοὺς βαλεῖν τοῖς δένδροις.
Ἱέρειοι προσέφησαν: »Οὐκ ἔξεστι γενέσθαι·
εἰ δὲ βιάζῃ, βασιλεῦ, καὶ βούλῃ, πρᾶξον τοῦτο·
ὅσα γὰρ δόξῃ βασιλεῖ ποιῆσαι, νόμος ἔστιν.«
Αὐτὸς γοῦν ὅλος γεγονὼς λύπῃ βεβαπτισμένος,
ὄρθρου ταχέως ἀναστὰς σὺν ἱερεῦσι πᾶσιν
εἰσῆλθεν ἔνδον μετ' αὐτῶν τῆς ἱεροδενδρίας,
καὶ προσευξάμενος ἐκεῖ σὺν πᾶσιν ἱερεῦσι
καὶ χεῖρα θεὶς τὴν ἑαυτοῦ στελέχῃ τῇ τοῦ δένδρου,
ἂν ἄρα προσπεπλήρωνται ζωῆς ἔτη τῆς τούτου
τὸ δένδρον ἐπηρώτησε, θέλων μαθεῖν τὸ πέρας.
Ἅμα δὲ τὴν ἀνατολὴν ἡλίου γενομένην
καὶ τὴν αὐγὴν ἐλθῆναί τε πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ δένδρου,
ὀξεῖα φωνὴ γέγονε λέγουσα διαρρήδην:
»Ἀλέξανδρε, πεπλήρωται σὸς χρόνος ὁ τοῦ βίου,
πλὴν οὐ ταφῇς σὺ πρὸς τὴν γῆν τὴν σὴν Μακεδονίαν
ἢ κατιδεῖν μητέρα σὴν οὐκ ἔχεις, ἀλλ' ἐν ταύτῃ
τῇ Βαβυλῶνι πρὸς μικρὸν κακῶς καταφθαρήσῃ,
καὶ μετ' ὀλίγον μήτηρ σή, σύζυγός σου Ῥωξάνη

304. Φεῦγε φωνήν, Ἀλέξανδρε, κακίστην τὴν τῶν δένδρων.

μέλλουσιν αὗται παρ' Ἰνδῶν δεινῶς ἀποκτανθῆναι·

Καὶ πάλιν ἐπερώτησεν Ἀλέξανδρος τὰ δένδρα,
ἤκουσε τούτου θάνατον· ὦ συμφορᾶς μεγίστης.

λοιπὸν ἐμὲ τοῖς ἔμπροσθεν πλέων μὴ διενόχλει·
οὐ γὰρ ἀκούσῃς ἕτερον· ἄπελθε γοῦν τῶν ὧδε.«
Περίλυπος δὲ γεγονὼς Ἀλέξανδρος καὶ πάλιν,
ἐκεῖθεν ἀνεχώρησεν Ἰνδῶν ἐάσας χώραν,
καὶ πρὸς τὰ Σεμιράμεως ἀνάκτορα κατῆλθεν.
Ἦσαν καὶ γὰρ περίφημα καὶ θαυμαστὰ τῷ κάλλει,
προσῆν δ' ἐκεῖ βασίλισσα, χήρα γυνὴ Κανδάκη,
ὄψει καλή τε καὶ λαμπρά, περιφανὴς τῇ δόξῃ,
σχοῦσα καὶ πλοῦτον θαυμαστόν, χρυσόν, τιμίους λίθους.
Ἔπεμψεν οὖν Ἀλέξανδρος ἐπιστολὰς πρὸς ταύτην,
αἵτινες καὶ προσέλεγον τοιαῦτα κατὰ λέξιν:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῇ πρὸς Βερῶν Κανδάκῃ
τῇ βασιλίσσῃ, καὶ τοῖς σοῖς πᾶσι τυράννοις χαίρειν.
Εἰς Αἴγυπτον ἐρχόμενος σὺν πάσῃ μου δυνάμει,
κατέμαθον μέσον ὁδοῦ τῶν ἀρετῶν ἐνεῖναι
βωμὸν ἐν τόποις τοῖς ὑμῶν, ὡς μέγα τοῦτον τέρας·

Ἀφεὶς Ἰνδῶν περίχωρον ἦλθε πρὸς τὴν Κανδάκην.

ὡσαύτως προσανέμαθον εἶναι θεοῦ μνημεῖον

Ἀλέξανδρος ἐπιστολὴν ἔπεμψε τῇ Κανδάκῃ.

ἐν πεδιάσιν ἰνδικοῖς, μέγιστον ἡρωεῖον,
ἅπερ ἰδεῖν ἐπιθυμῶ καλῶς καὶ κατοπτεῦσαι,
καὶ ταῦτα λέξαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς πάμπολυν τὸν χρόνον
ὑμεῖς ἐκυριεύσατε πάσης τῆς γῆς Αἰγύπτου,
τυραννικῶς κατάρχοντες τόπους τοὺς ἀλλοτρίους.
Ὅθεν καὶ γράφω πρὸς ὑμᾶς φόρους μοι χορηγῆσαι.
Εἰ δ' οὔ, πρὸς μάχην ἔρχομαι κακῶς ἐξολοθρεῦσαι
χώραν ὑμῶν τὴν τῶν Ἰνδῶν αὐτὴν τὴν ἐσωτέραν.
Γράψατε δὲ τὰ κρείττονα καὶ προσδηλώσατέ μοι.
Κανδάκη τοίνυν ἔρρωσο σὺν πᾶσί σου τυράννοις.«
Τὰ δ' Ἀλεξάνδρου γράμματα Κανδάκη κατιδοῦσα
καὶ γνοῦσα τούτων δύναμιν, ἀντέγραψε τὸ τάχος
στείλασα πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴν τοιάνδε:

»Βερώνης ἡ βασίλισσα Κανδάκη, σὺν τυράννοις,
αὐτῷ κρατίστῳ βασιλεῖ τάδ' Ἀλεξάνδρῳ λέγω.
Μὴ καταγνῷς χρωτὸς ἡμῶν καὶ τῆς θεωρίας·

Ἡ πρὸς αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἐπιστολὴ Κανδάκης.

λαμπρότεροι γὰρ ἔνεσμεν αὐτῆς ψυχῆς τῷ κάλλει
τῶν λευκοτάτων παρά σοί· πλῆθος πολὺ γοῦν ὦμεν,
ἔχομεν δ' ὀγδοήκοντα σκυτάλους ἐν ἑτοίμῳ
κακοποιῆσαι τοῖς ἐχθροῖς πᾶσι τοῖς ἡμετέροις.
Ὅμως εἰ φόρους σὺ ζητεῖς, τί φόβον ἐπεισάγεις;
Ἐστείλαμεν, Ἀλέξανδρε, πρέσβεις κομίζοντάς σοι
ὁλοσφυρήτους ἑκατὸν πλίνθους καλοῦ χρυσίου,
Αἰθίοπας ἀνήβους τε παῖδας πεντακοσίους,
φέγγας καλοὺς πρὸς ἀριθμὸν ὄντας πεντακοσίους,
στέφανον πολυτίμητον ἐκ λίθων καὶ μαργάρων
δοκιμωτάτου τε χρυσοῦ λιτρῶν πεντακοσίων,
ὅρμους ἐσφαγισμένους δὲ δέκα, στατῆρας δέκα,
τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν κύνας ἀνθρωποφάγους,
σὺν τούτοις πέντ' ἐλέφαντας, ὀδόντας ἐλεφάντων
τριακοσίους, ταύρους δὲ τριάκοντα μαχίμους,
ἡμέρους δέκα πάρδαλεις, γλωσσόκομα σὺν τούτοις
πεντήκοντα τὰ κάλλιστα, σὺν πέπλοις πολυτίμοις,
τριακοσίων δὲ δορὰς παρδάλεων καὶ ῥάβδους
ὡς τρισχιλίους μετρητούς, ὄντας ἐβελλιναίους·
καὶ λάβε ταῦτ', Ἀλέξανδρε, δῶρον, ὥσπερ σὺ βούλῃ,
γράψον δ' ἡμῖν τὰ περὶ σοῦ, καὶ πάσης γῆς κατάρξῃς.
Ἔρρωσο τοίνυν, βασιλεῦ, σὺν πᾶσί σου σατράπαις.«
Δεξάμενος δ' Ἀλέξανδρος τὰ γράμματα Κανδάκης
τὸν Κλεομένην ἔπεμψε, τὸν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου,
πάντα παραλαβεῖν αὐτὰ τὰ δῶρα τῆς Κανδάκης.
Τί δαι σοφίζεται λοιπὸν μέγιστον ἡ Κανδάκη;
Ἀκούσασ', ὡς Ἀλέξανδρος ἀπέρχεται πρεσβεύων
καὶ προσχειροῦται βασιλεῖς τούτου μεγίστῃ γνώσει,
ἕνα τῶν ταύτης Ἕλληνα καλέσασα ζωγράφον

Σόφισμα βλέπον γυναικὸς τῆς χήρας τῆς Κανδάκης.

τοῦτον προσενετείλατο κρυφίως πορευθῆναι,

Κανδαύλη τὴν ὁμόζυγα Βέβρυκος ἀφαρπάζει.

ὁμοίωμ' Ἀλεξάνδρου δε λαβεῖν καὶ ζωγραφῆσαι,
καὶ καταμόνας πρὸς αὐτὴν διδόναι τὴν Κανδάκην·
ὃ καὶ ποιήσας εὐτυχῶς ἤνεγκε ταύτῃ τοῦτο.
Αὕτη δὲ συγκατέκρυψεν αὐτὸ μετ' ἀσφαλείας,
καλῶς παραφυλάττουσα, μή τινος τοῦτο γνόντος.
Καὶ μεθ' ἡμέρας δέ τινας αὐτὸς υἱὸς Κανδάκης
πρῶτος, Κανδαύλης, ἐξελθὼν σὺν μετρητοῖς ἱππέοις,
φέρων καὶ τὴν ὁμόζυγα ἀπήρχετο τελέσων
θυσίαν Ἄρεϊ Διὶ πρὸς τὰς Ἀμαζονίδας·
ὅστις κακίστως συλληφθεὶς παρὰ τῶν Βεβρυκίων
τυραννικῶς ἀπώλεσεν ὁμόζυγα τὴν τούτου·
αὐτός δε φεύγων, πρὸς σκηνὰς μὴ θέλων ἦλθε τάχος
τὰς Ἀλεξάνδρου, προσαφεὶς γυναῖκα τοῖς Βεβρύκοις.
Οἱ δ' Ἀλεξάνδρου φύλακες τοῦτον ἀναλαβόντες
πρὸς Πτολεμαῖον ἤνεγκαν σατράπην τὸν Σωτῆρα,
τὸν Ἀλεξάνδρου φέροντα πάντα τὰ δευτερεῖα·
ἔτυχεν οὖν Ἀλέξανδρος ἐν ὕπνοις εἶναι τότε.
Ὁ Πτολεμαῖος οὖν αὐτὸν ἠρώτα: »Τίς τυγχάνεις;

Κανδαύλης φεύγων πρὸς σκηνὰς εἰσῆλθεν Ἀλεξάνδρου.

καὶ τίνες οἱ συνόντες σοι καὶ πόθεν παραγίνῃ;«
Ὁ δέ φησιν: »Υἱός εἰμι Κανδάκης βασιλίσσης.«
»Τί θέλων ἦλθες πρὸς ἡμᾶς;« πάλιν ὁ Πτολεμαῖος.
Ἔφη: »Σὺν τῇ συζύγῳ μου καὶ μετρητοῖς ἱππέοις,
ἠρχόμην ἐνιαύσιον μυστήριον τελέσαι
σὺν Ἀμαζόσι σύνηθες· ὅθεν καὶ κατιδών μου
τὴν σύνευνον ὁ τύραννος τοῦ τόπου τῶν Βεβρύκων,
μετὰ δυνάμεως πολλῆς κακίστως ἐκπηδήσας,
ἥρπασε ταύτην, τοὺς δ' ἐμοὺς ἀνεῖλε στρατιώτας.
Αὐτὸς οὖν καθυπέστρεψα πρὸς τὴν ἐμὴν πατρίδα
ἀναλαβέσθαι δύναμιν, ὅπως τὰς τῶν Βεβρύκων
ἁπάσας πόλεις χώρας τε κακῶς ἐξολοθρεύσω.«
Ὁ Πτολεμαῖος δὲ μαθὼν παρὰ Κανδαύλῃ ταῦτα,
εἰσῆλθε πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦτον διυπνίσας
προσέφησε κατὰ λεπτὸν τὰ κατὰ τὸν Κανδαύλην.

Ἀκούσας οὖν Ἀλέξανδρος πάντα τὰ γεγονότα,
ἄρας αὐτοῦ τὸν στέφανον ἔβαλε Πτολεμαίῳ
ἐσθῆτα τὴν βασιλικήν, ὡσαύτως καὶ χλαμύδα,
»Κάθισον« λέξας πρὸς αὐτόν »Ἀλέξανδρος τυγχάνων,
ἐμέ δε μετονόμασον Ἀντίγονον τῇ κλήσει
καὶ μέγαν ὑπερασπιστὴν σύμβουλον Ἀλεξάνδρου.
Κάλεσον οὖν αὐτὸς ἐμὲ καὶ λέξον τὰ Κανδαύλου,
βουλήν μοι δ' αὐτὸς ζήτησον, τί περὶ τούτου πράξεις.«
Ὁ Πτολεμαῖος οὖν βαλὼν χλαμύδα βασιλέως
καὶ καθεσθείς, ὁμοίωμα κατέχων Ἀλεξάνδρου,
ἔλεγον τὰ στρατεύματα: »Τί πάλιν Ἀλεξάνδρῳ
ἐνθύμημα προσέδοξε, τίς ἡ βουλὴ τυγχάνει;«
Ὁ δὲ Κανδαύλης κατιδὼν αὐτὸν τὸν Πτολεμαῖον
καθήμενον βασιλικῶς, φοροῦντα τὴν χλαμύδα,

Λέγει Κανδαύλης συμφορὰν τούτου τῷ Πτολεμαίῳ.

καὶ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτὸν νομίσας τοῦτον εἶναι,

Ἴδε καλὰ βουλεύματα καὶ γνῶσιν Ἀλεξάνδρου.

μέγα κατεδειλίασε, μήπως καὶ κινδυνεύσῃ·
ὁ Πτολεμαῖος δ' ἔφησεν: »Ἀντίγονόν μοι πάντες
τὸν σύμβουλον καλέσατε, τὸν ὑπερασπιστήν μου.«
Καὶ τούτου προσελθόντος οὖν ταχίστως Ἀλεξάνδρου,
ὁ Πτολεμαῖος ἔφησεν: »Ἀντίγονε, τί βούλῃ;
Οὗτός ἐστιν υἱὸς αὐτῆς Κανδάκης βασιλίσσης,
παρὰ Βεβρύκων δ' ἄρχοντος, μᾶλλον οὖν τυραννοῦντος,
ἥρπαγη τούτου σύζυγος· τί συμβουλεύῃ πρᾶξαι;«
»Ἀλέξανδρε,« προσέφησεν Ἀντίγονος αὐτίκα,
»στρατίαν σὴν καθόπλισον, καὶ μάχην πρὸς Βεβρύκους
στῆσον γενναίαν κατ' αὐτῶν, ὅπως λαβόντες τούτου
Κανδαύλου τὴν ὁμόζυγα, δώσωμεν τούτῳ ταύτην,
εἰς τε τιμὴν αὐτοῦ μητρός, ἡμῶν δε πλείστην δόξαν.«
Ὁ δὲ Κανδαύλης ἔχαιρε ταῦτα καλῶς ἀκούσας.
Ὁ Πτολεμαῖος ἔφησεν: »Ἀντίγονε, ὡς βούλῃ,
τάχιστα τοῦτο ποίησον ὡς ὑπερασπιστής μου.«
Ὅθεν καὶ πᾶσαν στρατιὰν ἔνοπλον γενομένην
παραλαβὼν Ἀντίγονος ἅμα τῷ Πτολεμαίῳ,

πρὸς τὸν Βεβρύκων τύραννον ἀπῆλθεν σπουδῇ πλείστῃ.
Καὶ πάλιν οὖν Ἀντίγονος φησὶ τῷ Πτολεμαίῳ:
»Μὴ τοῖς Βεβρύκοις, βασιλεῦ, πρὸς μάχην ἐν ἡμέρᾳ
ὀφθῶμεν τοῖς κακόφροσιν, ἀλλ' ἐν νυκτί δε μᾶλλον,
5140 μήπως μαθὼν ὁ τύραννος ἡμῶν ἐπιδημίαν,
Κανδαύλη τὴν ὁμόζυγα κακίστως σφαγιάσῃ.
Ποῖον δὲ κλέος ἐν ἡμῖν γενήσεται τῆς νίκης,
εἴπερ Κανδαύλης τὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ γυναῖκα;
νυκτὸς γοῦν ἐπεισέλθωμεν τῇ πόλει τῶν Βεβρύκων,
5145 πῦρ δ' ἐπιβάλωμεν αὐταῖς οἰκίαις πάσαις τούτων·
καὶ τάχος ἅπαντες αὐτοὶ συναναστάντες ὄχλοι,
διδοῦσι ζῶσαν πρὸς ἡμᾶς Κανδαύλου τὴν γυναῖκα·

Ἔρχεται πρὸς τὸν πόλεμον Ἀλέξανδρος Βεβρύκων.

οὐ περὶ δόξης τρόπαιον, οὐ περὶ βασιλείας
ἡμῖν ἡ μάχη γίνεται, γυναίου μᾶλλον λύτρον.«
5150 Οὕτως Ἀντίγονος εἰπών, ἔφησεν ὁ Κανδαύλης:
»Ὦ τῆς φρονήσεως τῆς σῆς, Ἀντίγονε φρενήρη·
φαίνῃ γὰρ ὡς Ἀλέξανδρος, οὐ σύμβουλος δὲ τούτου.«
Ὅθεν νυκτὸς εἰσβάλλουσι τῇ πόλει τῶν Βεβρύκων,
καὶ κοιμωμένων ἅπτουσι πῦρ ἐν οἰκίαις τούτων.
5155 Προσέταξε δ' Ἀλέξανδρος βοᾶν τοὺς στρατιώτας,
ὡς ὁ Κανδαύλης πάρειμι δυνάμει πλείστῃ πάσῃ·
κελεύω δ' ἅπασιν ὑμῖν δοῦναί μοι τὴν γυναῖκα,
πρὶν ἢ τὴν πόλιν τὴν ὑμῶν πυρίφλεκτον ποιήσω.«
Οἱ δὲ Βεβρύκαι τάχιστα μαθόντες τὴν αἰτίαν,
5160 ὡσαύτως καὶ τὴν δύναμιν ἰδόντες Ἀλεξάνδρου,
πολλῷ τῷ τάχει πρὸς αὐτὴν κατέδραμον οἰκίαν
τοῦ τυραννοῦντος ἐν αὐτοῖς, συντρίψαντες δὲ πύλας,
εἰσῆλθον ἔνδον ἅπαντες καὶ τύραννον εὑρόντες
ἀσέμνως καταισχύνοντα τὴν σύζυγον Κανδαύλου,

Κατεφονεύθη τύραννος γυναῖκα καταισχύνων.

5165 τάχιστα προσαπέσπασαν δόντες αὐτὴν Κανδαύλῃ,

Ἀλέξανδρος ἀπέρχεται πρὸς τὴν Κανδάκην πρέσβυς.

αὐτόν δε τὸν παμμίαρον ἀνεῖλον κακεργάτην.
Ὅθεν αὐτὸν Ἀντίγονον εὐχαριστῶν Κανδαύλης,

καὶ συμπεριπλακεὶς αὐτῷ καὶ δοὺς τιμὴν μεγίστην,
προσέφησεν: »Ἀντίγονε, πιστότατέ μοι φίλε,
5170 σαυτόν μοι καταπίστευσον, φόβον μὴ σχὼν μηδένα·
ἀπέλθωμεν πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα τὴν Κανδάκην,
ὅπως σοι δώσω πάμπολλα βασιλικὰ τὰ δῶρα,
σῆς γνώσεως ἀντάξια, καλλίστης συμβουλίας.«
Περιχαρὴς δ' Ἀλέξανδρος γενόμενος αὐτίκα
5175 πρὸς τὸν Κανδαύλην ἔφησε: »Παρ' Ἀλεξάνδρου μᾶλλον
Ἀντίγονόν με ζήτησον· κἀγὼ γὰρ σοῦ τῆς χώρας
θέλω γενέσθαι θεατής, ἵν' ἴδω ταύτης πάντα.«
Μετέδωκεν Ἀλέξανδρος ταῦτα τῷ Πτολεμαίῳ,
»Ἐς ὕστερον« εἰπὼν αὐτῷ, »στεῖλόν με σὺν Κανδαύλῃ,
5180 ὡς ἄγγελόν σου κατιδεῖν χώραν αὐτῆς Κανδάκης.«
Ὁ Πτολεμαῖος δ' ἔφησε τάχιστα τῷ Κανδαύλῃ:
»Βούλομαι κατασπάσασθαι διὰ γραφῆς Κανδάκην,
καὶ λάβε τὸν Ἀντίγονον ὡς ἄγγελον, Κανδαύλη,
τὸν μέγαν ὑπερασπιστήν, τὸν πρωτοσύμβουλόν μου,
5185 καὶ τοῦτον σῶον πρὸς ἡμᾶς ἀντίστρεψον ἐνδόξως,
ὥσπερ ἡμεῖς καὶ σὲ λοιπὸν καὶ τὴν ὁμόζυγά σου
στέλλομεν πρὸς μητέρα σήν, πλείστῃ τιμῇ καὶ δόξῃ.«
Ὁ δὲ Κανδαύλης ἔφησεν: »Οὕτως αὐτὸν λαμβάνω
σὸν πρεσβευτὴν Ἀντίγονον, ὥσπερ τὸν βασιλέα
5190 σὲ μέγιστον Ἀλέξανδρον, καὶ πάλιν ἀκινδύνως
σῷ κράτει προσαποστελῶ βασιλικοῖς ἐν δώροις.«
Ἔνθεν καὶ πορευόμενος Κανδαύλης πρὸς μητέρα,
σὺν ἱκανῷ στρατεύματι καὶ δώροις Ἀλεξάνδρου,
ἔσχε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν σύμβουλον ὡς πρέβυν,
5195 μὴ γνοὺς αὐτὸν Ἀλέξανδρον, Ἀντίγονον δὲ μᾶλλον.

Εἶδε καὶ δένδρ' Ἀλέξανδρος, ὁπώρας θαυμασίους.

Ὁδεύων οὖν Ἀλέξανδρος ἐθαύμαζε μεγάλως
ὄρη ποικίλα καὶ βουνοὺς γῆς τῆς κρυσταλλοφόρου,
φθάνοντα μέχρις οὐρανοῦ τῶν νεφελῶν τὰ πάντα,
δένδρα πανυπερθαύμαστα καρποῖς πεπληθυσμένα,
5200 οὐχ ὡς παρ' Ἕλλησιν αὐτοῖς, ἀλλά τι θαῦμα ξένον·
ἦσαν μηλέαι παρ' αὐτοῖς χρυσίζουσαι τὴν ὄψιν,
ὁπώρας ὄγκον ἔχουσαι μεῖζον μεγίστου κίτρου·

βοτρύων δ' αὗται σταφυλαὶ πλήρεις καὶ παμμεγέθεις,
χαρύων τὸ περίμετρον ἰσόμετρον πεπόνων·
5205 οἱ πίθηκες ὡς τέλειοι πανόμοιοι τῶν ἄρκτων,
ζῶα ποικίλα τῇ χροᾷ, ξένα τῇ θεωρίᾳ.
Τόποι γὰρ ἦσαν ἔνιοι πετρώδεις καὶ χρημνώδεις
προσκαταβάσεις ἔχοντες, φόβον πολὺν ποιοῦντες.
Εἶπε δὲ πρὸς Ἀντίγονον Κανδαύλης: »Ἃ σὺ βλέπεις,
5210 θεῶν κατοικητήρια καὶ τόποι προσκαλοῦνται.«
Πορείαν οὖν ποιήσαντες ἔφθασαν εἰς τὴν πόλιν
ἐν ἀνακτόροις τοῖς αὐτοῖς· ὅθεν καὶ προσυπήντουν
ἡ μήτηρ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς καὶ συγγενέσι πᾶσιν·
ὡς δ' ἤθελον καὶ φίλημα διδόναι τῷ Κανδαύλῃ,
5215 δείξας αὐτοῖς Ἀντίγονον ἔφησεν: »Εἰ μὴ πρῶτον
τὸν εὐεργέτην τὸν ἐμόν, σωτῆρα δέ μου μᾶλλον
καὶ τῆς ἐμῆς τῆς γυναικὸς σώστην καὶ προμηθέα,
τὸν Ἀλεξάνδρου πρεσβευτὴν Ἀντίγονον, μοῦ φίλον,
αὐτοὶ προσκατασπάσησθε, λόγον ἐμοὶ μὴ δότε.«
5220 Εἶπον γοῦν οὗτοι πρὸς αὐτόν: »Τί σοι παρέσχεν οὗτος;«
Ὁ δὲ Κανδαύλης ἔφησεν αὐτοῖς τὰ γεγονότα,
τήν τ' ἁρπαγὴν τῆς γυναικὸς τὴν παρὰ τῶν Βεβρύκων
γεγενημένην εἰς αὐτὸν καὶ τὴν φυγὴν τὴν τούτου,
ὡσαύτως καὶ βοήθειαν καλὴν τὴν Ἀλεξάνδρου.

318. *Κανδαύλης ὅπερ πέπονθεν εἶπε πρὸς τὴν Κανδάκην.*

5225 Τὰ γεγονότα γοῦν αὐτοὶ πάντα παρὰ Κανδαύλου

319. *Κανδαύλης ὡς Ἀντίγονον ἔδειξε τοῦτον πρέσβυν.*

μαθόντες, κατησπάζοντο τοῦτον δακρυρροοῦντες,
δεῖπνον λαμπρὸν ποιήσαντες ἔνδυν τοῖς ἀνακτόροις.
Τῇ δ' οὖν ἐσαύριον αὐτὴ προῆλθεν ἡ Κανδάκη
βασιλικοῖς ἱματισμοῖς καλῶς κεκοσμημένη,
5230 (τὴν ἡλικίαν αὕτη γὰρ ἔσχεν ὑπερμεγέθη,)
δεικνύουσα καὶ τὴν μορφὴν θεᾶς ὡς παρομοίαν.
Ὡς δ' ἔβλεψεν Ἀλέξανδρος αὐτήν, ἔδοξε μᾶλλον
ὡς τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ βλέπειν Ὀλυμπιάδα·
εἶδε καὶ τὰς οἰκοδομὰς αὐτῶν τῶν βασιλείων,
5235 ἐν χρυσορόφοις στέγεσιν ἀστράπτοντα τὰ πάντα,

τετορνευμένας πέτρας τε μαρμάρων τὰς συνθέσεις·
τέχναις ποικίλαις αἱ στρωμναὶ καὶ σηρικοῖς τοῖς πέπλοις
αἱ πᾶσαι κατεκόσμηντο τῇ τῶν Βαβυλωνίων,
χρυσίον ἐπὶ κλιτηρῶν βάσεις κεχρυσωμένας,
5240 οἰνακλητά δε χρύσεα καλῶς ἱμαντωμένα·
τράπεζαι δ' ἦσαν ἁπλωταὶ μετ' ὕλης ἐλεφάντων,

320. *Κανδάκη σὺν ἱματισμοῖς ἐξῆλθε πολυτίμοις.*

καὶ μηδικαῖοι κίονες ἔχοντες κεφαλίδας

321. *Ξένα καὶ πάντα θαυμαστὰ τὰ τῆς Κανδάκης πέλει.*

ἐξ ἐβελλίνης τῆς χροᾶς, ἀστράπτοντες μεγάλως.
Οἱ δ' ἀνδριάντες ἅπαντες χάλκεοι πολὺ πλῆθος
5245 πάρησαν, ὥσπερ ἅρματα πλεῖστα δρεπανηφόρα
ἐκ λίθου πορφυρίτου τε πάντα τετορνευμένα,
ὥστε δοκεῖν Ἀλέξανδρον αὐτὰ προσεπιτρέχειν.
Τοῖς τοίχοις οὖν ἐλέφαντες ἦσαν ἐγγεγλυμμένοι
ποσὶ πατοῦντες τοῖς αὐτῶν τοὺς πολεμίους τούτων,
5250 αὐτῶν δὲ ταῖς προσμίξεσιν ἐλίσσοντες κακούργους.
Τὰ δ' ἱερεῖα σὺν ναοῖς ὡς ἐκ μιᾶς ψηφίδος
ἅπαντα κατεσκεύαστο σὺν κίοσι μεγίστοις.
Ὁρῶν οὖν ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἔκθαμβος ἐγεγόνει·
ἦν δὲ συνέστιος αὐτοῖς τοῖς ἀδελφοῖς Κανδαύλου,
5255 οὗς κατηξίου πάμπολλα μήτηρ αὐτῶν Κανδάκη
τὸν πρεσβευτὴν Ἀντίγονον δῶρα πολλὰ διδόναι
καὶ πέμψαι πρὸς Ἀλέξανδρον μετὰ τιμῆς μεγίστης·
οἱ δὲ καθυπεσχέθησαν τοῦτο ποιῆσαι τάχος.
Μετά τινας ἡμέρας οὖν Ἀντίγονον λαβοῦσα
5260 Κανδάκη, καθυπέδειξεν ἔνδον τοῖς βασιλείοις
κοιτῶνας ταύτης διαυγεῖς ἐκ λίθων πολυτίμων,
ὥστε τὸν ἥλιον αὐτὸν ὑπονοεῖν τοῖς ἔνδον
συνανατέλλειν ἐν αὐτοῖς δράσει τῶν μαρμάρων·
πρὸς τούτοις δὲ καὶ τρίκλινον ἐκ λίθων ἀμιάντων,
5265 ἄλλην οἰκίαν σὺν αὐτοῖς, μὴ κεκτημένην αὖτην
θεμέλιον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ μεγίστοις ξύλοις
τοῖς τετραγώνοις ἄνωθεν ἐντέχνως σκευασθεῖσαν,
καὶ συρομένην ἐν τροχοῖς εἴκοσιν ἐλεφάντων,

5235 παρεκάλει δὲ ὁ Κανδαύλης τὴν μητέρα καὶ ἠξίου διδόναι τῷ ἀγγέλῳ κτλ.

εἰς ἣν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἐρχόμενος εἰς μάχην
5270 τοῦ πολεμῆσαι πρὸς ἐχθροὺς ὡς ἅρμα κατεσκήνου.
Ἔφησεν οὖν Ἀλέξανδρος Κανδάκῃ βασιλίσσῃ:
»Θαύματος ἦσαν ἄξια τὰ παρ' ὑμῖν ἀξίως,
322. Τί φῆς πρός ταῦτ', Ἀλέξανδρε; δοῦλος εἶ τῆς Κανδάκης.
εἰ ταῦτα πρὸς τοῖς Ἕλλησιν ἐτύγχανε μεγίστοις·
323. Ἀλέξανδρος ὡμίλησεν ὡς πρέσβυς τῇ Κανδάκῃ.
ὑμεῖς δ' αὐτοὶ κατέχοντες ἡλιομόρφους τόπους,
5275 ὄρη ποικίλα πάμπολλα, κτῆσιν τὴν φαινομένην,
γνῶσιν αὐτῶν οὐκ οἴδατε, βάρβαροι πάντες ὄντες.«
Προσοργισθεῖσα γοῦν αὐτὴ Κανδάκη, λέγει τούτῳ:
»Ἀλήθειαν ἀπήγγειλας, Ἀλέξανδρε φρενήρη.«
Ὅστις ἀκούσας παρευθὺ τὴν κλῆσιν Ἀλεξάνδρου,
5280 Κανδάκῃ προσεφώνησεν: »Οὐχί, κυρία, μᾶλλον
Ἀντίγονος προσκέκλημαι καὶ πρέσβυς Ἀλεξάνδρου.«
Ἡ δὲ Κανδάκη »Ναί«, φησιν, »Ἀντίγονος ἐκλήθης,
ἀλλ' οὖν ἐμοὶ καὶ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὑπάρχεις·
ἄρτι σοι δείξω, βασιλεῦ, τὴν σὴν μορφὴν ἐγγράφως.«
5285 Καὶ τοῦτον αὕτη τῆς χειρὸς κρατήσασα τὸ τάχος,
εἰσήγαγεν Ἀλέξανδρον εἰς τὸν κοιτῶνα ταύτης,
καὶ φέρει στήλην τὴν αὐτοῦ, ταῦτα προσειρηκυῖα:
»Ἀλέξανδρε, γνωρίζεις σὺ σαυτοῦ τὸν χαρακτῆρα;«
Ὡς εἶδεν οὖν Ἀλέξανδρος ὁμοίωμα τὸ τούτου,
324. Ἔδειξε τὸν Ἀλέξανδρον Κανδάκη τούτου στήλην.
5290 προσεταράχθη κλονισθείς· φησὶ δ' αὐτῷ Κανδάκη:
325. Ἀλέξανδρε, Κανδάκη σε νενίκηκε τὸν μέγαν.
»Τί τρέμεις, μᾶλλον τί φοβῇ καὶ τί προσεταράχθης;
ὁ τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἰνδῶν ὀλέσας δυναστείαν,
ὁ στήσας πολλὰ τρόπαια Μήδων τε καὶ τῶν Πάρθων,
καὶ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐκπορθήσας,
5295 ὁ κόσμον ἐκνενικηκώς, χωρὶς αὐτοῦ πολέμου'
καὶ πάσης ἄλλης στρατιᾶς γέγονας τῆς Κανδάκης
τῆς χήρας ὑποχείριος· λοιπὸν μὴ φρόνει μέγα.
Πείσθητι γοῦν, Ἀλέξανδρε, κἂν εἴ τις τῶν ἀνθρώπων

ὑπερφρονεῖ μεγαλαυχῶν, ἕτερον προσευρίσκει
5300 φρονοῦντα μεγιστότατα, καθὼς σὺ βλέπεις ἄρτι.«
Ἔθύμονε δ' Ἀλέξανδρος, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας·
ἡ δὲ Κανδάκη πρὸς αὐτόν: »Τί τρίζεις τοὺς ὀδόντας,
Τί δύνασαι; τί θέλεις σὺ καὶ τί ποιῆσαι βούλῃ;
Πῶς ἐκρατήθης οὖν αὐτὸς ὁ τηλικοῦτος ἥρως,
5305 γενόμενος ὑπόσπονδος μιᾶς γυναικὸς χήρας;«
Καὶ φοβηθεὶς Ἀλέξανδρος ἠθέλησε τῷ ξίφει
αὐτὸν διαχειρίσασθαι καὶ τὴν Κανδάκην ἅμα·
ἥτις καὶ πρὸς αὐτόν φησιν: »Ἀλέξανδρε, καὶ τοῦτο
γενναῖον καὶ βασιλικὸν κακῶς προσεβουλεύσω·
5310 ἀλλὰ μηδὲν ἀγωνιᾷς· μὴ φοβηθῇς, ὦ τέκνον·
ὥσπερ γὰρ σύ μου τὸν υἱὸν καὶ τὴν γυναῖκα τούτου
ἐκ τῶν Βεβρύκων ἔσωσας μεγίστῃ σου φρονήσει,
οὕτω κἀγὼ φυλάξω σε πάλιν ἐπανελθεῖν σε
πρὸς τὰ στρατόπεδα τὰ σά, φόβον μὴ σχὼν μηδένα,
5315 σὲ προσφωνοῦσ' Ἀντίγονον· εἰ γὰρ καὶ γνωριοῦσιν
εἶναί σε τὸν Ἀλέξανδρον, ἀποκτενοῦσι ξίφει,
ὡς Πῶρον ἀποκτείναντα τὸν τῶν Ἰνδῶν δεσπότην·
326. Ἀλέξανδρε, μὴ φοβηθῇς· φυλάξει σε Κανδάκη.
ἡ γὰρ γυνὴ θατέρου μου τέκνου, θυγάτηρ Πώρου.«
327. Εἰ καὶ Κανδαύλην ἔσωσας, θὼς θέλει σε φονεῦσαι.
ι.23. Ταῦτα δ' εἰποῦσα σὺν αὐτῷ Κανδάκη προσεξῆλθεν
5320 καὶ τῷ Κανδαύλῃ προσφωνεῖ: »Τέκνον«, προσεπειποῦσα,
»Ἄρπησα σύ δε θύγατερ, εἰ μὴ γὰρ κατ' εὐθεῖαν
εὑρήκατε τὴν στρατιὰν τὴν Ἀλεξάνδρου πᾶσαν
προσβοηθήσασαν ὑμῖν, οὔτε Κανδάκη μήτηρ
οὔτ' ἀδελφὸς ἠδύνατο λυτρώσασθαι Βεβρύκων,
5325 ἀλλ' οὔτε σὺ τὴν σεαυτοῦ γυναῖκα, τέκνον, οἶδας·
ὅθεν μεγάλας οὖν ἡμεῖς δώσωμεν Ἀλεξάνδρου
ἀγγέλῳ τε καὶ πρεσβευτῇ χάριτας Ἀντιγόνῳ,
καὶ δώροις ἐφαλείψαντες στείλωμεν Ἀλεξάνδρῳ.«
Προσέφησεν οὖν θάτερος υἱὸς αὐτῇ Κανδάκῃ:
5330 »Ἔσωσε μὲν Ἀλέξανδρος καλῶς τὸν ἀδελφόν μου
ἐκ τῶν Βεβρύκων τὴν αὐτοῦ σύνευνον ἀφαρπάσας,

ἀλλ' οὖν ἀπέκτεινεν αὐτὸς Πῶρον τὸν βασιλέα,
πατέρα τῆς συνεύνου μου· φέρει γὰρ ἄχθος αὕτη
καὶ τὸν ἐκείνου πρεσβευτὴν βούλεται σφαγιάσαι
5335 κακῶς, αὐτὸν Ἀντίγονον.« Ἔφησεν ἡ Κανδάκη:
»Καὶ τί τὸ κέρδος οὖν, υἱέ, τοῦτον ἐὰν φονεύσῃς;
Νικᾷς σὺ τὸν Ἀλέξανδρον;« Εἶπε δ' αὐτῷ Κανδαύλης:
»Ἐμὸς σωτὴρ ἐγένετο καὶ τῆς ἐμῆς συζύγου
Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς· ὅθεν τὸν τούτου πρέσβυν
5340 σώσας ἐκπέμψω πρὸς αὐτόν, Ἀντίγονόν μου φίλον.
Χάριν οὖν τούτου μᾶλλόν σε μαχίμως ἀπαντήσω
μεθ' ὅπλων καὶ μετὰ ξιφῶν, εἰ βούλῃ κτεῖναι τοῦτον.«
Ὁ δ' ἀδελφὸς εἶπεν αὐτῷ: »Κανδαύλη, κύριέ μου,
τὸ παρὰ σοῦ λεγόμενον παράνομον τυγχάνει.
5345 Κατὰ δὲ βούλησιν τὴν σὴν κἀγὼ μονομαχῶ σοι.«
Ὅθεν παρεσκευάζοντο πρὸς τὴν μονομαχίαν.
Αὕτη δὲ καθαλγήσασα Κανδάκη τὴν καρδίαν
328. Ὅρα καλὰ σοφίσματα καὶ γνῶσιν Ἀλεξάνδρου.
ὑπέρ τε τέκνων τῶν αὐτῆς, μὴ πέσωσιν εἰς μάχην,
καὶ φόνου παρανάλωμα γενήσωνται κακίστως,
5350 λαβοῦσ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἔφησε καταμύνας:
»Πῶς σύ, φρενήρης μέγας ὤν, τοσαῦτα δοὺς τ' ἀπράκτα,
ὧδε φρενῶν οὐ δύνῃ σὺ τὴν ἀφορμὴν διδόναι,
μὴ διὰ σὲ τὰ τέκνα μου κακῶς προσφονευθῶσι;«
Εἶπε δ' Αλέξανδρος αὐτῇ: »Κανδάκη σοφωτάτη,
5355 ἐγὼ πρὸς τούτους ἀπελθὼν τὸ τάχος εἰρηνεύσω.«
Καὶ προσελθὼν αὐτοῖς φησιν: »Ἄκουε, Θῶς, Κανδαύλη·
ἐάν με σφαγιάσητε, μᾶλλον οὐδὲν μελήσει
φόνος ἐμὸς τῷ βασιλεῖ ἢ τοῖς σατράπαις τούτου·
καὶ τί τὸ κέρδος ἔνεστιν Ἀντίγονον φονεῦσαι;
5360 οὐ τῶν ἐντίμων γάρ εἰσιν οἱ πρέσβεις Ἀλεξάνδρου
ἢ τῶν ἐνδόξων σατραπῶν, ἀλλὰ τῆς κάτω τύχης·
λοιπὸν ἐάν με κτείνητε, πλείους ἀγγέλους ἕξει
Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεύς· ἐάσατέ με μᾶλλον·
ἂν δὲ καὶ βουλητὸν ὑμῖν, ἐγὼ τὸν βασιλέα
5365 Ἀλέξανδρον αἰχμάλωτον κακίστως παραδώσω·
μόνον ὑπόθεσθε κἀμοὶ χάριτας ἐπιδοῦναι.

Πείσω καὶ γὰρ Ἀλέξανδρον τοῦ προσελθεῖν τοῖς ὧδε,
ὡς μυνηθέντα παρ' ὑμῶν, ὅπως κατ' ὄψιν τούτου
τὰ δῶρα προσενέγκητε καὶ τὰς εὐχαριστίας·
5370 καὶ τότε τὸν ἐχθρὸν ὑμῶν λαβόντες ἀνὰ χεῖρας,
ἐκδικηθήσεσθε καλῶς, φονεύσαντες τὸν ἄνδρα.«
Αὐτοὶ δὲ κατεπείσθησαν τοῖς λόγοις Ἀντιγόνου
καὶ πρὸς εἰρήνην ἤλθοσαν· ἔνθεν αὐτὴ Κανδάκη
θαυμάσασα τὴν φρόνησιν καὶ γνῶσιν Ἀλεξάνδρου,
5375 χρυφίως ἔφησεν αὐτῷ: »Φιλῶ σου, τέκνον, λόγους·
329. Ἀλέξανδρε, ψευδηγορεῖς· οὐκ ἀληθῆ σὺ λέγεις.
εἴθε καὶ σὲ προσέτικτον μᾶλλον αὐτὴ Κανδάκη,
330. Ἀπέλυσεν Ἀλέξανδρον Κανδάκη δοὺς καὶ δῶρα.
πάντων ἐχθρῶν καὶ πάσης γῆς ἔμελλον κυριεῦσαι
παρά τε σῆς φρονήσεως, μεγίστης συμβουλίας·
οὐ γὰρ μεθ' ὅπλων ἢ ξιφῶν, οὐδὲ μετὰ πολέμων
5380 τοὺς πολεμίους ἔτρεψας καὶ πόλεις σὺ καθεῖλες,
ἀλλ' ἀγχινοίᾳ σῇ πολλῇ καὶ τῇ κάλλιστῃ γνώσει.«
Αὕτη δὲ τὸ μυστήριον παρ' ἑαυτῇ κατεῖχε,
μή τινος τῶν υἱῶν αὐτῆς τοῦτο προσεπιγνόντος·
καὶ μεθ' ἡμέρας δέ τινας δοῦσα Κανδάκη δῶρα
5385 μέγιστα πρὸς Ἀλέξανδρον, πολυτελῆ χιτῶνα,
στέφανον ἀδαμάντινον πολύτιμον καὶ μέγαν,
βηρύλλιόν τε θώρακα καὶ πύλειον χλαμύδα
χρύσεον ὁλοπόρφυρον, πλείστῃ τιμῇ προπέμπει,
πολλὰς ἑτέρας δωρεὰς διδοὺς καὶ στρατιώτας,
5390 εἰποῦσα ταῦτα πρὸς αὐτόν: »Μέμνησο τῆς Κανδάκης
καὶ φύλαξόν μου τοὺς υἱούς· ἐμὴν δε ταύτην χώραν
ἔασον ἀπελεύθερον· ἄπελθε πρὸς εἰρήνην.«
Ὁ δὲ δακρύσας ἔφησεν: »Ὦ μῆτέρ μου Κανδάκη,
τὴν ἄνω θείαν Πρόνοιαν διαμαρτύρομαί σοι,
5395 πάντα καλῶς φυλάξαι με τὰ παρὰ σοῦ ῥηθέντα·
ὥσπερ δ' αὐτὴν μητέρα μου τὴν Ὀλυμπίαν σχῶ σοι.«
c.24. Οὕτως οὖν συνταξάμενος καὶ ταύτῃ χαίρειν φήσας,
ὁδοιπορήσας ἔφθασεν εἰς τόπους, οὓς Κανδαύλης
εἶπε κατοικητήρια Θεῶν προσεῖναι τούτους.

Ἐκεῖσε δ' οὗτος εἰσελθὼν σὺν δύο στρατιώταις,
ἠθέλησεν αὐτοῖς Θεοῖς θυσίαν ἐκτελέσαι.
Καὶ προσελθὼν τοῖς ἔνδοθεν, μόνος αὐτὸς ὑπάρχων,
εἶδεν ὁμίχλην φοβερὰν στίλβουσαν μετ' ἀστέρων,
αὐτὴν ὡς τετραόροφον οὖσαν, βολὰς σπινθήρων,

331. Ἠθέλησε Θεῶν ἰδεῖν αὐτῶν τὴν κατοικίαν.

εἰδώλων φαντασίαν τε καὶ θροῦν πολλῶν πνευμάτων,

332. Ὁρᾷς ἐχθροῦ φαντάσματα; ποίει σταυροῦ σημεῖον.

πολλὴν πυρὸς τὴν ἀστραπήν· καὶ στὰς ἀτρόμως οὗτος
ἰδεῖν ἀποβησόμενον ἤθελε τῶν ἐκεῖσε·
καί τινας ἄνδρας ἔβλεψε πολλοὺς ἀνακειμένους,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀστράπτοντας ὡς λύχνους ἐν ἑστίᾳ.
Εἰπόντα τοῦτον δέ τινα πρὸς τῶν ἀνακειμένων,
»Χαίροις αὐτός, Ἀλέξανδρε, γινώσκεις τίς ὑπάρχω;«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος: »Οὔ σε γνωρίζω μᾶλλον.«
Ἐκεῖνος πάλιν εἴρηκεν: »Ὅστις εἰμί, σοὶ λέξω·
ὁ Σέσωστρις ὁ βασιλεὺς ὁ κοσμοκράτωρ πέλω,
συνδίαιτος γενόμενος Θεῶν τῶν τρισολβίων.
Οὐκ ἐγενόμην δ' εὐτυχὴς ὡς σύ, Φιλίππου τέκνον·
μέγα γὰρ ἔχεις ὄνομα πρὸς πᾶσαν οἰκουμένην.«
Ἀντέφησεν Ἀλέξανδρος: »Πῶς, κύριέ μου; φράσον.«
Καὶ πάλιν ἀπεκρίνατο λέγων ὁ Σεσωστρίης,
ὅτι: »Τὸν κόσμον ἅπαντα σχεδὸν ἐγὼ κρατήσας,
καταδουλώσας ἔθνη δε πολλὰ καὶ βασιλείας,
οὐκ ἐκτησάμην ὄνομα, μᾶλλον ἀνωνυμίαν.
Αὐτὸς γὰρ εἶ περίφημος καὶ θαυμαστὸς ἐν κόσμῳ,
κτίσας τὴν περιπόθητον Θεοῖς Ἀλεξανδρείαν,
τὴν οὖσαν πρὸς τὴν Αἴγυπτον πόλιν ὀχυρωτάτην·
Ἀλλ' εἴσελθε τὸν τῶν Θεῶν προστάτην κατειδέναι.«
Καὶ προσελθὼν τοῖς ἔνδοθεν Ἀλέξανδρος αὐτίκα,
προσκαθεζόμενον ὁρᾷ θρόνῳ μεγεθεστάτῳ
Θεῶν αὐτὸν τὸν Σάραπιν, ὁμίχλην τε καὶ φλόγα,
ὃν εἶδεν αὐτὸς πρότερον ἐν Ῥακωτίδι πόλει.
Ἐφώνησε δ' Ἀλέξανδρος τὸ τάχος πρὸς ἐκεῖνον:
»Τί τοῦτο, μέγιστε Θεῶν καὶ βασιλέων ἄναξ;

ὁ προκαθήμενος οὐκ εἶ Θεὸς ὁ τῆς Λιβύης,
ὁ προσκυνούμενος ἐκεῖ; καὶ πῶς ἐνταῦθα πάρει;

333. Εἶδε Θεὸν τὸν Σάραπιν Ἀλέξανδρος ἐκεῖσε.

σὺ μὲν ἀφθάρτου γέγονας τῆς φύσεως ὡς μέγας.«

334. Τὰ γεγραμμένα θαυμαστὰ καὶ πλήρη θάμβους πάντα.

Καὶ πάλιν πρὸς Ἀλέξανδρον εἶπεν ὁ Σεσωστρίης:
»Ὥσπερ ὁ πόλος ἕστηκεν ἄνωθεν ἠδρασμένος
καὶ πᾶσι τόποις φαίνεται καὶ πᾶσι καθορᾶται,
οὕτως ὁ Σάραπις Θεὸς παντὶ τῷ κόσμῳ φέγγων,
ὡς δυνατός, Ἀλέξανδρε, πληροῖ τὴν χθόνα πᾶσαν.«
Ὅθεν αὐτὸς Ἀλέξανδρος φησὶ τῷ Σεσωστρίῃ:
»Ἐν πόσοις χρόνοις ζήσομαι;« Πάλιν ὁ Σεσωστρίης:
»Καλὸν μὲν ἦν, Ἀλέξανδρε, τοῦ μὴ θνητὸν εἰδέναι
τὴν ὥραν τούτου τελευτῆς· εἰ γὰρ καὶ μάθοι ταύτην,
βλέπει τὸν τούτου θάνατον καὶ πλήρης λύπης ὅλος
αὐτὸς διενθυμούμενος γίνεται καθ' ἑκάστην.
Εἰ δ' οὐ γινώσκει τὴν αὐτὴν ὥραν τὴν τοῦ θανάτου,
ἀλύπως πᾶσαν τὴν ζωὴν κενοτομεῖ τὴν τούτου,
μὴ θέλων ὅλως τοῦ θανεῖν, μὴ κατὰ γνώμην ἔχων.
Εὐτύχησας δ', Ἀλέξανδρε, σὺ κατὰ κόσμον ὅλως,
κτίσας καὶ πόλιν εὐτυχῆ, περιφανῆ, μεγάλην,
ὄνομα φέρουσαν τὸ σὸν εἰς ἀπεράντους χρόνους,
ἥτις τροφὸς γενήσεται πάσης τῆς οἰκουμένης,
καὶ ταύτης ἔδαφος πολλοὶ μεγίστων βασιλέων
προσέλθωσι τοῦ κατιδεῖν καὶ καταπροσκυνῆσαι,
οὐ πολεμήσοντες αὐτήν, τιμήσοντες δὲ μᾶλλον.
Οἰκήσεις ταύτην μὴ θανὼν τὴν τρισολβίαν πόλιν,
καὶ τάφον ἔχεις τὴν αὐτήν· ὦ συμφορᾶς μεγίστης.
Ἄπελθε γοῦν, Ἀλέξανδρε, τῶν ὧδε ταχυτάτως;«
Ἀκούσας οὖν Ἀλέξανδρος πάντας τοὺς λόγους τούτους,
παραλαβὼν τοὺς μετ' αὐτοῦ προσῆλθε τοῖς ἰδίοις·
καὶ προσυπήντησαν αὐτῷ σατράπαι καὶ στρατάρχαι
καὶ πάντα τὰ στρατεύματα, μεγάλως εὐφημοῦντες,
πορφύραν τὴν βασιλικὴν αὐτὸν ἐνδεδυκότες· καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν βασιλικήν

335. Ἀπῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος πάλιν πρὸς τοὺς ἰδίους.

πολλοὶ βασιλεῖς ἐμβήσονται τῷ ἐδάφει σε προσκυνοῦντες.
τοῦ ἐκδαφῆσαι (ἐδαφῆσαι L) δοτὴν
ἐδαφίσαι C

Εἶθ' οὕτως πᾶν τὸ στράτευμα παραλαβὼν εἰσῄει

Ἀπῆλθεν οὖν Ἀλέξανδρος καὶ πρὸς τὰς Ἀμαζόνας.

ὄρη πρὸς τὰ Καυκάσια καὶ πρὸς τὰς Ἀμαζόνας.
Ἔπεμψε γοῦν ἐπιστολὴν δηλοῦσαν ταύταις ταῦτα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ταῖς Ἀμαζόναις χαίρειν.
Τὴν πρὸς Δαρεῖον συμπλοκὴν καὶ μάχην καὶ τὴν νίκην
ἔοικα πάσας ἀκριβῶς ὑμᾶς μεμαθηκέναι.
Κατεδουλώσαμεν Ἰνδούς, καὶ βασιλέας τούτων
σὺν ἡγουμένοις τοῖς αὐτῶν, μεγάλα καυχωμένους,
ἡττήσαμεν, τῆς ἄνωθεν Προνοίας συμμαχούσης·
ὅθεν καὶ φόρους παρ' αὐτῶν λαβόντες οὐκ ὀλίγους,
πρὸς τοὺς Βραχμάνους ἤλθομεν καὶ γῆν τῶν μακροβίων,
καὶ τούτους κατοπτεύσαντες μεθ' ἱλαροῦ τοῦ τρόπου,
καὶ πᾶσαν χώραν τὴν αὐτῶν καὶ πάντα βιότον των
ἀναμαθόντες ἀκριβῶς, πολλά δ' ὠφεληθέντες,
καὶ τούτους καταστήσαντες, μή τι λαβόντες τούτων

Ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος ἔστειλεν Ἀμαζόσιν.

(οὐ πράγματα γὰρ πάρεισιν ἐκείνοις τοῖς ἀνδράσιν,)

Ἀμαζονίδαι γράφουσιν Ἀλέξανδρον τοιαῦτα.

ἤλθομεν χώραν τὴν ὑμῶν θέλοντες κατειδέναι.
Μὴ φόβον σχοῦσαι δ' οὖν ὑμεῖς ἐξέλθετε τῆς νήσου
ἡμᾶς προσαπαντήσασαι, χαίρουσαι γηθοσύνως·
κακοποιῆσαι γὰρ ὑμᾶς οὔποτε βουληθῶμεν·
αὐταὶ θυσίαν δὲ θεοῖς ποιήσατε τελείαν
ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ σατραπῶν καὶ στρατιᾶς μου πάσης·
ἡμεῖς οὖν δῶρα πρὸς ὑμᾶς χάριν θυσίας δῶμεν.
Σὺν ἡγουμέναις ἔρρωσθε, πληθὺς Ἀμαζονίδων.«
Ἰδοῦσαι δ' αὗται γράμματα κατὰ λεπτὸν τὰ τούτου,
ἀντέγραψαν ἐπιστολὴν δηλοῦσαν τούτῳ ταῦτα:
»Ἀμαζονίδων ἡ πληθύς, αἱ κράτισται γυναῖκες,
σὺν ἡγουμέναις ἅπασι λέγομεν Ἀλεξάνδρῳ.
Τὸ τάχος ἀπὸ τῶν ἡμῶν ὁρίων ἀναχώρει,
μήπως τοῖς ὄπισθεν αὐτὸς στραφῇς καταισχυμένος·
ἑτοίμως καὶ γὰρ ἔχομεν μάχην γενναίαν στῆσαι
ἔνοπλοι πάντες κατὰ σοῦ, μή τινα φόβον σχοῦσαι.

Ἐγράψαμεν ὅπως ἴδῃς πρὸ τοῦ σε ἐμβῆναι εἰς τοὺς τόπους ἡμῶν, ἵνα μὴ ἀδόξως ἀναλώσῃς. Διὰ τῶν γραμμάτων ἡμῶν ἤδη διαγράφομέν σοι τὰ κατὰ τὴν χώραν ἡμῶν καὶ ἡμᾶς αὐτὰς οὔσας σπουδαίας τῇ δικαίᾳ. Γρ.

Τί θέλων ἐξ ἡμῶν λαβεῖν θέλεις ἡμᾶς εἰδέναι;
Βούλῃ μαθεῖν τίνες ἐσμὲν καὶ τίς ἡμῶν ὁ βίος;
Κατὰ λεπτόν, Ἀλέξανδρε, πάντα σοι προσδηλοῦμεν,
αὐτὴν ἡμῶν εὐγένειαν, ἀρίστην πολιτείαν.
Ἔχομεν ἔσωθεν ἡμεῖς πᾶσαι τὴν κατοικίαν
ἐν τῷ μεγίστῳ ποταμῷ τῷ πλήρει εὐωδίας,
ᾧ κλῆσις Ἀμαζονικός, ἔχων κύκλευμα χρόνου·
ὁ δηλωθεὶς δὲ ποταμὸς τέλος, ἀρχὴν οὐκ ἔχει·
μίαν γὰρ τὴν διέξοδον, ἀλλ' οὐ δευτέραν φέρει.
Ἄρσεν οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν· πέραθεν δ' ὄντες ἄνδρες
οἰκοῦσι τούτου ποταμοῦ σὺν πᾶσιν ἡμῶν ζώοις.
Ἡμεῖς ἐσμεν τὸν ἀριθμὸν, οὖσαι παρθένοι πᾶσαι,
σὺν μυριάσιν εἴκοσιν ἑπτὰ μετὰ τῶν ὅπλων·
αἵτινες καὶ πανήγυριν ποιοῦμεν θεοῖς πᾶσιν,
ἱπποφανίαν τῷ Διί, Κρόνῳ καὶ Ποσειδῶνι
σὺν Ἄρεϊ, τριάκοντα καὶ μόνας τὰς ἡμέρας·
ἅπαξ δ' αὐτὴν ἐνιαυτοῦ τελοῦμεν τὴν θυσίαν·
ὅσαι δὲ βούλοντ' ἐξ ἡμῶν τισὶ διακορεῦσαι,
πρὸς ἄνδρας αὗται μένουσι πέραθεν νήσου ταύτης.
Ὅθεν καὶ τὰ τικτόμενα θηλυπαιδία τούτων
ἑπταετῆ γενόμενα, λαμβάνομεν ἐνθάδε,
τὸν ἀριθμὸν ἐπέχοντα πασῶν αὐτῶν μητέρων.
Ὅταν δ' ἡμῖν ἐπέλθωσι τινὲς τῶν πολεμίων,
θέλοντες χώραν τὴν ἡμῶν κακίστως καταστρέψαι,
μεθ' ἵππων ἐκστρατεύομεν δώδεκα μυριάδες,
αἱ δὲ λοιπαὶ φυλάττουσι τὴν νῆσον ἡμῶν πᾶσαν.
Ἱστῶμεν δ' αὗται πρὸς ἐχθροὺς ἐν ὄρεσι τὴν μάχην,
ὄπισθεν πάντων τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐπερχομένων.
Ἐν τῷ πολέμῳ γοῦν ἡμεῖς ἐρχόμεναι γενναίως
καὶ τοῖς ἐχθροῖς μαχόμεναι καλῶς μετὰ τῶν ὅπλων,
ὅσαι λαβοῦσαι τὰς πληγὰς γένωνται τραυματίαι,
στεφάνους προσλαμβάνουσι παρὰ πασῶν καὶ γέρα,
καὶ συγγενέσι ταῖς αὐτῶν ὑπάρχει πλείστη μνήμη.
Πρὸς δὲ τὸν πόλεμον αὐτὸν ὅσαι σφαγιασθῶσιν,
αὐτὰς τιμῶμεν ὡς θεὰς καὶ πανηγύρεις τούτων
γηθόμεναι γεραίρομεν κατ' ἔτος ἐκτελοῦντες,

διδῶμεν χρήματα δ' αὐταῖς ταῖς συγγενέσι τούτων.
Εἰ δυνηθῇ δέ τις ἡμῶν ἐκ τῶν ἐχθρῶν κομίσαι
5535 τινὰ πρὸς χώραν τὴν ἡμῶν αὐτῶν τῶν πολεμίων,
πρόκειται ταύτῃ στέφανος ἐκ λίθων καὶ μαργάρων,
ὡσαύτως σιτηρέσια, πολὺ χρυσίου πλῆθος.
Γενναίως οὖν μαχόμεθα μέχρις αἱμάτων πᾶσαι,
δόξαν ζητοῦσαι τὴν ἡμῶν καὶ τῆς πατρίδος ταύτης.
5540 Εἰ τυχηρῶς δ' ὑποληφθῇ παρὰ τῶν πολεμίων
Ἀμαζονίς τις ἐξ ἡμῶν, ἔχομεν αὗται πᾶσαι
λύπην καὶ θλίψιν, ὄνειδος πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον.
Ἂν γοῦν περιγενώμεθα τῶν πολεμίων αὗται,
τοῖς ἡττηθεῖσιν ὄνειδος μέγα καταλαμβάνει·
5545 εἰ δ' αὖ αὐτοὶ νικήσωσι, γυναῖκας προσνικῶσιν.
Ὅρα λοιπὸν σύ, βασιλεῦ μέγιστε Μακεδόνων,
μὴ πάθῃς παραπλήσια τῶν ὧδε γραφομένων·
ἡμεῖς γὰρ στεφανοῦμέν σε τοῖς δώροις καθὼς βούλῃ.
Γράψον ἡμῖν τὴν θέλησιν· ἔρρωσο, τροπαιοῦχε.«
5550 Γραφὴν δε ταύτην κατιδὼν Ἀλέξανδρος τὴν τούτων,
ἄχρως προσεμειδίασε καὶ γάφει ταύταις ταῦτα:
»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πάλιν ταῖς Ἀμαζόναις.
Τὰ τρία μέρη πάσης γῆς καὐτῆς τῆς οἰκουμένης
ἡμεῖς ἐκυριεύσαμεν· αἰσχρὸν γὰρ ἡμῖν φαίνει,
5555 ἐὰν ἡμεῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς μὴ πήξωμεν τὸ δόρυ·
εἰ δ' ἴσως ὑμεῖς βούλεσθε πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν
τοῦ κατοικεῖν καὶ μὴ λαβεῖν πεῖραν πολέμου πᾶσαν,
περάσατε τὸν ποταμόν, ὅπως ἡμῖν ὀφθῆτε,
καὶ λάβω φόρους παρ' ὑμῶν ὅσους ἂν αὗται δότε.
5560 Στείλατε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐφίππους Ἀμαζόνας,
ἵν' ἴδωμεν αὐτὰς ἡμεῖς, πλὴν μετὰ πανοπλίας.«
Ὅθεν αὗται τὰ γράμματα πάλιν προσκατιδοῦσαι
ἀντέγραψαν: »Ἀλέξανδρε, σοὶ νῦν παραχωροῦμεν
τοῦ προσελθεῖν καὶ κατιδεῖν πᾶσαν ἡμῶν τὴν χώραν·
5565 ὡσαύτως κατ' ἐνιαυτὸν διδοῦμεν σοὶ χρυσίον
ποδὸν ταλάντων ἑκατόν, κλίνομεν σοί δε κάραν
ὄντα καὶ μὴ παρόντα σε καὶ καταπροσκυνοῦμεν.
Ἔρρωσο γοῦν, Ἀλέξανδρε, μέγιστε τροπαιοῦχε.«

339. Καὶ πάλιν οὖν Ἀλέξανδρος γράφει ταῖς Ἀμαζόναις.
340. Καὶ πάλιν αὗται γράφουσι τῷ βασιλεῖ τοιαῦτα.
Προσγινομένων πάντων δὲ καλῶς παρ' Ἀλεξάνδρου,
341. Ἔγραφε ταῦτ' Ἀλέξανδρος πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα.
5570 ἔγραψεν οὗτος γράμματα πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα,
αὐτὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ, λέγοντα τάδε ταύτῃ:
»Εἰς ποταμὸν τὸν Πρίτανην ποιούμενος πορείαν
εἶδον αὐτὸν τὸν ποταμὸν ὥσπερ θηρίον ὄντα,
καὶ σφόδρα θυμιάσαντες πάντες οἱ στρατιῶται,
5575 ἀφέντες τοῦτον ἤλθομεν εἰς ἄλλην πεδιάδα·
εὕρομεν δ' ἄλλον ποταμόν, Θερμόδοτον τῇ κλήσει,
ὃς ἐκ πεδίου πεδινοῦ κατέρχεται καλλίστως.
Οὗτος ὁ τόπος ἔνεστιν αὐτῶν Ἀμαζονίδων,
αἳ καὶ τὸ μῆκος ἔχουσι πασῶν γυναικῶν μέγα,
5580 ἐν τ' εὐρωστίᾳ τῇ πολλῇ κάλλει κεκοσμημέναι
τοῖς ἀργυραίοις ἅρμασιν· ὁ ποταμός δε τούτων
ὑπάρχει δυσδιάβατος, ἔχων πολλὰ θηρία.
Ἡμεῖς δ' ἐπείσαμεν αὐτὰς διὰ γραφῆς καὶ μόνης
διδόναι φόρους πρὸς ἡμᾶς, οὓς καὶ καλῶς λαβόντες
5585 ἀνεχωρήσαμεν εὐθὺς πρὸς θάλασσαν ἐρύθραν,
πρὸς τὸν στενὸν τὸν ποταμόν· οὐκ ἦν δ' ὁρᾶν ἐκεῖσε
342. Εἰς τὸν στενὸν τὸν ποταμὸν Ἀλέξανδρος ἀπῆλθεν.
οὔτ' οὐρανὸν οὔτε τὴν γῆν, ἀλλ' ἦν τὰ πάντα σκότος.
Πολλὰ γοῦν ἔθνη πάρησαν ἐν τούτῳ κατοικοῦντες,
ἄνθρωποι κυνοκέφαλοι, βλέμματα δὲ κατεῖχον
5590 ἐν στήθει καὶ τῷ στόματι, πρὸς ἓξ τὰς χεῖρας ἄλλοι,
ἕτεροι ταυροπρόσωποι, λίαν ἠγριωμένοι,
ἄλλοι δασεῖς, τὰ πρόσωπα δεικνύντες ὡς λεόντων,
ἦσαν δὲ καὶ τὰ σώματα παρόμοια τῶν τράγων,
θηρία τε παμποίκιλα, διάφορα πρὸς βλέψιν.
5595 Εἶτ' ἀποπλεύσαντες ἡμεῖς τοῦ ποταμοῦ ταχίστως,
νῆσον μεγάλην εὕρομεν ἀπέχουσαν ἠπείρου
ἐκ μετρητοὺς πρὸς ἑκατὸν εἴκοσι τοὺς σταδίους·
εἰς ἣν ἐλθόντες εἴδομεν πόλιν αὐτὴν Ἠλίου,
ἔχουσαν πύργους δώδεκα χρυσέους σμαραγδίνους·

5600 τὰ τείχη δὲ τῆς πόλεως ἐξ ἰνδικοῦ χρυσέου.
Ἦν ἐν τῷ μέσῳ καὶ βωμὸς χρυσίῳ καὶ σμαράγδοις
καλῶς ἀνοικοδομηθεὶς ἐν ξένῃ θεωρίᾳ,
ἀναβαθμοὺς ἑξήκοντα κατέχων· τούτων δ' ἄνω
ἅρμα τῶν ἵππων ἵστατο, καὶ τούτων ἱππηλάτης
5605 ἦν ὅλος οὗτος χρύσεος ἐκ λίθων καὶ μαργάρων·
εὐκόλως οὖν ἰδεῖν αὐτὸν οὐκ ἦν ἐκ τῆς ὁμίχλης.
Ἡλίου δ' οὗτος ἱερεὺς Αἰθίοψ καθωρᾶτο
φέρων ἀνθρώπου τε μορφήν, βύσσον ἐστολισμένος,
βαρβαρικῇ τῇ λέξει τε πάντας προσεπεφώνει
5610 ἀναχωρεῖν ἡμᾶς ταχὺ πρὸς τῶν ἐκεῖσε τόπων.
Ὅθεν ἀναχωρήσαντες πάντες ἡμέρας πέντε
ὡδεύσαμεν τρυχώμενοι, σκότος δ' εὕρομεν αὖθις·
οὐκ ἦν ἐκεῖ φωτὸς αὐγή, τὰ πάντα δ' ἦσαν σκότος·
343. Ὑπάρχει θαυμαστότατον ὅλον αὐτὸ χωρίον.
Φυγόντες τοίνυν ἐξ αὐτοῦ πρὸς Δῆσον τὸν λιμένα
344. Ἔγραφε ταῦτ' Ἀλέξανδρος, εἰ καὶ δοκοῦσι ξένα.
5615 ἅπαντες προσωρμίσθημεν, κἀκεῖθεν ἐξελθόντες
εἴδομεν ὄρος ὑψηλόν, ὃ καὶ προσαναβάντες
πολλὰς οἰκίας εὕρομεν γεμούσας χρυσοῦ πλῆθος·
εἴδομεν καὶ περίβολον ἐκ λίθου καὶ σαπφείρου,
ἀναβαθμοὺς πρὸς ἑκατὸν πεντήκοντά τε σχόντα·
5620 ἄνωθεν τούτου καὶ βωμὸν στρογγύλον μετὰ στύλων
ἐκ τοῦ σαπφείρου κύκλοθεν πρὸς ἑκατὸν καὶ πλείους,
ἔξωθεν καὶ τοῖς ἔσωθεν· ἦσαν ὡς ἀνδριάντες
ἡμίθεοι, κατάσφυροι, πάντες ἐγγεγλυμένοι,
ὡσαύτως οὖν οἱ σάτυροι καὶ βάκχοι μετὰ λίθων.
5625 Μέσον δὲ τούτου τοῦ ναοῦ προσέκειτο καὶ κλίνη
χρυσέα, χρυσοσφύρητος, οὖσα κατεστρωμένη·
κατέκειτο πρὸς ταύτην γοῦν ἀνὴρ ἐνδεδυμένος
σινδόνιον βαμβύκινον, οὗ τὴν μορφὴν οὐκ εἶδον.
Κεκαλυμμένος ἦν αὐτός· ἀλλ' εἶδον τούτου σθένος,
5630 ὡσαύτως καὶ τὸ μέγεθος, καὶ μᾶλλον ἐφοβήθην.
Μέσον δὲ τούτου τοῦ ναοῦ χρυσῇ προσεφηπλοῦτο
ἄλυσος λίτρας ἑκατὸν καὶ πλείονας ἱστῶσα.

v. 5616. W. εὖρος.

καὶ στέφανος κρεμάμενος χρύσεος διαυγής τε.
Λίθος οὖν ἦν ἀντὶ πυρὸς τίμιος, φῶς ἐφαίνων,
5635 ἐν ὅλῳ παντὶ τῷ ναῷ πάντας ἡμᾶς φωτίζων·
ἦν καὶ χρυσοῦν κρεμάμενον ὡς ὀρτυγοτροφεῖον
μέσον αὐτῆς τῆς ὀροφῆς, ἔχουσα ξένον εἶδος
ἡλίβον (?) ὥσπερ ὄρνεον, περιστερᾶς ἐν εἴδει·
ὃ καὶ βοῆσαν ἔλεγεν ἐν ἀνθρωπίνῃ γλώσσῃ
5640 ἑλληνικῇ μοι προσφωνῶν: »Ἀλέξανδρε, τί σπεύδεις
αὐτῷ Θεῷ μαχόμενος; στῆθι καὶ μὴ παρόρχει·
345. Θαύμασον τὴν περιστερὰν ἀνθρώπινα λαλοῦσαν.
ἰδίοις τόποις μᾶλλον σοῖς ἀνάστρεφε τὸ τάχος,
346. Ἔφυγεν οὖν Ἀλέξανδρος ὀργάνων μελῳδούντων.
καὶ μὴ προτείνου πρὸς ὁδοὺς βαδίζειν οὐρανίους.
Καὶ βουληθέντος μου λοιπὸν τοῦ καθελεῖν ἐκείνην
5645 κανδήλαν πολυτίμητον, χρυσέαν, κρεμαμένην,
καὶ ταύτην ἀποστεῖλαί σοι πρὸς τὴν Μακεδονίαν,
αἴφνης αὐτὸν κινούμενον τὸν ἐπὶ κλίνης εἶδον,
καὶ σχῆμα δεῖξαι πρὸς ἡμᾶς προσαναστῆναι τοῦτον.
Ἐμοὶ δὲ συνεβούλευον οἱ φίλοι μου τὸ τάχος:
5650 »Ὡς ἱερὸν γὰρ ἔνεστι, παῦσον τῶν βουλευμάτων.«
Ἐλθὼν δ' εἰς τὸν περίβολον εἶδον ἐκεῖ κειμένους
κρατῆρας πάνυ φοβεροὺς δύο χρυσοτορνεύτους,
χωρούσας ἀναμετρητῶν ἑξήκοντα μεγάλους.
Εἶπον οὖν τὴν παρεμβολὴν ἐκεῖ γενέσθαι πᾶσαν,
5655 αὐτὴν ἀναπαυθῆναι δὲ καὶ προσευχηθῆναι·
ἦν γὰρ ἐκεῖ καὶ κάλλιστος οἶκος ἐγηγερμένος,
ὡσαύτως καὶ ποτήρια πολλὰ πρὸς τοῦ σαπφείρου
τετορνευμένα χρύσεα, πάντα καλὰ πρὸς ὄψιν.
Καθεζομένων οὖν λοιπὸν ἐκεῖ τῶν στρατευμάτων
5660 πρὸς εὐωχίαν σὺν ἐμοί, βροντὴ βιαία σφόδρα
μετὰ κυμβάλων σὺν αὐλοῖς σύριγγος καὶ σαλπίγγων,
κιθάρας καὶ τυμπάνων τε προσεγεγόνει τάχει.
Τὸ δ' ὄρος ἐκαπνίζετο, βίας τῆς ἐκ τῶν ἤχων
πεσούσης πλείστης ἐφ' ἡμᾶς βολίδος κεραυνίας·
5665 καὶ φοβηθέντες ἅπαντες ἐφύγομεν αὐτίκα,

εἰς Κύρου δὲ βασίλεια πάντες ἤλθομεν αὖθις.
Ἦσαν δ' ἐκεῖ τῶν ἐμφανῶν πλεῖσται μεγάλαι πόλεις.
Πρὸς ταύταις ἦν ἐπίσημος ἔντιμος πόλις μία,
μέγιστον οἶκον ἔχουσα Κύρου τοῦ βασιλέως,
εἰς ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὁ Κῦρος κατεσκήνου.

347. Εἰσῆλθον εἰς βασίλεια Κύρου τοῦ βασιλέως.

Πρὸς τούτοις ἦσαν κάλλιστα βασίλει' Ἀρταξέρξου,
348. Ἀλέξανδρε, μυστήρια ξένα καὶ ταῦτα φαίνει.
οἰκίαι πλεῖσται καὶ καλαὶ τῶν ἐμφανῶν μεγάλαι·
ἐμοὶ προσεῖπον δέ τινες ὄρνεον ἐφιζάνειν
ἀνθρώπου λέξει προσλαλοῦν, πάντα διερμηνεῦον.
Ἔνδον οὖν οἴκου γεγονώς, τεράστια μεγάλα
ἄξια πάντα θαύματος κατεῖδον πολλῷ φόβῳ·
ἦν γὰρ ὁλόχρυσος αὐτός· ἐν μέσῳ γοῦν δρόφου
εἶδον χρυσοῦν κρεμάμενον ὄρνεον ξένῃ θέᾳ,
παρόμοιον περιστερᾶς, ἀλύσει τε χρυσέᾳ.
Τοῦτο γὰρ ἔλεγον φωνῇ πάντα διερμηνεῦον,
ἑλληνικὰ φθεγγόμενον τοῖς πάλαι βασιλεῦσιν,
αὐτὴν ζωὴν καὶ τελευτὴν σοφώτατα προλέγειν,
εἶναι τὴν δ' ὄρνιν ἱεράν· εἶδον οὖν καὶ κρατῆρα
μέγαν καὶ χρυσοτόρνευτον ἔνδον τῶν οἴκων Κύρου,
πρὸς ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰς μετρητὰς χωροῦντα.
Ἦν οὗτος πάνυ θαυμαστὸς κατασκευῇ καλλίστῃ,
ἔχων εἰς περικύκλευμα τορνεύματ' ἀνδριάντων
καὶ ναυμαχίαν ἄνωθεν, μέσον δὲ ταύτης ζώνην,
θεογονίαν θαυμαστὴν καὶ Τιτανομαχίαν·
ὅλον ἦν χρυσοτόρνευτον ἔξωθεν τοῦ κρατῆρος.
Εἶναι γὰρ ἔλεγον αὐτὸ πρὸς τῆς Αἰγύπτου μᾶλλον
ἐκ τῆς μεγάλης πόλεως Διὸς ἀπενεχθῆναι,
καθ' ὃν τυραννικώτερον οἱ Πέρσαι κατεπόρθουν
αὐτὴν κακῶς τὴν Αἴγυπτον τοῖς παλαιτέροις χρόνοις.
Οἶκος οὖν κατεσκεύαστο μετ' ἑλληνίων λύθρων,
ὅθεν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς εἴθιστο χρησμοὺς βλέπειν·
ἐγγεγραμμένη δ' ἦν ἐκεῖ καὶ Ξέρξου ναυμαχία.
Θρόνος ἐκεῖ προσέκειτο χρύσεος μετὰ λίθων,

κ ἦν γὰρ ἐν μέσῳ τῆς ὀροφῆς ὀρτυγοτροφεῖον ὅμοιον τῷ πρώτῳ χρυσοῦν κεκραμένον ἔσω δὲ αὐτοῦ ἦν ὄρνεον ὡς περιστερὰ χρυσόχροος BL

κκ εἰς τὸ ἑλληνικὸν ῥεῖθρον BCL
— τὸν — ἐνθμὸν A

ἄδουσα λύρα θαυμαστὴ τὸ μέλος αὐτομάτως·
κύκλῳ ποτηροθήκη δὲ πήχεις ἓξ δέκα σχοῦσα·
Εἰ θέλεις ταῦτα τοῦ μαθεῖν, ἀνάγνωθι καὶ μάθοις.
ἀναβαθμοὺς εἶχεν ὀκτώ, καὶ τούτων ὑπεράνω
350. Ὀλυμπιάδι τῇ μητρὶ πάλιν καὶ ταῦτα γράφει.
ἵστατο μέγας ἀετὸς πτέρυξι κύκλον στέφων.
Πρὸς τούτοις ἦν ἀναδενδρὰς ἑπτάκυκλος χρυσέα,
μυρίνη φέρουσα χρυσοῦς ἅπαντας τοὺς στελέχους.
Περὶ δὲ πάντων τῶν ἐκεῖ μεγίστων θεαμάτων
οὐ δύναμαι κατὰ λεπτὸν προσγράψαι σοι, κυρία·
γὰρ εἰσιν κ. τοσοῦτον πλῆθος γάρ εἰσιν, ὡς μὴ τὰ τούτων κάλλη
προσδυνηθέντας ἀκριβῶς στόματι καταγγέλειν.
Ἔρρωσο, γλυκυτάτη μου μῆτερ ποθεινοτάτη.»
Πρὸς τούτοις ἔγραψεν αὐτὸς ἄλλην γραφὴν καὶ πάλιν
ἕτερα ταύτῃ προσδηλῶν ἐξαίσια καὶ ξένα:
»Εἰς τόπον ἦλθον ἕτερον, ὦ μῆτερ γλυκυτάτη,
σὺν πᾶσι τοῖς στρατεύμασιν· ἐκεῖσε δ' εὗρον ἔθνη
σάρκας ἀνθρώπων τρώγοντα, ῥοφοῦντα τούτων αἷμα
πάντων τε ζώων ἑρπετῶν, καθάπερ ὕδωρ ταῦτα·
τοὺς γὰρ νεκροὺς οὐκ ἔθαπτον, ἤσθιον μᾶλλον τούτους.
Καὶ θεασάμενος αὐτῶν ἔθη μεμιασμένα
καὶ δεδοικὼς τὴν Πρόνοιαν, ταύτην δ' ἐκλιπαρήσας
ὅπως ἰσχύσω κατ' αὐτῶν, μήπως ἐκ τῶν ἀνόμων
ἔργων ἀθέων τῶν αὐτῶν μιάνωσι τὴν κτῆσιν,
αὐτοὺς κατετροπώσαμεν ὄντας εἰς πλῆθος μέγα,
σφάξαντες πλείστους ἐξ αὐτῶν, τοὺς ἄλλους σχόντες δούλους·
φόβος γὰρ ἔσχεν ἅπαντας ἐκεῖ τοὺς γειτνιῶντας
ἀπὸ τοῦ μείζονος αὐτῶν μέχρι καὶ τῶν ἐσχάτων.
Ὅθεν πάντες ἀκούσαντες, ὡς ὁ τῶν Μακεδόνων
ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος πάρεστι τοῖς ἐκεῖσε, κ.
πορθῶν τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν καὶ πάντας κατασφάττει,
καὶ βούλεται τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν κατατροπῶσαι,
καὶ πᾶσαν χώραν τὴν αὐτῶν κακῶς ἐξολοθρεῦσαι,
φόβῳ πολλῷ τρομάξαντες ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρων,
351. Ἔθνη παρανομώτατα καὶ μιαρὰ καὶ ταῦτα.

τοῦτο Θεοῦ κελεύσαντος, ἔφευγον κατὰ κράτος,
Σύμμαχον ἔχεις Πρόνοιαν, Ἀλέξανδρε, καὶ τρέχεις.
ἀλλήλους ἐκδιώκοντες, οἱ πρῶτοι τοὺς δευτέρους,
οἱ δεύτεροι δὲ φεύγοντες ἐδίωκον τοὺς τρίτους.
Οὕτως οὖν ἔθνη τὰ δεινὰ τὰ μιαρὰ κακίστως
5735 εἰς τέλος ἐσκυλεύοντο φεύγοντες πολλῷ φόβῳ·
ἐγὼ δε τούτους φεύγοντας ἐδίωκον ἀτρόμως.
Ἦσαν γοῦν πάντες βασιλεῖς εἴκοσι πρὸς τοῖς δύο·
καὶ πρὸς τοῖς ὄρεσιν αὐτοὶ τοῖς δύο τοῖς μεγάλοις,
οἳ τοῦ βορρᾶ προσκέκληνται μαζοὶ τοῖς παλαιτέροις,
5740 ἐκεῖσε κατεκλείσθησαν ἅμα παντὶ τῷ γένει·
τῶν εἰρημένων γὰρ βουνῶν ἑτέρα τις οὐκ ἔστιν
εἴσοδος ἢ διέξοδος ἀλλ' ἢ μόνον ἡ μία,
πρὸς ἣν εἰσῆλθον ἅπαντες ἐκεῖ κατακλεισθέντες.
Οἱ προρρηθέντες δὲ βουνοὶ τῶν νεφελῶν ἐπάνω
5745 τῶν οὐρανοῦ προσκρέμανται, μέγα δεικνύντες ὕψος·
ὡσαύτως ἔνεστιν αὐτοῖς τείχη μεγάλα δύο
ἐκ δεξιῶν προσκείμενα καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων,
ἀπὸ βορρᾶν ἀρχόμενα μέχρι καὶ τῆς μεγάλης
θαλάσσης ἐπερχόμενα τῆς ὑπ' αὐτὸν τὸν ἄνσον, (?)
5750 τόποις ἐκεῖ τοῖς σκοτεινοῖς καὶ λίαν τραχυτάτοις.
Ἡ δηλωθεῖσα δ' εἴσοδος ἐκείνων τῶν ὀρέων
ἔχει πρὸς τεσσαράκοντα σὺν ἓξ πήχας μεγάλας.
Ὡς εἶδον οὖν τοὺς θαυμαστοὺς καὶ σκληροτάτους τόπους,
τὴν ἄνω θείαν Πρόνοιαν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
5755 ἐξελιπάρουν προσηνῶς, ὅπως θείᾳ δυνάμει
τὴν τῶν ὀρέων εἴσοδον ἐμφράξῃ παραυτίκα.
Τί δαι ποιεῖ Θεὸς αὐτὸς ὁ δυνατὸς καὶ μέγας;
Προσέταξε τοῖς ὄρεσιν ἐκείνοις τοῖς μεγάλοις:
»Σαλεύθητε,« καὶ γέγονε, καὶ τούτων σπαραχθέντων,
5760 ἦλθον αὐτὰ πρὸς ἄλληλα, δώδεκα πήχεις τάχει·
Δύναμιν ὅρα θεϊκὴν ἐνταῦθα γενομένην.
μηδεὶς ἀκούων ἀπιστῇ· δύναται Θεὸς ταῦτα.
Ξένα καὶ ταῦτ', Ἀλέξανδρε, τὰ παρὰ σοῦ ρηθέντα.
Πύλας δ' ἐγὼ προσέταξα χαλκᾶς γενέσθαι τάχος,

πλάτος πήχεων εἴκοσιν, ὕψος αὐτῶν δὲ δύο
σὺν ἄλλοις τοῖς ἑξήκοντα, καὶ κατακλείσας πᾶσαν
5765 τὴν εἴσοδον τὴν τῶν βουνῶν καὶ καταχρίσας πύλας,
ἔσωθεν τὸν ἀσόκητον τὸν δυνατὸν ἐν πᾶσιν
εἴασα μένειν τοὺς ἐκεῖ πρὸς ἅπαντα τὸν χρόνον.
Ἀσόκητος ἐνέργειαν ἔχει δὲ τὴν τοιαύτην,
ὡς μήτε πῦρ, οὐ σίδηρος, οὔτέ τι τῶν ἐν κόσμῳ
5770 δύναται τούτου δύναμιν συντρῖψαι καὶ φλογίσαι·
εἰ προσεγγίσῃ σίδηρος τούτου πλησίον μᾶλλον,
οὗτος αὐτὸς συντρίβεται, σβέννυται τὸ πῦρ δ' αὖθις.
Ἔξωθεν τούτων τῶν πυλῶν, λίαν μεγεθεστάτων,
οἰκοδομὴν προσέταξα γενέσθαι παραυτίκα
5775 ἐκ λίθων πάνυ θαυμαστῶν, ἔχουσαν πλάτος ταύτην
ἀνὰ πηχῶν τῶν ἕνδεκα, εἴκοσι δὲ πρὸς ὕψος,
εὖρος πηχῶν ἑξήκοντα· καὶ ταῦτα πράξας οὕτως,
κατέφραξα τὴν εἴσοδον ποτίσας πάντας λίθους
κασσίτερον πρὸς τῷ χαλκῷ, ὕψος προσπλάσας τούτων
5780 ἄλλας πήχας ἑξήκοντα καὶ πάλιν καταχρίσας,
τὴν ἔξωθεν οἰκοδομὴν στερρῶς μετ' ἀσοκήτου,
ὡς μήτε παρὰ τῶν ἐκτὸς δυνήσεταί τις ταύτην
τὴν τῶν ὀρέων εἴσοδον ποτὲ καταχαλάσαι·
στήλην καὶ κλῆσιν τὴν ἐμὴν ἐκεῖ προσανεθέμην.
5785 Ὀνόματα δὲ πρόσεστι τούτοις τοῖς βασιλεῦσι,
τοῖς ἐν τοῖς δύο τοῖς βουνοῖς τότε κατακλεισθεῖσιν,
Ὤγ καὶ Μαγὼγ σὺν τῷ Ξανθῷ αὐτῷ τῷ τρικεφάλῳ·
ἄλλος ὁ Κυνοκέφαλος Ὄνους σὺν Τρικεράτῳ,
Καταμεργούρης Ἴωνος, Κάπνης καὶ Συριάρης,
5790 Ἱμαντοδάπης, Ἱπποῆς, Σάμανδρος, Ἐπαβόμης,
ταῦτα τὰ μιαρώτατα καὶ πλήρη ἀσεβείας
Ξένα τὰ διηγήματα καὶ φόβον ἐμποιοῦντα.
ἔθνη κατέκλεισα δεινῶς ἐν τόποις τοῖς ῥηθεῖσιν,
ἅπασαν γῆν τὴν τοῦ βορρᾶ τῆς τούτων ἀσελγείας
ἀποκαθάρας καὶ λαμπρὰ τρόπαια κατορθώσας.
5795 Ἀνατολῆς τὰ τείχη δὲ κλείσας ἐν ἄλλῳ τόπῳ
ἐν πήχεσι πρὸς ἑκατὸν εἴκοσι ταῖς μεγίσταις,
ἔκλεισα πάλιν ἕτερα τείχη τὰ πρὸς τὴν δύσιν

πήχεσιν ὀγδοήκοντα σὺν εἴκοσι τὸ πλάτος,
τῶν Ἀρμενίων καὶ Τουρκῶν ἔθνος διαχωρίσας.
Κακεῖθεν πάλιν ὥρμησα πρὸς Κυρισσῶν τὸ γένος,
μαθὼν ὡς παρετάξαντο πρὸς πόλεμόν μοι στῆναι·
πάντα μου δὲ στρατόπεδα τοῖς ὅπλοις συγκοσμήσας
ἦλθον πρὸς τούτοις ὥσπερ θὴρ καὶ λέων ἐν τῇ θήρᾳ.
Συνάψας οὖν τὸν πόλεμον καὶ τούτους καταστρέψας
κατέσφαττον ἀνιλεῶς τούτους καθάπερ βόας,
σὺν Κάνονι τῷ βασιλεῖ τοῦ Κυρισσοῦ τοῦ γένους.
Ὅθεν τὴν χώραν τὴν αὐτῶν πᾶσαν ἐξολοθρεύσας
καὶ πάντα πλοῦτον συλλαβών, τούτους δ' αἰχμαλωτίσας,
ἀπῆλθον ἐν τοῖς ὄπισθεν σὺν πάσῃ στρατιᾷ μου.
Εὗρον δ' ἐκεῖσε τὸν υἱὸν Κανδάκης βασιλίσσης,
τὸν εἰρημένον πρὸ μικροῦ Κανδαύλην, ἐμὸν φίλον,
ὃς θεατὴς ἐγένετο τῶν τότε πραττομένων.
Ἔρρωσο, πάλιν, ἔρρωσο, μῆτερ ποθεινοτάτη.«
Ἄλλην ἀπέστειλε γραφὴν οὗτος Ὀλυμπιάδι,
παραγενόμενος αὐτὸς μεγάλῃ Βαβυλῶνι
καὶ μέλλων τὸν ἀνθρώπινον βίον καταλιμπάνειν,
ἥτις ἐδήλου πρὸς αὐτὴν κατὰ λεπτὸν τοιαῦτα:

956. Ἔγραφε πάλιν πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ περὶ τοῦ βρέφους.

»Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος καὶ ταῦτα τῇ μητρί μου.

957. Βλέπεις τὸ βρέφος, βασιλεῦ, σὸν μόρον προμηνύει.

Ἡ τῶν δαιμόνων πρόβλεψις μεγάλην ἰσχὺν ἔχει.
Τῶν ἐγχωρίων τις γυνὴ βρέφος ἀποτεκοῦσα,
εἶχε τὰ μέρη σώματος μέχρις αὐτῶν λαγόνων
ἀνθρώπου πάντα φυσικά· μηρῶν γοῦν ἕως κάτω
θηρίων ἦσαν προνομαί· τὸ βρέφος καὶ γὰρ ὅλον
σκύλλης αὐτὸ παρόμοιον, δεικνύμενον ὡς τέρας.
Εὔδηλοι δ' ἦσαν αἱ μορφαὶ γινώσκειν ὥστε πᾶσιν
τὸν τόπον καὶ τὴν σύνθεσιν· αὕτη δὲ τοῦ παιδίου
ἦν τεθνηκυῖα προτομή, μήτρας αὐτῆς προκύψαν·
τὰ περὶ τοῦτο δ' ἕτερα ζῶα συγγεννηθέντα
ἦσαν αὐτὰ κινούμενα καὶ πνέοντα καὶ ζῶντα.
Ἡ γοῦν γυνὴ γεννήσασα τὸ βρέφος, παραυτίκα

ῥάκος περικαλύψασα, πρὸς τὰ βασίλειά μου
ταχίστως παραγίνεται· τινὶ δὲ τῶν ἀγγέλων
περιτυχοῦσα ἔλεγε: »Τῷ βασιλεῖ μου θέλω
θαυμάσιον τεράστιον εἰπεῖν αὐτῷ κρυφίως.«
Ἐγὼ δ' ἀναπαυόμενος ἤμην ἐν κλινιδίῳ·

958. Ὁρᾷς κακίστου τοκετοῦ συνθέσεις καὶ μορφώσεις;

ἔξυπνος οὖν γενόμενος, ἔξω δὲ προσκαθίσας

959. Ἦλθεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ἡ τὸ κακὸν τεκοῦσα.

εἰσάγεσθαι προσέταξα ταύτην ἐν βασιλείοις,
ὡς ἅπαντα τῆς γυναικὸς λαλούμενα γνωρίσων.
Ἐλθούσης τοιγαροῦν αὐτῆς ἔνδον τοῖς ἀνακτόροις,
εἶπον γενέσθαι μόνωσιν, ἔξω δὲ πάντας βαίνειν.
Τῶν δ' ἐξελθόντων τάχιον ἡ δυστυχὴς δεικνύει
τὸ γεννηθὲν ἀλλόκοτον ὡς τέρας ἔμπροσθέν μου,
φάσκουσα τοῦτο τὴν αὐτὴν κακῶς προστετοκέναι.
Αὐτίκα γοῦν προσέταξα τάχιστα συναχθῆναι
σημειολύτας καὶ σοφοὺς μάγους καὶ χρησμολόγους.
Καὶ τούτων πάντων ἐν σπουδῇ μεγάλῳ συναχθέντων,
Χαλδαίων ὄντων σὺν αὐτοῖς, ἐγὼ προσεῖπον τούτοις
τὴν κρίσιν πᾶσαν κατειπεῖν τοῦ γεννηθέντος βρέφους,
ἐπαγγειλάμενος αὐτοῖς θάνατον, εἰ μὴ τάχει
φράσωσι τὴν ἀλήθειαν, τί τὸ σημεῖον λέγει.
Ἦσαν οὖν πέντε σὺν αὐτοῖς περίδοξοι Χαλδαίων·
αὐτῶν Χαλδαίων δ' ἕτερος τῶν ἄλλων ὑπερεῖχεν,
ὃς κατὰ τύχην ἔκδημος ἐτύγχανε τῷ τότε.
Οἱ δὲ παρόντες ἔλεγον ἔσεσθαι τοῖς πολέμοις
ἐμὲ πάντων ἀνώτερον, πάσης δὲ γῆς κατάρξειν·
ζῶα γὰρ ἀλκιμώτατα προσεῖπον ἔθνη πάντα
ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι καθυποτεταγμένα.
»Τοῦτο σημαίνει, βασιλεῦ, τὸ θαυμαστὸν σημεῖον.«
Καὶ μετὰ τούτους ἕτερος προσῆλθεν ὁ Χαλδαῖος·
ἰδὼν δὲ τὴν διάθεσιν τοῦ γεννηθέντος βρέφους
μεγάλως ἀνεβόησε μετὰ δακρύων οὗτος,
ἱμάτια διέρρηξε δεινοπαθῶν καὶ κλαίων.
Ὅθεν ἐγὼ περιπαθῆ τὸν ἄνδρα κατοπτεύσας

μεγάλως ἠγωνίασα καὶ παρευθὺ κελεύω
θαρροῦντα τοῦτον κατειπεῖν τὰ τοῦ σημείου πάντα.
Ὁ δέ μοι προσαντέφησεν: »Ὦ κράτιστ' Αὐσονάργα,

360. Χαλδαῖοι προσεκλήθησαν εἰπεῖν τὰ τοῦ σημείου.

δεινὸν ὑπάρχει τὸ φανέν, κακόν σοι τὸ σημεῖον·

361. Κακὸν σημεῖον, βασιλεῦ· σὸν θάνατον προλέγει.

τοῖς ζῶσι γὰρ οὐκέτι σε δεικνύει τὸ παιδίον.«
Ἐγὼ δέ πάλιν ἔφησα πρὸς τοῦτον: »Πῶς; καὶ φράσον;«
Ἤθελον οὖν μαθεῖν καλῶς σύγκρισιν τοῦ σημείου.
Ὁ δέ φησι μετὰ κλαυθμοῦ πρός με τοιαῦτα λέγων:
»Τύπος αὐτὸς ἀνθρώπινος σὸν εἰκονίζει τύπον·
τῶν δὲ θηρίων αἱ μορφαὶ πάντας τοὺς σοὶ συνόντας·
ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πρωτογενὲς ἔζη τοῦ βρέφους τούτου,
κινούμενον δ' ἐφαίνετο καθάπερ καὶ τὰ ζῶα,
ὑπῆρχες ἂν σύ, βασιλεῦ, τοῖς ζῶσι καὶ τῷ κόσμῳ·
ἐπεὶ δὲ τοῦτο τεθνηκὸς ἐφάνη τοῖς ἀνθρώποις,
φέρον αὐτὴν εἰκόνα σου, σὸν μόρον προδεικνύει.
Ὃν τρόπον τὰ θηρία γὰρ βλέπεις συνόντα τοῦτο,
οὕτως πρὸς σὲ διάκεινται πάντες οἱ σοὶ συνόντες,
οἵτινες οὐ τὰ κρείττονα, μᾶλλον κακὰ φρονοῦσιν·
ἀγριωθήσονται λοιπὸν αὐτῇ σῇ μεταστάσει.«
Καὶ ταῦτά μοι δεδήλωκεν ὁ θαυμαστὸς Χαλδαῖος,
τάχος ἐγὼ δ' ἐκέλευσα τὸ βρέφος ἐκκαυθῆναι.
Τὸ μέλλον οὖν εἰς νοῦν λαβὼν καὶ μοῖραν εἱμαρμένης
κατανοήσας ἀκριβῶς, ὡς ἀδυνάτως ἔχει
τὸ κυρωθὲν καὶ σφραγισθὲν μὴ καὶ συμπληρωθῆναι,
τὸ καθ' ἡμέραν, ὡς εἰκός, διαταγὴν ποιοῦμαι.
Ἔρρωσο, πανυπέργλυκε μῆτερ ποθεινοτάτη.«
Τῇ δ' Ἀλεξάνδρου τε μητρὶ κακῶς Ὀλυμπιάδι
ἐπαναστὰς Ἀντίπατρός τις ἐκ Μακεδονίας
πόλεις κατετροπώσατο καὶ πᾶν δεινὸν προσῆγεν,
ὡς καὶ δεινοπαθήσασαν ταύτην υἱῷ δηλῶσαι
τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν κακίστην Ἀντιπάτρου,
καὶ πῶς ὡς μήτηρ γλίχεται, θέλων υἱὸν εἰδέναι,

362. Ὅρα τὴν ἐπανάστασιν κακίστην Ἀντιπάτρου.

πρὸς τῆς ἠπείρου διελθεῖν κωλύεται δὲ μᾶλλον

363. Ἀντίπατρος Ἀλέξανδρον θέλει δολίως κτεῖναι.

παρ' Ἀντιπάτρου φθονερῶς μὴ πρᾶξαι βουλητέα.
Ταῦτα μαθὼν Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς Ὀλυμπιάδος,
ἀπέστειλε τὸν Κρατερὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα φθάσαι
καὶ τῇ μητρὶ προνοητὴν καὶ βοηθὸν προσεῖναι.
Αἰσθόμενος δ' Ἀντίπατρος τὴν γνῶσιν Ἀλεξάνδρου,
τὴν ἄφιξιν τοῦ Κρατεροῦ τὴν πρὸς Μακεδονίαν
καὶ τὸν στρατὸν ἐρχόμενον ἐν Θετταλίᾳ τάχει,
κατάφοβος προσγεγονώς, μήπως ἐλθὼν ἐκεῖνος
ἐκδίκησιν ποιήσηται πάντων τῶν τολμηθέντων
καὶ τιμωρίαν, ὡς εἰκός, ἕνεκεν τούτων λάβῃ,
(ἔμαθε γὰρ Ἀντίπατρος, ἔγνωκεν Ἀλεξάνδρου
γνῶσιν, ἀνδρείαν, φρόνησιν ψυχῆς τε τὸ γενναῖον,)
πολλῇ δειλίᾳ συσχεθείς πρὸς τὴν δολοφονίαν
Ἀντίπατρος ἐσπούδασε κατ' Ἀλεξάνδρου μᾶλλον.
Ἔνθεν καὶ δηλητήριον θανάτου προσκευάσας
φέρον ταχίστως τελευτήν, μὴ δέξασθαι τὸ σκεῦος
τοῦτο πολλὰ δυνάμενον, ὡς ἔδειξε τὸ τέλος,
(τὰ σκεύη γὰρ ἐρρήγνυντο τῇ προσεγγίσει τούτου,
ὀστράκια καὶ χάλκεα σὺν πᾶσιν ὑελίοις,)
βαλὼν αὐτὸς ἐς ὕστερον πυξίδι μολυβδίνῃ
καὶ καταδήσας ἀσφαλῶς, ἔξω δὲ σιδηρέᾳ
πυξίδι καταθέμενος καὶ ταύτην περισφίγξας
καὶ τῷ υἱῷ προσεπιδούς, εἰς Βαβυλῶνα στέλλει·
ὃς τάχιστα καταλαβὼν αὐτὴν τὴν Βαβυλῶνα,
Ἰούλῳ δ' αὖθις ἐντυχὼν τῷ βασιλέως ὄντι
πιγκέρνῃ, καὶ φιλιωθεὶς καὶ σὺν αὐτῷ προσμείνας,
τὴν δύναμιν προσέδειξε πᾶσαν δηλητηρίου,
καὶ τὸ μυστήριον αὐτῷ μεθ' ὅρκων ἐξεφαύλει,
καὶ τίνος ἕνεκεν αὐτὸς ἦλθεν εἰς Βαβυλῶνα.

364. Ἀντίπατρος τὸ φάρμακον στέλλει πρὸς Βαβυλῶνα.

Ἦν γὰρ Ἰοῦλος πρὸ μικροῦ δαρεὶς παρ' Ἀλεξάνδρου

365. Ἰοῦλος δοῦλος δόλιος βουλεύεται δολίως.

τὴν κάραν, ὥστε καὶ πληγὴν κἀκ τούτου προσγενέσθαι·

ὁ λύπης αἴτιον αὐτῷ πρὸς φόνον ἐγεγόνει.
Κατ' Ἀλεξάνδρου γοῦν αὐτὸς ὀργῶσαν πίστιν ἔχων,
Ἰοῦλος καθυπήκουσε λόγοις τοῖς Ἀντιπάτρου,
καὶ πρὸς τὸ παρανόμημα κακίστως ἐπεισήχθη·
ὅθεν καὶ Μήδιόν τινα, καὶ τοῦτον λυπηθέντα
παρ' Ἀλεξάνδρου, προσλαβὼν καὶ σύμβουλον ποιήσας,
τὸ φάρμακον συνέθεντο τῷ βασιλεῖ διδόναι
ἐν τῷ καιρῷ τῆς πόσεως πιεῖν αὐτὸ μεθ' οἴνου·
φεῦ τῆς κακίστης συμβουλῆς, φεῦ τοῦ κακούργου τρόπου.
Ἔνθεν Ἀλέξανδρος μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκ δείπνου
καλῶς ἀναπαυόμενος, Μήδιός τις προσῆλθε
σατράπης, πρὸς τὴν αὔριον τοῦτον καθικετεύων
Ἀλέξανδρον πρὸς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν προσγενέσθαι·
ὃς τῇ δεήσει τῇ πολλῇ πεισθεὶς τῇ τοῦ Μηδίου
πρὸς δεῖπνον ἦλθε τὸν αὐτοῦ σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις.
Ὅθεν καὶ συνεκλήθησαν πλεῖστοι σὺν Ἀλεξάνδρῳ·
βούλευμα δὲ τὸ φόνιον ὀλίγοι συνεπέγνων.
Αὐτοί δε τὸ παράνομον ἀνόμως οἱ κακοῦργοι
κακῶς κατασκευάσαντες μεθ' ὅρκων πρὸς ἀλλήλους,
προσεπετήρουν τὸν καιρὸν Ἀλέξανδρον φονεῦσαι,
(Ὦ τῆς ἀνόμου πράξεως τῶν δυσσεβῶν ἐκείνων!)
ποθοῦντες ταύτην ἔκβασιν ἰδεῖν τῶν προρρηθέντων,
φθόνῳ δεινῷ φερόμενοι κατὰ τοῦ βασιλέως.
Εἴθε προσέπιον αὐτοὶ πρῶτον οἱ δεδωκότες·
προσεπεθύμουν γὰρ λαβεῖν τὰ πράγματ' Ἀλεξάνδρου
καὶ πρὸς τὸν φόνον ὥπλιζον Ἰούλῳ τῷ κακίστῳ.
Οἱ πλεῖστοι δὲ καὶ κρείττονες αὐτῶν τῶν μεγιστάνων
τὸ κέρασμα τὸ φόνιον ὅλως οὐ συνεπέγνων,

366. Ὦ σῆς ἀνόμου πράξεως, Ἰοῦλε, κακεργάτα.

Περδίκκας σὺν Οὐλκίῳ τε καὶ τῷ Πτολεμαίῳ,

367. Τὸ κέρασμα τὸ φόνιον ἔδωκεν Ἀλέξανδρῳ.

Λυσίμαχος, Ἐμένιος καὶ Μάσανδρος σὺν τούτοις,
ἄλλος Ἡσκάμανδρος λοιπὸν οὐκ εἴδησαν τὸν δόλον.
Καὶ συνδειπνοῦντος τοιγαροῦν τοῖς πᾶσι βασιλέως,
ἄδολον ἔδωκεν αὐτῷ ποτήριον Ἰοῦλος.

Προπαρελθόντων οὖν αὐτοὶ κόπων ἐπιμνησθέντες,
πρὸς δὲ καὶ χώρας ἄλλης τε μιᾶς ἐκθυμηθέντες,
ὁ πότος ἂν βραδύτερος αὐτοῖς προσεγεγόνει·
καὶ μετὰ ταῦτα χρόνου δε μικροῦ παραδραμόντος,
Ἰοῦλος τὸ ποτήριον δέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ,
αὐτὸ τὸ δηλητήριον, φεῦ μοι, τὸ τοῦ φαρμάκου·
ὃ καὶ πιὼν Ἀλέξανδρος ἐβόησεν αὐτίκα,
ὡς τόξῳ πεπληγὼς αὐτὸς ἦπαρ καὶ τὴν καρδίαν.
Μικρὸν οὖν χρόνον ἐπισχών, ὀδύνην καρτερήσας,
ἔδραμε πρὸς βασίλεια τὸ τέλος πολλῷ τάχει,

368. Ἐνήργησε τὸ φάρμακον τὸν φόνον παραυτίκα.

ἅπασι τούτοις προσειπὼν μένειν ἐπὶ τὸ δεῖπνον·

369. Ἐν κλίνῃ προσανέπεσε τὴν συμφορὰν μὴ φέρων.

c. 32. οἱ δὲ προσατενίσαντες ἀλλήλους παραχρῆμα
καὶ δεῖπνον καταλύσαντες ἔκθαμβοι πάντες ἦσαν.
Οἱ δὲ τὸν δόλον πράξαντες ἔξωθεν στάντες οὗτοι
τὸ συμβησόμενον ἰδεῖν ἤθελον Ἀλέξανδρῳ·
ἔνθεν καὶ γνοὺς Ἀλέξανδρος τὸν θάνατον τὸν τούτου
ἐφώνησε ταχύτατα τῇ γυναικὶ Ῥωξάνῃ,
»Χάρισαι«, λέγων, »μοι σαυτήν, ὦ γύναι μου Ῥωξάνη.«
Ὑπὸ δὲ ταύτης βασταχθεὶς ἐν ἀνακτόροις ἦλθεν.
Ὡς οὖν εἰσῆλθεν ἔνδοθεν οὗτος τοῖς βασιλείοις,
τὴν βίαν μὴ δυνάμενος βαστάσαι τοῦ φαρμάκου,
ἄνω τῆς κλίνης ἐπιβὰς ἔκειτο κακῶς πάσχων.
Ἡμέρας γενομένης οὖν ἐκέλευσε Περδίκκαν
καὶ Πτολεμαῖον πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν σὺν Λυσιμάχῳ·
ἤθελε καὶ γὰρ ἅπαντα γράψαι τὰ περὶ τούτου,

370. Ἀλέξανδρον προσβλέπουσι πάντες οἱ Μακεδόνες.

εἰπὼν αὐτοῖς μὴ συνελθεῖν ἄλλον τινὰ σὺν τούτοις.

371. Πολλαπλασίως ἔκλαυσεν εἷς ἐκ τῶν Μακεδόνων.

Καὶ τούτων γινομένων τε, θροῦς ἐκ τῶν Μακεδόνων
ἐγένετο καὶ συνδρομὴ πάντων ἐν βασιλείοις,
βουλευομένων ἀνελεῖν τοὺς Ἀλέξανδρου σῶμα
φρουροῦντας, εἰ μὴ δείξειαν αὐτοῖς τὸν βασιλέα.

Μαθὼν δὲ ταῦτ' Ἀλέξανδρος ἐκέλευσεν αὐτίκα
τεθῆναι κλίνην τὴν αὐτοῦ πρὸς τόπον ἁπλοδίας,
ὥστε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν τῶν στρατευμάτων
εἰσέρχεσθαι καὶ καθορᾶν Ἀλέξανδρον ἐν κλίνῃ,
καὶ τούτους ἐξ ἑτέρας τε θύρας ἐκβαίνειν ἔξω.
Περδίκκας οὖν τὸ προσταχθὲν παρ' Ἀλεξάνδρου πράξας,
μόνοι προσεπορεύοντο πάντες οἱ Μακεδόνες,
δρῶντες τὸν Ἀλέξανδρον κείμενον ἐν τῇ κλίνῃ
ἡμίθνητον, ἡμιθανῆ, τὸν τηλικοῦτον ἄνδρα·
ὅθεν καὶ κλαίοντες αὐτοὶ καὶ τύπτοντες τὰ στήθη
σὺν οἰμωγαῖς ἐκραύγαζον: »Ἀλέξανδρε φρενήρη,
τὸ Μακεδόνων φρόνημα καὶ δόξα τῶν Ἑλλήνων,
ὁ ταχυδρόμος ἀετός, ὁ δυνατὸς ὡς λέων,
γίγας ὁ πολεμόκλονος, ὁ συνετὸς ἐν λόγοις,
θνήσκεις ὡς ἄνθρωπος αὐτός; ὦ συμφορᾶς μεγίστης.«
Τῶν Μακεδόνων τις δ' ἀνὴρ οὐκ εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν,
τὴν τύχην ἰδιωτικός, ἐλθὼν ἐπὶ τῆς κλίνης
καὶ στὰς πλησίον ἔφησε μετὰ κλαυθμοῦ μεγίστου:
»Ὦ θυμολέων βασιλεῦ, δόξα τῶν βασιλέων,
πάντων ἀνδρῶν ὁ κάλλιστος, ὁ πρὸς πολέμους μέγας,
Ἀλέξανδρε, τὸ ποθητὸν ὄνομα Μακεδόνων,
ὁ σὸς πατὴρ ὁ Φίλιππος ἐπ' ἀγαθῷ κατῆρξε
πάσης τῆς γῆς τῶν Θετταλῶν, πάσης Μακεδονίας·
σὺ δὲ κατῆρξας κάλλιστα νικήσας σὸν πατέρα,
πολλοὺς πολέμους ὥσπερ θὴρ καὶ βασιλεῖς νικήσας,
Ἐθρήνησαν Ἀλέξανδρον Πέρσαι καὶ Μακεδόνες.
τυράννους πλείστους καθελὼν μεγίστῃ σου τῇ γνώσει,
Ἀλέξανδρε, καὶ πρὸς τὴν γῆν μέλλεις κατακλεισθῆναι;
ἡμᾶς δὲ σοὺς Μακέδονας τίνα καταλιμπάνεις;
Ἄκουσον, ζῆθι πρὸς μικρόν, ὅπως ἡμεῖς δε μᾶλλον
πρῶτον εἰς γῆν κατέλθωμεν καὶ τάφῳ συγκλεισθῶμεν,
μηκέτι βλέψαντες [προτοῦ] σὸν θάνατον καὶ τάφον.
Κλαύσατε, φίλοι, σὺν ἐμοί, κλαύσατε, Μακεδόνες,
τὸν δυνατὸν τὸν λέοντα, τὸν γῆν Μακεδονίας
ἐλευθερώσαντα καλῶς, οὖσαν δεδουλωμένην
παρὰ Περσῶν τὸ πρότερον καὶ παρὰ τῶν Βαρβάρων.«

Δακρύσας οὖν Ἀλέξανδρος προέτεινε τὴν χεῖρα
τὴν δεξιάν, ποιούμενος παράκλησιν ἐκ ταύτης.
Εἶθ' οὕτως ἔφησεν αὐτὸς ὑπομνηματογράφῳ
τὰ καθ' αὑτὸν συγγράψασθαι, καὶ βούλησιν τὴν τούτου
μετὰ τῶν ἄλλων προσειπὼν πᾶσι τοῖς Μακεδόσιν,
ὡς εἰ Ῥωξάνη τέξεται παιδίον ἄρσεν, τοῦτο
γενήσεται καὶ βασιλεὺς καὶ κληρονόμος τούτου.
Εἰ δ' αὖ γεννήσειεν αὐτὴ θῆλυ δυστυχεστέρως,
ἀναστησάτωσαν αὐτοὶ τοῦ βασιλεύειν ἄνδρα.
Ταῦτα καὶ τἄλλα πλείονα λέξαντος Ἀλεξάνδρου
τὰ περὶ πάντων τῶν αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς ὡσαύτως,
ὁμίχλη προσεγένετο πλείστη πρὸς τὸν αἰθέρα.
Πρὸς τούτοις ἔδοξεν ἀστὴρ μέγας ἀπ' οὐρανόθεν
εἰς θάλασσαν ἐρχόμενος, ταχίστως ἐπιτρέχων,
αὐτῷ συμβάλλων ἀετὸς καὶ τρέγων ὀπισθόπους·
ἐν Βαβυλῶνι δὲ Διὸς ἄγαλμα συνετρίβη.
Αὐτὸς δ' ἀστὴρ ὁ προρρηθεὶς ἦλθεν εἰς πόλιν πάλιν,
ὢν ἀετὸς ἀκόλουθος ὁ τοῦτον συνοδεύσας.
Ἀλέξανδρος διέθετο ταῦτα πρὸς Μακεδόνας.
Κρυβέντος οὖν ἐν οὐρανῷ ταχίστως τοῦ ἀστέρος,
Ἀπέθανεν Ἀλέξανδρος· ὦ συμφορᾶς μεγίστης.
ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος εὐθέως ἐκοιμήθη,
ὑπνώσας τὸν αἰώνιον ὕπνον, βαβαὶ τοῦ πάθους.
Πολλὰ μὲν οὖν εἰργάσατο μυρία, παμμεγέθη,
τὸν λόγον ὑπερβαίνοντα καὶ γνῶσιν ἀνθρωπίνην.
Πτηνὴν γὰρ πάρδαλιν αὐτὸν ὁ Δανιὴλ προλέγει,
τούτου πυρῶδες καὶ ταχὺ καὶ δυνατὸν προβλέπων,
ὡς ἄφνω διαπτῆναί τε πᾶσαν τὴν οἰκουμένην
μετά γε νίκης ἰσχυρᾶς, μεγάλων τῶν τροπαίων.
Ὅθεν καὶ τούτῳ προσειπών τις τῶν φιλοσοφούντων,
ὡς κόσμοι πλείονες εἰσίν, οὗτος στενάξας ἔφη:
»Εἰ κόσμοι πλείονες εἰσίν, ἑνὸς αὐτὸς οὐκ ἦρξα.«
Οὕτως ἦν μεγαλόψυχος, γενναῖος, τολμητίας,
πολεμικώτατος αὐτός, ἀνδρεῖος, γενναιόφρων·
ἰδὼν γὰρ συνομώνυμον ἄνδρα πρὸς νεανίσκον

τινὰ δειλῶς μαχόμενον, εἶπε πρὸς τοῦτον τάχος:
»Ἢ σὺ τὴν τύχην ἄλλαξον ἢ τὴν ἐμὴν τὴν κλῆσιν.«
Οἱ Πέρσαι γοῦν ἐμάχοντο μετὰ τῶν Μακεδόνων,
Ἀλέξανδρον βουλόμενοι Περσίδι καταθέσθαι,
καλὴν ὡς μοῖραν τὸν αὐτόν· αὐτοὶ δε Μακεδόνες
ἀντεποιοῦντο θέλοντες τοῦτον εἰς τὴν Ἑλλάδα,
πρὸς τὴν πατρίδα τὴν αὐτοῦ, καλῶς διακομίσαι.
Ἔφησεν οὖν ὁ Φίλιππος αὐτοῖς ὁ Πτολεμαῖος:
»Ἔστι μαντεῖον τοῦ Διὸς εἰς χώραν Βαβυλῶνος
καὶ παρ' αὐτοῦ ληψόμεθα χρησμοδοτίαν πάντες,
θῶμεν δὲ τούτου λείψανον ὅπου Θεὸς κελεύει.«
Ὁ δὲ Διὸς ἀφεὶς φωνὴν ἐκ τῶν ἀδύτων ἔφη:
»Πᾶσιν ἐγὼ τὰ σύμφορα καὶ μέλλοντα προλέχω.
Πόλις ἡ Μέμφη τοὔνομα πρόσεστιν ἐν Αἰγύπτῳ,
κἀκεῖ δεῖ τὸν Ἀλέξανδρον ἐντίμως ἐνθρονίζειν
εἰς ἀνδριάντα τοῦ πατρὸς Νεκτεναβῶ τοῦ πάλαι.«
Οὕτως δοθέντος τοῦ χρησμοῦ πάντες κατεσιώπουν.
Ὁ Πτολεμαῖος οὖν λοιπὸν τὸ σκῆνος Ἀλεξάνδρου
ἐν μολυβδίνῃ λάρνακι τοῦτο κατασμυρνίσας,
πρὸς Μέμφιν κατὰ τὸν χρησμὸν προσέταξεν ἐλθῆναι·
ἐπὶ δ' ἁμάξας θέμενος ἐποίει τὴν πορείαν,
εἰς Αἴγυπτον ἐρχόμενος αὐτὸς ἐκ Βαβυλῶνος.
Μεμφῖται γοῦν ἀκούσαντες ὑπήντησαν τὸ σῶμα,
εἰσῆγον δὲ πρὸς τὴν αὐτῶν Ἀλέξανδρον τὴν πόλιν.
Ἀρχιπροφήτης οὖν φησι Μεμφίτης, χρησμολόγος:
»Τοῖς ὧδε μὴ προσθάψητε λείψανον Ἀλεξάνδρου,
εἰς Ῥακωτίδα μᾶλλον δὲ τὴν παρ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν·
εἰς ἣν γὰρ πόλιν θάψητε λείψανον Ἀλεξάνδρου,
Περὶ τοῦ σώματος αὐτῷ γέγονε πολλὴ μάχη.
Εἰς πόλιν Ἀλεξάνδρειαν Ἀλέξανδρος ἐτάφη.
ταύτῃ μάχη καὶ πόλεμος, θόρυβος οὐκ ἐκλείψει.«
Ὅθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁ Πτολεμαῖος φέρει
τὸ βασιλέως σκήνωμα, ποιήσας μέγαν τάφον,
καλέσας τοῦτον ἱερόν· ὃς μέχρι νῦν καλεῖται
Ἀλεξανδρεῦσιν ἱερὸν καὶ τάφος Ἀλεξάνδρου.

τούτου τὸ σῶμα τέθνηκεν, ὦ συμφορᾶς μεγίστης.
Ζῇ χρόνους γοῦν Ἀλέξανδρος τριάκοντα σὺν δύο·
οὕτως οὖν ἐπεβίωσεν· ἀπ' εἰκοσαετίας
ἦλθεν εἰς τὸ βασίλειον, δώδεκα χρόνους ἄρξας,
αὐτοῖς ἀεὶ μαχόμενος, νικῶν πάντας πολέμους,
εἴκοσιν ἔθνη βάρβαρα καὶ δύο προσδουλώσας
καὶ δεκατέσσαρας φυλὰς πάντων αὐτῶν Ἑλλήνων.
Ἔκτισε πόλεις δώδεκα μεγίστας οὔσας πάσας,
πόλιν τὴν Ἀλεξάνδρειαν κατ' Αἴγυπτον κειμένην,
αὐτὴν τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς τοὺς Ὄρπας οὖσαν,
κρατίστην Ἀλεξάνδρειαν, Σκυφῶν Ἀλεξανδρείαν,
ἐν ποταμῷ τῷ Γρίπιδι πόλιν Ἀλεξανδρείαν,
Ἀλεξανδρείαν ἄλλην τε τὴν ἐπὶ τῆς Τρωάδος,
πόλιν τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος,
τὴν ἐν Τριπῇ τῷ ποταμῷ πόλιν Ἀλεξανδρείαν.
ὡσαύτως Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐπὶ Μεσσυβέστα,
Περσῶν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, Ἀλεξάνδρειαν Πώρου,
καὐτὴν τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἵππου τοῦ Βουκεφάλου.
Ἐτέχθη γοῦν Ἀλέξανδρος ἐν Ἰανουαρίῳ
νεομηνίᾳ πρὸς αὐτῆς ἀνατολῆς ἡλίου·
ἐν Ἀπριλίῳ τέθνηκε τούτου νεομηνίᾳ,
οὔσης ἡλίου δύσεως· νεομιὰν δε τούτου
τῆς τελευτῆς ἐκάλεσεν ἡμέραν ὁ Γεννάδως.
διὰ τὸ τὸν Ἀλέξανδρον νεώτερον τεθνάναι.
Ἑξκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἔτυχεν ἀπριλίου
ἔτεσι κόσμου κτίσεως τοῖς πεντακισχιλίοις
διακοσίοις σὺν αὐτοῖς, πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος.

Ἐγράφη δὲ πρὸς ἔτεσι τοῖς ἑξακισχιλίοις
ἓξ σὺν τοῖς ἐνενήκοντα καὶ τοῖς ὀκτακοσίοις,
Ἰνδικτιῶνος ἐν αὐτοῖς τρεχούσης ἑνδεκάτης.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΛΥΒΙΣΤΡΟΝ ΚΑΙ ΡΟΔΑΜΝΗΝ.

(Στίχοι πολὺ ἐρωτικοὶ, ἀφήγησις Λυβίστρου, πῶς ὁ φίλος ὁ Κλειτοβὸς διηγεῖται τῆς Μυρτάνης.)

Πᾶς ἄνθρωπος εὐαίσθητος, ἐρωτοπαιδευμένος,
ἀνατροφὴ καὶ παίδευσις τῶν εὐγενῶν χαρίτων,
5 βασανισθεὶς ἐξ ἔρωτος, πᾶς ἐκ τῆς κάτω τύχης,
πᾶσα ψυχὴ καλόθελη, ἐρωτοπαιδευμένη,
εὐγενικοχαρίτωτος, φιλάρετος καρδία,
τώρα ἂς ἔλθῃ μετ' ἐμὲ ν' ἀκούσῃ ἀγάπης πόθον,
ἐρωτικὴν ἀφήγησιν τὴν θέλω ἀφηγεῖσθαι.
10 Καὶ σὺ Μυρτάνη δέσποινα, βασίλισσα χαρίτων,
βρύσις ἐρωτικόβρυτε τῆς εὐϋποληψίας,
χάρις χαρίτων ἔμψυχε, κυρὰ τῆς Ἀφροδίτης,
σὺν πάσῃ χώρᾳ τῇ λαμπρᾷ, τῇ Λιταβίων χώρᾳ,
μετὰ λαμπρῶν σου συγγενῶν μέχρι τῆς κάτω τύχης,
15 ἄνδρες, γυναῖκες εὐγενεῖς, γέροντες, νέοι, πάντες,
ἂς ἔλθωσιν, ἂς φθάσωσιν, ἂς περισυναχθῶσιν·
ἔχω γὰρ ξενοχάριγον ἀφήγημα ἀγάπης,
καὶ πόνους τοὺς ἐπάσχισεν ἐξαίρετος ὁ κάτις
πολυπαθὴς, πολύπονος, ἐρωτοπαιδευμένος,
20 μέλλω, Μυρτάνη δέσποινα, σήμερον ἀφηγεῖσθαι·
καὶ ἀπὸ τοῦ ἀφηγήματος καὶ τῆς ποθομανίας
οἱ πάντες ἐρωτήσωσι τὰς ἐρωτοπικρίας
καὶ νὰ θαυμάσουν ἄνθρωπον ἄγροικον εἰς τὸν κόσμον,

ἀφ' οὗ ἐσέβην, νὰ ποθῶ ὅσα κακὰ ὑπεστάθην.
25 Λοιπὸν καὶ τὴν ἀφήγησιν ἄρξομαι τῆς ἀγάπης
Λυβίστρου τοῦ πολυπαθοῦς καὶ κόρης τῆς Ροδάμνης.
Νέος εἰς ἀναπόταμον, εἰς ἀναλιβαδίαν,
μέσ' εἰς στενὸν ἐδιέβαινεν θλιμμένος μονοπάτιν·
ἔπρεπε τὸ ἀναλίβαδον νᾶνε ἡ κατούνα ξένων,
30 καὶ τὸ γλυκὸ ἀναπόταμον θλιμμένους νὰ ποτίζῃ.
εἶχεν ἐκεῖνο χάριταν καὶ αὐτὸ παρηγορίαν,
ἐκεῖνο διὰ τὰ δένδρα του, τὰ ἄνθη καὶ τὰς βρύσεις,
καὶ αὐτὸ διὰ τὸ καθάριον καὶ τὸ γλυκόποτόν του.
Αὐτὸς ὁποῦ τὸ ἐδιέβαινεν πολλὰ ἦτον πονεμένος·
35 ἄνθρωπος ἦτον εὐγενὴς ὀκάποιος ἀπὸ χώραν
ἄγωρος, ἐπιτήδειος, ἔμμορφος εἰς τὴν πλάσιν,
[κατὰ] πολλὰ καλόκοπος εἰς σύνθεσιν καὶ σχῆμαν,
ξανθός, μακρύς, ἀγένειος, τριγύρου κουρεμένος·
φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν, ἐβάσταζε γεράκιν,
40 καὶ ὀπίσω του ἐκλούθησε σκυλὶν μὲ τὸ λυτάριν·
ζωσμένος ἦτον ἅρματα καὶ ἐπήγαινε τὸν δρόμον,
νὰ βρέχεται ἐκ τὰ δάκρυά του, νὰ συχνοαναστενάζῃ,
καὶ ἀπὸ τ' ἀναστενάγματα νὰ καίῃ τὸ μονοπάτι.
Ἤμουν καὶ ἐγὼ 'κ τὴν χώραν μου διωγμένος διὰ πόθον,
45 θλιμμένος ἐκ τὸν ἔρωταν, καμμένος δὶ ἀγάπην,
ἐξέβηκ' ἀπὸ λύπης μου, καὶ κόσμον περιεπάτουν
διὰ κουφισμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν πόνων μου τῶν τόσων·
καί, πῶς οὐκ οἶδ', ἐκράτησα καὶ ἐγὼ τὸ μονοπάτι
τὸ ἐκράτει ἐκεῖνος [ὁ καλὸς, ὁ νέος] στρατιώτης·
50 ἡμέραν ἐπερπάτησα, εἰς ἄλλην ἔφθασά τον,
κατόπισθεν ἐπήγαινα καὶ ἐκεῖνος ἔμπροσθέν μου,
καὶ λούεται ἐκ τὰ δάκρυά του καὶ συχνοαναστενάζει.
Ἐγὼ ὡς τὸν εἶδα ὅτι πονεῖ καὶ θλίβεται τοσοῦτον,
ἀγωνιζόμην καὶ ἤθελα τοῦ νὰ τὸν ἐρωτήσω
55 τίς ἔνι, πόθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ τί ἔνι τὸ στενάζει·
καὶ τέως οὐδέν μ' ἐβάσταξεν, ἐκ τὰ πολλὰ ἠγανάκτουν,
ἐσίμωσά τον 'ς τὸ πλευρόν, θαρρῶν 'χαιρέτησά τον,
εἶπά τον — πόθεν περπατεῖς, ξένε συνοδοιπόρε; —
Καὶ ἐκείνου ἐκατεκόπτετον ὁ νοῦς του ἀπὸ τοὺς πόνους,

60 οὐδὲ ἐστράφην εἰς ἐμέ, οὐδ' ἐχαιρέτησέ με,
ἀλλὰ τῆς στράτας τὸ στενὸν ἐκράτει μονοπάτιν,
καὶ τὸ ποτάμιν ἔβλεπεν καὶ ἐπήγαινε θλιμμένος.
Γὼ πάλι ἐλάλουν πρὸς αὐτόν, ἐσυχνοανεχαιρέτουν
— βάσταζε, ξένε, μὴ πονῇς, μὴ θλίβεσαι τοσοῦτον·
65 εἰς ἄγριον τόπον περπατεῖς, καὶ ἂν τύχῃ ἀπὸ τοὺς πόνους
ἄλλον ὀκάτι ἐπώδυνον νὰ γίνετ' εἰς ἐσένα,
νὰ ἦσαι ἀπαρηγόρητος ἐδῶ 'ς τὴν ξενητείαν. —
Ὀκάποτ' ἀνεστέναξεν καὶ στρέφετ' εἰς ἐμένα
πολλὰ θλιμμένος, σοβαρὸς καὶ ἀπηλογήθηκέ μου.
70 — Ἄνθρωπε, τί ἔν' τὸ μ' ἐρωτᾷς καὶ βιάζεσαι τοσοῦτον;
νὰ μάθῃς τί ἔν' τὸ θλίβομαι καὶ συχνοαναστενάζω;
ἄνθρωπος εἶμαι καὶ πονῶ, καὶ τὸ πονῶ γυρεύεις;
ἂν ἦσαι πέτρα νὰ ραγῇς, νομίζω, ἐκ τὴν λύπην,
διότι, μὰ τοὺς πόνους μου τοὺς πάσχω διὰ τὸν πόθον,
75 καὶ πέτρ' ἂν φθάσῃ τἄπαθα τοῦ νὰ τὰ θέλῃ μάθει,
εἰς ἑκατὸν νὰ διαρραγῇ καὶ νὰ θρυβῇ ὡς χῶμαν. —
Ἐγὼ ὡς κατεγνώρισα διὰ πόθον ἔν' τὸ πάσχει,
ὅρκους φρικτοὺς τὸν ὤμοσα νά μ' εἴπῃ τὰ λυπᾶται.
εἰπά τον — ξένε, γνώριζε, λέγει ὁ δημώδης λόγος,
80 »κάλλιον ἔνε εἰς ὁδὸν ἀδελφὸς ἢ μητέρα·
καὶ ἂν τὸ πονεῖς οὐ λέγῃς του, καὶ εὑρίσκετ' εἰς ἐσένα,
ὁποῦ φυλάσσει τὸ πονεῖ, γίνετ' εἰς κίνδυνόν του.«
Καὶ ὀκάποτ' ἀπὸ βίας του στρέφεται καὶ θωρεῖ με,
νὰ χύνετ' ἐκ τὰ ὀμμάτιά του τὸ δάκρυον ὡς ποτάμιν,
85 καὶ λέγει — ἂν σ' εἴσω τίποτε, ξένε συνοδοιπόρε,
ἐμέν ὡς μ' ἐκατέστησεν ἡ τύχη μου εἰς τὸν κόσμον,
ἀντὶ πατρός, ἀντὶ μητρός, ἀντὶ ἀδελφοῦ καὶ φίλου
ἔχω ἐσένα σήμερον ἐδῶ 'ς τὴν ξενητείαν,
καὶ θέλω νά σ' ἀφηγηθῶ τ' ἐπάσχισα 'ς τὸν κόσμον·
90 καὶ ἂν κατ' ἀλήθειαν ἔμαθες νὰ συμπονῇς τοὺς ξένους,
νὰ ποίσῃς ὅρκον μετ' ἐμὲ νὰ μὴ ἀποχωριστοῦμεν,
πρῶτον μεθ' ὅρκου λέγε μοι ἀπὸ ψυχῆς ἐν πρώτοις·
ἐγνώριζε τοὺς πόνους μου τοὺς ἔχω εἰς τὴν ψυχήν μου·
χρόνον ἀκέραιον περπατῶ καὶ κόσμον νὰ γυρεύω,
95 καὶ ζῶ 'πὸ τὸ γεράκιν μου, θρέφομ' ἀπ' τὸ σκυλίν μου,

ἔνε ζωή μου τὸ φαρίν, ψυχή μου τ' ἅρματά μου,
καὶ ἁπλοῦν εἰς τέτοιαν, φίλε μου, κατήντησα μανίαν,
ὅτι ἐγίνην εἰς ἐμὲν ὡς χάρος τὸ σπαθίν μου,
θάνατος τὸ λουρίκιν μου καὶ τάφος τ' ἅρματά μου·
100 ἐδᾶ 'πὸ τώρα ἐγνώριζε καὶ τὶ ἔνε τὸ στενάζω.
Φίλε μου, εἰς τὴν χώραν μου ἄνθρωπος ἤμουν μέγας,
τοπάρχης πλούσιος, φοβερός, 'ς τὴν ἀνδρείαν τοσοῦτος,
τέτοιος, νομίζω, ὁ καιρὸς νὰ σὲ τ' ἀναδιδάξῃ·
σύντροφον εἶχα τὴν χαράν, φίλον τὴν ἀθλιψίαν,
105 εἴ τι καλὸν καὶ ἐνήδονον ποτὲ νὰ μὴ μὲ λείπῃ·
καὶ μετὰ τόσας ἡδονάς, μετὰ καλὰ τὰ τόσα
καὶ μὲ τὸν τόσον πλοῦτόν μου, μὲ τὴν εὐημερίαν,
μὲ τὰς τρυφάς μου τὰς πολλάς, μὲ τὰς γλυκύτητάς μου,
τὰς εἶχα, τὰς ὑπότασσα, τὰς εἶχα καὶ ἐθάρρουν,
110 ἔρωτος εἶδος εἰς ἐμέ ποτ' οὐκ ἀνεβιβάσθη,
ἦτον ὁ νοῦς μου ἀμέριμνος καθόλου ἀπὸ τὸν πόθον,
'ς τὸν λογισμόν μου ἐνθύμησις ἀγάπης οὐκ ἀνέβη,
ἔζουν ἀκαταδούλωτος καὶ μετ' ἐλευθερίας,
ἐρωτοακατάκριτος καὶ παρεκτὸς ἀγάπης·
115 ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, φίλε μου, ποτὲ ἂν συνεπλάκη
ἄνθρωπος ἀπ' τοῦ γένους μου καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου
εἰς τέτοιαν ποθοενθύμησιν καὶ ἀνάμνησιν ἀγάπης,
πολλὰ τὸν κατεπίκρανα, χίλια τὸν ἐμεμφόμην.
Καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ δόχνει με νὰβγῶ νὰ κυνηγήσω
120 μὲ τοὺς ἐμοὺς τοὺς συγγενεῖς καὶ μὲ τοὺς ἐδικούς μου·
ἐξέβηκ' εἰς παράπλαγα κ' εἰς ὀρεινὸν βουνίτσιν,
καὶ ἐψηλάφουν πούπετε περδίκιν νὰ 'πιτύχω·
νὰ λύσω τὸ γεράκιν μου, νὰ ἴδω ἂν ὑπαγαίνῃ·
ἐκείνην ἐπαράτρεχα τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν
125 εἰς κάμπους, εἰς παράπλαγα, ριζοβουνοθεσίας
νὰ μὴ 'πιτύχω πούπετε νὰ λύσω τὸ γεράκιν·
καὶ ἁπλῶς ἀργὰ τὸ δειλινόν, τὸ πλήρωμαν ἡμέρας,
εἰς δένδρου κλῶνον ηὕρηκα πουλιὰ τρυγόνια δύο,
ἐντάμα νὰ καθέζουνται καὶ νὰ καταφιλοῦνται,
130 καὶ δένω τὸ γεράκιν μου καὶ ἐβγάνω τὸ δοξάριν

119. εἴχά τας.

γεμίζω το, καὶ ἐδόξευσα ἕνα ἀπὸ τὰ δύο·
καὶ εἶδα μυστήριον φοβερὸν εἰς τὰ τρυγονοπούλια·
ἅμα τῷ πέσειν εἰς τὴν γῆν ἐκεῖνο τὸ ἐφονεύθη,
τ' ἄλλον εἰς ὕψος ἔδωκεν, ἀνέβην εἰς τὰ νέφη,
χαμνίζει ἀπέκει τὸ πτερὸν ἐκ τὸ ὕψος τοσοῦτον,
καὶ πίπτει εἰς τὸ 'ταῖρίν του καὶ ἐκεῖνο φονευμένον.
Εἶδα, καὶ ἐξενίστην το καὶ μέριμνα μ' ἐσέβην,
συνελυπήθην τὸ πουλὶν καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου,
ἕναν μου ἐρώτουν συγγενῆν τὸ τὶ εἶχε καὶ ἐφονεύθη.
Καὶ ἐκεῖνος ἐκ τοῦ πράγματος ὡς ἔμαθ', ἐψηλάφα
πάντ' ἀφορμὴ τοῦ νὰ μ' εἰπῇ τοῦ ἔρωτος τὰς ὀδύνας,
καὶ τὰ 'ρωτοπικρόγλυκα τοῦ πόθου νὰ μὲ μάθῃ·
καὶ ἅμα τὸν ἐρώτησα, σύντομα μ' ἀπεκρίθη.
— Μάθε, τοπάρχα Λύβιστρε χώρας ἐμῆς καὶ τόπου,
ἂν κάτσω καὶ διδάξω σε διὰ τὸ πουλὶν τὸ βλέπεις,
τὸν νοῦν σου τὸν ἀμέριμνον μέριμνα νὰ δουλώσῃ,
καὶ τοῦ ἔρωτος τὴν δύναμιν νὰ μυριομεγαλύνῃς.
Καὶ παρευθὺς εἰς τὸ πλευρὸν τὸν συγγενῆ μου ἐπῆρα,
διὰ τὸ πουλὶν τὸν ἐρωτῶ, τὸ ἐρωτικὸν τρυγόνιν,
τὶς ἔνε ἡ πολύφοβος ἐρωτοδυναστεία.
Καὶ ἐκεῖνος ἐπεχείρησε τοῦ νὰ μ' ἀναδιδάξῃ
τοῦ ἔρωτος τὰ μυστήρια καὶ τὰ δεσμὰ τοῦ πόθου.
— Βλέπεις ἐτοῦτο τὸ πουλίν, λέγει με, τὸ τρυγόνιν,
πάντως εἰς ὄρος πέτεται καὶ εἰς ἀέραν τρέχει,
καὶ ἂν φονευθῇ τὸ 'ταῖρίν του καὶ λείψῃ ἀπαὶ τὸν κόσμον,
ποτὲ εἰς δενδρὸν οὐ κάθεται νἄχῃ χλωρὰ τὰ φύλλα,
ποτὲ νερὸν καθάριον ἀπὸ πηγὴν δὲν πίνει,
πάντοτ' εἰς πέτραν κάθεται, θρηνεῖ καὶ οὐκ ὑπομένει,
τὴν στέρησίν του ἀνιστορεῖ καὶ πνίγει τὸν ἑαυτόν του.
Καὶ τὶ [τὸ] θέλεις τὸ πουλὶν τὸ 'σθάνεται καὶ βλέπει;
ἀλλὰ ἰδὲς καὶ θαύμασε τὸ δένδρον τὸ φοινίκιν,
ὡς [ἂν] οὐκ ἔχῃ ἀρσενικὸν τὸ θηλυκὸν φοινίκιν,
τότ' οὐ καρπεύει εἰς τὴν γῆν, πάντα θλιμμένον στέκει.
Ἄφες αὐτὸ καὶ θαύμασε τὸν λίθον τὸν μαγνήτην,
ὡς ἕλκει ἀπὸ τοῦ πόθου του τὴν φύσιν τοῦ σιδήρου·

θαύμασε καὶ τὴν σμέριναν πάλε τὴν θαλασσίαν,
ὡς ἀποκάτω ἐκ τὸν βυθὸν διὰ πόθον ἀναιβαίνει,
καὶ μὲ τὸν ὄφιν σμίγεται δι' ἐρωτικὴν ἀγάπην.
Ξένισε καὶ τὸν ποταμὸν τὸν λέγουσιν Ὀρφέαν,
πῶς τὸ θαλασσοπέλαγος τὸ τόσον παρατρέχει
καὶ πρὸς τὴν λίμνην ἔρχεται τὴν εἰς τὴν Σικελίαν.
Καὶ τί, τοπάρχα Λύβιστρε χώρας ἐμῆς καὶ τόπου,
κατὰ λεπτὸν νὰ ἄρξωμαι τοῦ νὰ σ' ἀναδιδάξω
τοῦ ἔρωτος τὰ μυστήρια τὰ δείχνει εἰς τὴν ἀγάπην;
πιστεύω, ἀναισθητότερος ἂν ἦσαι παρὰ λίθον,
νἄλθῃς μικρὸν εἰς αἴσθησιν νὰ νοήσῃς τὴν ἀγάπην,
νὰ φοβηθῇς τὴν δύναμιν τῶν ἐρωτοκρατόρων.
Καὶ μετὰ τέτοια τὰ πολλὰ τὰ μὲ ποθοαφηγήθην,
τὰ μ' εἶπεν, τὰ μ' ἐδίδαξεν ὁ συγγενής μου ἐκεῖνος,
ἔφθασα 'ς τὴν κατούνα μου, πεζεύω τ' ἄλογόν μου,
καὶ ἐκ [τοῦ κόπου] ἤθελα τοῦ περιανασάνω,
καὶ κατ' ἰδίαν ἐσέβηκα καὶ ἐφρόντιζα τοὺς λόγους,
τοὺς μ' εἶπε διὰ τὸν ἔρωτα ὁ συγγενής μου ἐκεῖνος.
Καὶ ἁπλῶς καὶ μὴ βουλόμενος εἰς μέριμναν ἐσέβην,
καὶ ἐσκόπιζεν ἡ καρδία μου μὴ πλέξω εἰς τὰς ὀδύνας·
ὁκἄποτε ἐκάλεσεν ἡ ἑσπέρα τὴν ἡμέραν,
καὶ ἔκλινεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσέβηκεν ἡ νύκτα,
ἐνύσταξ' ἐκ τὴν μέριμναν τὴν εἶχεν ἡ ψυχή μου,
ἔπεσα ν' ἀποκοιμηθῶ, καὶ ἄκουσε τὶ μ' ἐφάνη.
Ἐφάνη μ' ὅτι μόνος μου περίτρεχα λιβάδιν,
λιβάδιν πανεξαίρετον μυριοανθισμένον
καὶ κρύον νερὸν γλυκόβρυτον, χίλια δενδρὰ γεμάτον,
χέρια ζωγράφου νἄλεγες, ἂν εἶδες τὸ λιβάδιν,
τὸ ἐποῖκαν χιλιοέμμορφον, μυριοχρωματισμένον·
ἔβλεπα τ' ἀναλίβαδον, ἐπρόσεχα τὰ δένδρη,
ἐπιτερπόμην τὰ φυτά, ἐθαύμαζον τὰς βρύσεις,
εἰς τἄνθη ὁ νοῦς μου ἐκρέμετον, ἐζάληνα τὸν τόπον,
μόνος καὶ μόνος ἔλεγα καὶ ἐνόσῳ περιεπάτουν,
»ὅπου εἰς τέτοιον ἄνθρωπος λιβάδιν κατουνέψῃ
καὶ ζήσῃ εἰς τέτοιας χάριτας ζωῆς του τὰς ἡμέρας,

192. χήληδενδρὸν.

οὐ χρήζει τὸν παράδεισον, οὐκ ἔν' λοιπὸν στρατιώτης.«
Καὶ ἐνόσῳ τὸ ἐπαράτρεχα τὸ ἔμνοστον λιβάδιν
καὶ ὑπήγαινά το ἐνήδονα καὶ ἐσκόπιζα εἰς ἐκεῖνον,
ἀπὸ μακρὰ ἀνετράνισα καὶ βλέπω ἁρματωμένους,
ἀνθρώπους ὅλους πτερωτοὺς καὶ ἔρχονται 'ς ἐμένα,
μετὰ θυμοῦ καὶ [πάταγου] ἔτρεχαν τὸ λιβάδιν·
καὶ ὡς τοὺς ἐντράνισα πολλοὺς ἐψυχοεφοβήθην,
ἐκ τ' ἄλογόν μου ἐπέζευσα, καὶ σύρνω τὸ σπαθίν μου,
καὶ ὡς οὗ νὰ σύρω τὸ σπαθίν, ἐκεῖνοι ἐπέπεσάν με,
καὶ τριγυριά μου ἐστάθησαν καὶ ἀγριογλωσσοφωνίζουν,
καὶ λέγουν — ρίξε τ' ἅρματα, μὴ τώρα ὁκάτι πάθῃς. —
Καὶ ὡς τοὺς εἶδα περισσούς, ὅλους ἁρματωμένους,
τοὺς ὅλους νἄχουσι πτερὰ καὶ ν' ἀνασαίνουν φλόγα,
περιαντιστάθην ἄπειρος σχεδὸν ὅτι ἀπαὶ τώρα
εἰς ᾅδην ἐκατήντησα καὶ τὴν ζωὴν ἀφείθην·
παρέξω ρίπτω τὸ σπαθίν, παρέξω τὸ δοξάριν,
δένω τὰ χέρια, λέγω τους — δοῦλός σας, μὴ ἀποθάνω. —
Καὶ εἷς ἀπ' ἐκείνους ἄνθρωπος πανεύμορφος εἰς εἶδος,
πολλ' ἔμορφος, καλόκοπος εἰς σύνθεσιν καὶ σχῆμα,
εἶχε πτερὰ 'ς τοὺς ὤμους του, ἦτον ἁρματωμένος,
ἦλθεν ἐκεῖνος ἥμερα, κρατεῖ μ' ἀπὸ τὸ χέριν,
δένει μ' ἀπὸ τὸν τράχηλον καὶ λέγει μ' — ἀκολούθει,
καὶ ἄφες τὸ θράσος τὸ πολύν, τίποτ' οὐκ ὠφελεῖ σε. —
Ἠρξάμεθα νὰ τρέχωμεν ἐκεῖνο τὸ λιβάδιν,
ἀπέδω μου καὶ ἀπέκει μου καὶ ὀπίσω μου καὶ ὀμπρός μου
εἶχα τοὺς ἀδιάκριτους, τοὺς ἐρωτοδημίους·
καὶ πῶς νὰ εἴπω, φίλε μου, καὶ πῶς νὰ σ' ἀφηγοῦμαι,
τοῦ καθενὸς τὰς ἀπειλὰς καὶ τοὺς φοβερισμούς του;
Ὅμως τὰ νουθετήματα τοῦ ἑνὸς νὰ σοῦ συντύχω,
τοῦ ἑνὸς ὁποῦ 'κ τὸν τράχηλον ἔδησε καὶ ἔσυρνέ με.
— Λύβιστρος, ἔρως νουθετεῖ καὶ πόθος παραγγέλλει. —
— ἄνθρωπε, θέλεις νὰ σιωπῶ; [ναί] δέξου το ὡς θέλεις· —
— ἂν οὐκ ἐπλάστης ἐκ τὴν γῆν καὶ οὐκ ἤσουν ἐκ τὸν κόσμον,
καὶ ἤσουν σπορὰ 'κ τὸ σίδηρον καὶ ἀπόκομμα 'κ τὴν πέτραν,
οὐ μὴ τὸ εἶχα παράξενον ποσῶς ἂν οὐκ αἰσθάνου

206. ποταπου.

τὴν δύναμιν τὴν ἄπειρον τῶν ἐρωτοκρατόρων,
διότι καὶ πέτρα καὶ δενδρὸν καὶ σίδηρον καὶ λίθος,
καὶ πᾶσα φύσις ἄψυχος κ' ἐμψυχωμένη πᾶσα,
'κτὸς ἐρωτοϋπολήψεως οὐκ ἔνι ὁδὸς νὰ ζήσῃ.
Καὶ σὺ ὁ τοσοῦτος ἄνθρωπος ὁ ἐξαίρετος καὶ νέος,
ἀναισχυντεῖς τὸν ἔρωτα καὶ πόθον οὐ ψηφίζεις;
ἄρτι, ἂν μ' ἀκοῦς, συνθλίβεσαι, ρίξε τ' ἀγέρωχόν σου,
τράχηλον κλῖνε εἰς τὸν ζυγὸν τῆς ἐρωτοδουλείας,
ἔμπα 'ς τοῦ Πόθου τὸν δεσμόν, δέθητι 'ς τὴν Ἀγάπην,
πρόσπεσε 'ς τὴν Ἀσχόλησιν, τὸν Κρεμασμὸν ἰδέ τον,
καὶ αὐτίκα νὰ εἰποῦν τὸν Ἔρωταν, νὰ τὸν παρακαλέσουν,
καὶ ἀπαὶ τὸ τόσον μανικὸν τὸ κατ' ἐσοῦ ἐκακώθην,
νὰ μεταπέσῃ, νἀλλαγῇ καὶ νὰ σὲ συμπαθήσῃ.
Καὶ ἂν σὲ εἰπῶ τὸν ἄνθρωπον, θὲς ὅτι οὐδὲν νὰ πάθῃς,
ἄμνηστος νὰ ἦσ' ἀπ' ἔρωταν, οὐδὲν νὰ σὲ ψηφίζῃ,
τὶ λέγεις νὰ ἦσαι παρεκτὸς ἐρωτικῆς ἀγάπης;
πρέπει σε, ἰδέ το μόνος σου, σκόπει τὸ σὲ ἁρμόζει.
Μὰ τὸ σπαθὶν τὸ δίστομον τῆς ἐρωτομανίας,
οὐ λέγω σε τὸ τίποτε διὰ τρόπον κολακείας,
ὡσὰν καὶ ἂν ἦσαι ἐξαίρετος εἰς σύνθεσιν καὶ πλάσιν,
ἂν οὐκ ἐμπῇς εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ πόθου νὰ πονέσῃς,
νὰ παιδευθῇς τὰ ἐρωτικὰ καὶ μάθῃς, ὡς ἁρμόζει,
εἶσ' οὐδὲ τίποτε! ἀπ' ἐμὲν πληροφορέθησαί το·
καὶ παραγγέλλω σ' ἀπεδᾶ, καὶ λέγω σε καὶ ἄκουσέ μου,
ἄρτι ἂν ὑπᾷς εἰς ἔρωταν καὶ θέλῃς προσκυνῆσαι,
ἔμπα κλιτὸς τὸν τράχηλον καὶ χαμηλὸς τὸ σχῆμα,
ποῖσε δεινὸν τὸ βλέφαρον ὡσὰν φοβερισμένος,
δέσε τὰ χέριά σου σφικτὰ καὶ πέσ' εἰς γῆν ὀμπρός του,
καὶ ἀπὸ καρδιᾶς σου στρίγγισε καὶ παραικάλεσέ τον·
πλὴν ὅταν ἔμπῃς πρόσεξε ἀπάνω εἰς τὸ ἀνῶφλιν
τῆς πόρτας, ἐλεφάντινον ἂν ἴδῃς πινακίδιν,
ἀνάγνωσε τὰ γράμματα τί γράφουν εἰς ἐκεῖνον. —
Καὶ μὲ τὰς τόσας τὰς πολλὰς ἐρωτονουθεσίας
ὁκάμποτ' εἰς τοῦ Ἔρωτος ἤλθαμε τὴν κατοῦνα·
καὶ τὴν αὐλὴν ἐσέβημεν τῆς Ἐρωτοκρατίας·
κ' ἐμὲν 'ς τὰς πόρτας τῆς αὐλῆς ἐφάνη μου ὁκάτις

ἄνθρωπος ἦτον σοβαρός, γυμνὸς ξεσπαθωμένος,
ἄγριος πολλὰ τὸ πρόσωπον, δεινὸς ἀπὸ τὸ σχῆμα·
εἶχεν χαρτὶν 'ς τὸ χέριν του τὸ ἕναν ἁπλωμένον,
275 ἔγεμεν ὅλον γράμματα, καὶ ἄκω τί ἐλαλοῦσαν.
»Πᾶς ἄνθρωπος ἀδούλωτος εἰς ἐρωτοκρατίαν,
πᾶς ποθοακατάκριτος νὰ μὴ ἐγνωρίζῃ ἀγάπην,
ἂς ἔν παρέξω ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς Ἐρωτοκρατίας·
ἂν δὲ καὶ θέλῃ νὰ ἐμπῇ νὰ ἰδῇ καὶ τὴν αὐλήν του,
280 ἂς ὑπογράψῃ δοῦλός του καὶ ἂς γίνετ' ἐδικός του.«
Ἔρως ἐξέβην ἀπεκεῖ καὶ λέγει τον ἐκεῖνον
ὁποῦ μ' ἐφύλασσεν ἐμέν — ἔπαρ' τον, ἔλα ἀπέσω —
Κ' ἐκεῖνος τὸν ἐρώτησεν »τί λέγουν ὡς διὰ τοῦτον;«
ἐκεῖνος ἀπεκρίθηκεν κρυφῶς νὰ μὴ τὸ μάθω·
285 »ἡ Ἀγάπη μεσιτεύει τον, ἐγγυεῖται τον ὁ Πόθος,
καὶ συμπαθεῖ τον ὁ Ἔρωτας, τίποτε μὴ λυπῆται.«
Καὶ εἶπέν μοι »περπάτησε, μὴ θλίβεσαι ἀπαὶ τώρα.«
Ἐμπαίνω ἀπέσω μετ' αὐτῆς, πλῆθος πολὺν εὑρίσκω·
ἦσαν μυριάδες ἄνθρωποι, καὶ ἡ δίκη τους τοιαύτη,
290 δι' ἀγάπην, ἔρωτος στοργήν, διὰ πόθου διακρισίαν.
Καὶ μέσα εἰς τούτους, φίλε μου, μάθε τὸ τὶ ἐξενίστην,
τὸ εἴδασιν τὰ ὀμμάτιά μου, ἐξαπορεῖ τ' ὁ νοῦς μου.
Ἔρως τριμορφοπρόσωπος κάθεται εἰς τὸν θρόνον,
τὸ πρῶτόν του τὸ πρόσωπον ὥσπερ μικροῦ παιδίου
295 ἁπαλοσάρκου, φοβεροῦ, κ' εἶχεν ξανθὴν τὴν πλάσιν,
τοῦ νὰ τὸν εἶδες ἐκ παντὸς χέρια καλοῦ ζωγράφου
τεχνίτου τὸν ἐστόρισαν, ψέγος οὐδὲν βαστάζει·
τὸ δεύτερον ἐφαίνετον ὡς μέσης ἡλικίας
νἄχῃ τὸ γένιν στρογγυλόν, τὴν ὄψιν ὡς τὸ χιόνι,
300 καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου πρόσωπον γέροντος εἶδες ὄψιν,
σύνθεσιν, σχῆμα καὶ κοπὴν καὶ πλάσιν ἀναλόγως·
καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον εἶχεν ἐξ ὁλοκλήρου
τὰ χέρια, τὰ ποδάρια καὶ τ' ἄλλον του τὸ σῶμα,
τὸ δ' ἀπ' ἐκείνου πρόσωπον μόνον ἀπὸ τοὺς ὤμους·
305 ἐθώρουν τα ὅτι ἐκείτονταν, ὡς ἦσαν κατ' ἀξίαν,
ἔβλεπα τὴν τριμόρφωσιν, ἔλεγα »τίς ὁ πλάστης,
τ' εἶνε τὸ ξενοχάραγον τὸ βλέπω, τί ἔνε τοῦτο;

τίς νὰ μ' εἰπῇ τὸ θεωρῶ, τίς νὰ μὲ τὸ ἑρμηνεύσῃ;
τὶς ἄνθρωπος φιλόκαλος νὰ μὲ τὸ ἀναδιδάξῃ;
310 Καὶ ἐνόσῳ εἰς τέτοιαν μέριμναν ὁ νοῦς μου περισκοπᾶτον,
ὁκἄποτε καὶ ἡ ζήτησις γίνεται ἡ ἐδική μου·
»ὁ ἀντιστάτης ἂς ἐλθῇ« φωνάζει ὁκἄτις Ἔρως·
γίνεται τάξις μέρους μου ἀπέδω μου καὶ ἀπέκει,
λέγει με ὁποῦ μ' ἐφύλασσεν »ἔλα νὰ προσκυνήσῃς.«
315 Ἐσέβην εἰς τὸν Ἔρωταν, πίπτω εἰς γῆν ὀμπρός του,
καὶ ἠρξάμην μετὰ δάκρυά μου νὰ κλαίω καὶ νὰ τὸν λέγω.
»Ἔρως, αὐθέντα βασιλεῦ, δέσποτα γῆς ἁπάσης,
τῶν ἀναισθήτων ἀρχηγέ, τῶν ἀρχηγῶν κατάρχα,
πάσης ψυχῆς ἐρευνητά, τοῦ πόθου δικαιοκρίτα,
320 καὶ τῆς ἀγάπης συνεργέ, τῆς ὑπολήψεως φίλε,
ἂν ἀπ' ἀναισθησίας μου τὴν εἶχα πρὸς ἐσέναν,
κατεφρονίσθης ἀπ' ἐμέν, δέσποτα ποθοκράτωρ,
μὴ ἐξεριστῇς τὸ πταῖσμά μου, τόσον μὴ τὸ κακώσῃς·
γνώρισε, ἤμουν χωρικὸς καὶ συγγνωμόνησέ το,
325 ἀρκεῖ τὸ μ' ἐφοβέρισες, ἐλέησέ μ' ἀπαὶ τώρα,
[ν]ὰ ὀμόσω νὰ ἦμαι δοῦλός σου, δοῦλος τοῦ ὁρισμοῦ σου,
λίζιος τοῦ θελήματος καὶ τοῦ προστάγματός σου.«
Καὶ τότ' ἀφοῦ τὸ ἐπλήρωσα τὸ τὸν ἐπαρεκάλουν,
λέγει μ' »ἐγείρου ἀπὸ τοῦ νῦν διὰ μεσιτειὰν τοῦ Πόθου,
330 διὰ τὴν ἐγγύωσιν, γνώριζε, τὴν εἶχα ἐκ τὴν Ἀγάπην,
σπλαγχνίζομαί σ' ἀπὸ τοῦ νῦν, ἐλεῶ καὶ συμπαθῶ σε·
τ' ἔπταισες οὐ ψηφίζω το, ἀμνημονῶ εἰς ἐκεῖνον,
ἀπὸ τοῦ νῦν παράλαβε ἀγάπην εἰς τὸν νοῦν σου,
καὶ πόθον κόρης Ἰνδικῆς, ἐρωτοεξῃρημένης,
335 πόθον Ροδάμνης θυγατρὸς Χρυσοῦ τοῦ βασιλέως.
Χρυσόν, πατέρα τὸν λαμπρὸν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης
νὰ διαδεχθῇς 'ς τὴν χώρα του καὶ νὰ κοσμοκρατήσῃς,
μετὰ δὲ χρόνου διάστημα νὰ χάσῃς τὴν Ροδάμνην
ὑπὸ γυναίκας πονηρᾶς, τῆς κακομάγου γραίας,
340 καὶ νἄβγῃς 'ς ἀναζήτησιν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης·
δίχρονον θέλεις περπατεῖ νὰ ὑπάγῃς νὰ τὴν εὕρῃς,
καὶ ἀφοῦ τὴν εὕρῃς 'πὸ καλοῦ φίλου σου συνεργίαν,
εἰς ἄλλον ἕναν διάστημαν νὰ παραδράμῃ χρόνος,

καὶ πάλιν κάστρου τοῦ Ἀργυροῦ νὰ γίνεσαι δεσπότης,
345 μὲ κόρην τὴν παράξενον, καὶ νὰ συναποθάνῃς.«
Εἶπεν ἐκεῖνος ὁ καλὸς ὁ μάντις ὁ προγνώστης,
ἐλάλησε τὰ μέλλοντα, καὶ ἐξύπνησα εὐθέως·
ὁ νοῦς μου εἶχεν ταραχὴν καὶ φόβον ἡ ψυχή μου,
μέριμναν ἡ καρδία μου καὶ κλόνον ἀπὸ πόθον,
350 ὥραν χαϊμένος περισσὴν νὰ κείτωμαι νὰ βλέπω
τὸ πότε νἄλθῃ ὁ λογισμὸς τὸν εἶχ' ἂν οὐκ ἐχάθη.
Ὁκἄποτ' ἐπανήφερα καὶ ἦλθαν τὰ λογικά μου,
ἀνέβη ἀπὸ τὸν βυθὸν τοῦ ὀνείρατος ὁ νοῦς μου,
ἔρριψ' ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά μου τὸν ὕπνον παραυτίκα,
355 ἐκάτσα κ' ἐκλονίζετον ὁ νοῦς μου ἀπαὶ τὸν φόβον,
ἀνεψηλάφουν διάδεσμον μὴ ἔχῃ ὁ σφόνδυλός μου,
ἔβλεπ' ἂν ἦμαι ὡς μ' ἔσυρναν ἐκεῖνοι δεσμωμένον·
ἦτον ὁ νοῦς μου εἰς Ἔρωταν τὸν τρίμορφον ἐκεῖνον. —
Πάλιν λαλεῖ καταλεπτὸν ὁ Λύβιστρος ὁ ξένος
360 τὰς τῆς φισκίνας συμφορὰς τὰς εἶδεν ἐν ὀνείρῳ·
— ἦτον ἡλιακὸς χαμόγαιος κτιστὸς ὑπὲρ μυρσίνῃ,
γύρῳ του λεφτοκάλαμα λατομημένα στήκουν,
καὶ τὸ καθέναν ἔμπροσθεν εἶχεν ἱστορισμένα,
ζωδεῖα ἐρωτειδόπουλα ἔμμορφα ἑστανωμένα,
365 καὶ ζῶα μικρὰ ἐκαθίζονταν εἰς τὸ στῆθός των τριγύρου,
ὅλα νὰ πίνουσι νερὸν ἀπὸ τὰ στοματά τους.
Καὶ παρεκτὸς τοῦ ἡλιακοῦ φισκίνα ἦτον κτισμένη,
νερὸν νὰ γέμῃ ὁλόγλυκον καὶ κρύον ὡς ὁ πάγων,
καὶ εἰς τὴν φισκίναν ἔσωθεν ἱστήκετον ἀνῶγιν,
370 καὶ ἀπάνω εἰς τὸ ἀνώγειον μάρμαρον ὡς λεκάνην,
καὶ εἰς τὴν λεκάνην ἔσωθεν ἄνθρωπος μὲ ἐφάνη
ἔμψυχος ἦτον, ἔλεγες ζῇ καὶ κινεῖται τάχα,
τὰ δύο του χέρια νὰ βαστᾶν ὀμπρός του εἰς τὸ στῆθος
χαρτὶν καὶ [εἰς τοῦτο] ἔγραφον οὗτοι ἔγγραφοι στίχοι.
375 »Ἂς μὲ πονῇ ὁποῦ μὲ θεωρεῖ, καὶ ὁποῦ μὲ βλέπει ἂς πάσχῃ,
ἂς θλίβεται ὁποῦ τὰ ὀμμάτιά του γυρίζουν πρὸς ἐμέναν,
τούτην τὴν καταδίκην [μου] τὴν ἔχω καὶ τὴν πάσχω,
τὴν ὑπομένω ἀπὸ ἔρωταν τὸν ἐκατεδικάστην,

374. χαρτὶν καὶ ἔγραφεν οὗτοι ἔγραφον στίχοι.

διατὶ τὸν οὐκ ἐγνώριζα καὶ οὐδὲν τὸν ἐφοβούμην.«
380 Καὶ τὰ μὲν γράμματα ἔγραφον καὶ τάχα ἀνάγνωσά τα,
καὶ ἐσείουν τὸ κεφάλιν μου νὰ μὴ καὶ ἐμέναν οὕτως
καταδικάσει ὁ φοβερὸς ἐρωτοκράτης Ἔρως·
εἰς δὲ τὸν ὁποῦ ἐβάσταζεν τὰ γράμματα ἐπρόσεχά τον,
καὶ ἔβλεπα ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά του τὰ δάκρυα νὰ σταλάσουν
385 καὶ νὰ χοχλάζουν ὡς θερμόν, νὰ βράζουν ὡς τὸ κακάβιν·
ἀπάνω εἰς τὸ κεφάλιν του νὰ κείτεται ὡς τὸ φεῖδιν
ὅλη νὰ περιπλέκεται τάχα τὴν κορυφήν του
νὰ ἔναι τὸ στόμα του 'πηκτὸν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνθρώπου.
Καὶ ἐνόσῳ τὸν ἐπρόσεχα νὰ εἶπα, ἐφώναξέ μου,
390 »φοβοῦ μὴ πάθῃς τὰ ἔπαθα καὶ μυριοτυραννῆσαι.«
καὶ τὴν φωνὴν ὡς ἤκουσα, ὡς εἶπες ὑπετάγην,
καὶ συνθρηνεῖν ἐπεχείρησα τὸν ἄγωρον ἐκεῖνον,
νὰ κλαίω τὴν καταδίκην του καὶ νὰ τὴν ἀντιπάσχω·
καὶ λέγει μοι ὁ Ἔρως μου τὸν εἶχα μετ' ἐμέναν,
395 »ὡς διὰ τὸ πταῖσμαν τὸ ἔποικεν διαὖτον τυραννεῖται.«
Καὶ μετὰ ὡρίτσαν ὀλίγην εἶδα ἀνοικτὰς τὰς πόρτας,
ὁποῦ ἡ Ἀγάπη ἐσέβηκεν ἀπέσω μὲ τὸν Πόθον,
»ὁμόνοιαν εἰς τὸν Ἔρωταν νὰ ποίσῃ μὲ τὸν Πόθον
νὰ εἰποῦσιν τίποτες διὰ σὲ καὶ νὰ σὲ συμπαθήσῃ.«
400 Ἦλθεν ἡ Ἀγάπη ἐσίμωσεν καὶ ἐστάθη μὲ τὸν Πόθον,
καὶ λέγει ὡς πρὸς τὸν Ἔρωτα τάχα ὡς πρὸς τὸν Πόθον·
»διὰ τοῦτον ἐθυμόνετον προσχθὲς ὁ Ἐρωτοκράτωρ,
διὰ τοῦτον ἦτον ὁ βιασμὸς καὶ ἡ ἔκστασις ἡ τόση;«
Καὶ εἶπά την — Ναί — καὶ τὸ εἰπεῖν ταῦτα ἐπροσκύνησά την,
405 ἔπεσα εἰς τὰ ποδάριά της καὶ τέτοια τὴν ἐλάλουν,
»Ἀγάπη, δούλη τοῦ Ἔρωτος, γνήσιά του συγγενίδα,
καὶ Πόθε, δοῦλε τοῦ Ἔρωτος, καὶ γνήσιε συγγενῆ της,
οὐκ ἤξευρα τὸν Ἔρωταν νὰ δουλωθῶ εἰς ἐκεῖνον,
ποίσετε τίποτε εἰς ἐμέν, Ἀγάπη μου καὶ Πόθε,
410 συντύχετε τὸν Ἔρωταν, παρακαλέσατέ τον,
ἄνθρωπος ἤμουν χωρικὸς καὶ τίς εἶσαι οὐκ ἤξευρά σε,
καὶ δι' αὐτὸ οὐκ ἐδουλόνομουν εἰς τὸ ἐξουσιαστικόν σου,
καὶ δι' ἐμέναν ποίσετε ἐγγυηταί, λόγους καλοὺς εἰπέτε·

καὶ 'γὼ νὰ 'μόσω εἰς τοῦ Ἔρωτος τὸ τόξον καὶ τὴν φλόγαν,
νὰ ἦμαι ἀπαὶ τώρα δοῦλός του καὶ τοῦ θελήματός του.«
Πλὴν ὡς ἐλάλουν, φίλε μου, καὶ τοὺς ἐπαρεκάλουν,
ἂν ἦτον φύσις τοῦ λῃστοῦ νὰ μὲ ἐψυχοπονέθην.
Καὶ ἀφότου ἐπαρεκάλεσα μετὰ πολλῶν δακρύων
σκύπτει ἡ Ἀγάπη ἀπὸ τὴν γῆν, σηκόνει με καὶ λέγει.
»Πόθε μου, διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον νὰ τὸν εἰποῦμε,
τοῦ Πόθου Ἐρωτοκράτορος μὴ νὰ τὸν συμπαθήσῃ.«
Καὶ ὁ Πόθος μὲ εἶπεν »σώπασε, τίποτε μὴ λυπῆσαι,
ἐπεὶ ἀπεδᾶ δολόνεσαι καὶ ὀμνύεις νὰ μὴ ἀπιστήσῃς,
ἔχεις καὶ κόρθης ἠικῆς, εὐγενικῆς ἀγάπην,
καὶ ἀπὸ Ἔρωταν συμπάθειαν καὶ τὴν ὁμοφιλίαν.«
Καὶ εἶπεν ὁποῦ μὲ ἐφύλαττεν τὸν ἔρωταν ἐκεῖνον,
»ἂς ἔλθῃ τώρα μετὰ ἐσὲν ἐδῶ ὁποῦ δικάζω,
καὶ γένῃ ἡ συμπάθειός του νὰ 'μόσῃ εἰς τὸ πλευρόν μου,
καὶ τῆς ἀγάπης τὸν δεσμὸν νὰ ἐπάρῃ διὰ τὴν κόρην.«
Ἐμετεστάθην διὰ ἐμὲν ἡ Ἀγάπη μὲ τὸν Πόθον,
ἀλλήλως νὰ χειροκρατοῦν καὶ νὰ κρυφομιλοῦσιν
Καὶ ἀφότου ἐκεῖ ἀπεσώσασιν εἰς [τὴν] Ἐρωτοδίκην,
εἰς ὕπνον τὸν συνέντησεν ὁ Λύβιστρος τὸν Πόθον·
ἅμα τὸ ἐβγεῖ τὴν τροπικὴν συναπαντᾷ με ὁ Πόθος,
ἄνδρας πολλὰ πανεύμορφος, ἄσπρος, ξανθὸς τὴν τρίχαν,
εἶχεν εἰς τὸ κεφάλιν του στεφάνιν ἀπὸ δάφνης,
εἶχεν καὶ εἰς τὰ χέριά του κλαδὶν οἷον τὸ στεφάνιν·
καὶ εὐθὺς ὡς μὲ ὑπήντησεν ἤρξατο νὰ μὲ λέγῃ
λόγους ὡς δικασίματος δῆθεν καὶ νουθεσίας:
»θαυμάζομ' ἄρτι τὸν θυμὸν τῆς ἐρωτοκρατίας,
τὸ πῶς εἰς ἕνα ἄνθρωπον μακροθυμεῖ τοσοῦτον!
τὸ πῶς οὐκ ἦσουν δοῦλός του, πῶς τὸν ἀναισχυντήθης,
τὸ τόξον του εἶλκεν εἰς ἐσὲν καὶ πῶς οὐκ ἐτόξευσέν σε;
φρίττω τὸ πῦρ τὸ καυστικὸν τὸ εἰς χεῖράς σου βαστάζεις
πῶς ἀκόμη οὐκ ἐφλόγισε τὴν ὅλην σου καρδίαν!«
Τέως μὲ λέγει — ἐγνωρίζεις με; — καὶ εἶπά τον — ὄχι, τάτα·
— ἐγώ 'μαι ὁ Πόθος — λέγει με — καὶ εἶπά τον — προσκυνῶ σε,
τρέμω τὴν ἐξουσίαν σου, φρίττω τὴν δύναμίν σου.

431. νακρυφωφυλάσσουν. — 440. θαυμάζω μάρμη. — 446. ταῦτα.

δουλόνομαι εἰς τὸν ἔρωτα ζήλιός του νὰ γένω. —
— Ἐδέ, ἂν φρονῇς καὶ δουλωθῇς, ἐκεῖνος μὲ ἀπεκρίθην,
καὶ πέσῃς εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς Ἐρωτοκρατίας,
χρόνον γλυκὺν ἐπέτρεχες ἡμέρας ἀνωδύνους,
ζωὴν πολλὴν παράξενον ἔζησες ἀπαὶ τώρα.«
Ἐνόσῳ ἐσυντύχαινα, τὸν Πόθον ἔβλεπά τον,
ἔφθασεν ἄλλη ἐρωτικὴ γυναῖκα ἐξῃρημένη,
εὔμορφος, καλοχάραγος, ἀσκέπαστος, μακραία,
τὸ χρῶμα τῶν μαλλίων της ἦτον ὡσὰν τὸ γάλα,
εἰς δυὸ πλεμμένη χαμηλὰ καὶ εἰς τόπους νὰ γυρίζουν,
στεφάνιν εἰς τὸ κεφάλιν της εἶχεν ἀπὸ μυρσίνην,
σμυρσίνη ἦτον σύγκαρπος καὶ εἰς τόπους εἶχεν ἄνθη·
ροῦχον πανευμορφώτατον ἐφόρει ἀποκάτω
χρυσὸν ἄσπρον, δίχα ζώσματος, ἐπάνω μετὰ γούνας,
καὶ εἰς τὸ χέριν της ἐβάσταζεν τριαντάφυλλα ἡ κόρη,
καὶ εἰς τὺ ἄλλον της χαρτόπουλον καὶ τὸ ἔγραφεν οὐκ οἶδα,
καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ μὲ ἔσυρνεν — ἡ Ἀγάπη ἔνε, μὲ λέγει,
καὶ ἄρτι δουλώθηκα καὶ αὐτῇ μεσίτης ὡς διὰ ἐσένα.«
Τὸν ἡλιακὸν ἐθαύμαζον καὶ τὴν καλὴν φισκίναν,
ἔβλεπα νὰ εἶπες αἰσθητὰ τὴν ποθοορκωμοσίαν,
ἤμουν εἰς τοῦτο καὶ εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὸ ἄλλον τὸ παρέξω,
ἤθελα ἐκεῖνα νὰ σκοπῶ, καὶ τοῦτα νὰ φροντίζω,
['ς] τὸ ἄλλο νὰ ἔχω μέριμναν, καὶ νὰ μὴ μὲ λάθῃ ἐκεῖνον,
καὶ πίστευσέ με εἰς ἑκατὸν ἐκόπτετον ὁ νοῦς μου·
καὶ μετὰ ὥραν περισσήν, μηνῶ τὸν συγγενῆ μου
ἐκεῖνον ὁποῦ μοῦ ἔλεγε τὰ δέεται ἡ ἀγάπη.
Ὁ Λύβιστρος τὸ ὄνειρον λέγει τὸν συγγενῆ του·
— ἰδὲς τὸ τὶ μὲ ἐγίνετον τὴν χθεσινὴν ἡμέραν,
ἔπλασεν ὁ Ἔρως ὄνειρον τὸ νὰ εἴδες ὅτι ἐβλέπω,
νὰ ἔχῃ ὁ νοῦς μου ὄνειρον καὶ ὀδύνην ἡ ψυχή μου·
ἔπλασεν ὁ Ἔρως, συγγενῆ, πρᾶγμα φρικτὸν ὀνείρου,
τὸ ἀκόμη βλέπω ἑστηκὼς καὶ ἐντρέχει εἰς ὀφθαλμούς μου. —
Καὶ ἐκεῖνος μὲ λέγει — Λύβιστρε, δέσποτα, γῆς τοπάρχα,
γῆς κοσμοκράτωρ τῆς ἐμῆς, εἰπέ, ἀφηγήσου μέ το. —
Καὶ ἠρξάμην τὴν ἀφήγησιν, φίλε μου, νὰ τὴν λέγω

449. λίζιος? — 474. διετα.

τοῦ ὀνείρατος τοῦ Ἐρωτικοῦ τὸν συγγενῆν μου ἐκεῖνον·
485 καὶ ὁπότων ἦλθεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης
εἶπέν μοι — κράτει, Λύβιστρε, δι' αὐτὴν τὴν συντυχαίνεις
εἴδησιν ἔχω καὶ ἄκουσε, τώρα καιρὸς παρῆλθεν,
καὶ σώπασε μὴ θλίβεσαι, τίποτε μὴ λυπῆσαι,
ἐπεὶ καὶ μάντις ἄνθρωπος προεῖπέν σοι τὸ μέλλον·
490 ἀλήθεια, τὴν πατρίδα σου καὶ ὅλους τοὺς ἐδικούς σου
θλίβεις, λυπεῖς, στενοχωρεῖς, πικραίνεις, θανατόνεις,
ἂν ἦσαι εἰς ἀναζήτησιν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης,
ἀλλὰ τὴν κόρην κέρδαισε τὴν σὲ ὑπεσχέθην ὁ Ἔρως,
καὶ πάλιν τοὺς ἐλύπησες, νὰ τοὺς παρηγορήσῃς.
495 Ἤρξατο, φίλε, ὁ συγγενὴς ἐκεῖνος ὁ δικός μου
ὡς διὰ παρηγορίαν μου καὶ δι' ἀνακουφισμόν μου,
λόγους νὰ ἐμπάζῃ ἐρωτικοὺς καὶ ἄλλα νὰ μὲ θέτῃ,
καὶ ἔμνοστα λόγια νὰ λαλῇ, μὴ νὰ μὲ μεταφέρῃ.
Παρῆλθεν καὶ τὸ διάστημαν τῆς ὅλης τῆς ἡμέρας,
500 ἦλθεν ἡ νύκτα, ἐσκότασεν, ἐφάνη τὸ φεγγάριν,
ὁ συγγενής μου ἐμίσευσεν τὸν εἶχα μετ' ἐμέναν·
ἐδείπνησα μὲ τοὺς ἐμούς, ἐσύντυχα ὑποθέσεις,
τὸ ἔπλασεν ἔρως διὰ ἐμὲν καὶ τὸ ἔπλεξεν ἡ νύκτα·
ἐφάνη με εἰς παράξενον ἐσέβην περιβόλιν,
505 εἰς μυριοδενδροφύτευτον, εἰς ὅλον ἐξηνθισμένον,
τὸ ἐκόσμησεν ἔρως βασιλεὺς καὶ ἐλάμπρυνεν ἐδέτζη
καὶ ἡ Ἀγάπη ἐκατεκάλλυνεν μὲ τὰ παράξενά της·
ἐπεριπάτουν, ἔβλεπα τὸ τέτοιον περιβόλιν,
ἔτρεχα εἰς τοῦτο τὸ δενδρόν, ἠκούμπιζα εἰς ἐκεῖνον,
510 ἔπεπτα εἰς τοῦτο καὶ εἰς αὐτό, μετέτρεχα εἰς ἐκεῖνον,
καὶ [ἔκοπτα] τοῦτον τὸν καρπόν, ἄνθος ἀπέκει ἐτρύγουν,
μέτρον οὐκ εἶχαν τὰ καλὰ τὰ εἶχεν τὸ περιβόλιν,
ἐφάνη με ἦτον καὶ πολὺν τὸ Ἐρωτοπεριβόλιν,
καὶ ἐδῶ ἀνατρέχω νὰ τὸ ἰδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ τὸ γυρεύσω·
515 συναπαντῶ τὸν Ἔρωταν, πλὴν τὸ μικρὸν τὸ βρέφος,
ἐκεῖνον ὁποῦ ἐκαθέζετον μετὰ προσώπων δύο
εἶχεν εἰς ὤμους τὰ πτερά, καὶ εἰς τὸ ἕναν του τὸ χέριν
εἶχεν δοξάριν ἀργυρόν, καὶ εἰς τὸ ἄλλον του τὴν κόρην,

495. ἤρξα. — 507. παραξενός της.

τὴν κόρην τὴν παράξενην ἐκείνην τὴν Ροδάμνην,
520 εἶχε τὴν κόρην, βάσταζε, πολύπονε καρδία,
μὴ τώρα πάθῃς καὶ σφαγῇς καὶ νεκρωθῇς ἐκ πόνου!
εἶχεν τὴν κόρην, βάσταζε, ψυχή, μὴ ῥαθυμήσῃς!
εἶχεν τὴν κόρην, πρόσεχε, ψυχή, μὴ ἀναιστητήσῃς!
εἶχεν τὴν κόρην, λογισμέ, μὴ φύγῃς ἀπὸ ἐμέναν!
525 εἶχεν τὴν κόρην, τῆς ἐμῆς ἀνάπαυσιν καρδίας!
εἶχεν τὴν κόρην, φίλε μου, τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου!
εἶχεν τὴν κόρην, πῶς νὰ εἰπῶ, βάστα, ψυχή, μὴ ἐξέβῃς!
Συναπαντῶ τὸν Ἔρωταν, τὸν γέροντα τὸ βρέφος,
τὸ βρέφος τὸ παράξενον τῆς μέσης ἡλικίας,
530 συναπαντῶ τὸν Ἔρωτα, τὸν Ἔρων καὶ τὴν κόρην,
τὴν κόρην καὶ τὸν Ἔρωταν τοῦ νὰ χειροκρατοῦνται·
συναπαντᾷ με, βλέπει με, πρῶτος αὐτὸς ἐμέναν,
βλέπει με τόσον, κράζει με — Λύβιστρε, σίμωσέ με —
βλέπω, γνωρίζω τίς ἔνι, σιμόνω προσκυνῶ τον
535 »Ἂς μὴ φοβῆσαι, λέγει με, φέρε τὰ λογικά σου.«
Στήκω, θωρῶ τὸν Ἔρωταν, τὴν κόρην ἐντρανίζω,
[ἐ]πρόσεχα τὸν Ἔρωταν, ἐθαύμαζα τὴν κόρην,
ἔλεγα μόνος κατὰ νοῦν — ἔρως καὶ ἐτοῦτος ἔνι
καὶ μόνος μεταπλάττεται καὶ γίνεται γυναῖκα.
540 Ὁ Ἔρως μὲ λέγει — Λύβιστρε, βλέπεις τὴν κόρην τούτην,
τὴν βλέπεις καὶ ξενίζεσαι καὶ τὴν πολλὰ θαυμάζεις,
ἔνε ἡ Ροδάμνη τοῦ Χρυσοῦ θυγάτηρ βασιλέως,
τὴν σὲ ὑποσχέθην, Λύβιστρε, τὴν σὲ εἶπα νὰ σοῦ δώσω,
καὶ νά την ἔπαρέ τηνε, νά την χαρίζω σού την,
545 ἅπλωσε χέριν κράτησε τὴν κόρην ἀπαὶ τώρα,
καὶ ζῆσε χρόνους μετ' αὐτὴν καὶ συναπόθανέ την,
καὶ σὸν τράχηλον ἄκλιτον κλῖνε πρὸς ἔρωτάν της. —
Ἤκουσα λόγους Ἔρωτος, ἁπλόνω μου τὸ χέριν·
Ἔρως τῆς κόρης δίδει με τὸ χέριν μετὰ θάρρους,
550 καταφιλῶ τὸν Ἔρωταν, ὁρμῶ καὶ πρὸς τὴν κόρην,
καὶ ἀπὸ τὴν τόσην ἡδονὴν ἔξυπνος ἐγενόμην,
ἔξυπνος μετὰ θάνατον, μετὰ πολλῆς πικρίας,
ἔξυπνος νὰ ἔχω στεναγμοὺς καὶ ὀδύνας ἀμετρήτους,

535. ἀπίστα μὴ φ. — 536. στίχω.

ἔξυπνος νὰ φλογίζωμαι, νὰ κόπτω ἐκ τοὺς πόνους.
555 Τὸν κῆπον ἀνεγύρευα, τὸν Ἔρωταν, τὴν κόρην,
τὰ δένδρα καὶ τὰς χάριτας τὰς ἔβλεπα εἰς τὸν κῆπον,
κατεκοπτόμην, ἔπασχα τὴν νύκταν, ἐπεθύμουν
τὸ ὄνειρον ὠρέγετον ὁ νοῦς μου νὰ τὸ βλέπω,
τὸ φῶς ἐπαρατούμου το, ἐμίσουν τὴν ἡμέραν,
560 τὴν νύκταν εἶχα δέσποιναν, ἡ αὐγὴ νὰ μὲ τρανίζῃ.
Πάλιν λαλῶ τὸν φίλον μου, τὸν συγγενῆν μου ἐκεῖνον,
καὶ πάλιν ἀφηγούμην του τοῦ ὀνείρατος τὴν πλάσιν,
καὶ μετ' αὐτὸ κενολογῶ, βούλομαι ἀπαὶ τότε
τὰ πρὸς τὸ κάστρον τὸ Ἀργυρὸν νὰ ἐβγῶ νὰ τὸ γυρεύσω,
565 πῶς νὰ ἐπιτύχω τὸν Χρυσὸν τοῦ κάστρου βασιλέαν,
καὶ πῶς νὰ ἰδοῦν τὰ ὀμμάτιά μου τὴν κόρην τὴν Ροδάμνην.
Καὶ πρῶτα μὲν ὁ συγγενὴς ἐκεῖνος ὁ ἐδικός μου
ἔλεγεν — πέμψε καὶ ἀς ἐβγοῦν καὶ ἀς γυρέψουν πρῶτον,
καὶ ἀς δώσουν εἴδησιν διὰ ἐσὲν τίς εἶσαι καὶ [δ]πόθεν,
570 τὴν φήμην σου ἐγνωρίζουν την, καὶ τὴν ἀνδρείαν σου πάλε
ὁ κόσμος ὅλος γέμει την καὶ πάντες τὴν ἠξεύρουν,
καὶ μετὰ συμβιβάσεως ὁ πόθος σου νὰ γένῃ. —
Ὡς δὲ εἶδεν ἀμετάθετον τὴν γνώμην μου εἰς τὸ πρᾶγμα,
λέγει καὶ συμβουλεύεται μετὰ θλιμμένου τρόπου,
575 κάθεται συμβουλεύεται μετὰ τοῦ συγγενοῦ του,
τὸ τί νὰ ποίσῃ ὁ Λύβιστρος καὶ πῶς νὰ τὴν γυρέψῃ.
— Ἐπεί, τοπάρχα Λύβιστρε χώρας ἐμῆς καὶ τόπου,
χώρας Λιβάνδρου βασιλεύς, ἀναψυχῆς καὶ κάλλους
ἐφλέχθης διὰ τὸν ἔρωταν, ἐτρώθης δι' ἀγάπην,
580 ἔπαθεν ἡ καρδία σου πληγὴν ἀπὸ τὸν πόθον,
ἐθελοκαταδούλευτα ἐσέβης τῆς ἀγάπης,
λέγω καὶ συμβουλεύω σε, τοῦτο παρακαλῶ σε,
φρόντισον πρῶτα τὸ καλὸν τῆς γονικῆς σου χώρας,
ἄνθρωπον στῆσε νὰ κρατῇ τὴν χώραν ὡς ἀντί σου,
585 μέχρι νὰ εὕρῃς τὸ πεθυμᾶς, νὰ τύχῃς τὸ γυρεύεις·
ἔπαρ' ἐκ τὴν πατρίδα σου ἀνθρώπους ὅσους θέλεις,
καὶ ὅρμησε εἰς ἀναζήτησιν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης. —
Παρεδεξάμην τὴν βουλήν, τὴν συμβουλὴν ἐκείνην,

559. ἐπαρατέω μου. — 581. ἐδουλοκατ . . ἐκπέμπεις.

λέγω ταῦτα τὸν φίλον μου, τὸν συγγενῆν μου ἐκεῖνον·
590 »σὲ μὲν ὡς πρῶτον ἄνθρωπον καὶ ὡς πρῶτον συγγενῆ μου
εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν ἀφίνω σε ἀντίς μου,
μέχρι νὰ εὕρω τὸ ἐπεθυμῶ καὶ νὰ χαρῶ τὸ θέλω,
καὶ πάλιν νὰ ἔλθω εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα μετὰ θάρρους.«
Κινῶ ἀπαὶ τὴν πατρίδα μου καὶ ἀπαὶ τὰ γονικά μου,
595 ἐβγαίνω νὰ περιπατῶ καὶ νὰ κοσμοαναγυρεύω
διὰ τὸ κάστρον τὸ Ἀργυρόν, διὰ τὴν καλὴν Ροδάμνην.
καὶ ὅποιος ἀπὸ τοὺς φίλους μου καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου
θέλει νὰ ἔλθῃ μετ' ἐμέν, ἀς βεβαιωθῇ ἀπὸ ἐμέναν,
ὅτι ἔνι εἰς τὰς ὀδύνας μου πολλὴ παρηγορία.
600 Καὶ ὡς ἤκουσαν οἱ πρωτεύοντες τῆς χώρας μου οἱ τοπάρχαι,
καὶ ποῖος ἐμπρὸς συνέρριψεν νὰ δώσῃ τὸ παιδίν του
νὰ ἔλθῃ εἰς παρηγορίαν μου διὰ νὰ μὲ θεραπεύσῃ.
Ἐβγαίνω ἀπαὶ τὴν χώραν μου, κινῶ ἐκ τὰ γονικά μου,
εἶχα μετὰ ἐμέν, φίλε μου, ἑκατὸν τέτοιους ὅλους,
605 ἐτίμων τῆς καρδίας μου τὴν πονοαμετρησίαν,
μόνον μὲ τὰ κοντάριά τους νὰ ἐδείρασιν χιλίους.
Ὁ Λύβιστρος ἐκίνησεν ἀπὸ τὰ γονικά του
εἰς ποθοαναζήτησιν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης.
Ἐβγαίνω ἀπαὶ τὴν χώραν μου, κινῶ ἐκ τὰ γονικά μου,
610 καὶ τὶ νὰ σὲ εἰπῶ, φίλε μου, καὶ μετὰ πόσου πόθου,
καὶ μετὰ πόσου πειρασμοῦ δρόμον ἐπεριεπάτουν,
ἕως οὗ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης
ἐγὼ καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἑκατὸν οἱ συνομήλικοί μου.
Καὶ ἄφες νὰ σὲ ἀφηγήσωμαι, φίλε μου, τὰ ἐν τῷ μέσῳ,
615 καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τὰ ἐπάθαμεν ἐντάμα
ὡσοῦ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης.
Ὁκάποτε ἐσιμώσαμεν τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης,
ἐξέβημεν τὰ δύσκολα καὶ ἐσέβημεν λιβάδιν,
εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπέσαμεν, ἀρχὴν τοῦ λιβαδίου,
620 ποῦ νὰ περιαναπαύσωμεν τοὺς παροπίσω χρόνους·
βραδὺν ἦτον ὅταν ἤλθαμεν, φίλε μου, εἰς τὸ λιβάδιν,
καὶ εὐθὺς ἐκατουνεύσαμεν νὰ περιαναπαυθοῦμεν.
Ἤρεν ὁ ξένος Λύβιστρος τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης

605. ἐτίμα.

μετὰ πολλῆς τῆς συμφορᾶς, μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου.
625 Ἔδωκεν ὁ ἥλιος τὸ πρωΐ καὶ ἀνέτειλεν τὸ κάστρον,
ἐλάμπασιν ἡ ἀκτῖνές του καὶ ἐδέρνασι τὸ κάστρον,
καὶ ἄλλαις ἀκτῖνες ἔδερναν τὸν ἥλιον ἐκ τοῦ κάστρου·
ἤθελες ἴδει, φίλε μου, καὶ ἂν ζοῦμε νὰ ἴδῃς πάλε,
τὸ κάστρον ἐσυνέριζεν τὸν ἥλιον εἰς τὸ λάμπειν.
630 εἰ μὲν εἰς ἥλιον ἤθελες πολλάκις ἐντρανίζεις,
ἔδερνεν ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν τὸ πύργωμαν τοῦ κάστρου,
καὶ ἔβλεπες ἥλιον αἰσθητόν, οὐκ ἦτον συντυχία,
ὅτι ἀνατέλλει τὴν αὐγὴν ἀπέσω ἀπαὶ τὸ κάστρον·
ἂν δὲ εἰς ἀσῆμιν ἤθελες πολλάκις ἐντρανίσεις,
635 ἔβλεπες τὰ λιθάρια τοῦ κάστρου ὅτι λάμπουν
ὡς ἓν τὸ ἀσῆμιν τὸ ἄδολον ὅλον λογαριασμένον,
καὶ ἤθελες ἴδει ἔριταν τοῦ κάστρου καὶ τοῦ ἥλιου,
νὰ ἔνῃ ὡς κάλλος ὁ ἥλιος καὶ ἀντὶ ἀσημίου λιθάριν.
Ἔδωκεν ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴν ἐξύπνωσέ μας ὅλους,
640 ἐβγαίνω ἀπὸ τὴν τέντα μου, θωρῶ ἀντίκρυς τοῦ κάστρου,
λέγω τοὺς συντοπίτας μου, φωνάζω ἀπὸ χαρᾶς μου·
— βλέπετε τὸ Ἀργυρόκαστρον! Καὶ οἱ ἑκατὸν ἐκεῖνοι
παρέλαβέ μας ἡ χαρὰ καὶ ἀφῆκέν μας ἡ θλίψις.
— Λύβιστρε, ζῆσε ἀπὸ τοῦ νῦν, ηὕρηκες τὸ ἐπεθύμεις. —
645 Ἀναπετῶ τὴν τέντα μου, στένω τὸ φλάμπουλό μου,
συνάγω τὰ παιδία μου τὰ συνομήλικά μου,
δίδω βουλὴν, νὰ μένωμεν ἀπέσω εἰς τὸ λιβάδιν,
ἔλυσαν τὰ φαρία τους πάντες εἰς τὸ λιβάδιν,
εἶχεν ὁ τόπος ταραχὴν καὶ ἐβρόντα τὸ λιβάδιν,
650 ἀπὸ τὰ χειλιμιντρίσματα τῶν ἑκατὸν φαρίων.
Ἐπέσαμεν ἀμέριμνα τὴν ὅλην τὴν ἡμέραν,
καὶ πρὸς ὡρίτσαν δειλινοῦ, πρὸς ὥραν καταψύχου,
κρατοῦμεν τὰ φαρία μας ὅλοι καὶ στρώνομέ τα,
καὶ τάχα δι' ἀνακούφισιν τῶν πόνων μας τῶν τόσων
655 καβαλλικεύει ὁ Λύβιστρος, καὶ παίζει τὸ κοντάριν
μετὰ τοὺς συντοπίτας του τοὺς ἑκατὸν τοὺς εἶχεν.
Ὅλοι ἐκαβαλλικεύσαμεν εἰς τῶμνοστον λιβάδιν,
ἠρξάμεθα νὰ παίζωμεν νὰ κονταροκροτοῦμεν.
Ἤκουσαν τὴν συγκρότησιν ἀπέσω ἀπὸ τὸ κάστρον,

660 εἶδαν τὸν τόσον πληθυσμὸν καὶ τὸ κατουνοτόπιν·
ἀπαὶ τὸ κάστρον τὸ Ἀργυρὸν ἦλθεν μαντατοφόρος
νὰ μάθῃ τίς ἡ ταραχὴ τῶν τόσων τῶν ἀνθρώπων,
καὶ τίνος ἔν τὸ πέσιμον καὶ τὸ κατουνοτόπιν·
λέγει του εἷς ἐκ τοὺς ἑκατὸν Λυβίστρου τοὺς ἀνθρώπους
665 — ἄνθρωπος ἔνε κεφαλὴ χώρας τῆς γῆς Λιβάνδρου,
Λύβιστρος ὁ παράξενος μετὰ τοὺς ἐδικούς του·
δίχρονον τώρα περπατεῖ, κόσμον πολὺν γυρεύει,
ἀπείρους εἶδεν συμφορὰς καὶ ἀνάγκαις ὑπεστάθην,
ἦλθεν εἰς τόπον καὶ ηὕρηκεν ἀνάπαυσιν μεγάλην,
670 καὶ θέλει ἀπὸ τοὺς πόνους του τοὺς ἔπαθεν τοὺς τόσους
τίποτε ὀλίγον, ἄνθρωπε, τοῦ νὰ περιανασάνουν.
Πῶς δὲ τὸ λέγουν, ἄνθρωπε, τὸ κάστρον τὸ θωροῦμεν;
καὶ πῶς τοῦ κάστρου τοῦ λαμπροῦ λέγουσιν βασιλέαν;
— Λέγουν τὸ κάστρον Ἀργυρόν, Χρυσὸν τὸν βασιλέαν,
675 ἔχει καὶ κόρην ἠθικὴν Ροδάμνην θυγατέραν. —
Ἔμαθεν, κατεγνώρισεν ὁ μηνυτὴς ἐκεῖνος
τὸ τίνος ἔνε ἡ ταραχὴ καὶ τίνος ἡ κατούνα,
ἀπῆγεν, καὶ ἀνεδίδαξεν Χρυσὸν τὸν βασιλέα
ἁπλῶς ὡς διὰ τὴν κατούνα μου καὶ ὡς διὰ τοὺς ἐδικούς μου.
680 Παρῆλθεν, ἐπαρέδραμεν τὸ πλάτος τῆς ἡμέρας,
ἤγγισε πάλε τὸ βραδύν, ἐσίμωσε ἡ νύκτα,
καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς ἀγώρους μου τοὺς ἑκατὸν ἐκείνους
δειπνῶ καὶ συμβουλεύομαι, τέτοια τοὺς συντυχαίνω:
— ἅμα τοῦ ἰδοῦμε τὴν αὐγὴν ὅτι παραχαράζει,
685 νὰ τοπομεταθέσωμε, νἀγγίσωμε τὸ κάστρον,
νὰ θέσουν τὴν κατούνα μας ὅσον δοξεύει χέριν. —
Ἤρεσεν ὅλους ἡ βουλή, καὶ ἀπεχαιρέτησάν με,
καὶ μοναξὸν μὲ 'φήκασιν ἐμὲν οἱ ἐδικοί μου
ἀπέσω εἰς τὴν κατούνα μου μὲ τὰ παιδόπουλά μου·
690 καὶ ἄκουσε πάλε, φίλε μου, τὸ τὶ ἔταξεν ἡ νύκτα,
καὶ πάλε τὶ μὲ ἐφάντασεν ὁ ἐρωτοποθοκράτωρ.
(Ὄνειρον τρίτον ἔρωτος Λυβίστρου πολυπόνου).
Ἔπεσα εἰς τὸ κρεββάτιν μου καὶ εὐθὺς ἀπεκοιμήθην,
καὶ πάλιν ἐν ὀνείρῳ μου τὸν Ἔρωταν ἐθώρουν,
695 ἐπέτετον καὶ ἤρχετον μετὰ πολλοῦ τοῦ θράσους,

καὶ ἀπέσω εἰς τὴν κατούνα μου ἔδραμεν μετὰ θάρρους·
καὶ ἅμα τὸ ἐμπῇ, μὲ τὸ πτερὸν δέρνει με εἰς τὸ κεφάλιν,
λέγει — κοιμᾶσαι, Λύβιστρε; — καὶ εὐθὺς ἐξύπνησέ με,
μηδὲν λυπῆσαι ἀπὸ τοῦ νῦν, μὴ θλίβεσαι, μὲ λέγει,
700 ἔφθασες, εἶδες ἀπεδᾶ τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης,
καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐγνώριζε τώρα ἀπὸ ἐσὲν ὑπάγω
μὲ πόθον τὸν παράξενον νὰ τὴν θέλω δοξεύσω,
καὶ εὔξου με ἀπάρτι, Λύβιστρε, τίποτε μὴ λυπᾶσαι. —
Ἐβγαίνει ἀπὸ τὴν τέντα μου, καὶ ἐχάθην ἀπὸ μέναν,
705 ἐξύπνησα ἐκ τ' ὄνειρον καὶ πάλιν ἀνεζήτουν
μετὰ μεγάλης ταραχῆς νὰ εὕρω τὸν Ἔρωτά μου.
Παρέδραμεν, ἐξέφυγεν, ἐμίσευσεν ἡ νύκτα,
πάλιν θωρῶ την τὴν αὐγὴν καὶ ἤρξατο νὰ χαράσῃ,
καὶ πάλιν ἐκ τὴν τέντα μου πρόσχαρος ἐσηκώθην,
710 καὶ ὅλοι — χαίρου — μ' ἔλεγαν — τοπάρχα, ἀπαὶ τώρα. —
(Ὁ Κλειτοβῶν ἀνερωτᾷ τὸν Λύβιστρον νὰ μάθῃ
διὰ τὰ ὄπισθεν τὰ πρόσωπα τὰ ἐρωτικὰ τὰ τρία).
Καὶ λέγω τον τὸν φίλον μου — ἂς σὲ περικόψω ὀλίγον,
ὀκάτι ἀπέσω μ' ἔλαθεν τὸ νὰ μὲ θέλῃς εἴπει·
715 καὶ πάλιν ἐνθυμίζω σε νὰ μὲ ἀναδιδάξῃς. —
Καὶ λέγει διὰ τοῦ Ἔρωτος τὰ πρόσωπα τὰ τρία,
τὰ μὲ εἶπεν, τὰ μ' ἐδίδαξεν ὁ μάντης ὁ προγνώστης.
(Τοῦ Πόθου τὴν ἰσότηταν ὁ Λύβιστρος διδάσκει,
ἐκεῖνον τὸν παράξενον φίλον τὸν Κλειτοβῶντα).
720 Εἶπέν με, τὸ τριπρόσωπον τὸ ἐρωτικὸν τὸ βλέπεις,
ἄκουσε, μάθε, Κλειτοβέ, τὸ τὶ ἔν διδάχνω σέ το.
Ἔρως εἰς ἐνασχόλησιν πρόσωπα οὐ διακρίνει,
οὐδὲ ἔνι μέγας ἄνθρωπος καὶ μὴ ἀσχολεῖται πόθου,
καὶ ὀδύνας μέσα τοῦ καιροῦ καὶ πάλιν εἰς ἐκεῖνον
725 ὁ Πόθος τρέχει, γνώριζε τὸν εἶδες μετὰ σέναν,
καὶ μάθε οὐκ ἔν προτίμησις τῶν ἐρωτοκρατόρων,
εἰς τίποτε οὐκ ἐγνώρισε, μὰ τὸ σπαθὶν τοῦ Πόθου.
Ἔδε τὰ μὲ ἀφηγήσετον ἐκεῖνος ὁ προγνώστης,
φίλε μου, διὰ τὰ πρόσωπα τὰ ἐρωτικὰ τὰ τρία·
730 εἰ δὲ καὶ πάλιν, ἄκουσε, μάθε νὰ σὲ ἀφηγοῦμαι
καὶ πῶς ἐμεταπέσαμεν ἐκ τὸ κατουνοτόπιν

καὶ τὴν ἀρχὴν ἦν ηὕραμεν τὸ Ἀργυρὸν τὸ κάστρον.
Πλὴν ἀπαὶ τώρα, φίλε μου, κατέλαβεν ἡ ἑσπέρα,
καὶ εἰς κάστρον ἐκατηντήσαμεν καὶ ἂς εὕρωμεν μονήν μας·
735 καὶ πάλιν ὅταν κινήσωμεν καὶ πιάσωμεν τὴν στράταν,
καὶ τὴν ὁδὸν κρατήσωμεν πάλε νὰ σὲ ἀφηγοῦμαι,
τὸ πῶς τὸ κάστρον ηὕραμεν, καὶ μετὰ ταῦτα πάλε
πῶς τὴν ἀρχὴν ἐσέβημεν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης·
ὕπνου καιρὸς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἂς κοιμηθοῦμε, φίλε.

740 (Δεύτερος λόγος ἔρωτος Λυβίστρου καὶ Ροδάμνης.)
Τὴν νύκταν παρεδράμομεν ὁμοῦ καὶ τὴν ἡμέραν,
πάλιν καβαλλικεύομεν καὶ τὴν ὁδὸν κρατοῦμεν.
Καὶ πάλιν ὁ ποθόδαρτος τὰ τέτοια μ' ἀφηγεῖτον.
— Ἠξεύρεις ποῦ κατήντησεν τοῦ πόθου μας τὸ τέλος,
745 φίλε, τὸ ἐσυντύχαμεν τὴν χθεσινὴν ἡμέραν; —
Καὶ εἶπά τον — ναί, καὶ εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ἐρωτικὰ τὰ τρία,
καὶ πῶς ἤλθαμεν ἀπεδᾶ σήμερον εἰς τὸ κάστρον,
καὶ πῶς εἰς τὴν ἀσχόλησιν ἐσέβηκες τῆς κόρης.
Εἶπά τον — ναί, καὶ ἀφηγήθητον τὸ ὄνειρον τὸ εἶδα,
750 τὸ εἶπα τῶν ἀγώρων μου, καὶ εἴπασιν ἐκεῖνοι.
— Τί παρατρέχεις τὸν καιρόν, Λύβιστρε, γῆς τοπάρχα,
τί τὸν καιρὸν καινοτομεῖς τοῦ ἐπιχειρήματός σου,
καὶ τί βραδύνεις τὸν καιρὸν καὶ ἀντί σου ἀγανακτοῦμεν;
τί σὲ κρατεῖ ὁ λογισμός, καὶ φόβος σὲ προσδέρνει;
755 τί σὲ ταράσσει κίνδυνος καὶ πάλιν ἀναμένεις;
ἔδες τὸ κάστρον, ηὗρές το, τί καρτερεῖς, εἰπέ μοι;
Καὶ ὡς ἤκουσα ἀπὸ τοὺς ἐμοὺς ὅτι στενοχωροῦνται,
τοὺς ἑκατὸν ὁ Λύβιστρος στέκει καὶ ἀπηλογᾶται·
— εἴπατε, φίλοι ἐγνώριμοι καὶ συγκακοπαθητοί μου,
760 γῆς τῆς ἐμῆς οἰκήτορες καὶ συννομοκαστρῖται,
ἐπεὶν συνεπασχίσατε δίχρονον ἤδη τώρα
καὶ τοὺς πολλούς μου πικρασμοὺς συνεπονέσατέ τους,
καὶ τὰς πολλὰς πικρώσεις μου συνεκακώθητέ τας,
τὰς συμφοράς μου τὰς πολλὰς συνεπεμείνατέ τας,
765 τὰς ἀβαστάγους λύπας μου συνελυπήθητέ τας,
καὶ μετὰ τόσα τὰ πολλὰ τὰ ἐπάθαμεν ἐντάμα,
τὸ ἐψηλαφοῦμεν πάντοτε, ἤδη ἐπιτύχαμέν το,

καὶ τόπον κατηντήσαμεν γλυκὺν ἐλευθερίας,
βλέπετε μὴ σπουδάσωμεν, καὶ μὲ τοὺς τόσους κόπους
770 ἐβγῇ τὸ κέρδος ἄκαιρον τοῦ κόπου μας τοῦ τόσου·
ἀλλὰ ἂς προσκαρτερήσωμεν, γυρεύσωμεν τὸ κάστρον,
μάθωμεν ποῦ παράκειται τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν,
στήσωμεν τένταν ἀπεκεῖ, ποίσωμεν μῆναν ἕναν,
σπουδάσωμεν νὰ ποίσωμεν φιλίαν ἀπαὶ τὸ κάστρον,
775 τὰ πάντα καταμάθωμεν, γυρεύσωμεν τὸν τόπον,
καὶ μετὰ πόθου μηχανῆς ὀλίγον κατ' ὀλίγον
ἴδωμεν τὸ ποθούμενον, Ἔρως οὐ ψεύδεταί μας,
ζήσωμεν χρόνους μετ' αὐτήν, χαρῶμεν, γλυκανθῶμεν,
ἐστάνε πόθος τὸν σκοπὸν τὸν ἔχει μὴ ἀλλάξῃ,
780 καὶ Ἔρωτας ποίσῃ τὸ γλυκὺν νὰ γυριστῇ φαρμάκιν.
Ἤρεσεν ὅλους ἡ βουλή, φίλε, τοὺς ἐδικούς μου,
αὐγὴν ἐμεταπέσαμεν, ἤλθαμεν εἰς τὸ κάστρον,
εἴδαμεν κάστρου καλλονήν, εἴδαμεν κάστρου κτίσμαν,
καὶ ὡς ἔχω ἀπὸ ἀφηγήματος νὰ ξενιστῇ ἡ ψυχή σου.
785 (Ἔκφρασις κάστρου τοῦ Ἀργυροῦ τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης)
Τρίγωνον ἦτον, φίλε μου, τὸ κάστρον τῆς Ροδάμνης,
καὶ εἰς τὸ καθέναν του πλευρὸν δώδεκα πύργους εἶχεν,
καὶ ἐπάνω εἰς τοῦ πυργώματος τὸ 'δόντι τὸ καθέναν
ἄνθρωποι ἀπὸ χαλκώματος νὰ στήκουν καὶ ἐκ λίθου·
790 τοὺς μὲν ἐν ὅπλοις ἔστησεν ἐκεῖνος ὁ τεχνίτης,
νομίζω νὰ εἶπες ἐκ παντός, φίλε μου, ἂν τοὺς εἶδες,
ζοῦν, ἀντιπαρατάσσονται καὶ στέκουσιν πρὸς μάχην·
τοὺς ἄλλους πάλιν ἔστησεν ἐκεῖνος ὁ τεχνίτης
τὸν μὲν νὰ παίζῃ λύραν . . . . .
795 καὶ ἄλλος νὰ παίζῃ τεχνικὸ καλάμιν ἀπὸ πόθου,
καὶ τὸ καθ' ἕναν τῶν ἠχῶν τοῦ καθενὸς καλάμου
ἤκουσες πῶς ἐφώναζεν ἐκ τὴν φωνὴν τοῦ ἀνέμου,
ὡς ἦτον ἀπὸ μηχανῆς ἐκείνου τοῦ τεχνίτου.
Ἕναν λιθάριν ἔλεγες ἔνε τὸ κάστρον ὅλον,
800 ἁρμὸς οὐκ ἦτον πρὸς αὐτόν, πέτραν πρὸς ἄλλην πέτραν.
Καὶ εἰς τὸ πλευρὸν τὸ ἀριστερὸν τὸ πρὸς τὴν πόρταν μέρος
εἶδα τὰς δώδεκα ἀρετὰς ἐκεῖ λατομημένας,
τὸ ἕναν χέριν τοῦ καθενὸς χαρτὶν μετὰ γραμμάτων,

καὶ ὅλαις τους ἦτον εἰς τὸ σχῆμαν τῆς καθεμιᾶς φεδούλας.
805 (Ἔκφρασις τοῦ καθενὸς τῶν ιβ' ἀρετῶν τοῦ χρόνου.)
Ἦτον ἡ πρώτη Φρόνησις, καὶ εἶχεν τὸ σχῆμαν τοῦτο,
νὰ στήκῃ σύννους, εὐγενής, καὶ τὸ ἕναν της τὸ χέριν
κλιτὸν εἶχεν εἰς μέτωπον καὶ νὰ δακτυλοδείχνῃ
τοῦ λογισμοῦ της τὸ ἄψυχον, τὸ ἀκέραιον φρόνημάν της·
810 καὶ τὸ χαρτὶν τὸ ἐβάσταζεν εἰς τὸ ἄλλον της τὸ χέριν,
τοῦτα ἔγραφον τὰ γράμματα, φίλε, καὶ ἄκουσέ τα.
»ὁ νοῦς φρονεῖ ὁποῦ σκοπεῖ τὸ τέλος τῶν γραμμάτων,
καὶ πρὸ τοῦ τέλους τὴν ἀρχὴν ἀποχειρεῖ ἀπὸ τότες.«
Τὴν Ἀνδρείαν εἶδα, ἐστήκετον ἀπ' αὐτοῦ . .
815 θρασεῖαν ἀπὸ τοῦ σχήματος, καὶ τὸ ἕναν της κοντάριν
καὶ εἰς τὸ χαρτὶν ἐγράφασιν, φίλε, ἐτοῦτοι λόγοι·
»φιλῶν? τὸν κρένω ὁποῦ σκοπεῖ τὸ τέλος τῶν πραγμάτων,
καὶ δίχα τόλμης κρίνω τον καὶ παρεκτὸς ἀγάπης.«
Ἀπ' αὐτου εἶδα καὶ ἐστέκετον ἡ Ἀλήθεια μετὰ θρόνου,
820 ἀληθινὸν τριαντάφυλλον τὸ χέρι της ἐκράτει,
καὶ τὸ χαρτὶν εἰς τὸ χέριν της καὶ ἔγραφον τοῦτοι λόγοι
»νοῦς ἀληθὴς οὐκ ἀποτυχεῖ, τόλμης ἐπιτυχαίνει,
καὶ τὸ 'ρεχθῇ πληρόνει το, ποτὲ οὐ δειλογνωμήσῃ.«
Ἀπ' αὐτου ἡ Σύνεσις ἦτον ἐν αὐτῇ καὶ εἶχεν τὸ σχῆμαν τοῦτο,
825 σύννους, δεινή, προσεκτική, καὶ εἰς τὸ ἕναν της τὸ χέριν,
εἶχεν σταυρόν, καὶ εἰς τὸ ἄλλον της χαρτὶν μετὰ γραμμάτων,
καὶ ἐλέγασιν τὰ γράμματα τὰ ἦσαν ἐκεῖ γραμμένα·
»δίχα τῆς πίστεως γνώριζε, κἂν ὅσα ἂν ἀληθεύσῃς,
σφάλλεις εἰς τὴν ἀλήθειαν, βεβαιώθησε ἀπὸ ἐμέναν.«
830 Τὴν Δικαιοσύνην ἄκουσε ἔβλεπα ὡς πρὸς τὴν Πίστιν,
τὸ σχῆμα νὰ ἔχῃ χαρωπὸν καὶ ἐνήδονον τὸ βλέμμα,
τὸ ἕναν της χέριν νὰ κρατῇ ζυγὶν νὰ καμπανίζῃ,
καὶ τὸ ἄλλον, φίλε μου, χαρτὶν μετὰ γραμμάτων [τούτων]·
»καὶ δίχα τῶν ἔργων ἀπ' ἀρετῆς καὶ ἐσὺ ἀπὸ ἐμὲν τὸ μάθε,
835 εἰσὶ νεκρὰ τὰ πράγματα, πίστευε τὸ σὲ λέγω.«
Τὴν Σωφροσύνην ἀπ' αὐτὴν νὰ ἔνε ὡς ὀλίγον·
τὸ ἕναν της χέρι νὰ κρατῇ κλαδὶν ἀπὸ μυρσίνην,

804 καὶ ἄλλου. — 807. στήκουν. — 817. σκοπῶ. — 823. δελογνωμήσω. — 828 διὰ τῆς.

καὶ τὸ ἄλλον της ἐβάσταζεν χαρτὶν ἀπὸ γραμμάτων·
— »κἂν ἀληθής, κἂν δίκαιος, κἂν ἐξ ἀρχῆς πιστεύῃς,
840 ὅλα τὰ προτερήματα τῆς σωφροσύνης εἶναι.«
Ἀπ' αὔτην εἶδα ἱστήκετον καὶ ἡ Ταπεινοφροσύνη,
εἶχεν τὸ σχῆμαν ἥμερον, γλυκεῖαν πολλὰ τὴν ὄψιν,
ἥμερη εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ τὸ ἕναν της τὸ χέρι
εἶχεν ὡς πρὸς τὸ στῆθός της, καὶ εἰς τὸ ἄλλον χέρι
845 χαρτίν, καὶ εἶχεν γράμματα γραμμένα [ὅλα] τοῦτα·
»πᾶς ταπεινόφρων ἄνθρωπος πιστεύει καὶ ἀληθεύει,
φρονεῖ τὸ δίκαιον, ἐκ παντὸς οὐκ ἔνι συντυχία.«
Ἀγάπην εἶδα μετ' αὐτὴν, εἶχ' ἐντροπῆς ἰχνάδιν,
νὰ νεύῃ εἰς γῆν καὶ νὰ θωρῇ, νὰ ἔχῃ δεινὸν τὸ βλέμμα,
850 καὶ εἰς τὸ χαρτὶν τὸ ἐβάσταζεν τοῦτοι ἔγραφαν λόγοι
»ὅσα καὶ ἂν ἦσαι ταπεινὸς καὶ ἀγάπην οὐ φυλάγῃς,
βέβαιον οὐκ ἔνι τὸ φρονεῖς, πληροφορέθησέ το.«
Εἶδα ἀπ' αὔτου τὴν Προσευχὴν γυναῖκαν εἰς τὴν ὄψιν,
καταλυμένην καὶ δεινὴν, εἶχεν εἰς γῆν τὸ βλέμμαν,
855 καὶ εἰς τὸ χαρτὶν τὸ ἐβάσταζε τοῦτοι ἔγραφαν λόγοι·
»εὔχου μὴ μόνον, ἄνθρωπε, τοὺς ἀγαπᾷς καὶ μόνον,
ἀλλὰ καὶ ὁποῦ σὲ ἐχθραίνονται εὔχου καὶ ὑπὲρ ἐκείνων.«
Ἀπ' αὔτου τὴν παράξενον εἶδα Μακροθυμίαν,
σύννους, δεινὴ, ὡς νὰ ἐπρόσεξες ἄνθρωπον θυμωμένον,
860 καὶ ἀπὸ θυμοῦ του νἄστεκεν ὡσὰν γλωσσοδεμένος,
τὸ ἕναν τις χέριν νὰ κρατῇ τάχα τὸ μάγουλόν της,
καὶ τὸ ἄλλον ἐβάσταζεν χαρτὶν μετὰ γραμμάτων [τούτων],
»θυμώδης πᾶς καὶ μανικὸς ψέγεται παρὰ πάντων,
καὶ πάλιν τὸν μακρόθυμον οἱ πάντες τὸν ἐπαινοῦσιν.«
865 Ἀπ' αὔτου πάλιν ηὕρηκα καὶ ἐστέκετον ἡ Ἐλπίδα,
νὰ βλέπῃ ἀπάνω εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ τὸ ἕναν της τὸ χέριν
νὰ δείχνῃ πάλε εἰς οὐρανὸν πρὸς τὴν μακροθυμίαν,
καὶ εἰς τὸ ἄλλον της χαρτὶν καὶ ἐγράφαν οὗτοι οἱ λόγοι·
»ἄνθρωπε, θάρρει λέγω σε, ποτὲ μὴ ἀπελπίσῃς,
870 ἔλπιζε εἰς τὸν οὐρανὸν νὰ βοηθηθῇς ἀπέκει.«
Καὶ ἀπέκει τὴν παράξενον Ἐλεημοσύνην εἶδα
νὰ στέκῃ, καὶ νομίσματα τὸ χέριν της νὰ γέμῃ

848. πρωτιςειςαυτην εἶδα . . ιχάδις — 859. δεινούς. — 860. ειδεςγνωσοδομένους.

καὶ [νὰ] τὰ δίδῃ τῶν πτωχῶν, καὶ εἰς τὸ ἄλλον χέριν
εἶχεν χαρτὶν καὶ 'γράφασιν, φίλε μου, ἐτοῦτοι οἱ λόγοι:
875 »τοὺς δυστυχοῦντας βλέπετε ἐσεῖς ὁποῦ εὐτυχεῖτε,
καὶ ἐλεήσετε τοὺς θέλοντας, νὰ μὴ θανατωθῆτε.«
Οἶδες τῶν δώδεκα ἀρετῶν τὰ γράμματα καὶ οἱ λόγοι
τὰ ηὕρηκα, φίλε, εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Ἀργυροῦ τοῦ κάστρου·
καὶ εἰς τὸ ἄλλον πάλε τὸ πλευρὸν τῆς πόρτας τὸ ἀπέκει,
880 τοὺς δώδεκα καὶ ἵστανται μῆνας λατομημένους,
χαρτία καὶ ἐκεῖνοι νὰ κρατοῦν ὅλοι μετὰ γραμμάτων.
(Ἔκφρασις δώδεκα μηνῶν πάλε ἐκ τοῦ Λυβίστρου).
Ὁ Μάρτης ἦτον ἔνοπλος στρατιώτης εἰς τὸ σχῆμα,
ἐπάνω κάτω νἄλεγες ὅλος σιδερωμένος,
885 ζωσμένος ἦτον ἅρματα, καὶ εἰς τὸ ἕναν του τὸ χέριν
ἐβάσταζε σπαθὶν καὶ εἰς τὸ ἄλλον χαρτὶν μετὰ γραμμάτων
»πρόβοδος εἶμαι τοῦ καιροῦ, στρατιώτης τοῦ πολέμου,
καὶ ἀπάρτι μὴ καθέζεσθε, κινᾶτε εἰς τοὺς ἐχθρούς σας.«
Ὁ Ἀπρίλιος [ηὗρα] ἀπ' αὐτοῦ, νὰ εἶδες ποιμένναν ἄνδραν,
890 ἀσκέπαστος, ἀκτένιστος, ἄτσαλος εἰς τὴν πλάσιν,
νὰ ἔχῃ ἐμπρός του πρόβατα νὰ βόσκῃ ὡς ποιμένας,
τὸ ἕναν του χέριν νὰ κρατῇ ποιμενικὸν καλάμιν,
καὶ τὸ ἄλλον χέρι νὰ κρατῇ χαρτὶ μετὰ γραμμάτων
»διώχνω πρόβατα πολλὰ καὶ βόσκω ὡς ποιμένας,
895 καὶ τῶν ἀρνῶν τοὺς σκιρτασμοὺς ἔχω το εἰς χαράν μου.«
Τὸν Μάϊον ηὗρα ἀπ' αὐτοῦ ἄνδρα καλὸν εἰς εἶδος,
καὶ εἰς τὴν κοπὴν καλὸς μᾶλλον καὶ εἰς τὸ σχῆμαν,
φίλε μου, εἰς τὸ κεφάλιν του νἄχῃ στεφάνιν ἀπὸ ἄνθη,
καὶ εἰς τὰ χέριά του τριαντάφυλλα κόκκινα νὰ βαστάζῃ,
900 καὶ εἰς τὸ ἄλλον του εἶχεν τὸ χαρτὶν καὶ ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι:
»ζῆσε τοῦ κόσμου τὸ καλὸν πᾶς ἄνθρωπος εὐγνώμων,
μὴ παραδράμῃς τὰ καλά, χάρησε, σκίρτησέ τα.«
Τὸν Ἰούνιον πάλε ἀπ' αὐτοῦ ἄνθρωπον τέτοιον φίλε,
πλατὺς εἰς ὤμους, καὶ χοντρὸν τὴν κεφαλήν, τὴν μέσην,
905 γυμνὰ ἦσαν τὰ χέριά του μέχρι καὶ τῶν ἀγκώνων,
μέσα εἰς λιβάδιν θαλερὸν νὰ κοίτεται ἁπλωμένος,
τὰ χέριά του ἄνθη νὰ κρατοῦν ἀπὸ διαφόρους χρόας,

904. τὰ μέσα.

καὶ μετὰ ἐκείνου καὶ χαρτὶν καὶ ἔγραφαν οἱ λόγοι,
»'πὸ τοῦ καιροῦ τὸ ἐνήδονον χαίρομαι τὸ καλόν του,
910 τέρπομαι τὰ μυρίσματα τῆς ἀνθοποικιλίας.«
Εἶδα τὸν 'Ιούλιον ἀπ' ἐκεῖ τέτοιον καὶ ἐκεῖνον ἄνδραν,
νὰ ἔν' γυμνὸς τὰ χέριά του καὶ ὅλως ἀνασκομπωμένος,
νὰ κεῖται εἰς τὸ κεφάλιν του στεφάνιν ἀπὸ ἀστάχυα,
τὸ ἕναν του χέρι νὰ κρατῇ δρεπάνιν νὰ θερίζῃ,
915 καὶ τὸ ἄλλον ἠγωνίζετον τὰ στάχυα νὰ μαζόνῃ,
καὶ εἶχεν χαρτὶν ὀπίσω του καὶ ἐγράφαν οὗτοι οἱ λόγοι
»θερίζω γῆς γεννήματα τὰ ἔσπειρα μὲ κόπον,
νὰ δεκαπλασιάσω τὸν καρπὸν εἰς τὸ ἀποθέρισμάν του.«
Εἶδα ἀπ αὔτου τὸν Αὔγουστον τέτοιον καὶ ἐκεῖνον, φίλε,
920 νὰ στέκῃ τάχατε εἰς λουετρὸν, ὡς φαίνει νὰ ἐπροσεύχῃ,
νὰ ἔνε ἐκ τὸ καῦμα ἔκδιψος, καὶ εἰς τὸ ἕναν του τὸ χέριν
ἐκράτει χαρτίν, καὶ ἔγραφαν, φίλε μου, ἐτοῦτοι οἱ λόγοι·
»τοὺς κάψει ἡ θέρμη τοῦ λουτροῦ, τοὺς φλέξει καὶ διψήσουν,
κατάψυχρον ἀς πίνουσιν νερὸν νὰ μὴ διψήσουν.«
925 Ηὕρηκα τὸν Σεπτέμβριον τοῦ νὰ τρυγᾷ ἀπὸ τοῦ[τον]
ἀμπέλιν, δένδρη καὶ καρπὸν σταφύλια νὰ συνάγῃ,
καὶ εἰς τὸ ἄλλον του χέριν τὸ χαρτίν, καὶ ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι·
»τρυγῶ τὸ ἐδεργατεύσασιν τρεῖς χρόνους οἱ ὀφθαλμοί μου,
καὶ τὸν καρπόν του τρώγω τον, πίνω καὶ τὸ γλυκύν του.«
930 'Απαὔτου τὸν 'Οκτώβριον ἄνθρωπον εἰς τὸ σχῆμα
εἶδα καὶ ἦτον κυνηγός, ἀλλὰ εἰς μικρὰ πουλία,
τὸ ἕναν του χέριν τὸ χαρτὶν τοῦτοι ἔγραφαν οἱ λόγοι·
»προσέχω, ἰχνεύω, κυνηγῶ, πουλία κρατῶ ἀπὸ τέχνης,
καὶ ἔχω το εἰς τέρψιν μου καὶ εἰς παραδιαβασμόν μου.«
935 'Απαὔτου τὸν Νοέμβριον εἶδα καὶ ἐκεῖνον, φίλε,
γεωργὸν ἀπὸ τὴν σύνθεσιν καὶ ἀπὸ τὸ σχῆμάν του,
καὶ εἰς τὴν ποδέαν του ἐβάσταζεν σιτάριν διὰ σπόρον,
καὶ εἰς τὸ χέριν του εἶχεν τὸ χαρτὶν ὁλόγραφον νὰ λέγῃ
»σπέρνω εἰς γῆν καὶ τοῦ καιροῦ τὸν σπόρον μου θερίζω,
940 καὶ εἴ τι δώσω ἐγὼ τὴν γῆν, εἰς τὸ τριπλοῦν μὲ δίδει.«
'Απαὔτου τὸν Δεκέμβριον ηὕρηκά τον νὰ στέκῃ
γεωργὸν καὶ ἐκεῖνον ἄνθρωπον, καὶ εἰς τὸ ἕναν του τὸ χέριν
ἐβάσταζεν ραβδίν, καὶ εἰς τὸ ἄλλον του χαρτίν . .

καὶ ἔγραφαν τοῦτοι οἱ λόγοι . . .
945 »γυρεύω τὸ ἔσπειρα εἰς τὴν γῆν ἂν ρίκτῃ φύτρου ρίζαν,
καὶ ἀπαὶ τὸ ριζοβλάστημαν ἀπαντοχὴν νὰ ἔχω.«
'Ιανουάριος ἦτον ἀπ' αὐτὸν νὰ στήκεται καὶ ἐκεῖνος,
ἄνθρωπος ὅλος κυνηγός, ὅλος θαρσὺς τὸ σχῆμα,
σκυλὶν ὀπίσω του ἔτρεχεν, καὶ ἐβάσταζεν γεράκιν,
950 καὶ εἰς τὸ χαρτὶν τὸ ἐβάσταζεν τοῦτοι ἔγραφαν οἱ λόγοι
»πᾶς κυνηγὸς μὴ δὴ καθέζεται, τὸν χρόνον του διαβάζει,
ἀλλὰ καιρὸν στριγγίζω τον ἀς τρέχῃ εἰς τὸ κυνῆγιν.«
Εἶδα τὸν Φεβρουάριον καὶ ἐκεῖνον εἰς τὸ σχῆμα,
γούναν ἀπάνω νὰ φορῇ καὶ ὀμπρός του ἅπτει φλόγα,
955 τάχα διὰ νὰ θερμαίνεται διὰ τοῦ καιροῦ τὴν ψύξιν,
καὶ ὀμπρός του ἐκοίτετον χαρτὶν καὶ ἔγραφαν τοῦτοι οἱ λόγοι,
»διὰ τοῦ καιροῦ θερμαίνομαι τὴν βαρυχειμωνίαν,
καὶ ὁποῦ μὲ βλέπει γέροντα μή με προσονειδίσῃ.«
Ἴδε τῶν δώδεκα μηνῶν παράγγελμα καὶ λόγοι,
960 τὰ ἔποικεν ὁ παράξενος ὁ πετρολιθοξύστης,
εἰς δὲ τὸ ὄπισθεν πλευρὸν εἶχεν ἀπ' τὸ ἄλλον μέρος,
ὅθεν τῆς κόρης ἔκειτο μάλιστα τὸ κουβοῦκλι,
εἶχεν 'Ερωτιδόπουλα δώδεκα τοῦ νὰ στήκουν,
χαρτὶν ἐκεῖνα νὰ κρατοῦν ὅλα μετὰ γραμμάτων,
965 καὶ τὸ καθένα, φίλε μου, νὰ σὲ τὸ ἀναδιδάξω.
Εἶχεν ἡ πρώτη 'Ασχόλησις εἶχεν τοὺς λόγους τούτους.
»'Ασχόλησις ἐρωτικὴ λόγοις [π]αλαίοις ἐμπείρα,
καὶ θέλει ἐπίμονον σπουδήν, καὶ μὴ παρακινῆσαι.«
'Απαὔτου πάλε ἡ 'Υπόληψις καὶ ἔγραφεν εἰς ἐκεῖνον·
970 »ὁ ἐξ ὑπολήψεως κρεμασμὸς οὐ ψεύδεται εἰς τὸν κόσμον,
ἀλλὰ ἐπαινεῖται εἰς ἔρωτας, διότι καλὴν χάριν ἔχει.«
Ἡ 'Αγάπη εἰς τὸ χέριν της τοῦτοι ἔγραφαν λόγοι·
»ἡ ἀγάπη, καὶ ἂν ἐντρέπεται, δένει, καὶ τὸν δεσμόν της
οὐ λύουν την ὅλοι ἂν συναχθοῦν οἱ φθονικοὶ τοῦ κόσμου.«
975 Καὶ παρακάτου ἱστήκετον ἀπ' αὔτην ἡ Φιλία,
καὶ εἰς τὸ χαρτὶν τὸ ἐβάσταζεν ἔγραφον οὗτοι οἱ λόγοι·
»οὐκ ἔν καλὸν εἰς ἔρωταν παρὰ ἡ φιλία τοῦ πόθου,
καὶ τοῦ νὰ ἔνῃ ἀπὸ ψυχῆς ἐρωτικῆς φεδούλας.«
Εἶδα ἀπαὔτου τὴν Στοργὴν καὶ εἶχεν γραμμένα τοῦτα

»στέργετε εἰς ἀσχόλησιν ἐσεῖς ὁποῦ ἀγαπᾶτε
τοὺς ἔρωτας, καὶ σὺν αὐτοῖς πόθον μὴ ἀποθυμῆτε,
ἡ ἀναμονὴ καλὸν ἔνι, πληρόνει ἀκέραιον πρᾶγμα.«
Ἀπαΰτου τὴν Ἐνθύμησιν εἶδα μετὰ γραμμάτων
»πόθον ἐνθυμεῖστε λέγω σας ὅπου ἂν ἀποδημῆτε,
καὶ ἔχε εἰς τὸν νοῦν σου πάντοτε τὰς ἐρωτοσχολησίας.«
Εἶδα καὶ τὴν Ἀνάμνησιν καὶ ἔγραφαν εἰς ἐκείνην·
»ἔχετε ἐρωτοανάμνησιν ἐσεῖς ὁποῦ ποθεῖτε,
στιγμὴν ἐκ τὴν καρδίαν σας μὴ λείπῃ ὅ, τι ἁρμόζει.«
Εἶδα ἀπαΰτου ἱστήκετον ἡ Εὐϋποληψία
'ς τὸ χέριν της ἐβάσταζεν χαρτὶν μετὰ γραμμάτων·
»ὁποῦ ποθεῖ εὐϋπόληπτον καλὸν ἔνι εἰς τὸν κόσμον.«
Εἶδα τὴν Ἀκεραιότητα καὶ ἑστήκετον ἀπέκει
[καὶ νὰ] βαστάνῃ καὶ χαρτίν, καὶ ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι·
»ὁ ἀκέραιος 'ς τὸν ἔρωταν ποτὲ οὐκ ἀποτυχαίνει.«
Ἀπαΰτου τὴν παράξενον εἶδα Εὐδιακρισίαν
μετὰ γραμμάτων ἵσταται καὶ τετοιανὰ θαυμάζει·
»καλὸς ἔνι ὁ μακρόψυχος καὶ ὁποῦ χρόνου ὑπομένει
παρὰ τὸν ὀλιγόψυχον εἰς τὴν ἐρωτοτέχνην.«
Ἀπαΰτου τὴν Ἀναμονὴν καὶ αὐτὴν μετὰ γραμμάτων
»ἀνάμενε, μὴ ὀλιγωρεῖς, ἂν χρόνου ἀγαπήσῃς,
διότι καὶ ὁ πόθος εἰς ψυχῆς ὑπομονὴν φυτρόνει.«
Ἀπαΰτου πάλε ἱστήκετον πάλε ἡ Μακροθυμία,
ἐβάσταζεν καὶ αὐτὴ χαρτὶν εἰς τὸ ἄλλον της τὸ χέριν,
καὶ τὰ ἔγραφε νὰ σὲ τὰ εἰπῶ, ἄρτι αὐκράστητέ τα·
»θυμὸν ἐγὼ οὐ θυμόνομαι, ὀργὴν οὐ χολιάζω,
οὐ φεύγω τὸν ὑβρίζοντα τὸν κακοθελητήν μου,
ἔχει ὁ καιρὸς ἀναλογαῖς, καὶ ἐχθρούς μου κάνω φίλους.«
Ἰδὲ καὶ τὶ παράξενα τὰ εἶδα εἰς τὸ ἄλλον μέρος,
καὶ νὰ ἐπνιγόμην νὰ θωρῶ νὰ ἐκρέμετον ὁ νοῦς μου·
καὶ ἀφοῦ ταῦτα ἐγύρεψα καὶ ἐσκόπησα τὰ γράφουν,
καὶ εἶδα τὰς ἱστορίας των τὰς εἶχεν τριγυρόθεν,
καὶ εἶδα πόθεν ἔκειτο τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν,
ἔβλεπα ἐδῶ τὰς ἀρετάς, τοὺς μῆνας ἀπ' ἐκεῖθεν,
ἐδῶ τὰ ἐρωτιδόπουλα καὶ ἐπάνω τὰ ζωδία,
σκοπὸν ὁ νοῦς μου ἐγύρευσε τὸ πῶς νὰ ἐπιχειρήσω

τῆς κόρης τὴν ὑπόθεσιν καὶ μετὰ τέχνης ποίας·
καὶ ἁπλῶς ἑκατεκόπτετον εἰς ἑκατὸν ὁ νοῦς μου,
ἡμέραν ἐπαρέδραμα καὶ ἐπλήρωσα τὰς δύο,
καὶ τρεῖς ἀπεπληρώθησαν καὶ τέσσαρες, καὶ τότε
εἰς μὲ λαλεῖ ἀπὸ τοὺς ἐμοὺς καὶ συμβουλεύεταί με.
Πλήν, φίλε, ἀπὸ τὴν παραδρομὴν τῶν ἡμερῶν τοσούτων,
ἔβλεπα ὅτι ἐπροσκόπτασιν ἀπέσω ἀπὸ τὸ κάστρον
ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες ὁμοῦ τε καὶ παιδία
τοῦ νὰ σκοποῦν τὸ πέσιμον καὶ τὸ κατουνοτόπιν.
Καὶ ἀπέκει ὅπου ἦτον ὁ κοιτὼν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης,
ἔβλεπα ὅτι ἐπρόσκυπταν φεδοῦλαις ὡραιωμέναις,
μὲ ἕναν εὐνουχόπουλον, τὸν οἰκεῖον τῆς κόρης
εἰς λόγους καὶ εἰς μυστήρια καὶ εἰς κρυφοσυμβουλαῖς της.
Ἄκουσε τέως τὴν βουλὴν τὴν μὲ ἐσυμβουλεύθην.
(Ἄνθρωπος ἐκ τοὺς ἑκατὸν Λυβίστρου τοὺς ἀγώρους,
στήκει καὶ συμβουλεύεται τὸν Λύβιστρον ἐκ πόθου,)
εἶπεν — ὅτι ἐπαράδραμαν, Λύβιστρε, ἡμέραις τόσαις
καὶ γνώριμοι ἐγενόμεθα τοῦ κάστρου ἀπαὶ τώρα,
βλέπεις τὸν εὐνουχόπουλον αὐτὸν ὁποῦ προσκύβει;
εἶμαι ἀπεδᾶ παρέτοιμος τοῦ νὰ τὸν ποίσω φίλον,
καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς κόρης νὰ ὑπουργήσῃ.
Πλὴν τότε συμβουλεύω σε, ποῖσέ με το, μὴ ὀκνήσῃς,
γράψε εἰς τὴν σαγίτταν γράμματα, καὶ ὅταν ἴδῃς ἀπέκει
ἀπὸ τὸ πανεξαίρετον τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν
ὅτι προσκύψει ἐρωτικὴ καμμία τοῦ νὰ μᾶς βλέπῃ,
ποῖσε ἀφορμὴν ὅτι θωρεῖς πουλὶν εἰς τὸ κουβοῦκλιν,
καὶ δόξευσε, ἀλλ' ἀχαμνά, καὶ πρόσεξε νὰ πέσῃ
ἀπέσω εἰς τὸ κουβοῦκλίν της τῆς κόρης ἡ σαγίττα,
καὶ τέως νὰ δώσῃς ἀφορμὴν καὶ ἀρχὴν εἰς τὴν ἀγάπην,
καὶ νὰ εἶδες τὸ ἐπιχείρημα ποταπὸν νὰ τὸ ἐπέβῃς.
Ἐπιάσεν με ἡ συμβουλὴ καὶ ὁ λόγος ἤρεσέν με,
— πρῶτον ἐσὺ ἐπιχείρησε, τὸν εἶπα, τὴν φιλίαν·
— ἂς ἔχω ἀπέσω συνεργὸν, ἂς ἐγνωρίζῃ πρᾶγμα,
νὰ ἦμαι ἐγὼ παράτοιμος εἰς τὸ ἐπιχείρημά μου. —
Μισεύγει ἀπὸ τὴν κατοῦνά μου, ἐβγαίνει ἀπὸ ἐμὲν παρέξω,

1035. ἀμε ἀπ

γίνεται ὡσὰν πραγματευτής, ἐμπαίνει πρὸς τὸ κάστρον,
καὶ πῶς τὴν οἰκονόμησε οὐκ οἶδα τὴν φιλίαν·
τοῦτο καὶ μόνον ἔμαθα, παρέδραμον ἡμέραις,
καὶ βλέπω ὅτι ἐπαρέκυψεν ἐκεῖνος ἐκ τὸ κάστρον
1055 ὁποῦ τῆς κόρης ἔκειτον τὸ ἐξαίρετον κουβοῦκλιν,
καὶ ὑπέκλινεν τὸν τράχηλον ὡς δῆθεν ἐπροσκύνει
καὶ σχῆμα χαιρετίσματος ἐποῖκεν εἰς ἐμέναν,
καὶ πάλιν ἐσέβηκεν γοργὰ [νὰ] μὴν τὸν ἴδουν πόθεν.
Ἀφοῦ τὸν ἐνετράνισα, κάθομαι καὶ εἰς τὴν σαγίτταν
1060 ἔγραψα, φίλε, γράμματα ἄκουε τὶ ἐλαλοῦσαν.
(Πρώτη γραφὴ καὶ δουλικὴ Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
Γράφει εἰς τὴν σαγίτταν γράμματα καὶ εἰς αὔτην τὰ δοξεύει
»ἂν ἀστοχίσῃς τὸ πουλὶν ὡς εἰς ἐμέν, σαγίττα,
νὰ ἦναι πολλὰ παράξενα τὰ χέρια τοῦ τοξεύτη·
1065 ἂν δὲ εἰς ἀνθρώπου μοναξὴν καρδίαν ἐπιτύχῃς,
καὶ ἀπὸ ἐμέναν τόξευε κόρην ἀπαὶ τὸ κάστρον,
τὴν κάλλιαν ἀπὸ αὐταῖς, καὶ ἀς πάθω καὶ ἀς πασχίσῃ.«
Ἐπλήρωσα τὰ γράμματα, ἐβγαίνω ἀπὸ τὴν τένταν,
γεμίζω τὸ δοξάριν μου προσέχω εἰς τὸ κουβοῦκλιν,
1070 ἐσχηματίσθην διὰ πολύν, καὶ σύρνω τὴν σαγίτταν.
Καὶ ἐκεὶ τριγύρου τοῦ ἡλιακοῦ ἔπεσεν ἡ σαγίττα·
καὶ ἀπέσω τοῦ ἡλιακοῦ τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν,
καὶ ἀφοῦ ἔπεσεν, ἐσέβηκα εἰς τὴν τέντα μου ἀπέσω,
καὶ πάλιν ἐσκόπουν τὸν καιρὸν τοῦ πόθου τῆς ὡραίας,
1075 καὶ τῆς ἀγάπης τὴν ἀρχὴν ἐσκόπησα νὰ γράψω.
(Ἄλλη γραφὴ πολυπαθὴς Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Παντὸς ἐκαινοτόμησα δίχρονον ἤδη τώρα,
τόπους πολλοὺς παρέδραμα καὶ πόνους ὑπεστάθην,
ηὕρηκα τὸ εἶχα θέλημαν μετὰ πολλὰς ὀδύνας·
1080 ἐπέτυχεν τὸ ὠρέγετον ὁ νοῦς μου μετὰ βίας,
τοὺς ἀπεδάρτε τὴν ἀρχὴν νὰ ἐκπέμπω τῆς ἀγάπης,
φίλον μου ποιὸν τὸ ὀρέγομαι νὰ τὸν καταθαρρέσω;
πρῶτον νὰ πέμψω μηνυτὴν — καὶ τίναν νὰ τὸν πέμψω;
νὰ γράψω πάλε γράμματα — καὶ τὶς νὰ τ' ἀναγνώσῃ;
1085 θὲς ὅτι ηὗρα φίλον μου καὶ ἐθάρρεσα τὸ πάσχω,
πῶς νὰ τολμήσῃ νὰ τὸ εἰπῇ πάλιν αὐτὸς τὴν κόρην;

καὶ ἡ κόρη ἂν ἔν κενόδοξος, νὰ θυμωθῇ τὸν λόγον,
καὶ ἡ κόρη οὐκ ἐγνωρίζει με, τίς εἶμαι οὐκ ἠξεύρει,
καὶ ἂν τύχῃ ὀκάτι κατ' ἐμοῦ νὰ ἐργάζεται ἡ φεδοῦλα!
1090 Ἀλλὰ νομίζω τοῦ Ἔρωτος οὐ ψεύδεται τὸ στόμα,
ἠξεύρω ὅτι ὑπεσχέθη με καὶ αὐτὸς νὰ τὴν δοξεύσῃ,
εἶπέν με διὰ πόθον [ἔμπιστον αὐτὴν νὰ μοῦ] χαρίσῃ·
ἐδάρτε νὰ τὸ ψεύδεται! καὶ πάλιν τίς ἡ βία;
Θὲς ὅτι ἐκατέθην το καὶ ὑπέκυψεν εἰς πόθον,
1095 ἀγάπην μου ἐπαρέλαβεν — καὶ πῶς νὰ τὸ γνωρίσω;
Νὰ γράψῃ ἐκείνη πρὸς ἐμὲν — καὶ τοῦτο οὐδὲν ἁρμόζει.
Λοιπὸν ἐμέναν δέχεται πρῶτον τοῦ νὰ τὴν γράψω,
καὶ εἰ μὲν τὸ παραδέξεται, τοῦτο εὐτυχιὰ μεγάλη,
εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὸ δέξηται, πάλιν νὰ δευτερώσω,
1100 νὰ ἔλθω καὶ εἰς τρεῖς καὶ εἰς τέσσαρες καὶ εἰς πέντε καὶ εἰς ἕξη,
καὶ ὀκάποιαν ἀπὸ ταῖς ἕξη μου γραφὰς νὰ περιλάβῃ.
Καὶ μετὰ τούτων τῶν σκοπῶν τὸν λογισμὸν ἐμελέτουν,
σηκόνομαι ὅλος σοβαρὸς καὶ ἐβγαίνω ἀπὸ τὴν τέντα,
ἕνα κρατῶ τεντόσκοινο νὰ στέκω ἐννοιασμένος,
1105 ὁ νοῦς μου εἶχεν ταραχὴν καὶ φόβον ἡ ψυχή μου.
Καὶ ἐνόσῳ ἔστεκα καὶ ἔβλεπα μυριομεριμνισμένος,
καὶ χιλιομυριοφλόγιστος ὅλος ποθοθλιμμένος,
τηρῶ εἰς τῆς κόρης τὸ κελλίν, προσέχω εἰς τὸ κουβοῦκλιν,
καὶ εἰς τὸν τριγύρον τοῦ ἡλιακοῦ βλέπω τῆς ὡραιωμέναις
1110 διὰ τὸ βεργὶν νὰ μάχωνται τὸ ποία νὰ τὸ κρατήσῃ·
γίνεται ὀκάποτε σιγή, στέκουσιν αἱ φεδοῦλαις,
κρατεῖ το μία ἀπ' αὐταῖς καὶ ἡ ἄλλαις νὰ τὸ βλέπουν,
καὶ ἀνέγνωσαν τὰ γράμματα, οὐκ οἶδα τὸ τὶ ἐλαλοῦσαν.
Καὶ ἀφότου τὰ ἀναγνώσασιν, ὅλαις ἀντάμα τρέχουν
1115 καὶ εἰς τὸ κελλὶν ἐσέβησαν ἀπέσω τῆς φεδούλας.
Καὶ κἂν τὸ εἶδεν τὸ βεργὶν τὶ ἔγραφεν ἡ κόρη,
καὶ κἂν οὐ μὴ τὸ ἔμαθεν . . . . ἐξ ὑστέρου,
ὡς εἶδεν ὅτι μάχονται, ἀναρωτᾷ ἡ φεδοῦλα,
τὸ τὶ ἔνε τὸ δικάζονται, διατὶ ἔνε τὸ συνερίζουν,
1120 καὶ τὸ βεργὶν τῆς δείχνουσι τὸ ηὕρασιν γραμμένον·
ἁρπάζει καὶ ἀναγνώθει το, θωρεῖ καὶ ψηλαφᾷ το,
καὶ ἀφότου εἶδεν καὶ ἔμαθεν τὰ ἔγραφαν εἰς ἐκεῖνον,

ποῦ τὸ ηὗραν ἠρώτησε καὶ πόθεν ἔν γραμμένον;
Εἶπάν της πῶς τὸ ηὕρηκαν, καὶ σιγελὰ ἡ φεδοῦλα
1125 λέγει — τὶς νὰ τὸ ἔρριξεν; προσέχετε νὰ τὸν ἰδῆτε.
Ἐπαίρνει ἡ κόρη τὸ βεργίν, πλεῖον οὐκ ἔστρεψέ το,
ἐκράτειν το εἰς τὰ χέριά της καὶ ἔβλεπε τὰ γράφει,
πάντα ἐσυχνοπαράγγελνε τὶς τὰ ἔγραψε νὰ μάθῃ.
Καὶ μετὰ ὡρίτσαν ὀλίγην ἐξέβην ἡ Ροδάμνη
1130 νὰ παίζῃ ἐκεῖνο τὸ βεργίν, νὰ τὸ συχνασχολιέται,
νὰ περπατῇ ἡ πανεύγενος τὸ πύργωμαν τοῦ κάστρου
μετὰ καυχίτσαν μοναχὴν καὶ μετὰ τὸν εὐνοῦχον,
νὰ τὸ προσέχῃ τὸ βεργὶν καὶ νὰ τηρᾶται ἐμέναν,
καὶ πρὸς τὸν εὐνουχόπουλον νὰ συντυχαίνῃ ὀκάτι.
1135 Καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ σχήματος ἐννόησα τὴν κόρην
τὸ τίνος ἔνε τὸ βεργὶν ἐκατεγνώρισέν το,
καὶ πρὸς πιττάκιν ὥρμησεν ὁ νοῦς μου νὰ τὴν γράψω,
καὶ ἄκουσε τὶ τὴν ἔγραψα, φίλε μου, εἰς τὸ πιττάκιν.
(Ἀρχὴ πιττάκιν καὶ γραφὴ Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
1140 »Νομίζω, ἂν ἐκατέμαθεν διὰ ἐμέναν ἡ ψυχή σου,
ἂν ἔμαθες τὸ τίς εἶμαι καὶ διὰ τίναν πάσχω,
ἂν ἦτον πούπετε ἄνθρωπος νὰ σὲ πληροφορήσῃ
τὸ πόσου χρόνου διάστημαν παράδραμα διὰ ἐσέναν,
πόσους κινδύνους ἔπαθα καὶ ἀνάγκαις ὑπεστάθην,
1145 τὶ πράγματα ἐσέβησαν διὰ ἐσὲν εἰς ἐμέναν,
πέτρας ἂν εἶχες αἴσθησιν καὶ σιδηρὰν καρδίαν,
νὰ μὲ ἐσυνεπάσχισες, ἂν ἔμαθες τὰ πάσχω·
ἄρτι τινὰν οὐδὲν ἔχω διὰ ἐσένα νὰ ἀναφέρῃ,
ἔρωταν ἔχω μοναχὸν διὰ ἐσέναν τάχα,
1150 θαρρῶ ἐκεῖνος 'ς τὴν καρδιάν σ' νὰ ρίψῃ ἐνθύμησίν μου·
βραδύνει, οὐδὲν τὸ πολεμεῖ, καὶ ἀργεῖ τὸ μ' ὑπεσχέθην·
ἐγὼ τὰ πάσχω διὰ ἐσὲν τίναν νὰ ἐγκαλέσω;
πίστευσε ἡ καρδία μου σφάζεται ἀπὸ τοὺς πόνους.
Ἐδάρτε ἐδέ την τὴν γραφήν, ἀνάγνωσε τὰ πάσχω,
1155 γνώριζε τίνος τὸ χαρτίν, ἐλέησε τοὺς πόνους,
δίχρονον ἤδη περπατῶ διὰ πόθον ἐδικόν σου.«
Ἔγραψα, φίλε, τὴν γραφήν, γαϊτάνιν ἔδεσά την,
καὶ πάλε εἰς ὥραν 'σωχρασμοῦ, πάλε εἰς ἀρχὴν ἑσπέρας

δένω το 'ς τὴν σαγίτταν μου, δοξεύω τὸ τῆς κόρης.
1160 Ἀλλὰ πρὸς τὸ μεσάνυκτον ἐκείνης τῆς ἑσπέρας,
ἔφθασεν ἦλθεν εἰς ἐμὲν ἐκεῖνος ὁ ἐδικός μου,
ὁποῦ εἰς τὸ κάστρον ὥρμησε διὰ τὴν φιλίαν τοῦ εὐνούχου,
ἐμπαίνει εἰς τὴν κατούνα μου, σιμόνει με, λαλεῖ με,
λέγει με — κοιμᾶσαι, Λύβιστρε, σηκώσου ἐκ τὸν ὕπνον.
1165 Ἀνεσηκώθην, εἶδά τον, δράσσω καταφιλῶ τον,
λέγει με — χαίρου ἀπὸ τοῦ νῦν, τίποτε μὴ λυπῆσαι,
ἔποικα φίλον ἀπεδᾶ γνώριζε τὸν εὐνοῦχον·
εἶπέν μου λόγους του κρυφούς, μυστήρια ἐδικά του,
ὅρκους φρικτοὺς ἐποίκαμεν τὰ εἴπαμεν εἰς ἀλλήλους
1170 νὰ τὰ παραφυλάσσωμεν, κανεὶς νὰ μὴ τὰ μάθῃ·
καὶ ἀφοῦ τὸν ἐστερέωσα καὶ κατεθάρρεσέ με,
εἶπέν με — ἂς εἴπω τίποτε, τώρα καιρὸς παρέχει·
ἐνόσῳ ἡ κόρη ἐκείτετον, ὄνειρον τῆς ἐφάνη,
ἦλθεν ὀκάτι πτερωτὸν παιδόπουλον εἰς αὔτην
1175 νὰ πέτεται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπὸ θυμοῦ νὰ δράμῃ
καὶ νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν κατούναν της καὶ τέτοια νὰ τὴν λέγῃ:
— Λύβιστρος γῆς λατινικῆς, χώρας τῆς γῆς Λιβάδρου
δίχρονον ἤδη περπατεῖ διὰ πόθον ἐδικόν σου,
ἔπαρε τὴν ἀγάπην του, δουλώθησε εἰς ἐκεῖνον,
1180 καὶ σὸν τραχῆλιν ἄκλιτον κλίνε πρὸς ἔρωτάν του,
ρίξε το τὸ κενόδοξον, ἄφες τὸ ἐπηρμένον,
πολλὰ ἐπικράνθη διὰ ἐσέν, μὴ ἀντισταθῆς εἰς πρᾶγμαν.
Καὶ ἀφότου τὴν ἐσύντυχεν, εἰς τὸ ἀπομίσεμάν του
δοξεύει τὴν ἀγέρωχον κατὰ καρδίας μέσα,
1185 καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐξύπνησε, φωνάζει με, λαλεῖ με:
— Βέλτανε, φθάσε, κράτησε τὸν δήμιον τοξεύτην,
τὸν σφάχτην τῆς καρδίας μου, τὸν διχοτομητήν μου.
Ἀνασηκώθην, εἶδά την, κρατῶ την ἐκ τὸ χέριν
— Μηδὲν φοβῆσαι, λέγω την, 'πέ μου τὸ ἐφαντάστης. —
1190 Λέγει με — Ναί, παιδόπουλον, μὲ τὰ πτερὰ ἦτον ὧδε,
καὶ ἀφοῦ μὲ ἐσυνέτυχεν εἰς τὸ ἀπομίσευμάν του
ἐδόξευσε τὴν καρδίαν μου καὶ ἐχάθην ἔμπροσθέν μου. —
Γίνεται εἰς ὅλους ταραχὴ καὶ φόβος διὰ τὴν κόρην,
ἦλθεν Χρυσὸς ὁ βασιλεύς, στέκει καὶ ἀναρωτᾷ την

— πῶς ἐφαντάστης, καὶ διατὶ ἦτον τὸ ἐφαντάστης;
Ἡ κόρη οὐκ ὡμολόγησε τὸ ὄνειρον ὡς ἦτον,
ἀλλὰ εἶπεν — ἄνθρωπος λῃστής, κατάδικός μου ὁκάτις
ἦλθεν, δοξάρι ἐβάσταζεν καὶ ὥρμησε νὰ μὲ δοξεύσῃ,
καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐξύπνησα μυριοφοβερισμένη. —
Ἐλίγεψεν ἡ ταραχή, ἡ ζάλη ἀπεπληρώθη,
οἱ πάντες ἐσκορπίσθησαν, γίνεται μοναξία,
ὑπάγει Χρυσὸς ὁ βασιλεὺς ὁποῦ εἶχεν τὸν κοιτῶναν,
καὶ ἡ κόρη μόνη ἀπέμεινε νὰ συντυχαίνῃ ἐμέναν,
νὰ λέγῃ διὰ τὸν Λύβιστρον τὸν ρήγαν τῆς Λιβάνδρου,
νὰ μὲ ἀφηγῆται τὸ ὄνειρον, ἁπλῶς νὰ μὴ χορταίνῃ·
καὶ ἀπὸ τὴν τόσην μέριμναν ἐμίσευσεν ὁ νοῦς της,
σχεδὸν μὴ ἀναπαύεται τὰς νύκτας, τὰς ἡμέρας,
ὁ νοῦς της πάντα νὰ πονῇ διὰ τὸ ὄνειρον ἐκεῖνον
διὰ τὸν ἄγωρον αὐτὸν τὸν εἶδεν ἐν ὀνείρῳ,
καὶ ἦλθεν καὶ ἐκατούνεψεν καὶ εἶδέ τον ἡ φεδούλα,
καὶ τὸ βεργὶν ἐγνώριζεν ὅτι ἀπ' ἐκεῖνον ἔνι,
ἀλλὰ φοβᾶται τὰς κακὰς ἀνθρώπων ὑπολήψεις·
καὶ ἄμε ἀπὸ ἐμὲν προσκύνησε, καὶ εἰπέ τον καὶ τοῦτον,
γράφε, μὴ ὀκνήσῃς τὰς γραφάς, ἡ κόρη δρέγεταί σε·
οὐκ ἔνι ὁδὸς νὰ συγκλιθῇ μὲ τὸ ἕναν σου πιττάκιν,
ἡ κόρη ἔνι παράξενη, καὶ τὸ παράξενόν της
κρατεῖ το ὡς ἐκδέχεται καὶ ἀγερωχεύεταί το,
καὶ σπούδαξέ το ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ὡς ἀπὸ τῶν γραφῶν σου
ἐλπίζω καὶ τὸν ἔρωταν τῆς κόρης νὰ κερδαίσῃς.
Ἐδὲ τό με ἐσύντυχεν, Λύβιστρε, ὁ εὐνοῦχος,
ἀφοῦ τὸν ἐστερέωσα καὶ ὑπόταξά τον φίλον. —
Καὶ ἀφότου πάλιν μὲ ἐσύντυχεν, πάλιν ἐρώτησά τον
νὰ εἰπῇ μοι πῶς ἐμεταχειρίσθη τον καὶ ὑπέταξέ τον φίλον.
Καὶ εἶπέν μοι — τώρα μὴ ἐρωτᾷς, σπουδάζω ὡς ἔν καὶ νύκτα
νὰ ἔμπω εἰς τὸ κάστρον σύντομα, ὅτι ἐπαράγγειλάν με
νὰ μὴ μὲ φθάσῃ ὁ ἡμερινὸς παρέξωθεν τοῦ κάστρου·
πλὴν τὸ πιττάκιν τὸ ἔγραψες, μάθε, κρατεῖ το ἡ κόρη,
βλέπει το καὶ ἀναγνώθει το καὶ ἀνιστορεῖ τὰ λέγει·
καὶ γνώθω ἀπὸ τοῦ σχήματος ὅτι πονεῖ διὰ ἐσένα,

1223. καὶ εἰπέν μοι πῶς ἐμεταχειρίσε τον καὶ ὑπέταξά τον.

καὶ εὔξουμαι, κῦρι Λύβιστρε, γῆς τῆς ἐμῆς τοπάρχα. —
Ἀφίνει με, καὶ ἐμίσευσεν μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
ἀπέσω νὰ ἦμαι εἰς τὸν βυθὸν τοῦ πόθου ζαλισμένος.
Ὁκάποτε ἐξημέρωσεν, σηκόνομαι ἐκ τὸν ὕπνον,
ἐβγαίνω ἀπαὶ τὴν τένταν μου, θεωρῶ τοὺς ἐδικούς μου,
λαλῶ τους ἦλθαν εἰς ἐμέν, ἤρξαντο νὰ μὲ λέγουν
καὶ νὰ μὲ συντυχαίνουσιν διαφόρους ὑποθέσεις,
καὶ μετὰ ὡρίτσαν ὀλιγὴν ἀποχαιρέτησάν με,
καὶ ἀφίνουν με εἰς τὴν τέντα μου μὲ τὰ παιδόπουλά μου,
νὰ στήκωμαι καὶ νὰ θωρῶ τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν.
Ὁκάποτε ἡ παράξενος ἐβγαίνει ἐκ τὸ καβοῦκλιν,
ἐμπρός της ὁ εὐνουχόπουλος καὶ ὀπίσω της καυχίτσα,
ἐκείνη νὰ ἔχῃ εἰς τὰ χέριά της τὸ ἔγραψα πιττάκιν,
καὶ τὸ βεργὶν τὸ ἐμπροστινὸν νὰ ἔχῃ ὁ εὐνοῦχος·
ἐξέβη ἡ παράξενος ἡ κόρη ἀπαὶ τὸν πύργον,
ἀνέβην, ἐκατέβηκεν, ἐρωτοεσχηματίσθη,
ἀνάγνωσέ την τὴν γραφήν, εἶδέ τον τὸν εὐνοῦχον,
ὡσὰν ἐχαμογέλασεν, πάλιν τὸν τοῖχον εἶδεν,
καὶ ἀπέσω εἰς τὸν κοιτῶνάν της ἐσέβηκεν ἀπέκει.
Καὶ ὡς εἶδα πάλιν τὸ χαρτὶν ὅτι κρατεῖ ἡ φεδοῦλα,
καὶ ἄλλον πιττάκιν ἔγραψα, φίλε, και ἄκουσέ το.
(Ἄλλον πιττάκιν καὶ γραφὴ Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
»Πότε νὰ περιπάτησες τὸ κάστρον τῆς ψυχῆς μου,
πότε τὸν πύργον τῆς ζωῆς νὰ ἐδιάβηκες, καρδία,
καὶ νὰ ἰχνοεπάτησες αὐθεντικὰ εἰς ἐμέναν;
πότε τὰς πόρτας τῆς ἐμῆς ἐρωτικῆς καρδίας
τὰ χέριά σου νὰ ἐκλείδοναν, χωρίς σου οὐ μὴ ν' ἀνοίγουν;
πότε νὰ ἔμβῃς εἰς τὴν ἐμὴν ἐρωτικὴν καρδίαν
ἐξουσιαστὴς νὰ τὴν κρατῇς, σὰν 'θάρρουν εἰς ἐσέναν,
παροὺ τὸ αἰχμαλωτίζομαι διὰ πόθον ἐδικόν σου,
παροὺ τὸ κάστρον τῆς ἐμῆς προδίδεται καρδίας
ἀπὸ τὸν δήμιον ἔρωταν, ὡραία, τὸν ἐδικόν σου.
Ἀλλὰ θαρρῶ εἰς τὸν ἔρωταν, ἐλπίζω εἰς τὸ ἀψευδές του,
τὸ εἶπεν οὐ μὴ τὸ φεύγεται, νὰ τὸ πλερώσῃ ὡς ἔξω·
τὸ κάστρον τῆς καρδίας μου μόνη νὰ τὸ ὑποτάξῃς,
ἀρχοντικὰ νὰ τὸν διαβῇς τὸν πύργον τῆς ζωῆς μου·

τοῦ χρόνου τὸ ἐπιβούλευμα νὰ λείψῃ ἀπὸ ἐμέναν,
καὶ ἀπὸ τὰ αἰχμαλωτίζομαι νὰ λάβω ἐλευθερίαν,
καὶ ὁπόταν φανῶ τὰ πονῶ, νὰ μὴ νικήσῃ ὁ φθόνος.«
Ἔγραψα, φίλε, τὴν γραφὴν, καὶ πάλιν εἰς τὴν σαγίτταν
ἔδεσα καὶ ἐδόξευσα εἰς τῆς κόρης τὸ κουβοῦκλιν·
καὶ νὰ ἦτον ὥρα γεύματος, ἐξέβην ὁ εὐνοῦχος,
βλέπει γνωρίζει τὴν γραφὴν καὶ λέγει το τῆς κόρης·
πίπτει εἰς τὴν γῆν ἐπαίρνει την, καὶ σύντομα ἐμπαίνει
ἀπέσω εἰς τὸν κοιτῶνάν της τῆς ἐρωτίμου κόρης.
Καὶ ὡς ἔμαθα ἐκ τὸν ἄνθρωπον, φίλε, τὸν ἐδικόν μου
τὰ τέτοια τὴν ἐσύντυχεν διὰ τὴν γραφὴν ἐκείνην·
— ἴδες, Ροδάμνη δέσποινα, βασίλισσα χαρίτων,
χαρτίτσιν τὸ ἐκείτετον ἔξω εἰς τὸ ἡλιακόν μας,
καὶ τὴν γραφὴν οὐδὲν οἶδα, οὐδὲ ἀνάγνωσά την,
καὶ ἑρμήνευσέ με τὰ λαλεῖ καὶ διὰ τὸ τίναν εἶναι. —
Ἁπλόνει ἐπαίρνει τὸ χαρτίν, ἔλυσε τὸν δεσμόν του,
τὸ ἐκτυλίσσει, ἐβλέπει το, τὰ γράφει ἀναγινώσκει·
καὶ ἀφότου τὸ ἀπεπλήρωσεν, ἔρριψε τὸ πιττάκιν,
ὡσὰν ὑποαναστέναξεν καὶ λέγει τὸν εὐνοῦχον·
— τὸ τίνος ἔνε τὸ χαρτὶν καὶ διὰ τίναν γράφει,
Βέλτανε, οὐκ ἐγνωρίζω το, πλὴν τοῦτο ἐπιφοβοῦμαι,
καμμίαν ἀπὸ ταῖς καυχίτσαις μου καὶ ἀπὸ ταῖς ἐδικαῖς μου
εὕρω ὅτι δέχεται γραφὰς καὶ ἀντίγραφα ἀντιπέμπει,
ἀς ἐγνωρίζῃ ὅτι ἀπὸ ἐμὲν εἰς μίαν ἐθανατώθην. —
Καὶ ὡς εἶδεν τὴν ἀπόκρισιν μετὰ θυμοῦ τῆς κόρης,
στήκεται καὶ ἀποκρίνεται, τὰ τέτοια τὴν ἐλάλει,
ὁ εὐνοῦχος ἀποκρίνεται τὴν κόρην μετὰ θάρρους.
— Ἄφες τοῦ νὰ θυμόνεσαι, φεδοῦλα, οὐδὲν ἁρμόζει,
ἄφες τοῦ νὰ κακόνεσαι τοὺς ἐρωτοποθοῦντας,
φοβοῦ μὴ ἐμπέσῃς εἰς δεσμὸν πολλάκις τῆς ἀγάπης
βλέπε μὴ ἐμπέσῃς εἰς δεσμὸν ἐρωτικὸν ἀπέσω,
μή σε φλογίσῃ, πρόσεχε τοῦ πόθου τὸ καμίνιν·
βλέπε καλὰ μὴ ποντισθῇς εἰς θάλασσαν τοῦ πόθου,
πρόσεχε τὴν καρδίαν σου νὰ μὴ τὴν παραδείρῃ
κῦμα τῆς ἀσχολήσεως καὶ βία του νὰ σὲ πνίξῃ,
καὶ τότε τοὺς ἐπάθασιν διὰ πόθον νὰ συμπάσχῃς,

νὰ συμπονῇς τοὺς ἔφλεξεν ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης,
τοὺς ἔδειρεν ἡ ἀσχόλησις νὰ τοὺς συναποθάνῃς·
τοὺς ἐκατατοξεύσασιν τὰ χέρια τῶν Ἐρώτων
νὰ τοὺς θωροῦν τὰμμάτιά σου, νὰ τοὺς πονῇ ἡ ψυχή σου.
Καὶ ἀφότου τὴν ἐσύντυχεν, ἀφίνει την καὶ ἐβγαίνει,
τοὺς λόγους τοὺς ἐλάλησεν ὁ εὐνοῦχος νὰ φροντίζῃ.
Ἐγὼ δὲ πάλιν ἐξέβηκα καὶ 'στάθην εἰς τὴν τένταν,
καὶ ἐσκόπουν ἀπὸ τὸν σκοπὸν τῆς κόρης μὴ ἀποτύχω·
καὶ ἁπλῶς μετὰ ὀλίγην ὥραν βλέπω καὶ τὸν εὐνοῦχον,
ὁμοίως καὶ τὸν ἄνθρωπον, φίλε, τὸν ἐδικόν μου,
τοὺς δύο νὰ παρακύψουσιν καὶ νὰ μὲ νεύγουν — γράφε.
Καὶ μετεστάθην ἀπεκεῖ καὶ 'σέβην εἰς τὴν τένταν,
καὶ πάλιν, φίλε, ἔγραψα καὶ ἄκουσε τὸ πιττάκιν.
(Ἄλλη γραφὴ πολύπονος Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
»Ἔρως μου, τὰς κακώσεις μου τὰς ἔπαθα διὰ ἐσέναν,
ἔχεις τας ἐν εἰδήσει σου, σκοπίζω οὐκ ἔλαθέ με·
Ἔρως, τὰς ὑποσχέσεις σου τὰς μὲ ὠνειροεπεσχέθης
ὅλαις ἐγὼ γνωρίζω ταις τίποτε οὐκ ἔλαθέ με.
ἐδᾶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἐγὼ τὴν ἐδικήν σου
τόπον καὶ χώραν τὴν ἐμὴν καὶ γῆν καὶ γονικά μου
καὶ κόσμον καὶ πατρίδα μου ὅλα παραιτησάμην,
αἰχμαλωτίσθην ὡς διὰ σὲν καὶ τὴν ἀσχόλησίν σου,
ἔθηκα διὰ τὸ ὄνειρον τοῦ πόθου τὸν ἐνιαυτόν μου,
καὶ δίχρονον ἐπάσχισα πικρίας ἀναριθμήτους·
ἔφθασα εἰς τόπον γλυκασμοῦ τὸ μὲ εἶπες εὕρηκά το·
πλὴν μὲ τὴν ἀγανάκτησιν τὴν πολυαφηγημένην
ηὕρηκα τὴν ἀγέρωχον καὶ ἐξάμηνον ὑπάγω,
νὰ γράφουσιν τὰ χέρια μου πιττάκια καθ' ἡμέραν,
καὶ ἐκείνη νὰ μηδὲν δέχεται κανένα ἀπ' ἐκεῖνα·
ἔδε ἐγκαλῶ σέ το, Ἔρως μου, σκόπισε τὸ σὲ λέγω,
μὴν ἐτόξευσες καὶ αὐτήν, ἀς μάθω δύναμίν σου·
ἀς δέχεται πιττάκιν μου, χαρτίν μου ἀς ἀναγνώσῃ,
ἀς μάθῃ διὰ τὸν πόθον μου καὶ ἀντίσηκον ἀς γράψῃ.
Ἐὰν δὲ καὶ μόνην ἔγραψες καρδίαν μου νὰ στενάζῃ,
καὶ ἐκείνην οὐκ ἐδόξευσες, σκόπα, ἀδικᾶς ἐμέναν,
καὶ τὴν διακρισίαν σου νὰ τὴν γνωρίσῃ ὁ κόσμος.

Ἔγραψα πάλιν τὴν γραφήν, ἔδεσά την καὶ ἐκείνην,
καὶ πάλε εἰς τὸ ἡλιακὸν ἐπέτασα τῆς κόρης.
1340 Ἐβγαίνει ὁ εὐνοῦχος παρευθύς, βλέπει καὶ γνώρισέ την,
καὶ πάλιν λέγει ὅτι — ηὕρηκα, βασίλισσα, πιττάκιν. —
— Καὶ λέγει — ἂς τὸ ἴδω, Βέλτανε — Δίδω το τὴν φεδοῦλαν.
Ἔλυσε μὲ τὰ χέριά της τοῦ πιττακίου τὸ δέμα,
στήκεται καὶ ἀναγνώθει το καὶ λέγει τὸν εὐνοῦχον
1345 — δό με καὶ τ' ἄλλον τὸ χαρτὶν τὸ ηὗρες προκτὲς τὸ γεῦμαν.
Ἐβγάνει, δίδει της αὐτό, σμίγει τα καὶ τὰ δύο,
ἕναν δεσμὸν τὰ ἐδέσμωσεν, ὡς ἔμαθα ἐξυστέρου,
δίδει τα τὴν καυχίτσαν της, τὰ τέτοια συντυχαίνει.
(Λόγος τῆς συγκαταθέσεως τῆς κόρης λυπημένης).
1350 — Ἀλλοίμονον τὸν ἄνθρωπον, τίς ἔνι οὐκ ἐγνωρίζω!
πολλὰ εἶνε τὰ ἐκακοπάθησεν διὰ πόθον εἰς τὸν κόσμον,
πολλὰς πικρίας ὑπέμεινεν διὰ πόθον ἡ ψυχή του,
ἔπαθεν πόνους φοβεροὺς καὶ ἀνάγκαις ὑπεστάθην,
μὰ τὴν ἀλήθειαν ἤθελα τίς ἔνι νὰ τὸν εἶδα,
1355 καὶ διὰ τὸ τίναν τὰ πονεῖ καὶ νὰ τὸν ἐλυπούμην.
Ἔδραξεν, ηὗρεν ἀφορμὴν ὁ εὐνοῦχος πρὸς τὴν κόρην·
— πόνει τοὺς θλίβει ὁ κρεμασμός, λυποῦ τοὺς θλίβει ὁ πόθος,
συμπόνει τοὺς ἐπίκρανεν ἡ ἀγάπη ἀπὸ θυμοῦ της·
ἰδὲ καὶ γνώρισε τὰς γραφάς, μάθε διὰ τίναν ἔνι·
1360 οὐκ ἔνι διὰ καυχίτσαν σου, διὰ σέναν τὴν κυράν μου·
σκόπησον, δέσποινά μου, τὸ ὄνειρον τὸ ἐφαντάσθης,
καὶ τὸ διὰ τίναν σὲ ἔλεγεν γνῶθι καὶ σκόπησέ το. —
Ἤκουσεν τὸν εὐνοῦχόν της, ἡ κόρη ἐνεστενάξεν,
τὰ δάκρυά της ἐπήδησαν, λόγους θλιμμένους εἶπεν.
1365 (Τῆς κόρης λόγοι θλιβεροὶ πάλε διὰ τὸν πόθον)
— Οὐαὶ τὸν κατετόξευσεν τὸ τόξον τῆς ἀγάπης,
ἀλλοὶ τὸν ἐκατέκαψεν ὁ κεραυνὸς τοῦ πόθου,
ἀλλοὶ ὁποῦ τὸν ἐσίμωσεν ὁ Ἔρως εἰς τὸν πόθον,
τοὺς χρόνους ὅσους ἔζησεν ἦσαν μετὰ ὀδύνην. —
1370 Καὶ ἀφότου τὸ ἐσύντυχεν, ἡ κόρη μετεστάθην,
καὶ ἀπέσω εἰς τὸν κοιτῶνάν της ἐσέβηκεν θλιμμένη,
ἦτον πνιγμένη ἐκ τὸν βυθὸν τοῦ πόθου τοῦ Λυβίστρου.

1366. οὐκετόξευσεν.

Καὶ ὡς εἶδεν ὁ εὐνουχόπουλος τὴν κόρην ὅτι ἐθλίβην,
καὶ μετὰ πόθου ἐμήνυσεν ὅπου εἶχεν τὸν κοιτῶναν,
1375 τὸν ἄνθρωπόν μου στέφεται ὁ εὐνοῦχος καὶ λαλεῖ τον,
τὸν ἄνθρωπόν μου ἐλάλησε, λέγει — συγχαίρομαί σου,
θλίβεται ἡ παράξενος διὰ πόθον τοῦ Λυβίστρου·
καὶ πάλε ἀπόψε πρόσεξε καὶ ἄμε καὶ ἰδὲς καὶ 'πέ τον
καὶ μὴ ἀθετήσουν εἰς γραφὰς τὰ χέρια τοῦ νὰ γράφουν.
1380 Παρέδραμεν τὸ διάστημα ἐκεῖνον τῆς ἡμέρας,
εἶδα τὸν ἥλιον ἔκλινεν καὶ ἐσίμωσεν ἡ νύκτα,
τὸ φέγγος ἐνεντράνισα καὶ βλέπω ὅτι ἀπαὶ τώρα
ἐκ τὰ βουνία ἐπαράκυψε καθάριον τοῦ νὰ λάμπῃ·
καὶ ἁπλῶς μετὰ ὥραν περισσὴν ἐξέβηκεν ἡ παιδοῦλα,
1385 ἐμπρός της ὁ εὐνουχόπουλος καὶ ὀπίσω δύο καυχίτσαις
τοῦ να καλοφωνίζουνε τραγούδημαν διὰ ἐμέναν.
(Τῆς κόρης πρὸς τὸν ἄγουρον τραγούδημαν ἐκ πόθου).
Ἄγωρος ἐκ τὴν χώραν του καὶ ἀπὸ τὰ γονικά του
αἰχμάλωτος ἐξέβηκεν καὶ μυριοτυραννεῖται·
1390 μέλλει ὁ στρατιώτης νὰ πονῇ καὶ ἡ κόρη νὰ τὰ μάθῃ,
καὶ πῶς τὸ εἰπεῖν οὐκ ἔχει τον καὶ σφάζει τον ὁ πόνος,
στενοχωρεῖται, οὐκ ἠμπορεῖ, πνίγεται ἀπὸ τὴν λύπην,
ἀπὸ τὴν βίαν του τὴν πολλὴν τὸν Ἔρωταν τὸ λέγει.«
Ἀφότου ἐτραγουδήσασιν εἰς ὥραν ἡ φαιδοῦλαις,
1395 πάλιν εἰς τὸν κοιτῶνάν της ἐσέβηκεν ἡ κόρη,
καὶ ἐγὼ τὸν πύργον νὰ θωρῶ τὸν ἡ φαιδοῦλα ἐπάτει·
μόλις ἐμετακίνησα καὶ ἐσέβην εἰς τὴν τένταν,
ἔπεσα εἰς τὸ κρεββάτιν μου, ποθῶ ἐρωτοθλιμμένος,
μόλις ὁ νοῦς μου νὰ σκοπᾷ καὶ τέτοια νὰ φροντίζῃ.
1400 (Πάλιν Λυβίστρου θλιβεροῦ μελέτη μετὰ πόθου).
— Πότε τὸ κάστρον νὰ διαβῶ καὶ ν' ἀναιβῶ τὸν πύργον,
πότε τῆς κόρης μήνυμαν δέξομαι πρὸς χαράν μου;
πότε κρατήσω εἰς χέριά μου πιττάκιν ἐδικόν της,
πότε νὰ ἰδῶ κοιτῶνάν της καὶ λόγον νὰ ἀκούσω;
1405 πότε λαλήσει στόμαν της Λυβίστρου τῆς ὡραίας,
πότε πατήσω ἐνήδονον τῆς κόρης τὸν κοιτῶναν;
πότε κρατήσω χέριά της καὶ στόμα της φιλήσω,
καὶ γεμιστῇ τὸ στόμα μου γλυκύτητα ἀπ' ἐκείνην;

πότε τὸν κρυσταλλόσαρκον τράχηλον τῆς ὡραίας
1410 περιπλακῶ ὡς ἐπιθυμῶ, μυριοκαταφιλήσω,
καὶ πότε εἰς ὅλον σῶμά της τὰ χέριά μου νὰ ἁπλώσουν,
ποθαχοροβατήσουσιν, ἁρμοδοψηλαφίσουν,
καὶ ἐπιχαρῶ τὸ ἐπιθυμῶ, κερδαίνω το τὸ θέλω!
Βέβαιον γενήσεται ποτε νὰ τὸ χρεοπιτύχω,
1415 καὶ νὰ ἀναπαυθῶ τὰ δύσκολα τὰ πάσχω καθ' ἑκάστην; —
Καὶ μετὰ ποθομέριμνας τὰς τόσας καὶ τοσαύτας
ἀπαὶ τὸ κάστρον ἔφθασεν καὶ ἐκεῖνος ἐδικός μου,
ἐμπαίνει εἰς τὸν κοιτῶνάν μου καὶ λέγει με — κοιμᾶσαι;
Καὶ λέγω τον — οὐχί — δράσσω, καταφιλῶ τον·
1420 ἐβγαίνει ἀπαὶ τὸν κόρφον του καὶ δίδει με πιττάκιν
τὸ μὲ ἔγραψεν ὁ εὐνουχόπολος ἐκεῖνος καὶ ἔστειλέν με,
καὶ ἄκουσε τί εἶχεν ἡ γραφή, φίλε μου, τοῦ εὐνούχου·
»Δοῦλός σου ἀλλὰ καὶ ἀνέγνωρος, ξένος ἀλλὰ ἐδικός σου,
τὸν ἀκομὴ οὐκ ἐγνώρισες, οὐδὲ ἐσύντυχές τον,
1425 γράφει πιττάκιν, στέλνει σε, Λύβιστρε, γῆς τοπάρχα,
νὰ μάθῃς τέως ἐκ τὴν γραφὴν ὅτι δουλόνομαί σε·
καὶ μὴ διὰ τὸ ἀνεγνώριστον τὸ ἐμὸν ὡς πρὸς ἐσέναν,
ἡγήσεσαί το σοβαρὸν καὶ ἀπαιδεψίαν τὸ κρίνεις,
ἀλλὰ τὸ σπλάγχνον τὸ ἀπὸ ἐμὲν ἐννοιάστην πρὸς ἐσέναν
1430 καὶ διάκρινε τὴν δούλωσιν τὴν σὲ ἐκατεδουλώθην·
καὶ μάθε διὰ τὸν πόθον σου ἡ κόρη ἀναστενάζει,
καὶ ἀγάπην σου ἐπαρέλαβε, καὶ πάσχει ἐκ τὸ λυπεῖσαι·
πλὴν ἡ φαιδοῦλαις ἔχουν το ὅτι κενοδοξοῦσιν,
καὶ γράφε, γράφε, Λύβιστρε, γράφε μηδὲν ὀκνήσῃς·
1435 ἔχει τα τὰ πιττάκιά σου μᾶλλον τὰ ὀμπροστηνά σου,
κρατεῖ καὶ ἀναγνώθει τα, βλέπει τα κατ' ὀλίγον,
τὴν δίχρονόν σου κάκωσιν ἀνιστορεῖ ἡ ψυχή της.«
Ἀνάγνωσά την τὴν γραφήν, περιεπαρηγορήθην,
τὸν ἄνθρωπόν μου ἐρώτησα πάλιν νὰ μοῦ συντύχῃ
1440 τὸ πῶς ἐκατεγνώρισεν τοῦ εὐνούχου τὴν ἀγάπην·
καὶ εἶπέν μου — τώρα σώπασε, σπουδάζω νὰ παγαίνω,
καὶ παρεμπρὸς νὰ σὲ τὸ εἰπῶ, μή με τὸ ἀγανακτήσῃς·
πλὴν τώρα γράφε ἀντιγραφὴν καὶ ἐσὺ πρὸς τὸν εὐνοῦχον.

1411. ἄλλον στόματος. — 1430. διακρίνει.

Ἑκατσὰ καὶ ἀντιπίττακον ἔγραψα πρὸς ἐκεῖνον,
1445 καὶ ἄκουσε τὸ ἀντιπίττακον τοὺς λόγους τοὺς ἐλάλει.
(Ἄλλην γραφὴν ἀντίσηκον πέμπω πρὸς τὸν εὐνοῦχον).
»Φίλε, τὸν οὐκ ἐγνώριζα, δοῦλέ μου, τὸν οὐκ οἶδα,
τὴν δούλωσίν σου εὐχαριστῶ, μυριοξενίζομαί την,
πῶς ἄνθρωπον ἀγνώριστον τὸν οὐκ ἐσυνεκάτσες,
1450 ὑποδουλώθης εἰς αὐτὸν καὶ τώρα ἐπόνεσές τον,
καὶ ἐκ τούτου τῆς παιδεύσεως τὸ ἀκέραιον ἐγνωρίζω,
τὸ εἰς ἐμέναν ἀδιάκριτον καὶ τὸ εὐϋπόληπτόν σου,
καὶ ἐπεὶν οὐδέν με ἐγνώρισες καὶ τὴν φιλίαν μου θέλεις,
καὶ τῆς δουλώσεως τὸν δεσμὸν θέλεις τὸν ἐδικόν μου·
1455 ἐλπίζω, ἂν φθάσῃς τὴν ἐμὴν φιλίαν νὰ γνωρίσῃς,
καὶ νὰ συγκάτσῃς μετὰ μὲν νὰ μὲ καταγνωρίσῃς,
[ἀ]διάσπαστός μου νὰ γενῇς ζωῆς σου τὰς ἡμέρας.«
Δίδω τον, φίλε, τὴν γραφήν, καὶ ἀφῆκέν με καὶ ἐδιέβην,
καὶ πάλε ἐσκόπουν μόνος μου καὶ ὁ νοῦς μου ἐτριοσκοπᾶτον,
1460 τὸ τί νὰ γράψω εἰς τὴν γραφὴν τῆς ἡλιογεννημένης,
καὶ ἄκουσέ την τὴν γραφήν, τὶ ἔγραψα εἰς τὸ πιττάκιν.
(Ἄλλη γραφὴ πολύπονος Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Παρηγοριά μου τῆς αὐγῆς, ἐγκάρδιόν μου ἐρωτίδιν,
ἀνάπλοκέ μου κρεμασμέ καὶ ἐνήδονέ μου πόθε,
1465 μάθε τα τὰ πικραίνομαι, γνώρισε τὰ λυποῦμαι,
ἐλέησε τὰ θλίβομαι, παρηγορήθησέ με,
ρίξε το τὸ κενόδοξον, ἄφες τὸ ἐπηρμένον,
ἰδέ το θανατόνομαι, καὶ πόνεσε εἰς ἐμέναν,
πνίγομαι ἀπέσω εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ἐδικοῦ σου [πόθου]·
1470 κῦμα μὲ δέρνει φοβερὸν τοῦ ἀποχωρισμοῦ σου,
πετᾷ με εἰς τὸν ἄβυσον τῆς ποθοανελπισίας·
κάθησε κατασκόπησε πόσα ἐποινολατίστην,
λογίσου καὶ ἀνιστόρησε καὶ ἰδὲς πόσα μὲ ἦλθαν,
πόσας πικρίας ὑπέμεινα καὶ ἀνάγκας ὑπεστάθην
1475 τοῦτον τὸν δίχρονον διὰ ἐσὲν καὶ τὴν ἀσχόλησίν σου·
καὶ ἂν ἦσαι ἀγάπης γέννημα καὶ παίδευσις χαρίτων,
συνθλίβεσαι εἰς τὰ θλίβομαι, συμπάσχεις εἰς τὰ πάσχω,
τὰ χέριά σου ἂς κρατήσωσιν πιττάκιν ἐδικόν μου,

1461. ἔγραψα, φίλε μου, εἰς τὸ π.

ἀνάγνωσέ το ἀπὸ ψυχῆς, ἀντίσηκόν με πέμπε·
ἂς δέξωμαι πιττάκιά σου, ἂς ἴδω γράμματά σου,
καὶ τὸ μὲ πνίγει τίποτες, ἂς τὸ περιανασάνω.
Ἀλλὰ πολλὰ ἐκακώθηκεν διὰ ἐσέναν ἡ ψυχή μου,
ἔχει ἡ καρδιά μου συμφορᾶς γομάρια φορτωμένα,
βουνὶν ἀκαταταίρητον βαστάζει τὰς ὀδύνας·
καὶ ἀκόμη ἂν οὐδὲν μετατεθῇς ἀπὸ τὸ ἀγέρωχόν σου,
ἰδοὺ ἀπεδᾶ φονεύομαι καὶ εἰς ᾅδην ὑπαγαίνω. —
Ἤκουσες, φίλε, τὴν γραφὴν καὶ ἐτοῦτον τὸ πιττάκιν,
[ἐ]τοῦτα τῆς ἀπέστειλα μετὰ καρδιοκρισίας,
ἄκουσον πάλιν τὶ ἔγραψεν ἡ κόρη πρὸς ἐμέναν.
(Πιττάκιν ἠθικὸν πρὸς Λύβιστρον τῆς κόρης).
— Ἐστρίγγιζα εἰς τὸν οὐρανόν, ἐλάλουν εἰς τὰ νέφη,
εἰς γῆν ἐκατεμαρτύρουν το καὶ εἰς ἀέρα ἔλεγά το,
ποτὲ εἰς τοῦ πόθου τὸν δεσμὸν τράχηλον οὐ συγκλίνω,
καὶ τώρα βλέπω τὸ ἄκλιτον τὸ ἐκράτουν συνεκλίθη,
καὶ τὸ πολλά μου ἀγέρωχον ἐπαρεπάτησά το·
ἐδούλωσα τὸ ἐλεύθερον τῆς γνώμης μου εἰς ἐσέναν,
καὶ τὸ εἶχα εἰς κατευόδωμαν ἰδοὺ ἐπαράστρεψά το,
καὶ τὰ ὤμοσα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀφιέρωσα εἰς τὰ νέφη,
ὁρκοπατῶ ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀρνοῦμαι οὐδὲν τὸ λέγω,
καὶ γράφω σε πιττάκιν μου, τοῦτο πολὺν τὸ ἡγοῦμαι. —
— Ἔδε καὶ τὸ εἶχεν τὸ χαρτίν, φίλε μου, τῆς ὡραιωμένης,
καὶ ἄκουσε τί τὴν ἔγραψα, φίλε, πρὸς τὴν γραφήν της.
(Ἔρωτος ἀντιπίττακον Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
»Εἶπες ὡραία, τὸν οὐρανὸν καὶ ἐστρίγγιζες τὰ νέφη,
εἰς γῆν κατεμαρτύρησες καὶ εἰς ᾅδην νὰ μὴ ἐμπέσῃς,
οὐ μὴ ἐμπῆς εἰς τὸ ἀρχήνισμα νὰ δουλωθῇς εἰς πόθον,
καὶ ὤμοσες ὅρκον φοβερὸν νὰ μὴ [τὸν] ἀθετήσῃς,
καὶ τοῦτο οὐδέν σε τὸ ἀπιστῶ, πιστεύω σε εἰς τὸ λέγεις,
διότι καὶ ἐσὺ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀπόκομμαν ἐγίνου,
τὰ νέφη σὲ ἐγεννήσασι καὶ ἂν ἤσουν εἰς ἐκεῖνα
τὸ ὤμοσες ἂν τὸ ἐφύλαγες, οὐκ ἔνι συντυχία·
ἄρτι ἀφοῦ ἐπάτησες τὴν γῆν ἀπὸ τὰ νέφη,
καὶ εἰς κόσμον οὐρανόπλαστον διαβαίνεις μὲ τοὺς ἄλλους,

1507 μὴ λοθετήσεις.

τὸ ὤμοσες ἂν τὸ ἐβγῇς, παράξενον οὐκ ἔνι,
τίποτε οὐ σφάλλεις εἰς αὐτόν, βεβαιώθησε ἀπὸ ἐμέναν·
ἀλλὰ ἂν σκοπήσῃς ἄνθρωπον ὁποῦ πονεῖ διὰ ἐσέναν,
τὸ πόσα ἐκακοπάθησεν καὶ ἐπάσχισεν διὰ ἐσέναν,
τὸ πῶς καὶ πῶς καὶ διατὶ ἔπαθε καὶ παθαίνει,
καὶ ὅρκους ἂν εἶχες ἑκατόν, νὰ τοὺς ἐπαραιτήσου.
Παρακαλῶ σε ἀπὸ τοῦ νῦν μὲ τὸ ἄλλον σου πιττάκιν,
ἂς ἔχω [ἕν] σημάδιν σου, νὰ τὸ θωρῶ ἀντί σου. —
(Πάλιν γραφὴ πολύπονος Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
Ἔγραψα, φίλε μου, τὴν γραφήν, δένω την εἰς σαγίτταν,
καὶ ὡς ἦτον ἡ συνήθεια, πάλιν ἐπέτασά την·
καὶ πάλιν ἡ κόρη ἐξέβηκεν καὶ ηὑρίσκει τὸ πιττάκιν,
λύει καὶ ἀναγνώθει το καὶ πάλιν ἀναστενάζει·
καὶ ἀργὰ βραδὺ ὅταν ἔφεξεν, ἐξέβην τὸ φεγγάριν,
ἐβγαίνουν εἰς τὸν ἡλιακὸν τῆς κόρης ἡ καυχίτσαις,
νὰ στήκουν καὶ νὰ λέγουσιν τῆς κόρης καταλόγιν,
καὶ ἄκουσε τὸ μὲ ἔλεγαν, φίλε μου, εἰς τὸ τραγοῦδιν.
(Ἐρωτικὸν κατάλλαγμα διὰ πόθον τοῦ Λυβίστρου).
Ἄγωρος ποθοαιχμάλωτος ἀπὸ τὰ γονικά του
εἰς τὸ ἔμνωδον ἀναλίβαδον ἦλθεν καὶ κατουνεύει,
αὐγὴ ποτὲ οὐ κοιμίζει τον, νύκτα οὐ καταπονεῖ τον,
ἡ μέριμνά του σφάζει τον, κόπτει τον ἡ φροντίδα,
πότε νὰ ἴδῃ τὸ ποθεῖ, πότε νὰ τὸ κερδαίσῃ·
παρακαλεῖ τὸν ἥλιον καὶ ὀμνεῖ εἰς τὸ φεγγάριν,
ἂν τὸ κερδαίσῃ τὸ ποθεῖ, νὰ τοὺς ἀναστηλώσῃ·
ἔπαθεν φόβους περισσοὺς καὶ ἀνάγκας ὑπεστάθην,
καὶ ὁκἄποτε ηὗρεν τὸ ἤθελεν καὶ ἀκόμη τυραννεῖται.«
Κατέλεξαν ἡ ἐρωτικαῖς τὸ ποθοκαταλόγιν,
ὥραν ἐποῖκαν περισσὴν καὶ 'σέβησαν ἀπέσω·
ἤκουσα τὸ παράξενον ἐκεῖνον καταλόγιν,
ἐκίνησαν τὰ χέριά μου καὶ πάλιν εἰς τὸ πιττάκιν.
(Ἄλλον πιττάκιν ἡδονῆς Λυβίστρου πολυπόνου)
— Φέγγος μου, τὰς κακώσεις μου τὰς ἔπαθα ἐγνωρίζεις,
τὰ πόσα μὲ ἐτσιγάρισεν οὐκ ἔλαθες ὁ πόνος·
τὴν αὐγὴν οὐκ ἐκοιμίζομουν ἐκ τοῦ πόθου τὴν ὀδύνην,

1548. καὶ αὐγήν.

τάχα ἐσηκώθην καὶ ἔστηκα καὶ ἔβλεπά σε, φέγγος,
1550 πῶς ἐνεδύθης σύγνοφα νὰ δύνῃς ἀπαὶ τώρα,
καὶ ἠρξάμην σε παρακαλεῖν δαμὶν νὰ περιαργήσῃς,
νά σε ἐγκαλέσω τὸ πονῶ, καὶ ἀπέκει, ἂν θέλῃς, δύνεις,
καὶ εἰς ἄλλην νύκταν νὰ τὸ εἰπῇς τὴν ἡλιογεννημένην·
καὶ πάντα σὲ, φεγγάριν μου, μυριοπαρακαλῶ σε,
1555 νὰ συμπονέσῃς τὰ ἔπαθα, νὰ ὑπάγῃς τὴν φαιδοῦλαν,
νὰ τὴν βεβαιώσῃς τὰ πονῶ, τὰ θλίβομαι διὰ ἐκείνην,
ὅρκους φρικτοὺς νὰ τὴν εἰπῇς, νὰ τὴν παρακαλέσῃς,
σημάδιν μὲ τὸ ἄλλον της πιττάκιν νὰ μὲ στείλῃ,
νὰ βλέπω τὸ σημάδιν της, νὰ τὸ πονῇ ἡ ψυχή μου.
1560 Αὐτὰ ἦσαν τὰ ἐγκάλεσα διὰ ἐσέναν τὸ φεγγάριν,
νὰ ἔλθῃ νὰ σὲ εὕρῃ νὰ σὲ εἰπῇ τὸ πῶς στενοχωροῦμαι. —
Ἄκουσες, φίλε, τὴν γραφήν, ἀπέστειλα καὶ ἐτούτην,
καὶ πάλιν ἄλλον μὲ ἔστειλε πιττάκιν της ἡ κόρη,
καὶ ἄκουσε, φίλε, τὶ ἔγραφεν νὰ σὲ τὸ καταλέξω.
1565 (Ὀργῆς πιττάκιν θλιβερὸν πρὸς Λύβιστρον τῆς κόρης).
— Ἀρκεῖ σε τὸ πιττάκιν μου καὶ ὅτι ἔχεις γράμματά μου,
καὶ ὅτι ἐδᾶ ἐσκλήρυνες ἄκλιτον νοῦν εἰς πόθον·
τὸ δὲ ὅτι καὶ σημάδιν μου σπουδάζεις νὰ πιάσῃς,
καὶ 'νόχυρον ἀγάπης μου τὰ χέριά σου κρατήσουν,
1570 ἐξαπορῶ ὅταν τὸ ἔγραψες τὸ πῶς οὐκ ἐνετράπης,
καὶ αὐτὸ ἔν' τὸ σὲ παράποικεν ἡ βία σου νὰ μὲ γράψῃς·
ἄλλον οὐ μὴ ἴδῃς ἀπὸ ἐμὲν πιττάκιν ἐδικόν μου,
νὰ ἐξεψυχῇς ὡς διὰ γραφήν, καὶ οὐ μὴ τὴν ἐντρανίσῃς,
ἀφότου τὸ σημάδιν μου μὲ βιάζεις νὰ σὲ δώσω. —
1575 Πάλιν πετᾷ με τὴν γραφὴν, ἁπλόνω 'κράτησά την·
καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡ γραφὴ ὁλόχαρον μ' ἐποῖκεν,
καὶ ἀφότου τὴν ἀνάγνωσα, νὰ εἶπες ἐπεπάγην,
καὶ οὐκ ἤξευρα τὸ τίς εἰμι, νεκρὸς ἀποκατέστην,
καὶ μετὰ βίας ὁκάποτε ἦλθαν τὰ λογικά μου,
1580 καὶ νὰ τὴν γράψω ἐκίνησα πιττάκιν, καὶ ἄκουσέ το.
(Θλίψεως πονοαντιπίττακον Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Εἶδα ἀποπέσω τὴν γραφὴν ἐρωτικογραμμένην,

1550. πῶς ἐνεδέοντάσιγνοφα νὰ δάνης. — 1552. ὀδύνας. — 1554. ἀπάντα τόφ. — 1561. ποῦ. — 1568. σπουδάσας.

τὸ νὰ πηδήσῃ ὁ θάνατος σωματοεμψυχωμένος,
καὶ ἐνέκρωσεν αὐθεντικὰ τὴν ὅλην μου καρδίαν·
1585 οἶδα χαρὰν τὴν ἐρωτικὴν τάφος νὰ γένῃ ἀνθρώπου,
καὶ τὰ 'ρωτικὰ λόγια τοῦ ψυχοθανατωμοῦ μου·
ἔλεγα νὰ ἔνῃ τὸ χαρτίν, ψυχοῦλα, τὸ ἐδικόν σου
τίποτες τῆς ἀγάπης μου παρηγορίας μαντάτο,
καὶ πῶς τὸν ἐκατακράτησα καὶ πόσα τὸν ἀσχολήθην,
1590 καὶ μετὰ ποίας μου τῆς χαρᾶς οὐκ ἠμπορῶ το λέγειν,
καὶ οὐκ ἤξευρα ὅτι τὸ χαρτὶν εἶχεν τὸν θάνατόν μου,
καὶ τὶς εἶμαι οὐκ ἐγνώριζα, τὸν ᾅδην ἐψηλάφουν,
καὶ ἐλέησέ με τὸν ἐνέκρωσεν, ὡραία μου, τὸ πιττάκιν
καὶ τὸν ἐκατεθανάτωσεν ἡ ἐρωτικὴ γραφή σου·
1595 πάλιν μετὰ ἄλλην σου γραφὴν ἰδὲ ἀναιψύχωσέ με,
ἂν μὲ κρατήσῃς εἰς αὐτὸν, πιττάκιν σου οὐ πέμψεις,
πίστευε, ἡ καρδία μου σφάζεται διὰ ἐσέναν.
Ἐδάρτη ἂν ἦσαι χριστιανή, τὰ πάσχω ἐγὼ διὰ ἐσέναν,
καὶ ἂν ἔνῃ τὸ ἔργον δίκαιον, τὰ πάσχω ἂς τὰ πασχίζω,
1600 ποῖσε καὶ τοῦτο καὶ ἄφες το, πιττάκιν μή με πέμψῃς. —
Ἔγραψα τὸ πιττάκιν μου καὶ πάλιν ἐπέτασά το,
καὶ πάλε ἡ κόρη εὑρίσκει το καὶ ἐκείνη τὸ ἀναγνώθει,
πονεῖ, στενάζει εἰς τὴν γραφήν, τὰ ἔγραψα ἐλυπήθην,
καὶ πάλιν ἀντιγράφει με πρὸς τὴν γραφὴν ἐκείνην.
1605 (Τὸν Λύβιστρον ἀντίσηκον πέμπει γραφὴν ἡ κόρη).
— Νὰ ἦτον λῃστοῦ χειρότερον, φονίσκου νὰ ἔχῃ φύσιν,
δημίου ψυχὴν νὰ ἐβάσταζεν, θηρίου νὰ ἐκράτει γνώμην,
καὶ νὰ τὸ συνεπόνεσαν τό με ἔγραφε[ς] πιττάκιν,
πόσῳ δὲ μᾶλλον ἄνθρωπος νὰ δέχεται πιττάκια,
1610 πιττάκιν νὰ ἔχῃ θάνατον ἀνθρώπου εὐϋπολήπτου,
λῃστοῦ νὰ ἔχῃ χειρότερον, ἀνθρώπου νὰ ἔχῃ χρῆσιν,
δημίου ψυχὴν νὰ μὴ κρατῇ, μηδὲ φονίσκου γνώμην·
πῶς εἰς τὰ γράφεις εἰς τὸ χαρτὶν νὰ μὴ πονῇ καρδιά μου,
πῶς νὰ μὴ πάσχῃ εἰς τὸ λαλεῖ τὸ πονοπίττακόν σου!
1615 Καὶ γνώριζε, συνέπαθα τοῦτόν σου τὸ πιττάκιν,
ἐθλίβην εἰς τά μ' ἔγραψες καὶ συνεπόνεσά σε·
καὶ ἂν εἶπα [δεύτερον] χαρτὶν νὰ μὴ σὲ ἀποστείλω,

1585. ἐρωτικοῦ. — 1600. ἐκτοῦτο.

πάλε ἐψυχοπονέθην σε καὶ γράφω σε πιττάκιν,
γραφήν μου ἰδιόγραφον, καὶ πάλε ἀνάγνωσέ την,
1620 καὶ νόησε ἀπὸ τὸ πιττάκιν μου, πονῶ τα τὰ λυπᾶσαι
καὶ ὀλιγωρῶ εἰς τὸ θλίβεσαι, μηδέν μου τὸ ἀπιστήσῃς. —
Πάλιν πετᾷ με τὴν γραφήν, δράσσω, καταφιλῶ την,
ἀνοίγω ἀπαιτυλίσσω την τὰ εἶχεν ἀνάγνωσά τα,
ἀφῆκα τὸ εἶχε εἰς θλίψιν μου περιεπαρηγορήθην,
1625 καὶ ἀντίσηκον τὴν ἔγραψα πιττάκιν καὶ ἄκουσέ το.
(Πιττάκιν ἄλλο ἡδονῆς Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Ἂν ἀπὸ τὸ πιττάκιν σου, καὶ ἀπὸ τὰ γράμματά σου,
θανάτου ὑπέστην συμφορὰν καὶ ἀνάγκην ὑπεστάθην,
πάλε ἀπὸ τὸ πιττάκιν σου καὶ ἀπὸ τὰ γράμματά σου
1630 [μὲ] ἔφυγεν ὁ θάνατος καὶ ἐμίσευσεν ὁ τάφος,
καὶ πάλε εἰς κόσμον χαίρομαι καὶ ζῶ ἀπαὶ τὴν γραφήν σου,
καὶ ἐννόησα τῆς διακρίσεώς σου τὴν εὐϋποληψίαν,
ἔμαθα τῆς ἀγάπης σου τὸ σπλάγχνος τὸ εἰς ἐμέναν,
ἐλπίζω ὅτι ἂν ἦμαι ἀναίστητος καὶ πάλιν διὰ γραφῆς σου·
1635 γράφω σε, δεσποτεία μου, μυριοπαρακαλῶ σε,
πέμψε σημάδιν εἰς ἐμὲν νὰ τὸ ἔχω ἀντὶς ἐσέναν. —
Ἔγραψα τὸ πιττάκιν μου καὶ πάλε ἐδόξευσά το.
καὶ πάλε τὸ τεντόσκοινον ἐκράτουν καὶ ἐμελέτουν
πότε νὰ εὑροῦσιν τὴν γραφὴν καὶ νὰ τὴν ἀναγνώσουν·
1640 πλὴν τοῦτο τὸ πιττάκιν μου καὶ δακτυλίδιν εἶχεν,
καὶ τὸ δακτυλιδόπουλον ἄκουσε νὰ τὸ μάθῃς.
(Ἔκφρασις πανεξαίρετος τοῦ δακτυλιδοπώλου).
Εἶχεν λιθάριν, φίλε μου, καθάριον λυχνιτάριν,
εἶχεν ἀπέσω σίδηρον καὶ ἀπέκει τὸν μαγνήτην,
1645 καὶ μέσα ἀντὶ τοῦ δέματος τοῦ σιδηρομαγνήτου
εἶχεν χρυσάφιν ἄδολον μυριολαγαρισμένο,
καὶ ἔγραφα ἀπάνω εἰς τὸ χαρτὶν ὡς διὰ τὸ δακτυλίδιν
»τὸ ἑλκυστικὸν τὸ ἀφιέρωσεν ἡ ἀγάπη σου εἰς ἐμέναν
πέμπω σε, κράτει φόρει το καὶ θώρει το ὡς ἀντίς μου.«
1650 Εὗρεν ἡ κόρη τὴν γραφήν, εὗρεν τὸ δακτυλίδιν
στήκει, σκοπεῖ θαυμάζεται, θωρεῖ, κρατεῖ, φορεῖ το,
ποθοαναγνώθει το, [συχνά], σκιρτᾷ εἰς τὰ γράμματά του,
κράζει καὶ τὸν εὐνοῦχόν της, δείχνει του το πιττάκιν,

καὶ τὸ δακτυλιδόπουλον τὸ ἐφόρει ἀπὸ ἐμέναν·
1655 »βλέπεις ἐδῶ παράξενον, τῷ λέγει, δακτυλίδιν,
νὰ ἔχῃ χρυσάφιν, σίδηρον, λυχνίτην καὶ μαγνήτην,
ἑλκυτικὰ τὰ τέσσαρα πρὸς κρεμασμὸν ἀγάπης;«
Καὶ εἶπέν την — ναί, πανευγενής, ἔνι τὸ δακτυλίδιν
ὅσον πρὸς τὴν ἀσχόλησιν, ὡραία, τὸ ἐδικόν σου·
1660 ἐδάρτε ἀντισχολήθησε καὶ παρηγόρησέ τον,
γράψε τον καὶ πιττάκιν σου ποθοβεβαιωτικόν σου.«
Κάθεται γράφει τὸ χαρτίν, φίλε μου, καὶ ἄκουσέ το.
(Τῆς κόρης πανεξαίρετος γραφὴ εἰς τὸ δακτυλίδιν).
— Στρατιῶτα, τὸ μὲ ἀπόστειλες μὲ τὸ ἐρωτοπιττάκιν,
1665 εἵλκυσε τὴν καρδίαν μου ἐκ πόθου ὁ μαγνήτης,
ἐμένα ἀκάρδιόν με ἤφηκε, καὶ ἀντὶς καρδίας μου [πάλιν]
ἔχω τὸ δακτυλίδιν σου διὰ πληροφόρεμά μου·
θεωρῶ τὸ λυχνιτάριν σου, βλέπω τὸ σίδερόν σου,
καὶ τὸ μυριολογάριστον τοῦ χρυσαφιοῦ θαυμάζω,
1670 πῶς ὁ τεχνίτης τὰ ἔνωσεν καὶ κατεσκεύασέν τα
ζηλωτικὰ εἰς ἀσχόλησιν, ἐρωτικὰ εἰς ἀγάπην·
καὶ ἰδοὺ πληροφορέθησε, στρατιῶτα, ἐκ τὸ πιττάκιν,
καρδίαν κατονομάζω σε, ψυχήν μου σὲ ὑπογράφω,
λέγω σε δεσποτείαν μου καὶ φῶς μου σὲ κηρύττω,
1675 καὶ [πάλιν] ἀντισχολοῦμαί σε, καρδία μου δακτυλίδιν. —
Ἔγραψε τὸ πιττάκιν της, καὶ πάλιν ἀντὶ δεσμοῦ της
εἶχεν τὸ δακτυλίδιν της τῆς ἡλιογεννημένης·
ἐπέτασέν με τὴν γραφήν, ἐπῆρα, ἐφίλησά την·
καὶ ἦτον τὸ δακτυλίδιν της, φίλε μου, τῆς φαιδούλας
1680 χέριν ἀπὸ τὸ σίδερον καὶ ἄλλον ἀπὸ μαγνήτην
σφικτὰ νὰ δράσσουν νὰ φιλοῦν, ποτὲ νὰ μὴ ἀπολοῦνται·
καὶ ἀπάνω εἰς τὸ πιττάκιν της τούτους τοὺς λόγους εἶπεν.
(Ἐπιγραφὴ τῆς ἠθικῆς τοῦ δακτυλιδοπώλου).
»Ἄλυτον βλέπεις τὸν δεσμὸν τοῦ δακτυλιδοπούλου,
1685 καὶ ἀπείκασε ἐκ τὸν δεσμὸν καὶ τέτοιόν μου τὸν πόθον.«
Ἀνάγνωσά την τὴν γραφὴν τοῦ δακτυλιδοπώλου,
καὶ ἀντίσηκον τὴν ἔγραψα πιττάκιν καὶ ἄκουσέ το.
(Πιττάκιν ἄλλον ἠθικὸν Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Ἄλυτον εἶχεν τὸν δεσμόν, ὡραία, τὸ δακτυλίδιν

1690 τοῦτον τὸ μὲ ἀπέστειλες μὲ τὸ ἐρωτοπιττάκιν,
καὶ τέτοιον ηὕρηκε τὸν νοῦν μάθε τὸν ἐδικόν μου,
ἄλυτον εἰς τὸ δέσιμον τοῦ πόθου τοῦ ἐδικοῦ σου·
ἀνάγνωσά την τὴν γραφήν, εἶδα τὸ δακτυλίδιν,
φορῶ το εἰς τὸ δακτύλι μου καὶ ἄκω τὸ τὶ μὲ λέγει·
1695 »θώρει με, πόθου εἶμαι δεσμός, ἀγάπης εἶμαι πρᾶγμα,
κράτει με ὅτι ἀπὸ ἀσχόλησιν φαιδούλας ἀπεστάλην,
βλέπε με καὶ ἀνιστόρει την ἐκείνην τὴν φαιδοῦλαν
ὁποῦ εἰς ἐσὲν μὲ ἀπέστειλε νὰ μὲ φορῇς ἀντίς της,
συχνοανασχόλου, μνήσκου την, θάρρει με καὶ ἐνθυμοῦ την,
1700 καὶ ἀντὶς ἐκείνης ἔχε με, παρηγορίαν τῆς ἔχω
νὰ μὲ θωρῇς, νὰ μὲ θωρῇς, νὰ σὲ δακτυλοσφίκτω,
ἡ ἀνάμνησις τοῦ πόθου της ποτὲ νὰ μὴ σὲ λείπῃ.«
Ἰδὲ τὸ τί ἔν τὸ μὲ λαλεῖ διὰ σὲ τὸ δακτυλίδιν,
πῶς μὲ ἐνθυμίζουν πάντοτε νὰ ἔχω ἀνάμνησίν σου·
1705 ἐδάρτε ἡ βράσις τοῦ καλοῦ καὶ ἡ ρίζα τῆς ἀγάπης,
τῆς ὑπολήψεως ὁ δεσμός, τοῦ πόθου εὐδιακρισία·
παρακαλῶ σε ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ 'δῶ νὰ σὲ συντύχω,
νὰ βεβαιωθῶ τοῦ πόθου σε τὴν εὐϋποληψίαν. —
Ἔγραψα, φίλε, τὴν γραφήν, καὶ πάλε ὡς τὰς ἄλλας
1710 καὶ τούτην εἰς τὸν ἡλιακὸν ἀπέτασα τῆς κόρης·
καὶ ἀργὰ βραδὺν εἰς τὸ 'ξάστερον λαλῶ τοὺς ἐδικούς μου,
ἤλθασιν ὅλοι ἀναπετοῦν τὴν τένταν [μου] τριγύρου,
καὶ εἶχα καλοφωνόπουλα δύο[παιδιὰ] ἐδικά μου,
καὶ ἄκουσε τὶ παράξενον εἴπασιν καταλόγιν.
1715 (Ἐρωτικὸν κατάλεγμα Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην).
— Κοράσιον ἡλιογέννητον στρατιώτης ἀσχολιέται,
στρατιώτης πανευγενὴς ἀσχολιέται τὴν ὡραίαν,
καὶ διὰ τὸν πόθον τῆς ὡραίας εἰς λιβάδιν κατουνεύει,
μὲ τὸ φέγγος τὸν ἰσάζει καὶ νικᾷ τον ἡ ὡραιωμένη,
1720 καὶ τὸ κάλλος τῆς ὡραίας τὸν ἐποῖκεν τὸν στρατιώτην
νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὁ στρατιώτης ἔξω ἀπαὶ τὰ γονικά του,
καὶ ἔπαθεν πολλὰς ὀδύνας ὡσοῦ νὰ εὕρῃ τὴν ὡραίαν,
καὶ ηὗρέν την καὶ ἀκόμη τυραννεῖται
καὶ πάλιν παθαίνει διὰ τὸν πόθον·
1725 ἔνε ὁ στρατιώτης εὐγενὴς καὶ ἐξῃρημένη ἡ κόρη,

βλέπει την καὶ ἀναστενάζει, ἐνθυμεῖται τὰ ἐπικράνθη,
καὶ ἐκ τοὺς πόνους τριοκοπᾶται καὶ κλονίζεται ἡ ψυχή του·
τὸν ἥλιον βλέπει καὶ ἐγκαλεῖ τὰ ἐπάσχισε διὰ ἐκείνην,
καὶ τὸ φέγγος ὅταν λάμπῃ, μετὰ δάκρυά του τῷ λέγει
1730 νὰ τὸ εἰπῇ τὴν ὡραιωμένην, νὰ μὴ τυραννῆται ἀδίκως.«
Εἶπαν καὶ ἐτραγούδησάν την τοῦτο τὸ καταλόγιν,
ἡμεῖς ἐκατελέγαμεν καὶ ἐπρόσεχαν ἐκεῖναι,
καὶ ἐκρέμονταν εἰς ἔρωταν ἡ ἐρωτικαῖς ἐκείναις·
καὶ ἀφότου ἐκατέλεξαν, ἐμίσευσεν ἡ κόρη,
1735 καὶ ἐμὲν ἀποχαιρέτησαν, φίλε, οἱ ἐδικοί μου.
Ηὕρηκεν ἡ κόρη τὴν γραφήν, ηὗρεν ἀνάγνωσέν την,
θυμόνεται εἰς τοὺς λόγους της, στριγγίζει ἀπὸ θυμόν της,
καὶ πάλιν γράφει μου γραφήν, φίλε, καὶ ἀνάγνωσέ την.
(Ἀντίσηκον ἀντίγραμμα μετὰ θυμοῦ τῆς κόρης).
1740 — Ἔπρεπε τὴν καρδίαν μου καὶ ἐλάχαινε τὸν νοῦν μου,
νὰ μή σε γράψω ἀντιγραφὴν πρὸς τὴν γραφὴν ἐτούτην,
ἔπρεπεν τὸ πιττάκιν σου τοῦτον τὸ ὕστερόν σου
χέριά μου νὰ τὸ κόψουσι νὰ μὴ φανῇ ὀμπρός μου·
καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐγνώριζε τοῦτόν σου τὸ πιττάκιν
1745 ἔπεισεν τὴν καρδίαν μου νὰ κακωθῇ εἰς ἐσέναν
κάκωσιν τέτοιαν φοβερὰν τοῦ νὰ βιαστῇ ἡ ψυχή σου
νὰ δέξεσαι ἄλλην μου γραφὴν ἢ πόθου μου σημάδιν. —
Πάλιν πετᾷ με τὴν γραφὴν ἡ κόρη ἐκ τὸ κάστρον,
ἐπαίρνω ἀναγινώσκω την, καὶ ἀπείκασέ με, φίλε,
1750 τὸ πόσους ἐπαρέλαβε κλόνους ὁ λογισμός μου,
καὶ εἰς τί ἐκκρεμνὸν ἐνέπεσεν κακώσεως ἡ ψυχή μου·
καὶ μόλις μὲ τὴν βίαν μου τὴν τόσην καὶ τοσούτην,
μὲ τὴν στενοχωρίαν μου τὴν εἶχα ἐκ τὸ πιττάκιν
μὲ τὸ καρδιοπονόβρασμα τὸ εἶχα τὸ τοσοῦτον
1755 πάλιν γραφὴν τῆς ἔγραψα, φίλε μου, καὶ ἄκουσέ την.
(Πολύθλιβον, πολύπονον πιττάκιν τοῦ Λυβίστρου).
— Ἔδε δημίου χειρότερον, ὡραία μου, τὸ πιττάκιν,
ἔδε λῃστοῦ κακώτερον τοῦτο τὸ μήνυμάν σου,
ἔδε γραφὴν ὁποῦ ἐβάσταξεν ἀπέσω ἠκονισμένον
1760 ὀργῆς μαχαῖριν δίστομον τὸ ἐχάλκευσεν ὁ Πόθος·
ἔδε χαρτὶν ὁποῦ ἐβάσταζε σπαθὶν ἠκονισμένον

νὰ κατακόπτῃ σώματα καὶ νὰ μερίζῃ αἰσθήσεις,
ἔδε χαρτὶν ὁποῦ ἔγεμεν ἀπέσω ἀντιγραμμένον
πόνους νὰ θανατόνουσιν αἰσθητικὰς καρδίας,
ἐλέησέ με ὅταν τὸ ἔγραψαν τὰ χέριά σου, κυρά μου.
Οὐδὲν μὲ ἐλέησες κἂν ποσῶς ἐνόσῳ μὴ ἀποθάνω,
ἀλλὰ τοσούτην κάκωσιν διὰ λόγον ἐκακώθης
νὰ θανατώσῃς ἄνθρωπον ὁποῦ πονεῖ διὰ ἐσέναν·
ἀλλὰ τοσοῦτον μανικὸν ἐπῆρεν ἡ ψυχή σου,
καὶ ἤθελες νὰ εἶδες ἄνθρωπον ἄδικα σκοτωμένον,
καὶ ἐγράψασι τὰ χέριά σου πιττάκιν μανιωμένον,
πιττάκιν νὰ ἔχῃ θάνατον ἀκέραιον ἐδικόν σου,
πιττάκιν ὁποῦ δύνονται οἱ λόγοι του τοὺς εἶχεν
νὰ ἐξερριζώσουν ἀπὸ ἐμὲν τὴν ὅλην μου καρδίαν,
πιττάκιν τὸ ἐπαράλυσεν ὅλον τὸν ἐμαυτόν μου
πιττάκιν τὸ ἁρμοκόπησε καὶ ἐχάλασέν με ὡς χῶμα,
πιττάκιν τὸ ἐκατάπεμψεν ἀπέσω τὴν ψυχήν μου,
εἰς θάνατον μὲ ἀπέσωσεν, τέλος οὐκ εἶχεν ἄλλο
τὰ λόγια τὰ εἶχεν τὸ χαρτὶν τὸ διχοτόμημά μου. —
Ἔγραψα, φίλε, τὴν γραφήν, ἔποικα τὸ πιττάκιν
μὲ τῆς ψυχῆς μου τὴν πολλὴν ποθοπονοβρυσίαν,
καὶ ὡς τὰς ἄλλας μου γραφὰς ἀπέστειλα καὶ τούτην·
ηὗραν καὶ ἐκείνη τὴν γραφήν, ἀντίσηκον οὐκ οἶδα,
'μέρα μία ἐπαράδραμεν, ἄλλην μὲ ταύτην ἦλθεν,
καὶ τρεῖς ἀπεπληρώθησαν, καὶ πάλιν ἄλλην γράφω.
(Ἄλλον πιττάκιν ἠθικὸν Λυβίστρου πρὸς τὴν κόρην):
— Ἤμουν ἐχθὲς εἰς ἄβυσον καὶ εἰς ᾅδην ἐπερπάτουν
ἐκ τῆς ὀργῆς σου τὸ ἄπειρον καὶ φοβομυστικόν σου,
καὶ παρ' ἐλπίδα σήμερον ἐπήδησα ἐκ τὸν ᾅδην,
ἀπέσω ἀπὸ τὴν ἄβυσον καὶ ἐκ τοῦ ᾅδου τὴν καρδίαν
ἐδῶ εἰς τὸν κόσμον, ἐγνώριζε, καὶ ζῶ ἀπὰ τὴν γραφήν σου,
καὶ σήμερον ὀρέγομαι πόνος νὰ μὴ μὲ ἔλθῃ,
μόνον διὰ τὸ πιττάκιν μου διατὶ ἐπαρηγορήθην·
καὶ ἀλήθεια τὰ μὲ ὀργίζεσαι πονεῖ τα ὁ λογισμός μου,
ἀλλὰ τοῦ σπλάγχνου τοῦ εἰς ἐμέν' εὐδιακρισίαν τὴν ἔχεις
φθάνει, καὶ τὰ πικραίνομαι καὶ τὰ ἔχω εἰς κάκωσίν μου,
εἰς μίαν πάντα χαίρομαι καὶ λησμονῶ τὸ πάσχω,

καὶ εὐχαριστῶ τὴν εὐδιάκρισιν, ὡραία, τὴν ἐδικήν μου
ποθῶ τὰ μὲ ὀργίζομαι ἀπὸ ἐσὲν, κυρά μου,
διὰ πόθον σὸν ἕν' τὸ θλίβομαι, καὶ ὡς ἀναμμένον ἔχεις;
ἂν ἔνῃ τὸ πικραίνομαι διὰ πόθον ἐδικόν σου,
οὐκ ἔχω ἄσπλαγχνον ψυχὴν καὶ ἀδιάκριτον καρδίαν,
ἀλλὰ εἰς αἰσθήσεως μέγεθος ἀνέπεσεν ὁ νοῦς μου,
καὶ ἠξεύρω ὅτι ὅταν θλίβωμαι μόνη σου τὸ διακρίνεις
καὶ συμπονεῖς μου εἰς τὸ πονῶ καὶ μετὰ 'μέν' συμπάσχεις. —
Ἔγραψα τὸ πιττάκιν μου καὶ ἐδόξευσα καὶ ἐτοῦτον·
παρέδραμεν, ἐμίσευσεν τὸ πλάτος τῆς ἡμέρας,
καὶ πρὸς τὸ ἡλιοβασίλευμαν ὅταν ἀρχεύῃ ἡ νύκτα,
ἔφθασεν ὁ εὐνουχόπουλος, ἦλθεν ἐκ τὴν Ροδάμνην,
ὡς μὲ ἔγραψεν ἡ ἐξαίρετος μὲ τὸ ἐρωπιττάκιν·
ἀπὸ μακρόθεν ἐκ τὴν τέντα μου πεζεύγει ὡς παιδευμένος·
εἶδά τον, εἰς ἀπάντησιν ἐξέβηκα τὸν εὐνοῦχον,
καὶ ἀπὸ τὸ χέριν τὸν κρατῶ, μυριοκαταφιλῶ τον·
ἦτον μετ' αὐτον, φίλε μου, καὶ ἐκεῖνος ὁ ἐδικός μου
ὁποῦ τὴν οἰκονόμησε τοῦ εὐνούχου τὴν φιλίαν.
Τὸν εὐνουχόπουλον ἐπῆρά τον τῆς κόρης ἐκ τὸ χέριν,
ἐμπαίνω εἰς τὴν κατούνα μου μόνος ἐγὼ καὶ ἐκεῖνος,
καὶ αὐτὸς τὸν εἶχα 'σόψυχον ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ κάστρον·
καὶ τὶ νὰ τὸν ἐσύντυχε καὶ τὶ νά με ἀπεκρίθην,
καὶ μετὰ ποίας μου τῆς χαρᾶς, οὐκ ἠμπορῶ τοῦ λέγειν.
Πᾶς ἄνθρωπος μαντατευτὴς εἰς ἅπασαν δουλείαν
δῶρον λαμβάνει πρόθυμα καὶ θέλημα πληρόνει·
πᾶν γένος γὰρ εὐνούχικον φιλεῖ τὴν κολακείαν,
καὶ μᾶλλον ἂν εἰς ἔρωτος ὑπόθεσιν ἐμπλέξῃ·
λοιπὸν ἐκεῖνος νὰ σὲ εἰπῶ τὸ πῶς ἐμὲν ὁ εὐνοῦχος
νὰ τὴν ἰδῶ μὲ ἀφιέρωσε καὶ πῶς νὰ τὴν συντύχω.
Εἶπεν — αὐγὴν ἡ εὐγενικὴ θέλει νὰ καβαλλικεύσῃ
ἐκείνη καὶ δύο καυχίτσαις της καὶ ἕναν παιδόπουλόν της,
καὶ ἐγὼ μὲ ταύταις, ἤξευρε, νὰ ὑπᾶμε εἰς τὸ κυνῆγιν·
καὶ ἄρτι ἐγρηγόρει τὴν αὐγήν, ὅταν μᾶς ἐντρανίσῃς,
μέσον ὅτι διαβαίνομε τοῦ λιβαδίου τὸν τόπον,
αὐτίκα καβαλλίκευσον καὶ εἰς τὸ βουνὶν ἐκεῖνον
τὸ μυριοδενδροφύτευτον τὸ ποικιλλοανθισμένον

μέσα εἰς τὸ δάσος τοῦ βουνοῦ κρυβήσου μοναχός σου,
καὶ ἡ κόρη μέ τὰ χέριά της γεράκιν θέλει λύσει,
καὶ τάχα νὰ σχηματιστῇ [πῶς] διώχνει τὸ γεράκιν,
νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ νὰ σὲ εὑρῇ καὶ ἐκεῖ νὰ σοῦ συντύχῃ·
πλὴν ἤξευρε 'ς τὸ δάσωμαν καὶ ἐμέναν θέλεις εὕρει,
νὰ ἦμαι εἰς παρηγορίαν σας διὰ τὴν ἀγριοτοπίαν·
καὶ εὔξου με, ρήγα Λύβιστρε, ἀργὰ ἔνε νὰ ὑπαγαίνω,
τὸ κάστρον ἀναμένει με ταῖς πόρταις νὰ σφαλίσῃ. —
Καὶ πῶς τὸν παρεξέβαλα καὶ μετὰ πόσων δώρων,
πολλὰ εἶναι πολαφήγητα καὶ οὐκ ἠμπορῶ τοῦ λέγειν·
πᾶς ἄνθρωπος μαντατευτὴς εἰς ἅπασαν δουλείαν
δῶρον λαμβάνει πρόθυμον καὶ θέλημα πληρόνει.
Ἐμὲν ἐπεχαιρέτησεν, ἐπῆγεν εἰς τὴν κόρην,
καὶ ἁπλῶς τὰ ἐσυντύχαμεν ὅλ' ἀφηγήθη τῆς τα.
Καὶ ἀργὰ πρὸς τὸ μεσάνυκτον ἐβγαίνει ἐκ τὸ κελλίν της
ἐκείνη καὶ ἡ καλόφωναις ἡ δύο παιδοποῦλαις,
καὶ ἀπάνου εἰς τὸ τραχήλωμαν ἐκούμπησαν τοῦ πύργου
καὶ ἐλέγασι τραγούδημαν, φίλε μου, καὶ ἄκουσέ το·
ἡ κόρη ταῖς καυχίτσαις της διὰ παρηγόρεμάν μου,
προστάσσει καὶ τραγούδημαν διὰ ἐμὲν καλοφωνίζουν.
»Τριοδίζεται ἄλλος ἄγωρος ἀμάθητος τοῦ τόπου,
νύκτας καὶ ἡμέρας καὶ πουρνὰς καὶ δειλινὰ καὶ ἑσπέραν
κακοπαθεῖ ὁ παράξενος, πικροπονοστενάζει,
ἡ αὐγὴ τὸν ἔχει ἔξυπνον καὶ ἀκοίμητον ἡ νύκτα·
πόνους οὐκ οἶδεν Ἔρωτος, καὶ ὅταν τὸν ὑποπέσαν
βαρέοι πολλὰ τοῦ φαίνονται, καρδιοδιχοτομοῦν τον·
βλέπω τον πῶς ἀγανακτεῖ, καὶ ἐλεῶ εἰς τὰ πάσχει,
καὶ εἰς τὰ πονεῖ συμπάσχω τον μὴ τυραννῆται μόνος.«
Εἴπασιν τὸ τραγῴδημαν καὶ ἐσέβησαν ἀπέσω,
καὶ τὸ σὲ θέλω ἀφηγηθῆ μὴ μὲ τὸ ἀπιστήσῃς,
νὰ ἰδῶ τῆς τύχης πρόσωπον, νὰ ἐπιχαρῶ τὴν κόρην,
νὰ ἀπέβγω ἀπὸ τὰ πικραίνομαι, νὰ μὴ ἀποθάνω ἀδίκως,
ἀπὸ τοῦ τραγουδήματος τὴν ἡδονὴν ἐκείνην
ἔστεκα ὡσὰν τὸ μάρμαρον, νὰ εἶπες ὑπεπάγην,
οὐκ εἶχα ἀπέκει σπαραγμόν, ἐκεῖ ἤμουν καρφωμένος·
ὁκάποτε ἐπανήφερα καὶ ἦλθαν τὰ λογικά μου,

καὶ τέτοια μόνος ἔλεγα, φίλε, πρὸς τὸν ἑνιαυτόν μου,
— ὡσὰν ὁποῦ ποθεῖ εὐγενικὴν τέτοιαν κερδήσῃ κόρην,
καὶ χέριά του περιπλακοῦν τέτοιαν ἐξῃρημένην,
ἂν εἴπῃ ὅτι ἦτον ἄτυχος, ἂς τὸν λιθοβολήσουν. —
Ἐσέβηκα εἰς τὴν τέντα μου, πίπτω καὶ ἀπεκοιμήθην,
ὕπνον ποτάποιον, φίλε μου, μυριομεριμνημένον,
τὸ πότε νὰ ἔβγῃ τῆς αὐγῆς τὸ ἐρωτικὸν ἀστρίτσιν·
πότε νὰ ἰδῶ ὅτι ἐδιέβαινεν ἡ κόρη τὸ λιβάδιν,
καὶ ἐγὼ εἰς τὸν τόπον σύντομα νὰ ὑπάγω τῆς ἀγάπης·
ὁκάποτε ἦλθε τῆς αὐγῆς τὸ ἐρωτικὸν ἀστρίτσιν,
εἶδα τὸν ἥλιον ἤρξατο ἀπάρτι νὰ χαρίσῃ,
λαλῶ ἐξυπνῶ παιδόπουλον, στρώνει με τὸ φαρίν μου,
καὶ ἀπὸ τότε ἐπρόσεχα τοῦ νὰ ἰδῶ τὴν κόρην·
βλέπω τὴν κόρην, ἤρξατο ὁ νοῦς μου νὰ σπαράσσῃ,
φίλε, ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τῆς ἡλιογεννημένης,
βλέπω τὴν κόρην ἤρξατο [νὰ χαίρεται] ὁ νοῦς μου·
τὸν δάον τὸν ἐκαβαλλίκευσεν ὡς χιόνιν ἦτον ἄσπρος,
ὁ σγοῦρδος καὶ ἡ χῃτότη του πλεμμένη μετὰ φούντας,
μετάξια κοκκινόβαφα νὰ λάμπουν ὡς τὴν φλόγαν,
καὶ ἔλεγες ὅτι ἀστράπτουσιν ἀπὸ τὸ χιόνι μέσα·
λατίνικα τὰ ροῦχά της ἤσασι τῆς ὡραίας,
ἐπάνω χρυσοκόκκινον ἐφόρει τὸ μαντῆλον
μακρὺν εἰς την γῆν ἐσύρνετον λαμπροχρωματισμένον·
τὸ ἕναν της χέριν νὰ κρατῇ πουλὶν ἡμερωμένον,
ἐλεύθερα νά κάθεται καὶ ἀνθρωπινὰ νὰ λέγῃ,
δουλόνει ἡ κόρη καὶ ψυχὰς πόθῳ ἀκαταδουλώτους,
καρδίας δεσμεῖ ἐλεύθερας καὶ αἰσθήσεις ὑποτάσσει
τὰς ἀναθρέβουν τὰ βουνὰ καὶ ἡ ἐρημοτοπίαις.
Καὶ ἀφῆκα τὴν παράξενον ἐκείνην νὰ θαυμάζω
τὸ κάλλος της τὸ ἀμήχανον, τὸ ἐξαίρετόν της ἦθος,
καὶ ἐξενιζόμην τὸ πουλὶν πῶς ἐκατεδουλώθην
καὶ ἀνθρώπινα ἐσυντύχαινε ὡς διὰ τὴν δούλωσίν της.
Εἶδα τὴν κόρην τὴν αὐγὴν, ἐδιέβη εἰς τὸ λιβάδιν,
ἐβγαίνω ἀπὸ τὴν κατούνα μου, κινῶ ἀπὸ χαρᾶς μου,
ἐφαίνετό μου ἔτρεχα ἀπάνω εἰς τὰ νέφη·
ψυχὴ ὁποῦ ἀσχόλησιν φαντάζεται φαιδούλας

τὰ δύσκολα ὅλα εἰς ὁμαλὸν τὰ ἡγεῖται καὶ διαβαίνει·
καὶ εἶπες πτερὰ εἶχα, φίλε μου, καὶ εἰς μίαν ὥραν τότε
ὅσον νὰ τρήψῃς ὀφθαλμὸν κατέμαθα τὸν τόπον
ἐκεῖ ὁποῦ ἐμὲ ἐπαράγγειλεν ὁ εὐνοῦχος τῆς ὡραίας,
1910 ἠῦρα τὸν τόπον, καὶ εἰς αὐτὸν ἠῦρα καὶ τὸν εὐνοῦχον,
σκύπτω, περιλαμπάνω τον, πεζεύω ἐκ τὸ φαρίν μου,
καταφιλεῖ τὸ χέριν μου καὶ πότε τὸ μάγουλόν μου,
καὶ ἐγὼ ἀντιπεριπλέκομαι καὶ ἀντικαταφιλῶ τον.
Εἰς ἕναν δένδρον τὸ φαρὶν ἔδεσεν τὸ ἐδικόν μου,
1915 καὶ ἀπαὶ τὸ χέριν μὲ κρατεῖ, ἤρξατο νὰ μὲ λέγῃ
τῆς κόρης τἀφηγήματα καὶ τἀσχολήματά της·
καὶ μετὰ ὡρίτσαν ὀλίγην κατέφθασε καὶ ἡ κόρη,
καὶ ἐφώναζε ἀπὸ μακρὰ — Βέτανε, ποῦ εἶσαι; λάλει!
Ἤκουσα τὴν παράξενον, ἐβγαίνω ἀπὸ τὸν δάσον,
1920 καὶ εἶχα μεγάλην κατὰ νοῦν μάχην ὁμοῦ καὶ βίαν,
τὶ σχῆμαν χαιρετίσματος, τὶ λόγους νὰ τῆς εἴπω,
τὴν ἐρωτικοκάρδιον πῶς νὰ τὴν χαιρετήσω,
τὶ νὰ συντύχω καὶ τὸ πῶς νὰ ποθοχαιρετήσω·
ὅμως ἐξέβην εἰδά την, καὶ ἡ κόρη μὲ ἐντρανίζει,
1925 ἔποικεν σχῆμαν ἐντροπῆς, πεζεύει ἀπὸ τὸν δᾶον,
ὁ εὐνοῦχος δένει το εἰς δενδρὸν, καὶ ἀπέκει τὴν φαιδοῦλαν
ἀπαὶ τὸ χέρι τὴν κρατεῖ, φίλε μου, καὶ εἰς ἐμέναν
ἔρχεται μετὰ σχήματος ἐρωτοεξῃρημένη·
καὶ ἐγὼ ἐμαχόμην τὸν σκοπὸν πῶς νὰ τὴν χαιρετήσω,
1930 τὶ λόγους χαιρετίσματος νὰ ἐβγάλω συντυχίας·
ἔρχετον ἡ παράξενος, καὶ ἐγὼ συναπαντῶ την,
κλίνω τραχῆλιν προσκυνῶ, καὶ ἐκείνη πάλιν ἐμένα,
καὶ τέτοια τὴν ἐσύντυχα μετὰ θλιμμένου τρόπου·
»ψυχὴ ὅπου εἰς ἀσχόλησιν φαιδούλας ἀσχολεῖται,
1935 καὶ ὡσὰν ὁποῦ εἰς ἔρωταν θαρρεῖ καὶ οὐκ ἀπελπίσει,
ἐκεῖνος τύχην συνεργὸν εὑρίσκει τὴν ἀγάπην
καὶ ἀσκόντατον νὰ διαβῇ τὴν ἐρωτοστρατείαν·
καὶ ἐγὼ, κἂν ὅσα ἐπάσχισα, κἂν ὅσα ἐπικράνθην,
καὶ ὅσους πόνους ἔπαθα διὰ τὴν σὴν ἀγάπην,
1940 καὶ δόξαν διὰ τὸν ἔρωταν ἀφῆκα, βασιλείαν,
καὶ δίχρονον ἐπάσχισα διὰ τὴν σὴν ἀγάπην,

μὲ ταῦτα ὅλα τὰ ἔπαθα, θαρρῶ ὅτι ἐπέτυχά σε.«
Καὶ ἐκείνη ἐχαμογέλασε, καὶ τὸ μὲ ἀπεκρίθην·
»ὁποῦ εἰς ἐρωτοσχόλησιν ἄνθρωπος ἀπελπίσει,
1945 τὴν τύχην ἔχει συνεργόν, πόλεμόν του τὸν χρόνον,
καὶ δήμιόν του ἀμετάθετον τὴν μοῖράν του εἰς τὸν κόσμον·
ὅμως ἐσὺ ἔχε χάριταν ὁποῦ σε ὑποδουλώθην
καὶ ἀπαὶ τὴν βίαν του τὴν πολλὴν ἦλθα εἰς τὸ θέλημά σου.«
Καὶ τὶ τὰ θέλω τὰ πολλά, φίλε, τὰ ἐν τῷ μέσῳ,
1950 νὰ λέγω τὴν ἀφήγησιν, νὰ τὴν περιπλατύνω,
τὸ πῶς ἐπεριπλάκη με καὶ μετὰ πόσου πόθου,
καὶ πόσα ἐσυντύχαμεν καὶ πόσας ὑποθέσεις;
ἄφες τα οὐκ ἔνι ἡ ὁδὸς τοῦ νά σε ἀφηγοῦμαι,
τοῦτο σὲ λέγω μοναχὰ τὸ μὲ εἶπεν ἐξ ὑστέρου,
1955 ἀφοῦ μὲ ἀπεχαιρέτησε τοῦ νὰ καβαλλικεύσῃ. —
»Καιρὸν ἔχει ὅτι ἐμήνυσεν τὸν βασιλέαν Αἰγύπτου
ὁ ἐμὸς πατὴρ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου,
νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν χώραν τὴν ἐμήν, ἄνδραν νὰ μὲ τὸν δώσῃ,
καὶ ἔφθασεν τώρα μήνυμαν, ἦλθεν μαντατοφόρος,
1960 ὁ Βερδερῖχος ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου·
καὶ ἂν ἔλθῃ, πρὸς τὸν πατέρα μου θέλω τὸν εἴπει τοῦτο
— ὁ πόθος μὲ ἐσέβηκε, πατήρ μου, τοῦ Λυβίστρου.
καὶ οὐκ ἔνι ὁδὸς τὸν πόθον του τοῦ νὰ τὸν ἀποφύγω,
ὅμως ἂς καβαλλικεύσωσιν οἱ δύο νὰ πολεμήσουν,
1965 καὶ οἷος νικήσει εἰς τὰ ἅρματα, νὰ τὸν ἐπάρω ἐκεῖνον·
ποθεῖ γὰρ τὸ Λατίνικον τὸ γένος τὴν ἀνδρείαν,
καὶ μᾶλλον τοὺς εἰς ἔρωταν καὶ τύχην πολεμοῦντας·
λοιπὸν διὰ ἐσέναν ἔμμαθε, γνώριζε, ὁ πατήρ μου
καὶ ἠξεύρει καὶ πολέμους σου καὶ ἀνδραγαθήματά σου·
1970 καλὰ καὶ ἂν ἐμήνυσε πρῶτον τὸν Βερδερῖχον,
ἐσέναν ἔχει θέλημαν ἄνδρα τοῦ νὰ μὲ δώσῃ.«
Ἤκουσα, καὶ ἀπεκρίθην την — τοῦτο εὐχαριστῶ το,
τοῦ ἔρωτος ἡ συνέργησις τοῦ νὰ σὲ φανερώσῃ
τὸ τὶς ἔνε ὁποῦ ἐπάσχισε διὰ ἐσέναν τὰ τοσοῦτα.«
1975 Καὶ ἀφότου μὲ ἐσύντυχεν, ἀποχαιρέτησά την,
καὶ τότε ἐκατεφίλησα τὴν ἡλιογεννημένην·
ἐκείνη ἐκαβαλλίκευσεν, ὑπᾶ πρὸς τὸ κυνῆγιν,

καὶ ἐγὼ πρὸς τὴν κατούναν μου μυριοπονοθλιμμένος,
νὰ μελετᾷ ἡ καρδία μου τὸ ἀσύστατον τῆς τύχης
1980 διὰ τοῦ πολέμου τὴν φοράν, [τὸ] πῶς νὰ κλείσῃ ἡμέρα,
καὶ ἔθε νὰ μὴ ἤμου ζωντανὸς ἐκείνην τὴν ἡμέραν·
καὶ τί μου τὴν ἀφήγησιν, φίλε μου, περιπλατύνω,
τί παρατρέχω τὸν καιρόν, καινοτομῶ τοὺς λόγους;
Ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ μέγας Βεδερῖχος
1985 ἔπεσεν τὴν κατούναν του μὲ τὴν παραταγήν του·
εἴδησιν δίδουν παρευθὺς τὸν βασιλέαν ἐκεῖνον,
καὶ ἐκεῖνος ἀντεμήνυσε πάλε τὸν Βερδεροῦχον.
καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον κάμωμαν λέγουν καὶ τὴν Ροδάμνην,
δίδουν τὴν κόρην εἴδησιν περὶ τοῦ Βερδερίχου·
1990 ἤκουσεν, οὐ συγκλίνεται, μάχεται τὸν πατέρα,
λέγει την πάλιν ὁ πατήρ — τί θέλεις, ἡ Ροδάμνη,
τί θέλεις, ἡ θυγάτηρ μου, τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου;
λέγε με, λέγε τὴν βουλήν, λέγε τὸ θέλημά σου.«
Πάλιν ἡ κόρη δουλικῶς λέγει πρὸς τὸν πατέρα
1995 — Πατήρ μου, μέγα βασιλεῦ, τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου,
ἄνθρωπος μέγας εὐγενής, ῥήγας τῆς γῆς Λιβάντρου,
δίχρονον ἐπερπάτησεν διὰ τὴν ἐμὴν ἀγάπην,
ἔπαθεν πόνους φοβεροὺς καὶ ἀνάγκαις ὑπεστάθην·
εἶδα τὴν κακοπάθειάν του καὶ συνεπόνεσά τον,
2000 ὅρκον ἐποῖκα μετ' αὐτὸν νὰ μὴ ἀποχωριστοῦμεν·
ἐδάρτε διὰ τὸ θέλημαν, πατήρ μου, τὸ ἐδικόν σου
λέγω σε πρᾶγμα τὸ δοκῶ καὶ σὺ νὰ τὸ θελήσῃς,
ἐγὼ ποθῶ τὸν Λύβιστρον καὶ σὺ τὸν Βερδερῖχον,
εἰπὲ ἂς καβαλλικεύσωσι καὶ ἂς δώσουν κονταραίας,
2005 καὶ οἷος νικήσει εἰς τἄρματα, νὰ τὸν ἐπάρω ἐκεῖνον,
καὶ χωριστῇ ὁ πόλεμος νὰ γίνεται εἰς τὸ κρεῖττον.«
Μηνεῖ ἐμὲ ἡ ἐξαίρετος, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνον,
ἐδόθη εἰς τὸ Ἀργυρόκαστρον ὁ λόγος τοῦ πολέμου,
ὁ κόσμος ὅλος ἔδραμεν, ἐκίνησεν εἰς θέαν·
2010 ἐπρόκυψεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ κόρη μετὰ 'κεῖνον,
γίνεται ρέντα τῶν πεζῶν καὶ τῶν καβαλλαραίων,
ἐστάθην μέρος ἀπεδῶ, καὶ μέρος ἀπεκεῖθεν.
Καβαλλικεύουν οἱ ἑκατὸν τοὺς εἶχα μετὰ 'μέναν,

καὶ ἀπέκει ἐκαβαλλίκευσαν ὅλοι τοῦ Βερδερίχου·
2015 ἐστάθην, ρέντα ἐγίνετον, πολὺς λαὸς ἐν μέσῳ,
πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου,
καὶ μάχην εἶχαν ὡς διὰ ἐμέν, φίλε, καὶ διὰ ἐκεῖνον·
οἱ μὲν ἐκεῖνον ἤθελαν, φίλε μου, νὰ νικήσῃ,
καὶ ἄλλοι ἐμέναν ἤθελαν πάλιν νὰ ἰδοῦν τὴν νίκην,
2020 καὶ εἶχεν ὁ λαὸς ἐπέκεινα τὴν ἡμετέραν μάχην,
σχεδὸν ὡς ἐνορίζοντα τὴν ἀτυχίαν τῶν δύο.
Ὁρίζει Χρυσὸς ὁ βασιλεὺς ὁκἄποτε ἀποπάνω
τοῦ νὰ καβαλλικεύσωμεν νὰ ἐβγοῦμεν εἰς τὴν μέσην·
βλέπω τὴν κόρην ρίκτει με μαγνάδιν ἐδικόν της,
2025 δένω το εἰς τὸ κεφάλιν μου, πηδῶ, καβαλλικεύω,
ἐπαίρνω τὸ κοντάριν μου, ἐσέβην εἰς τὴν μέσην·
ἀνέβην, ἐκατέβηκα, νὰ παίζῃ τὸ φαρίν μου,
καὶ νὰ μεταχειρίζωμαι, φίλε μου, τὸ κοντάριν,
ὁ νοῦς μου νἄχῃ μέριμναν μήπως καὶ ἀσφαλίσω,
2030 τῆς μοίρας μου τὸ ἀνίστατον νὰ τὸ πονῇ ἡ ψυχή μου,
μὴ κλώσῃ ἡ τύχη εἰς ἐμὲν καὶ νικηθῶ εἰς τὴν μάχην.
Καὶ μετὰ ὡρίτσαν ὀλίγην ἦλθεν ὁ Βερδερῖχος·
μὴ κρύψω τὴν ἀλήθειαν, καλὸς ἦτον καὶ 'κεῖνος·
ἀνέβην ἐκατέβηκεν καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν ρένταν,
2035 ὀλίγον τὸ 'μαλάκισεν ἐκεῖνος τὸ κοντάριν,
κατάχερα ἐδειλίασά τον, οὐ ψεύδομαί σε, φίλε·
δειλιᾷ πᾶς ὁποῦ σκοπεῖ πρὸς τὴν ἀποτυχίαν,
ἐὰν εἰς τὴν τόλμην φοβερὸς ἔνῃ καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν.
Ὅμως μετὰ τὴν πλήρωσιν ὥρας πολλῆς ἐβγαίνω,
2040 μέσον τῆς ρέντας στένομαι, ζητῶ διὰ νὰ τὸν δώσω,
καὶ τὸ φαρίν μου 'πιλαλῶ κατέβην πρὸς ἐκεῖνον,
καὶ ἐκεῖνος πάλιν πρὸς ἐμέν, γίνεται κτύπος μέγας
καὶ ταραχὴ καὶ θόρυβος πρὸς τοὺς ἀποτυχοῦντας·
στοχῶ τὸ 'προστοκοῦρβίν του καὶ κρού' τον κονταραίαν,
2045 μὴ μὲ ἀπιστήσῃς, φίλε μου, εἰς πρᾶγμαν τὸ σὲ λέγω,
ἔλεγες οὐκ ἐκάθησεν ποτέ του εἰς τὸ φαρίν του,
σύσσελλον τὸν ἐπέταξα παρέξω ἐκ τὸ φαρίν του
νὰ κῆται ἐκεῖνος ἀπεκεῖ καὶ τὸ φαρίν του ἐδῶθεν.
Βλέπουν τὸ πλῆθος τὸ πολὺν καὶ ἡ σύναξις ἡ τόση,

2050 καὶ ἐνόσῳ εἰς μάχην ἥστεκαν καὶ ἐμοίραζαν τὴν νίκην,
ἀφῆκαν τοῦ νὰ μάχωνται, καὶ εἰς ἐμέναν ἦλθαν·
— χαρὰ εἰς ἐσέναν, Λύβιστρε, κερδαίνεις τὴν Ροδάμνην! —
Ἀνεκηρύχθην βασιλεὺς ἀπὸ τὸ πλῆθος ὅλον,
ἤρξαντο κράζειν τὸν Χρυσὸν τοῦ κάστρου βασιλέαν·
2055 ἡ κόρη τὸν εὐνοῦχόν της ἔστειλε πρὸς ἐμέναν,
ἀντὶ τῆς κόρης μὲ κρατεῖ, φιλεῖ καὶ χαιρετᾷ με·
— χάρισε, ζῆσε, σκίρτησε, τὴν τύχην εὐχαρίστα,
καὶ τοὺς ὀπίσω πικρασμοὺς ρίψε, ξενώθησέ τους,
ἄθλιβος, ἀσκανδάλιστος, ποθοαμεριμνημένος. —
2060 Εἶδεν ὁ τόσος πληθυσμὸς τῆς κόρης τὸν εὐνοῦχον,
ἔδραμον ὅλοι πρὸς ἐμὲν νὰ μὲ περικρατήσουν.
Πέμπει Χρυσὸς ὁ βασιλεὺς τέσσαρες ἄρχοντάς του,
φέρνουν σκουτάριν στρογγυλόν, ἐπάνω μὲ καθίζουν,
εἰς ὕψος ἀναιβάζουν με καὶ πρῶτον εὐφημίζουν,
2065 Χρυσὸν τὸν αὐτοκράτοραν καὶ δεύτερον ἐμέναν
— Πολλὰ τὰ ἔτη, λέγουσι, Λυβίστρου βασιλέως. —
Ἀνέβη μέχρι νεφελῶν ἡ ταραχὴ τῆς φήμης,
ἐσείστην τὸ περίγειον τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου·
οὐδεὶς ἀνθρώπων ἔμεινεν ἔσω τοῦ κάστρου τότε,
2070 καὶ πάντες ἐθαυμάσασι τὴν νίκησιν πολέμου·
τὰς πόρτας ἐξανοίγουσι τοῦ κάστρου παραυτίκα,
ἔσω τοῦ κάστρου φέρνουν με τὸ πλῆθος μετὰ φήμης·
συναπαντᾷ με ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου,
ὁρίζει, κάτω θέτουν με, κρατεῖ, καταφιλεῖ με,
2075 ἤρξατο κολακεύειν με, καὶ μετὰ εὐχαριστίας
λόγους ἐδημηγόρησε καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντάς του·
— ἄρχοντες τοπαρχεύοντες γῆς τῆς ἐμῆς καὶ τόπου,
οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι μου καὶ συνοικήτορές μου,
ἴδετε πάντες ἀκριβῶς τοὺς ἐδικούς μου τόπους,
2080 τοὺς καθ' ἡμέραν κόπους μου τὰς πολεμομαχίας
ὅσας ὑπέστην μεθ' ἡμῶν κατὰ τῆς χώρας ταύτης,
μέχρι τοὺς ἀντιδίκους μου ἠφάνισα τελείως,
καὶ κόσμον κατεδούλωσα καὶ χώρας ἐλευθέρας
δούλους ἀπεκατέστησα πρὸς γῆν Ἀργυροκάστρου·
2085 ἐπειδὴ χρόνος ἀπεδᾶ, φίλοι καὶ συγγενεῖς μου,
ζωῆς ἐμῆς κατήντησα εἰς τέλος ἀπαὶ τώρα,

καὶ τὸν κοινόν μας φονευτὴν τὸν θάνατον ἐλπίζω,
σήμερον ἄλλον ἀντ' ἐμοῦ δίδω σας βασιλέαν,
γαμπρὸν ἐμὸν πανευγενήν, ρήγαν τῆς γῆς Λιβάνδρου,
2090 εἰς εἶδος πανεξαίρετον εἰς σύνθεσιν καὶ πλάσιν,
δόκιμον εἰς τὴν δύναμιν, πρῶτον εἰς τὴν ἀνδρείαν,
ὃ μαρτυρήσει σήμερον καὶ γῆς Ἀργυροκάστρου,
οἱ συγγενεῖς, οἱ φίλοι μου καὶ συνοικήτορές μου. —
Ἤκουσαν, ηὐχαρίστησαν Χρυσὸν τὸν βασιλέαν,
2095 ἀνακηρύσσουν δεύτερον, τρανῶς ἀνακηρύσσουν·
ἂς παραδράμω τὰ πολλὰ τὰ τότε λαληθέντα,
ἑκάστου τὴν ἀπόκρισιν ὡς πρὸς τὸν βασιλέαν,
ἑνὸς ἑκάστου τὴν βουλήν, ἐπαίνους καὶ ἀρεσκείας,
πράξεις καὶ λόγους, φίλε μου, πλατύνω τον τὸν λόγον·
2100 ἀρκεῖ γὰρ νοῦς ἐρωτικός, ἂν χωριστῇ πρὸς πλάτος,
λεπτολογεῖν ὑπόθεσιν ἀφηγηματικήν του.
Κάθεται γράφει ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου
εἰς ὅσον ἐβασίλευσεν κόσμον προστάγματά του,
τοπάρχας του, δουκάδας του, φίλους του, συγγενεῖς του,
2105 ὅλοι νὰ φθάσουν σύντομα νὰ πληρωθοῦν οἱ γάμοι·
ἦλθαν οἱ τοπαρχεύοντες, ἦλθαν οἱ συγγενεῖς του,
τοὺς γάμους ἀπεπλήρωσαν, παρέλαβον τὴν κόρην,
τὴν κόρην ὁποῦ, φίλε μου, μὰ τὸ στενοχωροῦμαι,
μὰ τὸν καϋμόν μου τῆς ψυχῆς, μὰ τὴν πικρίαν τῆς τύχης,
2110 ἀκόμη οὐδὲν ὑπόταξεν ἡ γῆς καλλιωτέραν·
ἂν εἰς τὸ κυκλογύρισμαν προσώπου της πολλάκις
ἤθελες βάλλειν ὀφθαλμόν, ἔβλεπες τὸ κορμίν της
παρείκαζες ἀνθόμοιον τὸν κύκλον τῆς σελήνης
ὁπόταν ἔνι ὁλόκυκλος καθάριος καὶ γεμάτος
2115 ὡς πρὸς τὴν στρογγυλότητταν τῆς κόρης τοῦ προσώπου·
ἔσω δὲ τούτου χάριτας ἐσκεύαζεν ἡ φύσις
ἐξηρημένας, ἠθικάς, ἀψόγους, ἀναλόγους
ὅσον πρὸς τὴν στρογγύλωσιν ἔπρεπε τοῦ προσώπου·
μέτωπον ἄσπρον τέτοιον ὡς τοῦ χιονιοῦ κομμάτιν
2120 καὶ ὡς τῆς αὐγῆς κρυστάλλωμαν νὰ λέγῃς ἐσαρκώθην,
καὶ εἰς αὐτὸ ἐκείτοντα τὰ 'φρείδιά της τὰ δύο,
καὶ ὅταν καλὰ ἐτήρησες νὰ εἴπες ὅτι βλέπεις

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА * БЕОГРАД *

πτερὰ [καὶ] εἰς ἀέρα πέτονται παρέξω ἀπὸ τὸ σῶμα,
ἥμερα, μαῦρα, πρόσχαρα, γοργὰ πολλὰ εἰς τὸ βλέμμα,
2125 ὑγρά, καὶ εἰς τὴν ὑγρότηταν ἐθώρεις τὸ κορμίν σου
ὡς εἰς καθρέφτην καθαρὸν καὶ εἰς ἄθολον ποτάμιν·
μύτην τὴν ἐτορνεύσασι τὰ χέρια τῶν ἐρώτων
καὶ ἔθηκάν την νὰ κείτεται μέσα εἰς τὸ πρόσωπόν της,
ὡσὰν εἰς κάμπον ὁμαλὸν μικρὸν ἀναβουνάριν
2130 διὰ κόσμον καὶ τερπνότητα, δι' ἀνασασμὸν καρδίας·
κόκκινα χείλη καὶ πτενὰ ὡς κόκκινον τὸ ῥόδον
ὅταν ἀνοίγῃ τὴν αὐγὴν νὰ δέχεται δροσίαν·
πουγούνιν ὁλοστρόγγυλον νὰ ἰσάζῃ μὲ τὸν γύρον,
τὸ ὅλον τοῦ προσώπου της ἀνάλογον νὰ κῆται.
2135 Τέτοιαν προσώπου σύνθεσιν, φίλε μου Κλειτοβέ μου,
μὰ τὴν πικρίαν τῆς τύχης μου, μὰ τὸν πονοκαμμόν μου,
εἰς ὅλον τὸ περίγειον καμμία νὰ μὴν εὑρέθη.
Ἀνευφημίσθην βασιλεὺς ἐγὼ τοῦ Ἀργυροκάστρου
ἐγὼ καὶ ἡ πανεξαίρετος ἐρωτικὴ Ροδάμνη,
2140 πλὴν ἡ τιμὴ νὰ σώζεται Χρυσοῦ τοῦ βασιλέως,
ἄνευ τοῦ ταξειδίου του μέχρι τὸν θάνατόν του·
ἀνεκηρύχθην βασιλεύς, τρανῶς ἀνευφημίστην
εἰς ὅλον τὸ περίγειον τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου·
ἔζουν, ἐτρύφων, ἔχαιρον, ἐθάλλουν, ἐσπατάλουν
2145 δίχα τινὸς προσκόμματος, δίχα τινὸς ἀνάγκης.
Καὶ τὰ μὲν ἄλλα, φίλε μου, τοῦ κάστρου νὰ τ' ἀφήσω,
ὅλα τὰ εἶχεν τὰ καλὰ καὶ τὰ παράξενά του,
μόνον νὰ σὲ ἀφηγήσωμαι τὴν εἶχεν τὴν φισκίναν·
εἶχεν τῆς κόρης ὁ κοιτὼν παρέξω μεσοκῆπιν,
2150 τοῦ παραδείσου ἀπόκομμαν, τῆς ἡδονῆς κατούναν,
καὶ βρύσιν τῆς γλυκύτητος νὰ εἴπες οὐκ ἔνι λόγος·
ἂν εἴ τι δένδρον ἤθελες καὶ εἴ τι φυτὸν ὠρέγου,
εἴ τι καλὸν ἐρωτικὸν εἶδος τοῦ νὰ μυρίζῃ
νὰ ηὗρες εἰς τὸ παράξενον ἐκεῖνον μεσοκῆπιν·
2155 καὶ μέσα εἰς αὐτὸν ἐκείτετον γυαλόκτιστος φισκίνα,
γυαλὶν τὸ πάτος, τὰ πλευρά, τὸ ὕψος της, τὸ κτίσμαν,
γυαλία τὰ πετόνιά της καὶ ἡ νεροαγωγαῖς της·
πλὴν τέτοιον ἦτον τὸν γυαλίν, φίλε μου, τῆς φισκίνας

ὡς ἓν τὸ κρύον τὸ ἀμάλαγον τὸ ὁλολαγαρισμένον·
2160 καὶ μέσα εἰς αὔτην πράσινον ἡστήκετον ἀνῶγιν,
πράσινον, σμαραγδόχροον, καὶ ἀπάνω εἰς αὔτο πάλε
λυχνιταρόχροος ἄνθρωπος κόκκινος νὰ βαστάζῃ
χαρτὶν καὶ [νὰ] ἐγράφασιν εἰς τὸ χαρτὶν ἐκεῖνον
»Φισκίνα βρύσις καὶ νερὸν, μεσόχροον μεσοκῆπιν,
2165 κυρὰ χαρίτων, εὐγενὴς βασίλισσα Ροδάμνη,
καὶ τῆς Ροδάμνης βασιλεὺς ἄνθρωπος ξένος, μέγας
ῥήγας, ἀπαὶ τὴν χώραν του δι' αὐτὴν ἀπεξενώθην,
ἔπαθεν καὶ οὐκ ἀπέτυχεν, ἐκέρδισεν τὸ ἐπόθει·
πλὴν πάλε μετὰ τὴν χαρὰν ἀπαίκειται τοῦ πόνου,
2170 καὶ δίχρονος ποιναλισμός, καὶ ἀπὸ τότε πάλιν
ἀπόξενώσεως ἕνωσις καὶ πρόσκρουστος ἀγάπης.«
Ἀνάγνωσά την τὴν γραφὴν καὶ ἐσκόπησα τὰ γράφει
καὶ τὰ λαλεῖ διὰ ἐμέν' ἦν καὶ πάλε πάθει θέλω·
ἀλλὰ εἰς τὸ πλάτος τῆς χαρᾶς [πάλιν] ἐτυλισσόμην,
2175 καὶ τῆς ὀδύνης τὰ πικρὰ κὰν ὅλως οὐ 'ψηλάφουν·
ὥρας χαρὰ γὰρ δύναται νὰ διώξῃ χρόνου λύπην,
ἂν ἔνε ἐγκάρδιος ἡ χαρὰ καὶ ἀπαὶ ψυχὴν ἀπέσω.
Ἀφήσω, φίλε, τὰ πολλὰ καὶ τῆς φισκίνας εἴπω·
εἰς τὴν φισκίναν γύρωθεν ἐκείτοντα ζῳδία,
2180 ἔμμορφα γυαλοκόμματα παιδία, καὶ τὸ καθέναν
τὸ μὲν νὰ στέκῃ νὰ κρατῇ τάχατες καλαμίδιν
καὶ ἐκ τῆς φισκίνας τὸν βυθὸν τὰ ὀψάρια νὰ ἀναιβάζῃ,
[τ]ὸ δὲ ἀπ' ἐκεῖθεν ἔβλεπες τοῦ νὰ βαστᾷ λιθάριν
νὰ ῥίκτῃ τάχα εἰς τὸν βυθόν, νὰ τρέχουσι τὰ ψάρια,
2185 ἄλλον νὰ πίπτῃ εἰς τὸν βυθὸν καὶ ἀχόρταγα νὰ πίνῃ,
ἄλλον πάλιν ἐκδύνετον διὰ νὰ κολυμπήσῃ,
ἄλλον ἐκ μηχανήματος νὰ παίζῃ τὸ καλάμιν,
ἄλλον ἐπάνω νὰ πατῇ τοῦ χείλους τῆς φισκίνας
καὶ τάχατες ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ καλαμίου νὰ παίζῃ·
2190 καὶ εἰς αὐτὰ νὰ εἴδες φοβεροῦ τεχνίτου μαστορίαν,
καὶ νὰ εἴπες πῶς ἠσθάνετον τοῦ καθενὸς ἡ πλάσις,
καὶ χρῶμαν οἷον ποταπὸν ἦτον εἰς τὸν καθέναν.
Καὶ ἐκ τῆς φισκίνας τὸ πλευρὸν μυστήριον, καὶ ἐξενίσθην,
τὸ ἐποῖκεν ὁ παράξενος ἐκεῖνος ὁ τεχνίτης·

2195 ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ ἀμπελίου νερὸν νὰ καταιβαίνῃ
καὶ εἰς ἕναν ἕκαστον κλαδὶν νὰ τρέχῃ ν' ἀναβαίνῃ,
καὶ ὅταν οὐκ εἶχεν τὸ νερόν, ἐπρόσεχες τὸ ἀμπέλιν
ὅτι νὰ ἔχῃ τὸν καρπὸν ὥριμον εἰς τὸ τρύγος
νὰ ἐπιθυμῇς εἰς τὸ ἐκ παντὸς πῶς νὰ τὸν ἀποτρυγήσῃς·
2200 καὶ εἰς τὰ κλωνάριά του ἔβλεπες νὰ κάθουνται πουλία,
καὶ οὕτως νὰ ἔναι αἰσθητικὴ τοῦ καθενὸς ἡ πλάσις,
καὶ νὰ τὰ εἴδες ἐκ παντὸς ζοῦν καὶ ἀναπετοῦσιν.
Ἤκουσες, φίλε, ἤκουσες παράξενα φισκίνας,
ἤκουσες μυριοχάριτας τὰς τοῦ περιβολίου·
2205 καὶ εἰς [ἐ]τοῦτα τὰ καλὰ καὶ εἰς τὰς χαρὰς τὰς τόσας,
ἔζουν καὶ ἐλησμόνησα τὰς ἀτυχίας, τὰς λύπας,
κλῶσμαν ἂν εἶχε δύσκολον ὁ νοῦς μου οὐκ ἐνθυμᾶτον·
χρόνους μὲ τὴν παράξενον ἔζησα, φίλε, δύο
ἄθλιβος, ἀνεννοίαστος, ποθοαμεριμνημένος,
2210 καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν δύο χρόνων, φίλε,
τῆς μοίρας μου τὸ ἄστατον κατάδικά μου ἐκλώσθη·
ἡ κλώστρα ἡ μυριοεπώδυνος ἐκύλισε τὸν χρόνον,
ἡ τύχη μου ἡ κακόβουλος ἦλθεν κατάδικά μου.
Δόχνει με μίαν, φίλε μου, νὰ ἔβγω νὰ κυνηγήσω
2215 ἐγὼ καὶ ἡ πανεύγενος [ἐρωτικὴ] Ροδάμνη·
ἐβγαίνω ἀπαὶ τὸ κάστρο μου μὲ τὰ παιδόπουλά μου,
ἐπίασα ὁμάλιν ἔμνοστον, παρέτρεχά το ἐκεῖνον
ἐγὼ καὶ ἡ κόρη μοναχοὶ μὲ τὰ παιδόπουλά μου,
εἰς ἄλλον τόπον ἔτρεχα μεραία νὰ κυνηγήσω·
2220 καὶ ὅσον τὸ ἐπαράτρεχα τὸ ὁμάλιν τὸ σὲ λέγω,
συναπαντῶ πραγματευτὴν ἀνάμεσα τοῦ κάμπου
ἄλογα νὰ ἔχῃ περισσὰ καὶ ἀνθρώπους μετ' ἐκεῖνον,
καὶ γραῖα γυναῖκα, φίλε μου, νὰ κάθεται εἰς καμῆλιν·
πεζεύει καὶ ἦλθε πρὸς ἐμὲν καὶ προσεκύνησέ με,
2225 λέγω τον — τίς εἶσαι, ἄνθρωπε, καὶ πόθεν ὑπαγαίνεις;
εἶπεν — ἐγὼ πραγματευτὴς εἶμαι ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα.
— Καὶ τί ἔν τὸ πραγματεύεσαι; πάλιν ἐρώτησά τον·
— διάφορα πράγματα, εἶπέν μοι, ἀσῆμιν καὶ λιθάριν,
μαργαριτάριν καὶ βλαττὶν εἴ τι καλὸν καὶ ἂν χρῄζῃς·

2211. κατεδικοῦ.

2230 — ἔχεις λιθάριν — εἶπά, τον, — πραγματευτή, νὰ ἐπάρω;
— ἔχω πολλὰ παράξενον καὶ δᾶον τῆς κυρᾶς μου,
ὁποῦ οὐκ ἐφάνη εἰς τὴν γῆν ποτὲ καλλιώτερός του.
Ὠρέχθην το ἡ παράξενος διὰ νὰ τὸ καβαλλικεύσῃ·
2235 στρώνουν το, ἐκάτσεν εἰς αὐτό, καὶ τέτοιον ἐπερπάτει,
ὅτι ὁπόταν τρέχει τὸ νερόν, καὶ ἐκεῖνον κυματίζει,
ἐκείνη δὲ οὐκ ἐγνώθει τον νὰ περπατῇ τὸν δρόμον.
Λέγει με — θέλεις, βασιλεῦς, νὰ ἰδῇς καὶ τὸ λιθάριν;
εἶπά τον — ναί — καὶ ἐβγαίνει τον· καὶ ἦτον τὸ δακτυλίδιν
2240 αὐτόφυον, αὐτοκόμματον, κόκκινον ὡς τὴν φλόγα·
εἶδά το, ἐθαυμάστην το, τὴν θέαν του ἐξενίσθην,
βάνω το εἰς τὸ δακτύλιν μου, καὶ εὐθὺς ἀπενεκρώθην,
κάτω εἰς τὴν γῆν ἐκ τ' ἄλογον ἔπεσα ἀποθαμένος.
Καὶ τί ἀπαὶ τότες ἐγένετον οὐκ οἶδα τὴν Ροδάμνην
2245 καὶ εἰς τὸν κακὸν πραγματευτὴν οὐκ ἐγνωρίζω, φίλε·
τοῦτο ἐγνωρίζω μοναχὸν τὸ πῶς οἱ ἐδικοί μου
μετὰ πολλὴν ἀναδρομὴν ἤλθασιν εἰς ἐμέναν,
ηὗράν με κείμενον νεκρόν, βλέπουν, ἐγνώρισάν με,
γίνεται θρῆνος περισσός, ἠκούσθην εἰς τὸ κάστρον,
2250 πᾶσα ψυχὴ προσέδραμεν εἰς τὴν ἐμὴν τὴν θέαν,
ἔσω τοῦ κάστρου νεκρικῶς φέρνουσι θέτουσί με·
κρατοῦσι τὸ δακτύλιν μου, βλέπουν τὸ δακτυλίδιν,
ἐβγάνουν τάχα νὰ τὸ ἰδοῦν, καὶ εὐθὺς ἀνεψυχώθην.
Ἀνέζησα, ἀνεσκίρτησα, τὴν κόρην ἐγυρεύω,
2255 ἠρξάμην κατακόπτεσθαι, γίνεται θρῆνος μέγας,
γίνεται μέγας στεναγμὸς καὶ κλόνος ἄλλος τόσος,
εἴπασι πῶς μὲ εὑρήκασι καὶ πῶς ἀνεψυχώθην.
Τὸ δακτυλίδιν τοὺς ζητῶ, βάνω εἰς τὸ πουγκίν μου,
καὶ πάλε εἰς ἀναζήτησιν ἐξέβηκα τῆς κόρης·
2260 ἀκολουθοῦν με οἱ ἑκατὸν τοὺς εἶχα μετὰ ἐμέναν.
Ἐπίασα στράτα νὰ σκοπῶ, καὶ ἡ στράτα ἐκείνη, φίλε,
εἰς ἑκατὸν ἐκόπτετον μικρὰ μονοπατίτσια·
τοὺς ἑκατὸν ἐμοίρασα πρὸς ἕναν μονοπάτιν,
καὶ ἐγὼ τὴν μέσην τῆς ὁδοῦ ἐκράτησα θλιμμένος·
2265 καὶ δίχρονον παρήγγειλα νὰ περπατοῦσιν ὅλοι,
καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν χρόνων νὰ στραφοῦσι

καὶ νὰ μὲ καρτερήσουσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς στράτας·
καὶ ἐγὼ μόνος μοναχὸς νὰ κοσμοαναγυρεύω,
νὰ μὴ 'πιτύχω πούπετα κανένα νὰ συντύχω·
πλὴν [εἰς] τὴν στράταν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀποχωρησίας
ηὗρα ἐσέναν μοναχόν, καὶ τὰ ἔπαθα εἶπά σέ τα,
καὶ ὡσὰν περιανακούφιζεν ὁ πόνος τὴν ψυχήν μου,
Ἀφότου φίλε μου, σὲ ηὕρηκα καὶ ἑνώθημεν οἱ δύο.
Ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεύς, φίλε μου, ὁ Βερδερῖχος
ἐκεῖνος ὁποῦ ἐμήνυσε νὰ 'πάρῃ τὴν Ροδάμνην,
εἶπεν, ἂν ἔχῃ φονευθῆ, τὴν κόρην δὲν ἀφίνει·
καὶ ἰδοὺ ἀπαὶ τώρα, φίλε μου, ἐφθάσαμεν εἰς κάστρον,
καὶ [ἐδῶ] ἂς εὕρωμεν μονὴν νὰ περιαναπαυτοῦμεν,
καὶ αὔριον πάλε τὴν ὁδὸν νὰ πιάσωμεν ἀντάμα,
καὶ εἴ τι ἀπὸ τὴν ἀφήγησιν ἔλειψε νὰ τὸ μάθῃς.
(Τρίτον Λυβίστρου ἄκουσμαν, ἀφήγημαν ἀγάπης,
λόγος καρδιοπονόθλιβος [δακρυο]εξῃρημένος
τοῦ πολυπόνου τοῦ ρηγὸς Λυβίστρου καὶ Ροδάμνης).
Παρῆλθεν, ἐπαρέδραμεν τὸ πλάτος τῆς ἡμέρας,
τῆς νύκτας ὅλης ὁ καιρὸς ἐδιέβηκεν ἐκείνης,
καὶ ἐχάραξεν ἡ ἀνατολὴ καὶ ἀνέτειλεν ἡ ἡμέρα
καὶ τὴν ὁδὸν ἀνέδραμεν, πάλιν περιπατοῦμεν·
καὶ πάλιν ὁ ποθοφλόγιστος ὁποῦ ἔπαθεν εἰς ἀγάπην,
ὁποῦ διὰ τὴν ἀσχόλησιν ἐμυριοτυραννίσθην,
μετὰ οἴκτου ἐπεχείρησε τέτοια νὰ μὲ λέγῃ.
— Ἤκουσες πάντως, ἔμαθες τοὺς ἐδικούς μου πόνους,
ἐγνώρισες τὰς θλίψεις μου καὶ τοὺς ποιναλισμούς μου,
ἤκουσες τὰς κακώσεις μου τὰς ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον,
ἔμαθες τὰς πικρίας μου τὰς ἐκατεπικράνθην,
ὅσα κακὰ μὲ ἐγέννησαν διὰ πόθον εἶπά σέ τα·
'δάρτε, ἂν ἦσαι φίλος μου, καλὸς συνοδοιπόρος,
καὶ ἂν κατὰ ἀλήθειαν ἔμαθες νὰ συμπονῇς τοὺς ξένους,
καὶ εἰς τοῦ ὅρκου τὴν στοργὴν τὴν ὤμοσες μετ' ἔμε,
καὶ ἐσὺ νὰ μὲ ἀφηγήσεσαι καὶ [μὲ] ἀναδιδάξῃς
τίς εἶσαι καὶ πόθεν περπατεῖς καὶ ποίας ἐγίνου χώρας·
καὶ ἂν τύχῃ ἂν μάθω συμφορὰς καὶ ἐγὼ τὰς ἐδικάς σου,
πικρίας σου νὰ μὲ εἰπῇς, κακώσεις σου νὰ ἀκούσω,

τίποτε μεριχώτερον νὰ γίνεται εἰς τὰ πάσχω.
Καὶ ὡς οἶδα ὅτι βιάζει με μετὰ ὅρκου νὰ τὸν εἴπω
ὅσα κακὰ καὶ ἂν ἔπαθα καὶ ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον,
καὶ ἐγὼ νὰ τὸν ἀφηγήσωμαι καὶ ἐγὼ τοὺς πειρασμούς μου,
ἠρξάμην ἀπὸ πόνου μου τὰ τέτοια νὰ τοῦ λέγω.
— Ἤτον καλὸ νὰ μὴ ὤμοσα μετά σου ν' ἀποθάνω,
νὰ μηδὲ εἰς ὁρκόδεσμον ἐδέθην μετὰ σέναν,
ἐπεὶ δὲ εἰς τέτοιον μὲ ἤφερεν ὁ χρόνος νὰ μὲ πλέξῃ,
ἄκουσε, ξένε, τίς εἶμαι καὶ χώρας ἀπὸ ποίας,
καὶ τὸ διατὶ περιπατῶ καὶ κοσμοαναγυρεύω.
(Διήγησις τοῦ Κλειτοβῶν πρὸς Λύβιστρον τὸν φίλον).
Ὁ μὲν πατήρ μου γέγονεν ἐκ χώρας Ἀρμενίας,
τῆς χώρας αὕτης ὄνομα καλεῖται Κλειτοβία
γονεῖς ἐμοῦ τοῦ δυστυχοῦς πρῶτοι τῆς χώρας ταύτης,
πατράδελφός μου γέγονεν ὁ ρὴξ τῆς Ἀρμενίας·
εἶχεν πολλὰ παράξενον ὁ ρήγας θυγατέραν
ἔμμορφον ἐστανώμενον ἐξαίρετον καὶ ὡραίαν,
εἶχεν εἰς αὕτην καὶ γαμπρὸν ἐκ τῆς Περσίδος χώρας·
ἔρως εἰς τὴν καρδίαν μου ἐσέβηκεν τῆς κόρης,
κατέτρωγεν, ἐδάμαζεν, ἔτρωγεν, ἐδαπάνει
ὅλην αὐτήν μου τὴν ψυχήν, ὅλας μου τὰς αἰσθήσεις·
δύνεται γὰρ νὰ δαπανᾷ καὶ σῶμα καὶ καρδίαν
πάθος τὸ κρύβει ὁ λογισμὸς ἐξ ἐρωτοληψίας.
Ὁ Πέρσης ἐταξείδευεν μακρὰν τῆς Ἀρμενίας,
ἔτυχεν ἔλειπεν καιρόν, χρόνον ὡς εἴπω πλέον,
τῆς κόρης ἐφανέρωσα τὸν πόθον τῆς ψυχῆς μου,
εἶπά της τὴν ἀγάπην μου τὴν εἶχα εἰς ἐκείνην·
ἤκουσεν ἡ παράξενος καὶ συνεπόνεσέ με,
ἔπασχε τὰς κακώσεις μου, τὰς θλίψεις μου ἐλυπᾶτον,
κατέπεσεν εἰς ἔρωταν καὶ αὐτὴ τὸν ἐδικόν μου,
ὑπέκυψεν εἰς πόθον μου καὶ ἀγάπην μου ὑπεσέβην,
κοντὰ νὰ σὲ εἴπω, φίλε μου, εἰς θέλημάν μου ἦλθεν.
Ἤκουσεν ταῦτα ὁ πατὴρ ὁ ρὴξ τῆς Ἀρμενίας,
τὸν εἰς αὐτήν μου κρεμασμόν, τὸν εἰς αὐτήν μου πόθον,
μεραίαν ἐκατωνείδισεν ἐκείνην ὁ πατήρ της,
μεραίαν ἀνεπείλησεν ἐμὲν ὡς συγγενῆν του·

εἶχέν τας ἡ καρδία μου, φίλε, τὰς ἀπειλάς του,
2340 νὰ εἴπες εἰς οὐδὲν τίποτε εἶχα τὴν ὄργισίν του.
Τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον ἄκουσε νὰ τὸ μάθῃς·
ὡς εἶδεν ἀδιαχώριστον τὸν ἐδικόν μου πόθον,
καὶ τῆς ὡραίας τὸν ἔρωταν πάλε τὸν εἰς ἐμέναν,
ἐκίνησεν, ὠνείδισεν, ὠργίσθην ὁ πατήρ της,
2345 καὶ λόγους δικασίματος δῆθεν καὶ νουθεσίας
εἶπεν ὡς προσεδέχετον πρὸς τὴν ἐξῃρημένην·
ἐμὲν δὲ [πιάνει καὶ κρατεῖ], σίδερα μὲ φοραίνει,
χερόψιν εἰς τὸν τράχηλον, εἰς τὴν φυλακὴν μὲ βάνει,
καὶ χρόνον ἕναν ἥμισυ μὲ εἶχε φυλακισμένον.
2350 Ἰδοὺ καὶ ὁ Πέρσης ἔφθασε, φίλε μου, ἐκ τὸ ταξεῖδιν,
ἤκουσε τὰ γενόμενα, ὅλα κατέμαθέν τα,
καὶ ἀπὸ τότε ἐγύρευσεν ὥραν ἐπιτηδείαν
καὶ μετὰ ἐπιχειρήματος τοῦ νὰ μὲ θανατώσῃ.
Εἶπά σε τὰς ὀδύνας μου καὶ τὰ ἐστενοχωρήθην,
2355 καὶ ἦτον δίκαιον, φίλε μου, νὰ μή σε πλέον λυπήσω.
Εἰπές μέ τα, ὦ φίλος μου, λέγει πάλε ἐκεῖνος,
τὸ πῶς ἀκούεις οὐκ εἰπές με νὰ μάθω καὶ τὴν κόρην.
— Τὰ μὲν ἐμὰ κατέμαθες, ξένε συνοδοιπόρε,
ἐγνώρισες τοὺς πόνους μου καὶ τὰ ἐστενοχωρήθην·
2360 ὁ νοῦς μου δ' εἰς τὴν ἁρπαγὴν κείτεται τῆς Ροδάμνης
τοῦ νὰ μὴ ὑπάγῃ μαγικῶς περὶ τοῦ Βερδερίχου·
φίλε μου, εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν κείτεται πάλε ὁ νοῦς μου,
διότι ὁ μάντις εἶπέν μοι ἐκεῖνος ὁ προγνώστης,
εἶπέν με τέχνην γυναικὸς καὶ κακομάγου γραίας
2365 τὴν κόρην τὴν ὀλιγωρεῖς σὲ θέλει ἀφαρπάξει.«
— Λοιπὸν ἐπεὶ ἐν ὀνείρῳ σου σὲ τὸ εἶπεν ὁ προγνώστης,
τὴν στράταν ὁποῦ εἰς Αἴγυπτον ὑπάγει ἂς περιπατοῦμεν,
καὶ ὁκάτι, φίλε μου, νὰ μάθωμεν νομίζω.
Τὴν στράταν ἐκρατήσαμεν ἐντάμα τῆς Αἰγύπτου,
2370 εἰς ὅλα τὰ ἐπασχίσαμεν νὰ παρηγορηθοῦμεν·
καὶ μετὰ ἡμέρας τέσσαρας ἐν ᾗ ἐπεριπατοῦμεν,
ηὕραμεν βρύσιν καὶ νερόν, εἴμεστεν κοπιασμένοι·
καὶ ἀφότου ἐφάγαμεν ψωμὶν εἰς τοῦ δενδροῦ τὴν ρίζαν,
καὶ ἀπὸ τῆς βρύσης τὸ νερὸν τὸ δροσερὸν ἐπιάμεν,

2375 τέως περιενύσταξεν ὁ Κλειτοβὸς ὁ φίλος,
καὶ ὄνειρον εἶδε θαυμαστὸν ὡς διὰ τὸν σύντροφόν του:
— ἀετός μ' ἐφάνη φοβερὸς νὰ πέτεται εἰς τὰ νέφῃ,
μαῦρος πολλὰ ὡς κόρακας, μέγας πολλὰ εἰς τὴν πλάσιν,
πέρδικαν εἰς τὰ πόδιά του κόκκινη νὰ βαστάζῃ,
2380 καὶ εἰς οὐρανὸν ἐπέτετον, καὶ ἐλάλει τὸ περδίκιν,
καὶ ἐγὼ ὡς εἶδα τὸν ἀετὸν εἰς οὐρανοὺς νὰ τρέχῃ
πρὸς τὸν συνοδοιπόρον μου μ' ἐφάνη ὅτι ἐλάλουν
»δόξευσε ἐκεῖνον τὸν ἀετὸν νὰ ρίξῃ τὸ περδίκιν·«
καὶ ἐφάνη με ὅτι ἐγέμωσε σύντομα τὸ δοξάριν,
2385 καὶ ἔδοχνε τάχα τὸν ἀετὸν [ὅτ' ἤθελε] δοξεύσει·
καὶ ὁ ἀετὸς νὰ φοβηθῇ, νὰ ρίψῃ τὸ περδίκιν,
καὶ εἰς τὸν κόρφον ἐκατέφυγε μὲ ἐφάνη τοῦ Λυβίστρου.
Ἐξύπνησα ἐκ τὴν ταραχὴν τοῦ ὀνείρατος τὴν εἶχα,
δράσσω, κρατῶ, τὸν Λύβιστρον, λέγω τον — τί κοιμᾶσαι;
2390 [ἐκεῖνος μὲ λέγει — σώπασε, θορυβισμένος εἶσαι·
παντὸς οὐκ ἔπαθες κακόν, παντὸς οὐκ ἐφαντάστης!
— Τὸ ἔβλεπα νὰ εἴδες αἰστητῶς καὶ ἰδοὺ ἀφηγοῦμαί σέ το.
Καὶ ἔκατσα καὶ ἐκατέλεξα τὸ ὄνειρον ἐκεῖνον·
τὸ εἶδα ἁπλῶς αἰστητικὸς διὰ τὸν σύντροφόν μου·
2395 καὶ ἀφοῦ τὸ ἐκατέλεξα καὶ διάκρινα, τὸν εἶπον
— τὸν μαῦρον ἀετὸν δύο πράγματα τὸν κρίνω,
ἄνθρωπον μέγαν εὐγενῆν καὶ χώρας βασιλέαν,
τὸ δὲ ὅτι μαῦρον κρίνω τον ὡς γῆς τῆς Αἰγυπτίας
δεσπόζει ἐκεῖνος καὶ κρατεῖ καὶ μονοκρατορεύει,
2400 τὸ μέλαν εἰκάζω ... τὸ χρῶμαν τῶν Αἰγυπτίων,
τὴν πέρδικαν δὲ κρίνω την ὡς ἁρπαγὴν τῆς κόρης,
τὴν ἁρπαγὴν νὰ κόπτεται, νὰ κλαίῃ, νὰ φωνάζῃ·
τὸ δὲ ὅτι καὶ κατεδίωξες ἐσὺ νὰ τὸν δοξεύσῃς,
καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ φόβου του νὰ ρίψῃ τὸ περδίκιν,
2405 καὶ ἀπαὶ τὸ ὕψος εἰς τὸν κόρφον σου ἐσέβηκεν ἀπέσω,
ἔχω τὸ διατὶ περπατεῖς καὶ διώκεις νὰ τὸν εὕρῃς·
εὕρει την θέλεις, γνώριζε, καὶ πάλιν μετὰ σένα
θέλει διαβάζει, γνώριζε, ζωῆς της τὰς ἡμέρας,
καὶ [ἡ] Ροδάμνη πέρδικα, ἀετὸς ὁ Βερδερῖχος,
2410 καὶ μέχρι καὶ τὴν σήμερον οὐκ ἔβλαψε τὴν κόρην.

Ἤκουσες πῶς ἐδιάκρινα τὸ ὄνειρον τὸ εἶδα,
καὶ εἰς ποῖον ἀποκαταντισμὸν νὰ πάγῃ ἐδιάλυσά το·
λοιπὸν ἀπάρτι τὴν ὁδὸν σύρ[ωμεν], καὶ ἂν τύχῃ,
κάστρον νὰ εὑρῶμεν πούπετα, καὶ νὰ μᾶς ἑρμηνεύσῃ.
Στράταν κἂν δώδεκα ἡμερῶν ἐπήγαμεν καὶ πλέον,
ὅρη ἐπεριπατήσαμεν τὰ ἐγγίζαν εἰς τὰ νέφη,
κλεισούραις ἐδιέβημεν, τόπους ἀγριωμένους,
καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τῶν τόσων
εἰς θάλασσαν ἐσέβημεν εἰς τόπον μοναξίας,
εἰς γῆν, εἰς βράχη φοβερὰ καὶ ὄχθον τῆς θαλάσσης,
τῆς στράτας ἧς ἐτρέχαμεν εὑρήκαμεν τὸ τέλος·
τὸ πόθεν νὰ ὑπαγαίνωμεν πάλιν περισκοποῦμεν,
κρημνὸν ἐκεῖθεν βλέπομεν, ὅρη ἀπεκεῖθεν πάλιν,
ἦτον ὁ τόπος μοναξός, θάλασσα ἔμπροσθέν μας,
ἀπέδω βράχοι καὶ κρημνά, βουνὶν ἀπέκει πάλιν,
μόνον τὴν στράταν εἴχαμεν τὴν ἤλθαμεν ἐντάμα,
ὀπίσω νὰ γυρίσωμεν καὶ ἄλλην ὁδὸν νὰ εὑροῦμεν,
καὶ ποίαν ὁδὸν τῆς στράτας μας νὰ εὑροῦμεν μονοπάτιν,
ἐμπρός μας ἔνε θάλασσα, κρεμνὸς ἀπέκει πάλιν.
Λοιπὸν ἂς καρτερήσωμεν μήπως ἐλθεῖ καράβιν,
νὰ ἰδοῦμεν νὰ 'ρωτήσωμεν καὶ νὰ μᾶς ἑρμηνεύσῃ·
['ς] τὴ στράτα [ὁποῦ] ἐκοπιάσαμεν τὴν ἤλθαμεν οἱ δύο,
ἀνθρώπων ἦν ἰχνόποδα καὶ ἀλόγων ἐλασίαις·
Καὶ ἐνόσῳ ἐβουλευόμεθα καὶ λογισμοεμαχοῦμεν,
εἰς ἕναν βράχος φοβερὸν καὶ εἰς πέτραν ριζιμήαν,
θωρῶ καλύβιν χόρτινον ἀπάνω εἰς τὸ λιθάριν·
λέγω γοργὸν τὸν Λύβιστρον — τίποτε μὴ λυπῆσαι,
καλύβιν βλέπω χόρτινον ἀπάνω [ἐκεῖ] νὰ στέκῃ,
βλέπω εἰς αὐτὸν καὶ καπνόν, νομίζω νὰ ἔνε ἀνθρώπου.
Μεγαλοφώνως ἔκραξα — ὁποῦ ἔνε ἐδῶ ἂς 'μιλήσῃ. —
Ἐβγαίνει γραία ταλαίπωρος, μαύρη ὡς Σαρακήνα,
γυμνὴ καὶ ἀνασκέπαστος καὶ ἐκάθησεν εἰς βράχος·
ἦτον ἐκείνη ὁποῦ ἔποικεν τὴν ἁρπαγὴν τῆς κόρης.
Λέγω την — μάννα, πῶς εἶσαι ἐδῶ εἰς τὸ βράχος τοῦτο,
καὶ πῶς εἰς τὸν ἐρημότοπον ἐτοῦτον καταβαίνεις;

2431. καὶ ὁ κόπος μας.

Ἡ γραία ἡ ταλαίπωρος ταῦτα μᾶς ἀπεκρίθην·
— ἐσεῖς δὲ πόθεν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγριωμένην ταύτην
ηὑρέθητε νὰ τρέχετε χωρὶς συνοδοιπόρον;
— Πρῶτον εἰπέμας, μάννα, τίς εἶσαι καὶ πόθεν εἶσαι,
καὶ πῶς ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον ἐτούτην καταιβαίνεις;
καὶ ἀφῆν ἐσὺ μᾶς εἴπῃς τίς καὶ πόθεν,
τὸ τίνες εἴμεστεν καὶ ἡμεῖς πάλε νὰ σὲ τὸ εἰποῦμεν.
— Λοιπόν, παιδία, πεζεύσετε, δέσετε τἄλογά σας,
ἐλᾶτε ἐδῶ εἰς τὸ βράχος μου καὶ νὰ σᾶς ἀφηγοῦμαι
τὸ τίς εἶμαι, πόθεν περπατῶ καὶ κατοικῶ εἰς τὸ βράχος·
πλὴν τὴν ψυχήν μου βάνω την, εἰς χεῖράς σας τὴν δίδω
μὴ σᾶς εἰπῶ τὸ τὶ ἔποικα καὶ χάσω τὴν ζωήν μου. —
Πεζεύομεν ἐκ τ' ἄλογα καὶ δένομέν τα εἰς πέτραν,
καὶ ἐπάνω ἐδρασκελεύσαμεν καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ βράχος,
καὶ μὲ τὴν γραίαν ἐκάτσαμεν, ἤρξατο νὰ μᾶς λέγῃ.
(Ἀφήγησις τῆς δολερᾶς τῆς κακομάγου γραίας).
— Ἐγώ, παιδιά μου, γέγονα ἐκ χώρας τῆς Αἰγύπτου,
οὐκ ἀπὸ χώρας εὐγενοῦς οὐδὲ ἐκ τῆς κάτω τύχης·
ἔμαθα τὸ ὕψος νὰ κρατῶ, τὰ ἄστρη νὰ ἐβλέπω,
καὶ νὰ προλέγω μαντικῶς ἀνθρώπων τὰς πασχίσεις·
καὶ κατ' ὀλίγον ὄλιγον ἐπείρασέν με ὁ χρόνος,
καὶ δόκιμον μὲ ἀπέδειξεν εἰς τῆς μαγείας τὴν τέχνην,
νὰ συντυχαίνω δαίμονας νύκτας τὰς ἀσελήνους,
τριόδια νὰ τρέχω μόνη μου καὶ νὰ κοσμογυρεύω·
καὶ εἶχα τέτοιαν δύναμιν ὅτι, ὅταν ἐβουλόμην
ἔφερνα εἰς τὴν γῆν τὸν οὐρανόν, ἐμίλουν τοὺς ἀστέρας·
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον, παιδιά μου, ἀκούσετέ το·
ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ μέγας Βερδερῖχος
ἦτον ἀκόμη νεώτερος καὶ οὐδὲν εἶχε γυναῖκα,
καὶ ὁ κάποιος ἄλλος βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου
μήνυμα τὸν ἐμήνυσεν γαμπρὸν νὰ τὸν ἐπάρῃ·
ἐπῆγεν ὁ παράξενος ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου
ὡς διὰ νὰ γίνεται γαμπρὸς Χρυσοῦ τοῦ βασιλέως,
εἶχεν καὶ ἐμέναν μετ' αὐτὸν νὰ ἐβλέπω τὰς ἡμέρας
καὶ τοῦ καιροῦ τὰ ἐπώδυνα μερέα νὰ τὰ χωρίζω.
— Ἀκούεις; ἐδῶ ὁ φίλος μου λέγει με — ναί, ἀκούω·

ναὶ λέγε, μάννα νὰ σωθῇς λόγον μηδὲν μᾶς κρύψῃς,
καλὸν ἔνε τὸ ἀφήγημα, λέγε μὴ τὸ ὀκνήσῃς. —
(Πάλιν ἡ γραία ἡ ταλαίπωρος ἤρξατο νὰ τοὺς λέγῃ).
— Ἐκείνη ἡ κόρη τοῦ Χρυσοῦ θυγάτηρ βασιλέως
ἠγάπα ἄλλον εὐγενῆν ὀκάποιον ἀπὸ χώραν·
ἡμεῖς ὡς ἀποσώσαμεν εἰς τὸ Ἀργυρὸν τὸ κάστρον
ἐδώκαμεν τὴν εἴδησιν Χρυσὸν τὸν βασιλέαν·
ἀκούει το ἡ θυγάτηρ του, θυμόνεται εἰς τοὺς λόγους,
καὶ λέγει τὸν πατέρα της οἱ δύο νὰ πολεμήσουν,
καὶ οἷος νικήσει εἰς τ' ἅρματα, νὰ τὸν ἐπάρῃ ἐκεῖνον·
κοντὸν ἐπολεμήσασιν, ἐνίκησεν ἐκεῖνος,
φέρνουν σκουτάριν στρογγυλὸν ἐπάνω τὸν καθίζουν
γαμπρὸν τὸν εὐφημήσασι Χρυσοῦ τοῦ βασιλέως.
— Τηροῦ καὶ ἐσὺ τὸ ἀφήγημα — Λέγει με — ναί, ἐγριικῶ το·
καὶ λέγε, μάννα, νὰ σωθῇς, λόγον μηδὲν μᾶς κρύψῃς,
καλὸν ἔν τὸ ἀφήγημα, λέγε μὴ τὸ ὀκνήσῃς.
(Ἡ γραῖα ἡ ταλαίπωρος τοὺς συντυχαίνει ταῦτα).
— Ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεύς, μαίνεται Βερδερῖχος,
καὶ μετὰ μηχανήματος καὶ μετὰ πανουργίας
τὴν κόρην ἐβουλήθηκε νὰ ἐπάρῃ νὰ μισεύσῃ·
κράζει με, συμβουλεύεται, λέγει με — τί νὰ ποίσω;
νικᾷ την τὴν καρδίαν μου ὁ πόθος τῆς ὡραίας,
καὶ ἂν ἤθελα θανατωθῇ, τὴν κόρην οὐδὲν ἀφήνω· —
λέγω τον — σώπασε ἀπεδᾶ, καὶ νὰ σὲ δώσω τρόπον,
καὶ νά σε συμβουλεύσωμαι τὸ πῶς νὰ τὴν ἐπάρῃς.
Βλέπω βραδὺ 'ς τὸν οὐρανόν, ἀναρωτῶ τὸ φέγγος,
καὶ τ' ἄστρα ἐξακριβίζομαι, καὶ ἄκουσον τί με λέγει —
»ὅτι ἂν θελήσῃ ὁ βασιλεὺς νὰ τὸ κατευοδώσῃ,
τὴν κόρην τὴν ὀλιγωρὴν χαρίσει του τὴν θέλω. —
— Ἄκουε ἐδῶ, ὦ φίλος μου — λέγει με — ναί, ἀκούω·
καὶ λέγε, μάννα, νὰ σωθῇς, λόγον μηδὲν μᾶς κρύψῃς,
καλὸν ἔνι τὸ ἀφήγημα, λέγε, μὴ τὸ ὀκνήσῃς.
(Πάλιν ἡ γραῖα ἡ ταλαίπωρος ἤρχισε νὰ τοὺς λέγῃ)·
— Κράζω βραδὺ τοὺς δαίμονας, χωρίζω τοὺς καλλίους,
ἀρχίζω συντυχαίνω τους νὰ μ' εἴπουν τὶ νὰ ποίσω·
καὶ εἰς ἀπ' ἐκείνους λέγει με — τοῦτον καὶ μόνον κάμε,

ἐγὼ νὰ γίνωμαι ἄλογον καὶ ἄλλος δακτυλίδιν,
καὶ ἄλλος καμῆλιν λόγου σου διὰ νὰ καβαλλικεύσῃς·
καὶ ἂς 'πάγουν εἰς τὴν χώραν των πάλιν ὁπόθεν ἦλθαν,
καὶ ἀντὶ ἐκείνων δαίμονας νὰ ἔχῃ εἰς συνοδιάν του,
νὰ τὸν παροφεκίσουνε εἰς τὴν ὑποταγήν σου·
καὶ ἐγὼ νὰ γένω ἄλογον, καὶ τὸ ἄλογον ἐκεῖνον
νὰ ἔνε εἰς τὴν πλάσιν ἔμμορφον καὶ εἰς τὸ περπάτημάν του,
νὰ δαΐζῃ ὡσὰν ὁ ποταμός, γοργὸν ὡς τὴν σαγίτταν·
καὶ ἄλλος [δαίμων] νὰ γίνεται πολύτιμον λιθάριν
αὐτόφυον, αὐτοκόμματον νὰ ὁμοιάζῃ ὡς δακτυλίδιν,
καὶ ὁ βασιλεὺς νὰ ὀρεχθῇ τὸ χρῶμάν του ἀπαὶ τότε·
καὶ ἂς γένῃ ὡσὰν πραγματευτὴς καὶ ἂς τὸν παρατηρήσῃ
νὰ τὸν εὕρῃ εἰς κυνῆγίν του καὶ εἰς παραδιαβασμόν του·
καὶ ἂν τὸν ἰδῇ ὡς πραγματευτήν, θέλει τὸν ἐρωτήσει
τὸ τὶ ἔνε τὸ πραγματεύεται καὶ πόθεν ὑπαγαίνει.
— Τηροῦ καὶ ἐσὺ τὸ ἀφήγημα — Λέγει με — ἐγριικῶ το·
καὶ λέγε, μάννα, νὰ σωθῇς, λόγον μηδὲν μὲ κρύψῃς,
καλὸν ἔνε τὸ ἀφήγημαν, λέγε το μὴ ὀκνήσῃς. —
(Ἡ γραῖα ἡ ταλαίπωρος ταῦτα τοὺς συντυχαίνει).
— Λοιπόν, παιδιά μου, ἀκούετε . . καὶ ἀφοῦ τὴν ἐρωτήσῃ,
ἂς σύρῃ τότε τὸ ἄλογον καὶ ἂς δείξῃ τὸ λιθάριν,
ὡς ἴδῃ ἡ κόρη τὸ ἄλογον εὐθὺς νὰ τὸ ζητήσῃ·
καὶ ἂς τῆς τὸ στρώσουν παρευθὺς, καὶ ἂς τὸ καβαλλικεύσῃ·
ἐκεῖνος πάλε νὰ ὀρεχθῇ τοῦ λιθαριοῦ τὸ χρῶμαν,
ἐπάρει θέλει νὰ τὸ ἰδῇ, καὶ εἰς ἕναν του δακτύλιν
θέλει τὸ βάλειν ἤξευρε, καὶ ἅμα τὸ φορέσῃ,
εἰς γῆν νὰ πέσῃ ἐκ τ' ἄλογον, νεκρὸς ἀψυχωμένος·
καὶ ὀπίσω εἰς τὴν ἐξαίρετον ἂς κάτσῃ ὁ Βερδερῖχος,
βιτσέαν νὰ δώσῃ τὸ ἄλογον καὶ εἰς Αἴγυπτον νὴ φύγῃ.«
Εἰς μίαν ἡμέραν, φίλοι μου, καὶ εἰς νύκταν ἀκεραίαν
ὅλα τά μου ἐσύντυχεν ὁ δαίμων, ἔκαμά τα·
γίνεται ὡσὰν πραγματευτὴς ἀπέκει ὁ Βερδερῖχος,
χρόνους ἐκαρτερήσαμεν, νομίζω νὰ ἦσαν δύο,
καιρὸν μὴ εὑροῦμεν ἔμνοστον, ὥραν ἐπιτηδείαν.
— Ἀκούεις ἐδῶ, ὦ φίλος μου; — λέγει με — ναί, ἀκούω,
καὶ λέγε, μάννα, νὰ σωθῇς, λόγον μηδὲν μᾶς κρύψῃς,

καλὸν ἔν.' τὸ ἀφήγημα, λέγε μηδὲν ὀκνήσῃς.
(Πάλιν ἡ γραῖα ἡ ταλαίπωρος τοῦτα τοὺς συντυχαίνει).
— Καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δύο χρόνων, παιδιά μου,
ὁ Λύβιστρος ἐξέβηκεν καὶ ἡ κόρη ἐκ τὸ κυνῆγιν·
καβαλλικεύει ὁ βασιλεύς, καὶ ἀπέκει ὁ Βερδερῖχος
ἐμὲν ἐπάνω ἐκάθισεν εὐθὺς εἰς τὸ καμῆλιν·
συναπαντᾷ τὸν Λύβιστρον, πεζεύει ἐκ τ' ἄλογόν του,
ἔφθασεν, ἐπροσκύνησε, καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐρώτα·
— εἰπέ μοι, τίς εἶσαι, ἄνθρωπε, καὶ πόθεν ὑπαγαίνεις;
Πάλιν ἀνταπεκρίθην του, παιδιά μου, ὁ Βερδερῖχος,
εἶπεν — ἐγὼ πραγματευτὴς εἶμαι ἀπὸ τὴν Βαβυλωνία
— καὶ τὶ ἔνε τὸ πραγματεύεσαι; λέγει τον πάλε ἐκεῖνος·
— μαργαριτάριν καὶ βλαττίν, χρυσάφιν καὶ λιθάριν
ἔχω πολλὰ παράξενον, καὶ δᾶον τῆς κερᾶς μου,
ὁποῦ οὐκ ἐφάνη εἰς τὴν γῆν ποτέ καλλιώτερός του. —
Εἶδεν ἡ κόρη τὸ φαρίν, ὠρέχθηκεν εἰς αὔτον,
ὁρίζει θέτουν σέλλαν της καὶ ἐκαβαλλίκευσέν το·
βάνει καὶ εἰς τὸ δακτύλιν του ὁ ρήγας τὸ λιθάριν,
καὶ παρευθὺς ἐκ τ' ἄλογον πίπτει ἀπαιθαμένος.
Τότε τῆς κόρης ὄπισθεν καθίζει ὁ Βερδερῖχος,
καὶ εἰς ἕναν ἡμερόνυχθον εἰς Αἴγυπτον ὑπῆγεν·
καὶ ὅταν ἀπεσώσαμεν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐτοῦτον,
ἐπαίρνει τὸ καμῆλίν μου καὶ μόνην μὲ ἀφίνει,
καὶ μὲ τὴν κόρην μόνος του περνᾷ εἰς γῆν Αἰγύπτου·
νὰ μὴ μνησθῇ δουλείας μου μηδὲ συνέργησίν μου!
Καὶ χρόνον ἕνα ἥμισυ ἔχω εἰς τὸ βράχος τοῦτο,
νὰ μυριοτσιγαρίζωμαι ζωῆς μου τὰς ἡμέρας,
βοτάνια νὰ ἔχω ἀντὶς τροφῆς τὰ ἀπὸ τὴν γῆν φυτρόνουν.
Ἀκούσατε, παιδία μου, τὸ τὶς εἶμαι καὶ πόθεν,
ἐμάθετε τὴν κάκωσιν τὴν πάσχω καὶ ὑπομένω.
Ἐδάρτε θέλω ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐσεῖς νὰ μὲ ἀφηγῆστε
καὶ νά με ἀναδιδάξετε τὸ τίς καὶ πόθεν εἶστε·
καὶ ἂν τύχῃ ἀπὸ τοὺς πόνους σας νὰ μὲ εὑρῆτε συνεργόν σας,
καὶ ἀπὸ τὴν λύπην τίποτε νὰ σᾶς ἀνακουφίσω.
— Μάννα, τὸ τίνες εἴμεστε καὶ πόθεν [ἐρχομέστε]
καὶ πόθεν ὑπαγαίνωμεν, λέγω την, σώπασέ το·

τοῦτον σὲ λέγω μοναχόν, ἂν δύνασαι νὰ ποίσῃς
τρόπον καὶ στράταν τίποτες νὰ πάρωμε τὴν κόρην,
ζωήν σου σὲ χαρίζομεν καὶ χρήματα ὅσα θέλεις,
καὶ μετὰ μᾶς, ἡ μάννα μας, νὰ ἔλθῃς εἰς τὰ ἐδικά μας·
εἰ δὲ καὶ μόνον γνώριζε, βαβαιώθησαι ἀπὸ ἐμέναν,
εἴ τι καλὸν καὶ ἐνήδονον ἐσὲν τὸ θέλω ποίσει. —
— Καὶ μὴ ἐκ τὴν χώραν, ἄνθρωπε, ἐγίνου τοῦ Λυβίστρου,
καὶ ἦλθες εἰς ἀναζήτησιν τῆς κόρης τῆς Ροδάμνης;
— ἐτοῦτος ἔνι, ὁ Λύβιστρος! ἐλάλησα τὴν γραῖαν,
τὸν ἐκατετυράννησεν ὁ πόθος τῆς μαγείας·
καὶ ἂν οὐ πιστεύῃς, μάννα μου, ἰδὲς τὸ δακτυλίδιν
τὸ ἐνέκρωσε τὸν Λύβιστρον, τὸ εἶχεν ὁ Βερδερῖχος. —
Καὶ ἐβγάνει εὐθὺς καὶ δείχνει το τῆς γραίας τὸ δακτυλίδιν,
βλέπει το, ἀπεικάζει το, γνωρίζει τίνος ἔνε,
καὶ ἀπό τότε ἤρξατο [νὰ κλαίῃ, νὰ θρηνᾶται],
νὰ πίπτῃ εἰς τὰ ποδάριά μας, νὰ κλαίῃ καὶ νὰ μᾶς λέγῃ:
— μὴ ἀποθάνω ἡ ταπεινή, νὰ ποίσω τὸ ποθεῖτε. —
Καὶ ὡς ἤρξατο τοῦ νὰ θρηνῇ, λέγω την — μὴ λυπῆσαι,
κάθησαι ποῖσαι τίποτες νὰ ἐπάρωμεν τὴν κόρην,
ζωήν σου σὲ χαρίζομεν καὶ πράγματα ὅσα θέλεις.
— Ἀπόψε μὲ ἀναμένετε, νὰ ἰδῶ νὰ ἀστρονομήσω,
νὰ μάθω τὸ τὶ ἐγίνετον, παιδιά μου, εἰς τὴν Ροδάμνην,
καὶ νὰ σᾶς δώσω μηχανὴν καὶ μέθοδον καὶ στράταν,
καὶ νὰ σᾶς συμβουλεύσωμαι τὸ πῶς νὰ τὴν ἰδῆτε,
καὶ πῶς νὰ τὴν ἐπάρετε νὰ σᾶς οἰκονομήσω.
— Ποῦ, μάννα [μας], νὰ μείνωμεν; τὴν λέγουν — ἑρμήνευσέ μας.
— Μείνετε εἰς τὸ καλύβιν μου, πλὴν παραγγέλω σᾶς το,
ὅταν ἀκούετε φωνάς, μὴ ἐβγῆτε νὰ ἰδῆτε
τὸ τίνες ἔνε ὁποῦ ὁμιλοῦν καὶ τὶ ἔνε τὸ βαστάζουν.
Εἶπά τον — ξένε Λύβιστρε, τίποτε μὴ λυπᾶσαι,
καὶ ὅσα ἐκακοπάθισες τοὺς παραπάνω χρόνους
ἐδᾶ ἀπαὶ τώρα ἐπέτυχες τὸ τέλος τῆς ὀδύνης·
ἐπαίρνει τὰς πικρίας της ἡ τύχη ἀπὸ ἐσέναν,
τοῦ χρόνου τὸ ἀποκύλισμαν ἀφίκετο ἀπαὶ τώρα·
καὶ εἴ τι κακὸν ἂν πάθωμεν, ἂς μείνωμεν ἀπόψε. —
Ἐσέβημεν, ἐμείναμεν ὁποῦ 'μενεν ἡ γραῖα·

καὶ πρὸς τὸ μεσονύκτιον ἐκείνης τῆς ἑσπέρας
ἀκούομεν ὄχλησιν πολλὴν ἔξω τοῦ καλυβίου,
φωνὰς ἀπανεγνώρισταις, γλώσσας νὰ συντυχαίνουν.
Εἰς πόσην ἀπεσέβηκε περίοδον ὁ νοῦς μας
καὶ εἰς πόσον φόβου ἐνέπεσε πέλαγος ἡ ψυχή μας
οὐκ ἠμπορῶ νά σου τὰ εἰπῶ, Μυρτάνη δέσποινά μου,
καὶ ἀφήνω το· καὶ λέγω το, παρέδραμεν ἡ νύκτα,
ἦλθεν ἡ γραῖα τὴν αὐγὴν καὶ λέγει μας — κοιμᾶστε!
ἐγείρεσθε, μὴ θλίβεσθε, χαίρεσθε ἀπαὶ τώρα,
ἡ κόρη κόπτεται διὰ ἐσᾶς καὶ ἐσεῖς ἀμεριμνεῖτε·
τῆς κόρης διὰ τὸν Λύβιστρον τὰ δάκρυα πάντα τρέχουν,
καὶ αὐτὸς θωρῶ ὅτι ἀνώδυνα καὶ ἀμέριμνα κοιμᾶται·
ἡ κόρη χρόνους τέσσαρες τὴν προθεσμίαν ἐποῖκεν
νὰ γένῃ ξενοδόχισσα, μὴ τίποτες νὰ μάθῃ,
καὶ ἐσεῖς ἀκόμη κάθεσθε; σύντομα περιπατεῖτε! —
Σύντομα ἐσηκώθημεν, τὴν γραίαν καλοκρατοῦμεν
— μάννα μας, τὴν ἐλέγαμεν, συμπαρηγόρησέ μας.
— Τούτην τὴν νύκταν, εἶπέν μας, ὅλην ἀστρονομούμουν,
τοὺς δαίμονας ἠρώτησα καὶ ἀκριβολόγησά τους,
νὰ μάθω ἂν ἔναι δυνατόν, νὰ ἐπάρετε τὴν κόρην,
καὶ ἡ κόρη τὶ νὰ πολεμῇ καὶ ποῦ νὰ κατουνεύῃ·
καὶ εἶπάν μου ὅτι ἔνε δυνατὸν ἐκεῖνος νὰ τὴν ἐπάρῃ
καὶ νὰ τὴν ἔχῃ ὁ Λύβιστρος ὁμπροστινός της ἄνδρας·
καὶ διὰ ἐκεῖνον ἔποικα τούτην τὴν συμφωνίαν,
νὰ γένῃ ξενοδόχισσα τέσσαρους χρόνους μόνον·
καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τῶν τόσων
νὰ καταιβῇ εἰς θάλασσαν καὶ αὐτὴ τοῦ Βερδερίχου,
καὶ τὸ ξενοδοχεῖόν της καινούργιον νὰ τὸ ποίσῃ,
νὰ ἔχῃ σιμά του καὶ λουτρὸν νὰ λούωνται οἱ ξένοι,
καὶ νά τε τοῦτα τὰ ἄλογα καβαλλικεύσετέ τα·
περάσετε τὴν θάλασσαν καὶ οἷον εὑρῆτε πρῶτον
ἐκεῖνον ἐρωτήσετε καὶ νὰ σᾶς ἑρμηνεύσῃ·
πλὴν πρῶτον ἄμε, Κλειτοβέ, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον,
ὦ ξενοδόχε, φώναξε, καὶ θέλει ἐβγῆν ἡ κόρη,
καὶ θέλει σὲ βιάζει — πέζευσαι, μονὴ ἔνε καὶ μεῖνε —
νὰ τῆς εἰπῇς τὰ ἔπαθες, τὰ εἶδες εἰς τὸν κόσμον·

καὶ ἀφότου ἀλληλογνώριστος γίνεσαι μὲ τὴν κόρην,
εἰπέ της νὰ ἔχῃ ἕτοιμον τὸν δᾶον νὰ τὸν ἐπάρῃ
ὁποῦ ἐκ τὸ Ἀργυρόκαστρον ἐπῆρε καὶ ἤφερέ σε. —
Καὶ τοὺς μὲν λόγους ἤκουσα τῆς κακομάγου γραίας,
παρεδεξάμην τὴν βουλήν, τῆς συμβουλῆς τὸν λόγον·
εἰς δὲ τὸν νοῦν μου λογισμὸς ἀπέτρεχε καὶ φόβος
μήπως ἀπὸ τοῦ φόβου της μᾶς τὰ διηγᾶται ἡ γραῖα,
καὶ ἔκαμε μάγια τίποτες, θέλει νὰ μᾶς ποντίσῃ.
Καὶ πάλιν τὴν ἐρώτησα τὴν γραίαν μὲ καλωσύνην,
καὶ ἐκείνη πάλιν μοῦ ὤμοσεν ὅρκους καλὰ χιλίους·
— οὐδὲν σᾶς λέγω, ψώματα, παιδιά μου, μὴ φοβῆσθε.
Τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον; ἀλήθευεν ἡ γραῖα·
στρέφομαι πρὸς τὸν Λύβιστρον, βλέπω τον, στέκει ὡς ξύλον,
ἐθορυβεῖτον κατὰ νοῦν, εἶδά τον ἐκ τὸ σχῆμα,
εἶχεν μεγάλην ταραχὴν καὶ φόβον ἡ ψυχή του·
λέγω τον — τί προσδέρεσαι, τί σὲ κλονίζει ὁ φόβος,
τί σὲ κρατεῖ ὁ λογισμὸς ὁ τῆς ἀποτυχίας,
τί σὲ ταράσσει κίνδυνος ὁ τῆς ἀνελπιστίας,
τί τὸν σὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν θόρυβος ἔχει μάγας;
χάρισε εἰς τὸ ἀψευδές, Λύβιστρε, τοῦ ἐρώτου,
ἔλπιζε εἰς λόγους, Λύβιστρε, τοὺς σὲ εἶπεν ὁ προγνώστης·
ἐὰν οὐκ ἦσαν ἀληθὲς τὰ σὲ εἶπεν ἐξυστέρου,
ἄφες καὶ τὸ παρέμπροσθεν πρᾶγμα, μηδὲν πιστεύῃς·
εἰ δ' ἴσως τὴν καρδίαν σου φόβος τὴν ἔχει μάγας,
καὶ τῆς θαλάσσης τὸ ἀπέραμα δειλιᾷς νὰ τὸ περάσῃς,
γίνομαι πρόβοδος ἐγὼ πρῶτος νὰ τὸ περάσω,
πρῶτος ἐγὼ τὴν θάλασσαν, θαρρῶ εἰς τῆς γραίας τοὺς λόγους·
καὶ εἰ μὲν καιρὸς κακὸς μὲ εὑρῇ καὶ ποντιστῶ διὰ ἐσέναν,
οὕτως ἁρμόζει, φίλε μου, πληροφορήθησέ το
τὰ πάσχουν διὰ τοὺς φίλους τους οἱ κατὰ ἀλήθειαν φίλοι·
εἰ δὲ περάσω θάλασσαν, τὴν στερεὰν πατήσω,
'σέβα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ σύ, ὡσὰν θωρεῖς καὶ ἐμέναν
ἄφοβος, ἀνεννοίαστος, δίχως ἀναμελείας.
Εὐθὺς μετασελλίζομεν εἰς τὰ ἄλογα τῆς γραίας,
τὴν στράταν ἐκρατήσαμεν τῆς παραθαλασσίας,
ὀλίγον ἀπεξέβημεν τῆς γραίας τὸ καλύβιν,

εἰς χεῖλος κατηντήσαμεν οἱ δύο τῆς θαλάσσης·
στρέφομαι, λέγω, — Λύβιστρε, τί στήκομεν ἀπάρτι;
2700 ηὕραμεν ἐπιτήδειον τόπον μηδὲν ἀργοῦμεν.
Λύβιστρος οὐκ ἠθέλ[η]σεν ὀπίσω νὰπομείνῃ,
ἔλεγε — νἄλθω μετὰ ἐσὲν καὶ εἴ τι συμβῇ εἰς ἐσέναν,
ἀς ἔνε τοῦτο καὶ εἰς ἐμέ, φίλε μου Κλείτοβέ μου·
πολλὰ ἐκακοπάθησες, ὦ φίλος μου, διὰ ἐμέναν,
2705 πολλαῖς ἀνάγκαις ἔπαθες διὰ τὴν ἐμὴν ἀγάπην,
καὶ ἀρκοῦν ἐκεῖνα τὰ ἔπαθες, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ πάθω. —
Ὡς εἶδεν ἀμετάθετον τὴν γνώμην μου εἰς τοῦτο,
κρατεῖ με, περιπλέκει με, μυριοκαταφιλεῖ με·
καὶ ἐγὼ ἀντιπεριπλέκω τον, μυριοκαταφιλῶ τον,
2710 καὶ εἴχαμεν θρῆνον ἄπειρον διὰ τὴν ἀποχωρισάν μας.
Ἐσέβηκα τὴν θάλασσαν, βιτσόνω τον τὸν δᾶον,
καὶ ὥς που νὰ στρέψῃς ὀφθαλμὸν ἐπάτησα τὸν ἄμμον,
τὸν ἄμμον τὸν ἀντίπερον τοῦ καλυβίου τῆς γραίας·
καὶ οὐκ ἔχω τί νὰ σᾶς εἰπῶ διὰ τὸ ἄλογον ἐκεῖνον,
2715 τὸ πῶς ἐπεριπάτησα τὴν θάλασσαν τρομάσσω·
τοῦτο καὶ μόνον ἤξευρε, μηδὲν τὸ ἀπιστήσῃς,
ἐκάθομουν εἰς τὴν σέλλαν μου καὶ ἐπέτομουν εἰς τὰ νέφη.
Ἐξέβηκα τὴν θάλασσαν, ἐπάτησα τὸν ἄμμον,
ἀνέβην, ἐκατέβηκα νὰ ἰδῶ ἂν οὐκ ἐκομπώθην
2720 ἐκ τ' ἄλογον τὸ μ' ἔδωκεν ἡ μάγισσα ἡ γραῖα·
καὶ ὡς εἶδα ὅτι τὴν θάλασσαν ἐπ' ἀληθείας ἐξέβην,
καὶ τὴν στερῆαν περιπατῶ δίχως ἀναμελείας,
γέρνω θωρῶ τὸν Λύβιστρον ἐπέρασε καὶ ἐκεῖνος,
ἦλθεν κοντά, νὰ σᾶς εἰπῶ, καὶ ἐκεῖνος εἰς ἐμέναν,
2725 ἐξέβηκεν τὴν θάλασσαν, ἦλθεν εἰς τὴν στεραίαν·
στράταν ἐπεριεπατήσαμεν ἡμέραν ἀκεραίαν,
νὰ συντυχαίνωμεν ὁμοῦ λόγους καὶ συντυχίας,
τῆς γραίας τὸ κατευόδωμαν, τὸν πόρον τῆς θαλάσσης,
τ' ἄλογα τὰ μᾶς ἔδωκεν ἡ μάγισσα ἡ γραῖα.
2730 Συναπαντᾶμε ἄνθρωπον ἀργὰ πρὸς τὴν ἑσπέραν,
σιμόνω, χαιρετίζω τον, ἀρχίζω ἀναρωτῶ τον
ἂν ἔνε πούπετε μονὴ νὰ μείνωμεν οἱ ξένοι·
ἐκεῖνος ἑρμηνεύει μας, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον·

καὶ λέγω τὸν τὸν Λύβιστρου — τὶ στέκομεν ἀπάρτι;
2735 ποῦ νὰπομείνῃς, λέγω τον, ποῦ νὰ μὲ καρτερήσῃς; —
Ἤτον ὀμπρός μας ποταμός, [ποτάμιν μετὰ δένδρων],
εἶχεν λιβάδιν θαλερόν ποικιλοεξανθισμένον·
λέγω τον γοῦν τὸν φίλον μου — Λύβιστρε, ἐδῶ καρτέρει.
Κρατεῖ, περιλαμπάνει με, μυριοκαταφιλεῖ με,
2740 εἶπε — καλὸς ὁ φίλος μου, τὸ παρηγόρημά μου,
ὁ κατὰ ἀλήθειαν ἄνθρωπος, ὁ κατὰ ἀλήθειαν φίλος,
ὁποῦ ἐγνωρίζεις καὶ πονεῖς τοῦ φίλου σου τοὺς πόνους·
καὶ διὰ ἐγνωριμότητα, φιλίαν τὴν ἐδικήν μου,
ἔπαρε τὸ μαγκνάδιν μου, βάστα το ἀπὸ ἐμέναν,
2745 ἐκεῖνον τὸ μὲ ἐπέτασεν ἡ κόρη ἀπαὶ τὸ κάστρον
ὁπόταν ἐπολέμησα δι' αὐτὴ τὸν Βερδερῖχον.
Ἐπῆρα τὸ μαγκνάδιν του καὶ ἀπεχαιρέτησά τον,
καὶ ἐγὼ τὴν στράταν νὰ κρατῶ τὴν τοῦ ξενοδοχείου·
καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὅλης τῆς ἡμέρας,
2750 ἔφθασα, ἐπλησίασα πρὸς τὴν ξενοδοχίτσαν·
ἀπόξωθεν ἐφώναξα, ἐλάλησα μεγάλως·
— ὦ ξενοδόχε ἄνθρωπε, ἔνε μονὴ νὰ μείνω;
Ἀκούει με ἡ παράξενος, ἐβγαίνει καὶ λαλεῖ με,
— φώναζε ξενοδόχισσα, μὴ λέγῃς ξενοδόχον.
2755 οὐκ ἔχει ἡ ξενοδόχισσα, ξένε μου, νοικοκύρην,
ξένη ἔνε ἡ ξενοδόχισσα, ξένε μου, ἀπὸ τὸν τόπον,
καὶ ἀπὸ τὴν χώραν τὴν θωρεῖς καὶ ἐκ τὸ ξενοδοχεῖον·
οὐκ ἔνι πούπετα ἄνθρωπος διὰ παρηγόρημάν της,
πολλὰ ἔνι ξένη ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τὴν χώραν τούτην,
2760 ἡ μοῖρά της τὴν ἤφερεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον·
χρόνους ὁ ξενοδόχος της τώρα τὴν λείπει δύο,
νεκρὸς εἰς ἄλλον οὐρανόν, εἰς ἄλλην γῆν καὶ χώραν·
καὶ πέζευσε, ξενούτσικο, ἔνε μονὴ νὰ μείνῃς,
ἔνε τοῦ μαύρου σου ταγή, ἔνε τοῦ μαύρου σταῦλος,
2765 ἔν' καὶ λουτρὸ διὰ νὰ λουσθῇς· πλὴν θέλω σε ἐξορκίσει
νὰ κάτσῃς νὰ μὲ 'φηγηθῇς καὶ νά με ἀναδιδάξῃς
τὰ ἔπαθες, τὰ ἤκουσες, τὰ εἶδες εἰς τὸν κόσμον.
Καὶ κατὰ λόγον ἕναν της καὶ κατὰ συντυχιάν της
ἐστέναζε καὶ ἐκόπτετον ὁ νοῦς της ἔκ τοὺς πόνους·

2770 ἐτρέχασι τὰ δάκρυά της ὡς τρέχει τὸ ποτάμιν,
ὠλιγοθύμειν, ἔπεπτεν εἰς γῆν ἀπαιθαμένη.
Εἶδά την πῶς ἐστέναξε καὶ συνεπόνεσά την,
εἶδά την πῶς ἐθλίβετον καὶ συνεπάσχισά την,
καὶ λέγω τὴν ξενοδόχισσα — καλῶς σὲ ηὕρηκα, κυρά μου,
2775 καὶ τὰ εἶδα καὶ τὰ ἐπάσχισα καὶ τὰ ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον
ὅλα νὰ σὲ ἀφηγήσωμαι, πρᾶγμα νὰ μή σε κρύψω.
Πεζεύω ἀπὸ τὴν σέλλαν μου καὶ δένω τὸ ἄλογόν μου,
καὶ λέγει με ἡ ξενοδόχισσα — πρᾶγμα μηδὲν φροντίσῃς,
ἔνε τοῦ μαύρου σου ταγή, ἔνε μονὴ νὰ μείνῃς.
2780 Κρεμνᾷ καὶ τὸ σκουτάριν μου, κρεμνᾷ καὶ τ' ἅρματά μου,
λέγει με ἡ ξενοδόχισσα — κάθησε νὰ δειπνήσῃς.
Ἐκάθησα καὶ ἐδείπνησα, καὶ λέγει με ἀπαὶ τότε
— λέγε με, ξένε, ἀπὸ τοῦ νῦν τὰ ἔπαθες εἰς τὸν κόσμον,
τὰ εἶδες καὶ τὰ ἤκουσες ὅλα ἀφηγήσου μέ τα.
2785 — Λοιπόν, ἡ ξενοδόχισσα, ἂν θέλῃς νὰ τὰς μάθῃς
τὰς ἐδικάς μου συμφορὰς τὰς ἀνυπομονήτους,
τὰς ἤκουσα, τὰς ἔπαθα, τὰς εἶδα εἰς τὸν κόσμον,
πρῶτον ἐσὺ ἀφηγήσου με τὸ πῶς εὑρέθης ὧδε,
πατρίδος, γένους ποταποῦ καὶ χώρας ἀπὸ ποίας,
2790 διότι τὸ ξενοχάραγον τὸ σχῆμά σου τὸ βλέπω
πολλὰ ἔνε ξενοχάραγον ὡς πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους. —
Τότε ἡ ξενοδόχισσα ἤρξατο νὰ μὲ λέγῃ·
— γνώριζε, ξένε, ἀπὸ τοῦ νῦν ἔχω χρόνους κἂν δύο,
ἀνθρώπους ἐξενοδόχησα, τὸ πόσους οὐκ ἠξεύρω,
2795 καὶ οὐκ εἶπα ποτὲ ἄνθρωπον τὸ πόθεν ἐγενόμην·
καὶ ἐπεὶ ἐσὺ μὲ τὸ ἀπαιτεῖς καὶ θέλεις νὰ τὸ μάθῃς,
κάθησε, ξένε, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἄκουσε πόθεν εἶμαι,
καὶ χώρας ποίας ποταπῆς καὶ πῶς εὑρέθην ὧδε·
πατρίς μου τὸ Ἀργυρόκαστρον γέγονεν ἤξευρέ το,
2800 πατήρ μου πάλιν ὁ Χρυσὸς τοῦ κάστρου βασιλέας,
μητέραν εἶχα εὐγενὴν ὀνόματος Εὐνοστίαν·
μόνην ἐμὲ τοῦ στέμματος εἴχασι κληρονόμον
τοῦ στέμματος, τῆς δόξης τους καὶ τῆς λαμπρότητός των·
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με, νὰ σὲ λέγω.
2805 — Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ με·

ἀνετρεφόμην εἰς χαράν, ἔζουν εἰς ἀθλιψίαν,
εἴ τι ποτὲ καὶ ἐνήδονον ποτὲ νὰ μή με λείπῃ·
ἐρωτικὴν ἐνθύμησιν ποτὲ οὐκ ἐνθυμήθην,
πόθου φροντίδα τὴν ἐμὴν οὐκ ἔθλιψε καρδίαν,
2810 ἀνάμνησις οὐκ ἔθλιψεν ἀγάπης τὴν ψυχήν μου,
τῆς ἀσχολήσεως πειρασμὸς οὐκ ἔδειρε τὸν νοῦν μου·
καὶ ὁκάποιος ἄλλος εὐγενὴς ἄνθρωπος ἀπὸ χώραν,
τοπάρχης πλούσιος, φοβερός, ῥήγας τῆς γῆς Λιβάνδρου,
ὄνομαν εἶχε Λύβιστρος, παράξενος εἰς πλάσιν,
2815 νέος πολλὰ καλόκοπος, μέγας εἰς τὴν ἀνδρείαν,
διὰ πόθον τὸν ἐφάντασεν ἐμὸν ὁ Ἐρωτοκράτωρ,
δι' ἀγάπην μου τὸν ἔφλεξεν ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης,
διὰ τὴν ἐμὴν ἀσχόλησιν ἔπαθεν ἡ ψυχή του,
ὁ νοῦς μου διὰ τὸν ἔρωταν τὸν ἐδικόν του ἐθλίβην.
2820 — Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε μοι νὰ σὲ λέγω,
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ με·
ἔφηκεν χώραν καὶ γονεῖς, στέμμαν του, συγγενεῖς του,
πλοῦτον, ὑπερηφάνειαν, δόξαν, λαμπρότητάν του,
γονεῖς του ἐπαραιτήσατο ὁδιὰ τὴν ἐμὴν ἀγάπην·
2825 ἐξέβην ἀπὸ τὴν χώραν του καὶ ἀπὸ τὰ γονικά του,
νὰ ἀναζητᾷ τὴν χώραν μου, ξένε μου, νὰ τὴν εὕρῃ·
δίχρονον ἐπερπάτησε, πολλὰς πικρίας ὑπέστην,
καὶ ὁκάποτε ηὗρε τὸ ἤθελε μετὰ πολλὰς ὀδύνας.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σοῦ λέγω.
2830 — Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ με.
Χρόνον προσεκαρτέρησε πάλε εἰς τὸν ἔρωτά μου
ἕως οὗ νὰ ἔλθω εἰς θέλημαν, ξένε μου, τὸ ἐδικόν του,
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετον ἄκουσε νὰ τὸ μάθῃς.
Ὁ ἐμὸς πατὴρ ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου
2835 τὸν τῆς Αἰγύπτου ἐμήνυσε, ξένε μου, βασιλέαν
νὰ ἔλθῃ εἰς χώραν τὴν ἐμὴν ἄνδρα νὰ μὲ τὸν δώσῃ·
μετὰ καιροῦ παραδρομὴν ἦλθεν ὁ Βερδερῖχος,
ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ εἰς τὴν ἐμὴν τὴν χώραν,
ἔθεσε τὴν κατούναν του ἔξωθεν τοῦ Ἀργυροκάστρου·
2840 εἴδησιν δίδουν τὸν ἐμόν, ξένε μου, τὸν πατέραν,
ἐκεῖνος ἀντεμήνυσε πάλε τὸν Βερδερῖχον,

κοντοσυνεβιβάστησαν εἰς τὴν συμπεθερίαν·
ἐγὼ δὲ πάλιν τὴν βουλὴν ἔμαθα τοῦ πατρός μου
καὶ πρὸς τὰς συμβιβάσεις του ποσῶς οὐ συγκατέβην.
— Λέγε μοι, ξενοδόχισσα, λέγε μοι νὰ σοῦ λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα νὰ μετὰ συμπονέσῃς.
Ἔμαθε τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης ὁ πατήρ μου,
καὶ μετὰ πόθου λέγει με — τί θέλεις, ἡ Ροδάμνη;
ἐγὼ δὲ πάλιν δουλικῶς ἀνταποκρίνομαί τον·
»πατήρ μου, μέγα βασιλεὺς τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου,
πόθος ἐκατεκράτησεν ἀγόρου τὴν ψυχήν μου,
ἔρωτας μὲ ἐσέβηκεν ἀγάπης καὶ κρατεῖ με·
ἄνθρωπος μέγας εὐγενής, ῥήγας τῆς γῆς Λιβάνδρου,
δίχρονον ἐπερπάτησε διὰ τὴν ἐμὴν ἀγάπην,
καὶ ἦλθεν εἰς ἀναζήτησιν μόνος τὴν ἐδικήν μου,
χρόνον προσεκαρτέρησε πάλε εἰς τὸν ἔρωτάν μου,
ἀπεδουλώθην εἰς αὐτὸν καὶ συνεπόνεσά τον·
πρᾶγμα σὲ λέγω τὸ δοκῶ καὶ ἐσὺ νὰ τὸ θελήσῃς,
ἂς γένῃ ρέντα τῶν πεζῶν καὶ τῶν καβαλλαρίων,
οἱ συγγενεῖς σου μετὰ ἐσὲν ὅλοι ἂς καβαλλικεύσουν,
καὶ δῆθεν παραδιαβασμοῦ, πατήρ μου, τοῦ ἐδικοῦ σου,
εἷς πρὸς τὸν ἄλλον ὅρισαι καὶ ἂς δώσουν κονταραίας·
καὶ ἀφοῦ περιδιαβάσουσιν ὁμπρὸς οἱ ἐδικοί σου,
ἐγὼ νὰ εἰπῶ τὸν Λύβιστρον καὶ σὺ τὸν Βερδερῖχον
τοῦ νὰ καβαλλικεύσωσι νὰ δώσουν κονταραίας,
καὶ οἷος νικήσει εἰς τ' ἅρματα νὰ τὸν ἐπάρω ἐκεῖνον.«
Εἶπά τον τὸν πατέρα μου καὶ συνεδέκτηκέ το,
κοντὸν ἐπολεμήσασιν, ἐνίκησεν ἐκεῖνος,
ἐνίκησε νίκην φοβεράν, πολλὰ ἦτον ἀνδρειωμένος·
ἐξέβην ὁ κατάλογος καὶ ἡ φήμη τοῦ Λυβίστρου,
ἀνευφημίσθην βασιλεὺς εἰς τὴν ἐμὴν τὴν χώραν,
ἄνδρας ἐμὸς κηρύττεται τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου·
γαμβρὸς ἀναγορεύεται Χρυσοῦ τοῦ βασιλέως·
στέφεται καὶ δοξάζεται, τιμᾶται παρὰ πάντων,
καὶ βασιλεὺς κηρύττεται τῆς γῆς Ἀργυροκάστρου·
δίχρονον ἐπληρώσαμεν μετὰ χαρᾶς οἱ δύο,
ἐζοῦμεν εἰς τὰς χάριτας τοῦ παραξένου κάστρου

καὶ ἐτρυφοῦμεν τὰ καλὰ καὶ τὰς γλυκύτητάς του.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σοῦ λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσαί τα·
τί τὸ λοιπὸν ἐγίνετο, παιδίον μου, ἄκουσέ το·
ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ μέγας Βερδερῖχος,
ἀφότου τὸν ἀπόδειρε καὶ ἐντράπη καὶ ἐνικήθη
καὶ ἤκουσεν ὅτι ὁ Λύβιστρος ἄνδρας μου ἀνευφημίσθην,
ἀπὸ ἐντροπῆς του μαίνεται καὶ ἄλλην μανίαν μεγάλην,
τὸ δίχρονον ὁποῦ ἐδιάβαζεν ὁ Λύβιστρος μετά μου,
ἐκεῖνος ἐκαθέζετον πάντοτε καὶ ἐκαρτέρει
τὴν ἁρπαγὴν νὰ οἰκοδομῇ πάντα τὴν ἐδικήν μου.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σοῦ λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσαί τα.
Παρέδραμε τὸ δίχρονον δίχα τινὸς ὀδύνης,
καὶ μίαν ἡμέραν ἔδοξε τὸν Λύβιστρον καὶ ἐμέναν
τοῦ νὰ καβαλλικεύσωμεν νὰ ἐβγοῦμεν εἰς κυνῆγιν
τάχατε εἰς παρηγόρημαν καὶ εἰς περιδιαβασμόν μας·
ἤμεστεν ὁλομόναχοι, καὶ τὰ παιδόπουλά μας
εἰς ἄλλον παρατρέχουσι μέρος νὰ κυνηγήσουν·
μίλλιν οὐ παρεξέβημεν ἔξω ἀπαὶ τὸ κάστρον,
πραγματευτὴν ηὑρίσκομεν τοῦτον τὸν Βερδερῖχον
καὶ γραῖαν γυναῖκα, φίλε μου, νὰ κάθεται εἰς καμῆλιν·
βλέπει τον τοῦτον ὁ βασιλεύς, στέκει καὶ ἀναρωτᾷ τον
— τίς εἶσαι [πόθεν], ἄνθρωπε, καὶ πόθεν ὑπαγαίνεις;
Εἶπεν — ἐγὼ πραγματευτὴς εἶμαι ἀπὸ τὴν Βαβυλωνίαν·
— καὶ τί ἔν' τὸ πραγματεύεσαι; πάλιν ἠρώτησέ τον.
Ἐκεῖνος ἀπεκρίθην του — χρυσάφιν καὶ λιθάριν,
μαργαριτάριν καὶ βλαττίν, καὶ εἴ τι καλὸν ἂν θέλῃς.
Εἶχεν καὶ δᾶον παράξενον, ξένε μου, καὶ ἔδειξέ τον,
βλέπω τὸν δᾶον παράξενον, ὠρέκτηκα εἰς αὐτόν,
ὁρίζω βάνουν σέλλα μου, καὶ 'καβαλλίκευσά το.
Εἶχε λιθάριν ὁ ἄνθρωπος, ξένε μου, ὁ Βερδερῖχος
αὐτόφυον, αὐτοκάμωτον νὰ ὁμοιάζῃ δακτυλίδιν,
ἐβγαίνει το ἐκ τὸν κόρφον του, τὸν Λύβιστρον τὸ δείχνει,
ἐπαίρνει καὶ φοραίνει το καὶ εὐθὺς ἀπενεκρώθην·

2897. πίλην.

καὶ τὸ ἰδεῖν τὸν Λύβιστρον νεκρὸν ὁ Βερδερῖχος,
ὀπίσω μου καθέζεται, βιτσόνει τον τὸν δᾶον,
2915 καὶ εἰς μίαν ἡμέραν, φίλε μου, καὶ εἰς νύκταν ἀκεραίαν
εἰς Αἴγυπτον ἐφθάσαμεν, τὸ πῶς οὐκ ἐγνωρίζω·
τοῦτον καὶ μόνον ἤξευρε, νὰ κάθωμαι εἰς τὴν σέλλαν,
καὶ νὰ πετῶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς νέφη νὰ διαβαίνω·
καὶ ὅταν ἀπεσώσαμεν εἰς βράχος τῆς θαλάσσης,
2920 ὁ Βερδερῖχος μετὰ μὲν καὶ ἡ γραῖα μὲ τὸ καμῆλιν,
ἐπῆρεν τὸ καμῆλίν του, καὶ μόνην τὴν ἀφῆκεν
ἐκεῖ εἰς τὸν ἐρημότοπον καὶ εἰς τὰ θαλασσοβράχια,
νὰ μὴ μνησθῇ δουλείαν της μηδὲ συνέργησίν της.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε μου, νὰ σοῦ λέγω.
2925 — Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσαί με·
ἐπαίρνει τὸ καμῆλίν της τῆς γραίας ὁ Βερδερῖχος,
καὶ ἀφῆκέν την νὰ κάθεται μόνη της εἰς τὸ βράχος,
νὰ κόπτεται καὶ νὰ θρηνῇ ἡ ἄτυχος ἡ γραῖα·
καὶ ἐμέναν πάλιν μετ' αὐτὴν ἐπαίρνει καὶ παγαίνει·
2930 εἰς χεῖλος κατηντήσαμεν ἐκείνης τῆς θαλάσσης,
στήκομεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγει με — μὴ λυπᾶσαι,
δέσποινα θέλεις ἀκουσθῇ γῆς τῆς Αἰγύπτου πάσης,
πολλῶν πραγμάτων δέσποινα σὲ θέλω καταστήσει,
χώρας μεγάλης δέσποιναν σὲ θέλω ἀνακηρύξει,
2935 καὶ νά σε προσκυνήσουσιν ἄρχοντες τῆς Αἰγύπτου. —
Καὶ ἀφότου μὲ ἐσύντυχε, πεζεύει ἐκ τὸ καμῆλιν,
καὶ δένει με εἰς τὴν σέλλαν του σφικτὰ νὰ μὴ τοῦ πέσω·
πάλιν ἐκαβαλλίκευσε, βιτσόνει τον τὸν δᾶον,
καὶ πῶς τὴν ἐπεράσαμεν τὴν θάλασσαν οὐκ οἶδα.
2940 — Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νά σου λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ [ἄρτι] συμπόνεσαί με.
Ἐφθάσαμεν εἰς Αἴγυπτον, ἤλθαμεν εἰς τὴν χώραν,
συναπαντοῦν μας ἄνθρωποι μεγάλοι τῆς Αἰγύπτου,
πεζεύουν προσκυνοῦσί τον καὶ ἐμέναν μετ' ἐκεῖνον,
2945 τί τὰ πολλὰ πολυλογῶ καὶ λόγους περιπλέκω,
καὶ τόσο τὴν ἀφήγησιν τοῦ λόγου μου πλατύνω;
ἤλθαμεν εἰς τὴν χώραν του καὶ εἰς τὴν λαμπρότητά του,
ἐμάθαν οἱ πρωτεύοντες, τῆς χώρας τοῦ οἱ τοπάρχαι,

τῆς χώρας ὅλοι οἱ γνήσιοι ἤκουσαν συγγενεῖς του,
2950 ἔμαθον τὸν ἀμέτρητον τὸν πόνον μου τὸν εἶχα,
τὰ ἐστέναζα ἐκατέμαθαν τὰ ἔπασχα, τὰ ἐλυπούμην,
τὰ δάκρυά μου τὰ ἐτρέχασι διὰ πόθου τοῦ Λυβίστρου,
ἔβλεπαν καὶ ἐξενίζονταν οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας·
καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐχείρησαν τοῦ νὰ μὲ κολακεύουν
2955 καὶ τέτοια νὰ μὲ λέγουσι μὴ νὰ μὲ μεταφέρουν·
τὸ γὰρ κολακευόμενον, ἂν ἔχῃ λίθου φύσιν,
ἐκ τῆς σκληροκαρδίας του μαλάσσεται μεγάλως.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νά σου λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ με·
2960 εἰς τοῦτο, ξένε, τὸ λοιπὸν ἤρχισαν νὰ μὲ λέγουν:
— ἄφες, ἡ κόρη, μὴ θρηνῇς, σίγησε μὴ λυπῆσαι,
ἀρκεῖ σε τὸ ἀναστέναγμα, τὸ δάκρυον ἱκανεῖ σε,
ὁ τόσος πόνος τὸν ποιεῖς μάθε οὐκ ὠφελεῖ σε,
μαραίνει το τὸ κάλλος σου, νεκρόνει τὸ κορμίν σου·
2965 χώρας ἐγίνου δέσποινα μεγάλης, πολλῶν ἀνθρώπων,
δέσποινα θέλεις ἀκουστῇ τῆς γῆς Αἰγύπτου πάσης·
γυναῖκας εἶχες εὐγενεῖς ὑπὸ τὸ θέλημά σου,
πάλιν γυναῖκας εὐγενεῖς κρατήσεις καὶ ὑποτάξεις·
πραγμάτων ἤσουν δέσποινα πολλῶν, ἀναριθμήτων,
2970 λοιπὸν καλλίων γίνεσαι πάλιν κυρὰ πραγμάτων·
ἄνθρωπον εἶχες εὐγενὴν καὶ χώρας βασιλέαν,
ἔχεις κάλλιον σήμερον ἄνδρα περὶ ἐκεῖνον,
χώρας αὐθέντην φοβερὸν γῆς τῆς Αἰγύπτου πάσης,
οὐκ ἐλαττώθης τίποτες ποσῶς ἐκ τὴν τιμήν σου·
2975 ἂν δὲ ὑστερήθης συγγενῶν καὶ γνώριμων καὶ φίλων,
σήμερον ἔχεις ἐμᾶς ἀντὶ ἐκείνων τῶν συγγενῶν σου. —
Εδε τὸ παρηγόρημα τὸ μὲ ἐπαρηγοροῦσαν
οἱ ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαις τῆς χώρας τῆς Αἰγύπτου.
— Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σὲ λέγω.
2980 — Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα νὰ μὲ τὰ συμπονέσῃς.
Ὡς δ' εἶδαν τὸ ἀμετάθετον τῶν πονοστεναγμῶν μου,
ἐπλήρωσαν τὰ δάκρυα, τὴν θλίψιν μου ἄλλην τόσην,
ὅλαις ἡ συγγενάδες του, φίλε, τοῦ Βερδερίχου
ἀφῆκάν με, ἀπεχώρησαν καὶ μόνην μὲ ἀφῆκαν·

2985 μόνον ἐμὲν ἡ ἐνθύμησις, ξένε μου, τοῦ Λυβίστρου
νὰ κόπτῃ τὴν καρδίαν μου, νὰ μὲ καταπικραίνῃ·
καὶ τὶ ἀπαὶ τότε ἐρωτικὰ οὐκ ἐμεταχειρίσθη,
καὶ ποίαν οὐκ ηὗρεν ἀφορμὴν τοῦ νὰ μὲ κολακεύσῃ,
μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀπορῶ νὰ σὲ τὰ καταλέξω·
2990 καὶ ὡς εἶδεν ὅτι οὐ δύναται τοῦ νὰ μὲ καταφέρῃ,
νὰ στήσῃ τὸ ἀναστέναγμα, τὸν πόνον νὰ σιγήσω,
τὸ δάκρυόν μου τὸ ἀπλήρωτον τοῦ νὰ τὸ καταπαύσω,
καὶ εἰς τὸ μανικώτερον μετέπεσεν ὁ νοῦς του,
καὶ πρὸς τὸ λῃστρικώτερον ἐσέβην ἡ ψυχή του,
2995 ἤρξατο δυναστεύειν με, μυριοκαταπικραίνειν·
καὶ στεναγμοὺς τὸ στόμα μου καθ' ὥραν ἀνατάσσει,
σχεδὸν ὅτι ἐκατήντησα νὰ κακοθανατήσω,
καὶ ὁκἄποτε ἀπὸ βίας μου στρέφομαι καὶ θωρῶ τον:
»οὐκ εἶσαι χώρας βασιλεύ, νομίζω δήμιος εἶσαι,
3000 τοῦτον τὸν κόσμον τὸν κρατεῖς, λῃστεύεις καὶ κρατεῖς τον,
δυνάστης εἶσαι ἀπὸ τοῦ νῦν ἐγνώριζε ἀπὸ ἐμένα·
τυράννει με, κατάκοπτε, σφάζε, θανάτονέ με,
μέλη καὶ μέλη κόπτε με, χαρά μου τὸ ἡγοῦμαι·
θέλημα σὸν ἐγνώριζε ποτὲ οὐκ ἀποπληρόνω·
3005 εἰ δὲ ὡς αὐθέντης, γνώριζε, τῆς χώρας τῆς Αἰγύπτου
ἥμερος, ἀδυνάστευτος, λῃστοῦ νὰ μὴ ἔχῃς φύσιν,
ἐξάφες τὸ νὰ μὲ τυραννῇς καὶ τὸ μὲ ἀνατάσσῃς,
νὰ σὲ εἰπῶ πρᾶγμα τὸ ἀγαπῶ, καὶ σὺ ἂν μοῦ πληρώσῃς,
ἔχεις καὶ ἐμένα ἕτοιμον ὡς πρὸς τὸ θέλημά σου.
3010 — Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σοῦ λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ τα·
καὶ ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους μου, μικρὸν κατεμαλάχθη,
μετέπεσεν εἰς ἥμερον, τὸ μανικὸν ἀφῆκε.
καὶ λέγει με — ὅ, τι ὀρέγεσαι, τὸ θέλεις νὰ πληρώσω. —
3015 Ἤκουσα καὶ ἀπεκρίθη τον — κτίσε ξενοδοχεῖον
καινούργιον, νὰ ἔχῃ καὶ λουτρὸν νὰ λούωνται οἱ ξένοι,
ὡς πρὸς τὴν ἀποπλήρωσιν τοῦ πόνου τοῦ Λυβίστρου,
καὶ ὅσοι ἀπὸ ξένους ἔρχονται νὰ μένουν, νὰ διαβαίνουν
καὶ νὰ μὲ λέγουν τὰ ἔπαθαν καὶ τὰ εἶδαν εἰς τὸν κόσμον,
3020 καὶ νὰ ἔναι εἰς κουφισμὸν τῆς καρδιακῆς μου λύπης·

καὶ ἂν δὲ τοῦτο οὐ ποιῇς τὸ σὲ εἶπα, Βερδερῖχε,
τυράννιζε, θανάτονε, σφάζε, κατάκοπτέ με,
μέλη καὶ μέλη κόπτε με, [χαρά μου τὸ ἡγοῦμαι],
θέλημα σὸν, ἐγνώριζε, ποτὲ νὰ μὴ πληρώσω.
3025 — Λέγε με, ξενοδόχισσα, λέγε με νὰ σοῦ λέγω.
— Ἄκουσε, ξένε, τὰ ἔπαθα καὶ ἄρτι συμπόνεσέ τα.
Καὶ πρῶτον οὐκ ἐπείθετον εἰς τοῦτο ὁ Βερδεροῦχος
οὐδὲ συνεκατέβαινε ποτὲ εἰς θέλημά μου·
»χρόνων τεσσάρων, ἔλεγεν, ἀνάγκην ὑπομένω,
3030 φλόγαν καμίνου ἐρωτικῆς μυριοποθοθλιμμένης,
μέσα νὰ στέκω εἰς πέλαγος γλυκύτητος τοσαύτης
καὶ νὰ διψῶ, νὰ μὴ τολμῶ νὰ κύψω τοῦ νὰ πίω,
καὶ λίμνη νὰ ἔχω μέλιτος νὰ μὴ τολμῶ σιμώσω,
δένδρου ἀποσκίασμα νὰ κρατῶ μυριολοανθισμένου
3035 καὶ ἀπὸ τοῦ πόθου τὴν πυρὰν νὰ φλέγωμαι τοσοῦτον,
καὶ εἰς τοῦ δένδρου τὸ ἀποσκίασμα νὰ μὴ τολμῶ σιμώσω,
καὶ σὺ μοῦ δίδεις τέρμενον χρόνων τὴν τῶν τεσσάρων!
Ἐλπίζεις τὴν ἀνάκαμψιν πάλε τὴν τοῦ Λυβίστρου·
καὶ οἶδες πῶς ἀπέθανε, νεκρὸν ἐτήρησές τον,
3040 ἄψυχον ἀνενέργητον, ἀναίστητον τελείως·
ἐὰν δὲ καὶ ἐπανέφερεν ἐκεῖνος ἐκ τὸν ᾅδην,
δίχρονον ἔχει διάστημα ἐκεῖνος τῆς Αἰγύπτου,
καὶ πῶς εἰς ἀναζήτησιν νὰ ἔλθῃ τὴν ἐδικήν σου;
πῶς νὰ γνωρίζῃ εἰς Αἴγυπτον ἐσένα ὅτι ἡρπάγης;
3045 τίς νὰ τὸ εἴπῃ, εἰπέ μοί το, καὶ πόθεν νὰ τὸ μάθῃ;«
Ἐγὼ δὲ πάλιν πρὸς αὐτόν, »ἀπάρτι, Βερδερῖχε,
ἀνάταζε, τυράννει με, πίκραινε, φλόγιζέ με,
καὶ ὡς δυνάστης ἄνθρωπος πάλιν θανάτωσέ με,
θέλημα σὸν ἀπὸ τοῦ νῦν ποτὲ οὐκ ἀποπληρόνω.«
3050 Καὶ ὡς εἶδεν ἀμετάθετον τὴν γνώμην μου εἰς τοῦτο,
συνεκατέβη καὶ ἔποικε, τὸ τὸν ἐπαρεκάλουν,
ἐπλήρωσε τὸ θέλημα καὶ τὴν βουλήν μου ἐποῖκε,
ταξεῖδι τὸν ὑπέπεσεν, ἀποδημεῖ τῆς χώρας,
καὶ λείπει χρόνον ἥμισυ νομίζω ἀπαὶ τώρα·
3055 τοῦ δὲ ἄλλου χρόνου τὸν καιρὸν πάντα ἐτυράννιζέ με.
οὐδὲ γὰρ ἀναπαύετο την νύκτα, τὴν ἡμέραν

νὰ μὴ πικραίνῃ τὴν ἐμήν, ἐγνώριζε, καρδίαν.
Εἶπά σε τά με ἐχόρτασεν ἡ τύχη μου εἰς τὸν κόσμον,
καὶ πῶς μὲ ἀπεκατέστησεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον,
3060 ἤκουσες τὰς κακώσεις μου τὰς μοῦ ἔδωκεν ἡ μοῖρα,
ἤκουσες τά με ἐχόρτασεν ἡ θλιβερά μου μοῖρα,
ἤκουσες τά με ἐχόρτασεν ὁ ἀσύστατος ὁ κόσμος,
ἤκουσες τὰς κακώσεις μου τὰς ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον·
ὅσας πικρίας ἔπαθα διὰ πόθον εἶπά σού τας,
3065 ὅσας πικρίας ὑπέμεινε διὰ πόθον ἡ ψυχή μου,
ὅσους κινδύνους ἔπαθον καὶ ἀνάγκας ὑπεστάθην
ὅλα τὰ σὲ ἀφηγήθηκα τὰ μὲ ἔθλιψεν ἡ μοῖρα·
λοιπὸν ἀπάρτι, ξένε μου, μυριοπαρακαλῶ σε,
καὶ εἰς τὸ σπαθίν σου ὀμνύω σε καὶ εἰς τὰ ἅρματά σου
3070 νὰ εἰπῇς νά με ἀφηγήθησαι τὸ τίς καὶ πόθεν εἶσαι,
τί κακοπάθιον ἔπαθες καὶ τὶ ἓν τὸ περιτρέχεις,
τὰ εἶδες καὶ τὰ ἤκουσες ὅλα ἀφηγήσου μέ τα. —
Καὶ ἀφοῦ ἐμέναν ὥρκισεν ἡ κόρη μετὰ ὅρκου
νὰ τὴν εἰπῶ τὸ τί ἔπαθα εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
3075 λέγω την — σώπασε ἀπεδᾶ μὴ ἀκούσουν εἰς τὸ κάστρον,
νὰ πέσω νὰ ἀποκοιμηθῶ πολλά 'μαι κουρασμένος,
καὶ αὔριον ὥρα τὸ βραδὺν τὸν Λύβιστρον νὰ ἴδῃς. —
Καὶ ὡς ἤκουσεν ἡ παράξενος ὄνομα τοῦ Λυβίστρου,
εὐθὺς συνετρομάξασι τὰ τέσσαρά της μέλη
3080 τὴν ὥραν ἔπεσε νεκρὴ ἀπὸ λιγοθυμίαν·
ἤκουσε διὰ τὸν Λύβιστρον καὶ εὐθὺς ἀνεψυχώθη,
ἄφινα ἐγὼ τοὺς λόγους μου, ἐθρήνει ἡ φεδοῦλα,
ἄνεκτον θρῆνον ἔπαυεν, ἐστέναζε καθ' ὥραν,
ἂν ἀπὸ τὰ ἀναστενάγματα ἐσώπαζεν ἡ κόρη,
3085 πάλιν ἐκατακόβγασι τὰ χέριά της τὸ στῆθος,
καὶ ἀπὸ τὸ κλᾶμμαν τὸ πολὺν τὸ ἐστρίγγιζεν ἡ κόρη,
ἔλεγα ὅτι ἀκοῦσάν μας ἀπάνω ἀπὸ τὸ κάστρον.
Ἐκείνη τότε ἔκλαψε, λιγοθυμεῖ καὶ πέφτει
ἄψυχος, ἄπνους εἰς τὴν γῆν, τέλεια ἀποθαμένη·
3090 βλέπω την τὴν παράξενον, σηκόνομαι κρατῶ την,
πιάνω νερὸν ραντίζω την, ἀνήφερεν ἡ κόρη,
λέγω την — σώπασε ἀπεδᾶ, σίγησε μὴ φωνάζῃς,

ἔχεις ἰδοὺ τὸν Λύβιστρον, τίποτε μὴ λυπᾶσαι.
Πάλιν ὠλιγοθύμησε νὰ εἶπες ἀποθνήσκει·
3095 ὅμως καὶ τί πολυλογῶ; φέρνει τὰ λογικά της,
κάθεται συντυχαίνει με — ζῇ Λύβιστρος; μὲ λέγει,
ζῇ! τὸν ἐθανατώσασιν ἢ τέχναις τῆς μαγίας;
ζῇ! τὸν ἐκατέστησε νεκρὸν ὁ ἐμὸς πόθος;
ζῇ! τὸν ἐκατεχόρτασεν ὀδύναις ἡ ψυχή μου;
3100 ζῇ! τὸν ἀνεψυχώσασιν ἢ μέριμναις διὰ ἐμέναν;
ἂν ζῇ, ἂν τὸ εἶδες, φίλε μου, εἰπέ, ἀφηγήσου μέ το. —
Εἶπά την — Ζῇ, καὶ τίποτε μὴ θλίβεσαι διὰ ἐκεῖνον,
καὶ νά το τὸ μαγκνάδιν σου τὸ τοῦ ἔρριξες ἐκ τὸν πύργον,
ὁπόταν ἐπολέμησε διὰ ἐσὲν τὸν Βερδερῖχον.
3105 Ἀπλόνει [το] καὶ βλέπει το, γνωρίζει τίνος ἔνε,
λέγει με — ποῦ τὸν Λύβιστρον ἀφῆκες τώρα, ξένε;
πῶς τὸν ἀφῆκες μοναχόν, εἰπέ μου, ὡς τὸν ἠγάπας;
μήπως πλανᾷς με, εἰπέ μου το . . τὸ πῶς τὸν ἐγνωρίζεις;
λέγε με πῶς ἀνέζησε καὶ πῶς ἀνεψυχώθη·
3110 μάθε πολλὰ τὸ ἀπιστῶ τοῦτο τὸ λέγεις, ξένε,
ἀπεθαμένος ἔζησε, καὶ τίς νὰ τὸ πιστεύσῃ;
Καὶ πάλιν λέγει — ἂν ἔζησε, καὶ πρὸς ἐμέναν ἦλθε,
τὴν στράταν ποῖος τὴν ἔδειξε καὶ πόθεν ἑρμηνεύθη;
καὶ πάλιν νὰ ἦλθεν ἀπιστῶ, πῶς εἰς ἐμὲν οὐκ ἦλθεν!
3115 Καὶ πάλιν ἡ παράξενος λιγοθυμεῖ καὶ πέφτει,
πάλιν τὸν νοῦν ἀναίσθητον κλονεῖται τὴν καρδίαν,
πάλιν ψυχονεκρόνεται μετὰ λιγοθυμίας,
καὶ πάλιν ἐπανέφερε μὲ τὴν μεγάλην βίαν,
νὰ χύνῃ δάκρυα ποταμοὺς καὶ πόνους ν' ἀνασαίνῃ.
3120 Ὅμως ἐκατεσίγησα τοὺς πόνους τῆς Ροδάμνης,
λέγω την — παῦσε, μὴ θρηνῇς, ἐσὺ εἶδες τὸ σημάδιν,
ἔχεις σημάδιν βέβαιον, ζῇ Λύβιστρος ἐκεῖνος
τὸν ἐκατεθανάτωσεν ἡ τέχνη τῆς μαγίας,
καὶ παῦσε ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ, μὴ θλίβεσαι τοσοῦτον·
3125 βλέπεις ἐδῶ τὸν Λύβιστρον αὔριον βραδὺν εἰς τὸν δεῖπνον
τοῦ νὰ καθήσῃ μετὰ σὲν νὰ σὲ παρηγορήσῃ,
νὰ σὲ εἰπῇ πῶς ἀνέζησε, πῶς ἦλθεν εἰς ἐσέναν,
καὶ πῶς ἐμὲν ὑπόταξε φίλον ἰσόψυχόν του·

καὶ λέγω σε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ παραγγέλνω σέ το,
3130 κάμε νὰ ἔχῃς ἕτοιμον αὔριον καὶ τὸν δᾶον
ὅπου ἐκ τὸ Ἀργυρόκαστρον ἐπῆρε καὶ ἤφερέ σε·
καὶ ὡς βλέπεις ἔνε ἀπὸ τοῦ νῦν ὥρα μεσανυκτίου,
καὶ ἂς πέσω νὰποκοιμηθῶ, πολλὰ 'μαι κουρασμένος,
καὶ αὔριον ὥρα τὸ βραδὺν τὸν Λύβιστρον νὰ φέρω.
3135 Ἐσίγησεν ἡ παράξενος, ἔπεσα ἀπεκοιμήθην·
πάλιν τῆς νύκτας ὁ καιρὸς παρέδραμεν ἐκεῖνος,
ἦλθε τὸ κάλλος τῆς αὐγῆς, ἐπλάτυνεν ἡμέρα,
καὶ πάλιν ἡ ξενοδόχισσα μετὰ πολλῶν δακρύων
ἦλθεν, ἐστάθην εἰς ἐμέν, ἐξύπνησέ με, λέγει
3140 — ἐγείρου αὐτόθι, ξένε μου, καλὲ συνοδοιπόρε,
ἐγείρου, ἡμέρα ἀνέτειλε καὶ πιάσε τὴν ὁδόν σου,
καὶ ἄφες με μόνην νὰ θρηνῶ καὶ ἐγὼ τὰς συμφοράς μου.
Ἐξύπνησα, καὶ λέγω την — βλέπε, μηδὲν λυπῆσαι,
ἔχεις το τὸ σημάδιν του, δέσποινα, τοῦ Λυβίστρου.
3145 Λέγει με — ναί· καὶ λέγω την — δός με καὶ σὺ σημάδιν
διὰ γνωριμίαν νὰ τὸ κρατῇ, νὰ μάθῃ ὅτι ηὕρηκά σε.
Καὶ τὸ δακτυλιδόπουλον μὲ δίδει παραυτίκα
ἐκεῖνον ὁποῦ τῆς ἔστειλεν ἀρχὴν μὲ τὸ πιττάκιν,
λέγει με — νά το, ξένε μου, τοῦτο τὸ δακτυλίδιν
3150 τοῦτον ὁποῦ μὲ ἀπέστειλεν ἀρχὴν μὲ τὸ πιττάκιν,
καὶ ὁρκίζω σε εἰς τὰς συμφορὰς ὁποῦ ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον,
ὁρκῶ σε εἰς τὸ κεφάλιν σου καὶ εἰς τὰ ὅπλα τὰ βαστάζεις,
εἰς ὥραν ἄλλην μετὰ σένα ἂς ἔλθῃ νὰ τὸν ἴδω,
ν' ἀναπαυθῇ ἐκ τὰς συμφορὰς τὰς τόσας ἡ ψυχή μου.
3155 Εἶπά την — τόσον εἰς αὐτὸν τίποτε μὴ λυπᾶσαι,
μόνον τὸν δᾶον ἕτοιμον σπούδαζε νὰ τὸν ἔχῃς,
νὰ τὸν κινήσῃς μετὰ μᾶς τοῦτον τὴν ἄλλην νύκταν,
καὶ εὔξου με, [καὶ] μὴ θλίβεσαι, παρηγοροῦ, σὲ λέγω.
Ἔστρωσα τὸ φαρίτσιν μου, ζώνομαι τ' ἅρματά μου,
3160 εὐθὺς ἐκαβαλλίκευσα καὶ ἀπεχαιρέτησά την·
ἐδιέβηκα εἰς τὸν Λύβιστρον, ἀπέσω ηὕρηκά τον·
εἶδέ με, τρέχει ἀπὸ μακρὰ καὶ συναπάντησέ με,
κρατεῖ, περιλαμπάνει με, μυριοκαταφιλεῖ με,
μέσον χαρᾶς καὶ θλίψεως ἐκείτετον ὁ νοῦς του,

3165 ὅσο νὰ μάθῃ ἐπέρασε καθ' ὥραν ἡ ψυχή του·
ἤρχισε νὰ κατερωτᾷ πῶς ἐκατευωδώθην,
ἂν ηὕρηκα τὸ γύρεψα, τὴν κόρην ἂν τὴν εἶδα,
τὴν στράταν τοῦ ξενοδοχείου ἂν ηὕρηκα τῆς κόρης.
Καὶ 'γὼ διὰ τὸ ὀλιγόψυχον τὸ ἐθώρουν εἰς ἐκεῖνον
3170 λέγω τον — τί λιγοθυμεῖς; τὸ ἤθελα ηὕρηκά το,
ηὕρηκα τὴν ξενοδόχισσαν καὶ τὸ ξενοδοχεῖόν της,
καὶ νὰ τῆς ξενοδόχισσας, φίλε, τὸ δακτυλίδιν
τὸ τὴν ἀπέστειλες ἀρχὴν μὲ πρῶτόν σου πιττάκιν.
Κρατεῖ τὸ δακτυλίδιν της, θωρεῖ το πονεμένος,
3175 ἐγνώρισέ το, ἐκεῖνον ἔν', λιγοθυμεῖ καὶ πέφτει,
σπαράσσεται ἡ καρδία του, συχνοπηδᾷ ἡ ψυχή του,
καὶ ἐκ τὴν ἐξαίφνης συμφορὰν ἔτρεμεν ἡ καρδιά του·
βλέπω τον πῶς κλονίζεται τόσην λιγοθυμίαν,
λαλῶ τον — τί λιγοθυμεῖς καὶ ἀνατρομάσεις ὅλος;
3180 ἔπαθες, ἐπειράστηκες, εἶδες ἀνάγκαις τόσαις,
καὶ τόσα οὐκ ἐσπαράχθηκες ἀπὸ λιγοθυμίας,
καὶ τώρα τί λιγοθυμεῖς ὅταν καὶ μᾶλλον θέλῃς
εἰς τοὺς ὀπίσω στεναγμοὺς τῆς ἄτυχής σου μοίρας
νὰ ξενωθῇς ἐκ τῆς χαρᾶς τὰ σ' ἔδειρεν ἡ τύχη;
3185 Ἀνέστη, ἐπανέφερεν, ἤρχισε νά με λέγῃ·
— καὶ εἰπέ με, φίλε Κλειτοβὲ καὶ ποθοπαινεμένε
φίλε, ψυχῆς μου σύστασις, πονοπαρήγορέ μου,
φίλε, τὸν συνεκάκωσεν ἡ τύχη μετὰ μέναν,
φίλε μου, πόσα σ' ἔθλιψεν ὁ χρόνος μετὰ μέναν,
3190 φίλε, τὸν [οὐκ] ἐγνώριζα, καὶ ὁ χρόνος παρ' ἐλπίδα
φίλον ἐμὸν σὲ ἀπέδειξεν εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάγκην
ἀκέραιον, ἀσκανδάλιστον, φίλον καλὸν εἰς φίλον,
καὶ ἐγὼ νὰ εὕρω ποταπὴν χάριν πρὸς τὴν φιλιάν σου,
καὶ πόσον ἐκ τὰ συνέπαθες μὲ μέν' νὰ ὑποθέσω
3195 νὰ ποίσω ἀντίσηκον καλὸν καὶ ἀντιμεικὸν φιλίας,
ἀντίσηκον νὰ δυνηθῶ τοῦ νά σε ἀντιπασχήσω
ποῖον ψυχῆς σου κλυδωνισμὸν τὸν ἔπαθες διὰ μέναν
καὶ πόσον ἐγκάρδιον, φίλε μου, καθόμοιον εἰς ἐσέναν,
νὰ δυνηθῶ ἐκ τὰ ἐπόνεσες διὰ ἐσένα νὰ πασχίσω!
3200 οὐκ ἔχω τὴν ἀνεύρησιν τῆς κόρης πρὸς ἐσέναν;

οὐκ ἔχω τὴν φιλίαν σου καὶ τὸ εὐϋπόληπτόν σου;
φίλε μου, κάτσε μετὰ μέν, ποθοπαρήγορέ μου
καὶ συμποθοπασχῆτά μου, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάγκην,
ὅπου ἐξ ἀρχῆς συνέπαθες εἰς τὰς ἐμὰς ὀδύνας
3205 καὶ σύντροφοι ἐγενόμεθα εἰς μίαν ὁδὸν θλιμμένοι
ὅπου μᾶς ἐπερίμασαν οἱ πικρασμοὶ τοῦ πόθου,
ὅπου ἐσυνεζυμώθημεν μὲ ταῖς δακροχυσίαις
καὶ μὲ τὰ ἀναστενάσματα ἐπλάσαμεν τὸ χῶμα,
κάθησε καὶ ἀφηγήσου με, ἐγκαρδιακέ μου φίλε,
3210 εἰπέ μου πῶς ἀπέσωσες, πῶς ηὗρες τὴν Ροδάμνην,
τί λόγους τὴν ἐσύντυχες, τί 'φήγημαν τῆς εἶπες,
καὶ πῶς σὲ ἀπηλογήσατο, τί λόγον ἀπεκρίθη,
καὶ μετὰ πόσον πικρασμὸν ἐλάλησεν ἡ κόρη;
Εἶπά τον, ἀφηγήθη τον τὸ πῶς ηὗρα τὴν κόρην,
3215 καὶ πῶς τὴν ἐχαιρέτησα καὶ πῶς μὲ ἀπηλογήθη·
καὶ ἀφοῦ τὰ ἐξηγήθηκα, τότε ἐπαράγγειλά τον
»ὁπόταν ἀποσώσωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον,
ὡς ἄνθρωπος πολύπονος τὸ ἐπιθυμῇς καὶ ἴδῃς,
μὴ ταραχθῇς, περιοχληθῇς, στενάξῃς καὶ θρηνήσῃς,
3220 καὶ γίνεται συγκρότησις καὶ ἀκούσουν ἐκ τὸ κάστρον,
ὅλα τὰ πάντα λέγω σε καὶ παραγγέλνω σέ τα,
τὰς ἐρωτήσεις τὰς πολλὰς ἄφες, τὰς ἀφηγήσεις,
καὶ μόνον περιαγκάλησε καὶ φίλησε τὴν κόρην,
καὶ εὐθὺς ἀς ὑπαγαίνωμεν, καὶ ἄλλο μηδὲν γυρεύσῃς.«
3225 Καὶ αὐτὸς ἀπηλογήθηκε — νὰ κάμω εἴ τι ὁρίσεις,
καὶ σύρε ἀς ὑπαγαίνωμεν, μὴ ἀργοῦμεν τὴν ὁδόν μας.«
'Επαίρνω τον τὸν Λύβιστρον, καὶ ἀρχίσαμεν τὴν στράταν,
καὶ τέτοιον λόγον ἤρχισε νὰ λέγῃ ὡς μυρολόγιν·
»ἀναστενάζουν τὰ βουνά, πάσχουν διὰ ἐμὲν οἱ κάμποι,
3230 θρηνοῦσι τὰ παράπλαγα, βροντοῦσι τὰ λιβάδια·
τὰ δένδρη τὰ παράδραμα, και ἡ ραχωταῖς κλεισούραις·
ἔχουν τοὺς πόνους μου ἀκουή, ἀντίς μου ἀναστενάζουν,
γέλουν — ἐπέρασεν ἐδῶ στρατιώτης πονεμένος,
ἄγορος ποθοφλόγιστος διὰ πόθον μιᾶς ὡραίας·
3235 τὰ δάκρυά του ἦσαν ποταμοὶ βρονταῖς οἱ στεναγμοί του,

3208. ὁπλαστισεκτοχόμαν.

τὸν ἥλιον εἶχε μάρτυραν καὶ εἰς τόπους μετ' ἐκεῖνον
τὰ νέφη ἐσκεπάζετον, συνέπασχε μετ' αὗτον·
οἱ πόνοι, φίλε Κλειτοβέ, εἶναι καρδιᾶς ὀδύνη,
τὸν συμπονοῦσι τὰ βουνὰ καὶ τ' ἄψυχα συμπάσχουν.«
3240 Καὶ ὡς ἤκουσα τὸν Λύβιστρον ὅτι μυριολογᾶται
καὶ μὲ τοὺς πόνους θλίβεται τοῦ πόθου τὴν ἀνάγκην,
ἦλθαν καὶ ἐμέναν λογισμοὶ καὶ θύμησις τῆς κόρης
καὶ ἀνάμνησίς μου ἐγένετο πάλε διὰ τὴν Μυρτάνην,
καὶ ἤρχισα καταλόγημαν ὡς πρὸς τὸ ἐδικόν σου.
3245 »Ἄγορος μυριοφλόγιστος, ξένος ἐκ τὰ δικά του,
τὸν ἐκαταβασάνισε κόρης ὡραίας ἀγάπη
ἔφυγεν ἐκ τὴν χώραν καὶ ἀπὸ τὰ γονικά του
καὶ εἰς ξένον τόπον περπατεῖ καὶ αἰχμάλωτος διαβαίνει,
πόνους του κλαίουν τὰ δενδρά, θλίψες του τὰ λιβάδια
3250 καὶ ποταμοὶ τὰ δάκρυά του, βουνὰ τοὺς στεναγμούς του·
ἀηδόνιν εἰς τὴν στράταν του νὰ κηλαδῇ, νὰ λέγῃ,
καὶ οἱ πόνοι τῆς καρδίας του καὶ οἱ [ἀνα]στεναγμοί του
σιγίζουν το νὰ μὴ λαλῇ, καρδιόφωνον κρατοῦσι,
ἔδε στρατιώτου συμφορὰν τὴν πάσχει διὰ φεδοῦλαν,
3255 αὐτὸς ἔνε αἰχμάλωτος, ξένος εἰς ἄλλον τόπον.«
Καὶ εἰς ὅσα ἐλαλήσαμεν σιγῶ τὸ καταλόγιν.
καὶ ὅταν ἀποσώσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον
ηὕραμεν τὴν παράξενον ἐκείνην τὴν Ροδάμνην
εἰς βίγλαν νὰ καθέζεται καὶ νὰ σκοπῇ τὸν δρόμον,
3260 τὰ δάκρυά της νὰ τρέχουσι, νὰ συχνοαναστενάζῃ·
ἦτον ὀμπρὸς ὁ Λύβιστρος καὶ ἐγὼ κατόπισθέν του·
οὐκ ἐγνωρίζει σύντομα τὸν Λύβιστρον ἡ κόρη,
ἐκεῖνος ἐντρανίζει την καὶ εὐθὺς ἐγνώρισέ την,
ὑπάει σιμόνει πρὸς αὐτήν, λιγοθυμεῖ καὶ πέφτει·
3265 δράσσω, κρατῶ, σηκόνω τον, βλέπω τον, γρηγορῶ τον,
τὸν λογισμὸν ἀνέφερε, θωρεῖ τον ἡ φεδοῦλα,
ἀναισθητεῖ, λιγοθομεῖ, πάλιν καὶ ἐκείνη πέφτει,
ἀφίνω τοῦτον καὶ εἰς αὐτήν, σύντομα πάλιν τρέχω,
φέρνω νερόν, δροσίζω την, πιάνω [καὶ] γρηγορῶ την,
3270 ἀπέσω φέρνω βάνω την εἰς τὸ ξενοδοχεῖον·
ἦλθεν εἰς νοῦν, εἰς αἴσθησιν, τὸν Λύβιστρον ἐζήτα,

ἐκεῖνος πάλιν ἔμεινεν ἄψυχος νεκρωμένος·
ὑπάγω πάλιν εἰς αὐτόν, βλέπω τον κλονισμένον,
ἀναίσθητον, νὰ ἔλεγες ἔφυγεν ἡ ψυχή του·
3275 εἶδά τον, ἀνετρόμαξα, εἶπα ὅτι ἀπεξενώθη,
ἀπὸ τὴν γῆν σηκόνω τον, 'ς τὰ χέριά μου κρατῶ τον,
ἀπέσω φέρνω βάνω τον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον·
— μόλις ἀναψυχόνεται μετὰ πολλῆς τῆς βίας,
ἐπαίρνω τον ἀναίσθητον, ὑπάγω πρὸς τὴν κόρην,
3280 ἀλλήλους ἐνετράνισαν, γουργὸν ἐπαναφέρνουν,
κρατοῦν, περιλαμπάνονται, φρικτὰ καταφιλοῦνται,
[καταφιλοῦντ' ἐνήδονα, καὶ τὸ φιλὶν ἐκεῖνο
Ἔρωτος ἦτον ἡδονὴ καὶ πρᾶγμαν Ἀφροδίτης],
καὶ ἀγάπης ποθοανάμνησις νὰ τοὺς καταδεσμεύῃ·
3285 καὶ ἀπῆν ἀποχωρίσασιν, ἐκάθησαν νὰ λέγουν
λόγους τῆς ἀσχολήσεως καὶ πόθου ἀποδημίαις
— καλῶς τὴν ξενοδόχον μου, τὸ δρόσος τῆς ψυχῆς μου!
— καλῶς τὸ παρηγόρημα τῆς ὅλης μου καρδίας!
— καλῶς τὴν μ' ἀπεξένωσεν ἡ τέχνη τῆς μαγίας!
3290 — καλῶς τὸν κατεπίκρανεν ἡ τύχη του δι' ἐμέναν!
Καὶ πάλιν εἰς τοὺς λόγους τους λιποθυμοῦν καὶ πέφτουν,
καὶ πρᾶγμα εἶδα φοβερὸν καὶ νὰ θαυμάσῃς πάλε,
[Ἔρως ὁμοῦ καὶ θάνατος ἐμάχοντο οἱ δύο]
ἐκεῖνος νὰ λιγοθυμῇ, νὰ παναφέρῃ ἐκείνη,
3295 αὐτὴ νὰ πέφτῃ ἀναίστητος καὶ ἐκεῖνος νὰ συμφέρνῃ,
καὶ ἁπλῶς συχνὰ νὰ πίπτουσι, κἄποτε ν' ἀναφέρουν.
Λέγω — Ροδάμνη δέσποινα, βασίλισσα χαρίτων,
οὐ λέγω ξενοδόχισσαν ἀπὸ τοῦ νῦν ἐσέναν,
τί τὸν καιρὸν βραδύνομεν; ἀνέτειλε τὸ φέγγος,
3300 (βραδὺ γὰρ ἀπεσώσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον),
ἂν ἦναι ὁ δᾶος ἕτοιμος τὸν σὲ εἶπα νὰ τὸν ἔχῃς,
ἐλᾶτε ἂς ὑπαγαίνωμεν, μὴ ἀργοῦμεν, τὴν ὁδόν μας. —
Ἤκουσεν ἡ ἐξαίρετος ἡ κόρη καὶ ἀπεκρίθη
— ἔνε, καλέ μου Κλειτοβέ, καὶ φίλε τοῦ Λυβίστρου,
3305 ὁ δᾶος ἔν' παράτοιμος, σύρετε ἂς ὑπᾶμεν. —
Καὶ λέγομε τὸν Λύβιστρον — ἀπάρτι μὴ βραδύνῃς,
μὴ παραμένῃς καὶ ἀκουστῇ καὶ φθάσῃ μας ἡμέρα

καὶ γνωριστῇς, ὦ φίλος μας, καὶ θανατώσουσί μας.
Ἤκουσε καὶ σηκόνεται, φοραίνει τ' ἅρματά του·
3310 πρῶτον ἐκαβαλλίκευσε τὸν δᾶον ἡ φεδοῦλα,
καὶ τότε ἐγὼ καὶ ὁ Λύβιστρος ἐπιάσαμεν τὸν δρόμον·
ἀλλὰ εἰς τὸ καβαλλίκεμαν, πρὶν πιάσωμεν τὴν στράταν,
γράφει χαρτὶν ὁ Λύβιστρος εἰς τὸ ξενοδοχεῖον
»αὔριον [ἂν γυρεύσετε] τὴν ξενοδόχισσάν σας,
3315 μὴ ταραχθῆτε τίποτες, μηδὲ θορυβηθῆτε,
μάθε τὴν ξενοδόχον σας τὴν ἔχει ὁποῦ ἐπεθύμα,
ηὗρέ την πάλε ἀπὸ καλοῦ φίλου του συνεργείαν,
ἐπῆρέ την καὶ ἐκίνησεν, ὑπάει εἰς τὰ ἐδικά της.«
Τὸν δρόμον ἐκινήσαμεν, καὶ λέγω τὴν φεδοῦλαν:
3320 »σύστησε τὴν καρδίαν σου καὶ αὐτὸν τὸν λογισμόν σου
κράτει τὰ ρέτενα καλά, κάθου στερεὰ τὴν σέλλα,
τὸν δᾶόν σου πάντα βίτσονε, σύρε ἂς περιπατοῦμεν.«
[Αὐγὴν τὸν πόρον ηὕραμεν, εὔκολα τὸν περνοῦμεν]
περνοῦμέν τον ὡς ἤθελε τοῦ δαίμονος ἡ τέχνη
3325 καὶ τὸ δολομηχάνημα τῆς κακομάγου γραίας·
καὶ ἀφῆν ἀποπεράσαμεν, εἴδαμεν τὸ καλύβιν,
καὶ εἰς ἐκεῖνον τρέχομεν, φωνάζομεν τὴν γραῖαν·
ἐξέβην ἡ ταλαίπωρος ἡ γραῖα ἀπὸ τὸ καλύβιν,
βλέπει τὸ τίνες ἤμεσταν, γνωρίζει, προσκυνᾷ μας
3330 τὴν κόρην καὶ τὸν Λύβιστρον καὶ ἐμένα μετ' ἐκείνους·
βλέπει την ἡ παράξενος, ἐγνώρισε τὴν γραίαν,
'ς τὸν νοῦν της ἐπανέφερεν, ὅλα ἐνθυμήθηκέ τα
καὶ κατ' αὐτῆς θυμόνεται θυμὸν ἐξαγρισμένον,
τὸν Λύβιστρον ἐλάλησεν, ὅρκους φρικτοὺς τὸν εἶπε
3335 — ὁρκίζω σε εἰς τὰς συμφορὰς τὰς ἔπαθες διὰ ἐμένα,
ὁρκίζω εἰς τὴν ἀγάπην μου καὶ εἰς τὴν ἀσχόλησίν μου,
σκότωσε τὴν κακότυχον, τὴν μάγισσαν τὴν γραῖαν,
ἐμὲν ἐκ σοῦ ἐσκότωσε καὶ σὲ νεκρὸν ἐποῖκε·
λύτρωσε λέγω σήμερον μέγα κακὸν τοῦ κόσμου,
3340 θανάτωσε καὶ δαίμονα ψυχοσωματωμένον. —
Καὶ τὸ σπαθὶν ὁ Λύβιστρος ἔσυρε παραυτίκα
καὶ τὸ κεφάλιν ἔκοψε τῆς κακομάγου γραίας·
καὶ ἀπῆν ἀπεκεφάλισεν ὁ Λύβιστρος τὴν γραίαν,

ἐπαίρνει τὴν παράξενον, ἐκίνησε τὸν δρόμον.
3345 Τὸν δρόμον τὸν ὑπήγαινε μετὰ ψυχῆς θλιμμένης,
πάλιν τὸν ἐδιαγείραμεν μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
καὶ ἐνόσῳ ἐπεριπατούσαμεν τὸν ἔμνοστον δρυμόναν,
ἀθιβολὴν ἀρχήνισεν ἡ κόρη νὰ μᾶς λέγῃ,
τὸν ἐξ ἀρχῆς της ἔρωτα, τὸ ἀπερήφανόν της,
3350 καὶ πόσα κακοπάθησεν ὥστε νὰ τὸν κερδίσῃ,
καὶ ἀπέκει πῶς τοὺς ἔθλιψεν ἡ ἐπιβουλία τῆς τύχης
καὶ ὁ χρόνος ὁ μυριόκλωστος τὰ πόσα τοὺς ἐποῖκε.
Αὐτὰ εἶπε πρὸς τὸν φίλον της — καὶ σὺ ἀνταφηγήσου —
καὶ ἐκεῖνος ἐπεχείρησε πάλιν νὰ τ' ἀφηγῆται
3355 πόσας γραφὰς ἐρωτικὰς τῆς ὡραιωμένης κόρης
εἶπε καὶ ἀφηγήθηκεν ὡς πρὸς τοὺς συγγενεῖς του,
καὶ ὅσας γραφὰς τὸν ἔλαθαν τότε νὰ μᾶς τὰς εἶπε,
ἡ κόρη μὲ τὸ στόμα της ἤρξατο νὰ μᾶς λέγῃ.
— Ἄκουσε, φίλε Κλειτοβέ, πιττάκιν τοῦ Λυβίστρου,
3360 τό μ' ἔστειλε διὰ θλίψιν του τὴν εἶχε πρὸς ἐμένα·
»κλωνάριν πόθου 'ς τὴν ἐμὴν ἐφύτρωσε καρδίαν
καὶ πόνου ἐρρίζωσε δενδρόν, [ἐδὲ παραδικία!]
ἀνθεῖ τοῦ πόθου τὸ κλαδίν, καὶ τὸ [δενδρὸν] τοῦ πόνου,
ἐκεῖνο πόνου ὀπωρικὰ καὶ τοῦτο φύλλα πόθου·
3365 τρυγῶ ἐκ τοῦ πόθου τὸ κλαδὶν ὀπωρικὰ πικρίας,
καὶ ἀπὸ τοῦ πόνου τὸ δενδρὸν φύλλα γλυκειᾶς ἀγάπης·
γλυκαίνει ὁ πόθος ὀλιγόν, πικραίνει ὁ πόνος πλέον,
καὶ ἔνε ὁ πόθος λιγωστὸς καὶ πλεονάζει ὁ πόνος·
καὶ ἔνε τέτοιον τὸ δενδρὸν καὶ τὸ κλαδὶν τοῦ πόθου,
3370 κόρης ὡραίας ἀσχόλησις μὲ μυριοτυραννεῖται·
θέλω τοῦ πόνου τὸ δενδρὸν τοῦ νὰ τὸ ἐξανασπάσω,
καὶ εὐθὺς ἐπαίρνει σύρριζον καὶ τὸ κλαδὶν τοῦ πόθου
ἐκεῖνο ὁποῦ ἐρρίζωσε μὲ τὴν ἐμὴν καρδίαν·
ἐπαίρνει τὴν καρδίαν μου, ἐβγαίνει μετὰ κείνην·
3375 ἐγὼ τοῦ πόνου τὸ δενδρὸν θέλω νὰ τὸ ἀνασπάσω,
καὶ λέγω — ἂς ἔνε μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν·
πόθος καὶ πόνος διὰ σέν, καὶ τὸ ποθῶ πονῶ το,
καὶ ἰδὲ ἀπάρτι τὸ πονῶ μὴ τυραννοῦμαι ἀδίκως.«
Καὶ ἄκουσε, φίλε Κλειτοβέ, πιττάκιν καὶ ἀπὸ ἐμένα,

3380 πρὸς τὴν γραφὴν τὴν μ' ἔστειλε πάλε ἀντέγραψά τον.
— »Λέγεις, κλαδὶν ἐφύτρωσε δι' ἐμένα 'ς τὴν καρδιάν σου,
πόθου καὶ πόνου ὁλάκερον λέγεις ἐξέβη δένδρον,
καὶ ὀλίγος ἔνε ὁ πόθος σου καὶ πλεονάζει ὁ πόνος,
3385 καὶ διὰ τὸν πόθον τὸν ποθεῖς καταφρονεῖς τὸν πόνον·
καὶ ἰδέ, στρατιῶτα, μόνος σου, σκόπισε τό σε ἁρμόζει·
μάθε, ὁ πόθος παρεκτὸς οὐ γίνεται τοῦ πόνου·
λοιπὸν τὸν πόνον πόθησε, νὰ ἔχῃς καὶ τὸν πόθον,
καὶ δίχα πόνου μὴ ποθῇς νὰ ἔχῃς καὶ τὸν πόθον,
3390 καὶ ἂν ἀνασπάσῃς τὸ κλαδὶν τὸ ἐφύτευσεν ὁ πόθος,
νὰ μὴ διὰ πόθον ὀλιγόν, δένδρον κερδαίσῃς πόνου·
ἂν δὲ τοῦ πόθου τὸ κλαδὶν εἰς τὴν καρδιάν σου ἀφήσῃς,
ἐγνώριζε καὶ τὸ δενδρὸν τοῦ πόθου αὐξάνει θέλει.«
Καὶ λέγει ταῦτα ὁ Λύβιστρος ὡς ἤκουσε τὴν κόρην
3395 — ἀνεθυμήθην, κόρη μου, γραφὴν ἐρωτικήν σου,
καὶ ἐμὸν πιττάκιν πρὸς ἐσὲ ὅταν ἐσυνεπόνουν,
ἄκουσε, φίλε Κλειτοβέ, νὰ σοῦ τὸ καταλέξω.
Ἔρω, ἀπαὶ ἄρτι ἀρνοῦμαί σε καὶ ψεύστην σε ὀνομάζω,
κόπτω τὸ δέμαν τὸ ἔποικα ἐγὼ τὸ πρὸς ἐσέναν,
3400 ὁρκοπατῶ καὶ τὸ ὤμοσα, τὴν δούλωσίν σου ἀρνοῦμαι,
τὸ τόξον σου ἀνενέργητον νὰ τὸ διακηρύττω,
ἀφλόγιστον τὴν φλόγα σου νὰ τὴν εἰπῶ εἰς τὸν κόσμον,
καὶ τὸ πτερόν σου ὁποῦ πετᾷ καὶ αἰχμαλωτίζει ἀνθρώπους·
οὐκ εἶσαι ἀγάπης συνεργός, οὐκ εἶσαι πόθου φίλος,
3405 κόρη [νικᾷ σε] ἀγέρωχος μὲ τὸ κενόδοξόν της,
μὲ τὴν ἀλαζονίαν της τὸ τόξον σου συντρίβει·
[ἔσβεσε τὴν λαμπάδα σου μὲ τὸ ὑπερήφανόν της,
καὶ μὲ τὸ ἐπηρμένον της ἐσένα ἔποικέ σε
ν' ἀμηχανήσῃς παντελῶς ὡς πρὸς τὴν ὡραιωμένην·
3410 διὰ τὴν σὴν τὴν δύναμιν καὶ τὸ ἐξουσιαστικόν σου]
ξένος ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἐμὴν πατρίδα ἐγενόμην,
καὶ αἰχμάλωτος ἐδιέβηκα κόσμον πολὺν καὶ χώραν,
πικρίας μεγάλας ἔπαθα διὰ τὴν ὑπόσχεσίν σου·
ἦλθα εἰς τὴν ἡλιογέννητον, καὶ μυριοτυραννοῦμαι,
3415 καὶ εἶχα τὸ θάρρος εἰς ἐσέν, καὶ βλέπω οὐ συνεργεῖς με·

3398. θωρατε ἄρτι·

ἐδάρε ποίαν, ὁ αἰχμάλωτος, νὰ πιάσω πάλε στράταν,
καὶ κόσμον ποῖον, ὁ ὁλόξενος, ποῖον νὰ περπατήσω;
τίνος νὰ εἰπῶ τὰ ἐπάσχισα, [καὶ ποιὸν νὰ τὰ ἐγκαλέσω;]
τὸν οὐρανόν, τὸν ἥλιον, τὰ νέφη, τὸ φεγγάριν,
3420 τὰ δένδρα, τὰ ὄρη τὰ 'ψηλά, τοὺς ποταμούς, τὰς βρύσες;
[μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀπορῶ, καὶ ὁ πόνος τῆς ψυχῆς μου
πετᾷ με εἰς ᾅδην σύψυχον (ἔδε παραδικία!)
ἂς τὰ ἐγκαλέσῃ εἰς ἐσὲ ὁποῦ, ὡραία, πάσχει,
κόρη, τὸν ᾐχμαλώτισεν ὁ πόθος σου, φεδούλα!
3425 ὡραία, τὸν ἐτυράννησεν ὁ ἔρωτας διὰ ἐσέναν,
καὶ συγκατάβησε ὀλιγόν, συμπάσχησε εἰς τὰ πάσχω·
εἰ δὲ καὶ ἀκόμη ἀφήσῃς με νὰ μυριοτυραννοῦμαι,
μόνος μου μὲ τὰ χέριά μου νὰ 'πάρω τὴν ψυχήν μου.«
Ἰδὲ τὸ τὶ τὴν ἔγραφα τὴν κόρην μετὰ πόθου,
3430 καὶ τάχα, φίλε Κλειτοβέ, ἐψυχοπόνεσέ με.
— [Ἔδε χαρτὶν ἀπὸ ψυχῆς ἐρωτοπονεμένης,
ἔδε γραφὴν ἀπὸ ὁλόθλιβον ἐρωτικὴν καρδίαν,
ἔδε πιττάκιν συμφορᾶς στρατιώτου πονεμένου,
δέξου καὶ σύ, στρατιῶτά μου, γραφὴν ἀντίσηκόν μου
3435 τὴν ἔγραφα ἀπὸ πόνου μου καὶ ἀπὸ στεναγμοῦ μου
τοὺς ἔχω ἐκ τὸ πιττάκιν σου καὶ ἐκ τὴν γραφήν σου τούτην·
καὶ εἰπέ, διατὶ τὸν Ἔρωτα ψεύστην τὸν ὀνομάζεις
καὶ ὁρκοπατεῖς τὰ ὤμοσες, τὴν δούλωσιν ἀρνᾶσαι,
κόπτεις το τὸ λιζίκι σου τὸ ἔποικες εἰς ἐκεῖνον,
3440 καὶ εἰς κόσμον ἀνενέργητον τὸ τόξον του ὀνομάζεις;
διατὶ πονεῖς εἰς τὰ ποθεῖς καὶ εἰς τὸ ἀγαπᾷς στενάζεις;
ἂν ἔνε δι' αὐτό, στρατιῶτά μου, βεβαιώθησαι ἀπ' ἐμένα,
ἄδικον ἔνε τὸ λαλεῖς, δίκαιον οὐκ ἔνι τοῦτο,
διὰ πόθον τὸν ὀλιγωρεῖς, πολλάκις ἂν πονέσῃς,
3445 ν' ἀρνήσεσαι τὸν ἔρωτα τὸν ἐκατεδουλώθης·
ἂν δὲ νομίζεις μόνος σου ὅτι ἀναστενάζεις,
καὶ τὸ πονεῖ οὐ συμπάσχει σε καὶ οὐδὲν σὲ συστενάζει,
πληροφορήθησαι ἀπ' ἐμέν, πολύθλιβε καρδία,
πάσχω εἰς τὰ πάσχεις, μὰ τὸ ναί, θλίβομαι εἰς τὰ λυπεῖσαι,
3450 εἰς τὰ δοκεῖς ὅτι πονεῖς καὶ οὐδέν σε συμπονοῦσι
πονῶ τα ἐγὼ διπλώτερα καὶ κάλλια τὰ στενάζω·

καὶ ἄρτι, παρηγορία μου, πόθε ἐνήδονέ μου,
στρατιῶτά μου ἀνεγλύτωτε, καρδία ἀχώριστέ μου,
γνώρισε τοῦτο τὸ χαρτὶν τὸ μετὰ πόσου πόνου
3455 τὸ ἐγράψασι τὰ χέριά μου καὶ ἐσὲν ἀπέστειλά το.«
— Ἤκουσες, φίλε Κλειτοβῶν, καὶ τὴν γραφὴν τῆς κόρης,
θαυμάζεις νοῦν ἐρωτικόν, ἀπείραστον ἀγάπης,
πῶς ὑπεσέβην εἰς ἔρωταν καὶ ὑπέκυψεν εἰς πόθον,
καὶ ἔγραψε τοιαῦτα φοβερὰ πιττάκια καὶ ἔπεμψέ με!
3460 Ὅμως ὁ νοῦς ὁ ἐρωτικός, ἀφοῦ ἔμπῃ εἰς ἀγάπην,
μόνος του εὑρίσκει τὰς ὁρμὰς τὰς ποθοενασχολήτους.
Καὶ μὲ τὰ ἐρωπιττάκια τὰ ἐλάλει ἡ φεδοῦλα
καὶ τὰ ἔλεγεν ὁ Λύβιστρος μετ' αὔτην πρὸς ἐμέναν]
ηὕραμεν ἀναλίβαδον ν' ἀθῇ, νὰ πρασινίσῃ,
3465 νὰ γέμῃ δένδρα ἐρωτικὰ καὶ βρύσες κρύαις χιονάταις·
εἴδαμεν τὸ ἀναλίβαδον, τὰ ἄνθη καὶ τὰς βρύσας,
πόθον τὰ πανεξαίρετα ἐγέμιζαν τὸν τόπον·
εἰς αὐτὸ ἐκατουνεύσαμεν, ἐποίκαμεν μονήν μας·
πεζεύομεν ἐκ τ' ἄλογα καὶ ἀπέσω εἰς τὸ λιβάδιν,
3470 ἕνα δενδρὸν χωρίζομεν, ἧτον σιμὰ εἰς τὴν βρύσιν,
καὶ εἰς αὐτὸ ἐκατουνεύσαμεν νὰ περιαναπαυθοῦμεν,
καθίζομ', ἐδειπνήσαμεν καὶ ἐπίαμεν ἐκ τὴν βρύσιν.
[Καὶ διὰ τοῦ τόπου τὸ εὔμνοστον καὶ διὰ τὸ θαλερόν του
καὶ διὰ τὰς μυριοχάριτας τὰς εἶχε τὸ λιβάδιν,
3475 ἦλθέ με ὁκάτι λογισμὸς νὰ εἴπω καταλόγιν.

Στρατιώτης καὶ φουδοῦλα
εἰς λιβάδιν κατουνεύουν
τοὺς ἐλύπησεν ἡ ἀγάπη
καὶ τοὺς ἔθλιψεν ὁ πόθος·
3480 εἰς λιβάδιν κατουνεύουν
διὰ τὴν εὐμνοστοτοπίαν,
ἔχουσι κατούναν δένδρον
καὶ λιβάδιν εὐμνοστίας·
τὰ ἐπάσχισαν λαλοῦσιν
3485 εἰς τὴν ἐρωτικοβρύσιν,
τὸ πῶς τοὺς ἀποχώρισεν
ἡ ἐπίβουλος ἡ τύχη,

πόσους πόνους τοὺς ἐδῶκεν
ὁ ἀποχωρισμός τους·
βλέπουν τοῦ τόπου τὸ καλὸν
3490 καὶ χαίρονται εἰς αὐτο,
καὶ λησμονοῦν τοὺς πόνους των
τοὺς ἐπασχίσαν οἱ δύο,
καὶ σκιρτοῦν τὴν ἕνωσίν τους
εἰς τὸ εὔμνοστον λιβάδιν.
3495 Καὶ ἀφότου τὸ ἐκατάλεξα τοῦτο τὸ καταλόγιν,
ἀπὸ τότε ὁ Λύβιστρος ἐχείρησε νὰ λέγῃ
τραγούδημα παράξενον καὶ ἐκεῖνο ἀνιστορεῖ το.
»Φέγγος, τοὺς ἐτσιγάρισεν ὁ πόθος εἰς τὸν κόσμον
καὶ τοὺς ἐκατεχόρτασε πικρίας ἀναριθμήτους
3500 ἀπὸ τὸ ἀσυστατόγνωμον τῆς ἐπιβούλου τύχης,
ἐντάμα τοὺς ἐπέτυχες, παρηγορήθησαί τους·
πέψαι εἰς αὐτοὺς ἀκτῖνά σου καὶ ἂς ἔχουν μήνυμά σου,
ὅτι ἀπεδᾶ ἀπεξέβηκαν τοὺς παροπίσω χρόνους·
καὶ αὐτοὶ ὅταν ἀπεσώσασι πάλε εἰς τὰ γονικά τους
3505 εἰς στύλον σέ,, φεγγάρι μου, νὰ στήσουν καὶ νὰ ποίσουν.«]
Ἦλθεν ὀκάποτε καιρὸς τοῦ ν' ἀποκοιμηθοῦμεν·
καὶ ὀλίγον ἐκοιμήθημεν, βλέπομεν τὴν ἡμέραν,
καὶ πάλιν ἐκινήσαμεν καὶ 'πιάσαμεν τὸν δρόμον·
πάλιν ἡ κόρη ἐχείρησε τοῦ νὰ μᾶς ἀφηγῆται
3510 διὰ τὸ τριχογάϊτανον τοὺς στίχους τοὺς ἐποῖκεν.
»Στρατιώτη, τὸ γαϊτάνιν μου τὸ τριχογάϊτανόν μου
[σύρριζα] τὸ ἐξερίζωσαν τὰ χέριά μου ἀπὸ ἐμέναν,
καὶ εἰς ἐσὲ τὸ ἀπέστειλαν νὰ βλέπῃς τὸ θυμᾶσαι·
καὶ βάλ' τὸ εἰς τὸ τραχῆλίν σου, φρικτὰ περίπλεξέ το
3515 νὰ ἰδῇς τὸ πόση ἀνάμνησις θέλει 'σεβῆν εἰς τὸν νοῦν σου·
καὶ μὴ [τὸ] δέσῃς ἀλλαχοῦ πούπετε εἰς ἄλλον τόπον,
διότι ἔνε σύρριζον ἀπὸ τὸ ἐμὸν κεφάλιν,
καὶ κράτει το ἀντὶς ἐμέ, ἔχε το τὸ γαϊτάνιν,
καὶ νόμιζε, στρατιῶτά μου, ἐμὲν ἔχεις κοντά σου.«
3520 Καὶ ἄκουσε, φίλε Κλειτοβέ, πιττάκιν τοῦ Λυβίστρου
τὸ μὲ ἔστειλεν ἀντίσηκον, πλὴν μὲ τὸ μαξιλλάριν·

3506 στίλε εσύ . . . στίσω . . ποίσω.

»καρδιά μου, τὸ γαϊτάνιν σου, τὸ τριχογάϊτανόν σου,
τὸν ὁρισμόν σου ἐπλήρωσα, καὶ ἐτραχηλόδεσά το·
3525 καὶ ἐκεῖνο ὡς ἦτο σύρριζον, εἰς ἐμένα ἐψυχώθη
ἀπέσω εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ ὅλον περιέπλεξέ με·
καὶ ἀντὶς τοῦ γαϊτανίου [σου], στέλλω σε μαξιλλάριν
τὸ ἀπέσω ἐκ τῆς καρδίας μου ἀπέσωσεν ὁ πόθος,
καὶ φύλλα ἐκ τὴν καρδίαν μου τὸ ἐγέμωσα ἀπατός μου
3530 ἐρωτικὰ θελήματα καὶ 'πόληψες τοῦ πόθου·
καὶ ὁπόταν θέσῃς εἰς αὐτὸ μάγουλον ἐδικόν σου,
αὐτὸ δι' ἐμένα [εἰς τὸ ωὐτὶν] θέλει σε συντυχαίνει
νὰ μὴ ἀποβγάλῃς ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἐδικόν σου πόθον·
καὶ ἔχε το, ἡ παράξενος, ἐμὸν τὸ μαξιλλάριν,
3535 καὶ βλέπε το, καὶ ἐνθύμησιν ἔχε τὴν ἐδικήν μου,
καὶ ἀντὶς ἐμένα κράτει το, φίλει, περίπλεκέ το,
καὶ νόμιζε ὅτι ἐμὲ κρατεῖς καὶ ἐμέναν ἀσχολεῖσαι.«
Καὶ μέσα εἰς τοῦτον ἐφθάσαμεν εἰς τοῦ δενδροῦ τὴν βρύσιν
ὁποῦ ἐφαντάστην τὸ ὄνειρον διὰ τὸν Βερδερῖχον·
3540 βλέπει, γνωρίζει ὁ Λύβιστρος, καὶ λέγει πρὸς τὴν κόρην·
— βλέπεις ἐτοῦτο τὸ δενδρόν, βλέπεις αὐτὴν τὴν βρύσιν;
ἐδῶ ἐφαντάσθη τὸ ὄνειρον ὁ Κλειτοβὸς ὁ φίλος
[καλὸν διὰ τὴν ἀνεύρεσιν], κόρη, τὴν ἐδικήν σου.«
Ἐκ τ' ἄλογα ἐπεζεύσαμεν νὰ περιαναπαυθοῦμεν,
3545 καὶ ἤρχισε καὶ ἀφηγήθηκε τὸ ὄνειρον τῆς κόρης,
καὶ πάλιν πῶς τὸ ἐδιάκρινε καὶ εἰς ποῖον τέλος ἐξέβη·
καὶ ἐθαύμασεν ἡ ἐξαίρετος ἡ κόρη ἡ Ροδάμνη
τὴν ἐκ ψυχῆς μου καθαρὰν φιλίαν ὡς πρὸς ἐκείνην.
Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἤλθαμεν εἰς τὸν τόπον,
3550 ὁποῦ ηὕρηκα τὸν Λύβιστρον νὰ περπατῇ θλιμμένος
ἐκεῖ εἰς τὸ 'μνοστολίβαδον τὸ μυριοξανθισμένον·
καὶ ἅμα τὸ εἶδεν ὁ Λύβιστρος ἐστέναξε μεγάλως,
καὶ στρέφεται εἰς τὴν δέσποιναν, καὶ τέτοια τὴν ἐλάλει·
— πόσοι μου πόνοι κείτονται εἰς τοῦτο τὸ λιβάδιν,
3555 πόσα μου ἀναστενάγματα πάλε εἰς τὸ μονοπάτιν!
οἱ στεναγμοὶ ἂν ἐρρίζοναν καὶ ῥίζοναν οἱ πόνοι,
νὰ εἶδες δένδρα σταλαγμούς, ὡραία, τοὺς ἐδικούς μου,
[καὶ ὡς φυτὰ τοὺς πόνους μου νὰ ἦσαν] εἰς τὸ λιβάδιν,

3560 τὰ δάκρυα νὰ ἐκίνησαν τοὺς ποταμοὺς, [τὰς βρύσεις],
διότι ὁπόταν μὲ ἐξένωσε ἡ τύχη μου ἀπὸ σένα
καὶ ἐπεριπάτουν μοναχὸς καὶ [ἐκοσμογύρευά σε],
τὸ μονοπάτιν τὸ θωρεῖς καὶ τὸ λιβάδιν τοῦτο
[καὶ τὸ ἀναγλυκοπόταμον εἶχέ με πολλὰ θλιμμένον,
3565 καὶ ἐδῶ ὁ καλὸς ὁ Κλειτοβῶν ὁ ἰσόψυχός μου φίλος
ηὗρέ με μυριοπονόθλιβον] καὶ ὑπόταξέ με φίλον,
καὶ ὤμοσε τὴν φιλίαν μου νὰ τὴν συναποθάνῃ. —
Στρέφεται ἡ κόρη πρὸς ἐμέ, βλέπει με δακρυσμένον
καὶ λέγει — φίλε Κλειτοβέ, ὑπερεξῃρημένε,
3570 φίλε τῆς ὑπολήψεως, ἡ ρίζα τῆς ἀγάπης,
ποτάπην εὕρω ἀνταμοιβὴν ὡς πρὸς τὴν ἐδικήν σου,
εἰς τὴν φιλίαν σου τὴν καλὴν καὶ εὐϋπόληπτόν σου; —
Καὶ ὡς εἶδα ὅτι τἀμματιά της δάκρυα καταχύνουν·
— σώπασε, κόρη, λέγω της, τίποτε μὴ λυπῆσαι,
3575 στράταν χαρᾶς συντρέχομεν καὶ οὐ πρέπει [νἀναστενάζῃς,]
καὶ ἀφῆτε τὸ νὰ θλίβεσθε καὶ εἰπέτε καταλόγιν.
Καὶ παρευθὺς ὁ Λύβιστρος ἤρχισε νὰ τὸ λέγῃ,
ἦτον γὰρ καὶ καλόφωνος, ὑπερεξῃρημένος.
»Τὴν στράταν τὴν ἐδιέβαινα θλιμμένος διὰ ἐσένα,
3580 τώρα τὴν τρέχω ὁλόχαρος, κυρά μου, μετὰ σένα,
τότε τοὺς πόνους ὡς διὰ ἐσὲ εἶχα συνοδοιπόρους,
καὶ τώρα πάλε μετὰ σὲν ἔχω τὴν ἀθλιψίαν·
[τότε ἀντὶ γέλοια στεναγμοὺς ἐγέμιζαν τὴν στράταν,
καὶ τώρα ἀντὶ στενάγματος τὰς εὐμνοστίας τοῦ κόσμου·
3585 τότε τὰ δάκρυα ποταμοὺς ἐκένοναν καθ' ὥραν,
καὶ ἀντὶ ἐκείνων τῆς χαρᾶς τρέχει ἀπὸ μὲ ποτάμι·
τότε τῆς τύχης τὴν ὀργὴν εἶχά την μετ' ἐμένα,
καὶ τώρα τὴν προσπάθειαν ἐπῆρα καὶ ὑπαγαίνω] «
Ἐλάλησεν ὁ Λύβιστρος, εἶπε τὸ καταλόγιν
3590 [μετὰ μεγάλης ἡδονῆς, μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου],
καὶ λέγω — τί βραδύνωμεν, ἂς σχολάσωμεν τὰ πάντα,
καὶ τὰ πολλὰ ἂς ἀφήσωμεν νὰ ὑπᾶμεν τὴν ὁδόν μας,
καὶ τὴν ὁδὸν ἂς πιάσωμεν μετὰ σπουδῆς μεγάλης·
σπουδάσετε νὰ σᾶς ἰδοῦν ὅπου σᾶς ἀναμένουν·
3595 δίχρονον εἶσαι δέσποινα αἰχμάλωτος ἐκ τὰ ἐδικά σου,

καὶ τοῦτος ξένος δίχρονον διὰ ἐσὲν ἀπὸ τὸν κόσμον.
Τὶ τὸ λοιπὸν ἐγίνετο; ἀφήκασι τὰ πάντα
τὸν πόθον καὶ τὸν ἔρωτα τὸν εἴχασιν οἱ δύο,
καὶ τὴν ὁδὸν ἐπιάσασιν, ἐτάχυναν τὸν δρόμον·
3600 καὶ τὴν ἀρχὴν εὑρήκαμεν τὴν σύνθεσιν τοῦ δρόμου
ὁποῦ εἶχε στράτας ἑκατὸν εἰς ἄλλας καὶ ἄλλας χώρας,
ἐκεῖ ὁποῦ ἐχαιρέτησεν ὁ Λύβιστρος ὁ ξένος
τὰ ἑκατὸν παιδόπουλα τὰ εἶχε μετὰ κεῖνον·
ηὗρέ τους πάλιν εἰς αὐτὸν καθὼς καὶ ὥρισέ τους,
3605 συναπαντοῦνται οἱ ἑκατόν, πεζεύουν, προσκυνοῦν τον,
κρατοῦν τον, περιπλέκονται, μυριοκαταφιλοῦν τον
καὶ ἐκείνην τὴν παράξενον ἐρωτικὴν Ροδάμνην·
καὶ οἱ ἑκατὸν ἐχείρησαν τοῦ νὰ τὸν ἀφηγοῦνται
τὸ πόσους κόσμους ἔδραμαν καὶ πόσας εἶδαν χώρας,
3610 καὶ πόσας εἶδαν συμφορὰς καὶ τὶ τοὺς ἐσυνέβη.
[Ἀφήσω, παραδράμω τα τὰ τότε λαληθέντα,
κόψω καὶ τοῦτον τὸν εἱρμόν, πλάτος ὁ λόγος ἔχει],
τίς ἠμπορέσει τὴν χαρὰν τὴν τότε γενομένην
νὰ τὴν εἰπῇ συνοπτικῶς καὶ νὰ τὴν καταλέξῃ;
3615 πῶς δυνηθῶ τῶν ἑκατὸν τὰς λογοσυντυχίας
ἐκ στόματος νὰ τὰς εἰπῶ καὶ νὰ τὰς ἑρμηνεύσω;
Τοὺς ἑκατὸν ὁ Λύβιστρος τοὺς ηὗρε συνηγμένους,
εἶπέ τους πόσον ἔδραμε πάλε ἐκεῖνος κόσμον,
καὶ πῶς ἐμὲν ὑπέταξε φίλον ἰσόψυχόν του,
3620 καὶ ἐκ τῆς οἰκονομίας μου πῶς ηὕρηκε τὴν κόρην.
Καὶ [μετ' αὐτοὺς τοὺς] λογισμοὺς καὶ μὲ τὰς ἀφηγήσεις
εἰς τόπον ἐπληρώσαμεν [ἕναν] ἡμέρας ἕξῃ,
[καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τῶν ἕξῃ]
ὁ Λύβιστρος συνέτυχεν ἐμὲ τοὺς λόγους τούτους
3625 — Ἄγωρε, φίλε Κλειτοβέ, ὑπερεξῃρημένε,
φίλε τῆς ὑπολήψεως, ἐμψυχωμένε στύλε,
φίλε καλὲ εἰς τοὺς φίλους σου [καὶ ὀρθὲ] εἰς τὴν ἀγάπην,
ηὗρα τὸ εἶχα θέλημα μὲ τὸ οἰκονομικόν σου,
καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ὀρέγομαι ἀνταμοιβὴν νὰ ποίσω
3630 ἀντάξιον τῆς φιλίας σου καὶ τῆς ὀρθῆς σου γνώμης,
διότι καὶ σὺ δι' ἐρωτικὴν ἀγάπην συνεθλίβης

καὶ πόθου φλόγα ἐφλόγισε καὶ σένα τὴν καρδιάν σου,
ὀργῆς ἀγάπη ἐμάρανε τὸν νοῦν σου ἀπὸ φεδούλας,
καὶ σὺ καθόμοιον ἔπαθες ὅσα καὶ ἐγὼ εἰς τὸν κοσμον·
3635 θέλω καὶ ἐγὼ ἀντίσηκον νὰ σὲ δουλεύσω ἐσένα,
καὶ νὰ πασχίσω [μετὰ] σὲ τὰ ἔπαθες διὰ ἐμένα·
καὶ σύρε ἂς ὑπαγαίνωμεν τῆς Ἀρμενίας τὴν στράταν,
καὶ ὅποταν, φίλε, φθάσωμεν της Κλειτοβίας τὰ μέρη,
δύνομαι τότε, Κλειτοβέ, καὶ ἐγὼ νὰ σὲ δουλεύσω
3640 [τοιαύτην] δουλειὰν ἀνθόμοιον ὡς πρὸς τὴν ἐδικήν σου·
καὶ παραδίδω σήμερον τῶν ἑκατὸν τὴν κόρην,
καὶ αὐτοὶ νὰ τὴν ὑπάγωσιν εἰς τὸ Ἀργυρὸν τὸ κάστρον,
καὶ ἐγὼ μὲ σένα μόνος μου, δίχα συνοδοιπόρου,
[τὴν στάρταν] νὰ κρατήσωμεν, φίλε, τῆς Ἀρμενίας.
3645 Ἐγὼ δὲ πάλιν πρὸς αὐτὸν μετὰ θλιμμένου τρόπου
καὶ λυπημένου σχήματος καὶ στεναγμοῦ ἀμετρήτου
λέγω τον, — φίλε Λύβιστρε, ῥήγας τῆς γῆς Λιβάνδρου,
εἰπά σε τὰς κακώσεις μου τὰς ἔπαθα ἐκ τὴν τύχην,
ἠστάνθης τὰς ὀδύνας μου τὰς ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον,
3650 λοιπὸν ἀνεπιχείρητον καὶ δυσκατωρθωμένον
ἔνε τὸ πρᾶγμα τῆς ἐμῆς ἐρωτικῆς ἀγάπης,
οὐδὲ γὰρ ἔνε δυνατὸν χώραν καὶ κόσμον τόσον
μόνοι μας δίχα συνεργοῦ, δίχα προβόδου μόνοι
περιπατῆσαι θαρρικά, σκοπῆσαι ψυλαφῆσαι·
3655 καὶ πότε χώρας δέσποιναν μεγάλης πολυανθρώπου
ἰδεῖν, εὑρεῖν καὶ συντυχεῖν δίχα προβόδου μόνου!
Ἐγὼ τὸ ἐμέναν ἥρμοζε, φίλε μου, ἐπλήρωσά το,
καὶ τῆς φιλίας μου τὸν δεσμὸν ὡς ἔξω ἐξέβαλά το,
ἀκέραιον τὸ ἐνδεχόμενον ἐποῖκα τῆς ἀγάπης·
3660 καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν, ὦ φίλος μος, νὰ σὲ ἀποχαιρετήσω,
καὶ εἰς ἄλλον κόσμον καὶ οὐρανὸν νὰ ὑπάγω νὰ οἰκήσω.
Ἤκουσε πάλε ὁ Λύβιστρος, θυμόνεται ἐκ τοῦ λόγου,
στενάζει ἀπὸ καρδίας του, τὰ δάκρυά του πηδοῦσι,
θλίβεται θλίψιν φοβεράν, τοιούτους λόγους λέγει.
3665 — Ἄκουσε, φίλε Κλειτοβῶν, πάλιν ἀρχὴν πικρίας,
πάλιν ἀρχὴ τοῦ πικρασμοῦ καὶ τῆς ἐμῆς ὀδύνης,
ἂν ἀπ' ἐμένα ξενωθῇς, φίλε μου Κλειτοβῶν μου,

ὁρκίζω σε εἰς τὰ ἐπάσχισες καὶ τὰ ἔπαθες δι' ἐμέναν,
ὀμνύω σε εἰς τὰς πικρίας σου τὰς εἶδες ἐκ τὴν τύχην·
3670 ἀλλὰ μετ' ἐμὲν ὤμοσες, ἠξεύρεις, ν' ἀποθάνῃς,
καὶ πάλιν κατορκίζω σε καὶ ὀμνύω σε εἰς τὸ σπαθίν σου,
μή με ἀπεβγῇς, μή ξενωθῇς, μηδὲ ἀποχωρισθῇς με·
μέσην τὴν ἐξουσίαν μου μερίζω μετ' ἐσένα,
καὶ σύγγαμβρόν μου, Κλειτοβῶν, μάθε ὅτι πολεμῶ σε·
3675 ἔχει γὰρ ἄλλην ἀδελφὴν ἡ ἐρωτικο-Ροδάμνη
ἀνθόμοιον, ἀπαράλλακτον ὡς ἔνι αὐτὴ καὶ ἐκείνη·
καὶ ἄφες τὰ πάντα, παρεκτὸς ῥίψε τα, πέτασέ τα,
ἔλα μετά μου, Κλειτοβῶν, εἰς τὸ Ἀργυρὸν τὸ κάστρον,
καὶ ζῆσε, ζῆσε χάριτας μετά με ἐνηδόνους,
3680 τὰς ἔχει τὸ Ἀργυρόκοστρον καὶ τὰ περίχωρά του.
Εἰ δὲ καί, φίλε Κλειτοβῶν, οὐ συγκατατεθῇς το,
ἔξευρε πάλιν μετὰ σὲ συνζήσω, συμπασχίσω,
συμπικρανθῶ · · · · συμποθοξενωθῶ σε,
συναποθάνω μετὰ σέν, ἐὰν ἡ τύχη πάλιν
3685 ἀλλάξῃ τὸ κακόγνωμον τὸ δείχνει πρὸς ἐσένα·
λοιπὸν ἐξάφες τὰ πολλά, δέξαι με σύμβουλόν σου,
σώζουν σε τὰ ἐπάσχισες τοὺς παροπίσω χρόνους,
χάρισε, ζῆσε τὸ καιρὸν ὅσον ἀπάρτι ζήσῃς
μὲ τὴν χαράν, μὲ τὴν τρυφήν, μὲ τὴν εὐημερίαν,
3690 μὴ περιμείνῃς πικρασμοὺς τῆς ἐπιβούλου τύχης,
μὴ καρτερῇς τὰς συμφορὰς τῆς μανικοειμαρμένης·
βλέπεις τὸν χρόνον ἔκλωσεν ἀπάρτι τὸ τροχίλιν,
ἤλλαξε τὰς κακώσεις της ἡ τύχη σου ἀπ' ἐσένα,
καὶ μὲ τῆς τύχης τὸ καλὸν ἁπλώθησαι καὶ ζῆσε
3695 καὶ τὰς ὀπίσω συμφορὰς ἀποξενώθησαί τας. —]
Συνεκατέβην εἰς αὐτόν, πολλὰ ἐσυνετάγην,
συνεμαλάχθην τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς [λιθοψυχίας],
ἀφῆκα τὸ σκληρόκαρδον, μετέπεσα πρὸς ἄλλην
[εἰς γνώμην, εἰς τὸ θέλημα κατήντησα Λυβίστρου,
3600 ἔκρινα κρεῖττον τὸ νὰ ζῶ περὶ τὸν θάνατόν μου,
καὶ προκειμένων [δύο] κακῶν ἐχώρισα τὸ κρεῖττον,
εἰπά τον, ἀπεκρίθη τον — Λύβιστρε, γῆς τοπάρχα,
συνέρχομαι εἰς τὸ θέλημα, εἶμαι εἰς τὴν βουλήν σου,

ἔρχομαι εἰς τὴν πατρίδα σου μετ' ἐσὲ νὰ ἀποθάνω.
3705 Τὶ μερικεύω τὰ πολλὰ λόγους ἐμοὺς καὶ ἐκείνου,
τῆς κόρης καὶ τῶν ἑκατὸν τὰς ἐμνοστολογίας;
τὰ πάντα παρατρέχω τα, σιγοπατῶ, λακτῶ τα·
τὸν δρόμον πάλιν, τὴν ὁδὸν ἠρξάμεθα τοῦ τρέχειν,
τὸν μονοπάτην τὸν κοπὸν γῆς Ἀργυροῦ τοῦ κάστρου·
3710 καὶ τὶς λαλήσει τὰς χαράς, τὰς ἡδονὰς ἐκείνας,
τὰς ἐν τῷ μέσῳ χάριτας τῆς παραξένου στράτας;
Ὅμως ἀφήσω τὰ πολλά, καὶ στίχους τοῦ Λυβίστρου
τοὺς εἰς τὴν στράταν ἔποικεν εἰπῶ καὶ καταλέξω.
»Ὅλον τὸν κόσμον ἔδραμα, τὸν ἥλιον ἠκολούθουν,
3715 ὅσον ἐκεῖνος ἔδραμε κόσμον εἰς μίαν ἡμέραν
τοσοῦτον κόσμον ἔδραμον μόνος εἰς χρόνους δύο·
κόρην ὡραίαν ἐγύρευσα νὰ εὕρω, νὰ καταλάχω
τὴν μὲ ποθοαποξένωσε παρὰ καιρὸν ὁ χρόνος·
ἔπαθεν ἡ καρδία μου πικρίας ἀναριθμήτους,
3720 πόνους ὑπέστην φοβερούς, ἀνάγκας ὑπὲρ φύσιν,
ὀδύναις κατεκλόνισαν ἀπέσω τὴν ψυχήν μου·
καὶ ὁκάποτε ηὗρα φίλον μου συμπονοποθετήν μου
νὰ ὀρέγεται τοὺς πόνους μου, μετ' ἔμε νὰ πασχίσῃ,
μετ' ἔμε ἠκολούθησε νὰ μὲ συναποθάνῃ·
3725 [ὤμοσεν ὅρκον μετ' ἐμὲ] νὰ μὴ ἀποχωριστοῦμεν.
ηὕρηκα τὴν ἐγύρευα, τὴν εἶχα εἰς θέλημά μου,
τὴν μὲ ἀπεχώρισεν ἡ ἐπίβουλος ἡ τύχη,
καὶ ἀπῆρά την κσὶ στρέφομαι πάλε εἰς τὰ γονικά μου,
νὰ ἔχω συνοδοιπόρον μου καὶ τὸν ἐγκάρδιον φίλον,
3730 τὸν εἶχα εἰς τὰς ὀδύνας μου συμπονοποθετήν μου.«
Καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐρωτοχαρίτου·
ἡ δὲ μυριοπαράξενος ἡ ἐρωτικο-Ροδάμνη,
ὡς εἶδεν ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν γαβρός της ὠνομάσθην,
ποτάπην νὰ εἴπω ἀσχόλησιν ὅτι εἶχεν εἰς ἐμένα!
3735 πόσην ἀγάπην καὶ στοργὴν καὶ διάθεσιν γνησίαν·
ὅμως ἀφήσω τὰ πολλὰ τὰ μέχρι καὶ τοῦ κάστρου,
ἂν γὰρ εἰς αἴσθησιν ἐλθῶ καὶ εἰς νοῦν ἀναβιβάσω,
πόσας καλὰς μεταβολάς ἐρωτικοενηδόνους

3707. λαλῶ.

κατάστρατα ἐχαιρόμεθα, ὅτε ἡ δυστυχία
3740 τελείως μᾶς ὑπεξέβηκε καὶ ἡ μανικοειμαρμένη,
νὰ εἴπες, ὅτι θεωρῶ τα αἰσθητικῶς καὶ χαίρομαι εἰς ἐκείνας·
καὶ [ἐπεὶ] εἶναι πολυαφήγητα, νὰ εἴπω ἀδυνατῶ τα,
καὶ τὴν πολλὴν λεπτότητα κόβω την ἐν τῷ μέσῳ,
καὶ λέγω τοῦτο, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ἀργυρὸν τὸ κάστρον.
3745 Ὅλος ὁ κόσμος ὁ πολὺς [τοῦ] Ἀργυροῦ τοῦ κάστρου
ἔφθασεν εἰς συνάντησιν τῆς δέσποινας Ροδάμνης,
κόσμον πολὺν κοσμίζουσι, στράταν πολλὴν λαμπρύνουν
μαργαριτάριν καὶ βλαττίν, χρυσάφιν καὶ λιθάριν·
γίνεται τόση ταραχὴ μέχρι νεφῶν ἀνέβη,
3750 ὄργανα, σεῖστρα, τύμπανα, βούκινα, μέλος ἅπαν
ὅσον ἐκόσμει τὴν πολλὴν Ἀργυροκάστρου χώραν
ἔφθασαν εἰς συνάντησιν τῆς δέσποινας Ροδάμνης·
καὶ παρευθὺς εὐφήμησαν ταύτην τὴν εὐφημίαν.
»Λυβίστρου τοῦ πανευτυχοῦς, μεγάλου βασιλέως
3755 γῆς περιφήμου τῆς λαμπρᾶς πάσης Ἀργυροκάστρου,
καὶ γῆς Λιβάνδρου τοῦ ρηγός, σὺν τῇ καλῇ Ροδάμνῃ
καὶ βασιλίσσῃ τῇ λαμπρᾷ τῇ πανευτυχεστάτῃ
πολλὰ τὰ ἔτη καὶ καλά, πάσης φροντίδος ἔξω!«
τρίτον ἀνευφημήσασι μετὰ κραυγῆς καὶ κτύπου,
3760 μετὰ μεγάλης ταραχῆς ὥστε τὸν κόσμον ὅλον
ἔλεγες ὅτι σείεται, κλονίζεται, κινεῖται.
Τὶ τὸ λοιπὸν ἐγένετο; ἐσέβημεν τὸ κάστρον,
καὶ τὸ λαμπρὸν παλάτιον τοῦ τερπνομεσοκήπου
εἴδαμεν, ἐτρυφήσαμεν ἡμέρας οὐκ ὀλίγας.
3765 Συνάγει τότε ὁ Λύβιστρος τοὺς ὅλους του τοπάρχους,
τοὺς ἀρχηγούς, δουκάδας του, πάντας τοὺς συγγενεῖς του,
βασιλικῶς προκάθηται, δημηγορεῖ καὶ λέγει.
— Ἐγὼ μὲν φίλοι συγγενεῖς, τοπάρχαι μου, δουκάδες,
ἀπὸ τῆς γνώμης τῆς ὑμῶν καὶ τοῦ θελήματός σας,
3770 γῆς κατεστάθην βασιλεὺς γῆς Ἀργυροῦ τοῦ κάστρου
μὲ τὴν ὑμῶν τὴν φυσικὴν δέσποιναν τὴν Ροδάμνην·
καὶ τὰ συμβάντα κατ' ἐμοῦ καὶ κατὰ τῆς Ροδάμνης
οἴδατε πάντες ἀκριβῶς, γινώσκετέ τα πάντες·
φίλος ἐμὸς ὁ Κλειτοβῶν, τὸν ἔδωκεν ἡ τύχη

3775 εἰς τὰς τοσαύτας συμφορὰς νὰ μὲ παρηγορῆται,
σήμερον ἦλθε μετ' ἐμὲν εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα
αἰχμάλωτος ὁλόξενος, πλὴν ἂν οὐκ ἦτον τοῦτος
καὶ τὸ καλοσυμβούλευτον καὶ τὸ στερρόγνωμόν του,
ἐγὼ Ροδάμνην ἀκομὴ δέσποιναν οὐκ ἐθώρουν.
3780 ἐπεὶ δὲ ὁ φίλος Κλειτοβῶν ὁ ὑπερεξῃρημένος,
ἀνεψιὸς ὁ κάλλιστος ρηγός τῆς Ἀρμενίας
εἰς κίνδυνον ἐσέβασε διὰ ἐμένα τὴν ψυχήν του
καὶ χώρας ἐπαρέδραμε πολλὰς ἀναριθμήτους
καὶ συνεκακοπάθησε καὶ συνεπάσχισέ με,
3785 λοιπὸν καὶ ἂν σᾶς φαίνεται, φίλοι μου, συγγενεῖς μου,
εἰς τὴν ἑτέραν ἀδελφὴν τῆς δέσποινας Ροδάμνης
ἐπαίρνω τον, καὶ σύγγαμβρον ἐμὸν τὸν ὀνομάζω. —
Ἡ δὲ ἀδελφὴ τῆς δέσποινας ἤκουε Μελανθία.
Ἤκουσαν οἱ πρωτεύοντες, τῆς χώρας του οἱ τοπάρχαι,
3790 ὁμοῦ συνευφημήσασιν, ἐπροσκυνήσασί μας
καὶ δεύτερον εὐφήμησαν, εἶπαν τοὺς λόγους τούτους.
»Σύγγαμβρον τὸν πανευτυχὴν Λυβίστρου Κλειτοβῶντα
τῆς γῆς τοῦ κάστρου τοῦ Ἀργυροῦ μεγάλου βασιλέως
καὶ δεσποίνων τῶν εὐγενῶν, Ροδάμνης, Μελανθίας,
3795 πολλὰ τὰ ἔτη καὶ καλά, πάσης φροντίδος ἔξω.«
Ἀπεκατέστην βασιλεὺς μετὰ τῆς Μελανθίας·
συντέμνω τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἐν κοντῷ λαλῶ την,
ἀπὸ τοῦ νῦν συνοπτικῶς εἰπῶ τὰ παρελθόντα·
ἔζησα χρόνους ἱκανοὺς μετὰ τῆς Μελανθίας,
3800 ἐχάρην, ἐλησμόνησα τοὺς παροπίσω χρόνους,
τὰ κλώσματα τὰ δύσκολα τῆς ἀσυστάτου τύχης,
ὁ νοῦς μου οὐκ εἶχε μέριμναν, καὶ ἂν εἶχεν ἔλαθέν τα·
ἔκλωσε πάλιν ἡ βουλὴ τῆς τύχης τῆς ἀδίκου,
μετεκυλήθην κατ' ἐμοῦ τοῦ χρόνου ὁ τροχός του,
3805 καὶ τοῦ θανάτου τὸ σπαθὶν δι' ἐμέναν ἐστομώθην.
Χάρος ἐπαίρνει λῃστρικῶς τὴν κόρην Μελανθίαν,
θάνατος σφάζει τὴν ἐμὴν ψυχοπαρηγορίαν,
ᾅδης κερδαίνει τὴν ἐμὴν ἀδίκως γλυκοτέρψιν,
μόνος ἐγὼ τῆς συμφορᾶς δοῦλος ἀπεκατέστην

3798. ὑπὸ τὰ π.

3810 καὶ τῆς δυστύχου τύχης μου συμφέρω πονοκράτωρ·
καὶ πάλιν ὡς αἰχμάλωτος ἤμουν εἰς ξένον κόσμον,
καὶ ξένος τόπον καὶ χαρᾶς γῆς Ἀργυροῦ τοῦ κάστρου,
καὶ εἶχα δόξαν στέμματος καὶ κόσμου βαοιλείαν.
Καὶ πάλιν ἦλθέ μου βουλὴ καὶ λογισμὸς καὶ γνώμη,
3815 ἐνθύμησις καὶ μέριμνα καὶ νοῦς εἰς τὴν καρδίαν,
νὰ ἔβγω νὰ φύγω μόνος μου εἰς τὴν ἐμὴν τὴν χώραν
ὡς ἔνε ὁδὸς καὶ ὡς ἠμπορῶ νὰ τὴν ἀναζητήσω·
καβαλλικεύω τὸ λοιπόν, ζώνομαι τ' ἅρματά μου,
καὶ ἐβγαίνω εἰς ἀναζήτησιν τῆς γονικῆς μου χώρας·
3820 καὶ μετὰ ἑξάμηνον καιροῦ ἔφθασα καὶ ηὕρηκά σας
τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους μου τῆς χώρας Λιταβίας,
καὶ ἐσένα τὴν παράξενον δέσποιναν τὴν Μυρτάνην
ηὕρηκα χήραν, δέσποινα, καὶ μετὰ ἐσὲ νὰ ζήσω,
συναποθάνω μετὰ σέ, συννεκρωθῶ, συμπάθω,
3825 τὴν γονικήν μας μετὰ σὲ χαροῦμεν ἐξουσίαν,
ὁποῦ δι' ἐσέναν ἔφυγα κόσμον πολὺν καὶ χώραν
καὶ ἔπαθα τόσας συμφορὰς ὅσας σὲ ἀφηγησάμην,
καὶ ἔπαθα τόσους πικρασμούς, ὅσους, Μυρτάνη κόρη,
εἶπά σε καὶ ἀφηγήθην σε καὶ ἤκουσες ἀπὸ μένα.
3830 Καὶ ἐγὼ μέν, ὦ παράξενος ὦ δέσποινα Μυρτάνη,
[εἶπά σε, ἀφηγήθην σε τοὺς πόνους τοῦ Λυβίστρου]
ὅσους ἐκακοπάθησε μόνος του καὶ μετά με·
ἐμοὺς δὲ πόνους τίς εἰπῇ τοὺς ἔπαθα εἰς τὸν κόσμον,
τίς ἄλλος ἀφηγήσεται τοὺς πονοπικρασμούς μου,
3835 τίς εἴπῃ τὰς κακώσεις μου, τὰ πάθη μου συγγράψῃ,
τίς κατὰ μέρος τὰς ἐμὰς ἀφηγηθῇ πικρίας;
[Καὶ εἴ τις θελήσῃ λεπτομερῶς [νὰ γράψῃ] τὰ ἐπειράστην,
ἂς ψηλαφήσῃ, ἂς τὰ ἰδῇ καὶ ἂς τὰ καταλέξῃ·
καὶ εἴ τις καλὸς νεούτσικος νὰ τ' ἀναγνώθῃ ταῦτα,
3840 νἄχῃ καρδιὰν ὁλόπονον, μυριοτυραννημένην,
νὰ συμπονῇ τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς πονοψυχοῦντας].

Imprimerie C. Feicht à Berlin.

ERRATA.

page	v.		
2	34—35	lis.	ὡραιοτάτη
6	155	»	ἡδονήν
9	248	»	φοβῆται
13	405	»	πανεξαίρετα
15	464	»	ἀτός
21	680	»	δρίζει
24	761	»	ἀλλὰ
25	816	»	κοκκινοπλουμόχειλη
28	911	»	νὰ μάθῃς
31	986	»	ροδόσταμμαν
38	1243—1244	»	Ἔρωτος
39	1270	»	ἡλιογεννημένην
40	1303	»	ἐβρυχήστην
45	1484	»	Ἂν
50	1672	»	κάλλη
56	1	»	Ἐξήγησις
57	51	»	οὗτος
59	97	»	Ὀξυδόρκηες
60	137	»	ξυρίσας
61	188	»	ὀρνεομάντεις (?)
65	308	»	ἐβελλίνου
72	535	»	ἐπέγνω
73	578	»	Λημναῖος (?)
75	638	»	δρόμοις;
77	716	»	κληρονομήσῃς
78	750	»	λιγυρόν (?)
81	829	»	[ἑ]μαντομάχος
85	943	»	σκελλισθεὶς
»	965	»	μητέρα
86	992	»	λανθάνει
91	1170	»	λίβερνα (?)
92	1187	»	δορύκτητον
95	1286	»	Ὀσίρεως (?)
96	1326	»	Δεινοκράτης (?)
97	1345	»	Μελανίου (?)
»	1351	»	Εὐρύλοχος (?)
»	1355	»	Ὑδατικός (?)
100	1445	»	ὄνειρος (?)
115	1947	»	Πινάρω (?)
119	2108	»	Κόρακι
123	2234	»	ρηγίδος
123	2235	lis.	Ἀπαντησάντων
126	2325	»	εἰραφιώτην
»	2330	»	Ἥρας ἢ λόφου (?)
127	2352	»	ἐκλόχευμα (?)
»	2354	»	ἐπ' Ἰσμήνης (?)
137	2666	»	συγκεκραμμένους
»	2680	»	Ἀντιφῶντα
138	2718	»	Στασαγόρᾳ
148	3040	»	Γινώσκεις
»	3068	»	κνήμαις,
156	3323	»	Βακτηριανήν
157	3348	»	πεδινοί,
»	3365	»	δν
158	3375	»	εὗρεν
167	3699	»	ἐν Σούσοις (?)
179	4086	»	καταισχύναντι
182	4172	»	Μαλακοῦ (?)
209	5067	»	βασιλεῖς
215	5238	»	πᾶσαι
»	5240	»	ἀνάκλητά
223	5511	»	ἱπποφονίαν (?)
227	5634	»	ἐμφαίνων
»	5~~6~~38	»	ἡλίκον (?) 16
229	5720	»	κτίσιν
236	5957	»	Εὐμένιος καὶ Κάσανδρος (?)
239	6042	»	πόλον
254	424	»	κόρης ἠθικῆς
255	464	»	τὸ
259	623	»	Ἤδρεν
260	636	»	λαγαριασμένον (?)
263	749	»	ἀφηγήθη τον
266	867	»	Μακροθυμίαν,
275	1159	»	δυξεύω το
277	1230	»	εὔξου με
282	1412	»	ποθοχοροβατήσουσιν
293	1810	»	ἐρωτοπιττάκιν
301	2121	»	φρείδια
312	2495	»	ἐγροικῶ
332	3231	»	κλεισούραις
»	3233	»	λέγουν

ПНЕВЕРСИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА